

СВЯТЕ ПИСЬМО
НОВОГО ЗАВІТУ

МОВОЮ РУСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ

ПЕРЕКЛАЛИ ВКУШ

П. А. КУЛІШ и Д^Р. І. ПУЛЮЙ

ЛОНДОНЪ
БРИТАНСКАГО И ИНОСТРАННАГО
БИБЛЕЙСКАГО ОБЩЕСТВА

1920

225.55

В47U

1920 НОВИЙ ЗАВІТ.

	Сторона
Євангелія від св. Маттея	1
Євангелія від св. Марка	59
Євангелія від св. Луки	96
Євангелія від св. Іоана	158
Діяння св. Апостолів	204
Послання св. Ап. Павла до Римлян	263
I. Послання св. Ап. Павла до Коринтян	286
II. Послання св. Ап. Павла до Коринтян	309
Послання св. Ап. Павла до Галат	324
Послання св. Ап. Павла до Ефесян	332
Послання св. Ап. Павла до Филипій	340
Послання св. Ап. Павла до Колосян	346
I. Послання св. Ап. Павла до Солунян	351
II. Послання св. Ап. Павла до Солунян	356
I. Послання св. Ап. Павла до Тимофея	359
II. Послання св. Ап. Павла до Тимофея	365
Послання св. Ап. Павла до Тита	370
Послання св. Ап. Павла до Филімона	373
Послання св. Ап. Павла до Жидів	374
Послання св. Ап. Якова	391
I. Послання св. Ап. Петра	397
II. Послання св. Ап. Петра	403
I. Послання св. Ап. Іоана	407
II. Послання св. Ап. Іоана	413
III. Послання св. Ап. Іоана	414
Послання св. Ап. Юди	415
Одкриття св. Ап. Іоана	417

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СВ. МАТӨЕЯ.

Голова́ I.

Кни́га родово́ду Иису́са Хри́ста, си́на Дави́дового, си́на Авраа́мового.

2. Авраа́м породив Иса́ка; а Иса́к породив Якова; а Яков породив Юду та братів його́;

3. а Юда породив Фа́реса та За́ру від Тама́ри; а Фа́рес породив Єср́ома; а Єср́ом породив Ара́ма;

4. а Ара́м породив Аминада́ва; а Аминада́в породив Насо́на; а Насо́н породив Салмо́на;

5. а Салмо́н породив Воо́за від Раха́ви; а Воо́з породив Ови́да від Ру́еи; а Ови́д породив Єсе́я;

6. а Єсе́й породив Дави́да ца́ря; а Дави́д ца́рь породив Саломо́на від Ури́евої;

7. а Саломо́н породив Ровоа́ма; а Ровоа́м породив Авия́ю; а Авия́я породив Асу́;

8. а Аса породив Иосафа́та; а Иосафа́т породив Иора́ма; а Иора́м породив Ози́ю;

9. а Ози́я породив Иоа́ама; а Иоа́ам породив Аха́за, а Аха́з породив Єзекі́ю;

10. а Єзекі́я породив Манасі́ю; а Манасі́я породив Амо́на; а Амо́н породив Иосі́ю;

11. а Иосі́я породив Ехоні́ю та братів його́, під час переселе́ння у Вавило́н;

12. а пі́сля то́го, як переселе́но їх у Вавило́н Єхоні́я породив Салати́їла, а Салати́їл породив Зорова́веля;

13. а Зорова́вель породив Ави́юда; а Ави́юд породив Єлия́кіма; а Єлия́кім породив Азо́ра;

14. а Азо́р породив Садба́ка; а Садба́к породив Ахі́ма; а Ахі́м породив Єли́юда;

15. а Єли́юд породив Єлиаза́ра; а Єлиаза́р породив Мате́ана; а Мате́ан породив Якова́;

16. а Яков породив Иосифа́ чолові́ка Мари́ного, що від не́ї роди́вся Иису́с, на прізви́ще Хри́сто́с.

17. То всіх ро́дів од Авра-

а́ма до Даві́да чо́тирна́дцять ро́дів; и від Даві́да до переселення у Вавилон чо́тирна́дцять ро́дів; и від переселення у Вавилон до Христа́ чо́тирна́дцять ро́дів.

18. Різдво́ ж Ісуса́ Христа́ ста́лося так. Ско́ро іого́ ма́тір Марію зару́чено Іосифо́ві, перш ніж вони́ зійшли́ся, постере́жено, що вона́ ма́ла в утробі́ від Свято́го Ду́ха.

19. Іосиф же чоловік її́, б́удучи пра́ведний, и не хотячи́ осла́вити її́, хоті́в був по́тай відпу́стити її́.

20. Та як він про се ду́мав, аж ось яви́всь іому́ вві́ сні́ а́нгел Госпо́день, глаго́лючи: Іосифе, си́ну Даві́дів, не б́ійся взи́ти до се́бе Марію, жінку твою́: бо що в ній зача́лось, те від Свято́го Ду́ха.

21. И вроди́ть вона́ си́на, и да́си іому́ и́мя Ісус; бо він спасе́ люде́й своїх од грі́хів їх.

22. Усе́ ж се ста́лося, щоб справди́лось, що про́мовив Госпо́дь че́рез проро́ка, глаго́лючи:

23. Ось ді́ва ма́тима в утробі́, и вроди́ть си́на, и да́дуть іому́ и́мя Ємануї́л, що пере́кладом єсть: З на́ми Бог.

24. Проки́нувшись тоді́ Іосиф од сна, зробі́в так, як а́нгел Госпо́день повелі́в іому́, и взяв до се́бе жінку свою́;

25. и не знав її́, аж по́ки вона́ вроди́ла си́на свого́ перворо́днця, и дав іому́ и́мя Ісус.

Голова́ II.

Як же наро́дись Ісус у Ви́ели́мі Юде́йському за ца́ря Ирода́, прийшли́ мудрці́ зі сходу́ в Єрусали́м,

2. гово́рячи: Де наро́ждений ца́рь Жи́дівський? ба́чили бо ми зору́ іого́ на сходи́, и прийшли́ покло́нитись іому́.

3. Почу́вши ж ца́рь Ирод, стрі́вожився, и весь Єрусали́м із ним.

4. И, зібравши́ всіх архіе́реів и пи́сьме́нників лю́дських, до́питувався в них, де Христу́ роді́тися.

5. Вони́ ж ка́зали іому́: У Ви́ели́мі Юде́йському: бо ось як напи́сано в проро́ка:

6. И ти, Ви́еле́ме, зе́мле Юдина, ні́чим не гі́рша єси́ між кня́зями Юдини́ми: бо з те́бе при́йде гетьма́н, що страши́нува́тима над наро́дом мої́м Израї́лем.

7. Заклі́кавши тоді́ Ирод та́йкома́ мудрці́в, пи́льно в них ви́питував, яко́го часу́ показале́сь зоря́.

8. И посла́в їх у Ви́ели́м, и ка́же: Иди́ть та роспита́йтесь пи́льно про те хлопя́т-

ко; а як знайдете, принесіть мені звістку, щоб и мені пійти поклонітись іому.

9. Вони ж, вислухавши царя, вийшли; коля се зоря, що бачили на сході, иде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко.

10. Побачивши ж вони зору, зраділи вельми великою радістю.

11. И, ввійшовши в госпѳду, знайшли хлопятко з Марією матірью іогѳ, и припавши поклонілись іому; и, відкривши скарби свої, піднесли іому дари: зѳлото, ладан и миро.

12. И, бѳвши остережені ввісні не вертатись до Ирода, вернулись в свою зѳмлю иншим шляхом.

13. Як же вони вийшли, ось ангел Госпѳдень являється Іосифові увісні, глагѳлючи: Устань, візьми хлопятко и матір іогѳ, та втікай в Єгипет, и перебудь там, поки сповіщу тебе: бо Ирод шукатиме хлопятка, щоб убити іогѳ.

14. Він же, вставши, взяв хлопятко и матір іогѳ вночі, та й пішов у Єгипет.

15. И пробував там аж до смерти Иродової: щоб справділось, що сказав Госпѳдь

через прорѳка, глагѳлючи: Из Єгипту покликав я сина мого.

16. Бачивши тоді Ирод, що мудрці насміялись из него, розлютувався вельми, та й послав повбивати всіх дітей у Виѳлиемі и у всіх границях іогѳ, од двох рѳків и менше, по тому часу, що про него він пильно довідувався в мудрців.

17. Тоді справділось, що промѳвив Єремія прорѳк, глагѳлючи:

18. Чутно було в Рамі гѳлос, лѳмент, и плач, и тяжке наріканне: Рахія плакала по дітях своїх, и не давала розважати себе, що їх нема вже.

19. Як же вмер Ирод, ось являється ангел Госпѳдень увісні Іосифу в Єгипті,

20. глагѳлючи: Устань, та візьми хлопятко и матір іогѳ, та йди в зѳмлю Израїлеву: бо ті помѳрли, що шукали душі хлопятка.

21. И встав він, и взяв хлопятко и матір іогѳ, та й пішов у зѳмлю Израїлеву.

22. Та, почѳвши, що Архелай царѳе в Юдеї замість батька свого Ирода, побоявся ийти туди; а, бѳвши остережений увісні, звернув у сторони Галилѳйські;

23. и, прийшовши, жив у

городі, що прозвано Назарет: щоб справдилось сказане в пророків: Що звагметься Назоресм.

Голова III.

Того часу прийшов Іоан Христитель, проповідуючи в пустині Юдейській.

2. И глаголючи: Покайтесь: наближилось бо царство небесне.

3. Се ж бо той, про кого казав пророк Исая, глаголючи: Гблос покликуючого в пустині: Приготовте дорбгу Господню, правими робіть стежки іюб.

4. Сам же Іоан мав одєжу свою з верблужого вблосу, и шкурняий пояс на поясниці своїй; а ідбю іюб була сарана та дїкий мед.

5. Тоді виходили до него Єрусалим, и вся Юдея, и вся околиця Іорданська,

6. и христїлись в Іордані від него, сповїдаючи грїхї свої.

7. Та, бачивши він, що багато Фарисєїв и Садукєїв приходило до хрищеня іюб, речє до них: Кбдло гадбче, хто остерїг вас, щоб утікали від настигаючого гнїва?

8. Принесїть же бвощ достбйний покагня;

9. и не думайте казати в

сєрці своєму: В нас батько Авраам: бо я вам кажу, що Бог змбже з сєго камїння пїднїти дїтєй Авраамовї.

10. Вже ж и сокіра колб кореня дєрева лежїть: тим кбжне дєрево, що не дає дбброго бвощу, зрубують, та й кїдають ув огбнь.

11. Я оцє хрищу вас водбю на покагняне; а той, що йде за мнбю, потужнїций від мене; недостбєн я іюму и обвва носїти: він вас христїтимє Духом Святїм та огнєм.

12. У рудї в него лопата, и перечїстїть він тїк свїй, и зберє пшенїцю свою в клїню, а полбву спалїть огнєм невгасїмим.

13. Прихбдить тодї Исус из Галилєї на Іордань до Іоана, охристїтїсь від него.

14. Та Іоан не допускав іюб говорячи: Менї самбму трєба в тебе христїтїсь, а ти прийшов до мене?

15. Відказуючи іюму Исус, речє до него: Допустї тепєр: бо так годїтьсє нам чинїти всяку правду. Тодї допустїв іюб.

16. И охристївшись Исус, вїйшов зараз из водї; и ось відчинїлось іюму небо, и побачив він Духа Ббжого, що спустївсь як голуб, и злїнув на него.

17. И ось гóлос из нѳба, глагóлючи: Се мій Син лю́бий, що я вподо́бав іогó.

Голова́ IV.

Тоді повів Исýса дух у пу-стíню на спокýсу дияволь-ску.

2. И пóстив він sóрок днів и sóрок нóчей, пóтим забажáв їсти.

3. И прийшовши спокýсник до нѳго, кáже: Ко́лі ти син Бóжий, звелí сим камíням зробíтись хлíбом.

4. Він же озвáвшись речé: Пíсано: Не самíм хлíбом жíтима чоловік, а кóжним слóвом, що вихóдить из уст Бóжих.

5. Тодí диявол берé іогó у святíй гóрод, и стáвить іогó на церкóвнiм крилi,

6. и кáже до нѳго: Ко́лі ти Син Бóжий, кíнься вниз: пíсано бо: Що на́каже про тебе áнгелам сво́им, и на рука́х понесу́ть тебе, щоб не вдáривсь ча́сом об ка́мiнь ного́ю твоєю́.

7. Речé іомý Исýс: Пíсано знов: Не спокýшуй Гóспода Бóга твогó.

8. Знов берé іогó диявол на гóру височéнну, и показуе іомý всі царствá на свiтi и сла́ву їх;

9. и кáже до нѳго: Оце́ все дам то́бі, ко́лі припа́вши поклóнився менi.

10. Речé то́дi іомý Исýс: Геть від мене, Сатанó! пíсано бо: Гóсподу Бóгу твоє́му клáнятимесся, и іомý одно́му служíтимеш.

11. Зоста́вив то́дi іогó дия́вол, и ось áнгели присту-пи́ли и служíли іомý.

12. Як же почу́в Исýс, що Іоáна вiдано, то перейшов у Галиле́ю;

13. и, покíнувши Назарéт, пiйшов и пробува́в у Капер-на́умi, що при мóрю, у гряни́цях Завулóна та Нефеа́лiма:

14. щоб справдiлось слóво Исáи проро́ка, глагóлючого:

15. Земля́ Завулóн и зем-ля́ Нефеа́лiм, на морськóму шляху́, за Іорда́нню, Галиле́я погáньска;

16. лю́де сидя́чи в тѳмрявi побáчили свiт вели́кий, и тим, що сидя́ть у краiнi и тiнi смѳртнiй, зася́в свiт.

17. З тогó часу́ почáв Исýс проповiдувати и глагóлати: Пока́йтесь, набли́жилось бо ца́рство небѳсне.

18. И йду́чи Исýс понад мóрем Галиле́йським, побáчив двох братiв, Сiмона звáного Петрóм, та Андрѳя бра́та іогó, що закида́ли нѳвiд у мóре: бу́ли бо рибáлки.

19. И рече до них: Идїть за мною, то зроблю вас ловцями людськими.

20. Вони ж зараз, покинувши неводї свої, пїйшли слїдѡм за ним.

21. И, йдучи звїдїля, побачив їнших двох братїв, Якова Зеведеєвого та Іоана брата іогѡ, у чѡвні з Зеведеєм батьком їх, яє налагоджували неводї свої; и покликав їх.

22. Вони ж зараз покинувши чѡвен и батька свого, пїйшли слїдѡм за ним.

23. И ходїв Исус по всїй Галилїї, навчаючи по школах їх, и проповїдуючи євангелїю царства, та сцїляючи всякий недуг и всякі блєсгї помїж людьми.

24. И розїйшлась чутка про него по всїй Сїрциї; и привѡджено до него всїх недужних, що болїли всякими блєщами та мўками, и бїснуватих, и мїсячникїв, и рослїблених; и сцїляв їх.

25. И йшло за ним пребагато нарѡду з Галилїї, и з Десятиграду, и з Єрусалиму, и з Юдїї, и зза Іорданї.

Голова V.

Побачивши ж нарѡд, зїйшов на гѡру, и, як сїв, приступїли до него ученикї іогѡ;

2. и відкрїв він уста свої, и навчав їх, глагѡлючи:

3. Блаженнї вбѡгї дўхом: бо їх царство небєсне.

4. Блаженнї сумнї: бо такї втїшатся.

5. Блаженнї тїхї: бо такї осягнуть зємлю.

6. Блаженнї голѡднї и жаднї правди: бо такї насїтяться.

7. Блаженнї милостївї: бо такї бѡдуть помїлованї.

8. Блаженнї чїстї сєрцем: бо такї побачять Бѡга.

9. Блаженнї мирѡтвѡрцї: бо такї синами Бѡжими зватимуться.

10. Блаженнї, когѡ гѡнять за правду: бо їх царство небєсне.

11. Блаженнї ви, колї вас безчєститимуть, та гонїтимуть, та казатимуть на вас усяке лихє слѡво не по правдї, рїди мене.

12. Рїдуйтесь и веселїтесь: бо велика нагорѡда ваша на небї: так бо гонїли ї прорѡкїв, що бували перше вас.

13. Ви сїль землї; колї ж сїль звїтріє, то чим солїти? Нї на що не годїться тодї вона, тїльки щоб вїкинути геть и щоб топтали її люде.

14. Ви свїтло свїту. Не мѡже гѡрод схѡватися, стѡлячи на горї;

15. и, засвітивши свічку, не ставлять під посудину, а на свічнику; то й світить вона всім, хто в хаті,

16. тає нехай сяє світло ваше перед людми, щоб вони бачили ваші добрі діла, и прославляли Отця вашого, що на небі.

17. Не думайте, що я прийшов знівечити закон або пророків: не прийшов я знівечити, а сповніти.

18. Истино бо глаголю вам: Доби переїде небо й земля. одна іота, або одна титла не переїде з закону, аж поки все станеться.

19. Тим, хто поламле одну найменшу з сих заповідей и навчить так людей, той зватиметься найменшим у царстві небесному; а хто сповнить и навчить, той зватиметься великим у царстві небесному.

20. Глаголю бо вам: Що коли ваша правда не переважить письмєнників та Фарисєів, то не ввійдете в царство небесне.

21. Чували ви, що сказано старосвіцьким: Не вбий, а хто вб'є, на того буде суд.

22. Я ж вам гляблю: Хто сєрдиться на брата свого без причини, на того буде суд; а хто скаже на брата свого:

Рака, на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню, на того буде огонь пекельний.

23. Тим, коли принесеш дар свій до жєртівні, и згадаєш там, що твій брат має що проти тебе;

24. зостав свій дар перед жєртівнею, и йди геть, помирись перш из братом твоім, а тоді прийді и подай дар твій.

25. Мирись из твоім противником хутко, доки ти ще в дорозі з ним, щоб не віддав тебе противник судді, а суддя не віддав тебе осавулі, и не вкинута тебе в темницю.

26. Истино глаголю тобі: Не вийдеш звідтіля, доки не віддасі и останнього шєляга.

27. Чували ви, що сказано старосвіцьким: Не чини перелюбу.

28. Я ж вам глаголю: Хто спогляне на жінку жадібним оком, той уже вчинив перелюб из нею в сєрці своїм.

29. Коли ж око твоє праве блазнить тебе, вірви іого, и кинь од себе: бо більша користь тобі, щоб один из членів твоїх згинув, а не все тіло вкинута в пєкло.

30. И коли права рука твоя блазнить тебе, відотні її, и кинь од себе: більша бо ко-

рість тобі, щоб один из членів твоїх згінув, а не все тіло твоє вкінучо в пекло.

31. Сказано ж: Що хто розводиться з жінкою своєю, нехай дасть їй розвідний лист.

32. Я ж вам глаголю: Що хто розведеться з жінкою своєю, хіба що за перелюб, доводить її до перелюбу; и хто ожениється з розвідкою, чинить перелюб.

33. Знов чували, що сказано старосвіцьким: Не клянись криво, а сповняй перед Господом обітницю твою.

34. Я ж вам глаголю: Не клянись зовсім: ні небом, бо воно престол Божий;

35. ні землею, бо вона підніжок ніг югов: ні Єрусалимом, бо се город великого царя;

36. ні головою твоєю не клянись, бо не зможеш зобіти ні одного волоса білим або чорним.

37. Слово ж ваше нехай буде: так, так; ні, ні: бо що більш над се, те від лихого.

38. Чували ви, що сказано: Око за око, и зуб за зуб.

39. Я ж вам глаголю: Не противтесь лихому, а хто вдарить тебе у праву щоку твою, повернись до него и другою.

40. И хто схоче судитись из тобою и зняти з тебе сві-

ту, віддай йому й жупанок.

41. И хто силуватиме тебе йти мілью, иди з ним дві.

42. Дай, хто в тебе просить, и хто хоче в тебе позичити, не одвертайся од него.

43. Чували ви, що сказано: Люби ближнього твого, и ненавидь ворога твого.

44. Я ж вам глаголю: Любіть ворогів ваших, благословляйте, хто клене вас, робіть добро, хто ненавидить вас, и моліться за тих, що обіжають вас и гонять вас;

45. щоб вам бути синями Отця вашого, що на небі: він бо велить сонцю своєму сходити над лихими и над добрими, и посилає дощ на праведних и неправедних.

46. Бо коли ви любите тих, що люблять вас, то за що вам нагорода? хіба й митники не те саме роблять?

47. И коли витаете тільки братів ваших, то що надто робите? хіба й митники не так роблять?

48. Оце ж бувайте звершені, як Отець ваш що на небі звершений.

Голова VI

Остерегайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили; а то

не матимете ніякої нагороди від Отця вашого що на небі.

2. Тим, коли подаєш милостіню, то не труби в трубу перед собою, як роблять лицеміри по школах та по улицах, щоб здобути слави в людей. Истино глаголю вам: Мають вони нагороду собі.

3. Ти ж, як подаєш милостіню, то нехай ліва рука твоєї не знає, що робить права:

4. щоб твої милостіня була потайна; и Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

5. И коли молился, не будь таким, як лицеміри: бо вони люблять молитись стоячи в школах та по розхідних улицах, щоб їх бачили люди. Истино глаголю вам: Мають вони нагороду собі.

6. Ти ж, коли молился, увійди в хатину твою та, зачинивши двері, помолісь Отцю твоєму, що потай; и Отець твій, що бачить потайне; віддасть тобі прилюдно.

7. Як же молитесь, то не говоріть багато, як погане: бо вони думають, що за довгі молитви будуть вислухані.

8. Не приподоблюйтесь ж до них: бо Отець ваш знає, чого вам треба, перш ніж просите в него.

9. Тим же то моліться ось як: Отче наш що на небі! Нехай святиться имя твоє.

10. Нехай прийде царство твоє. Нехай буде воля твої, як на небі, так и на землі.

11. Хліб наш щоденний дай нам сегодні.

12. И прости нам довгі наші, як и ми прощаємо должникам нашим.

13. И не введи нас у спокусу, а избави нас од лукавого. Бо твоє єсть царство и сила, и слава по віки. Амінь.

14. Бо коли прощатимете людям провини їх, то й Отець ваш небесний прощатиме вам.

15. Як же не прощатимете людям провин их, то й Отець ваш небесний не прощатиме провин ваших.

16. Коли ж постите, нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного виду: змінюють бо лица свої, щоб здаватись людям постниками. Истинно глаголю вам: Що мають вони нагороду собі.

17. Ти ж, коли постиш, намасти голову твою, и вмий лице твоє;

18. щоб не здавався людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; и Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

19. Не збирайте собі скарбів на землі, де міль и ржа ість, и де злоді підкопуються и крадуть.

20. Збирайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні ржа не ість, и де злоді не підкопуються и не крадуть.

21. Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше.

22. Світло тілу око; тим, коли око в тебе яснє, то и все тіло твоє буде світле.

23. Коли ж у тебе око лихє, то и все тіло твоє буде темне. Тим, коли світло, що в тобі, буде темрява, то яка велика се темрява!

24. Ніхто не може служити двом панам: бо, абб одного ненавидітиме, а другого любитьиме; абб до одного прихилиться, а другим гордуватиме. Не можете Бóгу служити и мамоні.

25. Тим глаголю вам: Не журіться життєм вашим, що вам істи абб піти; ані тілом вашим, чим зодягтїся. Чи життє ж не більше їжі, а тіло одєжи?

26. Спогляньте на птаство небєсне, що не сіють и не жнуть, ані збирають у клўню; от же Отець ваш небєсний годїє їх. А ви хиба не луччі від них?

27. Хто з вас жу́рячись

може прибавити собі зросту хоч на одін локіть?

28. И одєжею чогó вам журитїсь? Придивіться до полєвих лилій, як вони ростуть; не працюють, ні прядуть;

29. глаголю ж вам: Що й Саломон у всій славі своїй не одягавсь так, як одна з них.

30. Коли ж Бог так зодягає полєвє зілля, що сєгóдні воно є, а завтра вкїнуть югó в піч, то чи не більше ж зодягатиме вас, маловірні?

31. Тим же то не журіться, кажучи: Що істимем? абб: Що пітїмем? абб: Чим зодягнемось?

32. Про все такє побиваються поганє: бо Отець ваш небєсний знає, що вам усєгó того́ треба.

33. А шукайте перш царства Бóжого та правди югó; се ж усє додасться вам.

34. Оцє ж не журіться про завтра: бо завтра журитиметься самó про своє. Доволі в кожного дня лиха свого́.

Голова VII.

Не судіть, щоб вас не суджено.

2. Бо яким судом судите, вас судитимуть; и яко́ю

мірою міряєте, вам одміряється.

3. Чого ж дивися на порошину в оці брата твого, у своєму ж оці ломіаки не чуєш?

4. Або, як скажеш ти братові твоєму: Дай я вийму порошину тобі з ока; а он у тебе самого ломіака в оці?

5. Лицеміре, перш вийми в себе самого з ока ломіаку; тоді добре бачитимеш, як вийняти братові твоєму з ока порошину.

6. Не давайте святого собокам, и не кїдайте ваших перел свіннями, щоб не потоптали їх ногами своїми и, обернувшись, не порвали вас.

7. Просіть, то ї дасться вам; шукайте, то ї знайдете; стукайте, то ї відчиниться вам:

8. кожен бо, хто просить, одержує; и хто шукає, знаходить; и хто стукає, тому відчиняють.

9. Або, чи є між вами така людина, що в неї син попросить хліба, а вона подала б йому каменя?

10. або коли попросить риби, а вона подала б йому гадюку?

11. Коли ж ви, будши лихими, умієте давати добрі дари дітям вашим, то чи не

більше ж даватиме все добре Отець ваш що на небі тим, хто просить у него?

12. Оце ж, усє, що бажаєте, щоб робили вам люде, так и ви робіть ім: се бо єсть закон и пророки.

13. Увіходьте вузькими дверима: бо широкі ті двері и розлога та дорога, що веде до погїбели, и багацько таких, що ними входять:

14. вузькі бо ті двері, и тісна та дорога, що веде до життя, и мало таких, що їх знаходять.

15. Остерігайтесь лжепророків, що приходять до вас ув одєжі овечій, а в середині вони вовкі хїжі.

16. Познаєте їх по овоцям їх. Чи збирають виноград из терніни, або фіги з бодяків?

17. Так усяке добре дерево родить овоц добрий, а гниле дерево родить овоц лихий.

18. Не може добре дерево родити лихого овоцу, ані гниле дерево родити овоцу доброго.

19. Усяке дерево, що не родить доброго овоцу, рубают и кїдають ув огонь.

20. Оце ж по овоцям їх познаєте їх.

21. Не кожен, хто говорить до мене: Господи, Господи, увїйде в царство небєсне, а

той, хто чинить волю Отця мого, що на небі.

22. Многі казатимуть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в твоє ж ім'я ми пророкували? и не твоїм імям біси виганяли? и не твоїм імям великі чудеса робіли?

23. И промовлю тоді до них: Що ніколи я вас не знав; идіть од мене, ви, що чините беззаконне.

24. Оттім же, всякий, хто слухає сі слова мої и чинить їх, того уподоблю я чоловікові мудрому, що збудував свій будинок на камені;

25. и полили дощі, и надійшла повідь и забуяли вітри, и наперли на той будинок; та й не впав він: бо оснóвано іогó на камені.

26. И всякий, хто слухає сі слова мої, та й не чинить їх, уподобиться чоловікові необачному, що збудував свій будинок на піску;

27. и полили дощі, и надійшла повідь, и забуяли вітри, и наперли на той будинок; и впав він, и велика була руїна іогó.

28. И сталося, як скінчив Ісус оці слова, дивувався народ наукою іогó:

29. бо він їх навчав яко маючи власть, а не як письменники.

Голова VIII.

Як же зійшов з горі, багато народу йшло слідом за ним.

2. Коли се приступив проказаний и вклонивсь йому, кажучи: Господи, коли хочеш, то зможеш очистити мене.

3. И простяг Ісус руку, и приторкнувся до него, и рече: Хочу: очистись. И зараз очистилась проказа іогó.

4. И рече до него Ісус: Гледі ж, не кажи нікому, а йди та покажись священникові, и принеси дар, який повелів Мойсей на свідкуванне ім.

5. А як увійшов Ісус у Капернаум, приступив до него сотник, благаючи іогó,

6. и говорючи: Господи, слуга мій лежить дома росслаблений, и тяжко мучиться.

7. И рече до него Ісус: Я пійду цілю іогó.

8. Озв'явся сотник и сказав: Господи, не заслужив я того, щоб ти ввійшов під мою стелю; а промов одно слово, то й одужає слуга мій.

9. Бо сам я чоловік під властю, и маю воїни під собою; и скажу сему: Иди, то и йде; а другому: Прийди, то й прийде: а слугі моєму: Робі те, то й робить.

10. Почувши се Ісус, дивувався, и рече до тих, що йшли слідом за ним: Истино глаголю вам: Навіть в Израїлі не знайшов я такої віри.

11. И глаголю вам: Що многі прийдуть од сходу й заходу, та й сядуть з Авраамом, з Ісаком и з Яковом у царстві небесному.

12. А сини царства будуть повикідані у темряву надвірню: там буде плач и скриготанне зубів.

13. И рече Ісус до сотника: Иди, и, як вірував еси, станеться тобі. И одужав слуга його тієї самі години.

14. И прийшовши Ісус до Петрової господи, побачив, що теща його лежить у пропасниці.

15. И приторкнувсь до руки її, и покинула пропасниця її; и вставши вона, послуговала їм.

16. Як же настав вечір, приведено до него багато біснுவатих; и повиганяв він бісі словом, и сцілів усіх недужих:

17. щоб справділось, що сказав Ісаї пророк, глаголючи: Узів він на себе недуги наші. и поніс болецї наші.

18. Як же побачив Ісус великий натовп кругом себе, то звелів плісти на той бік.

19. И приступивши один письменник, каже до него: Учителю, пійду слідом за тобою, куди б ти ні пійшов.

20. Ісус же рече до него: Лисиці мають нори, и птаство небесне гнізда; Синови ж чоловічому ніде й голови прихиліти.

21. Другий же ученик його каже до него: Господи, дозволь мені перш пійти поховати батька мого.

22. Ісус ж рече до него: Иди слідом за мною; нехай мертві ховають мерці свої.

23. И, як увійшов у човен, повіходили слідом за ним ученики його.

24. Аж ось схопилась велика хуртовина на морі, така що філя заливала човна; він же спав.

25. И приступивши ученики його, розбудили його, кажучи: Господи, спаси нас: погибаємо.

26. И рече до них: Чого ви злякались, маловірні? Тоді встав, и погрозив вітрам та морю; и настала велика тиша.

27. Люде ж дивувались, говорячи: Хто се такий, що и вітри, и море слухають його!

28. И як переплів на той бік у Гергесинську землю, зустріло його два біснуватих, що вийшли з гробів, вельми

злющі, так що ніхто не вжився ходити дорогою тією.

29. И ось закричали, говорячи: Що нам и тобі, Ісусе, Сину Божий? чи на те прийшов єси сюди, щоб нас задалегідь мучити?

30. Оддалекі ж од них пасся великий гурт свиней.

31. А біси благали іого, кажучи: Коли нас віженеш, то дозволь нам увійти в гурт свинячий.

32. И рече до них: Ідіть. И вийшовши вони, увійшли в гурт свинячий: коли се увесь гурт свинячий кинувсь из кручи в море, та й потонув у воді.

33. А пастухи повтікали и, прибігши в город, розказали про все и про біснуватих.

34. И ось увесь город вийшов назустріч Ісусови, побачивши іого, благали, щоб вийшов геть из границь їх.

Голова ІХ.

И вийшов він у човен, та й переплів, и прийшов у свій город.

2. Коли се принесено до него росслабленого, лежачого на постелі; и бачивши Ісус віру їх, рече росслабленому: Бодрись, сину; одпускаються тобі гріхи твої.

3. Аж тут деякі письменники кажуть собі: Сей хулить.

4. И знаючи Ісус мислі їх, рече: На що ви думаете лукаве в серцях ваших?

5. Що ж бо легше: сказати: Одпускаються тобі гріхи; чи сказати: Устань, та й ходи?

6. От же, щоб знали ви, що Син чоловічий має власть на землі прощати гріхи, (тоді рече до росслабленого:) Устань, візьми постіль твою, та й иди до дому твого!

7. И вставши пійшов до дому свого!

8. Народ же, бачивши се, дивувався и прославляв Бога, що дав таку власть людем.

9. И проходючи Ісус извідтіля побачив чоловіка, на имя Матеєя, що сидів на митниці: и рече до него: Іди слідом за мною. И вставши пійшов слідом за ним.

10. И сталося, як сидів він за столом у господі, аж ось поприходило багато митників и грішників, та й посідали з ним и з учениками іого.

11. И бачивши се Фарисеї, казали ученикам іого: Як се ваш учитель ість из митниками та грішниками?

12. Ісус же, почувши, рече до них: Дужим не треба лікаря, тільки недужим.

13. От же йдіть та навчіть-ся, що вонó єсть: Милости хóчу, а не жéртви. Не прийшóв бо я звáти прáведних а грішних до покáяння.

14. Приступіли тоді до нéго ученикі Іоáнові, говорючи: Чогó ми та Фарисеї пóстимо чáсто, а твої ученикі не пóстятъ.

15. И речé ім Исус: Чи мóжуть весільні синóве сумувáти, пóки з ними жених? Прийдуть же дні, що візьмуть од них женихá, тоді й пóститимуть.

16. Нихтó не пришивáє шматкá новóго сукнá до старóї одéжини: бо відодрétься іогó лáтка від одéжини, и дírка бóде гírша.

17. И не налиváють новóго винá у старі міхи: атó міхи прорвóться, и вино вíтече, и міхи пропадóуть: а налиváють новé вино в міхи нові, то й бóде все цéле.

18. Говóрить він ім се, аж ось прихóдить одін старшина, и вклонівшись іомóу, кáже: Що дочкá моя тільки що скінчýлась; та прийді положи на неї рúку твою, то й оживé.

19. И встáвши Исус, пійшóв за ним, и ученикі іогó.

20. И ось жінка, що нездóжала кровóтиччу дванáдцять

рóків, приступіла ззáду и приторкнóлась до крáю одéжи іогó:

21. бо казála самá собі: Як тільки приторкнóсь до крáю одéжи іогó, то спасóсь.

22. Исус же, обернóвшись и побáчивши її, речé: Дóчко, бодрісь; віра твоя спасла тебе. И спаслáсь жінка з тогó часу.

23. И ввійшóвши Исус у госпóду до старшині, та побáчивши сопільників та голосільників,

24. речé до них: Уступітьсá: не вмéрло бо дівчá, а спить. И насміхáлись из нéго.

25. От же, як вíпровадже-но людéй, та ввійшóв він и взяв її за рúку, то дівчá и встáло.

26. И рознеслáсь про се чóтка шіроко по всій землі тій.

27. И як ввійшов Исус извідтіля, ийшóб слідом за ним двóє сліпих, и поклікóючи казáli: Сíну Давідів, помíлуй нас.

28. И, як увійшóв у госпóду, приступіли до нéго сліпі; и речé ім Исус: Чи віруете ви, що я мóжу се зробіти? Кáжуть іомóу: Так, Гóсподи.

29. Тоді приторкнóвся він до очéй їх, и речé: По вірі вáшій нехáй стáнется вам.

30. И відкрілись ім очі. И наказав ім Ісус: Гледіть, щоб ніхто не довідавсь.

31. Вони ж, вийшовши, розпустили про него чутку по всій землі тій.

32. Як же вони виходили, ось приведено до него німого чоловіка біснуватого.

33. И, як вигнав він біса, почав німій говорити; и дивувались люде, кажучи: Що ніколи не явилось такого в Израїлі.

34. Фарисеї ж казали: Виганяє він біси князем бісовським.

35. И ходив Ісус по всіх городях и селах, навчаючи по школах їх, и проповідуючи євангелію царства, и сціляючи всяку бóлість и всяку нєміч між людьмі.

36. Поглядаючи ж на людеї, жалкував над ними, що були потóмлені и роспорóшені, як вівці без пастиря.

37. Речє тоді ученикам своїм: Жніва багáто, робітника ж мáло.

38. Просіть Гóспода жніва, щоб вислав женців на жніво своє.

Голова X.

И, прпклікавши дванадцять учеників своїх, дав ім власть над нечистими дұхами, щоб

виганяли їх, и сціляли всяку бóлість и всяку нєміч.

2. На имя ж дванадцять апóстолів були: первий Сімон, що прóзвано Петрóm, та Андрій брат іогó; Яков Заведєів, та Іоán брат іогó;

3. Филип, та Вареоломєй; Томá, та Матєєй митник; Яков Алфєів, та Леввій, на прізвище Тадєй;

4. Сімон Ханáнець, та Юда Искаріотський, що й зрадив іогó.

5. Сих дванадцятєх послав Ісус, и наказав ім, глагóлючи: Не йдіть шляхом поган, и не вхóдьте в гóрод Самаряньський;

6. а радніщ идіть до загублєних овечóк дóму Израїлевого;

7. и йдучи проповідуйте, глагóлючи: Цáрство небєсне наближилось.

8. Сціляйте недұжих, очищáйте прокажєнних, воскрєшáйте мєртвих, виганяйте біси; дáрмо прийняли, дáрмо и давайте.

9. Не здобувайте собі ні зóлота, ні сріблá, ні грóшей у чересі вáші,

10. ані торбїни на дорóгу, ані двох одєжин, ні обұвя, ні пáлиці: бо робітник достóєн харчі своєї.

11. И в який гóрод чи селó ввійдете, распитáйте. хто там

є достойний; там и пробу-
вайте, аж поки вийдете.

12. А як увийдете в яку
господу, витайте її.

13. И, коли господа достой-
йна, нехай упокій ваш зйде
на неї. Коли ж вона недо-
стойна, то нехай упокій ваш
вернеться до вас.

14. И хто вас не прийме и
не слухатиме словес ваших,
то, виходячи з такого дому,
чи города того отрусить и
порох из ніг ваших.

15. Истинно глаголю вам:
Легше буде землі Содомській
та Гоморській судного дня,
ніж городові тому.

16. Оце я посилаю вас, як
овечок між вовки; тим бу-
вайте мудрі, як вузі, и тихі,
як голуби.

17. Та стережіться людей:
бо вони видаватимуть вас у
зборища, и в школах своїх
битимуть вас;

18. и водитимуть вас перед
старших та перед царів за
мене; на свідкуванне ім и
поганам.

19. Як же видаватимуть
вас, не дбайте про те, як и
що вам казати: бо дасться
вам того часу, що вам ка-
зати.

20. Не ви бо промовляти-
мете, а дух Отця вашого
промовлятиме в вас.

21. Видаватиме ж брат бра-
та на смерть, и батько ди-
тину, и вставатимуть діти на
родителів, и вбиватимуть їх.

22. И ненавидитимуть вас
усі за имя моє; хто ж ви-
держить до кінця, той спа-
сється.

23. Коли ж вас гонитимуть
у тому городі, втікайте в
інший: істинно бо глаголю
вам: Не перейдете ще горо-
дів Израїлевих, доки Син
чоловічий прийде.

24. Ученик не старший од
учителя свого, ані слуга од
пана свого.

25. Доволі з ученика, коли
буде, як учитель його, а слу-
га, як пан його. Коли госпо-
даря дому названо Вельзеву-
лом, то як більше домашніх
його?

26. Тим же то не лякайтесь
їх: нема бо нічого закритого,
що не відкриється, ані захо-
ваного, що не виявиться.

27. Що я кажу вам по темки,
кажіть по видну; и що чуєте
на ухо, проповідуйте на до-
мах.

28. И не лякайтесь тих, що
вбивають тіло, душі ж не
здоліють убити; а лякайтесь
більше того, хто зможе погу-
бити и душу й тіло в пеклі.

29. Хіба не два горобці
продаються за шага? и ні

один з них не впаде на землю без Отця вашого.

30. У вас же и все волоссе на голові перелічене.

31. Оте же не лякайтесь: ви доробчи многих горобців.

32. От же всякий, хто мене визнаватиме перед людми, того й я визнаватиму перед Отцем моим що на небі.

33. А хто відречеться мене перед людми, того й я відречусь перед Отцем моим що на небі.

34. Не думайте, що я прийшов послати впокій на землю; не прийшов я послати впокій, а меч.

35. Бо прийшов я, щоб поставити чоловіка різно проти батька його, и дочку проти матери її, и невістку проти свекрухи її.

36. И будуть ворогами чоловікові домашні його.

37. Хто любить батька або матір більш мене, недостобен мене; и хто любить сина або дочку більш мене, недостобен мене.

38. И хто не візьме хреста свого, и не піде слідом за мною, недостобен мене.

39. Хто б знайшов душу свою, згубить її; а хто б згубив душу свою задля мене, знайде її.

40. Хто приймає вас, мене

приймає; а хто приймає мене, приймає того, хто послав мене.

41. Хто приймає пророка в имя пророка, одержить нагороду пророку; и хто приймає праведника в имя праведника, одержить нагороду праведнику.

42. И хто напоить одного з сих малих тільки чашею холодного, в имя ученика, истинно глаголю вам: Не втеряє нагороди своєї.

Голова XI.

И сталося, як скінчив Ісус, наказуючи дванадцятим ученикам своїм, пішов звідтіля навчати и проповідувати по городах их.

2. Почувши ж Іоан у темниці про діла Христові, послав двох учеників своїх,

3. и сказав йому: Чи ти грядущий, чи іншого ждати нам?

4. Одказав Ісус и рече ім: Ідїть та сповістїть Іоана про все, що чули й бачили:

5. сліпі бачать, и криві ходять, прокаженні очищаються, и глухі чують, мертві встають, и вбогі проповідують благовісте.

6. И щасливий, хто не поблазниться мною.

7. Як же вони відходили, почав Ісус говорити лю́дям про Іо́ана: Чого виходили ви в пустиню диві́тись? На тростину, що ві́тер коли́ше?

8. Або́ чо́го виходили ви диві́тись? На чолові́ка одя́гненого в мя́ку одѳжу? ось ті, що но́сять мя́ку одѳжу, вони́ в царські́х буди́нках.

9. Або́ чо́го виходили ви диві́тись? На проро́ка? Так, глаго́лю вам: И́ більше проро́ка.

10. Се ж бо той, про ко́го пи́сано: Ось поси́лаю а́нгела мо́го пе́ред лицѳм твої́м, що приготу́є дору́гу твою́ пе́ред тобо́ю.

11. Исти́но глаго́лю вам: Не я́вився між наро́жденими від жіно́к більши́й од Іо́ана Хри́стителя; найме́нши́й же у ца́рстві небе́сному більши́й од не́го.

12. И від часі́в Іо́ана Хри́стителя та й до се́го дня, ца́рство небе́сне здобува́ється си́лою, и хто здобува́є, той си́ломи́ць бере́ іо́го.

13. Бо всі́ проро́ки и зако́н пророкува́ли до Іо́ана.

14. И коли́ хочете при́йняти, він є́сть И́лля, що ма́є при́йти.

15. Хто ма́є у́ші слухати, нехай́ слуха́є.

16. Ко́му ж я уподо́блю ри́д

сей? Поді́бен він тим ді́тям, що сидя́ть на то́ргу, та гукáють до своі́х това́ришів,

17. та ка́жуть: Ми вам сурми́ли, а ви не скака́ли; ми вам жа́лібно приговору́вали, а ви не пла́кали.

18. Бо при́йшо́в Іо́ан, не і́сть и не п'є, а вони́ ка́жуть: Дия́вола ма́є.

19. При́йшо́в Син чолові́чий, і́сть и п'є, а вони́ ка́жуть: Ось чолові́к прожа́ра та п'яни́ця, друг митника́м та грі́шникам. И оправди́лась премудрі́сть од ді́те́й своі́х.

20. Тоді́ почав докоря́ти горо́дам, де ста́лося найбі́льше чудес іо́го, що не пока́ялись:

21. Го́ре тобі́, Хоразі́не! го́ре тобі́, Вие́саїдо! бо коли́б чудеса́, що ста́лися в вас, ста́лись у Ті́рі та Сидо́ні, да́вно бу́ли б вони́ пока́ялись у верѳи́щі та по́пелі.

22. Ті́льки ж глаго́лю вам: Одра́дні́ще бу́де Ті́рові та Сидо́нові су́днёго дня, ніж вам.

23. И ти, Каперна́уме, що підня́всь аж під не́бо, прова́ли́сь в саме́ пе́кло; бо коли́б чудеса́, що ста́лися в то́бі, ста́лися в Содо́мі, зоста́вся б він аж и до́сі.

24. Ті́льки ж глаго́лю вам: Що одра́дні́ще бу́де землі́ Содо́мськї́й су́днёго дня, ніж то́бі.

25. Озв'явся Ісус того часу і речé: Хвалю тебе, Отче, Господи неба и землі, що ти втаїв се від премудрих и розумних, и відкрив єси те недоліткам.

26. Так, Отче: бо так воно вподобалось тобі.

27. Все передане мені від Отця мого, и ніхто не знає Сіна, тільки Отець; ані Отця ніхто не знає, тільки Син, та кому хоче Син одкрити.

28. Прийдіть до мене, всі знемóжені та отягчені, то я впокою вас.

29. Візьміть ярмо моє на себе, и навчіться від мене: бо я тихий и смірний серцем; то й знайдете відпочінок душам вашим.

30. Бо ярмо моє лóбе, и тягар мій легкий.

Голова XII.

Того ж часу йшов Ісус у субóту засівами, ученикі ж іюго зголодніли, и почали рвати колоссе та їсти.

2. Побачивши се Фарисеї, казали до него: Ось твої ученикі рблять, чого не годіться робити в субóту.

3. Він же речé до них: Хибá ви не читали, що зробив Давід, як зголоднів він и ті, що були з ним:

4. як він увійшов до Бóжого дому, та поїв хлібі предло́ження, що не годилось іому їсти, ні тим, що були з ним, а тільки одним священником?

5. Абó, хибá ви не читали в законі, як у субóту священники в церкві ламлють субóту, та й не винувати?

6. Я ж вам глаголю: Що тут єсть бильший од церкви.

7. А колиб ви знали, що воно єсть: Милости хóчу, а не жéртви; то не осуджували б невинуватих.

8. Бо Син чоловічий Господь и субóти.

9. И пійшовши звідтіля, увійшов у школу їх.

10. И ось був там чоловік, ис сухою рукою. И питали іюго, кажучи: Чи годіться в субóту сцїляти? щоб обвинувати іюго.

11. Він же речé до них: Якій буде між вами чоловік, що матиме одну вівцю, и коли впаде вона субітнёго дня в яму, то не візьме, та й не витягне її?

12. Як же бильше лóччий чоловік од вівці? Тим годіться чинити добрó и в субóту.

13. Речé тоді до чоловіка: Протягни руку твою. И простяг, и стала вона здорова, як и друга.

14. Фарисеї ж, ввійшовши,

раділи раду проті не́го, як погубіти іо́го.

15. Та довідавшись про се Ісус, вийшов извідтіля; и пійшло слідом за ним багáто наро́ду, и сцілів він усіх,

16. та й наказав ім, щоб не виявляли іо́го:

17. щоб справділось, що сказав Ісая проро́к, глаго́лючи:

18. Се слуга́ мій, що я ви́брав, любий мій, що вподо́бала іо́го ду́ша моя́; положу́ ду́ха мо́го на не́го, и суд по́ганам звістувáтиме.

19. Не змага́тиметься, и не крича́тиме, и го́лосу іо́го ніхто́ не чу́тиме по у́лицях.

20. Потро́щеної трості́ни не перело́мить, и ле́ну диму́ючого не поту́шить, до́ки не доведе́ с́уду до поду́ги.

21. И на імя́ іо́го впова́тимуть пога́не.

22. Приве́дено тоді до не́го біснува́того, сліпо́го и німо́го; и сцілів іо́го, так що сліпий и німий и розмовля́в и ба́чив.

23. И здивува́всь увесь наро́д, и ка́зали: Чи сей не син Даві́дів?

24. Почу́вши ж се Фарисе́ї, ка́зали: Не іна́кше виганя́є сей бісі́, як Вельзеву́лом, князе́м бісовським.

25. Знав же Ісус думки іх,

и рече́ до них: Вся́ке ца́рство, що поді́литься у собі́, спусті́є; и вся́кий го́род и го́спода, що поді́литься у собі́, не всто́їть.

26. И коли́ й Сатана́ Сатану́ виганя́є, то розді́лився сам у собі́; як же сто́ятиме ца́рство іо́го?

27. И коли́ я виганя́ю бісі́ Вельзеву́лом, то ким виганя́ють их сині́ ва́ші? Тим вони́бу́дуть ва́шими су́ддями.

28. Коли́ ж я виганя́ю бісі́ Ду́хом Бо́жим, то вже при́спіло до вас ца́рство Бо́же.

29. Або́, як мо́же хто увійти́ в господа́ си́льного, та пожакува́ти на́доби іо́го, хиба́ що звя́же пе́рше си́льного, и тоді́ пожаку́є господа́ іо́го?

30. Хто не зо мно́ю, той про́ти мене́; и хто не збира́є зо мно́ю, той росо́пає.

31. Тим глаго́лю вам: Уся́кий грі́х и хула́ прості́ться лю́дям; а хула́ на Ду́ха не прості́ться лю́дям.

32. И хто ска́же сло́во про́ти Сі́на чолові́чого, прості́ться іо́му; а хто ска́же сло́во про́ти Ду́ха Свяго́го, не прості́ться іо́му ні в се́му віку́, ні в бу́дучому.

33. Або́ поса́дите дере́во до́бре, то й ово́ц іо́го до́брий; або поса́дите дере́во гни́ле, то й ово́ц іо́го гни́-

лій: бо дєрево познається по овощу.

34. Кòдло гадюче, як мòжете промовляти дòбрі рєчі, б̀в̀вши лихими? бо від перєповні сєрця устá промовляють.

35. Дòбрий чоловїк из дòброго скáрбу, сєрця винòсить дòбре, а лихий чоловїк из лихòго скáрбу винòсить лихє.

36. Я ж вам глагòлю: Щò за всяке пустє слòво, якє говоритимуть людє, дадуть одвїт с̀днєго дня.

37. Бо по словáм твоїм оправдїсся, и по словáм твоїм ос̀дїсся.

38. Озвáлись тодї прòти сєго дєякї з письмєнникїв та Фарисєїв, кáжучи: Учителю, хòчемо від тєбе ознаку бáчити.

39. Він же озвáвшись речє ім: Лукáве та перєлюбне кòдло ознаки шукáє, и ознака не дáсться їому, як тїльки ознака Іòни прорòка.

40. Бо, як Іòна був три днї и три нòчї у кїта в чєреві, так б̀дє й Син чоловїчий три днї и три нòчї в сєрці землї.

41. Нинєвáне встáнуть на суд из кòдлом сим, та й ос̀дять їогò: бо покáялись по прїповїдї Іòнинїй; а ось тут бїльший од Іòни.

42. Полудєнна царїця встáне на суд из кòдлом сим та

й ос̀дить їогò: бо прїйшла з найдáльших країн землї сл̀хати прем̀дрости Саломòнової; а ось тут бїльший од Саломòна.

43. Як же нечїстий дух зїйде з чоловїка, то блукáє по безвїддях, шукáючи відпочїнку, та й не знахòдить.

44. Тодї кáже: Вернусь у домївку мою, звїдкїля я вїйшов; и прїйшовши знахòдить її порòжню, вїметену й прїбрану.

45. Идє тодї, и берє до сєбе сїм їнших д̀хїв, ще злїщих нїж сам и ввїхòдять, та й живуть там; и б̀дє остáнне чоловїка тогò гїрше нїж перше. Так стáнеться й кòдлу сєму лукавому.

46. Ще ж промовляв він до людєй, аж ось мáти и братї їогò стояли надворї бажáючи говорити з ним.

47. Кáже ж одїн до нєго: Он мáти твоя и братї твої стоять надворї, бажáючи говорити с тобòю.

48. Він же озвáвшись речє до говорячого їому: Хто се мáти моя? и хто братї мої?

49. И, простáгши р̀ку свою на ученикїв своїх, речє: Ось мáти моя и братї мої!

50. Бо хто чинїтимє вòлю Отця мого, що на нєбї, тої брат менї, и сестра, и мáти.

20. А засіяний на камені-стому, се той, що чує слово, и зaráз приймає його з радостю;

21. тільки же не має він кореня в собі, він до часу; як же настане горе абб гоненіє за слово, зaráз блазниться.

22. А засіяний в терніні, се той, що чує слово, та журба віку сего и омана богацтва глушить слово, и робиться безовочним.

23. Засіяний же на добрій землі, се той, що чує слово и розуміє, и дає овоц; и рбдить одно в сотеро, друге в шістьдесятеро, инше ж у тридцятеро.

24. Ще иншу приповість подав ім, глаголючи: Уподобилось царство небесне чоловікові, що сіє добре насінне на ниві своїй;

25. як же люде спали, пришов ворог його, и насіяв куколю між пшеницю, та й пійшов.

26. Як же зійшов засів, та приніс овоц, показавсь тоді й кукіль.

27. И прийшли слуги господаря того, та й кажуть йому: Пáne, хибá ти не добре насінне сіяв на твоїй ниві? Звідкіля ж узівся кукіль?

28. Він же рече ім: Се зробив чоловік ворог. Слуги

ж сказали йому: Чи хочеш, щоб ми пійшли та виполоди його?

29. Він же рече: Ні, щоб виполюючи кукіль разом з ним и пшениці не повиривали.

30. Нехай ростуть оббе до жнив, а в жнивá я скажу жінцям: Зберіть перш кукіль та повяжіть у снопи, щоб спалити, а пшеницю зложіть у клуні в мене.

31. Иншу приповість подав ім, глаголючи: Царство небесне подібне зерну горчиці, що взявши чоловік, посіяв на ниві своїй.

32. Найдрібніше вонó між усіким насіннем; як же виросте, то стане найбуїнішим між яриною, и зробиться деревом, так що птаство небесне прилітає кублитись між гіллям його.

33. Иншу приповість сказав ім, глаголючи: Царство небесне подібне квасу, що жінка візьме, та й роцінить ним три мірки борошна, поки все вкисне.

34. Все це говорив Ісус людям приповідями, а без приповістей не говорив ім:

35. щоб справділось, що сказав пророк, глаголючи: Одкрію в приповідях уста мої, промовлю втасне від настання світу.

36. Тоді одіслав Ісус люде́й та й пійшо́в до до́му; и приступі́ли до не́го ученикі́ ію́го, гово́рячи: Вія́сни нам при́повість про ку́кіль на ні́ві.

37. Він же озва́вшись рече́ ім: Сію́чий до́бре насі́нне, се Син чолові́чий;

38. а ні́ва, се сві́т; до́бре ж насі́нне, се сині́ ца́рства; а ку́кіль, се сині́ лука́вого;

39. во́рог, що сія́в ію́го, се дия́вол; жнива́, се ко́нець сві́ту; а женці́, се а́нгели.

40. Оце́ ж, як той ку́кіль збира́ється та па́литься огнем, так бу́де при кі́нці сві́ту се́го.

41. Пошле́ Син чолові́чий а́нгели свої́, и позбира́ють вони́ з ца́рства ію́го все, що блазни́ть, и всіх, що ро́блять беззако́нне,

42. та й повкида́ють їх ув огня́ну пі́ч: там бу́де плач и скреготáнне зубів.

43. Тоді пра́ведні сия́тиму́ть як со́нце в ца́рстві Отця́ свого́. Хто ма́є у́ші слухати, нехай слуха́є.

44. Знов, ца́рство небесне поді́бне ска́рбу зако́паному на ні́ві: що зна́йшо́вши ію́го чолові́к, прихова́в, и радію́чи іде́ та й прода́є все, що ма́є, та й купу́є ту ні́ву.

45. Знов, ца́рство небесне поді́бне чолові́кові купце́ві, що шука́є до́брых пе́рел;

46. и зна́йшо́вши він одну́ пе́рлу дорогоці́нну, пійшо́в та й прода́в усé, що мав, та й купі́в її.

47. Знов, ца́рство небесне поді́бне не́водо́ві, що заки́нуто в мо́ре, и що зайня́в уся́чини;

48. як же став по́вен, то ви́тягли ію́го на бе́ріг, и поси́давши ви́брали, що́ до́бре, у по́суд, а що́ пога́не, те геть повикида́ли.

49. Так бу́де й при кі́нці сві́ту: ви́йдуть а́нгели, та й повідлуча́ють лихих зми́ж пра́ведних,

50. та й повкида́ють їх ув огня́ну пі́ч: там бу́де плач и скреготáнне зубів.

51. Рече́ Ісус до них: Чи зрозумі́ли це все? Ка́жуть вони́ ію́му: Так, Го́споди.

52. Він же рече́ ім: Тим же то ко́жен письме́нник, на́вчений про ца́рство небесне, поді́бен чолові́кові го́сподаре́ві, що вино́сить из свого́ ска́рбу нове́ и старе́.

53. И ста́лось, як скінчи́в Ісус оці́ при́повісті, пійшо́в изві́дтіля́.

54. И, при́йшо́вши у свою́ краі́ну, навча́в їх у шко́лі їх, так що вони́ дивува́лись и

казали: Звідкіля в сього така премудрість и сіла?

55. Хибá він не син тєслі? хибá не іогó мáти звється Марія? а браті іогó Яков, та Іосій, та Сімон, та Юда?

56. хибá не іогó сєстри між нáми? Звідкіля ж се все в нєго?

57. И поблазнїлись ним. Исус же речє до них: Не єсть пророк без чєсти, хибá що в своїй отчині та в своїй домівці.

58. И не зробїв там мнóгих чудєс черєз недовірство їх.

Головá XIV.

Тогó часу Ирод четверо-влáстник почув чутку про Исуса,

2. и речє до слуг своїх: Се Іоáн Христїтель; він устáв з мєртвих, то й чудєсá рóбляться від нєго.

3. Бо Ирод пїймав Іоáна, звязáв іогó, и вкїнув у темницю за Иродияду, жінку брата свого Филипа.

4. Бо казáв іому Іоáн: Не годїться тобі мáти її.

5. И, хотївши іогó стрáтити, опáсувась нарóду: бо мáли іогó за прорóка.

6. У день же родін Иродових, дочкá Иродиядина танцювáла перєд нимї и догодїла Иродові.

7. За се обіцáв він кляну-чїсь, що дасть їй, чогó просїтїме.

8. Вонá ж, наперєд нáвчена від мáтери: Дáй мені, кáже, тут на блюді гóлову Іоáна Христїтеля.

9. И засумїв Ирод; однáк, задля клятьбї и задля тих, що сидїли з ним за столóm, звелїв дáти.

10. И послáвши стяв Іоáна в темницї.

11. И принєсєно гóлову іогó на блюді, и дáно дївчинї, и віднеслá мáтерї своїй.

12. И прийшли ученикї іогó, и взяли тїло, и поховáли іогó, и прийшовши сповїстїли Исуса.

13. Почувши про се Исус, поплїв звідтіля чóвном у пустїню окрóме: и почувши нарóд, пїйшов слїдóm за ним пїшки з городів.

14. И вїйшовши Исус, побáчив багáто нарóду, и жалкувáв над нимї, и сцїлів недужих їх.

15. Як же настáв вєчїр, приступїли до нєго ученикї іогó, говорячи: Тут пустїня, и час ужє минув; відошли нарóд, нехай идє в сєлá, та накупить харчї собї.

16. Исус же речє їм: Не трєба їм ийтї; дáйте ви їм їсти.

17. Вони ж кажуть йому: Не маємо тут, як тільки пять хлібів та дві рибі.

18. Він же рече: Принесіть мені їх сюді.

19. И звелів наро́дові посі́дати на траві, и, взявши пять хлібів та дві рибі, и поглянувши на не́бо, поблагослові́в, и ла́млючи подава́в хліби́ ученика́м, а ученикі́ лю́дям.

20. И і́ли вони́ всі, и понаі́дали́сь; и нази́рали о́круші́н, що позостава́лись, двана́дцять по́вних ко́шиків.

21. А тих, що і́ли, було́ тисяч из пять чо́ловіка, о́пріч жіно́к та діте́й.

22. И приму́сив за́раз Иису́с ученикі́в свої́х увійти́ в чо́вен, и плісти́ поперед́ него́ на той бік; по́ки він одпу́стить наро́д.

23. А відпусті́вши наро́д, зійшо́в на го́ру самото́ю мо́літись; и як наста́в ве́чір, був там оді́н.

24. Чо́вен же був уже́ серед́ мо́ря, и бі́ло його́ фі́лями: бо ві́тер був проти́вний.

25. У четве́рту ж сторо́жу но́чи, при́шлов до них Иису́с, иду́чи по мо́рю.

26. И побачи́вши ученикі́, що він иде́ по мо́рю, стри́вожились, ка́жучи, що се ма́ра, и крича́ли з пере́ляку.

27. Иису́с же заговори́в за́раз до них, глаго́лючи: Споко́йтеся: се я; не ляка́йтесь.

28. Петро́ же озва́вшись ка́же до него́: Го́споди, коли́ се ти, звелі́ мені йти́ до тебе́ по воді́.

29. Він же рече: Иди́. И ви́йшов Петро́ из чо́вна, и пі́йшов по воді́, щоб ийти́ до Иису́са.

30. Та, ба́чивши си́льний ві́тер, зляка́всь и, поча́вши тону́ти, крича́в, гово́рячи: Го́споди, спасі́ мене́.

31. Иису́с же простя́г за́раз ру́ку, захо́пив його́, и рече́ до него́: Мало́віре, чо́го всумні́вся еси́?

32. И як уві́йшли вони́ в чо́вен, ути́х ві́тер.

33. А ті, що були́ в чо́вні, приступі́вши покло́нили́сь йому́, ка́жучи: Исти́но Бо́жий Син еси́.

34. И, поплі́вши, прибу́ли вони́ в зе́млю Геніса́рецьку.

35. И позна́вши його́ таме́шні лю́де, посла́ли по всі́й тій око́лиці и приво́дили до него́ всіх недужих;

36. и блага́ли його́, щоб тільки́ приторе́нутись і́м до кра́ю оде́жи його́; и скі́льки і́х дото́ркувало́сь, одужу́вали

Голова XV.

Тоді прийшли до Ісуса письменники та Фарисеї з Єрусалиму, кажучи:

2. Чого твої ученики переступають переказ старших? бо не мійють рук своїх, як ідять хліб.

3. Він же озвавшись рече до них: Чого ж се и ви переступаєте заповідь Божу ради переказу вашого?

4. Бог бо заповідав, глаголючи: Поважай батька твого и матір, и: Хто налає батька або матір, нехай умре смертю.

5. Ви ж кажете: Хто скаже батькові або матері: Дар, чим би з мене покористувався,

6. то й не поважай батька свого або матери своєї. И знівечили ви заповідь Божу ради переказу вашого.

7. Лицеміри, добре прорік про вас Ісая глаголючи:

8. Народ сей приближується до мене губами своїми, и устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене.

9. Та марно вони поклоняються мені, навчаючи наук заповідей чоловічих.

10. И, прикликавши людей, рече до них: Слушайте та й розумійте:

11. Не те, що йде в уста, сквернить чоловіка, а що виходить из уст, те сквернить чоловіка.

12. Приступивши тоді ученики, рекли до него: Чи знаєш, що Фарисеї, чувши слово, поблазнились?

13. Він же озвавшись рече: Усяка рослина, що не насаджував Отець мій небесний, викорениться.

14. Не вважайте на них: проводирі вони сліпі сліпих. А коли сліпий веде сліпого, обидва впадуть у яму.

15. Озвався ж Петр и каже до него: Виясни нам сю приповідь.

16. Ісус же рече: Чи й ви ще без розуму?

17. Чи ще не зрозуміли, що те, що входить в уста, иде в живіт, и звергається в одхідник;

18. а те, що виходить из уст, береться з серця, и оно сквернить чоловіка.

19. Бо з серця беруться ледачі думки, душогубства, перелюбки, блуд, крадіж, криве свідкування, хула.

20. Оце, що сквернить чоловіка; а істи непомивши рук, сене сквернить чоловіка.

21. Вийшов тоді Ісус из відтіля, и перейшов у Тірські та в Сидонські сторони

22. Коли се жінка Хананка прийшла з тих гряниць, и кричала до него, кажучи: Помилуй мене, Господи, сину Давидів; дочка моя тяжко біснується.

23. Він же не відказав їй ні слова. И приступивши ученики його, благали його, кажучи: Відпусти її: бо кричить за нами.

24. Він же озвавшись рече: Послано мене тільки до загублених овечок дому Израїлевого.

25. Вона ж, приступивши, поклонилась йому, кажучи: Господи, поможи мені.

26. Він же озвавшись рече: Не годиться взяти в дітей хліб, и кинути собакам.

27. А вона каже: Так, Господи; тільки ж и собаки ідять кришки, що падають из стола в господаря їх.

28. Тоді озвався Ісус и рече до неї: Жінко, велика віра твоя: нехай станеться тобі, як бажаєш. И одужала дочка її з того часу.

29. И перейшовши Ісус из відтіля, прийшов близько до моря Галилейського, и, зійшовши на гору, сів там.

30. И поприходили до него пребагато людей, маючи с собою кривих, сліпих, німих, калік и багачко інших, та

и клали їх у ногах в Ісуса: и сцілів їх;

31. так що люде дивувались, бачивши, що німі говорять, каліки здорові, криві ходять, а сліпі бачять; и прославляли Бога Израїлевого.

32. Ісус же, покликавши учеників своїх, рече: Жаль мені людей: бо вже вони три дні пробувають зо мною, и не мають що їсти; и не хочу відпустити їх голідних, щоб не помліли на дорозі.

33. И кажуть йому ученики його: Де ж нам узяти стільки хліба в пустині, щоб нагодувати стільки народу?

34. И рече ім Ісус: Скільки хлібів маєте ви? Вони ж кажуть: Сім, та кілька рибок.

35. И звелів народові посідати на землі.

36. И, взявши сім хлібів та рибу, оддав хвалу, ламав и давав ученикам своїм, а ученики народові.

37. И їли всі, и понаїдалились; и назбирали останків ламаного сім півних кошиків.

38. А тих, що їли, було чотири тисячі чоловіка, опріч жінок та дітей.

39. И, відпустивши народ, увійшов у човен, та й прибув у гряници Магдальскі.

Голова XVI.

Поприходили також Фарисеї та Садукеї и, спокуюючи, бажали від него, щоб показав їм ознаку з неба.

2. Він же озвавшись рече їм: Як настане вечір, ви говорите: Погода; бо червоніє небо.

3. А в ранці: Сьогодні непогідь; бо небо червоніє та хмариться. Лицеміри, лице неба вмiсте познавати, а ознак часу не можете?

4. Кбдо лукаве та перелюбне ознаки шукає; и ознака не дасться йому, хибá тільки ознака Іони пророка. И, покинувши їх, пішов.

5. И перепливши ученики юго на той бiк, забули взяти хліба.

6. Исус же рече до них: Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукейського.

7. Вони ж міркували собі, кажучи: Се, що не взяли ми хліба.

8. Постерігши ж Исус, рече до них: Що ви міркуєте собі, маловіри, що хліба не взяли?

9. Хибá ще не зрозуміли, та й не памятасте п'яти хлібів п'ятім тисячам, и скільки кошиків набрали?

10. ані семі хлібів чотирём тисячам, и скільки кошиків набрали?

11. Як се не розумієте, що не про хліб я казав вам, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукейського?

12. Тоді зрозуміли, що не казав остерегайтесь квасу хлібного, а науки Фарисейської та Садукейської.

13. Як же прийшов Исус у сторони Кесарні Філіпової, то питав учеників своїх, глаголючи: Хто я, кажутъ люде, Син чоловічий?

14. Вони ж сказали: Одні: Іоан Христитель; другі: Ілля; інші ж: Єремія або один з пророків.

15. Рече до них: Ви ж як кажете? хто я?

16. Озвавшись Сімон Петр, каже: Ти єси Христос, Син Бoга живого.

17. И озвавшись Исус, рече до него: Блажен єси, Сімоне сину Іонин: бо тіло и кров не відкрила тобі, а Отець мій, що на небі.

18. Скажy ж и я тобі: Що ти єси Петр, и на сему камені збудую церкву мою, и ворота пекельні не подужають її.

19. И дам я тобі ключі царства небесного; и що зв'яжеш на землі, буде зв'язане на не-

бі; а що розв'язеш на землі, буде розв'язане на небі.

20. Тоді наказав ученикам своїм, щоб не казали нікому, що він Ісус Христос.

21. З того часу почав Ісус виявляти ученикам своїм, що мусить йти в Єрусалим, и багато терпіти од старших, та архиєреїв, та письменників, и бути вбитим, и встати третєго дня.

22. И взявши іого Петр, почав докоряти йому, кажучи: Пожалься себе, Господи: нехай се не станеться тобі.

23. Він же обернувся и рече до Петра: Геть від мене, Сатано! ти блазниш мене: бо не гадаеш про Боже, а про чоловіче.

24. Рече тоді Ісус ученикам своїм: Коли хто хоче йти слідом за мною, нехай відречеться себе самого, и візьме хрест свій, та й иде слідом за мною.

25. Хто бо хоче спасти душу свою, той погубить її; хто ж погубить душу свою ради мене, знайде її.

26. Що бо за користь чоловікові, хоч би світ увесь здобув, а душу свою занастив? або що дасть чоловік у замін за душу свою?

27. Прийде бо Син чоловічий у славі Отця свого з

ангелами своїми; и тоді віддасть кожному по ділам його.

28. Истино глаголю вам: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерти, аж поки побачать Сіна чоловічого, грядущого в царстві своїм.

Голова XVII.

А через шість день бере Ісус Петра, Якова, та Іоана брата іого, и веде їх на гору високу окроме,

2. и переобразивсь перед ними: и сияло лице іого як сонце, а одежа іого стала біла як світло.

3. Коли се явивсь ім Мойсей та Ілля, розмовляючи з ним.

4. Озвався ж Петр, и рече до Ісуса: Господи, добре нам тут бути: коли хочеш, зробимо тут три намети: один тобі, один Мойсеєві, а один Іллі.

5. Ще він говорив, аж ось ясна хмара отинила їх, и ось голос из хмари глаголючий: Се Син мій любий, що я іого вподобав; іого слухайте.

6. Зачувши се ученики, припали лицем до землі, и полякались вельми.

7. И прийшовши Ісус, торкнув їх, и рече: Устаньте и не лякайтесь.

8. Вони ж знявши бці свої, не бачили нікого, тільки одного Ісуса.

9. И, як сходили вони з горі, наказав ім Ісус, глаголючи: Не кажіть нікому про сю изъяву, аж поки Син чоловічий устане з мертвих.

10. И питали в него ученикі іого, кажучи: Що ж се кажуть письменники, що Илля мусить прийти попереду?

11. Ісус же озвавшись рече ім: Илля прийде попереду, и налагодить усє.

12. Я ж глаголю вам: Що Илля вже прийшов, та й не познали іого, а зробили на йому, що скотіли. Так и Син чоловічий терпітиме від них.

13. Тоді зрозуміли ученикі, що глаголав ім про Іоана Христителя.

14. И, як прийшли вони до народу, приступив до него чоловік, припавши йому до ніг и говорячи:

15. Господи, помилуй мого сина; він бо місячник, и тяжко мучиться: почасту бо падає в огонь, и почасту вводу.

16. И привів я іого до учеників твоїх, та й не змогли вони сцілити іого.

17. Озвався ж Ісус и рече: О кідло невірне та розвратне! Доби буду з вами?

доби терпітиму вас? Приведіть мені іого сюді.

18. И погрозив йому Ісус и вийшов з него диявол, и одужав хлопець з того часу.

19. Приступивши тоді ученикі до Ісуса, сказали на самоті: Чом не змогли ми вигнати іого?

20. Ісус же рече ім: Через невіру вашу: істино бо глаголю вам: Коли б ви мали віри з зерно горчичці, то сказали б оцій горі: Переїди звідсіля туді; то й переїде; и нічого не буде неможливого вам.

21. Се ж кідло не виходить, як тільки молитвою та постом.

22. Як же пробували вони в Галилеї, рече до них Ісус: Син чоловічий буде віданий у руки людям;

23. и вб'ють іого, а третєго дня він устане. И засуміли вони вельми.

24. Як же прийшли в Капернаум, приступили ті, що даніну збирали, до Петра, и казали: Чи не дасть ваш учитель даніни?

25. Каже: Так. И як увійшов у господа, попередив іого Ісус, глаголючи: Що ти думаєш, Симоне? з кого земні царі збирають даніну? з своїх синів, чи з чужих?

26. Каже до него Петр: Из чужих. Рече йому Исус: То сині вільні.

27. Тільки ж, щоб не блазніти нам їх, иди до моря, та закинь удку, и першу рибу, що піймається, візьми и, роззявивши їй рот, знайдеш статіра; взявши іоґо, дай їм за мене и за себе.

Голова XVIII.

Того часу приступили ученики до Исуса, кажучи: Хто більший у царстві небесному?

2. И, покликавши Исус хлопця до себе, поставив іоґо серед них,

3. и рече: Истино глаголю вам: Коли не навернетесь, та не станете як діти, то не ввійдете в царство небесне.

4. Оце ж, хто смирється як хлопець се, той більший у царстві небесному.

5. И хто прийме одне такє хлопець в имя моє, мене приймає.

6. Хто ж заблазнить одного з сих малих, що вірують у мене, лучче йому, щоб повішено млинове жорно на шию йому, та й утоплено в глибині морської.

7. Горе світові від поблазней! треба бо прийти поблазням: тільки ж горе тому

чоловікові, що через него поблазнь приходить!

8. Коли ж рука твоя або нога твоя блазнить тебе, відотни її, та й кинь од себе: лучче тобі ввійти в життє кривим або калікою, ніж мавши дві руки чи дві ноги, бути вкинутим ув огонь вічний.

9. И коли око твоє блазнить тебе, вірви іоґо, та й кинь од себе: лучче тобі увійти в життє однобким, аніж мавши дві очи, бути вкинутим ув огняне пекло.

10. Гледіть, щоб не погордувати одним из малих сих: глаголю бо вам: Що ангели їх на небі по всяк час бачять лице Отця мого небесного.

11. Син бо чоловічий прийшов спасати загублене.

12. Як вам здається? коли буде в якого чоловіка сотня овець, та заблудить одна з них, чи не покине він девятьдесят и девять, та не піде в гори, и не шукатиме заблудної?

13. И коли доведеться знайти її, истино глаголю вам: що веселиться над нею більше ніж над девятьдесят и девятьма, щонезаблудили.

14. Так нема волі перед Отцем вашим, що на небі, щоб загинув один из малих.

15. Коли ж погрішіть проти тебе брат твій, иди и обличй іюго між тобою и ним самим. Коли послухає тебе, здобув єси брата твого;

16. Коли ж не послухає, візьми с собою ще одного або двох, щоб при устах двох свідків, або трех, стало кожне слово.

17. Коли ж не послухає їх, скажи церкві. Коли ж и церкві не послухає, нехай буде тобі, як поганін и митнік.

18. Истино глаголю вам: Що зв'язете на землі, буде зв'язане на небі; а що розв'язете на землі, буде розв'язане на небі

19. Знов глаголю вам: Що коли двоє з вас згодяться на землі про всяку річ, якої проситимуть, станеться ім від Отця мого, що на небі.

20. Де бо двоє або троє зберуться в ім'я моє, там я посеред них.

21. Приступивши тоді Петр до него, рече: Господи, скільки раз грішитиме проти мене брат мій, и я прощатиму іюму? до семі раз?

22. Рече іюму Исус: Не кажу тобі: До семі раз, а: До сімдесят раз семі.

23. Тим же то уподобилось царство небесне чоловіку ца-

реві, що схотів узяти перелік од слуг своїх.

24. Як же почав брати, приведено іюму одного, що завинив іюму десять тисяч талантів

25. Як же не мав він, що віддати, звелів пан іюго продати іюго, и жінку іюго, и дітей, и все що мав, та й віддати.

26. Упавши тоді слуга, поклонився іюму, кажучи: Пане, потерпи мені, и все тобі віддам.

27. Змилосердився ж пан слугі того, відпустив іюго, и простив іюму довг.

28. Слуга ж той, вийшовши, знайшов одного з товаришів своїх, що завинив іюму сотню денаріїв; и, вхопивши іюго, давив, кажучи: Віддай мені, що винен.

29. Упавши тоді товариш іюго в ноги іюму, благав іюго, кажучи: Потерпи мені, и все віддам тобі.

30. Він же не схотів, а відійшовши укинув іюго в темницю, поки віддасть довг.

31. Бачивши ж товариші іюго, що сталося, жалкували вельми, и пійшовши сказали своєму панові все, що сталося.

32. Тоді призвавши іюго пан іюго, рече іюму: Слуго

ледачий, увесь довг той простів я тобі, як благав еси мене:

33. чи не слід було й тобі помилувати товариша твого, як и я тебе помилував?

34. И розгнівившись пан іогó, передав іогó мучителям, аж поки віддасть увесь довг іому.

35. Так и Отець мій небесний робитиме вам, як не прощатимете кожен братові своєму від сердець ваших провин їх.

Голова XIX.

И сталося, як скінчив Ісус ці слова, вийшов він з Галилеї, и прийшов у границі Юдейські, за Іорданню.

2. И ишло слідом за ним пребагато народу, и вигоів їх там.

3. И приступили до него Фарисеї, спокуюючи іогó, и кажучи іому: Чи годиться чоловікові розводитись из жінкою своєю за всяку вину?

4. Він же озвавшись рече ім: Хибá ви не читали, що хто втворів у почині, чоловіком и жінкою втворів їх?

5. И рече: Тому чоловік повинне батька й матір та пригърнется до жінки своєї, и будуть у двох тіло одно.

6. Так що вже не двоє, а тіло одно. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує.

7. Кажуть вони іому: На що ж звелів Мойсей давати розвідний лист и розводитись из нею?

8. Рече ім: Що Мойсей задля жорсткості сердець ваших дозволив вам розводитись из жінками вашими; у почині ж не було так.

9. Глаголю ж вам: Що, хто розведеться з жінкою своєю, хибá за перелюб, та ожениється з іншою, робить перелюб; и хто з розвідкою ожениється, робить перелюб.

10. Кажуть іому ученики іогó: Коли така справа чоловіка з жінкою, то не добре женитись.

11. Він же рече ім: Не всі зміщajúть слово се, а кому дано.

12. Есть бо скопці, що з утроби матері родились так; и є скопці, що скопились од людей; и є скопці, що скопили себе задля царства небесного. Хто може змістити, нехай містить.

13. Тоді поприводили до него діток, щоб положив руки на них, та помолівся; ученики ж заказували ім.

14. Исус же рече: Пустіть діток, не зупиняйте їх прийти до мене: бо таких царство небесне.

15. И, положивши руки на них, пішов звідтіля.

16. И ось один, приступивши, каже йому: Учителю благий, що доброго робити мені, щоб мати життє вічне?

17. Він же рече до него: Чого ти звеш мене благим? ніхто не благий, тільки один, Бог. Коли ж бажаєш увійти в життє, держи заповіді.

18. Каже до него: Которі? Исус же рече: Оці: Не вбивай, Не роби перелюбу, Не крадь, Не свідкуй криво.

19. Поважай батька твого и матір, и: Люби ближнього твого як себе самого.

20. Каже йому молодець: Все се хоронив я з малку мого; чого ще не достає мені?

21. Рече до него Исус: Коли хочеш бути звершений, иди продай, що маєш, и дай убогим, и матимеш скарб на небі; и приходь, та й иди слідом за мною.

22. Як же почув молодець се слово, одійшов засмутившись: бо мав достатки великі.

23. Исус же рече до учеників своїх: Истино глаголю

вам: Що тяжко багатому увійти в царство небесне.

24. Знов же глаголю вам: Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Божє увійти.

25. Почувши ж ученики його, дивувались вельми, кажучи: Хто ж зможе спастися?

26. Исус же, глянувши, рече ім: У людей се не можливе, у Бога ж все можливе.

27. Озвавсь тоді Петр и каже до него: Ось ми покинули все, та й пішли слідом за тобою; що ж буде нам?

28. Исус же рече до них: Истино глаголю вам: Що ви, пішовши слідом за мною, у новонастанню, як сяде Син чоловічий на престолі слави своєї, сядете також на дванадцяті престолах, судячи дванадцять родів Израїлевих.

29. И кожен, хто покинув домі, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля, задля имя мого, в сотеро прийме, и життє вічне осягне.

30. Тільки ж многі перві будуть останні, а останні перві.

Голова ХХ.

Подібне бо царство небесне чоловіку господареві, що вийшов рано в ранці наймати робітників у виноградник свій.

2. И, згодившись із робітниками по денарію на день, післав їх у виноградник свій.

3. И, вийшовши коло третї години, побачив інших, що стояли на торгї без діла,

4. и рече до них: Ідїть и ви у виноградник, и що буде право, дам вам. Вони й пішли.

5. Вийшовши знов коло шестої и девятої години, зробив так само.

6. Вийшовши ж коло одинадцятї години, знайшов інших, що стояли без діла, и рече до них: Чогó тут стоїте увесь день без діла?

7. Кажуть вони йому: Бо ніхтó не найняв нас. Рече він їм: Ідїть и ви в виноградник, и що буде право, одержите.

8. Як же настав вечір, рече пан виноградника домогрядникові своєму: Поклич робітників, та роздай їм нагороду, почавши від останніх аж до перших.

9. И прийшовши ті, що коло одинадцятї години, взяли по денарію.

10. Прийшовши ж перші, думали, що більше візьмуть; та взяли и й вони по денарію.

11. И взявши вони, нарекали на господаря,

12. говорячи: Що сі останні одну годину робили, и зрівняв еси їх із нами, що зносили тяготу дня и спеку.

13. Він же озвавшись рече одному з них: Друже, не кривджу тебе: хибá не за денарія згодився еси зо мною?

14. Візьми своє, та й иди: я ж хóчу и сему останньому дати, що й тобі.

15. Хибá ж не вільно мені робити, що хóчу, з добром моїм? Чи тогó твоє око лихе, що я добрий?

16. Так будуть останні перші, а перші останні: багáто бо званих, мáло ж вибраних.

17. И йдучи Исус у Єрусалим, узяв дванадцять учеників на самоту в дорóзі, и рече до них:

18. Оце ми йдемо в Єрусалим; и буде виданий Син чоловічий архиереям, та письменникам, и осудять вони його на смерть.

19. И видадуть його поганам, щоб з него насміхались, та били, та роспали; а третого дня він воскресне.

20. Тоді приступила до не-

го ма́ти сині́в Зеведе́євих ис синáми сво́ими, кла́няючись та про́сячи чо́гось у не́го.

21. Він же рече́ до не́ї: Чо́го х́очеш? Ка́же вона́ до не́го: Скажи́, щоб сиді́ли оці́ два сині́ мої́, оди́н по пра́виці тво́їй, а дру́гий по лі́виці у ца́рстві тво́єму.

22. Озва́вся ж Исус и рече́: Не зна́єте, чо́го про́сите. Чи змо́жете ви пи́ти ча́шу, яку́ я пи́тиму, и христі́тись хрище́ннем, яки́м я хрищу́сь? Ка́жуть іо́му: змо́жемо.

23. И рече́ до них: Ви то ча́шу мою́ пи́тимете, и хрище́ннем, яки́м я хрищу́сь, христі́тиметесь; тільки ж, щоб вам сиді́ти по пра́виці в ме́не и по лі́виці в ме́не, се не є́сть моє́ да́ти, а ко́му при́готовле́но від Отця́ мо́го.

24. И почу́вши де́сять, ре́мствува́ли на дво́х бра́тів.

25. Исус же, покликáвши їх, рече́: Ви зна́єте, що в пога́н князі́ пану́ють над ними́, и вели́кі управл́яють ними́.

26. Не так же бу́де в вас: ні, хто х́оче бу́ти вели́ким між ва́ми, нехай бу́де вам слуго́ю;

27. и хто х́оче між ва́ми бу́ти пе́ршим, нехай вам бу́де рабо́м.

28. як Син чолові́чий не

прийшо́в, щоб служено́ іо́му, а служі́ти, и да́ти ду́шу свою́́ яко́ ви́куп за мно́гих.

29. И як вихо́дили вони́ з Єрихо́на, ийшло́ слідо́м за ним бага́то наро́ду.

30. И ось дво́є сліпі́х, що сиді́ли над шляхо́м, почу́вши, що Исус пере́ходить, крича́ли, ка́жучи: Помі́луй нас, Го́споди, си́ну Даві́дів.

31. Наро́д же сварі́вся на них, щоб мовча́ли; а вони́ ще більш крича́ли, ка́жучи: Помі́луй нас, Го́споди, си́ну Даві́дів.

32. И зупині́вшись Исус, покликáв їх, и рече́: Що х́очете, щоб зроби́в вам?

33. Ка́жуть іо́му: Го́споди, щоб о́чі на́ші відкри́лись.

34. Зми́лосе́рдився ж Исус, и доторкну́вся оче́й їх, и за́раз прозрі́ли о́чі їх, и пі́йшли вони́ слідо́м за ним.

Голова́ XXI.

А як зближа́лись до Єрусали́му, и прийшли́ в Виофа́гию, до гори́ Олі́вної, посла́в тоді́ Исус дво́х учени́ків,

2. глаго́лючи їм: Иди́ть у село́, що пе́ред ва́ми, и за́раз зна́йдете осли́цю прив'язану́ и осли́я з не́ю; одв'язавши́, приве́діть міні́.

3. И коли́ хто вам ка́затиме

щоб, скажіть: Що Господеві треба їх; зараз же відпустить їх.

4. Се ж усé сталось, щоб справдилось, що промовив пророк, глаголючи:

5. Скажіть дочці Сионській: Ось царь твій идé до тебе, тихий, и сидячий на ослі, и на осляті синові підъяремного.

6. Пійшовши ж ученикі, вчинили, як звелів ім Исус,

7. и привелі ослицю и осля, и положили на них одéжу свою, та й посадили югó звéрху.

8. Пребагато ж наро́ду присти́лали одéжу свою по дорóзі; інші ж рíзали ві́тте з дéрева и всти́лали дорóгу.

9. Нарóд же, що йшов по́переду и поза́ду, поклікував, гово́рячи: Осáнна си́ну Дави́довому: Благосло́вен гряду́щий в имя́ Господне; Осáнна на вишина́х.

10. А як увійшов він у Єрусали́м, здвигну́всь увесь го́род, гово́рячи: Хто се такий?

11. Нарóд же ка́зав: Се Исус, пророк из Назарéта Галиле́йського.

12. И прийшов Исус у цéркву Бóжу, и повиганя́в усіх, що прода́вали да торгува́ли в цéркви, и попереверта́в сто-

лі в міня́льників, и осло́ни в тих, що прода́вали голубі́;

13. и рече́ до них: Пісано: Дом мій дом мо́литви зва́тиметься; ви ж югó зробили верте́пом розбі́йників.

14. И приходили до не́го в цéркви слі́пі й криві, и сці́ляв їх.

15. Ба́чивши ж архиере́ї та письме́нники чудеса́, що він робі́в, и хлопя́т, що поклікували в цéркви, и ка́зали: Осáнна си́ну Дави́довому, розлютува́лись,

16. и ка́зали до не́го: Чи чу́єш, що оці́ ка́жуть? Исус же рече́ ім: Так. Хиба́ ви ніко́ли не чита́ли: Що из уст немовля́ток и ссу́щих ви́рядив еси́ хвалу́?

17. И, поки́нувши їх, вийшов о́сторонь из го́рода в Вио́анию; и пробува́в там.

18. У ра́нці ж, верта́ючись у го́род, зголодні́в.

19. И, побачивши одну́ смоківни́цю на дорóзі, прийшов до не́ї, и нічо́го не знайшов на ній, тільки самé листе́, и рече́ до не́ї: Щоб ніко́ли з тебе́ ово́щу не бу́ло до ві́ку. И зараз усóхла смоківни́ця.

20. И ба́чивши ученикі́ югó, здивува́лись, ка́жучи: Як за́раз усóхла смоківни́ця!

21. Исус же озва́вшись рече́ до них: Истино глаго́лю

вам: Колиб ви мали віру и не сумнілись, ви б не тільки се смоківниці зробили, а колиб и сій горі сказали: Двигнісь и кінсья в море; станеться.

22. И все, чого, ви просітимете в молитві віруючи, одержите.

23. А як прийшов він у церкву, поприходили до него навчаючого архиєреї та старші людські, кажучи: Якою властю робиш се? и хто дав тобі сю власть?

24. Исус же озвавшись рече ім: Поспитаю вас и я про одну річ, про котру як скажете мені, то и я скажу вам, якою властю се роблю.

25. Хрищенне Іоанове звідкіля було: з неба, чи від людей? Вони ж міркували собі, говорячи: Коли скажемо: З неба; то скаже нам: Чом же ви не вірували йому?

26. коли ж скажемо: Від людей; то боїмося народу: всі бо мають Іоанна за пророка.

27. И озвавшись сказали Исусові: Не знаємо. Рече ім и він: То й я не скажу вам, якою властю се роблю.

28. Ви ж як думаете? Чоловік мав двоє дітей; и, прийшовши до одного, рече: Дитино, иди сегодні роби в винограднику моім.

29. Він же озвавшись сказав: Не хощу; опісля ж, одумавшись, пійшов.

30. И, прийшовши до другого, рече так само. Він же озвавшись сказав: Иду, Господи; та й не пійшов.

31. Котрий з двох уволів волю отця? Кажуть вони до него: Первий. Рече ім Исус: Истино глаголю вам: Що митники та блудниці попередять вас у царство Бже.

32. Прийшов бо Іоан до вас дорогою правди, и не вірували йому; митники ж та блудниці вірували йому; ви ж, бачивши, не одумались навпослі, щоб вірувати йому.

33. Иншої приповідсти послухайте. Був один чоловік господарь, що насадив виноградник, и обгородив його тіном, и викопав у йому виноток, и збудував башту, и віддав його виноградарям, та й віддыхав.

34. Як же наблизилася пора овощу, післав він слуги свої до виноградарів узяти овощі його.

35. И взявши виноградарі слуг його, одного побіли, другого вбіли, иншого ж укаменували.

36. Знов післав він инші слуги, більш ніж перше; и зробили ім так само.

37. На остáнок же післáв до них сїна свого, кáжучи: Посорóблятьсá сїна мого.

38. Виногáдарі ж, побáчивши сїна, казáли між собою: Се наслїдник: ходїмо вбъемо іогó, та й заберемо наслїдде іогó.

39. И, взáвши іогó, викинули геть з виногáрника, та й убїли.

40. Як же прїйде пан виногáрника, то що зробить він виногáдарям тїм?

41. Кáжуть вони до него: Лютих люто погубить їх, а виногáрник оддáсть їншим виногáдарям, щовїддаватимуть іому óвощ порї свої.

42. Речé до них Исус: Хибá ніко́ли не читáли в писáннях: Кáмїнь, що відкинули будівничі, сей стáвся головою углá. Від Гóспода стáлося се, и дївне воно́ в очáх нáших?

43. Тим я глаго́лю вам: Що відні́метьсá од вас цáрство Бóже, и дáстьсá наро́дові, що робї́тиме óвощі іогó.

44. И хто впаде́ на сей кáмїнь, розїбъетьсá; на ко́го ж він упаде́, роздáвить того́.

45. И вїслухавши архе́реї та Фарисе́ї прїповісти іогó, догадáлись, що про них говорить.

46. И, шука́ючи вхо́пити

іогó, опáсувалисá нарóду: бо мав іогó за проро́ка.

Голова́ XXII.

И озвáвшись Исус, знов промовив до них прїповістями, глаго́лючи:

2. Уподобїлось цáрство небéсне чо́ловіку царéві, що нарядїв весїлле сїнові сво́єму;

3. и післáв слуги свої влїкати за́прóшених на весїлле; и не схотїли прїйти.

4. Знов післáв їнші слуги, говорячи: Скажіть за́прóшеним: Ось я обїд мїй наготóвив; во́лі мої и годóване побїто, и все налáгоджене; и дїть на весїлле.

5. Вони́ ж, занехáвши, пїшли собі, одїн на ху́тір, дру́гий до свого́ то́ргу;

6. а остáнні, взáвши слуг іогó, знущáлись из них, та й повбивáли.

7. Царь же, почу́вши, прогнївївся, и післáвши вїйсько сво́е, вїгубив тих розбишáк, и запалїв го́род їх.

8. Речé тоді до слуг своїх: Весїлле налáгоджене, за́прóшені ж не бу́ли достóйні.

9. Идїть же на росхїдні пляхі́, и ко́го зна́йдете, за́прóшуйте на весїлле.

10. И вїйшовши слуги ті

на шляхї, зібрали всіх, когó знайшли, и лихїх и добрих; и булò весїлє пòвне гостей.

11. Царь же, ввійшовши подивїтись на гóсті, побачив там чоловіка, не одягненого у весїльню одѣжу;

12. и речé до нѣго: Друже, як се увійшов єси сюди, не мавши весїльнєї одѣжи? Він же мовчав.

13. Речé тоді царь до слуг: Зв'язавши йому нòги й рúки, візьміть його и викиньте в тѣмряву надвїрню; там буде плач и скреготаннє зубів.

14. Багато бо званих, мало ж вибраних.

15. Тоді пійшли Фарисєї, и рáдили рáду, як би піймати його на слóві.

16. И висилáють до нѣго учеників своїх з Иродіянми, говорючи: Учїтелю, знаємо, що ти правдївий єси, и на путь Божий правдою наставляєш, и ні про когò не дбáєш: бо не дївися на лице людєй.

17. Скажи ж тепер нам: Як тобі здається? годїться давати данїну Кесареві, чи ні?

18. Постерїгже Исус лукавство їх, и речé: Що ви менé спокóшуєте, лицєміри?

19. Покажіть міні грїш податковий. Вони ж принесли йому денария.

20. И речé до них: Чиє обличчє се й надпись?

21. Кажуть йому: Кесареве. Тоді речé до них: Віддайте ж Кесареве Кесареві, а Бóже Бóгові.

22. И, вислухавши, здивувáлись, и, лишївши його, пійшли.

23. Тогó ж дня приступили до нѣго Садукеї, що кажуть: нема воскресєннє, и питáли його,

24. говорючи: Учїтелю, Мойсєй сказав: Коли хто вмре, не мавши дїтєй, то нехай брат його ожєнитись з жінкою його, и воскресить насїннє братові своєму.

25. Булò ж у нас сїм братів; и пєрвий ожєнившись умєр, и, не мавши насїннє, покїнув жінку свою братові своєму;

26. так сáмо и дрúгий брат, и трєтїй, аж до сємого.

27. Опісля ж усїх умєрла й жінка.

28. Оцé ж у воскресєнню кому з семòх бóде вона жінкою? всї бо мáли її.

29. Озвáвся ж Исус и речé до них: Помилáйтесь ви, не знаючи писáння, ані сїли Божої.

30. Бо в воскресєнню не жєняться, ні віддаютьсь, абудуть як áнгели Бóжі на небї.

31. Про воскресенне ж мёртвих хиба не читали, що скáзано вам од Бóга, глагóлючого:

32. Я Бог Авраáмив, и Бог Исáкив, и Бог Яковів? Не есть Бог Бог мёртвих, а живих.

33. И слýхаючи нарóд, дивувáвся нау́кою ію́го.

34. Фарисе́и ж, почу́вши, що він примусив Садуке́ив мовчати, зібра́лись ра́ди то́го.

35. И спита́в оди́н з них, учи́тель зако́ну, спокúшуючи ію́го и ка́жучи:

36. Учи́телю, ко́тора за́пови́дь вели́ка в зако́ні?

37. Исус же рече́ ію́му: Люби́ Гóспода Бóга тво́го вси́м се́рцем твои́м, и все́ю душе́ю тво́єю, и все́ю думко́ю тво́єю.

38. Се пер́ва и вели́ка за́пови́дь.

39. Дру́га ж поді́бна їй: Люби́ бли́жнёго тво́го як себе́ само́го.

40. На сих двох за́повідях увесь зако́н и проро́ки сто́ять.

41. Як же зібра́лись Фарисе́и, пита́в їх Исус,

42. глагóлючи: Щó ви думаете про Христа́? чий він син? Ка́жуть ію́му: Дави́дів.

43. Рече́ він до них: Як же се Дави́д зве ію́го в дусі́ Гóсподом, гово́рячи:

44. Рече́ Госно́дь Господе́ві мо́єму: Сиди́ по прави́ці в ме́не, до́ки положу́ вороги́в твои́х підни́жком ни́г твои́х?

45. Коли́ ж Дави́д зве ію́го Гóсподом, то як же він син ію́му?

46. И ніхто́ не зумі́в ію́му відказа́ти ні сло́ва, и ніхто́ з то́го часу́ не ва́жився пита́ти ію́го ніко́ли.

Голова́ XXIII.

Рече́ тоді́ Исус до наро́ду, та до ученики́в свои́х,

2. глагóлючи: На Мойсе́євих си́далищах поси́дали письме́нники та Фарисе́и.

3. Тим усé, що ска́жуть вам держа́ти, держіть и робіть; по діла́м же їх не робіть: гово́рять бо, и не ро́блять.

4. Вяжуть бо тяжкі оберёмки, що ва́жко носіти, и кла́дуть лю́дям на плéчі; самі ж и па́льцем свои́м не хо́чуть двигну́ти їх.

5. Усі́ ж діла́ свої ро́блять, щоб ба́чили їх лю́де: ши́рять филикте́рії свої, и побільшу́ють по́ли в оде́жі свої́й,

6. и люблять пер́ші місця́ на бенке́тах, и пер́ші си́дання по шко́лах,

7. и витáння на торго́х, и щоб зва́ли їх лю́де: Учи́телю, учи́телю.

8. Ви ж не зовіться учителями: один бо váš учитель, Христос; усі ж ви браті.

9. И отця не звіть собі на землі: один бо Отець у вас, що на небі.

10. И не звіться наставниками: один бо в вас наставник, Христос.

11. Більший же між вами нехай буде вам слугою.

12. Хто ж нестиметься вгору, принизиться; а хто принизиться, пійде вгору.

13. Горе ж вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що зачинаєте царство небесне перед людьми: ви бо не входите, и тих, що входять, не пускаєте ввійти.

14. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що жеретє доми вдовиць, и задля віду довго молитесь; тим ще тяжчий приймете осуд.

15. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що проходите море и зємлю, щоб зробити одного нововірця, и коли станеться, робите його сином пекла, удвоє гіршим вас.

16. Горе вам, проводирі сліпі, що кажете: Хто клястиметься церквою, нічого; хто ж поклонється золотом церковним, винуватий!

17. Дурні и сліпі: що бо більше: золото, чи церква, що освячує золото?

18. И: Хто клястиметься жертівнею, нічого; хто ж поклонється даром, що на ній, винуватий.

19. Дурні и сліпі: що бо більше: дар, чи жертівня, що освячує дар?

20. Оце ж, хто кленється жертівнею, кленється нею и всім, що звєрху неї.

21. И хто кленється церквою, кленється нею и тим, хто живе в ній.

22. И хто кленється небом, кленється престолом Божим и тим, хто сидить на нім.

23. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що даєтє десятину з мяти, и кропу, и кмїну, а залишили важніще в законі: суд, и милость, и віру. Се повинні були робити, да й того не залишати.

24. Проводирі сліпі, що відціджуєте комаря, верблюда ж глитаєте.

25. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що очищаєте звєрху чашу и блюдо, у середині ж півні вони здирства та неправди.

26. Фарисею сліпий, очисти перш середину чаши и блю-

да, щоб и верх їх стався чистий.

27. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що подібитеся гробам поблялим, що зверху являються гарними, в середині ж повні кісток мертвих и всякої нечисти.

28. Так и ви зверху являєтесь людям праведні, в середині ж повні лицемірства та беззаконня.

29. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що будете гробі пророків та украшаєте пам'ятники праведників,

30. и мовляете: Колиб ми були за часів батьків наших, не були б спільниками їх у крові пророків.

31. Сим же свідкуєте самі на себе, що ви сині тих, що вбивали пророків.

32. И ви доповнюйте міру батьків ваших.

33. Змії, кудло гадюче, як утічете від суду пекельного?

34. Тим же то ось я посилаю до вас пророків, и мудрців, и письменників, и одних з них повбиваєте та пороспинаєте, а інших битимете по школах ваших, та гонитимете від города в город:

35. щоб упала на вас уся кров праведна, проліта на

землі від крові Авеля праведного до крові Захаріи, сина Варахїїного, що вбили ви між церквою й жертівнею.

36. Истино глаголю вам: Все те прийде на кудло се.

37. Єрусалїме, Єрусалїме, що повбивав есі пророків, и покаменував посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збирає курчат своїх, під крила, и не схотіли!

38. Оце ж оставляється вам дом ваш пустий.

39. Глаголю бо вам: Не побачите мене від нині, аж поки скажете: Благословен грядущий в имя Господне!

Голова XXIV.

И вийшовши Исус, пійшов из церкви; и приступили ученикі його, показати йому будівлю церковну.

2. Исус же рече ім: Чи бачите се все? Истино глаголю вам: Не зостанеться тут камінь на камені, щоб не зруйновано.

3. Як же сидів на горі Олівній, поприходили до него ученикі самотою, кажучи: Скажи нам, коли се буде? и який знає твого приходу и кінця світу?

4. И озвавшись Исус, рече

ім: Гледіть, щоб хто не звів вас.

5. Багато бо приходитиме в ім'я моє, кажучи: Я Христос; и зведуть многих.

6. Чутимете ж про війни и чутки про війни; гледіть же не тривожтесь: мусить бо все статись, та се ще не кінець.

7. Бо встане нарід на нарід и царство на царство, и буде голоднеча, и помір, и трус по місцях.

8. Все ж се почін горя.

9. Тоді видаватимуть вас на муки, и вбиватимуть вас; и зненавидять вас усі народи задля ім'я мого.

10. И тоді поблазнятсья многі, и видаватимуть одно одного, и ненавидітимуть одно одного.

11. И багато лжепророків устане, и зведуть многих.

12. И, задля намноженого беззаконня, прохолоне любобв многих.

13. Хто ж відержить до останку, той спасеться.

14. И проповідуватиметься євангелія царства по всій вселенній на свідкуванне всім народам; и тоді прийде кінець.

15. Оце ж, як побачите гідбу спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячу на

місці святому (хто читає, нехай розуміє;)

16. тоді, хто в Юдеї, нехай втікає на гори;

17. хто на криші, нехай не злазить узяти що з хати своєї;

18. и хто в полі, нехай не вертається назад узяти одяжу своєю.

19. Горе ж важким и годуючим під той час!

20. Моліться ж, щоб не довелося вам утікати зимою, ані в суботу:

21. буде бо тоді мука велика, якої не було від настання світу до сего часу, и не буде.

22. И колиб тих днів не вкорочено, то жодне б тіло не спаслося; тільки ж задля вибраних укорочені будуть дні тії.

23. Тоді, коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або бнде; не йміть віри.

24. Устануть бо лжехристи и лжепророки, и даватимуть ознаки великі и дива, щоб, коли можна, звести й вибраних.

25. Оце ж наперед сказав я вам.

26. Коли ж скажуть вам: Ось він у пустині; не виходьте: Ось він у коморах; не діймайте віри.

27. Бо, як блискавка виходить зі сходу та сяє аж до заходу, так буде и прихід Сіна чоловічого.

28. Де бо є труп, там збиратимуться вірлі.

29. И зaráз після гóря днів тих сонце помёркне, и місяць не даватиме світла свого, и зóрі попадають из неба, и сіли небесні захитаються.

30. И тоді явиться ознака Сіна чоловічого на небі; и тоді заголбсять всі роди землі, и побачать Сіна чоловічого, грядущого на хмарах небесних из сілою и славою великою.

31. И пішлє він ангели свої з голоснім гúком трубним, и позбирають вони ви́браних іогó від чотирóх вітрів, од кінців неба до кінців іогó.

32. Від смоківниці ж навчїться приповісти. Коли вже вітте її стане мякє и пúстить листє, знайте, що близько літо.

33. Так сáмо й ви: як оцє все побачите, відайте, що близько під дверїма.

34. Истино глаголю вам: Не перейде рід сей, як усє тєє стáнется.

35. Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть.

36. Про день же той и годину ніхтó не знає, ни ангели

небесні, тільки сам Отець мій.

37. Як же дні Нóєві, так буде и прихід Сіна чоловічого.

38. Бо, як були за днів перéd потóпом, що їли, и пили, женились, и віддавались, аж до дня, коли увійшов Ной у ковчєг,

39. та й не знали, аж прийшла пóвідь и позносила всіх; так буде и прихід Сіна чоловічого.

40. Тоді буде двóє в полі; одін візьметься, а одін зоставиться.

41. Дві молóбтимуть на жóрнах; одна візьметься, а одна зоставиться.

42. Отó ж нильнуйте: бо не знаєте, котóрої години Господь вап прийде.

43. Се ж відайте, що колиб господарь знав, у яку сторожу прийде злодій, то пильнував би, та й не поустив би підкопати хати своєї.

44. Тим же й ви будьте готові: бо тієї години, як и не думаете, Син чоловічий прийде.

45. Якій єсть вірний слуга и розумний, що поставив пан іогó над чєляддю своєю, щоб роздавав їй харч у цóру?

46. Щасливий той слуга,

котрого прийшовши пан іогó, застане, що робить так.

47. Истино глаголю вам: Що поставить іогó над усім добром своїм.

48. А котрїй лукавий слуга казатиме в серці своїм: Забариться мій пан прийти,

49. та й зачне бити своїх товаришів, та їсти й пити с п'яніцями;

50. то прийде пан того слуги дня, якого не сподівається, и години, якої не відає,

51. та й відлучать іогó, и долю іогó з лицемірами полóжить: там буде плач и среготанне зубів.

Голова XXV.

Тоді уподобиться царство небесне десяти дівчатам, що взявши каганці свої, вийшли назустріч женихові.

2. Пять же були з них розумні, а пять необачні.

3. Котрі необачні, взявши каганці свої, не взяли с собою олії.

4. Розумні ж узялі олії в пляшечки свої с каганцями своїми.

5. Як же жених барівся, задрімали всі, та й поснули.

6. О півночі ж постав крик: Ось жених иде; виходьте назустріч йому.

7. Тоді повставали всі дівчатá тїі, та й украсили каганці свої.

8. Необачні ж казали до розумних: Дайте нам олії вашої: бо каганці наші гаснуть.

9. Відказали ж розумні, говорячи: Щоб не стало нам и вам; а йдіть лóчче до тих, що продають, та й купіть собі.

10. Як же йшли вони купувати, прийшов жених; и що були готові, увійшли з ним на весілле; и зачинено двєрі.

11. Опісля ж приходять и їнші дівчата, та й кажут: Гóсподи, Гóсподи, відчини нам.

12. Він же озвавшись рече: Истино глаголю вам: Не знак вас.

13. Отїм же то пильнуйте: бо не знаєте дня, ні години, коли Син чоловічий прийде.

14. Бо, як чоловік, відїжджаючи, прикликав слуги свої, и передав їм достатки свої,

15. и одному дав пять талántів, другому два, їншому ж один, кожному по іогó сназі, та й відїхав зараз.

16. Пійшовши ж той, що взяв пять талántів, оруду-

вав ними, и придбав других пять таланти.

17. Так само и той, що два, придбав и він других два.

18. Той же, що взяв один, дійшовши, закопав у землю, и сховав срібло пана свого.

19. По довгому ж часу, приходить пан слуг тих, и бере перелік из них.

20. И приступивши той, що взяв пять таланти, приніс и других пять таланти, говорячи: Пáne, пять таланти мені передав єси; ось других пять таланти придбав я ними.

21. Рече ж до него пан ігó: Гарáзд, слуго добрий и вірний: у малому був єси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радіщі пана твого.

22. Приступивши ж и той, що взяв два таланти, сказав: Пáne, два таланти мені передав єси; ось других два таланти придбав я ними.

23. Рече до него пан ігó: Гарáзд, слуго добрий и вірний: у малому був єси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радіщі пана твого.

24. Приступивши ж и той, що взяв один талант, сказав: Пáne, знав я тебе, що жорстокий єси чоловік, що жнеш, де не сіяв, и збираєш, де не росипав;

25. и, злякавшись, дійшов сховав твій талант у землі. Оце ж маєш твоє.

26. Озвãвся ж пан ігó и рече до него: Лукавий слуго и лїнївий, знав єси, що жну, де не сіяв, и збираю, де не росипав:

27. так треба було оддати срібло моє міняльникам, и прийшовши взяв би я своє з лихвою.

28. Візьміть же від него талант, та дайте тому, що має десять таланти.

29. Кожному бо маючому всюди дасться, и надто матиме; у немаючого ж, и що має, візьметься від него.

30. И викиньте слугу ніччємого у темряву надвірню: там буде плач и скреготанне зубів.

31. Як же прийде Син чоловічий у славі своїй, и всі святі ангели з ним, тоді сяде він на престолі слави своєї;

32. и зберуться перед него всі народи; и відлучить він їх одних од других, як пастих одлучує овець од козлів;

33. и поставить овець по правіці в себе, а козлів по лівіці.

34. Тоді скаже царь тим, що по правіці в него: Прийдіть, благословенні Отця мо-

го, осягніть царство, приготівлене вам од основання світу.

35. Бо я голодував, и ви дали мені їсти; жаждував, и напоїли мене; був чуженицею, и прийняли мене;

36. нагий, и зодягли мене; недугував и одвідали мене; був у темниці, и прийшли до мене.

37. Озвуться тоді до него праведні, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, та й накормили? або жадного, та й напоїли?

38. Коли ж бачили тебе чуженицею, та й прийняли? або нагим, та й зодягли?

39. Коли ж бачили тебе недужим, або в темниці, та й прийшли до тебе?

40. И озвавшись царь, промовить до них: Истино глаголю вам: Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, мені чинили.

41. Тоді скаже він и до тих, що по лівійці: Ідіть од мене, прокляті, ув огонь вічний, приготівлений дяволі та ангелам його:

42. бо я голодував, и не дали ви мені їсти; жаждував, и не напоїли мене;

43. був чуженицею, и не прийняли мене; нагим, и не

зодягли мене; недужим и в темниці, и не одвідали мене.

44. Тоді озвуться до него й сі, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, або жадного, або чуженицею, або нагого, або недужого, або в темниці, та й не послужили тобі?

45. Озветься тоді до них и промовить, глаголючи: Истино глаголю вам: Скільки раз не чинили ви сего одному з сих найменших, и мені не чинили.

46. И пійдуть сі на вічні муки, а праведні на життє вічне.

Голова XXVI.

И сталося, як скінчив Ісус усі ці слова, рече до учеників своїх:

2. Ви знаєте, що через два дні буде пасха, и Сїна чоловічого відадут на распяттє.

3. Тоді зібрались архиєреї, та письменники, та старші людські у двір до архиєрея, на прізвище Каїфи,

4. и радилась, щоб узяти Ісуса підступом и вбити.

5. То казали: Тільки не в свято, щоб не було бучи між наро́дом.

6. Як же був Ісус у Ви-

о́анні в госпóді в Сїмона прокажéнного,

7. приступїла до нéго жінка, маючи посудинку передорого́го мїра, та й злила на гóлову іому́, як сидїв за столóм.

8. Побáчивши ж ученикі іогó, сёрдили́сь, ка́жучи: На́ що така́ втра́та?

9. Мо́жна бо бу́ло се мїро продáти дóрого та дáти вбо́гим.

10. Зрозумївши ж Исус, речé до них: Що ви смутитé жінку? дїло бо дóбре вчинїла на менї.

11. Вся́кого бо часу́ ма́єте вбо́гих с собо́ю, менé ж не вся́кого часу́ ма́єте.

12. Зли́вши бо вона́ мїро се на тіло моé, на погребéнне моé зробїла.

13. Истино глаго́лю вам: Де́бні проповїдува́лась е́вангелїя ся по всёму́ свїту, ка́затиметься й те, що зробїла оцá, на снóмин її.

14. Тодї, пїйшовши одїн з дванадцятéх, на ім'я́ Юда Искарио́цький, до архиерéїв,

15. ка́же: Що хóчете дáти менї, и я вам відам іогó? Вони́ ж поста́вили іому́ тридцять срібняків.

16. И з того́ часу́ шука́в на́годи, щоб іогó відати.

17. У пéрвий же день о-

прїсно́чний приступїли ученикі до Исуса, ка́жучи іому́: Де хóчеш, щоб приготóвили тобі їсти пасху?

18. Він же речé: Идїть у гóрод до оттакóго, та ска́жїть іому́: Учїтель речé: Час мїй блїзько; у тебе́ зроблю́ пасху з ученика́ми моїми.

19. И зробїли ученикі, як повелїв їм Исус; и приготóвили пасху.

20. Як же настáв вéчир, сїв він за столóм чиз дванадцятма́.

21. И, як вони́ їли, речé: Истино глаго́лю вам, що одїн з вас зра́дить менé.

22. И, засумївши тязько, почали́ говорїти до нéго ко́жен з них: Ажé ж не я, Гóсподи?

23. Він же озвáвшись речé: Хто вмочáє зо мно́ю рúку в мїску, той зра́дить менé.

24. Син чоловічий идé, як писано про нéго; гóре ж чоловікові́ тому́, що Сїна чолові́чого зра́дить! Дóбре бу́ло б іому́, коли́б не родївся чоловік той.

25. Озвáвся ж Юда зра́дник іогó, и ка́же: Ажé ж не я, учїтелю? Речé до нéго: Ти сказа́в еси́.

26. Як же вони́ їли, взя́вши Исус хлїб и поблагослови́вши, лама́в, и дава́в учени-

кам, и речé: Приймíть, їжте: се єсть тіло моє.

27. И, взявши чашу, и оддавши хвалу, подав їм, глагблючи: Пійте з неї всі:

28. се бо єсть кров моя новóго завіту, що за мнóгих проливається на оставленне гріхів.

29. Глагблю ж вам: Що не пítиму від нині з сéго плóду виногра́днєго аж до дня тóго, коли ію́го пítиму з ва́ми новім у ца́рстві Отця́ мого́.

30. И заспівавши вони́, вийшли на гóру Олі́вну.

31. Тоді речé до них Исус: Всі ви поблазнитесь мно́ю сіє́ї нóчи. Пі́сано бо: Пора́жю па́стиря, и россіплються вівці ста́да.

32. По воскресенню́ ж мо́ім попереджу́ вас у Галилею́.

33. Озва́вся ж Петр и ка́же до не́го: Хоч усі поблазня́ться тобóю, я ні́коли не зблзнію́сь.

34. Речé до не́го Исус: Истино глагблю то́бі: Що сіє́ї нóчи, перше ніж півень за́піє, тричі відречесся мене́.

35. Ка́же іо́му Петр: Хочби́ міні с тобóю и вмéрти, не відречу́сь тебе́. Так и всі ученикі́ ка́зали.

36. Тоді приходить з ними́ Исус на врóчище Геосима́н,

и речé до учеників: Сидіть тут, по́ки пійшовши помо́люсь отта́м.

37. И взяв с собо́ю Петра́ та двох синів Заведесвих, и почав скорбіти та вдаватись у ту́гу.

38. Тоді речé до них: Тя́жко сумна́ душа́ моя́ аж до смéрти. Подождіть тут, и пильну́йте зо мно́ю.

39. И пройшовши трóхи да́лій, припа́в лицем свої́м, мо́лячись и глагблючи: Отче мій, коли́ мо́жна, нехай́ мі́мо йде від мене́ чаша́ ся: тільки́ ж не як я хóчу, а як ти.

40. И приходить до учеників, и знаходить їх сплячих, и речé до Петра́: Так не змогли́ ви одніє́ї годі́ни попильнува́ти зо мно́ю.

41. Пильну́йте та мо́літься, щоб не ввійшли́ в спокýсу. Дух то охóчий, тіло ж немо́шне.

42. Знов, удрóге відійшовши, мо́лився, глагблючи: Отче мій, як не мо́же ся чаша́ мі́мо йти від мене́, коли́ не пítиму і́ї, нехай́ ста́неться во́ля тво́я.

43. И прийшовши знаходить їх знов сплячих: бу́ли бо о́чі в них важкі́.

44. И, зоста́вивши їх, пійшов изно́в, и мо́ливсь утре́-

те, промовляючи те ж саме слово.

45. Тоді приходить до учеників своїх, и рече їм: Спїть уже и спочивайте, ось настїг час, и Сїн чоловічий буде віданий у рўки грїшникам

46. Уставайте, ходїмо: ось наближується зрадник мїй.

47. Ще він говорїв, коли се Юда, одїн з дванадцятї, приходить, и з ним багато народу з мечами и дрўчем. од архиерев та старших людських.

48. Зрадник же іого дав знак їм, кажучи: Кого я поцілюю, той и єсть він: берїть іого.

49. И, зараз приступївши до Исуса, каже: Радуйся, учителю; та й поцілував іого.

50. Исус же рече іому: Друже, чого прийшов єси? Тодї приступївши наложїли рўки на Исуса, та й узялі іого.

51. И ось одїн з тих, що з Исусом, простягши рўку вїхопив мечá свого, и, вдаривши слугу архиерейського, відтяв іому вухо.

52. Тодї рече до него Исус: Вернї меч твїй в місце іого: всї бо, що вїзьмуться за меч, од мечá погїнуть.

53. Абó думаєш, що не мїг би нїні вблагати Отця мого,

и приставив би менї більш дванадцятї легионів ангелів?

54. Як же тоді справдїлись би писаня, що так мусить стáтись?

55. Тїєї ж годїни рече Исус до народу: Чи се як на розбїйника вїйшли ви з мечами та кїями, брати менє? Щодня сидїв я в вас, навчаючи в цєрквї, и не брали менє.

56. Се ж усє стáлося, щоб справдїлись писання пророчї. Тодї всї ученикї, покинувши іого, повтікáли.

57. Вони ж, узявши Исуса, повелї іого до Каїфи архиерея, де письменники та старші зібрались.

58. Петр же йшов слїдом за ним оддалекї до двору архиерейського, и, ввїйшовши в двір, сїв ис слугами, щоб бачити конєць.

59. Архиерей ж, и старші, и вся рада шукáли кривого свідчення на Исуса, щоб іого вбїти,

60. и не знайшли. И коли багато лжесвїдків поприходило, не знайшли. Опїсля ж приступївши два лжесвїдки,

61. говорїли: Сей казав: Я мóжу зруйнувати цєркву Бóжу, и за три днї збудувати її.

62. И вставши архиерей, каже до него: Нїчого не від-

казуєш? що сі проти тебе свідкують?

63. Исус же мовчав. И озвавшись архиерей, каже до него: Заклинаю тебе Богом живим, щоб сказав нам, чи ти єси Христос, Син Божий?

64. Рече йому Исус: Ти сказав єси. Тільки ж глаголю вам: Від нині побачите Сина чоловічого, по правіці сили, и грядущого на хмарах небесних.

65. Тоді архиерей роздер одягу своєю, кажучи: Що сказав хулу; на що нам ище свідків? Ось тепер чули хулу іого.

66. Як вам здається? Вони ж озвавшись сказали: Він не єсть смерті.

67. Тоді плювали в лице йому, и били по щоках іого, и знущались из него,

68. кажучи: Проречі нам, Христе, хто се вдарив тебе?

69. Петр же знадвору сидів у дворі; И приступила до него одна дівчина, кажучи: И ти був з Исусом Галилейським.

70. Він же відрікся перед усіма, кажучи: Не знаю, що говориш.

71. Як же вийшов він до воріт, побачила іого друга, та й каже до тих, що там

були: И сей був з Исусом Назарейським.

72. И знов одрікся він кленучись: Що не знаю чоловіка.

73. Трохи ж згодом приступивши ті, що стояли, кажуть Петрові: Справді и ти єси з них: бо й твоє говірка виявляє тебе.

74. Тоді почав він проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка. И зараз півень запів.

75. И згадав Петр слово Исуса, промовлене до него: Що перше ніж півень запіє, тричі відречесся мене. И вийшовши геть, плакав гірко.

Голова XXVII.

Як же настав ранок, зробили раду всі архиереї и старші людські на Исуса, щоб убити іого;

2. и, звязавши іого, повели тай передали іого Понтийському Пилату, игемонові.

3. Тоді побачивши Юда, зрадник іого, що іого осуждено, розкався, и вернув тридцять срібняків архиереям та старшині,

4. кажучи: Згріпів я, зрадивши кров невинну. Вони ж сказали: Що нам до того? ти побачиш.

5. И покинувши він срі-

бнякі в церкві вийшов и від-
ійшовши повівся.

6. Архиєреї ж, взявши срі-
бнякі, сказали: Не годіться
класти їх у скарбню: бо
се ціна крові.

7. Зробивши ж раду, ку-
пили за них ганчарське по-
ле, щоб ховати на йому за-
хоржих.

8. Через се зветься поле се
Криваве Поле по сей день.

9. Тоді справділось, що
сказав Єремія пророк, гла-
голючи: И взяли вони трид-
цять срібняків, ціну цінен-
ного, котрого цінено від си-
нів Израїля,

10. и далі їх на ганчарське
поле, як повелів мені Господь.

11. Ісус же стояв перед
игемоном; и питав його иге-
мон, кажучи: Чи ти царь
Жидівський? Ісус же рече
іому: Ти сказав еси.

12. И, як винували його
архиєреї та старші, не від-
казував нічого.

13. Тоді каже до него Пи-
лат: Хибá не чуєш, скільки
свідкують на тебе?

14. И не відказав він іому
ні на одне слово, так що
игемон вельми дивувався.

15. На свято ж звик иге-
мон одпускати народові одно-
го в'язника, котрого вони
хотіли.

16. Мали ж тоді знаного
в'язника, на прізвище Вараву.

17. Як же вони зібрались,
сказав ім Пилат: Кого хо-
чете, щоб одпустив вам?
Вараву, чи Ісуса, на прі-
звище Христа?

18. Знав бо, що через за-
висть відали його.

19. Як же сидів він на су-
дищі, прислала до него жін-
ка його кажучи: Нічого тобі
и праведнику сему: багáто
бо терпіла я сегодні вві сні
через него.

20. Архиєреї ж и старші
наустіли народ, щоб віпро-
сили Вараву, Ісуса ж убили.

21. Озв'явся ж игемон и
рече до них: Кого хочете
з двох, щоб випустив вам?
Вони ж сказали: Вараву.

22. Каже до них Пилат:
Що ж оце робитиму з Ісу-
сом, на прізвище Христом?
Кажуть іому всі: Нехай бу-
де роспятий.

23. Игемон же каже: Що
бо злого зробив? Вони ж
кричали ще гірш: Нехай
буде роспятий.

24. Бачивши ж Пилат, що
нічого не в'радить, а ще більш
росте буча, взявши води, по-
мив руки перед народом, и
каже: Невинен я крові пра-
ведника сего: ви побачите.

25. И озв'явшись увесь на-

рбд, сказав: Кров іюгб на нас и на діти наші.

26. Тоді відпустів ім Вараву; Ісуса ж побивши передав, щоб росп'ято іюгб.

27. Тоді воїни игемонові, взявши Ісуса на с'удище, зіб'рали на него всю рбту.

28. И, роздягн'вши іюгб, накинули на него червбний плащ;

29. и, спл'вши вінець из терніни, положили на гблову іюму, а тростіну в правіцю іюгб; и кїдаючись на колїна перед ним, насміхались из него, кажучи: Радуйся, царю Жидівський!

30. И, плюючі на него, брали тростіну и бїли по голві іюгб.

31. И як насміялись из него, зняли з него плащ, и надїли на него одѣжу іюгб, и повелї іюгб на росп'яттє.

32. Вихбдячи ж, знайшли чоловіка Киринейського, на имя Сїмона; сєго заставили нести хрест іюгб,

33. И прийшовши на врбчище Голгбба, чи то б сказати Череповє місце,

34. дали іюму пїти бцту, змішаного з жбвчю; и, покуштувавши, не хотїв пїти.

35. Росп'авши ж іюгб, подїлили одѣжу іюгб, кїнувши жєреб: щоб справдїлось, щб

сказав прорбк: Подїлили собі шати мої, и на одѣжу мою кїнули жєреб.

36. И, посїдавши, стерегли іюгб там;

37. и прибїли над голубою іюгб написану вину іюгб: Се Ісус, царь Жидівський.

38. Тоді росп'ято з ним двох розбїйників, одного по правіці, а другого по лівіці.

39. Мимобдучї ж хулили іюгб, кїваючи голубами своїми,

40. и кажучи: Ти, що руйн'єш цєркву, и за три днї буд'єш її, спасїся сам. Коли ти Син Ббжий, зїйдї з хрестá.

41. Так сáмо ж и архирєї, насміхajúчись из письменниками та старшїми, казали:

42. Инших спасав, а себе не мбже спасти. Коли він царь Израїльський, нехáй тепєр зїйде з хрестá, и віруватимемо в него.

43. Він уповáв на Ббга; нехáй тепєр вїзволить іюгб, коли хбче іюгб; казав бо: Я Син Ббжий.

44. Так сáмо й розбїйники, що були росп'ятї з ним, докоряли іюму.

45. Від шєстої ж годїни настала тємрява по всїй землї до годїни девятої.

46. Коло дев'ятої ж годіни покликнув Ісус великим глосом, глаголючи: Ілі, Ілі ламá савахтані; те єсть: Ббже мій, Ббже мій, на що мене покіннув єсї?

47. Деякі ж, що там стояли, почувши казали: Що Іллю кличе сей.

48. И зараз побігши одін из них, и взявши губку, сповнівши бцтом и, настромивши на тростину, поїв іогó.

49. Останні ж казали: Нехай; побачимо, чи прийде Ілля спасати іогó.

50. Ісус же, знов покликнувши великим глосом, зітхнув дýха.

51. И ось завіса церкóвня роздерлась надвоє од верху до низу, и земля затрусилась, и скелі пороспадались;

52. и гробі пороскривались; и многі тіла святих усóпших повставали,

53. и, вийшовши з гробів після воскресення іогó, поприходили у святий гóрод, и показались многим.

54. Сбтник же да ті, що були з ним и стерегли Ісуса, побачивши трус и те, що сталося, полякались тяжко, кажучи: Справді Божий Син був сей.

55. Було там багáто й жінок, що оддалекі дивились,

котрі прийшли слідом за Ісусом из Галилеї, служачи йому.

56. Між ними була Марія Магдаліна, и Марія, мати Якова та Іосііна, и мати синів Заведєєвих.

57. Як же настав вечір, прийшов чоловік замóжний з Аримаєї, на ім'я Іосиф, що и сам учився в Ісуса.

58. Сей, приступивши до Пилáта, просив тіла Ісусового. Тоді Пилáт и звелів оддати тіло.

59. И взявши тіло Іосиф, обгорнув іогó плащеницею чистою,

60. положив іогó у новім своїм гробі, що висік у скелі; и, прикотивши великого каменя до дверей грóбу, одійшов.

61. Була ж там Марія Магдаліна и друга Марія, и сиділи навпроти грóба.

62. Завтрішнього ж дня, що після п'ятниці, зібрались архиєреї та Фарисеї до Пилáта,

63. кажучи: Пáне, згадали ми, що той обманщик казав, ще живий: Через три дні встану.

64. Звели ж оцє стерегти грóба до третєго дня, щоб прийшовши ученикі іогó вночі, не вкрали іогó, и не казали народові: Устав из

мертвих; и буде остання о-
мана гірша первої.

65. Сказав же їм Пилат:
Маєте сторожу: идіть забез-
печте, як знаєте.

66. Вони ж пійшовши за-
безпечили гріб, запечатавши
камінь, с сторожею.

Голова XXVIII.

Після ж вечора субітнього,
як почало світати в одну из
субіт, прийшла Марія Ма-
гдаліна та друга Марія по-
дивітись на гріб.

2. И ось трус великий став-
ся: ангел бо Господень, зій-
шовши з неба, прийшов, від-
котів камінь від дверей, и
сів на нім.

3. Був же вид іого як
блискавиця, и одежа іого
біла як сніг.

4. Од страху ж іого за-
трусілись ті, що стерегли
іого, и стали наче мертві.

5. Озвався ж ангел и рече до
жінок: Не лякайтесь: знаю
бо, що Ісуса росп'ятого шу-
каєте.

6. Нема іого тут: устав
бо, як казав. Идіть поди-
віться на місце, де лежав
Господь.

7. И хутко вертайтеся и
скажіть ученикам іого, що

встав из мертвих, и ось по-
передить вас у Галилею; там
іого побачите: Ось я вам
сказав.

8. И, вийшовши хутко від
гробу ис страхом и великою
радістю, побігли сповістити
учеників іого.

9. Як же йшли вони спо-
віщати учеників іого, аж ось
Ісус зустрів їх, глаголючи:
Радуйтеся. Вони ж присту-
пивши обняли ноги іого, и
поклонілись іому.

10. Тоді рече до них Ісус:
Не лякайтесь; идіть спові-
стять братів моїх, щоб ийшли
в Галилею; и там мене по-
бачять.

11. Як же йшли вони, аж
ось деякі з сторожи, прий-
шовши в город, сповістили
архиєрів про все, що ста-
лось.

12. И зібравшись вони с
старшими и зробивши раду,
дали доволі срібняків воінам,

13. говорячи: Кажіть, що
ученикі іого в ночі прий-
шовши вкрали іого, як ми
спали.

14. И як дочується про
се игефон, ми вговоримо
іого, и вас безпечними зроби-
мо.

15. Вони ж, узівши сріб-
някі, зробили, як їх нав-

чено; и рознеслось слово се у Жидів аж до сего дня.

16. Одинадцять же учеників пійшли в Галилею, на гору, куді повелів ім Исус.

17. И, побачивши його, поклонились йому; інші ж сумнілись.

18. И приступивши Исус, промовив до них, глаголючи:

Дана мені всяка власть на небі и на землі.

19. Ідіть же навчайте всі народи, хрїстячи їх в ім'я Отця, и Сїна, и Святото Духа,

20. навчаючи їх додержувати всього, що я заповідав вам: и ось я з вами по всі дні, до кінця світу. Амінь.

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СВ. МАРКА.

Голова І.

Почин євангеліи Исуса Христа, Сїна Божого,

2. як написано в пророків: Ось я посилаю ангела мого перед лицем твоїм, що приготує дорігу твою перед тобою.

3. Голос покликующего в пустині: Готуйте дорігу Господню, простими робіть стежки його.

4. Появивсь Іоанн, хрїстячи в пустині, и проповідуючи хрїщенне покаїння на прощенне гріхів.

5. И виходила до него вся сторона Юдейська и Єрусалимці, и хрїстились від него всі в ріці Іордані, сповідаючи гріхи свої.

6. Був же Іоанн одягнений у верблюжий волос и в пояс

шкураний на поясницї своїй; и їв сарану та дїкий мед;

7. и проповідував, глаголючи: Гряде потужніший над мене слідом за мною; у него недостобен я нахилившись розв'язати ремінь обуви його.

8. Я хрїстив вас водою, він же хрїститиме вас Духом святим.

9. И сталося тими днями: Прийшов Исус из Назарету Галилейського, и охрїтивсь у Іоана в Іордані.

10. И, зараз вийшовши з води, побачив небеса, що відчинялись, и Дух, як голуб, злінув на него.

11. И зійшов голос из небес: Ти єси Син мій любий, що я вподобав.

12. И зараз Дух випроводив його в пустиню.

13. И був там у пустині днів sóрок спокúшуваний од Сатані; и пробував з дикими звірми; и ангели служили йому.

14. Як же відано Іоана, прийшов Ісус у Галилею, проповідуючи євангелию царства Божого,

15. и глаголючи: Що сповнівся час, и наближилось царство Бóже. Покайтеся и віруйте в євангелию.

16. Хóдячи ж понад морем Галиле́йським, побачив Сімона та Андрéя брата іогó, як вони закидали невід у море: були бо рибáлки.

17. И рече до них Ісус: Ідіть слідом за мною, то зроблю, що станетесь ловцями людéй.

18. И, зóраз покинувши неводі свої, пішли слідом за ним.

19. И, відійшовши трóхи дáльше звідтіля, побачив Якова Зеведéєвого та Іоана брата іогó, и їх у чóвні налагоджуючих неводі.

20. И зóраз покликав їх; и, покинувши бáтька свого Зеведéя в чóвні з наймитами, пішли слідом за ним.

21. И приходять у Капернаум; и зóраз субітнéго дня, увійшовши в шкóлу, навчав.

22. И дивувáлись наукою

іогó, навчав бо їх якó маючий власть, а не як письменники.

23. И був у них у шкóлі чоловік з дúхом нечíстим; и закричав,

24. ка́жучи: Остáв! що нам и тобі, Ісусе Назарянíне? чи прийшов еси погубіти нас? Знаю тебе, хто еси: Святій Бóжий.

25. И погрозів йому Ісус, глаголючи: Мовчи и вийди з него.

26. И стрепенúвши іогó дух нечíстий, и закричавши гóлосом великим, вийшов з него.

27. И полякáлись усі так, що питáли одін в одного, говóрячи: Що се такé? що се за наука такá новá? що по вла́сти и духáм нечíстим повеліває, и слúхають іогó?

28. И розійшлась чúтка про него зóраз по всій окóлиці Галиле́йській.

29. И зóраз, из шкóли вийшовши, пішли в госпóду Сімона та Андрéя, з Яковом та Іоаном.

30. Тéща ж Сімонова лежала в пропáсниці, и зóраз ка́жуть йому про неї.

31. И приступівши він, підвів її, взявши за рúку її; и покинула її пропáсниця зóраз; и послóгувала вона ім.

32. Як же настав вечір, після заходу сонця, поприносили до него всіх недужих і біснубатих.

33. И ввесь гóрод зібрався до дверей.

34. И спілів мнóгих недужих на всякі бóлесті, и бісів мнóгих вигнав; и не дозволяв говорити бісам: бо вони знали іогó.

35. И в ранці, ще геть за ночи, вставши вийшов, и пішов у пусте місце, и там молився.

36. И пустились за ним Сімон и ті, що з ним.

37. И, знайшовши іогó, кажутъ іому: Що всі шукають тебе.

38. И рече до них: Ходімо в близькі містечка, щоб и там проповідував: на те бо вийшов я.

39. И проповідував по школах іх скрізь по всій Галилеї, и виганяв біси.

40. И приходить до него прокаженний, благаючи іогó, и, впавши на коліна перед ним, каже до него: Що, коли хочеш, зможеш мене очістити.

41. Исус же, змилосердившись, простяг руку, доторкнувся до него, и рече іому: Хочу; очістись.

42. И, як він сказа́в, за́раз

зникла з него проказа, и очістився.

43. И, наказавши іому, за́раз вислав іогó,

44. и рече до него: Гледи ж, нікому нічого не кажи, а йди, покажись священникові, и принеси за очищення твоє, що повелів Мойсей на свідкуванне ім.

45. Він же вийшовши почав проповідувати багáто, и шірити кругом чу́тку, так що ніколи він не міг я́вно ввійти в гóрод, а пробував óсторонь у пустих місцях; и приходили до него звідусюди.

Голова́ II.

И знов увійшов у Капернаум через кілька днів; и розголошено, що він у господі.

2. И за́раз назбирало́сь багáто, так що не було́ місця а́ні перед дверима. И проповідував він ім сло́во.

3. И приходять до него несутчі россла́бленого; несло́ іогó чéтверо.

4. И, не мóжучи приступити до него за наро́дом, розкрили стéлю, де був; и пролама́вши спусти́ли ліжко, на котро́му лежа́в россла́блений.

5. Ба́чивши ж Исус віру іх, рече до россла́бленого:

Сїну, оставляються тобі гріхї твої.

6. Булі ж деякі з письменників, що там сидїли, и казали в серцях своїх:

7. Що за хулú сей так говорить? хто може оставляти гріхї, як тільки одїн Бог?

8. И зaráз постерїгши Исус духом своїм, що так мислять собі, рече до них: На що се кажете в серцях ваших?

9. Що легше: сказа́ти россла́бленому: Оставляються тобі гріхї твої; або́ сказа́ти: Уста́нь, и візьмі́ по́стїль твою́, та й ходи́.

10. От же, щоб ви зна́ли, що Син чоловічий ма́є власть оставляти на землі гріхї, (рече до россла́бленого:)

11. Тобі глаго́лю: Уста́нь, и візьмі́ по́стїль твою́, та й иди́ до до́му тво́го.

12. И встав зaráз, и взявши по́стїль, вийшов перéд усіма́; так що здивувáлись усі, и прославля́ли Бóга, гово́рячи: Що ніко́ли та́ко́го не ба́чили.

13. И вийшов знов над мо́ре; и весь наро́д пїйшо́в до не́го, и навча́в їх.

14. И, йду́чи ми́мо, побáчив Левію Алфе́євого, сидя́чого на мїтницї, и рече іо́му: Иди́ слідо́м за мно́ю. И вставши пїйшо́в слідо́м за ним.

15. И ста́лось, як сидів він за сто́лом у госпо́ді в не́го, посіда́ло з Исусом и учени́ками іо́го и ба́гато митників та грішників: бу́ло бо ба́гато, и йшли слідо́м за ним.

16. И ба́чивши письменники та Фарисе́ї, що він ість из митника́ми та грішника́ми, казали до учени́ків іо́го: Як се, що він з митника́ми та грішника́ми ість и п'є́?

17. И почу́вши Исус, рече до них: Не тре́ба здоро́вим лікаря, а недужим. Не при́шлов я зва́ти пра́ведників, а грішників до пока́ння.

18. А бу́ли учени́кі Іоáнови та Фарисе́йські по́стниками; и приходять и ка́жуть іо́му: Чо́го учени́кі Іоáнови та Фарисе́йські по́стять, твої ж учени́кі не по́стять?

19. И рече ім Исус: Чи мо́жуть сино́ве весі́льні по́стити, як же́ніх з ними́? До́бки ма́ють с собо́ю же́ниха, не мо́жуть по́стити.

20. При́йдуть же дні, коли́ візьметься від них же́ніх, и тоді́ по́ститимуть в ті дні.

21. И ніхто́ не пришива́є ла́тки з ново́ї тканини до старо́ї оде́жини: ато́ нова́ ла́тка і́ урве́ старо́го, и гірша́ бу́де дірка.

22. И ніхто́ не налива́є но́во́го вина́ в старо́ї бурдю́кі,

атó новé вино порозрива́є бурдюкі, и вино́ вітече и бурдюкі пропа́дуть; нове ж вино́ в нові бурдюкі нали́вати.

23. И довелось перехо́дити іо́му в субо́ту че́рез за́сиви; и поча́ли ученикі іо́го до́ро́гу верста́ти, рвучі ко́лоссе.

24. И ка́зали до не́го Фа́рисеі: Диві́сь, чо́го вони́ ро́блять у субо́ту, що не го́диться?

25. А він рече́ до них: Чи ніко́ли не чита́ли ви, що зро́бив Даві́д, як був у ну́жді и голодува́в він и ті, що бу́ли з ним?

26. Як уві́йшов він у Бо́жий дом за Авияе́ара архиере́я, та й поі́в хлі́бі предложе́ння, що не го́дилось і́сти, як тільки свяще́никам, и дав и тим, що бу́ли з ним?

27. И рече́ до них: Субо́та ра́ди чолові́ка поста́ла, не чолові́к ра́ди субо́ти.

28. Тим Син чолові́чий Го́сподь и субо́ти.

Голова́ III.

И вві́йшов изно́в у шко́лу; и був там чолові́к, що мав суху́ рю́ку.

2. И назира́ли іо́го, чи спі́лить іо́го в субо́ту, щоб обвинува́тити іо́го.

3. И рече́ до сухору́кого чолові́ка: Стань посере́дині.

4. И рече́ до них: Чи го́диться в субо́ту добро́ ро́бити, чи зло ро́бити? життє́ спаса́ти, чи погубля́ти? Во́ні ж мовча́ли.

5. И, позирну́вши на них круго́м гні́вно, жалю́ючи над скамене́лостью серде́ць іх, рече́ чолові́кові: Простя́гни рю́ку твою́. И простя́г, и ста́ла рука́ іо́го здорова́, як и дру́га.

6. И ввійшовши Фа́рисеі, за́раз з Иродия́нами зробі́ли ра́ду на не́го, як іо́го погубі́ти.

7. Иису́с же віді́йшов з ученика́ми свої́ми до мо́ря; и вели́кий на́товп из Галиле́ї йшов за ним, и з Юде́ї,

8. и з Єрусали́му, и з Идуме́ї, и зза Іорда́ні; и ті, що круго́м Ті́ра та Сидо́на, на́товп вели́кий, прочу́вши, скільки він робі́в, поприхо́дили до не́го.

9. И сказа́в він ученика́м свої́м нагото́вити іо́му чо́вна задля́ наро́ду, щоб не тисну́лись до не́го.

10. Мно́гих бо спі́лів, так що кі́дались на не́го, щоб приторе́ннутись до не́го, хто з них мав не́дуги.

11. А духі́ нечи́сті, як ба́чили іо́го, то па́дали ниць

перед ним, и кричали, го-
ворячи: Що ти єси Син
Божий.

12. И мно́го грозив їм, щоб
їго́ не виявляли.

13. И виходить він на го-
ру, и кличе, ко́го схотів сам;
и приходили до не́го.

14. И настановив дванад-
цятёх, щоб були́ з ним, и
щоб поси́лати їх проповіду-
вати,

15. и щоб ма́ли си́лу спи-
ляти не́дуги, и виганя́ти біси́.

16. И дав Сімонові імя́
Петр;

17. та Якова Зеведеєвого,
та Іоана брата́ Іакового, и
дав їм імена́ Воанергес, що
єсть: Сині́й громові́;

18. та Андрія́, та Филипá,
та Вареоломе́я, та Матфе́я,
та Тому́, та Якова Алфе́єво-
го, та Таде́я, та Сімона Ха-
нанця́,

19. та Юду Искаріо́цького,
що зра́див їго́; и вхо́дять
вони́ в госпо́ду.

20. И сходиться знов на-
ро́д, так що не могли́ ані
хліба́ зсісти.

21. И прочу́вши ті, що в не́-
го, вийшли взя́ти їго́: ка-
зали бо: Що він не при-
собі́.

22. А письме́нники попрі-
ходивши з Єрусали́му, ка-
зали: Що Вельзеву́ла ма́є,

и що бісовським князем ви-
ганя́є біси́.

23. И, покликавши їх, го-
ворив до них приповістями:
Як мо́же Сатана́ Сатану́ ви-
ганя́ти?

24. И коли́ ца́рство проти́
себе́ розділиться, не мо́же
стоя́ти ца́рство те.

25. И коли́ господа́ проти́
себе́ розділиться, не мо́же
стоя́ти господа́ та́я.

26. И коли́ Сатана́ устáв
проти́ себе́, и розділився,
не мо́же стоя́ти, а ко́нець
їому́.

27. Не мо́же ніхто́ на́доби
си́льного, ввійшовши в го-
спо́ду їго́, пожакува́ти, як
пе́рше си́льного не звя́же; и
тоді господа́ їго́ пожаку́є.

28. Истино глаго́лю вам:
Що всі гріхи́ відпу́стяться
сина́м чоловічим, и хулі́,
якіми б вони́ ні хулі́ли;

29. хто ж хулі́тиме на Ду́ха
свято́го, не ма́є прощеня́
во́віки, а вінен вічного́ о́суду:

30. бо ка́зали: Ду́ха не-
чи́стого ма́є.

31. Прихо́дять тоді браті́
и ма́ти їго́, и, сто́ячи на
дворі́, посла́ли до не́го, клі-
чучи їго́.

32. И сидів наро́д круг не́-
го; ка́жуть же їому́: Ось ма́ти
тво́я и браті́ тво́ї на дворі́
шука́ють тебе́.

33. И, озв́авшись до них, рече́: Хто се ма́ти моя́, а́бб браті́ мої́?

34. И, позирну́вши круго́м по тих, що сиді́ли коло́ не́го, рече́: Оце́ ма́ти моя́, и бра́тї́ мої́!

35. Хто бо чини́тиме во́лю Бо́жу, той брат мені́, и сестра́ моя́, и ма́ти.

Голова́ IV.

И почав знов навча́ти над мо́рем; и назби́ралось ба́гато наро́ду, так що він увійшо́в у чо́вен, щоб сиді́ти на мо́рі; а весь наро́д був на землі́ при мо́рю.

2. И навча́в їх ба́гато при́повістями, и глаго́лав до них у нау́ці свої́й:

3. Слу́хайте: Ось ви́йшов сія́ч сія́ти;

4. и ста́лось, як сія́в, одно́ впало́ над шляхо́м, и налеті́ло пта́ство небесе́не, и поже́рло іо́го.

5. Инше ж упало́ на камені́стому, де не ма́ло дово́лі землі́, и за́раз посхо́дило: бо не ма́ло глибини́ в землі́.

6. Як же зійшло́ со́нце по́вьяло, и, нема́ючи ко́реня, посхо́хло.

7. А інше попада́ло між терні́ну, и терні́на розвів-

шись поглу́шила іо́го, и ово́щу не да́ло.

8. А інше впало́ на зе́млю до́бру, и да́ло плід, що схо́див и ріс, и вроді́ло одно́ в три́дцятєро, и одно́ в ші́сьдеся́тєро и одно́ в со́тєро.

9. И рече́ до них: Хто ма́є у́пі слуха́ти, неха́й слуха́є.

10. Як же був на самоті́, пита́лись у не́го ті, що з ним, ра́зом з двана́дцятма́, про при́повість.

11. И рече́ до них: Вам да́но зна́ти та́йну ца́рства Бо́жого, тим же, що о́стєронь, у при́повістях усє ста́єтьєся,

12. щоб дівля́чись диві́лись, та й не ба́чили, и слуха́ючи слуха́ли, та й не розу́мили, щоб інколи не на́верну́лись, и не прості́лись їм грі́хі.

13. И рече́ до них: Хиба́ не зна́єте при́повісти сіє́ї? як же всі́ при́повісті зро́зумієте?

14. Сія́ч сло́во сіє́.

15. Що ж над шляхо́м, се ті, де сіє́тьєся сло́во; и, як почу́ють, за́раз прихо́дить Сатана́, и забира́є сло́во, посія́не в серця́х їх.

16. Поді́бно ж и ті, що на камені́стому посія́ні, котрі́, як почу́ють сло́во, за́раз з ра́достю прийма́ють іо́го,

17. и не мають кореня в собі, а тільки до часу вони; опісля ж, як настане горе або гонення за слово, зараз блазняться.

18. А ті, що посіяні між терниною, се ті, що слухали слово,

19. та журба світу сего, и омана багатства, и інші жадабни входять, и глушать слово, и безовочним робиться вони.

20. А на землю добру посіяні, се ті, що чують слово и приймають, и приносять овоц, одно в тридцятро, друге в шісьдесятро, а інше в сотеро.

21. И рече до них: Чи на те приходить світло, щоб ставити іого під посудину, або під ліжку, а не щоб на свічнику ставити?

22. Нема бо нічого схованого, щоб не обявилось, и не втаєно, а щоб на яв вийшло.

23. Коли хто має уші слухати, нехай слухає.

24. И рече ім: Вважайте, що чуєте: Якбо мірою міряете, відміряється вам, и прибавиться вам, що слухаете.

25. Хто бо має, дасться йому; а хто не має, и що має, візьметься від него.

26. И рече: Так єсть царство Бже, як коли чоловік, що вкине зерно у землю,

27. та й спить, и встає вночі и в день, а зерно сходить и росте, як, не знає він.

28. Від себе бо земля родить; спершу траву, потім колос, а далій повну пшеницю в колосі.

29. Як же доспіє овоц, зараз посилає серпа: бо настали жнива.

30. И рече: Кому уподобим царство Бже? або до якої приповісти приложимо іого?

31. Вони мов зерно горчиці, що як посієш іого в землю, то вони дрібніше від усіх зерен, які є на землі;

32. а як посіється, сходить, и робиться більшим над усі злля, и ширить велике віття, так що під тінню іого кублитись може птаство небесне.

33. И многими такими приповідями глаголав ім слово, скільки могли слухати.

34. Без приповісти ж не говорив ім; на самоті ж ученикам своїм вияснював усє.

35. И рече ім того дня, як настав вечер: Перевезімося на той бік.

36. И, відпустивши народ, узялі іого, як був у човні. И інші ж човні були з ним.

37. И скопілась велика вітряна бұря, філі ж заливáli човен, так що вже тонув.

38. А був він на кормі, сплючі на підусці. И розбуділи іогó, и кáжуть іому: Учителю, чи тобі байдуже, що погибаємо?

39. И встáвши погрозів вітрови, и речé до мóря: Мовчі, перестáнь! И втих вітер, и настáла тишина велика.

40. И речé ім: Чогó ви такі полохліві? Як се nemá в вас віри?

41. И полякáлись стрáхом великим; и казáli одін до однóго: Хто оцé сей, що й вітер и мóре слухає іогó?

Голова V.

И перевезлісь на той бік мóря, у зéмлю Гадаріньску.

2. И скóро вийшов він из човна, зáраз зустрів іогó чоловік из гробів у дусі нечїстому,

3. що домувáв між гробáми, и нáвіть залізами ніхтó не міг іогó звязáти:

4. чáсто бо заковувано іогó в кайдáни и заліза, и розривáв заліза на собі, и ламáв кайдáни, и ніхтó іогó не здолів угамувáти.

5. И по всяк час у ночі и в день пробувáв він у гóрах

та гробáх, кричáвши, та бївши себе каміннем.

6. Побáчивши ж Исуса оддалекі, прибїг та й уклонївся іому,

7. и, закричáвши гóлосом великим, кáже: Що мені и тобі, Исусе, Сїну Бóга Вїшпнєго? Завлиная тебе Бóгом, не муч мене.

8. (Речé бо іому: Вїйди, дусе нечїстий з чоловіка.)

9. И спитáв іогó: Якé имя твоє? И відповів, кáжучи: Имя моє Легион: бо нас багáто.

10. И благáв іогó вельми, щóб не висилáв їх геть из тієї сторони.

11. Пáсся ж там поблизу гір великий гурт свиней.

12. И благáли іогó всі бїси, кáжучи: Пішли нас у свїні, щóб ми ввїйшли в них.

13. И зáраз дозвóлив ім Исус. И вїйшовши нечїсті духи, увїйшли в свїні; и кїнувся гурт из кручи в мóре, (було ж їх тїсяч зó двї,) та й потонули в мóрі.

14. А ті, що пáсли свїні, побїгли, та й розказáli в гóроді и в сéлах. И повиходили дивїтись, що се стáлось.

15. И прихóдять до Исуса, и бáчять бїснувáтого; сидїть одягнений и при рóзумі, то-

го, що мав Легиона, та й полякались.

16. И розказували їм ті, що бачили, що сталося біснுவатому, и про свині.

17. И почали вони просіти його вийти з їх границь.

18. И як увійшов він у човен, просів його той, що був біснуватий, щоб бути з ним.

19. Исус же не дозволив йому, а рече до него: Иди до дому твого до твоїх, и розкажи їм, що тобі Господь зробив, и як помилував тебе.

20. И пішов и почав проповідувати в Десятиграді, що зробив йому Исус; и всі дивувались.

21. И як переплів Исус човном изнов на той бік, зібралось багато народу до него; а був він над морем.

22. И ось приходить один из школьних старшин, на имя Яір, и, побачивши його, упав у ноги йому,

23. и вельми благав його, говорячи: Що малá дочка моя кінчиться, щоб прийшовши положив на неї руки, нехай одужає и буде жива.

24. И пішов из ним, и слідом за ним пішло багато народу, и тиснулись до него.

25. И жінка одна, що була в кровотічі років двадцять.

26. и багато витерпіла від многих лікарів. и витратила все, що мала, и ніякої пільги не дізнала, а ще більш їй погіршало,

27. почувши про Исуса, приступила між народом иззаду, та й приторкнулась до одєжи його.

28. Казала бо: Що, коли до одєжи його приторкнусь, спасуся.

29. И зараз висохло жерело крові її, и почула вона в тілі, що спілилась од недуги.

30. И зараз Исус, почувши в собі, що сила вийшла з него, обернувшись між народом, рече: Хто приторкнувся до одєжи моєї?

31. И казали йому ученики його: Ти бачиш, як народ товпиться до тебе, та й питаєш: Хто приторкнувся до мене?

32. И позирнув він кругом, щоб побачити ту, що се зробила.

33. Жінка ж, злякавшись и затрусившись, знаючи, що сталося из нею, приступила, та й упала перед ним, та й сказала йому всю правду.

34. Він же рече їй: Дочко, віра твоя спасла тебе. Иди

з упокоєм, и будь здорова від недуги твоєї.

35. Ще говорів він, приходять від шкільного старшини, кажучи: Що дочка твоя вмерла. На що ище трудиш учителя?

36. Ісус же, зараз почувши сказане слово, рече шкільному старшині: Не лякайся, тільки віруй.

37. И не дозвобливнікому йти с собою, тільки Петрові, та Якову, та Іоанові, брату Якова.

38. И приходить у господу до шкільного старшини, и бачить тривогу, и плачущих, и голбсячих вельми.

39. И, ввійшовши, рече ім: Чого тривожетесь та голбите? Дівча не вмерло, а спить.

40. И насміхалися з него. Він же виславши всіх, бере батька та матір дівчинки, и тих, що з ним, и виходить, де дівча лежало.

41. И, взявши дівча за руку, рече їй: Талита куми, що єсть перекладом: Дівчинко, тобі глаголю встань.

42. И зараз устало дівча, и ходило: бо було дванадцяти років. И дивувались дивом великим.

43. И пильно наказав ім, щоб ніхто не довідався про се; и казав дати їй їсти.

Голова VI.

И ввійшовши звідтіля, и прибув у свою країну; и йшли слідом за ним ученики його.

2. И, як настала субота, почав у школі навчати; и многі слухаючи дивувались, кажучи: Звідкіля се в него? и що се за розум даний йому, що дива такі руками його робляться?

3. Хибá ж сей не тєся, син Марії, брат Яковів, и Іосїїв, и Іудин, и Сїмонів? и хибá не тут між нами сєстри його? И поблазнілись ним.

4. Рече ж ім Ісус: Що не єсть пророк без чєсти, хибá що в країні своїй, та в родїні, и в домівці своїй.

5. И не міг там ніякого чуда зробити, тільки на деяких недужих положївши рѹки, сцілів їх.

6. И дивувавсь недовірством їх. И ходїв кругом по селах навчавши.

7. И покликав дванадцятєх, та й почав їх посилати по двое, и дав ім власть над духами нечїстими;

8. и звелїв ім, щоб нічого не брали на дорбгу тільки одну палицю, ні торбїни, ні хлїба, ні у черес грбшей,

9. щоб обувались у постолї и не вдягались у двї одєжинї.

10. И рече їм: Де б ви ні зайшли в яку госпóду, там пробува́йте, аж поки вийдете свідтіля́.

11. И хто не прийме вас, ані слухатиме вас, то, виходячи свідтіля́, обтрусіть и поро́х из під ніг ва́ших, на свідкува́нне їм. Истино глаго́лю вам: Одрадніще бу́де Содомові та Гоморі судне́го дня, ніж горо́дові тому́.

12. И вийшовши вони́, пропові́дували, щоб ка́ялись.

13. И бісів ба́гато виганя́ли, и нама́щували оли́вою ба́гато недужих, и ціля́ли.

14. И дочу́вся царь Ирод: (я́вне бо зробі́лось имя́ ію́го́;) и ка́же: Що Іоа́н Христі́тель из ме́ртвих уста́в, и то́го рóбляться чудеса́ від не́го.

15. Інші ка́зали, що се Иля́; і́нші ж ка́зали, що се проро́к абó оди́н з проро́ків.

16. Почу́вши ж Ирод, сказа́в: Що се Іоа́н, котро́го я стяв; він уста́в з ме́ртвих.

17. Сей бо Ирод післа́вши взяв Іоа́на, та й звяза́в ію́го́ в темніці за Иродія́ду, жі́нку Фили́па бра́та сво́го: бо ожени́всь из не́ю.

18. Сказа́в бо Іоа́н Иродові: Що не годі́ться то́бі ма́ти жі́нку бра́та тво́го.

19. Иродія́да ж лютува́ла

на не́го, и хоті́ла ію́го́ вбіти, та не могла́.

20. Ирод бо бо́явсь Іоа́на, зна́вши ію́го́, я́ко чолові́ка пра́ведного и свято́го, то й бері́г ію́го́ и, слуха́ючи ію́го́, ба́гато робі́в, и злюбі́в ію́го́ слухав.

21. Як же наста́в де́нь нагідний, коли́ Ирод на свої ро́дини бенкет спра́вив ду́кам свої́м, та гетьманам, та зна́чним Галиле́йським,

22. и як увійшла́ дочка́ тієї Иродія́ди, и танцюва́ла, и догоди́ла Иродові, и тим, що сиді́ли з ним, озва́вся царь до діві́ці: Просі́ в мене́, чо́го бажа́єш, и дам то́бі.

23. И покля́всь ій: Що, чо́го б у мене́ ні попросі́ла, дам то́бі, хочбі́ и полови́ну ца́рства мо́го.

24. Вона́ ж вийшовши ка́же ма́тері свої́й: Чо́го просі́ти? Та ж ка́же: Голові́ Іоа́на Христі́теля.

25. И, ввійшо́вши за́раз шві́дко до царя́, просі́ла, ка́жучи: Хóчу, щоб мені́ дав за́раз на блю́ді го́лову Іоа́на Христі́теля.

26. И зажури́вшись ве́elmi царь, задля́ клятьбі́ и задля́ тих, що з ним сиді́ли, не хоті́в ій відмо́вити.

27. И за́раз післа́вши царь ка́та, звелі́в принести́ го́лову

юго́; він же пійшовши стяв юго́ в темніці.

28. И приніс го́лову юго́ на блюді, и дав її дівиці, а дівиця дала її матері своїй.

29. И довідавшись ученикі юго́, пійшли и взяли тіло юго́, та й положи́ли юго́ в гробі.

30. И посхобились апостоли до Исуса, и сповісти́ли юго́ про все, и що робі́ли, и чо́го навча́ли.

31. И рече́ до них: Идіть ви самі окр́оме в пусте́ місце, та відпочи́ньте трóхи: було́ бо багáто, що прихóдили и відхóдили, и наві́ть ніколи́ було́ ім їсти.

32. И попли́ли в пусте́ місце чóвном, окр́оме.

33. И бачив іх наро́д, як відча́лювали, и пізна́ли юго́ мно́гі, и збіга́лись туди́ пішки з усіх городі́в, та й ви́передили іх, и посхобились до не́го.

34. И вийшовши Исус, побачив багáто наро́ду, и жалкува́в над ними́, що були́ як ві́вці, не ма́ючі па́стиря; и почáв навча́ти іх багáто.

35. И як уже́ багáто часу́ мину́ло, приступі́вши до не́го ученикі́ юго́, ка́жуть: Що се пусте́ місце, и вже́ час пізний.

36. Відпусти́ іх, щоб, пій-

шовши по окб́личних хуторáх та сéлах, купі́ли собі́ хлі́ба: не ма́ють бо що їсти.

37. Він же озва́вшись рече́ до них: Да́йте ви ім їсти. И ка́жуть іому́: Хиба́ пійшовши купимо́ за двісті́ денáриів хлі́ба, и дамó ім їсти?

38. Він же рече́ до них: Скільки́ хлі́бів ма́єте? идіть та подиві́ться. И визна́вши ка́жуть: Пять, та дві́ рі́бі.

39. И звелі́в ім садові́ти всі́х кúпа ко́ло кúпи на зе́леній траві́,

40. И посіда́ли вони́ ряд ко́ло ря́ду по со́тням и по півсо́тням.

41. И, взя́вши пять́ хлі́бів та дві́ рі́бі, погля́нувши на не́бо, благослови́в, и лама́в хлі́бі, и дава́в учени́кам свої́м, щоб кла́ли перéд ними́; и дві́ рі́бі поді́лив усі́м.

42. И їли всі́, и насі́тились.

43. И набра́ли окруші́н двана́дцять по́вних ко́шиків, и від ри́б.

44. А тих, що їли хлі́бі, було́ з пять́ тис́яч чо́ловіка.

45. И з́араз приму́сив учени́ків свої́х увійти́ в чóвен, та пли́сти на той бі́к попе́реду ид Ви́есаї́ді, пóки сам одпу́стить наро́д.

46. И, відпусти́вши іх, пійшов на го́ру мо́літись.

47. И як наста́в ве́чір, був

чобен серед моря, а він один на землі.

48. И бачив, як вони силкувались веслуючи: був бо вітер протівний їм; и коло четвёртої сторόжи нόчи прихόдить до них, идучи по морю, и хотів минути їх.

49. Вони ж, бачивши іогó, що хόдить по морю, думали, що се марá, та й закричали:

50. всі бо іогó бачили, и потривóжились. И зóраз заговорів до них, и речé їм: Бодріться; се я; не лякайтесь.

51. И ввійшов до них у чобен; и втих вітер, и вельми, над мїру здумілись у собі, и дивувались.

52. Не зрозуміли бо про хлібі: було бо серце їх закаменіле.

53. И переплівши прибулі в зéмлю Генисарецьку, и причалили.

54. И як вийшли вони з чобна, зóраз пізнавши іогó,

55. кинулись по всій тій окóлиці, та й почали принóсити на нóшах тих, що нездужали, як почули, що він там єсть.

56. И куді ні прихόдив він, у сéла, чи городі, чи хуторі, на майданáх влáli недужих, и благáli іогó, щоб їм хоч

до краю одéжи іогó приторкнутись, и хто тільки дотóркнувся іогó, спаса́вся.

Голова VII.

И схόдяться до нéго Фарисеї та дéякі з письмéнників, прийшовши з Єрусалиму.

2. И, побачивши дéяких з учеників іогó, що нечїстими рука́ми, се єсть немїтими, идáть хліб, судїли:

3. (бо Фарисеї и всі Жидї, пóки по лóкїть не помїють рук, не идáть, додérжуючи перéказу старшїх;

4. и з тóргу, пóки не обмїються, не идáть; и їншого багáцько, що прийняли додérжувати: обмивáнне чаш, и глеків, и мідяно́го пóсуду, и столів).

5. Тоді питáli іогó Фарисеї та письмéнники: Чом ученикі твої не живуть по перéказу старшїх, а идáть хліб непомїтими рука́ми?

6. Він же озвáвшись речé їм: Що дóбре пророкувáv Исáя про вас, лицемїрів, як писано: Сей нарóд уста́ми менé шану́є, серце ж їх далéко від мéне.

7. Мáрно ж поклоняються мені, навчаючи нау́к, заповїдей чоловічих.

8. Занеха́вши бо за́повідь Б́ожу, держите́ ви пере́каз чоловічий, обмива́нне глеків та чаш, и́ іншого поді́бного тако́го бага́то ро́бите.

9. И́ рече́ до них: До́бре відкида́єте ви за́повідь Б́ожу, щоб пере́каз ваш хоро́нити.

10. Мойсе́й бо сказа́в: Поважа́й ба́тька тво́го и́ ма́тир твою́; и́: Хто нала́є ба́тька або ма́тир, неха́й сме́ртю вмере.

11. Ви ж ка́жете: Коли́ ска́же чоловік ба́тькові або ма́тері: Корва́н (що єсть: Дар), чим би ти з ме́не покорі́ствувався;

12. и́ не дасте́ іому́ нічо́го бі́льше ро́бити ба́тькові сво́єму, або ма́тері свої́й,

13. оберта́ючи в ніщо́ сло́во Б́оже пере́казом ва́шим, що ви переказали́; и́ поді́бного тако́го бага́то ро́бите.

14. И́, поклі́кавши весь наро́д, рече́ до них: Слу́шайте мене́ всі, та й розу́мійте:

15. Нема́ нічо́го о́сторонь чолові́ка, що ввійшо́вши в не́го, мо́гло б опога́нити іо́го; а що вихо́дить від не́го, се те, що пога́нить чолові́ка.

16. Коли́ хто ма́є у́пі слухати, неха́й слуха́є.

17. И́ як увійшо́в у госпо́ду від люде́й, пита́ли в не́го учени́кі іо́го про при́повість.

18. И́ рече́ до них: Так и́ ви нерозу́мливі? Не зро́зуміли, що все, що о́сторонь и́ вхо́дить у чолові́ка, не мо́же іо́го опога́нити;

19. бо не вхо́дить іому́ в се́рце, а в живі́т, и́ вихо́дить в одхі́днік, очища́ючи вся́ку іжу́?

20. Рече́ ж: Що вихо́дить з чолові́ка, те пога́нить чолові́ка.

21. З се́редини бо, з се́рця чолові́ка думки́ лихі́ вихо́дять, перелю́бки, блуд, душо́губство,

22. злоді́йства, заже́рливість ле́дарство, підступ, роспу́тність, лихе́ око́, хула́, го́рдощі, ду́рощі:

23. все се́ лихе́ з се́редини вихо́дить, и́ пога́нить чолові́ка.

24. И́, підня́вшись изві́дтіля́, пі́йшов на узгра́ніччя Ті́рські та Сидо́нські, и́ ввійшо́вши в госпо́ду, хоті́в, щоб ніхто́ не зна́в: та не міг ута́їтись.

25. Почу́вши бо жі́нка, в котро́ї дочка́ її́ ма́ла ду́ха нечи́стого, присту́пи́ла и́ впала́ в но́ги іому́.

26. Була́ ж жі́нка Грекі́ня, ро́дом Сіро́фини́кійка; и́

благала іого, щоб вигнав біса з дочкі її.

27. Исус же рече їй: Дай перше наїстись дітям: не добре бо взяти хліб у дітей, и кинути собакам.

28. Вона ж озвалась, та й каже до него: Так, Господи; тільки ж и собаки під столóm ідять кришки від дітей.

29. И рече їй: За се слово йди; вийшов біс из дочкі твоєї.

30. И, пійшовши в домівку свою, знайшла, що біс вийшов, и дочка її лежить на постелі.

31. И, знов вийшовши з гряниць Тірських та Сидонських, прийшов до моря Галилейського, у гряниці Десятиградські.

32. И приводять до него глухого и тяжкомовного; и просять іого, щоб положив на него руку.

33. И, взявши іого від народу окрме, вложив пучки свої в уши іому, и сплюнувши приторкнувсь до язика іому;

34. И, позирнувши на небо, зітхнув и рече до него: Єфааа, се есть: Одчинись.

35. И зараз одчинілись іому слухи, и розімкнулись окóви язика іого, и заговорив добре.

36. И наказав ім, щоб ні-

кому не говорили. Що ж більше він наказував, то надто більше вони проповідували;

37. И превельми дивувались, кажучи: Гаразд усє вчинив: и глухим дає чути, и нимим говорити.

Голова VIII.

Тими днями, як булò пребагато народу и не мали що їсти, покликавши Исус учеників своїх, рече ім:

2. Жаль мені народу, що вже три дні пробувають зомною, и не мають що їсти;

3. А коли відпущу їх голóдних до домівок їх, помліють в дорозі: деякі бо з них здалека поприходили.

4. И відказали іому ученикі іого: Звідкіля ж сих зможе хто тут нагодувати хлібом у пустині?

5. И питав їх: Скільки маєте хлібів? Вони ж кажуть: Сім.

6. И звелів він народові сідати на землі; и взявши сім хлібів, оддавши хвалу, ламав и давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; и клали перед народом.

7. И мали рибок кілька; и поблагословивши казав покласти й те.

8. Или ж и насітились, и

назбирали останків ламаного сім кошиків.

9. Було ж тих, що іли, з чотіри тисячі; и відпустівіх.

10. И, záраз увійшовши в чóвен з учениками своїми, прибув у стóрони Далману-таньські.

11. И вийшли Фарисеї, та й почали перепітуватись из ним. допевняючись у него ознаки з неба, спокуюючи іого.

12. И зітхнувши він дүхом своїм, рече: Чогó ко́дло се ознаки шукає? Истино глаголю вам: Не дасться ко́длу сёмү ознака.

13. И, оста́вивши їх, увійшов знов у чóвен, и поплив на той бік.

14. И забули взяти хліба, и опр́ч одно́го хліба не мали с собою в чóвні.

15. И наказував ім, глаголючи: Гледіть, остерегайтесь квáсу Фарисейського и квáсу Иродового.

16. И міркували вони між собою, ка́жучи: Се, що хліба не маємо.

17. И зрозумівши Исус, рече ім: Чогó міркуєте, що хліба не маєте? Невже ж ви ще не постерегаєте и не розумієте? Чи ще затверділе маєте серце ва́ше?

18. Очі ма́вши, не ба́чите?

и, уші ма́вши, не чу́єте, и вже не памятаєте?

19. Як пять хлібів лама́в я на пять тисяч, скільки кошиків по́вних ламаного назбирали ви? Ка́жуть іомү: Дванáдцять.

20. Як же сім на чотіри тисячі, скільки кошиків по́вних ламаного назбирали ви? Вони ка́жуть: Сім.

21. И рече ім: Як же не розумієте?

22. И приходить у Виеса́ду; и приво́дять іомү сліпо́го, и про́сять іого, щоб до него приторкнүвся.

23. И взявши за рүку сліпо́го, вівів іого о́сторонь села́; и, плю́нувши на о́чі іого, положи́вши рүки на него, спита́в іого, чи що ба́чить.

24. И, позирну́вши вгóру, ка́же: Ба́чу люде́й, бо мов дерева́ віджу, що хóдять.

25. Опісла́ знов положи́в рүки на о́чі іого; и заста́вив іого позирну́ти вгóру; и спі́лився він, и ба́чив зда́лека я́сно всіх.

26. И відосла́в іого до до́мівки іого, глаголючи: Ані в село́ не входи́, ані роска́зуй ніко́му в селі.

27. И вийшов Исус и ученики́ іого у села́ Кеса́рни Фили́пової, и до́рогою пита́в

учеників своїх, глаголючи ім: Хто я, кажуть люде?

28. Вони ж одказали: Іоан Христитель; а інші: Илля; інші ж: Один з проробів.

29. А він рече ім: Ви ж, хто я, скажете? Озв'явся ж Петр и каже йому: Ти єси Христос.

30. И наказав ім, щоб нікому не казали про него.

31. И почав навчати їх, що мусить Син чоловічий багато терпіти, и відцураються його старші, та архиєреї, та письменники, и вб'ють, и в третій день воскресне він.

32. И явно слово гляголав. И взявши його Петр, почав докоряти йому.

33. Він же, обернувшись и поглянувши на учеників своїх, докорив Петру, глаголючи: Иди геть, Сатан: бо мислиш не про Бже, а про чоловіче.

34. И, прикликавши народ укूपі з учениками своїми, рече ім: Хто хоче йти за мною, нехай одречеться себе, и візьме хрест свій, та й иде слідом за мною.

35. Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене та євангелиї, той спасе її.

36. Що бо за користь чоловікові, коли здобуде світ увесь, а занастить душу свою?

37. Абб що дасть чоловік у замін душі своєї?

38. Хто бо соромитиметься мене и моїх словес між кодом сим перелюбним и грішним, и Син чоловічий соромитиметься його, як прийде в славі Отця свого з ангелами святими.

Голова ІХ.

И рече ім: Истино глаголю вам: Що є деякі між стоячими тут, котрі не вкусять смерті, поки побачать царство Бже, що прийде в потузі.

2. А через шість день бере Исус Петра, та Якова, та Іоана, и веде їх на гору високу окрбме самих; и преобразивсь перед ними.

3. И стала одежа його осяйна, вельми біла мов сніг, якої біляр на землі не може вбілити.

4. И явився ім Илля з Мойсеєм, и розмовляли з Исусом.

5. И озв'явшись Петр, каже до Исуса: Учителю, добре нам тут бути; и зробимо три намети, тобі один, и Мойсеєві один, и Илли один.

6. Не знав бо, що казати: були бо полякани.

7. И поста́ла хма́ра оті́няюча їх, и вийшо́в го́лос из хма́ри, глаго́лючи: Се Син мій лю́бий; іо́го слухайте.

8. И за́раз озирну́вшись, уже́ ніко́го не ба́чили, тільки Ісу́са одно́го с собо́ю.

9. Як же вони́ сходи́ли з горі́, наказав́ ім, щоб ніко́му не ка́зали, що ба́чили, аж по́ки Син чолові́чий з ме́ртвих воскре́сне.

10. И заде́ржали вони́ се сло́во в се́бе, перепі́туючись, що се єсть: з ме́ртвих воскре́снути.

11. И пита́ли іо́го, гово́рячи: Що се ка́жуть письме́нники, що Иля́ му́сить при́йти пе́рше?

12. Він же озва́вшись рече́ ім: Иля́, при́шовши пе́рше, нала́годить усé; и як пи́сано про Си́на чолові́чого, щоб він бага́то вітерпів и був погор́джений;

13. Тільки ж глаго́лю вам: Що Иля́ при́шов, и зроби́ли іо́му, що схоті́ли, як пи́сано про не́го.

14. И, при́шовши до уче́ників, побачив бага́то наро́ду круго́м них, и письме́нників, що перепі́туються з ними́.

15. И за́раз увесь наро́д,

побачивши іо́го, ве́elmi сподохну́вся, и прибіга́ючи ви́та́ли іо́го.

16. И пита́в він письме́нників: Про що ви перепі́туєтеся з ними́?

17. И озва́вшись оди́н з наро́ду, ка́же: Учи́телю, приві́в я си́на мо́го до те́бе, що ма́є ду́ха німо́го.

18. И як схопи́ть іо́го, то рве іо́го, и пі́ниться він, и скрего́че зубами́ свої́ми, та все со́хне. И ка́зав я уче́никам тво́ім, щоб іо́го ви́гнали, та не здо́ли.

19. Він же озва́вшись рече́ іо́му: О ко́дло неві́рне! до́ки в вас бу́ду? до́ки терпі́тиму вас? Приве́діть іо́го до мене́.

20. И приве́лі іо́го до не́го. И, побачивши іо́го, за́раз дух затря́с ним; и впавши то́й на зе́млю, кача́вся за́пінившись.

21. И спита́в ба́тька іо́го: З яко́го се часу́, що так ста́лось іо́му? Він же ка́зав: З ма́лку.

22. И по́часту в о́гнь ки́дав іо́го и в во́ду, щоб по́губи́ти іо́го. Тільки ж, коли́ що змо́жеш, помо́жй нам, змило́сэрдившись над на́ми.

23. Ісу́с же рече́ іо́му: Ко́ли мо́жеш у те ві́рувати, то все мо́жливе ві́руючо́му.

24. И за́раз заголоси́вши

батько хлопчика, каже кріз слези: Вірую, Господи; помози моєму недовірству.

25. Бачивши ж Ісус, що збігається народ, погрозив духові нечистому, глаголючи йому: Душе німій и глухий, я тобі повеліваю, вийди з него и більш не входь в него.

26. И закрячавши, и вельми потрясши ним, вийшов; и став наче мертва; так що многи казали: Що вмер.

27. Ісус же, взявши його за руку, підвів його; и він устав.

28. И, як увиходив у гоподу, ученики його питали його окроме: Чому ми не змогли вигнати його.

29. И рече ім: Се кождо нічим не може вийти, тільки молитвою та постом.

30. И, вийшовши звідтіля, переходили через Галилею; и не хотів, щоб хто знав.

31. Навчав бо учеників своїх, и глаголав ім: Що Син чоловічий буде віданий у руки чоловічі, и вбють його, и вбитий він третєго дня воскресне.

32. Вони ж не розуміли слова, и боялись його спитати.

33. И прийшов у Капернаум, и, бвши в господі, спитав їх: Про що ви дорогою між собою міркували?

34. Вони ж мовчали: перемовлялись бо між собою в дорозі, хто більший.

35. И сівши призвав дванадцятєх, и рече ім: Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усіх останнім и всім слугою.

36. И, взявши дитину, поставив її серед них, и обнявши її, рече ім:

37. Хто одно з таких дітей прийме в ім'я моє, мене приймає; а хто мене приймає, не мене приймає а пославшого мене.

38. Озвавсь до него Іоан, говорячи: Учителю, бачили ми одного, що ім'ям твоїм виганяв біси, и що не ходив слідом за нами, и заборонили йому: бо не ходить слідом за нами.

39. Ісус же рече: Не боронить йому: нема бо такого, що зробить чудо в ім'я моє, и зможе скоро злословити мене.

40. Хто бо не проти нас, той за нас.

41. Хто бо напоить вас чашею води в ім'я моє, що ви Христові, истинно глаголю вам: не втеряє нагороди своєї.

42. И хто зблазнить одного з малих віруючих у мене, лучче йому, колиб почеплено

жорно млинове на шию іому, та й укинута в море.

43. И коли блазнить тебе рука твоя, відотни її: лүчче тобі калікою в життє ввійти, ніж, дві руки мавши, пійти в пекло, в огонь невгасающий,

44. де черв'як їх не вмирає, и огонь не вгасає.

45. И коли нога твоя блазнить тебе, відотни її: лүчче тобі ввійти в життє кривим, ніж дві нози мавши, бґти вкинутим у пекло, в огонь невгасающий,

46. де черв'як їх не вмирає и огонь не вгасає.

47. И коли око твоє блазнить тебе, вірви іого: лүчче тобі однооким увійти в царство Бґже, ніж, дві бґци мавши, бґти вкинутим ув огняне пекло,

48. де черв'як їх не вмирає, и огонь не вгасає.

49. Кґжен бо огнем посолиться, и кґжна жертва сіллю посолиться.

50. Добрґ сіль; коли ж сіль несолона стане, то чим солити її? Майте в собі сіль, и майте впокій між собою.

· Голова Х.

И, вставши звідтіля, приходить у гряниці Юдейські через той бік Іордані: и знов

сходяться люде до него, и своїм звичаєм знов навчав їх.

2. И приступивши Фарисеї, питали іого: Чи годиться чоловікові з жінкою розвґдись? спокүшуючи іого.

3. Він же озвавшись рече ім: Що заповідав вам Мойсґй?

4. Вони ж сказали: Мойсґй дозвґлив написати розвґдний лист, та й відпустити.

5. И озвавшись Исус, рече ім: Ради жорстґвости серця вашого написав вам заповідь сю.

6. З почину ж творення чоловіком и жінкою створив їх Бог.

7. Тим покине чоловік батька свого и матір, и пригорнеться до жінки своєї,

8. и будуть у двох тіло одно; то вже їх більш не двоє, а одно тіло.

9. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує.

10. А в господі знов ученикі іого про се питали іого.

11. И рече ім: Хто розведеться з жінкою своєю, и ожґниться з іншою, рґбить перелюб з нею.

12. И коли жінка розведеться з чоловіком своїм, та вийде за іншого, рґбить перелюб.

13. И принґшено іому ді-

тэй, щоб приторкнўсь до них; ученикі ж за́казували тим, що прин́сили.

14. Поб́ачивши ж Исус, прогн́ивсь, и рече́ ім: Да́йте дітям прих́одити до мене, и не бороніть ім: таких бо ца́рство Б́оже.

15. Истино глаго́лю вам: Хто не при́йме ца́рства Б́ожого як ма́ла дити́на, не ввійде в не́го.

16. И, обня́вши їх, положи́в ру́ки на них, и благослови́в їх.

17. И, як вих́одив він у до́рогу, приб́іг оди́н, и впа́вши перед ним на колі́на, пита́в ію́бо: Учи́телю благі́й, що робі́ти мені, щоб житт́е ві́чне наслідувати́?

18. Исус же рече́ ію́му: Чо́го мене́ зवेश благі́м? Ніхто́ не благі́й, тільки оди́н, Бог.

19. За́повіді зна́єш: Не ро́би перелю́бу, Не вбива́й, Не кради́, Не сви́ду́й криво́, Не обижа́й, Поважа́й ба́тька тво́го й ма́тір.

20. Він же озва́вшись ка́же ію́му: Учи́телю, се все я хоро́нів з ма́лку могó.

21. Исус же, погля́нувши на не́го, уподо́бав ію́бо, и рече́ ію́му: Одно́го то́бі не доста́є: иди́, що ма́єш, прода́й и дай убо́гим, и ма́тимеш ска́рб на не́бі; и прийді́, та

й иди́ слідо́м за мно́ю, взявши хрест.

22. Він же, зажу́рившись од сло́ва сего́, пійшо́в сумю́ючи: мав бо достáтки вели́кі.

23. И позирну́вши Исус о́круги́, рече́ ученика́м свої́м: Як тя́жко бага́цтва ма́ючим у ца́рство Б́оже ввійти́!

24. Ученикі ж вжахну́лись од словес ію́бо. Исус же знов озва́вшись рече́ ім: Діти́, як тя́жко впова́ючим на бага́цтва в ца́рство Б́оже ввійти́!

25. Л́егше вербл́юдові крі́з ушко́ го́лки пройт́и, ніж бага́тому в ца́рство Б́оже ввійти́.

26. Вони́ ж, на́дто здивува́лись, гово́рячи між собо́ю: То хто ж мо́же спаст́ись?

27. Спогля́нувши ж на них Исус, рече́: У люде́й неможли́ве, та не в Б́ога: все бо можли́ве в Б́ога.

28. И почав Петро́ говорити́ ію́му: Ось ми поки́нули все, та й пійшли́ слідо́м за то́бою.

29. Озва́вся ж Исус и рече́: Истино глаго́лю вам: Не ма́ чоловіка, що поки́нув до́мівку, або́ братів, або́ сестер, або́ ба́тька, або́ ма́тір, або́ жі́нку, або́ діте́й, або́ поля́ ра́ди мене́ и єва́нгелі́,

30. та й не прийня́в у со́теро тепе́р, часу́ сего́, до́мівок, и братів, и сестер, и

матірок, и дітєй, и зємель з гонєннєм, а в віку б́удучому життє́ в́ічне.

31. Многі ж перві б́удуть остáнні, а остáнні перві.

32. Булі ж вони в дорóзї, ид́учи в Єрусалім, и в́ипередив іх Ис́ус; и вжахну́лися вони; и, ид́учи за ним, ляка́лись. И, взявши знов дванадцят́ех, почáв ім глаголати, що іо́му ста́неться:

33. Що ось иде́мо в Єрусалім, и Син чоловічий б́уде віданий архиєре́ям та письмє́нникам, и ос́удять вони іо́го на смерть, и віда́дуть іо́го погáнам:

34. И насміха́тимуться з не́го, и б́итимуть іо́го, и плюва́тимуть на не́го, и вб́ють іо́го; и трє́тєго дня воскресне.

35. И приступа́ють до не́го Яков та Іоáн, сині Заведє́сви, ка́жучи: Учíteлю, хóчемо, щоб, про що просі́тимем, зробів нам.

36. Він же рече́ ім: Що хóчете, щоб зробів вам?

37. Вони ж ка́жуть іо́му: Да́й нам, щоб оді́н по праві́ці в тебе, а оді́н по ліві́ці в тебе сиді́ли ми в сла́ві тво́їй.

38. Ис́ус же рече́ ім: Не зна́єте, чо́го про́сите. Чи змо́жете пі́ти ча́шу, яку я пью,

и хри́щеннєм, я́ким я хри́щу́ся, хри́ститися?

39. Вони ж ка́жуть іо́му: Мо́жемо. Ис́ус же рече́ ім: Ви-то ча́шу, яку я пью, пі́тимете, и хри́щеннєм, я́ким я хри́щу́сь, хри́ститиметесь;

40. т́ільки ж, щоб сиді́ти вам по праві́ці в мене и по ліві́ці в мене, се не єсть моє́ да́ти, а ко́му приготóвлено.

41. И почу́вши де́сять, почали́ рє́мствувати на Якова та Іоáна.

42. Ис́ус же, поклі́кавши іх, рече́ ім: Ви зна́єте, що котрі здає́ться князю́ють над погáнами, пану́ють над ними́, и великі́ іх упра́вляють ними́.

43. Не так же б́уде в вас; ні, хто хóче ста́тися вели́ким між ва́ми, нехай б́уде слуго́ю вам;

44. и хто хóче між ва́ми ста́тися пер́шим, нехай б́уде усі́м рабо́м.

45. Бо й Син чоловічий не прийшо́в, щоб сл́ужено іо́му, а служі́ти и да́ти ду́шу сво́ю ві́куп за мно́гих.

46. И прихóдять у Єрихóн; и як вихóдив він из Єрихóну, и ученикі́ іо́го, и багáто наро́ду, син Тимє́їв, Вартимє́й слі́пий, сидів над шляхо́м про́сячи.

47. И, почу́вши, що се Ис́ус

Назарянїн, почав кричати и казати: Сїну Давїдів Исусе, помилуй мене.

48. И сварили на него многи, щоб мовчав; він же ще більше кричав: Сїну Давїдів, помилуй мене.

49. И зупинившись Исус, звелів його покликати. И покликали сліпого, говорячи йому: Бодрись, устань; ключе тебе.

50. Він же, скинувши одѣжу свою, встав и приступив до Исуса.

51. И озвавшись рече йому Исус: Що хочеш, щоб зробив тобі? Сліпий же каже йому: Учителю, щоб прозрів.

52. Исус же рече йому: Иди, віра твоя спасла тебе. И зараз прозрів він, и пійшов слідом за Исусом дорогою.

Голова XI.

И як наблизились до Єрусалиму, до Виѳагїи и Виѳанїи, до гори Оливної, послає двох учеників своїх,

2. и рече їм: Ідіть у село, що перед вами, и зараз, увійшовши в него, знайдете осла привязане, на котрє ніхтї з людєй не сїдав; одв'язавши його, приведіть.

3. И, коли хто вам скаже:

Що се робите? скажіть: Що Господєві його треба; и зараз його відошлє сюди.

4. Пійшли ж вони, и знайшли осла привязане коло дверей надвору, на роздоріжжю, та й одв'язали його.

5. И деякі, що там стояли, казали їм: Що ви робите, одв'язуючи осла?

6. Вони ж казали їм, як звелів Исус; и пустили їх.

7. И привели осла до Исуса, и накинуди на него одѣжу свою, и посадили на него.

8. Многи ж одѣжу свою ростилали по дорозі, інші ж гілля рїзали з дерев, и встилали дорогу.

9. Інші, що попереду йшли, и що слідом за ним ийшли покликували, кажучи: Осанна! Благословєн грядущий в имя Господнє;

10. благословєнне грядуще царство в имя Господа отця нашого Давїда. Осанна на вишинах!

11. И ввійшов Исус в Єрусалим и в церкву, и, оглянувши все, як пізня вже була година, ввійшов у Виѳанїю з дванадцятьма.

12. И наза́втра, як вийшли вони з Виѳанїи, зголоднів,

13. и, заглєдївши смоківницю оддалекї, що мала листє, прийшов, чи не знайде

чого на ній. И, прийшовши до неї, нічого не знайшов, тільки лісте: не була бо ще порá на смóкви.

14. И озвáвшись Исус, рече до неї: Щоб ніколи з тебе по вік ніхтó óвощу не ів. И чу́ли ученикі іогó.

15. И приходять у Єрусали́м, и ввійшовши Исус у церкву, почáв виганя́ти продаю́чих и купую́чих у церкві, и столі́ міняльни́ків, и ослóни продаю́чих голубі́ попереверта́в,

16. и не дава́в, щоб хто носі́в посуд через церкву.

17. И навча́в, глаго́лючи їм: Хибá не пісано: Що дом мій дом мо́лїтви зва́тиметься у всіх наро́дів? ви ж зробіли іогó верте́пом розбійни́ків.

18. И чу́ли письме́нники та архиере́ї, и шука́ли, як би іогó погубі́ти: боя́лись бо іогó, бо весь наро́д дивува́вся нау́кою іогó.

19. И, як ве́чїр наста́в, вїйшов він óсторонь из го́рода.

20. А в ранці́, мімо йду́чи, побáчили смоківни́цю всóхлу від корі́ння.

21. И спогля́нувши Петр, рече іо́му: Учи́телю, диві́сь, смоківни́ця, що прокля́в еси́, всóхла.

22. И озвáвшись Исус, рече їм: Ма́йте віру Бóжу.

23. Истино глаго́лю вам: Що хто ска́же горі́ сїй: Двигни́сь и кінься в мо́ре, та й не сумні́тиметься в се́рці свої́м, а віруватиме, що, щó ка́же, ста́неться, бу́де іо́му, що ска́же.

24. Тим глаго́лю вам: Усе́, чо́го мо́лячись про́сите, віруйте, що одержите, и бу́де вам.

25. И як стої́те мо́лячись, проща́йте, коли́ що ма́єте про́ти ко́го, щоб и Оте́ць ваш, що на не́бі, відпусті́в вам про́вини ва́ші.

26. Коли́ ж ви не проща́єте, то й Оте́ць ваш, що на не́бі, не прості́ть вам про́вин ва́ших.

27. И приходять знов у Єрусали́м, и, як по церкві ході́в він, приступа́ють до не́го архиере́ї, та письме́нники, та старші́,

28. и ка́жуть іо́му: Яко́ю вла́стю ти се рóбиш? и хто тобі́ вла́сть таку́ дав, щоб се рóбити?

29. Исус же озвáвшись рече їм: Спита́ю вас и я про одну́ річ; и відкажі́ть мені́ то й я скажу́ вам, яко́ю вла́стю се рóблю.

30. Хри́щенне Іоáнове чи з не́ба бу́ло, чи від люде́й? Відкажі́ть мені́.

31. И міркува́ли між собо́ю,

говорячи: Коли скажемо: З неба; то скаже: Чом же не поняли віри йому?

32. Коли ж скажемо: Від людей; то боялись людей: всі бо мали Іоана, що він справді пророк був.

33. И озвавшись кажуть Ісусові: Не знаємо. Ісус озвавшись рече їм: То й я не кажу вам, якою властю се роблю.

Голова XII.

И почав їм приповідями промовляти: Виноградник насадив чоловік, и обгородив тином, и викопав винотітку, и збудував башту, и передав іого виноградарям, таї віддѣхав.

2. И післяв до виноградарів у пору слугу, щоб у виноградарів узав овощу виноградного.

3. Вони ж, ухопивши іого, били, та й відослали в порожні.

4. И знов післяв до них іншого слугу, та й на того кидавши каміннем, пробіли йому голову, и відослали зневаженого.

5. И знов іншого післяв, та й того били, и багато інших, котрих побіли, а котрих повбивали.

6. Ще ж одного сина мавши,

любого свого, післяв и іого до них на останок, говорячи: Що посоробляться синамого.

7. Виноградарі ж тиї казали між собою: Що се наслідник; ходімо вб'ємо іого, то й наше буде наслідство.

8. И, взявши іого, вбили, та й викинули геть из виноградника.

9. Що ж зробить пан виноградника? Прийде та й вигубить виноградарів, и дасть виноградник іншим

10. Чи й писання сего не читали: Камінь, що віддѣнули будівничі, сей стався головою угла.

11. Від Господа сталося се, и дивно в очах наших

12. И шукали іого взяти, и лякались нарбду: зрозуміли бо, що до них приповідь сказав; и зоставивши іого, пійшли.

13. И посилають до него деяких Фарисевів та Иродиян, щоб іого піймати словом.

14. Вони ж прийшовши кажуть йому: Учителю, знаємо, що праведний еси, и не дбаеш ні про кого: бо не дивисся на лице людей, а на путь Божий правдою навчаеш. Годиться данину Кесареві давати, чи ні? Давати нам, чи не давати?

15. Він же, знаючи їх лице-

мірство, рече ім: Що менé спокóшуєте? Принесіть мені денáрия, щоб я бáчив.

16. Вони ж принесли. И рече ім: Чиé облічче се и надпись? Вони ж сказали іому: Кéсареве.

17. И озвáвшись Исус, рече ім: Оддайте Кéсареве Кéсареві, а Бóже Бóгові. И дивувáлись іому.

18. И приходять Садукéї до не́го, що кáжуть: не́ма́ воскресéння, та й питáли іогó, говорáючи:

19. Учíteлю, Мойсéй написáв нам, що, як у кóго брат умре́ та зостáвить жінку, а дитéй не зостáвить, дак щоб узя́в брат іогó жінку іогó, и воскресів насінне брáтові своéму.

20. Сім оцé братів бу́ло; и пéрший узя́в жінку, и вмира́ючи не зостáвив насіння;

21. И дру́гий узя́в її, та й він не зостáвив насіння, и трéтій такóж так.

22. И бра́ли її се́меро, та й не зостáвили насіння; о́стання з усіх умерла й жінка.

23. Оцé ж у воскресéнню, як воскреснуть, кóторого з них бу́де жінка? се́меро бо ма́ли її за жінку.

24. И озвáвшись Исус, рече ім: Чи не то́го ви поми-

ля́етесь, що не зна́єте писáння, ні сіли Бóжої?

25. Ко́лі бо з мёртвих устáнуть, то ні жéняться, ні відда́ються, а бу́дуть як а́нгели на небеса́х.

26. Про мёртвих же, що вста́ють, хи́ба не читáли в кни́зі Мойсéєвій, ко́ло купини́, як промóвив до не́го Бог, глаго́лючи: Я Бог Авра́амів, и Бог Исáків, и Бог Яковів?

27. Не е́сть Бог мёртвих, а Бог живі́х. Ви оцé вéльми поми́ляєтесь.

28. И приступі́вши оді́н з письме́нників, почу́вши їх перепітуванне, и вбачáючи, що дóбре ім відповів, спитáв іогó: Котóра пéрша з усіх за́повідь?

29. Исус же відказáв іому: Що пéрша з усіх за́повідей: Слúхай, Изра́їлю: Господь Бог ваш, Господь оді́н е́сть;

30. и: Лю́бі Гóспода Бóга тво́го всі́м се́рцем твої́м, и всі́єю душе́ю тво́єю, и всі́єю думкою тво́єю, и всі́єю сі́люю тво́єю. Оцé пéрша за́повідь.

31. И дру́га поді́бна, така́: Лю́бі блі́жне́го тво́го як се́бе са́мого. Більшо́ї від сих і́ншої за́повіді не́ма́.

32. И ка́же іому́ письме́нник: Дóбре, учíteлю; прав-

ду промовив єсі, що один єсть Бог, и нема́ іншого, тільки він;

33. и що любити іого́ всім серцем, и всією думкою, и всією душею, и всією сілою, и любити ближнього як себе самого, се більше ніж усі огняні жертви́ и посвяти.

34. И вбачаючи Ісус, що він розумно відказав, рече іому́: Не далеко єсі від царства Божого. И ніхто́ ніколи не ва́жився іого́ питати.

35. И озва́вшись Ісус, глаго́лав, навчаючи в церкві: Як се ка́жуть письменники, що Христос син Даві́дів?

36. Сам бо Даві́д промовив Ду́хом святи́м: „Рече Господь Господе́ві мо́єму: Сиди́ по прави́ці в мене, доки положу́ вороги́ твої́ підніжком ніг твої́х.“

37. Сам о́це ж Даві́д зве іого́ Господем: звідкіля́ ж він син іого́? И ба́гато наро́ду слухало іого́ лю́бо.

38. И глаго́лав ім у на́уці свої́й: Остеріга́йтесь письменників, що люблять в ша́тах ходіти, та витання на торга́х,

39. та перші сідалища по школах, та перші місця́ на бенкетах;

40. що жеру́ть доми́ удовиць, и задля́ віду до́вго мо́-

ляться. Сі прийму́ть ще тяжчий о́суд.

41. И сівши Ісус навпроти скарбони, диві́всь, як наро́д кидає гроші в скарбону. И мно́гі замо́жні кидали по ба́гато.

42. И прийшовши одна́ вдовиця вбо́га, вкинула дві ле́пти, чи то шеляг.

43. И, прикли́кавши учеників свої́х, рече ім: Истинно глаго́лю вам: Що вдовиця ся вбо́га більш усіх укíнула, що кидали в скарбону.

44. Усі́ бо з достатку свого́ кидали, ся ж з недостатку свого́: все, що ма́ла, вкинула, увесь про́житок свій.

Голова́ XIII.

И, як виходив з церкви, ка́же іому́ один з учеників іого́: Учи́телю, диві́сь, яке ка́мі́не и яка́ будівля.

2. А Ісус озва́вшись рече іому́: Чи ба́чиш сю вели́ку будівлю? не зоста́виться тут ка́мінь на ка́мені, щоб не зруйно́вано.

3. А як сидів на горі Олі́вній, навпроти́ церкви, пита́ли іого́ на самоті́ Петр, та Яков, та Іо́ан, та Андрей:

4. Скажи́ нам, коли́ се бу́де, и яка́ озна́ка, коли́ ма́є все те скінчи́тись?

5. Ісус же, озва́вшись до

них, почав глаголати: Остерігайтесь, щоб хто вас не звів.

6. Багато бо приходитимуть в ім'я моє, говорячи, що се я, и многих зведуть.

7. Як же чутимете про війни та про слухи воєн, не тривожтесь: мусить би статися; та ще не кінець.

8. Устане бо нарід на нарід и царство на царство, и буде трус по місцях и буде голоднеча та буча: се почин гбря.

9. Ви ж самі остерегайтесь: видаватимуть бо вас у ради, и по школах будете биті, и перед воїводи та царі ставлені задля мене, на свідкуванняне ім.

10. И між усіма народами мусить перше проповідатись євангелія.

11. Як же вестимуть вас видаючи, не дбайте заздальгідь, що казатимете, ані надумуйтесь, а, що дасться вам тієї години, те й промовляйте: не ви бо промовляєте, а Дух святий.

12. Видаватиме ж брат брата на смерть, и батько дитину; и вставатимуть діти на родителів, та й убиватимуть їх.

13. И ненавидитимуть вас усі задля ім'я мого; хто ж

втерпить до останку, той спасється.

14. Як же побачите гидоту спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячу, де не слід, (хто читає, нехай розуміє;) тоді хто в Юдеї, нехай втікає на гбрі;

15. хто ж на криші, нехай не злазить у хату, ані входить узяти що з хати своєї;

16. и хто в полі, нехай не вертається назад узяти одєжу свою.

17. Гбре ж важким и годуючим під той час!

18. Моліться ж, щоб не довелося утікати вам зимою.

19. Будуть бо дні тії гбре, якого не було від почину творення, як творив Бог, до сего часу, и не буде.

20. И коли б Господь не вкоротив днів, то не спаслося б жадне тіло; та задля вибраних, що вибрав їх, укоротить дні.

21. И, тоді коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або: Дивись, он; не йміть віри.

22. Постануть бо лжехристї и лжепророки, и даватимуть ознаки та дива, щоб звестї, коли можна, й вибраних.

23. Ви ж гледіть: ось я наперед сказав вам усє.

24. Тільки ж у ті дні, після гóря тогó, сóнце помёркне, и місяць не даватиме світла свого,

25. и зóрі з неба падають, и сили, що на небесах, захитаються.

26. И тоді побачать Сина чоловічого, грядущого на хмарах, с силою великою и славою.

27. И тоді пішлє ангели свої, и позбирає вибраних своїх од чотирóх вітрів, од кінця землі до кінця неба.

28. Від смоківниці ж навчїться приповісти. Коли все вітте її м'якє стане та пустить листє, знайте, що близько літо.

29. Так и ви: як побачите, що се сталось, знайте, що близько, під дверима.

30. Истино глаголю вам: Що не перейде рід сей, дóки все це станеться.

31. Небо и земля перейдуть, слова ж мої не перейдуть.

32. Про день же той и годину ніхтó не знає, ні ангели, що на небі, ні Син, тільки Отець.

33. Гледїть, пильнуйте и молїться: не знаєте бо, коли порá.

34. Як чоловік, що відїжджає, зоставивши госпóду свою и давши слугам своїм

власть, и бóжному дїлó югó, а воротарєві звелїв, щоб пильнував.

35. Оцє ж пильнуйте: (не знаєте бо, коли пан госпóди прийде, у вєчері, чи опівночі, чи в півні, чи в ранці;)

36. щоб прийшовши несподівано, не знайшов вас сплячих.

37. Що ж я вам глаголю, усім глаголю: Пильнуйте.

Голова XIV.

Була ж пасха и опріснóби по двох днях; и шукали архиєрєї, та письмєнники, як би югó, підступом узївши, вбїти.

2. Та казали: Тільки не в свято, щоб бучи не булó в народі.

3. А як був він у Вио́анї, в госпóді Сїмона прокаженного, та сидїв за столóm, прийшла жінка, маючи любáстровий збанóчок мїра на́рдового, правдївого, предорогóго, и розбївши посудинку, злила юму на гóлову

4. Булі ж дєякі, що сєрдились у собі, кажучи: На що ся втрáта мїра?

5. Мóжна бо булó се продати бїльш нїж за трїста денáриїв, та дати вбóгим. И дорекáли їй.

6. Ісус же рече: Оста́вте
її. На́ що завдає́те їй жалю́?
до́бре діло вчині́ла на мені́.

7. В́сякого бо часу́ вбо́гих
ма́єте с собою́, и коли́ схочете,
мо́жете їм до́бро робі́ти;
мене́ ж не в́сякого часу́
ма́єте.

8. Що змогла́ ся, зробі́ла:
попереді́ла намасти́ти тіло
моє́ на погребенне́.

9. Истино глаго́лю вам: Де б
ні проповідува́лась єва́нґе-
лия́ ся по в́сєму́ світу́, ка́за-
тиметься ї́ те, що зробі́ла
оця́, на спомин і́ї.

10.. А Юда Искаріо́цький,
один з дванадцятѣх, пійшо́в
до архиере́їв, щоб їм зра́-
дити ію́го.

11. Вони́ ж почу́вши зра-
діли, и обіця́ли ію́му сріб-
някі́в да́ти. И, шука́в, як би
у до́бру годину ію́го зра́дити.

12. И пер́вого дня опріс-
но́чного, як пасхове́ ягня́
ко́бли, ка́жуть ію́му учени-
кі́ ію́го: Де хочеш, щоб пій-
шо́вши наготѣ́вили то́бі їсти
па́сху?

13. И посила́є дво́х з уче-
никі́в своїх, и рече́ їм: Иді́ть
у го́род, и зустрі́не вас чо-
лові́к, несучі́ глек води́; и-
ді́ть за ним,

14. и куди́ ввійде́ він, ска-
жі́ть господарє́ві: Що учи́-
тель ка́же: Де світли́ця, щоб

па́сху з ученика́ми мо́їми ме-
ні їсти?

15. И він вам пока́же гір-
ни́цю простѣ́ру, при́брану й
гото́ву; там пригото́вте нам.

16. И вийшли ученикі́ ію́го,
и прийшли́ в го́род, и знай-
шли́, як він сказа́в їм, и при-
гото́вили па́сху.

17. И, як наста́в вѣ́чір, при-
хо́дить з дванадцятѣ́ма.

18. И, як сиді́ли вони́ за
сто́лом та їли, рече́ Ісус:
Истино глаго́лю вам: Що
один з вас зра́дить мене́, во-
три́й їсть зо мно́ю.

19. Вони́ ж почали́ смуті́-
тися и ка́зати до не́го один
по́дно́му: А́же ж не я? и
дру́гий: А́же ж не я?

20. Він же озва́вшись рече́
їм: Один з дванадцяті́, що
вмоча́є зо мно́ю ру́ку в ми́ску.

21. Син чолові́чий иде́, як
пи́сано про не́го; го́ре ж чо-
лові́кові то́му, що Сі́на чо-
лові́чого зра́дить! До́бре бу-
ло́ б ію́му, коли́б не роді́вся
чолові́к то́ї.

22. Як же їли вони́, взя́вши
Ісус хлі́б и поблагослови́в-
ши, лама́в и дава́в їм, и ре-
че́: Приймі́ть ї́жте: се єсть
тіло моє́.

23. И, взя́вши ча́шу, и од-
да́вши хвалу́, пода́в їм, и
пи́ли з не́ї всі́.

24. И рече́ їм: Се єсть кров

моє нового завіту, що за многих проливається.

25. Истинно глаголю вам: Що більше не питиму від плóду виногра́днєго, аж до дня тогó, коли його́ питиму новім у царстві Божому.

26. И заспівавши вони́, вийшли на гóру Олівну.

27. И речé ім Исус: Що всі поблазнитесь мною́ нóчи сієї: бо писано: Пораж́у пастиря и россиплютьс́я вівці.

28. Тільки́ ж по воскресенню моім попередж́у вас у Галилею.

29. Петр же речé йому́: Хоч и всі поблазня́ться, тільки не я.

30. И речé йому́ Исус: Истинно глаголю тобі: Що сего́дні, нóчи сієї, перш ніж двічи́ півень запіс, трічі відречес́ся мене́.

31. Він же ще більш говорів: Хочби́ мені и вмерти с тобою́, не відречу́сь тебе́. Так са́мо ж и всі ка́зали.

32. И приходять на врочище Геосима́н; и речé ученика́м своїм: Сидіть тут, поки мо́литимусь.

33. И берé Петра́, та Якова, та Іо́ана с собою́, и почав скорби́ти та вдава́тись у ту́гу;

34. и речé ім: Тяжко сумна́ душа́ мо́я аж до смер-

ти. Подождіть тут и пильнуйте.

35. И, пройшовши трóхи да́лій, припа́в до землі, и мо́лився, щоб, коли мо́жна, мімо йшла від не́го с́я годі́на.

36. И речé: Авва, Отче, все можли́ве тобі: мімо несі́ від мене́ ча́шу сю; тільки́ ж не що́ я хóчу, а що́ ти.

37. И приходить и зна́ходить іх сплячих, и речé до Петра́: Сі́моне, ти спиш? не міг ти одніє́ї годі́ни попи́льнува́ти?

38. Пильнуйте та мо́літься, щоб не ввійшли́ у споку́су. Дух-то охóчий, тіло́ ж немо́шне.

39. И знов пійшовши мо́лився, те ж са́ме сло́во промовля́ючи.

40. И верну́вшись знайшов іх знов сплячих: були́ бо іх о́чі важкі; и не зна́ли вони́, що йому́ відказа́ти.

41. И приходить утрéте, и речé ім: Спіть уже́ и спочива́йте. Го́ді, пристігла годі́на; ось віданий бу́де Син чолові́чий у ру́ки грішникам.

42. Встава́йте, ході́мо: ось зра́дник мій набли́жуєтс́я.

43. И за́раз, як ще він промовля́в, приходить Ю́да, оди́н з дванадцяті́, и з ним ба́гато наро́ду з мечами́ й

киями, від архиєрів, та письменників та старших.

44. Дав же зра́дник іого́ знає ім, гово́рячи: ко́го поці́люю той и єсть він; беріть іого́, та й ведіть осто́рожно.

45. П прийшо́вши, за́раз приступи́в до не́го, и ка́же: Учи́телю, учи́телю, та й поці́лува́в іого́.

46. Вони́ ж наложи́ли на не́го ру́ки свої, и взяли́ іого́.

47. Оди́н же хтось из тих, що сто́яли, ви́хопивши мечá, вда́рив слугу́ архиєре́йсько́го, и відтя́в іому́ ву́хо.

48. И озва́вшись Иису́с, рече́ ім: Чи се як на розби́тника ви́йшли ви з мечáми та кия́ми бра́ти мене́?

49. Що-дня́ був я з ва́ми в це́ркви навча́ючи, и не бра́ли ви мене́; та щоб справди́лись писа́ння.

50. И, поки́нувши іого́, всі повті́кали.

51. А оди́н якийся молоде́ць ийшо́в за ним одя́гнений полотно́м по наго́му, и хапа́ють іого́ молодці́;

52. він же, зоста́вивши полотно́, наги́й ути́в од них.

53. И повелі́ Иису́са до архиєре́я; и сходя́ться до не́го всі архиєре́ї, и старші́ и письменники́.

54. А Петро́ оддале́кі йшов

за ними́, аж у сере́дину в двір архиєре́йський; и сиді́в ис слуга́ми, та й гривсь коло́ бага́ття.

55. Архиєре́ї ж и вся ра́да шука́ли на Иису́са сві́дчення, щоб уби́ти іого́, та й не знайшли́.

56. Мно́гі бо криво́ сві́дува́ли проти́ не́го, и не сходи́лись сві́дчення іх.

57. И де́які вста́вши криво́ сві́дува́ли на не́го, ка́жучи:

58. Що ми чу́ли, як він ка́зав: Що я зруйну́ю це́ркву сю рукотво́рну, и за три дні́ иншу́ нерукотво́рну збуду́ю.

59. Та й так не сходи́лись сві́дчення іх.

60. И ста́вши архиєре́й посере́дині, спита́в Иису́са, ка́жучи: Нічо́го не відка́зуєш? Що́ сі на те́бе сві́дкують?

61. Він же мовча́в, и нічо́го не відка́зав. Знов спита́в іого́ архиєре́й, и ка́же іому́: Чи ти єси́ Христос, Син Благо́словенного́!

62. Иису́с же рече́: Се я; и ба́читимете́ Сіна́ чолові́чого, сидя́чого по прави́ці сі́ли и йду́чого на хма́рах небесних.

63. Архиєре́й же, розде́рши оде́жу сво́ю, ка́же: На́ що нам ище́ сві́дків?

64. Ви чу́ли хулу́: як вам

здається? Вони ж усі осудили іого, що вінен смёрти.

65. И почали деякі плювати на него, и закривати лице іому, и біти по щокáх іого; и казали іому: Проречі; а слуги знущались над ним.

66. И як був Петр у дворі внизу, приходить одна з дівчат архиерейських,

67. и, бачивши Петра, що гріється, позирнувши на него, каже: И ти був з Ісусом Назаряніном?

68. Він же одрікся, кажучи: Не знаю, ані розумію, що ти кажеш. И вийшов геть до придвору; и півень запіяв.

69. И дівчина, побачивши іого знов, почала казати тим, що стояли: Що сей з них.

70. Він же знов одрікся. И трóхи згодом ті, що стояли, казали знов Петрові: Справді з них есі, бо ти и Галилєєць, и говірка твоя подóбна.

71. Він же почав проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка сего, про котрого кажете.

72. И вдруге півень запіяв. И згадав Петр слово, що промовив іому Ісус: Що перш ніж півень запіє двічі, одречесся менé тричі. И став плакати.

Голова XV

И зóраз у ранці, порáдившись архиерей с старшими та письмённиками, и вся рада, звязавши Ісуса, повелі та й відали Пилатові.

2. И спитав іого Пилат: Чи ти есі царь Жидівський? Він же озвавшись рече іому: Ти кажеш.

3. И винуватили іого архиерей багáто.

4. Пилат же знов спитав іого, кажучи: Не відказуеш нічого? Он скільки на тебе свідкують;

5. Ісус же більш нічого не відказав, так що дивувався Пилат.

6. На свято ж відпускав він ім одного вязника, про котрого просіли.

7. Був же названий Варáва с своїми затязцями увязнений, котрі під бунт убійство зробили.

8. И гукáючи нарóд, почав просіти, щоб, як щорáзу, зробив ім.

9. Пилат же відказав ім, говорячи: Чи хочете, щоб випустив вам царя Жидівського?

10. Знав бо, що через зависть відали іого архиерей.

11. Архиерей ж наустіли нарóд, щоб лóчче Варáву відпустив ім.

12. Пилат же, озвавшись изнов, сказав ім: Що ж оце хочете, щоб зробив с тим, когб звете царем Жидівським?

13. Вони ж знов закричали: Роспні іогб.

14. Пилат же каже ім: Якé ж бо зло зробив? Вони ж ще гірш кричали: Роспні іогб.

15. Пилат же, хотівши нарбодові догодити, відпустив ім Вараву, и передав Исуса побивши, щоб роспято іогб.

16. Вбїни ж повели іогб у середину двору, чи то в Претор; и скликали всю роту.

17. И одягли іогб в багрянїцю, и положили на него сплвши з тернїни вїнець,

18. та й почали витати іогб: Радуйся, царю Жидівський!

19. И бїли іогб по головї тростїною, и плювали на него, и, кїдаючись на колїна, кланялись іому.

20. И, як насміялись из него, роздягнули іогб з багрянїці, и одягнули іогб в одéжу іогб, та й виводять іогб, щоб роспяти іогб.

21. И заставили мимоїдучого якогось Сїмона Киривея, идучого з поля, батька Александра та Рўфа, щоб нїс хрест іогб.

22. И приводять іогб на

Голгбѳу місце, що пробране Черепове місце.

23. И далї іому пїти вина с смїрною; він же не прийняв.

24. И роспинатели іогб подїлили одéжу іогб, кїнувши жереб на неї, що кому впаде.

25. Була ж годїна третя, и роспяли іогб.

26. И була надпись винї іогб надписана: Царь Жидівський.

27. И з ним роспяли двох розбїйників, одного по правїці, а одного по лївїці в него.

28. И справдїлось писанне, що глабле: И з беззакбнними полїчено іогб.

29. И мимоходячі хулили іогб, кїваючи головами своїми та говорячи: Овва! ти, що руйнуеш церкву и в три днї будуеш,

30. спасї себе и зїйдї з хрестá.

31. Так сáмо и архиєреї, насміхаючись одїн до 'днбго з письмѣнниками, казали: Инших спасав, себе не мбже спасти.

32. Христбс, царь Жидівський нехай зїйде тепер з хрестá, щоб побачили ми, и увїруемо. И роспати з ним зневажали іогб.

33. Як же настала годїна

шеста, темрява стала по всій землі аж до години девятої.

34. А години девятої покликнув Ісус гблосом великим: Елої, Елої, ламá саванані? що єсть перекладом: Бóже мій, Бóже мій, на́ що менé покінув єсі?

35. И дєякі з тих, що тут стояли, почувши казали: Ось Иллію кліче.

36. Побігши ж одін и сповнівши губку оцтом, и настромівши на тростіну, поїв іогó, кажучи: Стривайте, побачимо, чи прійде Иллія зняти іогó.

37. Ісус же, пустівши гблос великий, зітхнув.

38. И завіса церковня роздерлась надвоє з верху аж до низу.

39. Бачивши ж сóтник, що там стояв прóти нєго, що, так закричавши, зітхнув, каже: Справді чоловік сей Сін був Бóжий.

40. Булі ж и жінкі. оддалекі дівлячись, між котріми була и Марія Магдаліна, и Марія, Якова мєншого та Іосіі мати, и Саломія,

41. що, и як був у Галилеї, ходіли слідом за ним, и послугували іому, и інших багáто, що поприходили з ним у Єрусалім.

42. А як ужé настав вєчір,

бо була пятниця, чи то перéd субботою,

43. прійшов Іосиф з Аримаеї, повáжний райця, що такóж сподівавсь царства Бóжого, и зосмілившись увійшов до Пилáга и просів тіла Ісусового.

44. Пилát же дивувавсь що вже вмер би; и покликавши сóтника спитав іогó, чи давнó вмер.

45. А довідавшись од сóтника, дав тіло Іосифові.

46. И, купівши плащеницю и знявши іогó, обгорнув іогó плащеницею, та й положив іогó у грóбі, що був ви́сичений из скелі, та й прикотів ка́меня до дверей грóбу.

47. Марія ж Магдаліна и Марія Іосііна дивілись, де іогó полóжено.

Голова XVI.

И, як минула субота, Марія Магдаліна, та Марія Яковава, та Саломія купили пахощів, щоб прійшовши намастити іогó.

2. И вельми рано першого дня тїжня прихóдять до грóбу, як схóдило сóнце.

3. И казали між собою: Хто відкóтить нам ка́меня від дверей грóбу?

4. И поглянувши побачили, що відкрито каменя; був бо великий дуже.

5. И, ввійшовши в гріб, побачили молодця сидячого з правого боку, одягненого в шату білу, та й вжахнулись.

6. Він же рече ім: Не жахайтесь. Ісуса шукаєте Назарянина роспятого. Устав; нема його тут. Ось місце, де положено його.

7. Тільки ж идіть скажіть ученикам його та Петрові, що попередить вас у Галілею. Там його побачите, як сказав вам.

8. И ввійшовши вони хутко, побігли від гробу: бо обняв їх трепет и страх, та й нікому нічого не сказали: бо ялись бо.

9. Воскреснувши ж у ранці першого дня тижня, явивсь найперше Марії Магдаліні, що з неї вигнав сім бісів.

10. Вона пійшовши сповістила тих, що були з ним, як сумували та плакали.

11. И ті, почувши, що живий, и вона його бачила, не поняли віри.

12. Після ж того двоім з

них в дорозі явився в іншому віді, як ийшли на село.

13. И вони пійшовши сповістили других, та й тим не поняли віри.

14. Опісля явивсь одинадцятім ім сидячим за столом, и дорікав ім недовірством їх и жорстокостю серця, що тим, котрі бачили його воскреслого, не поняли віри.

15. И рече ім: Идіть по всьому світу и проповідуйте євангелию усякому твориву.

16. Хто віруватиме та окреститься, спасеться; а хто не віруватиме, осудиться.

17. Ознаки ж віруючим такі будуть: ім'ям моїм бісів виганятимуть; мовами заговорять новими;

18. гадюк братимуть, и коли смертного чого випьють, не шкодитиме ім; на недужих руки кластимуть, и одужуватимуть.

19. Господь же, після того, як промовив до них, вознісся на небо, и сів по правіці в Бога.

20. Вони ж ввійшовши проповідували всюди, а Господь допомагав, и слово стверджував услід ознаками. Амінь.

ЄВАНГЕЛІЯ ВІД СВ. ЛУКИ.

Голова І.

Яко ж бо мно́гі заходілись споряджувати повість про добре знані нам речі,

2. як передали нам ті, що з почіну були самовідцями и слугами слова;

3. то здалось и мені гаразд, довідавшись од почіну про все пильно, поряду тобі написати, високоповажний Теофіле,

4. щоб знав певноту того, чого тебе навчено.

5. Був за Ирода, царя Юдейського, один священник, на имя Захарія, з черги Авиіної, а жінка його з дочок Аронових, а имя її Єлизавета.

6. Були ж праведні оббе перед Богом, ходячи у всіх заповідях та наказах Господніх беспорочно.

7. И не було в них дитини: бо Єлизавета була неплідна, и оббе постарились у днях своїх.

8. Сталося ж, як служив він, порядком черги своєї, перед Богом,

9. то, звичаєм священства, довелось йому кадити, увійшовши в церкву Господню.

10. А все множество народу молилось изнадвору під час кадження.

11. Явився ж йому Ангел Господень, стоячи правобіч жертівні кадильної.

12. И вжахнувся Захарія побачивши, и страх обняв його.

13. Рече ж до него ангел: Не лякайся, Захаріє: бо вислухана молитва твоя, и жінка твоя Єлизавета вродить сина тобі, и даси имя йому Іоан.

14. И буде радість тобі и веселість; и мно́гі різдвом його радуватимуться.

15. Буде бо великий перед Господем, и вина ні міцного напитку не питиме; и Духом святим сповніться ще з утроби матері своєї.

16. И многих синів Израїлевих наверне до Господа Бога их.

17. И йтїме він перед ним духом и сілою Иллі, щоб навернути серця батьків до дітей, и неслухняних до мудрости праведних, приготувити Господеві людєй готівих.

18. И рече Захарія до ангела: По чім же знатиму се?

я бо старій, и жінка моя
вистарілась у днях своїх.

19. И озвавшись ангел, ре-
чє іому: Я Гавриїл, що стою
перед Господем; и послано
мене промовити до тебе та
сповістити тебе про се.

20. И ось замовкнеш и не
зможеш говорити, аж по день
колі станеться се, за те
що не поняв віри словам
моїм, котрі справдяться порі
свої.

21. И ждав нарід Захаріи,
и дивувався, що баряться
він у церкві.

22. Війшовши ж він, не
зміг промовити до них; и
постерегли вони, що видінне
бачив у церкві: бо він ки-
вав до них, и зоставсь німий.

23. И сталося, як сповні-
лись дні служення іогб, пій-
шов до господи свої.

24. Після ж тих днів за-
чала Єлизавєта жінка іогб,
и таїлась пять місяців, го-
ворячи:

25. Що так мені дав Го-
сподь у ті дні, як зглянув-
ся, знати з мене докір між
людьмі.

26. Місяця ж шестого пі-
слав Бог ангела Гавриїла в
город Галилейський, званий
Назарет,

27. до діви, зарученої чо-
ловікові, на имя Іосифові, з

дому Давідового; а имя діви
Марія.

28. И прийшовши ангел до
неї, речє: Радуйся, благо-
датная, Господь з тобою;
благословенна еси між же-
нами.

29. Вона ж, побачивши іо-
гб, вжахнулась словами іогб,
та й подумала, що б се було
за витанне таке.

30. И речє ангел їй: Не
лякайся, Маріє: знайшла бо
еси ласку в Бога.

31. И ось зачнеш ти в у-
тробі твоїй, и вродиш сина,
и наречеш имя іому Исус.

32. Сей буде великий, и
Сїном Вишнього зватиметься,
и дасть іому Господь Бог
престол Давіда, отця іогб:

33. и царюватиме він над
домом Якововим по віки, и
царству іогб не буде кінця.

34. Речє ж Марія до ан-
гела: Як буде се, коли чо-
ловіка не знаю?

35. И озвавшись ангел, ре-
чє їй: Дух святий найде на
тебе, и сила Вишнього отїнить
тебе: тим и, що вродиться
святє, зватиметься Сїном
Божим.

36. И ось Єлизавєта ро-
дичка твоя, вона також за-
чала сина в старості своїй,
и се шестий місяць їй, зва-
ний неплодною.

37. Бо не буде неможливе у Бóга всяке слово.

38. Речé ж Марія: Се рабiня Госпóдня: нехай станеться мені по слову твоєму. И пiйшов від неї ангел.

39. Уставши ж Марія тiми днями, пiйшла швидко в пiдгiр'є, у гóрод Юдин;

40. и ввійшла в госпóду Захарію, и витáлась из Єлизавéтою.

41. И стáлось, як почула Єлизавéта витáннє Маріине, кiнуласть дитiна в утрóбі ii; и сповнилась Єлизавéта Духом святiм,

42. и промóвила гóлосом великим, и речé: Благословéнна еси між жéнами, и благословéнний плiд утрóби твоєi.

43. И звiдкiля мені се, щóб прийшла мáти Гóспода могó до мене?

44. Ось бо, як дiйшов гóлос витáння твогó до ушéй моiх, кiнуласть з радóсти дитiна в утрóбі моiй.

45. И благословéнна, щó увiрувала: бо сповнiться, щó скáзано iй від Гóспода.

46. И речé Марія: Величає душá моá Гóспода,

47. и зрадувався дух мiй у Бóзі Спáси моiм,

48. щó споглянув на смиренне слугi своєi: ось бо від

нинi блажéнною звáтимуть мене всі рóди:

49. бо зробив мені велике Сильний; и святé им'я iогó.

50. И мiлость iогó від рóду до рóду на боiчихся iогó.

51. Зробив силу рукою своєю; росiпав гóрдих у думках сердéць iх;

52. поскидав потужних з престóлів, и пiдняв угóру смиренних;

53. голóдних сповнив добром, а багатих одiслав у порожнi;

54. прийняв Израiля слугу свогó, на спóмин мiлости,

55. (як промóвив до батькiв наших,) Авраáмовi и насiнню iогó по вiки.

56. Пробувáла ж Марія з нею мiсяцiв зó три, та й вернулася до домiвки своєi.

57. Єлизавéтi ж сповнився час родiти, и вродiла вона сiна.

58. И чули сусiде ii и родiна ii, щó Госпóдь показав велику мiлость свою до неi, и радувались из нею.

59. И сталóсь, вóсьмого дня прийшли обрiзати хлоп'ятко, и назváли iогó им'ям бáтька iогó, Захарією.

60. И озвáвшись мáти iогó, каже: Нi, а нехай назвéться Иоáном.

61. И казáli до неi: Щó

нікого нема в родині твоїй,
щоб звівся ім'ям сим.

62. Ківали ж батькові іогó,
як схотів би назвати іогó.

63. И, попросівши таблиці,
написав слова: Іоан буде
ім'я іому. И дивувались усі.

64. Відерілися ж уста іогó
зараз, и язів іогó, и загово-
рив, прославляючи Бóга.

65. И був на всіх страх,
що жили кругом них; и по
всему підгірью Юдейському
пронеслись усі слова ті.

66. И положили всі, хто чув,
у серцю своїм, кажучи: Що
ж то за дитина се буде! И
рука Господня була з ним.

67. И Захарія, батько іогó,
сповнівся Духом святим, и
прорік, глаголючи:

68. Благословен Господь
Бог Израїлів, що одвідав и
зробив избавленне народові
своєму,

69. и підняв рід спасення
нам у дому Давіда слуги
свогó.

70. (як промовляв устами
святих од віку пророків
своїх,)

71. спасенне од ворогів на-
ших и з руки всіх ненавід-
ників наших,

72. щоб зробити мільсть
отцям нашим, и спогадати
завіт свій святій,

73. клятьбу, що клявся пе-
ред Авраамом, отцем нашим,

74. та що дасть нам без
страху, из рук ворогів на-
ших візволившись,

75. служити іому в святості
та праведності перед ним,
по всі дні життя нашого.

76. А ти, дитино, пророком
Вішнього зватимеся: ходи-
тимеш бо перед лицем Го-
споднім готівити дорóги іогó;

77. щоб давати знанне спа-
сення народові іогó в остав-
ленню гріхів їх,

78. по благій мільсті Бóга
нашого, в котрій одвідав нас
схід з висоти,

79. щоб засіяв сидячим у
тёмряві и тіні смертній, щоб
направити ноги наші на до-
рогу впокою.

80. Хлопátkо ж росло та
міцніло духом, и пробувало
в пустині аж до дня явлення
свогó перед Израїлем.

Голова II.

Стало ся ж тими днями, ви-
йшло повелінне від Кесаря
Августа переписати всю все-
ленну.

2. Ся перепись була перва
за правлення Кириная в
Сїрії,

3. и йшли всі вписуватись,
кожен у свій гóрод.

4. Пійшов же и Іосиф из

Галилеї, з гóрода Назарéта, в Юдею, в гóрод Давідів, що звéться Виєлиém: (був бо він з дóму и рóду Давідового,)

5. вписáтись из Марією, зарúченою іому́ жінкою, що бу́ла тяжка́.

6. Стáложся, як бу́ли во́ні там, сповнілись дні ро́дити їй.

7. И вроді́ла сїна сво́го перворідня, и спові́ла іогó, и положи́ла іогó в я́сла: бо не бу́ло їм мї́сця в гостїнниці.

8. И бу́ли пастухї в сторóні тїй, що ночлігува́ли та стерегли́ сторóжею в но́чі отáри сво́ї.

9. И о́сь а́нгел Господень став ко́ло них, и сла́ва Господня́ осія́ла їх; и поляка́лись стра́хом вели́ким.

10. И рече́ їм а́нгел: Не бійте́сь: о́сь бо благові́щу вам ра́дість вели́ку, що бу́де всім лю́дям.

11. Бо наро́дївсь вам сё́гóдні Спас, що єсть Хри́стос Господь, у гóроді Давідовому.

12. И се вам озна́ка: Зна́йдете дитї́нку спові́ту, ле́жачу в я́слах.

13. И за́раз поста́ло з а́нгелом мно́жество во́инства небéсного, хва́лячи Бо́га и глаго́лючи:

14. Сла́ва на вишина́х Бо́гу, а на землі́ впокі́й, між лю́дьми благоволе́нне.

15. И ста́лось, як пі́йшли від них на не́бо а́нгели, лю́де пастухї ка́зали оди́н до 'дно́го: Ходи́мо ж аж у Веє́лиém, та побáчимо сло́во се, що ста́лось, що Господь о́бъяві́в нам.

16. И пі́йшли з по́спїхом, та й зна́йшли Марію и Іо́сифа, и дитї́нку ле́жачу в я́слах.

17. И побáчивши о́бъяві́ли сло́во, ска́зане їм про хло́пцятко се.

18. И всі́ слуха́ючи дивува́лись тим, що роска́зували пастухї́ перéд ними́.

19. Марія́ ж хова́ла всі́ слова́ сї, роздúму́ючи в се́рці сво́їм.

20. И верну́лись пастухї́, прославля́ючи та хва́лячи Бо́га за все, що чу́ли й ба́чили, як ка́зано до них.

21. И як сповні́лось ві́сім днів, щоб обрї́зати хлопцятко, нарéчено іому́́ имя́́ Иису́с, нарéчене від а́нгела, перш ніж зачáвсь він в утробі́.

22. И, як сповні́лось ві́сім де́нь очище́ння ії́ по за́кóну Мойсе́євому, понесли́ іогó в Єрусали́м, поста́вити перéд Го́сподом,

23. як на́писано в за́кóні

Господньому: Що всяке мужесьве, відчинивши утробу, святе Господеві зватиметься;

24. и принеслі жёртву, по сказаному в законі Господньому: Пару гóрлиць абб двое голубенят.

25. И ось був чоловік у Єрусалимі на имя Симеон; и чоловік сей праведний та побожний сподівавсь потіхи Израїлеві; и Дух святий був на йому.

26. И було йому сповіщено від Духа святого, що не бачитиме він смерти, перш ніж побачить Христа Господнього.

27. И прийшов він Духом у церкву; и, як принеслі батько-мати хлопятко Ісуса, щоб зробити ім, що треба, по звичаю законному для него,

28. узяв він його на руки свої, и благословив Бога, и рече:

29. Нині відпускаєш раба твого, Владико, по глаголу твоєму, з упокоєм:

30. бо віділи очі мої спасенне твоє,

31. що приготівив еси перед лицем усіх людей,

32. світо на одкриттє поганам, и славу народа твого Израїля.

33. И дивувавсь Іосиф и

мати його тим, що сказано про него.

34. И благословив их Симеон, и рече до Марії, матери його: Ось сей лежить на паданне и вставанне многих в Израїлі и на ознаку, проти котрої говоритимуть, 35. (и тобі самій перейде душу меч), щоб відкрились многих сердець думки.

36. И була Анна пророчиця, дочка Фануїлова, из роду Асирового; ся естарілась у днях многих, живши з чоловіком сім років од дивування свого;

37. и ся вдова до восьмидесяти и чотирох років, що не відходила від церкви, постом та молитвою служила ніч и день.

38. И вона тієї ж години прийшовши, оддала хвалу Господеві, и говорила про него всім, що сподівалися збавлення в Єрусалимі.

39. И, як скінчили все по закону Господньому, вернулись у Галилею, у город свій Назарет.

40. Хлопятко ж росло и міцніло духом, сповняючись премудростю; и благодать Божя була на немю.

41. И ходили батько-мати його щоробку в Єрусалим у свято пасхи.

42. И як булб іому дванадцять років, пійшли вони в Єрусалім святковим звичаєм,

43. и, сповнівши дні, як вертались, zostався хлопчик Исус у Єрусалімі; и не знав Іосиф и ма́ти іогб,

44. а думаючи, що він між товариством, увійшли на день ході; и шукали іогб між родіною та знакомими.

45. И, не знайшовши іогб, вернулись у Єрусалім, шукаючи іогб.

46. И сталося, через три дні знайшли іогб в церкві, сидячого серед учітелів, и слухаючого їх, и питаючого.

47. Дивувались ж усі, хто слухав іогб, розумом и відповідями іогб.

48. И, побачивши іогб, здивувались вони, и рече ма́ти іогб до него: Дитино, що се зробив еси з нами? ось ба́тько твій и я боліючи шукали тебе.

49. И рече він до них: Що ж, що шукали мене? хибá ж не зна́ли, що в то́му, що есть Отця́ мого́, тре́ба бу́ти мені?

50. Та й вони не зрозуміли слова, що промовив ім.

51. И пійшов з ними, и прийшов у Назарет, и був слухняний ім; и ма́ти іогб

ховала всі слова тії в серці своїм.

52. И виростав Исус премудростю й станом, у ласці в Боба и в людей.

Голова́ III.

У пятнадцятий же рік правління Тиверія Кесаря, як був игемоном Понтийський Пилат в Юдеї, а четверовластником у Галилеї Ирод, Филип же брат іогб четверовластником в Итурей и Трахонській землі, а Лизаний четверовластником в Авилині,

2. за архиерев Анни та Кайфи, сталося слово Боба до Іоана, Захаріинога сина, у пустині.

3. И ходив він по всій околиці Іорданській, проповідуючи хрищенне покайння на прощенне гріхів,

4. як писано в книзі словес Исая пророка, глаголючого: Гблос покликуючого в пустині: Приготовте дорбгу Господню, правими робіть стежки іогб.

5. Всяка доли́на нехай заповниться, и всяка гора́ и горб принизиться, и крива́ нехай бу́де права́, и грудністі нехай бу́дуть дорбгами рівними;

6. и побачить усяке тіло спасенне Божє.

7. Речє тоді до людєй, що вийшли охристїтись від неґо: Кóдло гадюче, хто остерїг вас, щоб утікáли від настигаючого гнївá?

8. Принесїть же óвощ достóйний пока́ння, и не починайте казати самі собі: В нас отець Авра́м: глаголю бо вам: Що змо́же Бог з ка́мїня сє́го підняти дїтєй Авра́мовї.

9. Вже ж и сокіра коло́ кореня дєрева лежить; тим ко́жне дєрево, що не дає дóброго óвощу, зрúбують та й в огóнь кїдають.

10. И питáв іогó нарóд, ка́жучи: Що ж оцє робїтимем?

11. Озвáвся ж и речє ім: Хто має дві одєжинї, нехай надїлить немаючого; и хто має харч, нехай так сáмо робить.

12. Прийшли ж и митникї христїтись, и промóвили до неґо: Учїтелю, що нам робїти?

13. Він же речє до них: Нічо́го бїльш над те, що звєлено вам, не вимага́йте.

14. Питáли ж іогó й воїни, ка́жучи: А нам що робїти? И речє до них: Нікóму не робїть насїлля, áні обвинувáчуйте крїво, и вдовольняйтєсь плáтою вáшою.

15. Як же булі в непевности лю́де, и всі говорїли в сєрці своїм про Іоáна, чи не Христóс він,

16. озвáвся Іоáн до всіх, глаголючи: Я водóю хрищу вас; идє ж потужнїщий від мене, котрóму недостóбен я розвязати ремєня обúвья іогó: той христїтимє вас Дúхом святїм и огнєм;

17. котрóго лопáта в руцї іогó, и перечїстить тїк свїй, и зберє пшенїцю в клýну свою, а полóву спалить огнєм невгасáючим.

18. И багáто їншого навчáючи благóвїствував лю́дям.

19. Ирод же четверовлáстник, докóрений від неґо за Иродїяду, жїнку Филїпа брáта свогó, и за все, що коїв лихóго Ирод,

20. додáв ще й се до всєго, и запєр Іоáна в темнїцї.

21. Стáложся, як христїлись усі лю́де и Исýс христївся та молївся, відчинїлось нєбо,

22. и злїнув Дух святїй, у тїлєсному вїдї, як гóлуб, на неґо, и гóлос из нєба роздáвся, глаголючи: Ти есї Син мїй любїй, тебє впо́добав я.

23. И томú Исýсовї починався мáло не тридцáтий

рік, и був він, як думали,
син Іосифів, Ілїїв,

24. Матѳаїтїв, Левїїн, Мел-
хїїн, Янаїв, Іосифів,

25. Матѳаїтїв, Амѳсїв, На-
ѳїмів, Єслиїмів, Нангѳїв,

26. Мааѳїтїв, Матаѳїтїв, Се-
меїтїв, Іосифів, Юдин,

27. Іоананїтїв, Рїсаїтїв, Зоро-
вавелїтїв, Салатїїлїтїв, Нїрїїтїв,

28. Мелхїїтїв, Адїїтїв, Ко-
самїтїв, Єлмодамїтїв, Ірїтїв,

29. Іосїїтїв, Єлїсзѳїтїв, Іо-
рїїтїв, Матѳаїтїв, Левїїн,

30. Симеѳнїтїв, Юдин, Іо-
сифів, Іоананїтїв, Єлїякїїтїв,

31. Мелеаїтїв, Маїнанїтїв, Ма-
таѳаїтїв, Наѳанїїтїв, Давїдїтїв,

32. Єсїїтїв, Овїдїтїв, Воѳзїтїв,
Салмонїтїв, Насѳнїтїв,

33. Аминадаїтїв, Арамїтїв,
Єсрѳнїтїв, Фаресїтїв, Юдин,

34. Яковїтїв, Ісакїїтїв, Авра-
амїтїв, Өарїнїтїв, Нахѳрїтїв,

35. Сарѳхїтїв, Рахавїтїв, Фа-
лѳкїтїв, Євѳрїтїв, Саланїтїв,

36. Каїнанїтїв, Арфаксадїтїв,
Сїмїтїв, Нѳїтїв, Ламѳхїтїв,

37. Маѳусалїтїв, Єнѳхїтїв, Ярѳ-
дїтїв, Малелѳїїлїтїв, Каїнанїтїв,

38. Єнѳсїтїв, Сїѳїтїв, Адамїтїв,
Бѳжїїтїв.

Голова IV.

Исус же, Дѳха святѳго пѳв-
ний, вернѳвсь од Іорданї, и
був вѳдений Дѳхом у пу-
стїню,

2. и сѳрок днїв спокѳшу-
ваний вїд дїявола. И не їв
нїчѳго днїв тих, а як скїн-
чїлись вони, опїслѳ зголо-
днїв.

3. И рече їѳмѳ дїявол: Ко-
лї ти Син Бѳжїїтїв, скажї
камѳневї сѳмѳ, щѳб стѳвсь
хлїбом.

4. И озвѳвсь Исус до нѳго,
глагѳлючи: Пїсано, щѳ не
хлїбом самїм жїтїме чо-
ловїк, а кѳжним слѳвом Бѳ-
жїїтїв.

5. И вївївши їѳгѳ дїявол
на гѳру висѳку, показѳв їѳмѳ
всї царствѳ вселѳнної в однѳ
хвїлїну.

6. И кѳже їѳмѳ дїявол: То-
бї дам влѳсть оцѳв всю и слѳ-
ву їх: бо менї перѳдано, и
комѳ я схѳчу дам її.

7. Ти ж колї поклѳнїссь
пѳредо мнѳю, бѳде твоѳ все.

8. И, озвѳвшїсь до нѳго,
рече Исус: Гѳть вїд мѳне,
Сатанѳ: пїсано бо: Клѳня-
тимессѳ Господѳвї Бѳгу тво-
ѳмѳу, и їѳмѳ однѳмѳу служї-
тимеш.

9. И повїв він їѳгѳ в Є-
русалїм, и постѳвїв їѳгѳ на
крїлї церкѳвнѳмѳу, и кѳже
їѳмѳ: Колї ти Син Бѳжїїтїв,
кїньсѳ звїдсїлѳ вниз:

10. пїсано бо: Щѳ ѳнгѳлам
своїм накаже про тѳбе, ѳ-
берегѳти тѳбѳ,

11. и що на руках підіймуть тебе, щоб інколи не вдаривсь об камінь ногою твоєю.

12. И озвавшись рече йому Ісус: Що сказано: Не будеш споківувати Господа Бога твого.

13. И скінчивши всі споківси, диявол одійшов од него до часу.

14. И вернувся Ісус у сілі Духа в Галилею; и поголос розійшовся по всій околиці про него,

15. И навчав він по школах їх, славлений од усіх.

16. И прийшов у Назарет, де був зрощений, и прийшов звичаєм своїм, субітнього дня в школу, и став читати.

17. И подано йому книгу Ісаї пророка. И, розгорнувши книгу, знайшов місце, де було написано:

18. Дух Господень на мені, котрого ради намастив мене; благовістити вбогим післав мене, спіляти розбитих серцем, проповідувати полонянам визвіл и сліпим прозрінне, випускати замучених на волю,

19. проповідувати рік Господень приятний.

20. И, згорнувши книгу, віддав слугі, та й сів. И очі

всіх у школі були звернені на него.

21. Почав же глаголати до них: Що сегодні справдилось писанне се в ушах ваших.

22. И всі свідкували йому, и дивувались благодатними словами, виходячими з уст його. И казали: Хибá сей не син Іосифів?

23. И рече до них: Певно скажете мені приповість оцю: Лікарю, віличи себе самого: про що ми чули, що сталося у Капернаумі, зроби й тут у своїй країні.

24. Рече ж: Истино глаголю вам: Що ні одін пророк не єсть приятен в отчині своїй.

25. По правді ж глаголю вам: Багато вдовиць було за днів Иллі в Израїлі, як зачинилось небо на три роки и шість місяців, и голоднеча велика стала по всій землі;

26. та й до жодної з них не послано Иллі, тільки в Сарепту Сидоньску до жінки вдовиці.

27. И багато проказєнних було за Єлисея пророка в Израїлі, та й жоден з них не очістивсь, тільки Несман Сирянин.

28. И сповнілись усі лютостю в школі, почувши се,

29. и вставши вигнали іогб геть из гóрода, и вiпровадили іогб аж на верх горi, на котрiй гóрод iх збудовано, щоб скинути іогб.

30. Він же, пройшовши серед них, пiйшов,

31. и прийшов у Капернаум, гóрод Галилєйський, и навчав iх по субóтам.

32. И дивувались вони наукою іогб: бо з властю було слово іогб.

33. И був у школі чоловік, маючи дýха нечiстого, и кричав гóлосом великим,

34. кажучи: Остав; що нам и тобі, Исусе Назарянiне? чи прийшов єси вигубити нас? Я знаю тебе, хто єси: Святий Бóжий.

35. И погрози́в йому Исус, глаголючи: Мовчи́ и вийди з него. И кинувши ним диавол на середину, вийшов з него, нічого не зашкодивши йому.

36. И обняв страх усіх, и говорили один до одного, кажучи: Що се за слово, що властю и силою повеліває нечистим духам, и виходять?

37. И розійшовся погóлос про него скрізь по всій околиці.

38. Уставши ж він из школи, ввійшов у госпóду Сi-

монову. Тещу ж Сiмонову схопи́ла пропасниця велика, и благали іогб за не́ї.

39. И, ставши над не́ю, погрози́в пропасниці, и покинула її; з́араз же уставши послугувала їм.

40. Як же заходило сонце, всі, в ко́го були недужі на всякі недуги, приводили iх до него; він же, на ко́жного з них рýки складаючи, сцiляв iх.

41. Виходили ж и бiси́ з мнóгих, и кричали кажучи: Що ти єси Христóс, Син Бóжий. И грозячи не давав їм говорити: бо вони знали, що він Христóс.

42. Як же настав день, вийшовши пiйшов у пусте місце; и лю́де шукали іогб, и прийшли до него, и вдержували іогб, щоб не йшов від них.

43. Він же рече́ до них: Що и iншим городам благовістити мені треба царство Бóже: бо на се я посланий.

44. И проповідував по школах Галилєйських.

Голова́ V.

И стало́сь, як наро́д товпивсь до него слухати слово Бóже, він стояв коло́ о́зера Генисарецького.

2. И побачив два човни, що стояли край озера, риба́лки ж, одійшовши від них, поло́скали неводи́.

3. Ввійшовши ж ув оди́н з човнів, що був Сімо́нів, проси́в іого́ від землі відча́лити трóхи. И сівши навча́в наро́д из човна́.

4. Як же переста́в глаго́лати, рече́ до Сімо́на: Поступи́ на глиби́нь, та заки́ньте неводи́ ва́ші на лови́тву.

5. И озва́вшись Сімо́н, ка́же іому́: Наста́вниче, всю́ніч труді́вшись, нічо́го не пійма́ли ми; тільки ж, по сло́ву твоє́му, заки́ну нево́да.

6. И, се зробі́вши, влови́ли пребага́то ри́би; розде́рся ж не́від іх,

7. и махну́ли вони́ на то́варишів свої́х, що бу́ли в дру́гому човні́, щоб при́шли помо́гти їм. И при́шли вони́, и сповні́ли обі́два човні́, так що потопáли вони́.

8. Ба́чивши ж Сімо́н Петро́, припа́в до колі́н Ісусови́х, ка́жучи: Иди́ від мене́: бо я чо́ловік грішні́й, Го́споди.

9. Стра́х бо обня́в іого́ и всі́х из ним од уло́ву ри́би, що влови́ли.

10. Так са́мо й Якова́ и Іоána, сині́в Зеведе́євих, що бу́ли спі́льниками Сімо́но-

вими. И рече́ до Сімо́на Ісус: Не ляка́йся: від ни́ні люде́й лови́тимеш.

11. И пригна́вши вони́ човні́ свої́ до бе́рега, поки́нувши все пійшли́ слідо́м за ним.

12. И ста́лось, як був він ув одні́м го́роді, аж ось чо́ловік уве́сь у прока́зі. И, побачи́вши Ісуса́, упавши на лице́, благáв іого́, ка́жучи: Го́споди, коли́ хочеш, мо́жеш мене́ очи́стити.

13. И простя́гну він ру́ку, приторкну́всь до не́го, глаго́лючи: Хóчу; очи́тись. И за́раз прока́за поки́нула іого́.

14. И наказáв він іому́ ні́кому не говори́ти, а пійшовши пока́жи себе́ священни́кові та принеси́ за очи́щення твоє́, як звелі́в Мойсе́й, на сви́дуванне їм.

15. Та розі́шло́сь більш сло́во про не́го, и насхо́дилось наро́ду пребага́то слухати́ и сціля́тись у не́го від недуг свої́х.

16. Він же вихо́див у пу́стїню та моли́вся.

17. И ста́лось одно́го дня́, що він учі́в, и сиді́ли Фарисе́ї та учі́телі зако́ну, що попри́ходили з усі́х сі́л Галиле́йських та Юде́йських и з Єрусали́му, и сі́ла Го́сподня́ бу́ла на сці́ленне іх.

18. И ось чоловіки при-
несли на постелі чоловіка,
що був рослаблений, и шу-
кали, як би внести його та
положити перед ним.

19. И, не знайшовши, як
би внести його кріз натовп,
злізши на хату, кріз чере-
пану стелю спустили його
з постіллю в середину пе-
ред Ісуса.

20. И, бачивши віру їх,
рече йому: Чоловіче, оста-
вляються тобі гріхи твої.

21. И почали міркувати
письменники та Фарисеї, ка-
жучи: Хто сей, що говорить
хулу? Хто може оставляти
гріхи, як тільки один Бог?

22. Постерігши ж Ісус
думки їх, озвавшись рече до
них: Що ви говорите в сер-
цях ваших?

23. Що легше? сказати:
Оставляються тобі гріхи
твої; або сказати: Встань
та й ходи?

24. От же, щоб знали ви,
що власть має Син чолові-
чий на землі оставляти грі-
хи, (рече рослабленому):
Тобі глаголю: Устань, и,
взявши постіль твою, иди до
дому твого.

25. И зараз уставши перед
ними и взявши на чому ле-
жав, пішов до дому свого,
прославляючи Бога.

26. И бстрах обняв усіх,
и прославляли Бога, и спов-
нілися страхом; кажучи:
Що бачили предивне се-
годні.

27. А після сего вийшов,
и побачив митника на имі
Левію, сидячого на митниці,
и рече йому: Иди слідом за
мною.

28. И, оставивши все, у-
ставши пішов слідом за
ним.

29. И справив гостину ве-
ліку Левійю йому у господі
своій, и було там багато
митників и інших, що си-
діли з ними.

30. И нарікали письменни-
ки їх та Фарисеї на учени-
ків його, кажучи: На що з
митниками та грішниками
істе й пьете?

31. И озвавшись Ісус, рече
до них: Не треба здоровому
лікаря, а недужому.

32. Не прийшов я клікати
праведників, а грішників до
покаяння.

33. Вони ж казали до него:
Чого ж ученики Іоанові по-
стять часто и моляться, так
само й Фарисейські, твої ж
ідають и пьють?

34. Він же рече до них:
Чи зможете синів весільних,
поки жених з ними, заста-
вити постити?

35. Прийдуть же дні, що візьмуть и жених́а від них, тоді по́ститимуть в ті дні.

36. Сказав же й приповідь до них: Що ніхто латки з одѣжини нові не пришиває до одѣжини старі; коли ж ні, то й нову розідрé, и старій не лічить латка з новóго.

37. И ніхто не наливає вина новóго в бурдюкі старі; коли ж ні, порвé новé вино бурдюкі, и вино вітече, и бурдюкі пропадуть.

38. А вино новé в бурдюкі нові наливають, то й б́уде все цілé.

39. Ніхто, півши старé, не бажає з́араз новóго: ка́же бо: Старé л́учче.

Голова́ VI.

И ста́лось дру́гої субóти після першої, ийшов він черéз за́сиви, и рвали ученикі іогó колóссе, та й іли, потерши в рука́х.

2. Де́які ж з Фарисе́ів ка́зали ім: На́ що рóбите, чо́го не годі́ться рóбити в субóту?

3. И, озв́авшись до них, рече́ Исус: Хиба́ и тогó не читали, що зробив Даві́д, як зголодні́в він и ті, що бу́ли з ним:

4. як, увійшовши він у дом Бóжий, хлі́бі предложéння

взяв и і́в, и дав такóж тим, що бу́ли з ним, котри́х не годі́лось їсти, хиба́ одні́м священникам?

5. И рече́ ім: Що Син чолові́чий Господь и субóти.

6. И ста́лось и дру́гої субóти, ввійшов він у ше́олу та й навча́в; и був там чолові́к, и рука́ в него́ пра́ва була́ суха́.

7. Назира́ли ж іогó письменники та Фарисе́ї, чи в субóту спіля́тима, щоб знайти́ вину́ на него́.

8. Він же знав д́умки і́х, и рече́ чолові́ку сухору́кому: Уста́нь и стань на серéдину. Він же вста́вши стоя́в.

9. Рече́ ж Исус до них: Спита́ю вас: Що годі́ться по субóтам: дóбре рóбити, чи лихé рóбити? д́ушу спаса́ти, чи погубля́ти?

10. И, спогля́нувши кругóм по всіх і́х, рече́ чолові́кові: Простягни́ ру́ку твою́. Він же зробив так; и ста́ла рука́ іогó здоро́ва, як и дру́га.

11. Вони́ ж сповні́лись безу́мства и говорі́ли одін до 'дно́го, що б зрóбити Исусові́.

12. Ста́ложся ті́ми дня́ми, вийшов він на го́ру моли́тись, и був усю́ ніч на моли́тві Бóгу.

13. А, як настав дeнь, покликав учеників своїх; и, вібравши з них дванадцятeх, котрих и апостолами назвав:

14. Сімона, що назвав Петром, та Андрeя брата його, Якова та Іоана, Філіпа та Варeоломея,

15. Матeя та Тому, Якова Алфeєвого та Сімона, на прізвище Зіло́та;

16. Юду Якового та Юду Искаріоцького, що й стався зрадником;

17. и зійшовши з нимі, став на місці рівному, и товариство учеників його, и мно́жество велике люде́й з усієї Юде́ї и Єрусалиму, и з поберeжжя Тірського та Сидонського, що поприхóдили слухати його и сціля́тися від недуг своїх,

18. и мучені від духів нечистих; и сціля́лися.

19. И весь наро́д шука́в приторкнутись до него: бо сила від него виходила, и сціля́в усіх.

20. И зня́вши він о́чі свої на ученикі свої, рече́: Блаже́нні, вбо́гі: бо ва́ше ца́рство Бо́же.

21. Блаже́нні, голо́дні тепeр: бо насититесь. Блаже́нні плачу́щі тепeр: бо смія́тиметесь.

22. Блаже́нні, коли́ нена-

видітимуть вас лю́де, и коли́ прожену́ть вас, и осоро́млять, и викинуть имя́ ва́ше, як зло, задля́ Сіна чоловічого.

23. Ра́дуйтеся тогó дня и веселі́тесь: ось бо нагоро́да ва́ша вели́ка на не́бі: так бо чиніли проро́кам батькі́ їх.

24. Го́ре ж вам, багáтим! бо прийняли́ ви утіху ва́шу.

25. Го́ре вам, ситим! бо голодува́тимете. Го́ре вам, що смієте́ся тепeр! бо сумува́тимете да пла́катимете.

26. Го́ре вам, коли́ до́бре говорі́тимуть про вас усі лю́де! так бо робі́ли лжепроро́кам батькі́ їх.

27. Тільки́ ж глаго́лю вам, слуха́ючим: Любі́ть ворогів ва́ших, до́бре робі́ть ненавидникам ва́шим,

28. благословля́йте кле́нучих вас, и молі́ться за обідчиків ва́ших.

29. Хто бьe тебе́ у що́ку, підстав и дру́гу; и хто бере́ твою́ світу, и жупанка́ не бороні́.

30. Вся́кому, хто прóсить у тебе́, дай, и хто бере́ що твоє́, не допевня́йся.

31. И, як хóчете, щоб чині́ли вам лю́де, так и ви чині́ть ім.

32. И коли́ любите тих, хто

любить вас, яка вам дяка? бо й грішники тих, хто їх любить, люблять.

33. И коли добро робите тим, хто добро робить вам, яка вам дяка? бо й грішники те самé чинять.

34. И коли позичаєте тим, від ко́го ма́єте надію одержати, яка вам дяка? бо й грішники грішникам позичають, щоб одержати стільки ж.

35. Ні, любіть ворогів ваших, и добро робіть, и позичайте, нічо́го від них не сподіва́ючись; и бу́де нагорода ва́ша вели́ка, и бу́дете синáми Ви́шнього: бо він благій до невдячних и лихих.

36. Бү́дте ж оцé милосерні, як и Отець ваш милосерден.

37. И не судіть, то й не бу́дете суджені; не осуджуйте, то й не бу́дете осуджені; проща́йте, то й бу́де вам про́щено.

38. Дава́йте, то й вам бу́де да́но; міру дб́ру, натало́вану, и стру́снуту, и на́дто пересіпану дава́тимуть вам на ло́но ва́ше. Тако́ю бо мірою, яко́ю міряете, відміряється вам.

39. Сказа́в же при́повість ім: Чи мо́же сліпий сліпо́го

води́ти? хиба́ обі́два в я́му не впаду́ть?

40. Нема́ ученика́ над учителя свого́; звёршений же ко́жен бу́де, як учитель його́.

41. Чо́го ж дивисся на порошину в о́ці брата́ тво́го, лома́ки ж у сво́єму о́ці не чу́єш?

42. И як мо́жеш каза́ти брата́ві тво́єму: Брате́, дай ви́йму порошину, що в о́ці тво́ім, сам в о́ці сво́ім лома́ки не ба́чивши? Лице́міре, ви́кинь пе́рше лома́ку з о́ка тво́го, и тоді ба́читимеш ви́йняти порошину з о́ка брата́ тво́го.

43. Нема́ бо дэ́рева дб́рого, що ро́дить о́вощ гнилий; ані дэ́рева гнило́го, що ро́дить о́вощ дб́рий.

44. Ко́жне бо дэ́рево по сво́му о́вощу пізна́ється: не збира́ють бо з терціни смóкви, ані збира́ють з ожіни виногра́ду.

45. Дб́рий чоло́вік з дб́рого ска́рбу се́рця свого́ вино́сить дб́ре; а лихий чоло́вік з лихо́го ска́рбу се́рця свого́ вино́сить лихе́: бо з перéповні се́рця промовля́ють уста́ його́.

46. На́ що ж мене́ зве́те Го́споди, Го́споди, и не робите, що я глаго́лю?

47. Ве́сякий, хто при́ходить

до мене, и слухає слова мої, та й чинить їх, покажучи вам, кому він подобен:

48. подобен він чоловікові, буду́ючому буди́нок, що ви́копав глибо́ко, и положи́в підва́лину на ка́мені; як же пові́дь наста́ла, напе́рла бистрі́нь на буди́нок той, и не змогла́ схитну́ти його́: збудова́но бо його́ на ка́мені.

49. Хто ж слухає, та не чинить, подобен чоловікові, буду́ючому буди́нок на землі, без підва́лини, на котрій напе́рла бистрі́нь, и за́раз упа́в, и була́ руїна буди́нка того́ вели́ка.

Голова́ VII.

Як же скінчив усі глаголи свої в слухи лю́дям, увійшо́в у Каперна́ум.

2. В одно́го ж со́тника слуга́ недугу́ючи мав умира́ти, котрий був йому́ дорогий.

3. Почу́вши ж про Иису́са, післа́в до не́го старших Жи́дівських, блага́ючи його́, щоб прийшо́вши спас слугу́ його́.

4. Вони́ ж, прийшо́вши до Иису́са, блага́ли його́ пи́льно, гово́рячи: Що досто́бен він, щоб йому́ зроби́в се:

5. лю́бить бо на́рід наш, и шко́лу він збудова́в нам.

6. Иису́с же пійшо́в з ними́.

И як вже він недалёко був од буди́нка, висла́в до не́го со́тник дру́гів, гово́рячи йому́: Го́споди, не труді́сь: бо я недосто́бен, щоб ти підсте́лю мою́ ввійшо́в:

7. тим и себе́ не вважа́в досто́йним до те́бе прийти́; тільки промов сло́во, то й оду́жає слуга́ мій.

8. Бо й я чоловік під вла́стю поста́влений, ма́ючи під собою́ воїнів; и скажучи се́му: Иди́, то и йде́: а дру́гому: Прийди́, то й прийде́; а слуга́ моєму́: Роби́ оце́, то й зроби́ть.

9. Почу́вши ж се Иису́с, дивува́вся йому́, и, оберну́вшись до йду́чого за собою́ наро́ду, рече́: Глаго́лю вам: На́віть в Изра́їлі, тако́ї віри не знайшо́в я.

10. И верну́вшись по́слані у буди́нок, знайшли́ недужне́го слугу́ здоро́вим.

11. И ста́лось дру́гого дня, ийшо́в у го́род, зва́ний На́їн; и йшло́ з ним дово́лі учени́ків його́, и бага́то наро́ду.

12. Як же набли́вся до городськи́х ворі́т, аж ось ви́несено ме́ртво́го, си́на єди́ного в ма́тери своє́ї, вона́ ж була́ вдова́; и бага́то наро́ду з го́роду було́ з не́ю.

13. И побачивши і́ Го-

сподь, змилосердивсь над нею, и рече їй: Не плач.

14. И приступивши приторкнувся до мар; ті ж, що несли, зупинились. И рече: Молодче, тобі глаголю, встань.

15. И сів мерлець, и почав говорити. И оддав іого матері іого.

16. Обняв же страх усіх; и прославляли вони Бога, кажучи: Що пророк великий устав між нами, и: Що одвідав Бог людей своїх.

17. И розійшлось слово се по всій Юдеї про него и по всій окблиці.

18. И сповістили Іоана ученики іого про все те.

19. И покликавши двох учеників своїх Іоан, післав до Ісуса, кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам?

20. Прийшовши ж до него чоловіки, казали: Іоан Христитель прислав нас до тебе, кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам?

21. Того ж часу ціляв він многих від недуг и ран, и духів лихих, и многим сліпим давав прозрінне.

22. И озвавшись Ісус, рече ім: Ідіть сповістять Іоана, що бачили и чули: як сліпі прозирають, криві хо-

дять, прокаженні очищаються, глухі чувають, мертві встають, и вбогі благовіствують.

23. И блажен, хто не збланиється мною.

24. Як же пійшли посланці Іоанові, почав глаголати до народу про Іоана: Чого виходили ви дивитись у пустиню? На тростину, що вітер колише?

25. Або чого ж виходили ви дивитись? На чоловіка в мягку одезу одягненого? Ось ті, що в одезі пішній та роскопій, панують у царських дворах.

26. Або чого виходили ви дивитись: На пророка? Так, глаголю вам, и більш пророка.

27. Се той, про кого написано: Ось я посилаю ангела мого перед лицем твоім, що приготвить доругу твою перед тобою.

28. Глаголю бо вам: Більшого між нарожденими від жінок пророка над Іоана Христителя нема; найменший же у царстві Божім більший від него.

29. И весь народ слухаючи, и митники, оправдили Бога, христившись хрищенем Іоановим.

30. Фарисеї ж та законники раду Божу про них

відкинули, не христівшись від не́го.

31. Речé ж Господь: Ко́му ж оцé уподоблю́ людéй ро́ду сéго? и ко́му подóбні вони́?

32. Подóбні вони́ дітям, що сидя́ть на торгу́ та гукáють одно́ на 'дно́го, та й ка́жуть: Ми сурми́ли вам, а ви не скака́ли; ми голо́сїли вам, а ви не пла́кали.

33. Прийшо́в бо Ио́ан Хри́стїтель, що хлі́ба не їсть, ані вина́ не пьє, и ка́жете: Дия́вола ма́є.

34. Прийшо́в Син чолові́чий, що їсть и пьє, и ка́жете: Ось чолові́к прожо́ра та п'яни́ця, митника́м друг и грішника́м.

35. И оправди́лась премудрість од діте́й свої́х усі́х.

36. Проси́в же хтось ію́го з Фарисе́їв, щоб ів з ним. И, ввійшо́вши в господа́ Фарисе́єву, сів за столóм.

37. И ось жі́нка у го́роді, що була́ грішниця, довіда́вшись, що сиди́ть за столóм у господа́ Фарисе́єві́й, прині́сши любáстровий збанóчок мі́ра,

38. и ста́вши коло́ ніг ію́го зза́ду пла́чучи, почала́ обмива́ти но́ги ію́го слі́зми, и волóссем голо́ви сво́єї обтира́ла и цілува́ла но́ги ію́го, и масти́ла мі́ром.

39. Ба́чивши ж Фарисе́й, що запроси́в ію́го, ка́зав сам у собі́, гово́рячи: Коли́б сей був проро́к, знав би, хто и яка́ се жі́нка, що притóркується до не́го: бо грішниця вона́.

40. И озва́вшись Исус, речé до не́го: Сї́моне, ма́ю то́бі щось сказа́ти: Він же ка́же: Учи́телю, скажи́.

41. Два довжни́ки́ були́ в одно́го ві́рителя; оди́н зави́нив пятьсо́т денари́в, дру́гий же пятьдеся́ть.

42. Як же не ма́ли чим ода́вати, обо́м прости́в він. Хто ж оцé з них, скажи́, бі́льш ію́го любі́тиме?

43. Озва́вся ж Сї́мон и ка́же: Ду́маю, що той, ко́му бі́льш прости́в він. Він же речé ію́му: Пра́во суди́в еси́.

44. И, оберну́вшись до жі́нки, речé Сї́монові: Чи ба́чиш ти сю жі́нку? Увійшо́в я в твою́ господа́, води́ на но́ги мо́ї не дав еси́; ся ж слі́зми обми́ла но́ги мо́ї, и волóссем голо́ви сво́єї обтира́ла.

45. Ци́лування́ не дав еси́ мені́; ся ж відколи́ ввійшо́в я, не перестáла цілува́ти но́ги мо́ї.

46. Олі́вою голо́ви мо́єї не намасти́в еси́; ся ж мі́ром намасти́ла но́ги мо́ї.

47. Тим глаголю тобі: Оставляються гріхи її мно́гі: бо возлюби́ла мно́го; ко́му ж ма́ло оставляється, ма́ло любить.

48. Рече́ ж їй: Оставляються гріхи твої.

49. И почали́ ті, що вку́пи сиділи, ка́зати в собі: Хто сей, що й гріхи відпускає?

50. Рече́ ж до жі́нки: Віра тво́я спасла́ тебе́; иди́ з упоко́бем.

Голова́ VIII.

И ста́лось опісла́, прохóдив він городі́ и сє́ла, пропові́дуючи и благові́ствуючи ца́рство Бо́же; и двана́дцять з ним,

2. и де́які жі́нки, що були́ спі́лені од духів ли́хих и не́дуг: Марія́, на прізвище Магдалі́на, що з не́ї сім бі́сів вийшло,

3. и Іо́анна, жі́нка Хузана́, Иродового приста́вника, и Сусанна́, и ї́нших ба́гато, що послóгували йому́ з добра́ свого́.

4. Як же зійшло́сь ба́гато наро́ду та з уся́ких городів поприхóдили до не́го, промовив при́повістю:

5. Вийшов сі́яч сі́яти насі́нне своє́; и, як він сі́яв, ї́нше впало́ край шляху́; и

попри́то́птувано́ іо́гб, и пта́ство небє́сне пожє́рло іо́гб.

6. А ї́нше впало́ на ка́мінь; и посхóдивши посóхло: бо не ма́ло во́гкости.

7. А ї́нше впало́ між терні́ну; и розвї́вшись терні́на з ним, поглу́шила іо́гб.

8. А ї́нше впало́ на зє́млю до́бру; и зійшовши далó бо́воц у со́теро. Се промовивши, покликнув: Хто ма́є ўші слóхати, нехай́ слóхає.

9. Пита́ли ж іо́гб ученикі́ іо́гб, ка́жучи: Що се за при́повість оца́?

10. Він же рече́: Вам да́но зна́ти та́йни ца́рства Бо́жого, дру́гим же в при́повістях, щоб дівля́чись не ба́чили, и слóхаючи не розумі́ли.

11. Єсть же ся́ при́повість: Насі́нне, се сло́во Бо́же.

12. Ті, що край шляху́, се, що слóхають; опісла́ ж прихóдить дия́вол, та й забирає́ сло́во з се́рця їх, щоб віру́ючи не спаслі́ся.

13. Що ж на ка́мені, се, що, віслухавши, з ра́дістю прийма́ють сло́во, та сі́ ко́рєня не ма́ють; до часу́ вірують, а під час спокóси відпада́ють.

14. Що ж між терні́ну впало́, се, ті, що віслухавши, відхóдять, и журбóю, та ба́гацтвом, та роскóшами життя́ поглу́шені, не да́ють ово́щу.

15. Що ж у добрій землі, се ті, що, вислухавши слово, в серцю щірому и доброму держать, и дають овоц у терпінню.

16. Ніхто ж свічку засвітивши, не покрива її посудиною, абб під ліжку її ставить; тільки ж на свічнику ставлять, щоб входячіи бачили світло.

17. Немá бо нічого тайного, що не виявиться, и нічого втаєного, що не визнається и на яв не вийде.

18. Вважайте оцє, як слухаете: хто бо має, дається тому; а хто не має, и що здається має, візьметься від него.

19. Прийшла ж тоді до него мати и браті іогó, та й не могли зійтись из ним за нарóдом.

20. И сповістили іогó, кажучи: Мати твоя та браті твої стоять надворі: хочуть тебе бачити.

21. Він же озвавшись рече до них: Мати моя та браті мої ті, хто слово Бóже слухає и чинить іогó.

22. Сталося ж одного дня, и він увійшов у чóвен, и ученикі іогó; и рече до них: Поцливемо на той бік óзера. И відчалили.

23. Як же пліли, заснув

він; и найшла буря вітряна на óзеро, и заливало їх, и були вони в опáсності.

24. Приступивши ж розбудили іогó, кажучи: Наставниче, наставниче, погибаємо. Він же вставши, погрозів вітрові та буянню воді; и зупинились, и настала тишина.

25. Рече ж ім: Де ж віра ваша? Вони ж полякані дивувались, кажучи один до 'дного: Хто ж оцє сей, що и вітрам повеліває, и воді, и слухають іогó?

26. И переплили в землю Гадариньску, що по тім бóці Галилеї.

27. Як же вийшов він на землю, зустрів іогó один чоловік з гóрода, що мав бíса з давнєго часу, и одєжи не вдягав, и в хаті не пробував, тільки по гробáх.

28. Побачивши ж Исуса и закричавши, припав до него, и гóлосом великим промовив: Що мені и тобі, Исусе, Сіну Бóга Вішнєго? благаю тебе, щоб мене не мучив.

29. Повелів бо духові нечїстому вийти з чоловіка: побасту бо схóплював іогó; и забовано іогó в заліза та пúта, и стерєжено и, розбиваючи окóви, був гнаний од бíса в пустіню.

30. Питав же іого Ісус, глаголючи: Якé тобі ім'я? Він же каже: Легион: бо бісів багáто ввійшло в него.

31. И благáли іого, щоб він не велів їм ийти в безодню.

32. Був же там великий гурт свиней, що пасся на горі; и благáли іого, щоб дозвóлив їм в них увійти. И дозвóлив їм.

33. Війшовши ж біси з чоловіка, увійшли в свині; и кинувся гурт из кручи в озеро, та й потону́в.

34. Побáчивши ж пастухи, що стало́сь, повтікали, и пійшовши спові́стили по городáх и по сéлах.

35. Повихóдили ж дивитись, що стало́сь, и прийшли́ до Ісуса, и знайшли́ сидячого чоловіка, що з него біси вийшли, одягненого и при розумі, в ногах у Ісуса, и злякáлись.

36. Спові́стили ж їх и ті, що бáчили, як спáсса біснубáтий.

37. И благáв іого весь народ око́лиці Гадаринської ийти від них: бо страх великий обня́в їх; він же, ввійшовши в чóвен, верну́вся.

38. Благáв же іого чоловік, з котро́го вийшли біси, щоб б́ути з ним; відпустів же іого Ісус, глаголючи:

39. Верни́сь до до́му твого́ та роскажи́, скільки зробив тобі Господь. И пійшов він по всьому́ городу, проповідуючи, скільки зробив йому́ Ісус.

40. Стáлося ж, як верну́вся Ісус, прийня́в іого народ: всі бо дожида́ли іого.

41. И ось прийшов чоловік, котро́му ім'я Яір, (и сей був старшиною́ над шко́лою), и, припáвши до ніг Ісусові, благáв іого, щоб увійшов у господа́ іого.

42. Бо дочка́ єдина́ бу́ла в него́ літ дванадцяті́, и та вмира́ла. Як же йшов він, народ тисну́вся до него́;

43. и одна́ жінка, б́вши в кровóтичі ро́ків двана́дцять, котра́, налікарів витративши весь прожиток, не могла́ ні від ко́го виго́итись,

44. и, приступивши зза́ду, приторкн́улась до кра́ю оде́жи іого́, и з́раз перестáла кровóтичі її.

45. И рече́ Ісус: Хто приторкн́у́вся до мене́? Як же всі відпирáлись, свазáв Петр и ті, що з ним: Настáвниче, народ то́впиться та тиснет́ся до тебе́, а ти ка́жеш: Хто приторкн́у́вся до мене́?

46. Ісус же рече́: Приторкн́у́вся до мене́ хтось, я бо чув, що сі́ла вийшла з мене́.

47. Бачивши ж жінка, що не втаїться, трясучись приступила и, припавши перед ним, з якої причини приторкнулась до него, сповістила його перед усім народом, и як одужала зараз.

48. Він же рече їй: Бодрись, дочко: віра твоя спасла тебе; иди з упокоєм.

49. Ще він промовляв, приходить один від шкільного старшини, кажучи йому: Що вмерла дочка твоя; не труді учителя.

50. Ісус же, почувши, озвався до него, глаголючи: Не бійся: тільки віруй, то й спасеться.

51. Увійшовши ж у госпóду, не пустів увійти нікого, тільки Петра, та Якова, та Іоана, та батька дитини и матір.

52. Плакали ж усі и голосили по ній; він же рече: Не плачте: не вмерла а спить.

53. И сміялись вони з него, знаючи, що вмерла.

54. Він же, випровадивши надвір усіх, и взявши за руку її, покликнув, глаголючи: Дівчинко, встань.

55. И вернувся дух її, и встала зараз; и звелів їй дати їсти.

56. И дивувались родителі її; він же заповів їм нікому не казати, що сталося.

Голова IX.

Скликавши ж дванадцятьох учеників своїх, дав їм силу и власть над усіма бісами, и недуги сціляти.

2. И післав їх проповідувати царство Бóже та оздоровлювати недужих.

3. И рече до них: Нічого не беріть на дорóгу, ні паляниці, ні торбини, ні хліба, ні сріблá, ані по дві одéжини майте.

4. И в котóру госпóду прийдете, там пробувайте и звідтіля виходьте.

5. А хто не прийме вас, виходячи з гóрода того, и порох з ваших ніг обтрусіть на свідкуванне прóти них.

6. Війшовши ж ходили по селах, благовісткуючи та сціляючи всюди.

7. Почув то Ирод четверовластник усé, що сталося від него, та й стуманів: тим що деякі казали, що Іоан устáв з мёртвих,

8. інші ж, що Илля явився, другі ж, що один з прорóків старіх воскрес.

9. И каже Ирод: Іоана я став; хто ж се той, про котóго я чую такé? И шукáв відіти його.

10. И вернувшись апóстоли, оповідали йому, що чини-

ли. И взявши їх, пішов окрімє у місце пустє гóрода, звáного Виесада.

11. Нарóд же дознавшись пішов слéдом за ним; и, прийнявши їх, глаголав ім про царство Бóже и, кому́ треба було сцiлення, оздоровлював.

12. День же почав нахилятись; приступивши ж дванадцять, сказали йому́: Відшли нарóд, щоб, пішовши кругом по сéлах та хуторах, відпочили и роздобули харчї: бо ми тут у пустому́ місци.

13. Речé ж до них: Дáйте ви ім їсти. Вони ж сказали: Немá в нас бiльш, як пять хлiбiв та двi рiби; хибá що пішовши кúпимо для всéго нарóду сéго їжи,

14. Було бо до пятї тiсяч чоловіка. Речé ж до ученикiв своiх: Садовiть їх кúпами по п'ятдесятеро.

15. И зробили так, и посадовили всiх.

16. Узáвши ж пять хлiбiв та двi рiби и поглянувши на небо, благословив їх, и ламав, и давав ученикам кiласти перéд нарóдом.

17. И їли, и наситились усi; и набiрано остáльних у них окрушин дванадцять кошикiв.

18. И стáлось, як він молився на самотi, були з ним ученики; и спитав їх, глаголючи: Хто я, каже нарóд?

19. Вони ж озвáвшись сказали: Иоáн Христiтель; друзi: Илля; iншi ж: Що одiн пророк из старiх воскрес.

20. Речé ж ім: Ви ж, хто я, кажете? Озвáвся ж Петр и сказав: Христос Бóжий.

21. Він же, заказавши ім, повелiв нiкому не казати про се,

22. глаголючи: Що мусить Син чоловічий багáто терпiти, и відцурáються iого старшi, та архиерei, та письменники, и вб'ють, и в третiй день воскресне він.

23. Речé ж до всiх: Коли хто хóче за мною йти, нехай одречéться себе, и берé хрест свiй що-дня, та й иде слéдом за мною.

24. Хто бо хóче дýшу свою спасти, погубить її; хто ж погубить дýшу свою задля мене, той спасе її.

25. Що бо за корiсть матиме чоловік, здобувши свiт увесь, себе ж погубивши або занапастивши?

26. Хто бо посорóбиться мене и моiх словес, тогó и Син чоловічий посорóбиться, як прийде в слáви своiй, и Отця, и святих áнгелiв.

27. Глаголю ж вам істино: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерті, аж поки побачать царство Божє.

28. Було ж після словєс тих днів з вісім, и взявши Петра, та Іоана, та Якова, зійшов на гору молитись.

29. И, як молівся він, видлиця його став інший, и одежа його біла, блискуча.

30. И ось два чоловіки розмовляли з ним, котрі були Мойсєй та Ілля;

31. вони, явившись у славі, говорили про смерть його, яку мав сповнити в Єрусалимі.

32. Петр же и ті, що з ним, були отягчені сном; пробудившись ж, побачили славу його и двох чоловіків, стоячих з ним.

33. И сталося, як розлучились від него, каже Петр до Исуса: Наставниче, добре нам тут бути: и зробимо три намети, один тобі, и Мойсєю один, и один Іллі, не знаючи, що каже.

34. Як же він се говорив, постаła хмара, та й отиніла їх, и полякались, як вони увійшли в хмару.

35. И роздався голос из хмари, говорячи: Се син мій любий; слухайте його.

36. А як був голос, знай-

дено Исуса одного. И мовчали вони, и нікому не оповідали в ті дні нічого, що бачили.

37. Сталося ж другого дня, як зійшли вони з горі, зустріло його багато народу.

38. И ось чоловік з народу покликнув, кажучи: Учителю, благая тебе, зглянься на сына моего; бо він єдиний у мене.

39. И ось дух хапає його, и він зараз кричить; и рве його з пінєю, и лєдві одходить од него, розбївши його.

40. И благов я учеників твоїх, щоб вигнали його, и не здолили.

41. И озвавшись Исус, рече: О кождо невірне та розвратне! доки буду з вами и терпїтиму вас? Приведи сюди сына твоего.

42. Ще ж ийшов він, ударив ним бїс, та й затряс. Погрозив же Исус духови нечїстому, и оздоровив хлопця, и оддав його батькові його.

43. Зумлялися ж усі величєм Божим. Як же всі дивувались усім, що зробив Исус, рече він до учеників своїх:

44. Повкладуйте в ўші ваші слова сі: Син бо чоловічий має бути віданим у руки чоловічі.

45. Вони ж не зрозуміли слова сего, и було вонó закрито від них, щоб не постерегли іого; и боялися питати іого про слово се.

46. Поста́ла ж думка між ними, хто був би більший з них.

47. Ісус же, знаючи думку серця їх, узявши дитину, поставив її біля себе,

48. и рече ім: Хто прийме сю дитину в ім'я моє, мене приймає; а хто мене прийме, приймає посла́вшого мене: хто бо найменший між усіма́ вами, той буде великий.

49. И озва́вшись Іоан, каже: Наставниче, ми бачили одного, що в ім'я твоє виганяв біси, и заборонили іому́: бо не ходить услід з нами.

50. И рече до него Ісус: Не бороніть: хто бо не проти нас, той з нами.

51. И ста́лось, як сповнілись дні взяття іого вбо́ру, утвердив лице́ своє йти в Єрусали́м,

52. и посла́в посланці́ перед лицем своїм; и дійшовши вони, увійшли в село Самаря́нське, щоб пригото́вити іому́.

53. И не прийнято іого́: бо лице́ іого́ було́ грядуще в Єрусали́м.

54. Ба́чивши ж ученики іого́ Яков та Іоан, ка́зали: Гбсподи, хочеш, ска́жемо, щоб огонь зійшов з неба та й пожер їх, як Иля́ зробив?

55. Він же оберну́вшись докорив ім, и рече: Не зна́єте, яко́го ви д́уха.

56. Син бо чоловічий не прийшов ду́ши людські погубляти, а спаса́ти. И пішли в інше село.

57. Ста́лося ж, як ийшли вони́, ка́зав у доробі хтось до него́: Пі́йду́ слідом за тобою, куди б ні пішов, Гбсподи.

58. И рече іому́ Ісус: Лисиці но́ри ма́ють, и птиці небесні гнізда; Син же чоловічий не ма́є, де голо́ви прихиліти.

59. Рече ж до дру́гого: Иди́ слідом за мно́ю. Він же ка́же: Гбсподи, дозволь мені пі́йти перш поховати ба́тька мо́го.

60. Рече ж іому́ Ісус: Оста́в ме́ртвим ховати своїх мерців, ти ж иди́ проповіду́й ца́рство Б́же.

61. Рече ж и дру́гий: Пі́йду́ слідом за тобою, Гбсподи; пе́рше ж дай мені попроща́тись из тими́, що в до́му мо́ім.

62. Рече ж до него́ Ісус:

Ніхт́о, положивши ру́ку сво́ю на ра́ло и позира́ючи наза́д, не спосі́бен до ца́рства Бо́жого.

Голова́ Х.

Після́ ж се́го настанови́в Госпо́дь и дру́гих сі́мдеся́т, та й післа́в їх по дво́є пере́д лицем сво́ім у ко́жний го́род и місце, куди́ мав сам ийти́.

2. Рече́ ж до них: Жни́во вели́ке, робі́тника ж ма́ло: проси́ть же Го́спода жни́ва, щоб ви́провадив робі́тників на жни́во сво́є.

3. Иди́ть; ось я поси́лаю вас, як ягня́т між вовки́.

4. Не носі́ть калі́тки, ні торби́ни, ні обу́вля, и ніко́го в доро́зі не вита́йте.

5. У котру́ ж госпо́ду ввійдете, пер́ше кажі́ть: Впокій до́мові се́му;

6. и коли́ там бу́де син упоко́ю, спочи́не на іо́му впокій ваш; коли́ ж ні, до вас верне́ться.

7. У ті́м же до́му заста́вайтесь, ївши́ й півши, що є́ в них: досто́єн бо робі́тник нагоро́ди сво́єї. Не ході́ть од ха́ти до ха́ти.

8. И в котóriй го́род увійдете, и при́ймуть вас, і́зте що поста́влять пере́д ва́ми,

9. и сці́ляйте в не́му не-

дужих, и кажі́ть їм: Набли́жилось до вас ца́рство Бо́же.

10. У котóriй же го́род при́йдете и не при́ймуть вас, вийшовши на ўлиці́ ію́г, скажі́ть:

11. И по́рох, що поприми́пав до нас из го́рода ва́шого, обтру́шуємо вам; ті́льки ж се зна́йте, що набли́жилось до вас ца́рство Бо́же.

12. Глаго́лю ж вам, що Содомля́нам дня́ то́го одра́дніщ бу́де, ніж го́родові то́му.

13. Го́ре тобі́, Хоразі́не! го́ре тобі́ Ви́есаїдо! бо коли́б у Ті́рі та Сидо́ні ста́лись чудеса́, що ста́лися в вас, давно́ б, у вере́тищі та в по́пелі си́дячи, пока́ялись.

14. Ті́льки ж Ті́рові й Сидо́нові одра́дніщ бу́де на су́ді, ніж вам.

15. И ти, Каперна́уме, що аж до не́ба підня́вся, аж у пе́кло прова́лился.

16. Хто слуха́є вас, мене́ слуха́є; и хто горду́є ва́ми, мно́ю горду́є; хто ж мно́ю горду́є, горду́є посла́вшим мене́.

17. И верну́лись сі́мдеся́т наза́д з радо́щами, ка́жучи: Го́споди, и бі́си ко́ряться нам в и́мя тво́є.

18. Рече́ ж їм: Віді́в я Сатану́, як бли́скавку з не́ба па́даючого.

19. Ось даю вам сілу на-
ступати на гадюки й на скор-
пиони, и на всю сілу воро-
жу, и ніщо вам не шкодитиме.

20. Тільки ж бо сим не вті-
шайтесь, що духи вам ко-
б'ються; втішайтесь ж більш,
що именá ваші написані на
небесах.

21. Того часу зрадів духом
Исус, и рече: Дякую тобі,
Отче, Господи неба й землі,
що втаїв се від премудрих
и розумних, и відкрив не-
додіткам. Так, Отче: бо так
воно вподобалось перед то-
бою.

22. Усе передане мені від
Отця; и ніхто не знає, хто
Син, тільки Отець, и хто О-
тець, тільки Син та кому схо-
че Син одкрити.

23. И, обернувшись до у-
чеників на самоті, рече: Бла-
женні бчі, котрі бачать, що
ви бачите:

24. глаголю бо вам: Що
многі пророки и царі хотіли
бачити, що ви бачите, та й
не бачили, и чути, що ви
чуєте, та й не чули.

25. И ось законник одін
установив спокушючи іого и
кажучи: Учителю, що ро-
бивши життє вічне насліджю?

26. Він же рече до него:
В законі що написано? як
читаєш?

27. Він же озвавшись каже:
Люби Господа Бога твого
всім серцем твоім, и всією
душею твоєю, и всією сілою
твоєю, и всією думкою твоєю,
та ближнього твого, як себе
самого.

28. Рече ж йому: Право від-
казав єси. Се чини, то й жи-
тимеш.

29. Він же, хотівши оправ-
дити себе, каже до Исуса:
Хто ж мій ближній?

30. Підхопивши ж Исус,
рече: Чоловік одін ийшов з
Єрусалиму в Єрихон, и по-
пався розбійникам, котрі об-
дерши іого и рани завдавши,
пійшли, зоставивши пів-
мертвого.

31. Случаєм ийшов якийсь
священник дорогою тією, и,
побачивши іого, пройшов
мимо.

32. Так само ж и Левіт,
лучившись на те місце, при-
ступивши й подивившись,
пройшов мимо.

33. Самарянин же одін,
идучи дорогою, прийшов до
него и, побачивши іого, ми-
лосердувався,

34. и приступивши обя-
зав рани іого, ллючі оліву
та вино, и, посадивши іого
на свою скотину, привів іого
в гостинницю, и пильнував
іого;

35. а наза́втра не вийшовши, вийняв два денáриі, дав гостинникові, та й ка́же іо́му: Догляда́й іо́го, и що над се відаси, я верну́вшись одда́м тобі.

36. Хто ж оце́ з тих трох зда́ється тобі́ бли́жнім то́му, що попáвсь між розбійники́?

37. Він же ка́же: Хто зроби́в ми́лость іо́му. Рече́ тоді́ іо́му Ісус: Иди́ и ти чини́ так.

38. Ста́лося ж, як ийшли́ вони́, увийшо́в він у в одно́ село́; жи́нка ж одна́, на имя́ Ма́рта, прийняла́ іо́го в го́споду сво́ю.

39. И бу́ла в не́ї сестра́, зва́на Мари́я, котра́, сівши в нога́х у Ісуса́, слухала́ сло́во іо́го.

40. Ма́рта ж зайняла́сь вели́кою послуго́ю; ста́вши ж ка́же: Го́споди, чи байду́же тобі́, що сестра́ мо́я одну́ мене́ зоста́вила послугувати́? Скажи́ ж їй, щоб мені́ пома́гала.

41. Озв́авшись ж рече́ їй Ісус: Ма́рто, Ма́рто, жу́рисся та побива́ється про мно́ге,

42. одно́го ж тре́ба. Мари́я ж до́бру частину́ ви́брала, що не відні́меться від не́ї.

Голова́ XI.

И ста́лось, як він моли́вся на одному́ місці, и як перестáв, сказа́в один з учени́ків до не́го: Го́споди, навчи́ нас моли́тись, як и Іоáн навчи́в учени́ків своїх.

2. Рече́ ж ім: Ко́ли мо́литесь, кажіть: Отче наш, що на небеса́х! Неха́й святи́ться имя́ тво́є, неха́й при́йде ца́рство тво́є, неха́й бу́де во́ля тво́я, як на не́бі, так и на землі́.

3. Хлі́б наш щодéнний дай нам сéгодня́.

4. И прости́ нам довгі́ на́ші, як и ми проща́ємо ко́жному довжникóві на́шому; и не введи́ нас у споку́су, а изба́ви нас од лука́вого.

5. И рече́ до них: Хто з вас ма́тиме прия́теля, и при́йде до не́го о́ півночі, и ска́же іо́му: Дру́же, позич мені́ три хлі́бі:

6. бо прия́тель мій прийшо́в до мене́ з до́роги, и не ма́ю що поста́вити перéд ним;

7. а той из серéдини озв́авшись ска́же: Не турбу́й мене́: вже двéрі зач́инені, и діти мо́ї зо мно́ю в постéлі; не мо́жу вста́вши да́ти тобі́:

8. глаго́лю вам: Хоч и не дасть іо́му вста́вши, що він

іому друг, та задля доку-
чання іогó вставши дасть
іому, скільки іому треба.

9. И я вам глаголю: Про-
сїть, то й дасться вам; шу-
кайте, то й знайдете: сту-
кайте, то й одчиниться вам.

10. Кóжен бо, хто просїть,
одержує; и хто шукає, зна-
ходить; и хто стукає, тому
відчиняють.

11. У котóрого ж з вас,
батьків, просїтиме син хлі-
ба, чи каменя подасть іому?
а як риби, чи замість риби
гадюку подасть іому?

12. Абó коли просїтиме
яйця, чи подасть іому скор-
пиона?

13. Коли ж ви, лихими
бўвши, знаєте добрі дари
давати дітям ва́шим, як же
більш Отець, що з неба, не
дасть Духа свято́го тим, що
просять у него?

14. И вигнав біса, и той
був німий. Ста́лося ж, як
диявол вїйшов, промовив
німий; и дивува́всь наро́д.

15. Де́які ж з них ка́зали:
Вельзеву́лом князем бісов-
ським виганяє бісі.

16. Дру́гі ж, спокóшуючи
іогó, ознаки від него шука́ли
з неба.

17. Він же, знаючи думки
їх, рече їм: Кóжне ца́рство,
про́ти себе розділившись,

пустіє; и господа́ про́ти го-
споди, па́дає.

18. Коли ж и Сатана́ про́-
ти себе розділиться, як у-
сто́ить ца́рство іогó? Бо ка-
жете, що Вельзеву́лом ви-
ганяю бісі.

19. Коли ж я Вельзеву́лом
виганяю бісі, то сини ва́ші
ким виганяють їх? Тим
суддями ва́шими вони бу́-
дуть.

20. Коли ж па́льцем Бо-
жим виганяю бісі, то ко́нче
присти́гло до вас ца́рство
Бо́же.

21. Коли ж си́льний ору-
жившись стереже́ сво́го дво-
ру, то в споко́ю добро́ іогó.

22. Коли ж си́льніший над
него́ пришо́вши поду́жає
іогó, то всю збро́ю іогó бере,
що на не́ї впова́в, та й роз-
дає здóбич іогó.

23. Хто не зо мно́ю, той
про́ти мене; и хто не збирає
зо мно́ю, россипає.

24. Як же нечїстий дух
вїйде з чолові́ка, то блукає
по безвіддях, шука́ючи впо-
ко́ю, и не знайшо́вши ка́же:
Верну́сь до доми́вки моє́ї,
звідкіля вїйшов.

25. И пришо́вши знайде
її вїметену и при́брану.

26. Тоді йде та бере́ сім
їнших духів, зліщих над
себе; и ввїшо́вши дому́ють

там; и буде останнє чоло-
віка того гірше першого.

27. Сталося ж, як промов-
ляв він се, піднявши одна
жінка зміж народу гблос,
каже йому: Блаженна утроба,
що носила тебе, и соскі, що
ссад єсі.

28. Він же рече: Блаженні
ж и ті, що слухають слово
Бже, та й хоронять його.

29. Як же народ грома-
дився, почав глаголати: Кб-
дло се лукаве; вонó ознаки
шукас, и не дасться ознака
йому, тільки ознака Іони про-
рока.

30. Бо, як Іона був озна-
кою Ниневянам, так буде й
Син чоловічий ко́длу сему;

31. Царіця полуденна вста-
не на суд з чоловіками ко́дла
сего, та й осудить їх: бо
пришла вона з краю землі
сліхати премудрости Сало-
монової; и ось більший Са-
ломона тут.

32. Ниневяне встануть на
суд из ко́длом сим, та й о-
судять його: бо покаялись
по проповіді Іониній; и ось
більший Іони тут.

33. Ніхто ж, засвітвши
свічку, на потайному не ста-
вить, ні під посудину, а на
свічнику, щоб хто входить,
світло бачив.

34. Світло тілу око; коли

ж оцє око твоє яснє буде,
то и все тіло твоє світле:
коли ж лихє буде, то и тіло
твоє темне.

35. Гледі ж оцє, щоб
світло, що в тобі, не була
темрява.

36. Коли ж тіло твоє все
світле, не маючи ніякої ча-
стіни темної, то буде світле
все, якби свічка сяєвом про-
свічувала тебе.

37. Як же він промовляв,
просів його Фарисей одін,
щоб обідав у него; ввій-
шовши ж сів за столóm.

38. Фарисей же побачивши
здивувався, що перше не
обмівся перед обідом.

39. Рече ж Господь до не-
го: Тепер ви, Фарисеї, верх
чаши и блюда очищаєте; се-
редина ж ва́ша повна здір-
ства та лукавства.

40. Безумні! хибá, хто зро-
бив верх, и середини не зро-
бив.

41. Тільки давайте мило-
стїню з того, що є, и ось усє
чїсте вам буде.

42. Та горе вам, Фарисеї!
бо даєте десятїну з мяти,
рути и всякого зілля, а ми-
наєте суд и люббв Божу. Се
повінні були чинїти, да й
того не залишати.

43. Горе вам, Фарисеї! бо
любите перві сїдалища по

школах и витання на торгах.

44. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! бо ви мов гробі, що їх невідко; и люде, ходячи поверх них, не знають.

45. Озвався ж один з законників, и каже йому: Учителю, так говорячи, ти й нас обижаєш.

46. Він же рече: И вам, законникам, горе! що накладуєте людам тягарі, котрі важко носіти, а самі одним пальцем вашим не приторкнетесь до тягарів.

47. Горе вам! що будёте гробі пророкам, батькі ж ваші повбивали їх.

48. Правдиво ви свідкуєте, и любі вам учінки батьків ваших: бо се вони повбивали їх, ви ж будёте ім гробі.

49. Тим и премудрість Божя глаголе: Пішлю до них пророків та апостолів, и інших з них вони вбиватимуть та гонитимуть,

50. щоб відомстити за кров усіх пророків, проліту від основання світу, кóдлу сему́,

51. від крові Авеля аж до крові Захаріи, що поліг між жертівнею й храмом. Так, глаголю вам, відомститесь кóдлу сему́.

52. Горе вам, законники! що ви взяли ключ розуміння: самі не ввійшли, и тим, що входять, заборонили.

53. Як же промовляв він се до них, стали письменники та Фарисеї вельми наступати на него, и допитуватись у него про многі речі,

54. чигаючи на него и шукаючи вхопити що з уст його, щоб обвинувати його.

Голова XII.

Тим часом, як зібралась тьма народу, так що топтало одно́дногó, почав глаголати ученикам своїм: Перш усёго остерегайтесь квасу Фарисейского, чи то лицемірства.

2. Нічого бо нема́ закритого, що не відкріється, ані захованого, що не виявиться.

3. Тим, що ви потемки промовили, побидну чутимуть; и що на ухо казали ви в коморах, проповідуватиметься на домах.

4. Глаголю ж вам, дру́гам моім: Не лякайтесь тих, що вбивають тіло, а потім не можуть більш нічого заповідати.

5. Я ж покажу́ вам, когó лякаться: Лякайтесь тогó,

хто вбївши власть має вкинути в пекло. Так, глаголю вам, тогó лякайтесь.

6. Хибá пята́ро горобців не продають за два шаги? и один же з них не забутий перед Бóгом.

7. Тільки ж и волóссе на голові ва́пшй усé полчене. Не лякайтесь ж оце: ви мно́гих горобців дорóжчі.

8. Глаголю ж вам: Всякий, хто визнава́тиме мене́ перед людьми́, и Син чоловічий визнава́тиме його́ перед а́нгелами Бóжими.

9. Хто ж відречеться мене́ перед людьми́, тогó відречу́сь перед а́нгелами Бóжими.

10. И всякий, хто ска́же сло́во на Сіна чоловічого, прості́ться іо́му; хто ж на свято́го Духа хулі́в, не прості́ться.

11. Ко́ли ж приведу́ть вас у шко́ли, та до у́рядів, та до власте́й, не дба́йте про те, як абó чим борони́тиметесь, абó що ка́затимете:

12. бо святи́й Дух учи́тиме вас тієї́ годіни, що тре́ба говори́ти.

13. Ка́же ж іо́му оди́н з наро́ду: Учи́телю, скажи́ бра́тові мо́єму, щоб поді́лився зо мно́ю наслі́ддем.

14. Він же рече́ іо́му: Чолові́че, хто настанови́в мене́

судде́ю абó ділі́телем над ва́ми?

15. Рече́ ж до них: Остерга́йтесь и бережі́тесь заже́рливости: бо не в ти́м ко́мусь життє́ іого́, щоб на́дто ма́ти з доста́тків своі́х.

16. Ска́зав же при́повість до них, глаго́лючи: В одного́ багáтого чолові́ка вроді́ла до́бре земля́;

17. и ду́має він сам собі́, гово́рячи: Що мені́ робі́ти, що не ма́ю куди́ звесті́ ово́щі мо́ї?

18. И ка́же: От що зроблю́: Розберу́ клу́ні мо́ї та бі́льші побуду́ю, и зведу́ туди́ всі пло́ди мо́ї и до́бро моє́.

19. И ска́жу ду́ші мо́їй: Душе́, маєш багáцько до́бра, збо́женого на лі́та мно́гі; спочива́й, їж, пий, весели́ся.

20. Рече́ ж іо́му Бог: Безу́мний, сіє́ї но́чі ду́шу твою́ візьму́ть у те́бе; що ж на́дбав е́си, ко́му бу́де?

21. Отта́к, хто ска́рбує́ для се́бе, а не в Бо́га багáтіє.

22. Рече́ ж до учени́ків своі́х: Тим глаго́лю вам: Не жу́ріться ду́шею ва́шою, що і́стимете, ані́ ті́лом, чим зо́дягнетесь.

23. Ду́ша бі́льша ї́жи, а ті́ло одє́жи.

24. Погля́ньте на крукі́: що не сі́ють и не жну́ть; у

яких ні комори, ні клуни, а Бог годує їх: як же більше луччі ви птаства?

25. Хто ж з вас журившись може прибавити до зросту свого один локіть?

26. Коли ж ви й найменшого не можете, то чого про інше журитесь?

27. Погляньте на лилі; як вони ростуть: не працюють и не прядуть: глаголю ж вам, що й Саламон у всій славі своїй не зодягався як одна з сих.

28. Коли ж траву, що сегодні на полі, а завтра в піч укинута, Бог так зодягає; то як більше вас, маловіри?

29. И ви не шукайте що вам істи, або що пити, и не несітесь:

30. того бо всього народи світу шукають: Отець же ваш знає, що треба вам сего?

31. Лучче шукайте царства Божого, а се все додасться вам.

32. Не лякайся, мале стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство.

33. Продавайте достатки ваші, и подавайте милостіню; робіть собі сакві, що не ветшають, скарб, що не вбляється на небесах, де злодій не приступає, ані міль не ість.

34. Де бо скарб ваш, там и серце ваше буде.

35. Нехай будуть поясніці ваші підперезані, и світильники позасвічувані,

36. и ви подобні людям, що дожидають пана свого, коли вертатиметься з весілля, щоб, як прийде та постукає, зараз одчинити йому.

37. Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши пан, знайде їх пильнующих: істино глаголю вам, що підперезається та й посадовить їх за стіл, и приступивши послугуватиме ім.

38. И коли прийде о другій сторожі, або о третій сторожі прийде, и знайде так, блаженні слуги ті.

39. Се ж знайте, що, колиб знав господарь, о котрій годині злодій прийде, пильнував би, и не дав би підкопати господи своєї.

40. Тим и ви будьте готові: бо, котрі години не думаєте, Син чоловічий прийде.

41. Каже ж йому Петр: Господи, чи до нас прищовість сю глаголеш, чи до всіх?

42. Рече ж Господь: Хто єсть вірний и розумний дворецький, що поставить його пан над челяддю своєю, ви-

давати у пору визначену харч?

43. Блажен слуга той, котрого прийшовши пан знайде, що робить так.

44. По правді глаголю вам, що над усім достатком своїм поставить іюго.

45. Коли ж слуга той скаже в серці своїм: Баритесь пан мій прийти, та й зачне бити рабів и рабінь, їсти, та пити, та впиватись,

46. прийде пан того слуги дна, котрого не сподівається, и години, котрі не знає, та й відлучить іюго, и дблю іюго з невірними положить.

47. Той же слуга, що знав волю пана свого, та й не приготівився, ані зробив по волі іюго, буде битий мно́го.

48. Хто ж не знавши зробив достойне биття, буде битий ма́ло. Від усякого бо, кому дано багато, багато вимагатиметься від него; а кому прибавлено багато, більш спитається від него.

49. Огонь прийшов я кинути на землю; и чого хочу, коли вже запалав?

50. Хрищенем же маю хреститись, и як мені ва́жно, доки скінчиться!

51. Чи думаєте, що впокій прийшов я дати на землі? Ні, глаголю вам, а розділенне:

52. буде бо від нині пятеро в одній хаті розділених, трое проти двох, и двоє проти трох.

53. Стане батько різно проти сина, и син проти батька, ма́ти проти дочкі, и дочка проти ма́тери; свекру́ха проти невістки своєї, и невістка проти свекру́хи своєї.

54. Рече ж и до наро́ду: Як побачите хма́ру, що виступає від заходу, за́раз ка́жете: Лівень буде; и буває так.

55. А як вітер полуденний віє, ка́жете, що спе́ка буде, и буває.

56. Лице́ри, лице́ землі и неба вмієте пізнавати, часу́ ж се́го як не розпізнаєте?

57. Чом же и про себе не судите пра́во?

58. Як бо йдеш из противником твоїм перед князя, то вдорозі дбай, щоб збу́тись іюго; щоб не потяг тебе до судді, а суддя не передав тебе слугі, а слуга не вкинув тебе в темницю.

59. Глаголю тобі, не вийдеш звідтіля, доки и останне́го мідяка не віддасі.

Голова́ XIII.

Нагоділися ж деякі того часу́, оповідаючи іому́ про Галиле́йців, котри́х вров Пилат змішав з жетрва́ми їх.

2. И озв́авшись Исус, рече́ ім: Чи дума́єте, що Галиле́йці сі грішніці від усіх Галиле́йців булі, що так постра́ждали?

3. Ні, глаго́лю вам; тільки ж, коли́ не пока́етесь, усі так са́мо погі́нете.

4. Або́ ті вісімна́дцять, що впала́ на них ба́шта в Си́лоамі та й побі́ла їх, дума́єте, що сі булі́ більші довжники́, над усіх люде́й що живу́ть у Єрусали́мі?

5. Ні, глаго́лю вам; тільки ж, коли́ не пока́етесь, то всі́ так са́мо погі́нете.

6. Сказа́в же сю при́повість: Смоківни́цю мав хтось у виногра́днику сво́ім поса́жену; и при́шóв ово́щу шука́ти на ній, та й не знайшо́в.

7. Рече́ ж до вина́ря: Ось три ро́ки при́ходжу, шука́ючи ово́щу на смоківни́ці сій, та й не знахо́джу. Зруба́й її: на́ що и зе́млю займа́є?

8. Він же озв́авшись ка́же іо́му: Го́споди, зоста́в її и на се лі́то, пóки прокопа́ю кру́г не́ї та обложу́ гно́єм;

9. че́й зрóдить ово́щ; коли́ ж ні, тоді́ зруба́єш її.

10. Навча́в же в одній шко́лі по субо́там.

11. И ось бу́ла жі́нка, ма́ючи ду́ха не́дуги вісімна́дцять ро́ків, и бу́ла зго́рбле-

на, и не могла́ зовсі́м ви́проста́тись.

12. Побачивши ж її Исус, поклика́в, и рече́ їй: Жі́нко, одзвóлилась е́си від не́дуги тво́їе.

13. И положи́в на не́ї ру́ки, и за́раз ста́ла права́, и про́славля́ла Бо́га.

14. Озв́ався ж шкільний старшина́, доса́дуючи, що в субо́ту спі́лів Исус, и ка́же наро́дові: Є́ шість днів, в котрі́ годі́ться робі́ти; отто́ді ж при́ходьте, та й спі́ляйтесь а не субі́тне́го дня.

15. Відказа́в тоді́ іо́му Го́сподь, и рече́: Лице́мри, хиба́ не ко́жен з вас у субо́ту одв́язу́є вола́ сво́го або́ осла́ від ясе́л, та веде́ по́йти?

16. Сю ж дочку́ Авра́амову, що вяза́в Сатана́, бач, вісімна́дцять ро́ків, чи не го́дилось одзвóлити од вяза́ла се́го в день субі́тній?

17. И, як се про́мовив, за́сорóмились усі́ проти́вники іо́го, а всі́ лю́де ра́дувались усі́м сла́вним, що ста́лось від не́го?

18. Рече́ ж: Ко́му подóбне ца́рство Бо́же? и ко́му упо́доблю́ іо́го?

19. Подóбне воно́ зе́рну горчи́ці, що взя́вши чоло́вік, кінну́в у горо́д свій, и ві́росло воно́, и ста́ло дере́во вели́ке:

и птаство небесне кўблилось між гїллем іюго.

20. И знов речє: Кому́ у-подоблю́ царство́ Божє?

21. Подобне вонó квасу, що взявши жінка, розчинїла у трóх мїрках борошна, поки вкїсне все.

22. И проходив через городї й сєла, навчаючи и верстаючи дорóгу до Єрусалиму.

23. Кáже ж одїн іому́: Гбсподи, чи тих мáло, що спасаються? Він же речє до них:

24. Силку́йтесь увїйти́ тїснїми ворїтьми́: бо многї, глаголю́ вам, шукáтимуть увїйти́, та й не здолїють.

25. И, як устанє господарь та зачинить двєрї, а ви зачнете, стóячи знадвору, стукати в двєрї, говóрячи: Гбсподи, Гбсподи, відчинї нам, и озвáвшись, скáже вам: Не знáю вас, звїдкїля́ ви;

26. тоді станете казáти: Ми їли перєд тобю́ й пили́, и по ўлицях нáших навчáв єсї.

27. И скáже: Глаголю́ вам, що не знáю вас, звїдкїля́ ви: уступїтьсá від мєне, всї, що робите неправду.

28. Там бўде плач и скреготáнне зубів, як побáчите Авраáма, та Исáка, та Якова

и всїх прорóкїв у царствї Божому, себе ж вигнаних геть.

29. И прїйдуть од схóду й зáходу, и від півночи й полўдня, та й сядуть у царствї Божому:

30. И ось є остáннї, що бўдуть пєрвї, и пєрвї, що бўдуть остáннї.

31. Тогó дня приступїли дєякї Фарисєї, кáжучи іому́: Зїйдї звїдсїля́: бо Ирод хóче тебе́ вбїти.

32. И речє їм: Идїть та скажїть лисїци́ тїй: Ось виганяю́ бїсї, и сцїлєння роблю́ сєгóднї й зáвтра, а трєтєго дня скїнчáюся.

33. Тїльки ж мўшу сєгóднї и зáвтра и дáльшого дня ходїти: бо не мóжна прорóковї загїнути óсторонь Єрусалиму.

34. Єрусали́ме, Єрусали́ме, що вбивáєш прорóкїв и каменўєш посланих до тебе́! скїльки раз хотїв я зїбрáти дїти твої, як кўрка своє гнїздó під крїла, и не схотїли.

35. Оцє ж оставлáється вам госпóда вáша пустá; їстино ж глаголю́ вам: Що не побáчите мєне́, дóки прїйде, що скáжете: Благословєн грядўщий в имя́ Госпóдне.

Голова XIV.

И сталося, як прийшов він у госпóду до одного из старших Фарисейських у субóту їсти хлїб, були й вони, назираючи югó.

2. И ось одїн чоловік у водянци був перед ним.

3. И озвавшись Исус, рече до законників та Фарисейв, глаголючи: Чи годїться в субóту спїляти?

4. Вони ж мовчали. И взявши спїлив югó, та й відпустїв.

5. И, озвавшись до них, рече: В кого з вас осел або відупадє в колодязь, чи зараз не витягне югó субїтнєго дня?

6. И не змогли вони відказати юму знов прóти сєго.

7. Сказав же до запрóшених прїповїсть, постерїгши, як перві місця вибирають, глаголючи до них:

8. Колї запрóшений ти від кого на весїллє, то не сїдай на первому місци; щоб часом поважнїщий тебе не був запрóшений від нєго,

9. и прийшовши, хто запросїв тебе й югó, не сказав тобі: Дай сєму місце; и тоді доведеться тобі с соромом останнє місце заняти.

10. Нї, колї ти запрóше-

ний, прийшовши сїдай на останнєму місци, щоб, як прїйде, хто запросїв тебе, сказав тобі: Друже, сїдай вище. Тодї буде тобі слава перед тимї, що сїдять з тобою.

11. Бо кожен, хто нестиметься вгóру, принїзїться, хто ж принїзується пїйде вгóру.

12. Рече ж и томó, що запросїв югó: Колї справляєш обїд або вечерю, не клич прїятелїв твоїх, нї братїв твоїх, нї сусїд багатїх; щоб часом и вони тебе не запросїли, и не було тобі відплати.

13. Нї, колї справляєш гостїну, запрóшуй убогих, калїк, кривїх, слїпїх;

14. то будеш блажєн: бо не мають чим віддати тобі: віддасться бо тобі у воскресєнню праведних.

15. Почувши ж се одїн з сїдячих з ним, каже юму: Блажєн, хто їстимє хлїб у царствї Бóжїм.

16. Він же рече юму: Одїн чоловік справив вечерю велику, та й запросїв многїх;

17. и пїслав слугó свого під час вечерї сказати запрóшеним: Идїть: бо вже все готóве.

18. И почали рядóm відпрóшуватись усї. Первий сказав

іому: Поле купів я, то мушу пійти та подивітись на него. Прошу тебе, вибач мені.

19. А другий сказав: Пять ярем волів купів я, и йду спробувати їх. Прошу тебе, вибач мені.

20. А знов другий сказав: Я одруживсь, тому й не можу прийти.

21. И прийшовши слуга той, оповів панові своєму. Тоді прогніввшись господарь, рече слугі своєму: Вийди хутко на дорogi та на улици городські, та вбогих, та калік, та кривих, та сліпих поприводь сюди.

22. И рече слуга: Пане, сталося, як звелів еси, та й ще є місце.

23. И рече пан до слугі: Вийди на шляхи та на загорода, та й сілуй увийти, щоб повна була господа моя.

24. Глаблю бо вам, що ніхто з чоловіків тих запрошених не покоштує моєї вечері.

25. Ийшло ж з ним пребагато народу; и обернувшись рече до них:

26. Коли хто приходить до мене, и не зненавидить батька свого, и матір, и жінку, и діти, и братів и сестер, та ще й свою душу, не може учеником моім бути.

27. И хто не носить хреста свого и не ходить слідом за мною, не може бути учеником моім.

28. Хто бо з вас, задумавши башту будувати, перше сівши не полічить видатку, чи має на скінченне?

29. щоб часом, як побжити він оснóвину, та не споможеться скінчити, всі дивлячись не стали сміятись из него, кажучи:

30. Що сей чоловік почав будувати, та й не спомігся скінчити.

31. Або який царь, идучи на войну, ударити на другого царя, сівши перше не порадиться, чи можливо з десятима тисячами устояти проти того, хто з двадцятьма тисячами иде на него.

32. Коли ж ні, то ще як той далеко, послі післявши, просить примірря.

33. Так оце всякий з вас, хто не відцурається від усього свого достатку, не може моім учеником бути.

34. Добро сіль; воли ж сіль звітріє, то чим приправити?

35. Ні в землю, ні в гній не годиться вона; геть викидають її. Хто має уши слухати, нехай слухає.

Голова XV.

Приближувалися ж до него всі митники и грішники, слухати його.

2. И нарекали Фарисеї та письменники, кажучи: Що сей грішників приймає и їсть из ними.

3. Сказав же до них приповість сю, глаголючи:

4. Которий чоловік з вас, мавши сотню овечок, та загубивши одну з них, не оставить девяност и девять у пустині, та не піде за загубленою, доки знайде її?

5. А знайшовши, положить на плечі собі, радіючи.

6. И, прийшовши до дому, скликає друзів та сусід, кажучи їм: Радуйтеся зо мною: бо я знайшов овечку мою загублену.

7. Глаголю вам, що так радість буде на небі над одним грішником каючимся, більше ніж над девяност и девятьма праведниками, котрим не треба покаїння.

8. Або котора жінка, мавши десять драхм, коли згубить драхму одну, не світить світла, та не вимітає хати, та не шукає пильно, доки знайде?

9. А знайшовши кліче подруг та сусідок, кажучи:

Радуйтеся зо мною: бо я знайшла драхму, що була згубила.

10. Так, глаголю вам, радість буде перед ангелами Божими над одним грішником каючимся.

11. Рече ж: Один чоловік мав два сини,

12. и сказав молодший з них батькові: Отче дай мені частину маєтку, що впадає мені. И розділив їм прожиток.

13. И не по многих днях, зібравши все молодший син, відїхав у землю далєку, та й протратив там маєток свій, живучи блудно.

14. Як же проїв усє, настала голоднеча велика в землі тій; и почав він терпіти недостаток.

15. И пішовши пристав до одного з місцян землі тієї; и післав той його на поля свої пасти свині.

16. И бажав він сповніти живіт свій лущиннєм, що їли свині, та й ніхто не давав йому.

17. Опамятавшись же сказав: Скільки наймитів у батька мого надто мають хліба! я ж голодом погибаю.

18. Уставши піду до батька мого, и скажу йому: Отче, згрішив я на небо и перед тобою,

19. и вже недостоєн зватись сином твоім; прийми мене як одного з наймитів твоіх.

20. И вставши пійшов до батька свого. Ще ж він далеко був, побачив іого батько іого, и змилосердивсь, и побігши упав на шію іому, и поцілував іого.

21. Каже ж іому син: Отче, згрішив я на небо и перед тобою, и вже не достоєн зватись сином твоім.

22. Каже ж батько до слуг своїх: принесіть шату найпершу та й одягніть іого; и дайте перстень на руку іому, и чоботи на ноги;

23. и, привівши теля годіване, заколіть и івши веселіось:

24. бо сей син мій мертвий був, та й ожів; згінув був, та й знайшовся. И почали веселітись.

25. Був же син іого старший на полі, и, як идучи зближавсь до господи, почув співи да танці.

26. И, покликавши одного з слуг, питає, що б се було такє.

27. Той же каже іому: Що брат твій прийшов, и заколов батько твій теля годіване, що здорового іого прийняв.

28. Розсердився ж и не схо-

тів увійти. Оце ж батько іого ввійшовши просів іого.

29. Він же озвавшись рече батькові: Ось стільки літ служу тобі, и ніколи заповіді твоєї не переступив, та й ніколи мені не дав єсі козеняти, щоб з приятелями моїми повеселітись;

30. як же син твій сей, проівши твій прожиток з блудницями, прийшов, заколов єсі іому теля годіване.

31. Він же рече іому: Дитино, ти все зо мною єси, и все, що моє, твоє;

32. веселіти ж ся и радуватися треба було, що брат твій сей мертвий був, та й ожів, и згінув був, та й знайшовся.

Голова XVI.

Промовив же и до учеників своїх: Один чоловік був багатий, що мав приставника; и обвинувачено сего іому, що росипає маєток іого.

2. И, покликавши іого, каже іому: Що се чує про тебе? Дай мені перелік з твого приставництва: бо не можна вже тобі бути приставником.

3. Каже ж у собі приставник: Що мені робити, що пан мій берє приставництво

від мене? Копати не вмію, просіти соромлюсь.

4. Знаю, що зроблю, щоб, як відставлений буду від приставництва, прийняли мене в господи свої.

5. И покликавши кожного з довжників пана свого, каже першому: Скільки ти винен панові моєму?

6. Він же каже: Сто мір оливи. И каже йому: Візьми твою росписку, та сівши хутко, пиши п'ятдесят.

7. Потім другому каже: Ти ж скільки винен? Він же каже: Сто мір пшениці. И каже йому: Візьми твою росписку, та напиши вісімдесят.

8. И похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив: сині бо віку сего мудріці над синів світу в роді своїм.

9. И я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамони неправди, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселі.

10. Вірний у найменшому, и в великому вірний, а в найменшому неправедний, и в великому неправедний.

11. Коли ж оцє у неправедній мамоні вірні не будете, то правдіве хто вам звірить?

12. И коли у чужому вір-

ні не були, ваше хто вам дасть?

13. Жаден слуга не може двом панам служити: або одного ненавидітиме, а другого любитиме; або до одного прихилиться а другим гордуватиме. Не можете Богові служити и мамоні.

14. Чули ж се все й Фарисєї, бвши срібллюбцями, та й насміхались из него.

15. И рече ім: Ви оправдуєте себе перед людьми, Бог же знає серця ваші: бо що в людей високе, те огіда перед Богом.

16. Закон и проробки до Іоана. З того часу царство Боже благовіствується, и кожен сілою здобуває його.

17. Легше ж небу та землі перейти, ніж из закону одній титлі пропасти.

18. Всякий, хто розводиться з жінкою своєю, и жениться з іншою, робить перелюб; и всякий, хто жениться з розведеною з чоловіком, робить перелюб.

19. Один же чоловік був заможний, и одягавсь у кармазин та висон, и жив щодня пішно.

20. Убогий же один був, на имя Лазарь, що лежав перед ворітьми його весь у струпі,

21. и бажав годуватись о-

крушінами, що падали з столá багатирéвого; тільки ж и собáки приходячи лизáли рáни югó.

22. Стáлося ж, що вмер у-бóгий, и перенесли югó áнгели на лóно Авраáмове; умéр же й багатірь и поховáли югó.

23. И в пéклі знявши óчі свої, б́вши в м́ках, побáчив оддалекі Авраáма, и Лáзаря на лóні югó.

24. И покликнувши він, каже: Отче Авраáме, помíлуй мене та пішли Лáзаря, нехáй умóчить конéць пáльця свогó в вóду та прохолодítь язýк мій: бо я м́чусь у пóломѣ сѣмý.

25. Речé ж Авраáм: Дитино, спогадáй, що прийняв еси дóбре твоé в життю твоім, а Лáзар так сáмо лихé; тепér же він тут утíшається, а ти м́чися.

26. Та ще й до тóго, між нáми й вáми пропасть велика утверд́лася, щóб котóрі схот́ли перейт́ звідси́ до вас, не здóли; ані звідти́ до нас не перейшли́.

27. Кáже ж він: Благáю ж тебе, óтче, щóб післáв югó до дóму бáтька мого́:

28. маю бо пять братів; нехáй свідку́є ім, щóб и вони́ не прийшли́ у се м́сце м́ки.

29. Речé юму́ Авраáм: Мáють вони́ Мойсе́я и прорóків; нехáй сл́хають їх.

30. Він же кáже: Ні, óтче Авраáме; тільки ж, коли́б хто з мёртвих прийшо́в до них, покáються.

31. Речé ж юму́: Коли́ Мойсе́я и прорóків не сл́хають, то, коли́б хто и з мёртвих воскрес, не п́ймуть віри.

Головá XVII.

Речé ж до учеників: Не мóжна не прийти́ пóблазням; гóре ж, черéз кóго приходять!

2. Л́чче б юму́ булó, коли́б жóрно млиновé почéплено на ши́ю юму́, та й укíнуто в мóре, н́ж щóб зблзні́в одногó з малих сих.

3. Озира́йтесь на себе. Коли́ погрíшить прóти тебе́ брат тв́й, докорí юму́, и коли́ пока́ється, прости́ юму́.

4. И коли́ с́м раз нá день погрíшить прóти тебе́, и с́м раз нá день обернет́ся до тебе́, кáжучи: Кáюсь: прости́ юму́.

5. И казáли апóстоли Го́сподéви: Прибáв нам віри.

6. Речé ж Госпóдь: Коли́б ви мáли віру з зérно горчи́ці, то казáли б шовкóвиці оц́й: Викоренись и

посадись у м'орю; и послухала б вас.

7. Хто ж з вас, слугу мавши, ратаю чи пастуха, як йде з поля, скаже йому зараз: Прийшовши сідай їсти?

8. А чи не скаже йому: Наготів мені що вечеряти, та підперезавшись послугуй мені, поки їстиму та питиму, а потім їстимеш и питимеш ти?

9. Чи дякує тому, слугі, що зробив, що звелено йому?

10. Так и ви, коли зробите все, що звелено вам, кажіть: Що слуги ми нікчемні; бо, що повинні зробити, зробили.

11. И сталося, як ийшов він у Єрусалим, и проходив серединою Самарії та Галилеї,

12. и, як увійшов ув одне село, зустрів іого десять прокажених чоловіків, що стояли оддалекі.

13. И піднесли вони г'олос, кажучи: Исусе наставниче, помилуй нас.

14. И побачивши рече їм: Ідіть покажіть себе священникам. И сталося, як пішли вони, очістились.

15. Один же з них, бачивши, що одужав, вернувся, г'олосом великим прославляючи Б'ога,

16. и, припав лицем до ніг

іого, дякуючи йому; а був він Самарянин.

17. Озв'ався ж Исус и рече: Чи не десять очістились? дев'ять же де?

18. Не знайшлись, щоб вернувшись оддати славу Б'огу, тільки чужоземець сей.

19. И рече йому: Уставши йди: віра твоя спасла тебе.

20. Як же спитали іого Фарисеї, коли прийде царство Б'оже, відказав їм, и рече: Не прийде царство Б'оже з постереганнем,

21. ані казатимуть: Дивись, ось вон; або: Дивись, он; бо царство Б'оже у вас усередині.

22. Рече ж до учеників: Прийдуть дні, що бажатимете один з днів Сїна чоловічого відіти, та й не побачите.

23. И казатимуть вам: Дивись, ось; або: Дивись, он; не йдіть и не ганяйтесь.

24. Бо, як блискавиця, блиснувши з одного краю під небом, до другого краю під небом, світить, так буде й Син чоловічий дня свого.

25. Перше ж мусить він багато терпіти, и відцурається іого рід сей.

26. И як сталося за днів Н'оїа, так буде й за днів Сїна чоловічого.

27. Или, пилі, женілись, оддавались, аж до дня, як увійшов Ной у ковчег, и настав потоп, та й вигубив усіх.

28. Так само, як сталося и за Лота; или, пилі, торгували, продавали, насаджували, будували,

29. котрого ж дня вийшов Лот из Содома, линуло огнем та сіркою з неба та й вигубило всіх.

30. Так же буде и в день, котрого Син чоловічий відкриється.

31. Того дня, хто буде на криші, а надібье іого в хаті, нехай не злазить узяти іого; и хто на полі, так само нехай не вертається назад.

32. Спогадайте Лотову жінку.

33. Коли хто шукатиме душу свою спасти, погубить її, а хто погубить її, оживить її.

34. Глаголю вам, тієї ночі буде двоє на однім ліжку; один візьметься, а другий зоставиться.

35. Дві молотимуть укूपі; одна візьметься, а друга зоставиться.

36. Двоє будуть у полі; один візьметься, а другий зоставиться.

37. И озвавшись кажуть до него: Де, Господи? Він же

рече ім: Де тіло, там збиратимуться орлі.

Голова XVIII.

Сказав же и приповість ім про те, що треба по всяк час молитись, а не внивати,

2. глаголючи: Один суддя був у якомусь городі, и Бoga не боявся, и чоловіка не соромився.

3. Вдовиця ж була одна у городі тим: и прийшла до него, кажучи: Помстись за мене над противником моім.

4. И не хотів довго, потім же каже в собі: Коли и Бoga не боюсь, и чоловіка не соромлюсь,

5. то, що докучає мені вдова ся, помшусь за неї, щоб, без перестану ходячи, не докучала мені.

6. Рече ж Господь: Слушайте, що суддя неправедний каже.

7. Бог же чи не помстився б за вибраних своїх, що голбсять до него день и ніч, хоч довго терпять про них?

8. Глаголю вам, що помститься за них незабаром. Тільки ж Син чоловічий прийшовши чи знайде віру на землі?

9. Сказав же и до інших, що вповали на себе, що во-

ні праведні, та гордували другими, приповідь сю:

10. Два чоловіки ввійшли в церкву помолітись: одін Фарисей, а другий митник.

11. Фарисей, ставши, так у собі молився: Боже, дякую тобі, що я не такий, як інші люде, здірщики, неправедні, перелюбні, або як оцеї митник.

12. Я пощу два рази на тиждень, даю десятину з усього, що придбаю.

13. А митник, оддалекі ставши, не хотів и очей до неба звесті, а бив у груди себе, кажучи: Боже, милостивий будь мені грішному.

14. Глаголю вам пійшов сей до дому свого оправданий більш, ніж той: бо кожен, хто несеться вгору, принижується; хто ж принижується, пійде в гору.

15. Принесли ж йому и дитей, щоб до них приторкнүвсь; бачивши ж ученикі, заказували ім.

16. Ісус же, покликавши їх, рече: Пустіть діток приходити до мене и не бороніть ім: таких бо царство Боже.

17. Истино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого як дитина, не ввійде в него.

18. И питав його одін старшина, кажучи: Учителю благий, що робивши життє вічне насліджу.

19. Рече ж йому Ісус: Чого мене звеш благим? ніхто не благий, тільки одін, Бог.

20. Заповіді знаєш: Не чини перелюбу, не вбивай, Не кради, Не свідкуй криво, Поважай батька твого и матір твою.

21. Він же каже: Се все хоронів я з малку мого.

22. Почувши ж се Ісус, рече йому: Ще одного тобі недостає: усє, що маєш, продай та й роздай убогим, и матимеш скарб на небі; та й прихось, иди слідом за мною.

23. Він же, почувши се, став вельми сумний: був бо дуже багатий.

24. Побачивши ж його Ісус, що вельми сумний став, рече: Як тяжко багатства маючи увійти в царство Боже!

25. Легше бо верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже увійти.

26. Казали ж ті, що чули: То хто ж може спастись?

27. Він же рече: Неможливе у людєй можливе у Бога.

28. Каже ж Петр: Ось ми

покинули все, та й пішли слідом за тобою.

29. Він же рече їм: Истино, истино глаголю вам: Що нема нікого, хто покинув господу, або родителів, або братів, або жінку, або діти задля царства Божого,

30. та й не прийняв багато більше часу сього, а в віку будучому життє вічне.

31. Узявши ж дванадцятх, рече до них: Оце йдемо в Єрусалим, и станеться все, що написано через пророків, Сінові чоловічому.

32. Буде бо виданий поганам, и насміхатимуться з него, и зневажатимуть його, и плюватимуть на него,

33. и бивши убьють його; а третєго дня воскресне.

34. А вони нічого того не зрозуміли; и було слово се закрито від них, и не розуміли глаголаного.

35. Сталося ж, як наближався до Єрихона, один сліпий сидів при дорозі просячи;

36. чувши ж, що народ иде мимо, спитав, що б се було.

37. Сказали ж йому, що Исус Назарянін иде мимо.

38. И покликнув, кажучи: Исусе, сину Давідів, помилуй мене.

39. А ті, що йшли попе-

реду, сварили на него, щоб мовчав; він же ще більш кричав: Сину Давідів, помилуй мене.

40. Ставши ж Исус, звелів його привести до себе; як же наближився він, спитав його,

41. глаголючи: Що хочеш, щоб зробив тобі? Він же каже: Господи, щоб прозрів.

42. А Исус рече йому: Прозри: віра твоя спасла тебе.

43. И зараз прозрів, та й пішов слідом за ним, прославляючи Бога; и весь народ, побачивши се, оддав хвалу Богові.

Голова XIX.

И вийшовши проходив через Єрихон.

2. И ось чоловік, на имя званий Закхей, и був він старший між митниками, и сей був замощний.

3. И бажав бачити Исуса, хто він, та не зміг за народом: бо малюго був зросту.

4. И, побігши наперед, зліз на шовковицю, щоб подивитись на него: бо туди мав приходити.

5. И, як прийшов на те місце, споглянувши Исус, побачив його, и рече до него: Закхею, злізь боржій добу:

сєгбдні бо в дому твоім трєба мені б́ути.

6. И зліз він боржій, и прийняв іюг радіючи.

7. И б́ачивши всі, нарікали, ка́жучи: Що до грішника чоловіка пійшов у гостіну.

8. Ста́вши ж Закхей, ка́же до Ѓоспода: Ось половіну достатку мого́, Ѓосподи, даю́ вбо́гим; и коли́ коѓо чим обі́див, віддаю́ вчєтверо.

9. Речє́ ж до нєго́ Исус: Що сєгбдні спасє́нне до́мові сєму́ сталось: я́ко ж бо и він син Авраа́мів:

10. прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати и спаса́ти погі́бше.

11. Як же слухали вони́ се, дода́вши сказа́в приповість: бо був він б́лізько Єрусали́му, и думали вони́, що за́раз ма́є ца́рство Бо́же яви́тись.

12. Речє́ ж оцє́: Одін чоловік значного́ р́оду йшов у зє́млю далє́ку прийняти собі́ ца́рство, та й верну́тись.

13. Поклика́вши ж дє́сять слуг своїх, дав ім дє́сять мин срібл́а, та й сказа́в до них: Орудуйте, п́оки прийду́.

14. Міщанє́ ж іюѓо ненавї́діли іюѓо, и післа́ли послі́ слідо́м за ним, ка́жучи: Не

хо́чемо сєгб́, щоб царюва́в над на́ми.

15. И ста́лось, як верну́вся він прийня́вши ца́рство, сказа́в прикликати собі́ слуг тих, що дав ім срібл́о, щоб зна́ти, хто що зорудува́в.

16. Прийшов же пє́рвий, ка́жучи: Па́не, міна тво́я приробі́ла дє́сять мин.

17. И речє́ іому́: Гара́зд, до́брий слуго́: що у найме́ншому ві́рен був єсі́, то май вла́сть над дє́сятьма́ города́ми.

18. И приступі́в дру́гий, ка́жучи: Па́не, міна тво́я зробі́ла п'ять мин.

19. Речє́ ж и сєму́: И ти будь над п'ятьма́ города́ми.

20. И інши́й приступі́в, ка́жучи: Па́не, ось міна тво́я, котру́ я ма́в сховану в ху́стці:

21. бо́явсь бо тебе́, що ти чоловік жорсто́кий: берє́ш, чо́го не клав єсі́, и жнеш, чо́го не сіяв.

22. Речє́ ж іому́: З уст твої́х суді́тиму тебе́, лука́вий слуго́. Знав єсі́, що я чоловік жорсто́кий: беру́, чо́го не клав, и жну́, чо́го не сіяв;

23. и чом же не дав єсі́ срібл́а мого́ у мініа́льню? и я, прийшовши, з ліхвою ви́міг би іюѓо.

24. И речє́ стоя́чим коло́

него: Візьміть від него мінну, и дайте маючому десьять мин.

25. (И казали йому: Пáne, має десьять мин.)

26. Глаголю бо вам: Що всякому маючому дасться, від немаючого ж и, що має, візьметься від него.

27. А ворогів моїх тих, що не хочуть, щоб царював над ними, приведіть сюда, та й повбивайте передо мною.

28. И, промовивши се, пішов далій, идучи в Єрусалим.

29. И сталося, як наближавсь до Виофагги та Виоанни, до горі званої Олівної, післав двох з учеників своїх,

30. глаголючи: Идіть у село, що перед вами, у котре ввійшовши, знайдете осля привязане, що на него ніхто з людей ніколи не сідав. Одв'язавши його, приведіть.

31. И коли хто вас поспитає: На що одв'язуєте? так скажіть йому: Що Господеві треба його.

32. Пійшовши ж послані, знайшли, як він сказав ім.

33. Як же одв'язували вони осля, казали господарі його до них: На що одв'язуєте осля?

34. Вони ж казали: Господеві його треба.

35. И привели його до И-

суса; и, накинувши свою одєжу на осля, посадили Исуса.

36. Як же він їхав, простилали одєжу свою по дорозі.

37. Коли ж вже наближивсь він до збочу горі Олівної, почало все множество учеників радуєчись хвалити Бога голосом великим за всі чудеса, що бачили,

38. говорючи: Благословен грядущий царь в имя Господне: впокій на небі, и слава на вишинах.

39. А деякі з Фарисєїв між народом казали до него: Учителю, закажі ученикам твоім.

40. И озвавшись рече ім: Глаголю вам, що коли сі замовкнуть, камінне кричатиме.

41. И, як наближивсь, то, побачивши город, заплакав над ним,

42. глаголючи: Що колиб зрозумів и ти хоч у день сей твій, що для впокою твого! тепер же воно закрито перед очима твоїми.

43. Бо прийдуть дні на тебе, и обкинуть ворогі твої шанцями тебе, та й обляжуть тебе, и стиснуть тебе звідусюди.

44. И з землею зрівняють

тебе и діти твої у тобі; и не зоставають у тобі каменя на камені: бо не розумів єси часу одвідин твоїх.

45. И ввійшовши у церкву, почав виганяти продаючих и купуючих,

46. глаголючи їм: Писано: Дом мій дом молитви: ви ж його зробили вертепом розбійників.

47. И навчав що-дня в церкві. Архиєреї ж та письменники шукали його вбити, и значні людські.

48. И не знайшли, що б зробити: народ бо весь горнувся до него слухаючи.

Голова XX.

И сталося одного з тих днів, як навчав він народ у церкві та благовіствував, поприходили архиєреї та письменники с старшими,

2. и промовили до него, кажучи: Скажи нам, якою властю се робиш? або хто дав тобі власть сю?

3. Відказуючи ж рече до них: Спитаю вас и я про одну річ, и скажіть мені:

4. Хрищенне Іоанове з неба було, чи від людей?

5. Вони ж міркували в собі говорячи: Що, коли скажемо: З неба; казатиме:

Чом же не поняли ви віри йому?

6. Коли ж скажемо: Від людей; то весь народ покаменує нас: певен бо він, що Іоан пророк.

7. И відказали, що не знають, звідкіля.

8. А Ісус їм рече: То й я не скажу вам, якою властю я се роблю.

9. Почав же до народу глаголати приповість сю: Один чоловік насадив виноградник, та й дав його виноградарям, та й відъїхав на довгий час.

10. И післяв у пору до виноградарів слугу, щоб з овощу виноградного дали йому; виноградари ж, побивши його, відослали в порожні.

11. И післяв ще другого слугу; вони ж и того, побивши та обезчестивши, відослали в порожні.

12. И післяв ще третєго; вони ж и сєго поранивши прогнали.

13. Рече ж пан виноградника: Що робити? пішлю сїна мого любого: може, того побачивши, посоромляться.

14. Побачивши ж його виноградари, казали між собою, говорячи: Се наслідник; ходімо вбємо його, щоб наше було наслідє.

15. И, викинувши іогó за виноградник, убíли. Що ж робíтиме пан виноградника?

16. Прийде та й вигубить виноградарів сих, и дасть виноградник íншим. Почúвши ж, сказáли: Боронí Бóже!

17. Він же, поглянувши на них, рече: Що ж се написано? Кáмíнь, що відкинули будівничí, сей стався головою угла?

18. Всякий, хто впаде на той кáмíнь, розібьётся, на ко́го ж він упаде, розітре іогó.

19. И шука́ли архиєре́и та письме́нники наложíти на него́ рúки тієї годíни, та бо́ялись наро́ду: зрозуміли бо, що до них приповість сю сказáв.

20. И, назира́ючи іогó, посла́ли підглядників, що вида́вали себе́ за пра́ведних, щоб схо́пити іогó на слóві та відда́ти старшинí та вла́сти игемо́новíй.

21. И пита́ли вони́ іогó, ка́жучи: Учíteлю, зна́ємо, що пра́во гово́риш, и навча́єш, и не дівисся на лице́, а по пра́вді на путь Бóжий наставля́єш.

22. Годíться нам Кéсаревí да́нину дава́ти, чи ні?

23. Постері́гли ж íх під-

сту́п, рече́ до них: Що ме́не споку́шуете?

24. Покажіть мені денáрия. Чи́е ма́є обличче и на́дпись? Озва́вшись ж сказáли: Кéсареве.

25. Він же рече́ ім: Одда́йте ж о́це Кéсареве Кéсаревí, а Бóже Бóговí.

26. И не могли́ вони́ схо́пити іогó на слóві перéд наро́дом; и, диву́ючись óдпові́ддю іогó, мовча́ли.

27. Приступі́вши ж тоді́ дея́кі з Садуке́їв, котрі́ перече́ють, що є́ воскресéнне, пита́ли іогó,

28. гово́рячи: Учíteлю, Мойсе́й написáв нам: Ко́ли чий брат умре́, ма́вши жінку, и сей безді́тний умре́, щоб узя́в брат іогó жінку и воскресі́в насінне́ бра́товí сво́єму.

29. Сім о́це братів́ бу́ло; и пер́вий, взя́вши жінку, умéр безді́тний.

30. И взя́в дрúгий жінку, та й сей умéр безді́тний.

31. И трéтій узя́в íї, та й не зоста́вили діте́й, и повмира́ли.

32. Опі́сля ж усі́х умéрла й жінка.

33. О́це ж у воскресéнню ко́му з них бу́де жінкою́? сім бо ма́ли íї за жінку.

34. И відка́зуючи рече́ ім

Исус: Сини світу сего жє-
няться й видають заміж:

35. которі ж удостоються
дождати віку того и воскре-
сення з мертвих, ті ні жє-
няться ані віддають заміж:

36. бо ані вмерти не мо-
жуть: рівні бо ангелам и си-
ні вони Божі, воскресення
синями бвши.

37. А що встають мертві,
то и Мойсей показав коло
купини, як зве Господа Бо-
гом Авраама, и Богом Иса-
ка, и Богом Якова.

38. Бог же не мертвих а
живих, всі бо йому живуть.

39. Озвавшись ж деякі з
письменників, казали: Учи-
телю, добре глаголав єси.

40. И більш не сміли пи-
тати його ні про що.

41. Речє ж до них: Як се
кажуть, що Христос син
Давідів?

42. А сам Давід говорить
у книзі псалм: Речє Господь
Господєві моєму: Сиди по
правіці в мене,

43. доки положу ворогів
твоіх підніжком ніг твоіх.

44. Давід оцє Господом
іго зє: як же він син іго?

45. Як же слухав увесь на-
рід, речє ученикам своїм:

46. Остерегайтесь пись-
менників, що бажають хо-
дити в шатах, та люблять

витання на торгах, та пер-
ві сідалища по школах, та
перві місця на бенкетах;

47. що жеруть домі вдо-
виць, и для віду довго мо-
ляться. Сі приймуть ще тяж-
чий бсуд.

Голова XXI.

Поглянувши ж побачив, як
кидали дари свої в скарбону
заможні.

2. Побачив же и одну вдо-
вицю вбогу, що кидала туди
дві лепті.

3. И речє: Правдиво гла-
голю вам, що вдовиця вбо-
га ся більш усіх укинула:

4. всі бо ті з достатку свого
кидали у дари Божі, ся ж з
недостатку свого увесь про-
житок свій, що мала, вки-
нула.

5. И як деякі говорили про
церкву, що каміннем кра-
сним та посвятами украше-
на, речє:

6. Се, що бачите, прийдуть
дні, в котрі не зоставиться
камінь на камені, щоб не
зруйновано.

7. Питали ж іго, кажучи:
Учителю, коли ж се буде? и
що за ознака, коли се має
статися?

8. Він же речє: Гледіть,
щоб не були зведені: многі
бо прийдуть в имя моє, ка-

жучи: Що се я. А час приближився; не йдіть же за ними.

9. Як же почувєте про війни та бунти, не полóхайтесь: мусить бо перш се статись; тільки ж не зараз конець.

10. Тоді речé ім: Устане на́рід на на́рід и ца́рство на ца́рство,

11. и трус вели́кий по місцях, и голоднеча, и по́мір буде, и стра́хи, и озна́ки з не́ба вели́кі бу́дуть.

12. Та перш тогó всгó на́лòжат на вас ру́ки свої и гони́тимуть, видаючі у шко́ли и темни́ці ве́дених перéд царі та игéмони задля́ имя́ мого́.

13. И ста́неться воно́ вам на свідкува́нне.

14. Постановіть же в серцях ва́ших наперéд не готóвитись відказувати:

15. я бо дам вам уста́ и премудрість, котрій не здо́люють протівитись, ані всто́яти усі протівники ва́ші.

16. Бу́дете ж вида́вані и від роді́телів, и братів, и роді́ни, и приятелів: и вби́ватимуть дея́ких з вас.

17. И бу́дете ненаві́джені від усіх задля́ имя́ мого́.

18. И волосі́на з голови́ ва́шої не загі́не.

19. У терпінню ва́шому ося́гніть ду́ши ва́ші.

20. Як же побачите, що обго́рнуто табора́ми Єрусали́м, тоді зна́йте, що набли́жилось спусті́нне іого́.

21. Тоді, хто в Юде́ї, неха́й біжа́ть у го́ри; а хто в сере́дині в іому́, неха́й вихо́дять; а ті, що по се́лах, неха́й не ввихо́дять у него́.

22. Бо се дні ме́сти, щоб справді́лось усé на́писане.

23. Го́ре ж важкі́м и го́дуючим у ті дні! бу́де бо бі́да вели́ка на землі, и гнів на наро́ді се́му.

24. И поля́жуть від го́стро́го меча́, и поза́ймані бу́дуть у полонь до всіх пога́н; и топта́тимуть Єрусали́м пога́не, до́ки сповня́ться часі́ пога́н.

25. И бу́дуть озна́ки на со́нці, и міся́ці, и зоря́х, а на землі́ пере́полох наро́дів у за́колоті; як заре́ве мо́ре та фі́лі.

26. И омертві́ють лю́де від стра́ху та дожида́ння то́го, що прійде на вселенну́: си́ли бо небесні захи́таються.

27. И тоді побача́ть Сі́на чолові́чого, иду́чого на хма́рі с сі́лою и сла́вою вели́кою.

28. Як же зачне́ се дія́тись, випро́стуйте́сь и підійма́йте

голови ва́ші: бо набли́жилось викупле́нне ва́ше.

29. И сказа́в при́повідь ім: Ба́чите смоківницю и всі́кі дерева́.

30. Як роспу́куються вже, ба́чивши са́мі розуме́те, що вже бли́зько літо.

31. Так и ви, коли́ побáчите, як се ста́неться, зна́йте, що бли́зько ца́рство Бо́же.

32. Истино́ глаго́лю вам: Ще не пере́йде рід сей, до́ки все ста́неться.

33. Не́бо и земля́ пере́йде, слова́ ж мо́ї не пере́йдуть.

34. Остерегáйтесь ж, щоб ча́сом не обтягчи́лись ва́ші серця́ прожо́рством, та п'я́нством, та жу́рбою життя́ се́го, и щоб несподі́вано на вас не насті́г день той.

35. Бо, як сі́тка, впаде́ на всіх, що живу́ть на лиці́ всі́єї землі́.

36. Пильну́йте, по всяк час мо́лячись, щоб удосто́їлися втекти́ від то́го всього́, що ма́є ста́тись, и ста́нути пе́ред Си́ном чолові́чим.

37. Навча́в же дня́ми в це́ркви, но́чами ж вихо́дячи, пробува́в на горі́ зва́ній Олі́вною.

38. Усі́ ж лю́де сходи́лись ра́но до не́го в це́ркву слухати́ іо́го.

Голова́ XXII.

Набли́жалося ж свя́то опрісно́ків, зва́не па́сха.

2. И шука́ли архиере́ї та письме́нники, як би погуби́ти іо́го: бо́ялись бо наро́ду.

3. Ввійшо́в же Сатана́ в Юду, на прізви́ще Искаріо́цького, що був з числа́ два́надцяти́.

4. И пійшо́вши говорі́в з архиере́ями та воіво́дами, як іо́го зра́дити ім.

5. И зра́дили вони́, и вмо́вились іо́му срі́бля́ да́ти.

6. И обі́цявся, и шука́в на́годи, щоб ви́дати іо́го ім без наро́ду.

7. Прийшо́в же день опрісно́ків, як тре́ба бу́ло коло́ти пасхове́ ягня́.

8. И післа́в Петра́ та Іоа́на, глаго́лючи: Иді́ть та приго́товте нам па́сху істи́.

9. Вони́ ж сказа́ли іо́му: Де хо́чеш, щоб пригото́вити?

10. Він же рече́ ім: Ось, як уві́йдете в го́род, зустрі́не вас чолові́к, глек води́ не-сучі́. Иді́ть слідо́м за ним у госпа́ду, куди́ вві́йде.

11. И скажі́ть господареві́ до́му: Ка́же тобі́ учі́тель: Де сві́тлиця, щоб па́сху з учени́ками мо́їми істи́?

12. И той́ вам пока́же гір-

ницю велику застелену: там приготуйте.

13. Пійшовши ж знайшли, як сказав їм, и приготували пасху.

14. И, як настала година, сів він, и дванадцять апостолів з ним.

15. И речé до них: Бажанням забажав я сю пасху їсти з ва́ми, перш ніж прийму́ му́ки:

16. глаго́лю бо вам: Що більш не їстиму її, до́ки сповні́ться в ца́рстві Божому.

17. И, взявши ча́шу, оддавши хвалу́, речé: Прийма́йте се та поділі́ть собі:

18. глаго́лю бо вам: Що не пі́тиму вже від плóду виногра́днєго, до́ки ца́рство Бо́же прийде.

19. И, взявши хліб, оддавши хвалу́, переломі́в, и дав їм, глаго́лючи: Се єсть тіло моє́, що за вас да́не: Се чині́ть на мій спóмин.

20. Так са́мо й ча́шу після́ вечері, глаго́лючи: Ся ча́ша новий завіт у крові мої́й, що за вас пролі́та.

21. Тільки ось рука́ зра́дника мо́го зо мно́ю на столі́.

22. Син то чолові́чий іде́, як постанóвлено наперед. тільки ж го́ре чолові́кові то́му, що зра́дить його́!

23. И ста́ли вони́ перепі-

туватись між собо́ю, хто б з них був, що се ма́є зробі́ти.

24. Поста́ло ж и змага́нне між ними́, хто з них здає́ться бу́ти більшим.

25. Він же речé їм: Царі́ в пога́н пану́ють над ними́, и ті, що вла́сть над ними́ ма́ють, доброді́ями зву́ться.

26. Ви ж не так: тільки ж найбіль́ший між ва́ми неха́й бу́де як найме́нший, и хто ста́рший, як слуга́.

27. Хто бо біль́ший: хто за столóм, чи хто послóгує? хиба́ не хто за столóм? я ж між ва́ми як слуга́.

28. Ви ж пробува́ли зо мно́ю в споку́сах мої́х.

29. И я завітую́ вам, як завітывав мені́ Оте́ць мій, ца́рство,

30. щоб і́ли й пи́ли за столóм мої́м у ца́рстві моє́му. и сиді́ли на престóлах, судя́чи двана́дцять ро́дів Изра́їлевих.

31. Речé ж Госпо́дь: Сі́моне, Сі́моне, ось Сатана́ жада́в собі́ вас, щоб просі́вати, як пшени́цю;

32. я ж моли́вся за тебе́, щоб не помéншала ві́ра тво́я, и ти хо́лісь наверну́вшись утвер́ди́ браті́в твої́х.

33. Він же ка́же іо́му: Госпо́ди, з тобо́ю готóв я и в темні́цю, и на сме́рть и́ти.

34. Він же рече: Глаголю тобі, Пётре, не запіє сьгодні півень, перш ніж трічі відречэся; що не знаєш мене.

35. И рече ім: Як посілав вас я без сакві, и торбіни, и обува, чи чого не доставало вам? Вони ж казали: Нічого.

36. Рече тоді ім: А тепер хто має сакву, нехай бере так само й торбіну: а хто не має, нехай продасть одѣжу та купить меч.

37. Глаголю бо вам, що ище се написано мусить справдітись на мені: И з беззаконними полічено іогó: бо и все про мене сповняється.

38. Вони ж казали: Гбсподи, ось мечів тут два. Він же рече ім: Доволі.

39. И вийшовши пійшов по звичаю на гóру Олівну; ийшли ж слідом за ним и ученикі іогó.

40. Прибувши ж на місце, рече ім: Моліться, щоб не ввійти в спокýсу.

41. А сам відступів од них так як кінуги каменем, и, приклонівши коліна, молівся;

42. глаголючи: Отче, коли хочеш, мімо неси чашу сю від мене: тільки ж не моя воля, а твоя нехай буде.

43. Явився ж іому ангел з неба, підкріпляючи іогó.

44. И, бұвши в смертній боротьбі, ще пильніше молівся; був же піт іогó як каплі крові, каплючі на землю.

45. И, вставши від молитви, прийшовши до учеників своїх, знайшов їх сплячих від смутку,

46. и рече ім: Чого спите? уставши моліться; щоб не ввійшли в спокýсу.

47. Ще ж він промовляв, ось нарóд и званий Юда, одін з дванадцяті, йшов поперед них, и приступів до Ісуса поцілувати іогó.

48. Ісус же рече іому: Юдо, цілуваннем Сіна чоловічого зраджуєш?

49. Бачивши ж ті що коло него, до чого доходить, казали іому: Гбсподи, чи вдарити нам мечем?

50. И вдарив одін хтось из них слугу архиерейського, та й відтїв іому ўхо праве.

51. И озвавшись Ісус, рече: Оста́вте аж до сего. И, приторкнұвшись до ўха іогó, сцілів іогó.

52. Рече ж Ісус до прийшовших на него архиерев и воївод церковних и старших: Як на розбійника ви прийшли з мечами та киями?

53. Як що-дня був я з вами в церкві, не простягали рук на мене; а се ваша година и власть темряви.

54. Узявши ж іюго, повелі, и привелі іюго в двір архиерейський. Петр же йшов слідом оддалекі.

55. Як же запалили огонь серед двора та посідали вкупі, сів и Петр серед них.

56. Побачивши ж іюго одна служниця як сидів коло світла, и, придивляючись на него, сказала: И сей з ним був.

57. Він же одрікся іюго, кажучи: Жінко, не знаю іюго.

58. А згодя другий, побачивши іюго, сказав: И ти з них єси. Петр же каже: Чоловіче, ні.

59. И мало що не через одну годіну, інший хтось ствердів, кажучи: Справді и сей з ним був: бо и Галілеєць він.

60. Каже Петр: Чоловіче, не знаю, що кажеш. И зараз, як ще говорів він, запіяв півень.

61. И обернувшись Господь, поглянув на Петра. И згадав Петр слово Господнє, як глаголав йому: Що перш ніж півень запіє відречєсся мене тричі.

62. И вийшовши геть Петр, заплакав гірко.

63. А чоловіки, що держали Ісуса, насміхались из него, бьючи.

64. И, закривши іюго, били в лице іюго, та й питали іюго, кажучи: Проречі, хто вдарив тебе.

65. И іншого, багато хуливши, казали на него.

66. А як настав день, зібралась старшина людська, та архиерей и письменники, та й повелі іюго в раду свою, кажучи:

67. Чи ти єси Христос? скажі нам. Речє ж ім: Коли вам скажу, не піймете віри;

68. коли ж и спитаю вас, не відповісте мені и не відпустите.

69. Від нині сидітиме Син чоловічий по правіці сили Божої.

70. И сказали всі: То се ти Син Божий? Він же до них речє: Ви кажете, що се я.

71. Вони ж сказали: На що нам ще свідчення? самі бо чули з уст іюго.

Голова XXIII.

И вставши все множество их, повелі іюго до Пилата.

2. И стали винувати іюго, кажучи: Сего знайшли ми, що розвертає народ и забо-

роніє Кесареві данину давати, та й каже, що він Христос царь.

3. Пилат же спитав іого, кажучи: Чи ти царь Жидівський? Він же, озвавшись до него, рече: Ти кажеш.

4. Пилат же сказав до архиерей і до народу: Ніякої не знаходжу вини в чоловікові сему.

5. Вони ж намагали, говорючи: Що бунтує народ, навчаючи на всій Юдеї почавши від Галилеї аж посі.

6. Пилат же, почувши про Галилею, спитав, чи чоловік не Галилеєць,

7. и, довідавшись, що він присуду Иродового, післав іого до Ирода, що також був у Єрусалимі тими днями.

8. Ирод же, побачивши Исуса, зрадів вельми: бажав бо здавна бачити іого: бо чув багато про него; и сподівався яку ознаку бачити, що від него станеться.

9. Питав же іого словами многими; він же нічого не відказав іому.

10. Стояли ж архиереї та письменники, завзято винуючи іого.

11. Зневаживши ж іого Ирод з воїнами своїми та насміявшись, одягнувши іого

в шату ясну, післав іого Пилатові.

12. Стали ж собі друзями Пилат та Ирод того дня: жили бо перше ворогуючи між собою.

13. Пилат же, скликавши архиерей і та князів и народ,

14. каже до них: Привели ви мені чоловіка сего, яко розвертаючого народ; и ось я, перед вами питаючи, ніякої не знайшов в чоловікові сему вини, якими винусте іого;

15. та й ні Ирод; послав бо вас до него, и ось нічого достойного смерти не зроблено від него.

16. То покаравши відпусту іого.

17. (Треба ж іому було відпускати ім що-свята одного.)

18. Закричали ж вони всі разом, кажучи: Візьмі сего, відпусти ж нам Вараву.

19. Котрого, за якусь бучу, що сталась у городі, и убійство, вкинуто в темницю.

20. Знов же Пилат погликнув, хотівши відпустити Исуса.

21. Вони ж кричали: Роспни, роспни іого!

22. Він же втрете каже до них: Яке ж бо зло зробив сей? Ніякої вини смерти не

знайшов я в іому. То покаравши випущу іогó.

23. Вони ж намагали гóлосом великим, прóсячи іогó роспяти. И перемогли гóлоси їх та архиєрэйські.

24. Пилат же присудив, щоб стáлось по прóсьбі їх.

25. Відпустив же ім за бунт и убійство вкíнутого в темницю, котрóго просіли: Исуса ж відав на їх волю.

26. И як повелі іогó, то, взявши одногó Сімона Киринаєя, идучого з поля, положили на него хрест нести за Исусом.

27. Ийшло ж слідом за ним велике мнóжество наро́ду и жіно́к, що гóлосіли и ридали по іому.

28. И обернувшись до них Исус, рече: Дóчки Єрусалимські, не плачте по мені; а по собі плачте и по дітях ва́ших.

29. Бо ось прийдуть дні, коли скажуть: Блаженні неплідні, и утрóби, що не роділи, и соскі, що не годували.

30. Тоді стáнуть говорити гóрам: Упадіть на нас, и узгір'ям: Покрийте нас.

31. Бо коли зелéному дéреву се рóблять, то с сухім що стáнеться?

32. Вéдено ж и інших двох лиходів з ним на смерть.

33. И, яє прийшли на врóчище Череповé, там роспjali іогó и лиходів, одногó по правіці и одногó по лівіці.

34. Исус же рече: Отче, відпусти ім: не знають бо, що рóблять.

35. И стояв наро́д дівлячись. Насміхалися ж и старші з ними, ка́жучи: Інших спасав; нехай спасе и себе, коли се Христóс, ви́браний Бóжий.

36. Насміхалися ж з него и во́їни, приступаючи и óцет подаючи іому,

37. и ка́жучи: Коли ти еси царь Жидівський, спасі себе.

38. Була ж и надпись над ним письмом Грецьким та Рімським, та Єврэйським: Се царь Жидівський.

39. Один же з повішених лиходів хулив іогó, ка́жучи: Коли ти Христóс, спасі себе и нас!

40. Озвавшися ж другий, докорив іому, ка́жучи: И не боїсся Бóга, коли в такому ж óсуді еси?

41. Та ми по правді: по заслúзі бо за те, що ко́ли, приймаємо; сей же нічóго недóброго не зробив.

42. И сказа́в до Исуса: Спогадай мене, Гóсподи, як прийде́ш у ца́рстві твоім.

43. И рече іому Исус: И-

стино глаголю тобі: Сьогодні зо мною будеш у раю.

44. Було ж се коло години шостої, и темрява сталась по всій землі до години дев'ятої.

45. И померкло сонце, и роздерлась завіса церковня посередині.

46. И поклікнувши голосом великим Ісус, рече: Отче, у твої руки передаю духа мого! и, се промовивши, зітхнув духа.

47. Побачивши ж сотник, що сталося, прославив Бога, кажучи: Справді чоловік сей праведний був.

48. И весь народ, що сходився на сю дивовіжу, побачивши, що сталося, бьючи себе в груди, вертався.

49. Стояли ж усі знакомі його оддалекі и жінкі, що поприходили слідом за ним из Галилеї, дивлячись на се.

50. И ось чоловік, на ім'я Іосиф, будучи райця, чоловік добрий и праведний,

51. (сей не пристав до ради и діла їх,) з Аримаеї, горада Жидівського, що також сподівався царства Божого;

52. сей, прийшовши до Пилата, просив тіла Ісусового.

53. И, знявши його, обгорнув його плащеницею, и положив його у гробі висіче-

ному, де ніколи ніхто не лежав.

54. И був день п'ятниця, а субота світала.

55. Поприходивши ж слідом жінкі, що прийшли з Галилеї, дивились на гроб, и як положене було тіло його.

56. И вернувшись наготовили пахоців та міра, а в суботу відпочивали по заповіді.

Голова XXIV.

Першого ж дня тижня, вельми рано, прийшли вони на гроб, несучи що наготовили пахоці, и другі з ними.

2. Знайшли ж камінь відкочений від гробу.

3. И ввійшовши не знайшли тіла Господа Ісуса.

4. И сталося, як здумались вони від сього, ось два чоловіки стояли перед ними в шатах ясних.

5. Як же полякались вони и нахилили лице до землі, рекли до них: Чого шукаєте живого між мертвими?

6. Нема його тут, а встав. Згадайте, як він промовляв до вас, ще будши в Галилеї,

7. глаголючи: Що мусить Син чоловічий бути виданим у руки чоловіків грішників, и бути росп'ятим, и третєго дня воскреснути

8. И згада́ли слова́ ію́б,
9. и, верну́вшись од гробу́,
спові́стїли про се все оди-
надцятѣх и всіх їнших.

10. Була́ ж Марія́ Магда-
ліна, та Іо́анна, та Марія́
Якво́ва, и їнші з ними́, що
опові́дали перѣд апостола-
ми се.

11. И яві́лись перѣд ними́
яко́ відумка слова́ їх, и не
поня́ли віри їм.

12. Петр же вста́вши по-
біг до гробу́; и нахили́вшись
побачи́в тїльки полотно́, що
лежа́ло, и пі́йшов, сам у
собі́ дивю́чись тим, що ста́-
лось.

13. И ось дво́є з них ийшло́
того́ ж дня на село́, зване́
Емау́с, го́ней з шістьдеся́ть
од Єрусали́му.

14. И розмовля́ли вони́
між собою́ про все те, що
ста́лося.

15. И ста́лось, як розмов-
ля́ли вони́ та перепі́тувались,
и сам Ісус набли́жившись
ийшо́в з ними́.

16. Очі́ ж їх бу́ли вде́ржані,
щоб не пізна́ли ію́б.

17. Рече́ ж до них: Що́ се
за рече́, про котрі́ розмо-
вляєте між собою́ йду́чи, та
суму́єте?

18. Озва́вся ж оди́н, на имя́
Кло́ппа и ка́же до него́: Хи-
ба́ ти оди́н захо́жий у Єруса-

лімі, и не зна́єш, що ста́-
лося в ію́му сі́ми дня́ми?

19. И рече́ їм: Що́ ж таке́?
Вони́ ж сказа́ли ію́му: Про
Ісуса́ Назаряни́ну, що був
муж проро́к, си́льний ділом
и сло́вом перѣд Бо́гом и всі́м
наро́дом,

20. як ві́дали ію́б архи-
ере́ї та князі́ наші́ на суд
смертний и роспя́ли ію́б.

21. Ми ж упова́ли, що́ се
він, що ма́є зба́вити Изра́-
їля; а до все́го того́ третій
се день іде́ се́годні, як се
ста́лося;

22. тїльки ж и жі́нкі де́які
з на́ших наля́кали нас, бу́вши
ра́но при гробі́,

23. и, не знайшо́вши тіла
ію́б, прийшли́ опові́дуючи,
що явле́нне а́нгелів ба́чили,
котрі́ глаго́лють, що він жи-
вий.

24. И пі́йшли де́які з на́-
ших до гробу́, и знайшли́ так,
як и жі́нкі каза́ли; ію́б ж не
ба́чили.

25. И рече́ він до них: о
безу́мні и лі́нівї се́рцем ві-
рувати все́му, що про́мовили
проро́ки!

26. Чи не му́сив се терпі́ти
Христос́ и ввійти́ в сла́ву
свою́?

27. И, почавши́ від Мойсе́я
и від усі́х проро́ків, вия́снів
їм у всіх писа́ннях про него́.

28. И наблизились до села, кудї йшли, и він зробів, ніби хоче йти далїй.

29. Вони ж удержували іогó, ка́жучи: Зоста́нься з на́ми: бо вже на́двечір, и нахили́вся день. И ввійшо́в, щоб зоста́тись из ними́.

30. И ста́лось, як сидів він за сто́лом з ними́, взявши хліб, благослови́в и переломивши пода́в їм.

31. Їм же відкри́лись о́чі, и пізна́ли вони́ іогó; и ста́вся він невидимий їм.

32. И ка́зали вони́ оди́н до одно́го: Хиба́ ж се́рце на́ше не горі́ло в нас, як промовля́в до нас у дорóзі, и як роскрива́в нам писа́ння?

33. И, вста́вши тієї ж годі́ни, верну́лись у Єрусали́м и знайшли́ згрома́джених одина́дцять, и тих, що були́ з ними́,

34. як говори́ли: Що встав Госпо́дь справді и яви́вся Сїмо́нові.

35. И розпо́вили вони́, що ста́лось у дорóзі, и як пізна́ли іогó в лама́нню хлі́ба.

36. Як же се вони́ говори́ли, сам Исус став посере́д них, и рече́ їм: Упо́кій вам.

37. Вони́ ж, поляка́вшись и перестра́шившись, думали, що ду́ха ба́чять.

38. И рече́ їм: Чого́ стрі-

во́жились? и чого́ думки вста́ють у серця́х ва́ших?

39. Диви́ться на ру́ки мої и но́ги мої, що се сам я. Дотика́йтесь мене́ и вбача́йте; бо дух ті́ла и ко́стей не ма́є, як ба́чите, що я ма́ю.

40. И, се глаго́лючи, показав їм ру́ки и но́ги.

41. Ще́ ж як не поня́ли вони́ віри з радо́щів та дивували́сь, рече́ їм: Ма́єте що їсти тут?

42. Вони́ ж іо́му пода́ли ри́би печено́ї часті́ну та медово́го сти́льника.

43. И взявши і́в перед ними́.

44. Рече́ ж їм: Оце́ ж слова́, що глаго́лав я до вас, ще́ б́вши з ва́ми, що му́сить справди́тися все, пи́сане в зако́ні Мойсе́євому, и проро́ках, и пса́льмах про мене́.

45. Тоді́ розкрив їм ро́зум розуміти писа́ння,

46. и рече́ їм: Що так на́писано и так тре́ба бу́ло терпі́ти Христу́ и воскресну́ти з ме́ртвих трети́го дня;

47. И пропові́дуватись в імя́ іогó пока́янню и відпу́щенню грі́хів між усі́ма наро́дами, поча́вши від Єрусали́му.

48. Ви ж сви́дки се́го.

49. И ось я поси́лаю оби́-

туванне Отця могó на вас; ви ж сидíte у гóроді Єрусалимі, поки одягнетесь сілою звиш.

50. И вівів' їх геть аж до Виеáни, и, знявши рúки свої, благословів їх.

51. И стáлось, як благо-

словляв їх, одступів од них и вознісся на небо.

52. Вони ж, поклонівшись йому, вернулись у Єрусалим, з радощами великими;

53. и пробували раз у раз у цереві, хвалячи и благословляючи Бóга. Амíнь.

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СВ. ІОАНА.

Голова́ I.

У почíні було́ Слово, и Слово було́ в Бóга, и Бог було́ Слово.

2. Воно́ було́ в почíні у Бóга.

3. Все ним сталося, и без него не сталося нищó, що сталося.

4. У іому́ життє́ було́: и життє́ було́ світлом лю́дям.

5. И світло у темряві світить, и темрява іогó не обняла́.

6. Був чоловік посланий від Бóга, имя́ іому́ Іоáн.

7. Сей прийшов на свідкуванне, щоб свідкувати про світло, щоб усі вірували через него.

8. Не був він світло, а щоб свідкувати про світло.

9. Було́ світло правдiве, що просвічує ко́жного чоловіка, що прихóдить на світ.

10. На світі був, и світ ним наста́в, и світ іогó не пізна́в.

11. У своє́ прийшов, и свої не прийняли́ іогó.

12. Котóрі ж прийняли́ іогó, дав ім власть дітьми́ Бóжими стáтися, що вірують в имя́ іогó.

13. що не від крові, ні від хотіння тілесного, ні від хотіння мýжеського, а від Бóга родилися.

14. И слово́ тілом сталося, и пробувало́ між нами, (и бачили ми сла́ву іогó, сла́ву, я́ко єдинорóдного від Отця́,) пóвне благодáти и правди.

15. Іоáн свідкує про него, и поклікував, глаго́лючи: Се той, про ко́го ка́зав я: За мно́ю грядúщий поперéd мене́ був: бо перш мене́ був.

16. И з повноті́ іогó ми всі прийняли́ и благодáть за благодáть.

17. Бо закон через Мойсея даний був; благодать и правда через Ісуса Христа сталася.

18. Бога ніхто не бачив ніколи; єдинородний Син, що в лоні Отця; той вияснив.

19. И се свідчення Іоанове, як післали Жиди з Єрусалиму священників та Левитів, що спитали його: Хто ти єси?

20. И визнав, и не відперся; а визнав: Що я не Христос.

21. И питали його: Що ж? Иля єси ти? И рече: Ні. Пророк єси ти? И відказав: Ні.

22. Казали ж йому: Хто ж єси? щоб нам бдповідь дати тим, що післали нас. Що кажеш про себе?

23. Рече: Я голос покликуючого в пустині: Віпростайте доругу Господню, як глаголав Ісаія пророк.

24. А послані були з Фарисев.

25. И питали вони його, и казали йому: Чого ж християн, коли ти не Христос, ні Иля, ні пророк?

26. Відказав ім Іоан, глаголючи: Я хрищу вас водою; серед вас же стоить, котрого ви не знаєте:

27. се за мною грядущий,

що поперед мене був; котрому я недостойн розв'язати рем'я обува його.

28. Се в Виваварі сталося, за Йорданню, де Іоан християн.

29. Назавтра бачить Іоан, що Ісус иде до него, и рече: Ось Агнец Божий, що бере на себе гріхи світу.

30. Се той, про кого я казав: За мною гряде муж, що поперед мене був: бо перше мене був.

31. И я не знав його, та, щоб явився Израїлеві для того прийшов я, християн водою.

32. И свідкував Іоан, глаголючи: Що бачив я Духа, злінувшого як голуб з неба, и став він над ним.

33. И я не знав його: та пославши мене християн водою, той мені глаголав: На кого побачиш, що Дух зліне та стане над ним, се той, що християн Духом святим.

34. И бачив я, и свідкував, що се Син Божий.

35. Назавтра знов стояв Іоан и два з учеників його;

36. и, споглянувши на Ісуса идучого, рече: ось Агнец Божий.

37. И чули його два ученики глаголючого, и пійшли слідом за Ісусом.

38. И обернувшись Ісус та побачивши їх слідом идучих, рече їм: Чого шукаете? Вони ж сказали йому: Раві (що єсть перекладом: Учителю), де пробуваєш?

39. Рече їм: Ідїть и подивїться. Пійшли вони, та й бачили, де пробуває, и пробували в него день той; було ж коло десятої години.

40. Один з двох, що чули від Іоана та й пішли слідом за ним, був Андрей, брат Сїмона Петра.

41. Він знаходить первий брата свого Сїмона, и каже йому: Знашли ми Месію (що єсть перекладом: Христос).

42. И привів його до Ісуса. Поглянувши ж на него Ісус, рече: Ти єси Сїмон, син Іони: ти назвєся Кїфа (що єсть перекладом: Петр).

43. Назавтра хотів Ісус вийти в Галилею, и знаходить Філіпа, и рече йому: Ідї слідом за мною.

44. Був же Філіп из Вїєсаїди, з города Андрєєвого та Петрового.

45. Знаходить Філіп Наѳанаїла, и каже йому: Про кого писав Мойсей у законї и пророки, знашли ми, Ісуса, сїна Іосифового, що з Назарету.

46. И каже Наѳанаїл до

него: З Назарету хибá мóже що дóбре бóти? Каже йому Філіп: Ідї та й подивїсь!

47. Побачив Ісус Наѳанаїла, идучого до него, и рече про него: Ось справді Израїлянин, що в йому підступу нема.

48. Каже йому Наѳанаїл: Звідкіля менє знаєш? Озвавсь Ісус и рече йому: Перш ніж Філіп покликав тебе, як був єси під смоківницею, бачив я тебе.

49. Озвавсь Наѳанаїл и каже йому: Раві, ти єси Син Божий, ти єси царь Израїлів.

50. Озвавсь Ісус и рече йому: Що сказав тобі: Я бачив тебе під смоківницею, то й віруєш? Більше сего бачитимеш.

51. И рече йому: Истино, їстино глаголю вам: Від нїні бачитимете небо відкрїте, и ангелів Божих, що сходять угору и вниз на Сїна чоловічого.

Голова II.

А третєго дня було весїлле в Канї Галилєйській; и була мати Ісусова там;

2. запрошено ж и Ісуса, и учеників його на весїлле.

3. И, як не ставало вина, каже мати Ісусова до него: Вина не мають.

4. Речé їй Ісус: Що мені и тобі, женó? ще не прийшла година моя.

5. Кáже іогó мáти слугам: Що вам скáже, робіть.

6. Стояло ж там шість камянїх водникїв про очищенне Жидівське, що містїли відер по два абó по три.

7. Речé їм Ісус: Поналивайте водникї водою. И поналивали їх аж по верх.

8. И речé їм: Чёрпайте тепér, та й несіть до старости. И понесли.

9. Як же покоштував староста водї, що сталась винóm (а не знав, звідкіля, слуги ж знали, що чёрпали воду), кліче женихá староста,

10. и кáже іому: Кóжен чоловік перш добре вино ставить, а як підопьóть, тоді гірше; ти ж додержав добре вино аж до́си.

11. Сей почїн ознак зробив Ісус у Канї Галилейськїй, и показав славу свою; и вірували в него ученикї іогó.

12. Після сего пїйшов у Капернаум, він и мáти іогó, и братї іогó, и ученикї іогó; и там пробували небагато днів.

13. А була близько пасха у Жидів, и пїйшов у Єрусалим Ісус,

14. и знайшов у цёркві продаючих волї, и вівці, и голубї, и міняльникїв сидячих.

15. И, зробивши джугутá з мотузкїв, повиганяв усіх з цёркви, и вівці й волї, а міняльникам поросипав грóшї, и столї поперевертав;

16. а тим, що голубї продавали, речé: Візьміть се звідсіля; не робіть до́му Отця мого́ до́мом торговім.

17. Згадали ж ученикї іогó, що написано: Ревність до́му твого́ зїла менé.

18. Озвались тоді Жидї, и казали іому: Що за знак покажеш нам, що се робиш?

19. Озавсь Ісус и речé їм: Зруйнуйте сю цёркву, и я за три дні підніму вам її.

20. Казали тоді Жидї: Сборок и шість рóків будовано цёркву сю, а ти в три дні піднімеш її?

21. Він же глаголав про цёркву тіла свого́.

22. Як же встав з мёртвих, згадали ученикї іогó, що він се глаголав їм; и вірували писанню и слóву, що глаголав Ісус.

23. Як же був у Єрусалимі у пасху на свята, мно́гі увірували в имя іогó, побачивши чудеса іогó, що робив.

24. Сам же Ісус не звірявся їм, тим що знав усіх:

25. бо не треба було йому, щоб хто свідкував про чоловіка, бо він знав, що було в чоловіку.

Голова III.

Був же чоловік з Фарисеїв, Никодім ім'я йому, князь Жидівський.

2. Сей прийшов до Ісуса в ночі, и каже йому: Раві, знаємо, що від Бога прийшов єси учителем: ніхто бо таких ознак не може робити, як ти робиш, коли не буде Бог з ним.

3. Озвався Ісус и рече йому: Истино, истино глаголю тобі: Коли хто не народиться звіш, не може відіти царства Божого.

4. Каже до него Никодім: Як же може чоловік народитись, старим бвши? хибá може в утробу матери своєї знов увійти, и родитись?

5. Озвався Ісус: Истино, истино глаголю тобі: Коли хто не родиться од води и Духа, не може ввійти, в царство Бже.

6. Роджене від тіла тіло, а роджене від духа дух.

7. Не дивуйся, що глаголав тобі: Мусите ви народитися звіш.

8. Дух де хоче дише, и

гблос юго чүеш, та не знаеш, звідкіля виходить, и куди йде: так усякий народжений од Духа.

9. Озвався Никодім и каже йому: Як може се статись?

10. Відказав Ісус и рече йому: ти єси учитель Израелів, и сего не знаєш?

11. Истино, истино глаголю тобі: Що те, що знаємо, говоримо, и що бачили, свідкуємо; и свідкування нашого не приймаєте.

12. Коли про земне глаголав вам, и не віруєте; як же, коли скажу вам про небесне, увіруєте?

13. И ніхто не зійшов на небо, тільки хто з неба зійшов, Син чоловічий, що на небі.

14. И, як Мойсей підняв угору гадюку в пустині, так мусить бути піднятий и Син чоловічий,

15. щоб ко́жний віруючий в него не погіб, а мав життє вічне.

16. Так бо полюбив Бог світ, що Сіна свого єдиного родного дав, щоб ко́жен віруючий в него не погіб, а мав життє вічне.

17. Бо не післав Бог Сіна свого на світ, щоб осудив світ, а щоб спасся ним світ.

18. Хто вірує в него, не осудиться; хто ж не вірує, уже осуджений: бо не вірував у ім'я єдинородного Сина Божого.

19. Сей же єсть суд, що світло прийшло на світ, и полюбіли люде темряву більше ніж світло: були бо лихі їх учінки.

20. Кóжен бо, хто чинить лихє, ненавидить світло, и не йде до світла, щоб не згнанено вчінків іогó.

21. Хто ж робить правду, иде до світла, щоб вїявились іогó вчінки: бо в Бóзі рóблені.

22. Післá сєго пїйшов Ісус и ученикі іогó у Юдейську зємлю; и там пробував з ними, и христів.

23. Христів же и Іоан у Єноні поблизу Салїма: бо водї булó там багáто; и приходили, и христїлись.

24. Ще бо не вкїнуто в темніцю Іоана.

25. Постáло ж змагáнне в учеників Іоанових з Жидáми про очищєнне.

26. И прийшли вони до Іоана, и казали іому: Равї, той що був з тобою за Іордáнню, котрóму свідкував есі, ось сей христїть и всі идуть до него.

27. Озвáвсь Іоан и речє: Не мóже чоловік прийняти

нічóго, коли не бóде дано іому з нєба.

28. Самі ви мені свідкуєте, що я казав: Я не Христóс, а що я посланий перед ним.

29. Хто має заручену, той жених; а друг жениха, стóячи и слухаючи іогó, радощами радується гóлосу жениха; ся оцє радїсть моя сповнілась.

30. Той мусить рости, я ж маліти.

31. Хто звиш грядє, той над усіма; хто від землі, той від землі, и від землі говорить; хто з нєба грядє, той над усіма.

32. И що бачив и чув, про те й свідкує; и свідкувáння іогó ніхтó не приймає.

33. Хто прийняв свідкувáнне іогó, той ствердїв, що Бог правдївий.

34. Когó бо післáв Бог, той слова Бóжі говорить: бо не мірою дає Бог Духа.

35. Отєць любить Сїна, и все дав у рúки іому.

36. Хто вірує в Сїна, той має вчне життє; а хто не вірує Сїнові, не бачитиме життя, а гнів Бóжий пробуває на іому.

Голова IV.

Як же взнав Госпóдь, що прочули Фарисєї, що Ісус

більш учеників єднає и хри-
стить, ніж Іоан,

2. (хоч Ісус сам не хри-
стів, а ученикі його;)

3. то покинув Юдею, та
й пішов знов у Галилею.

4. Треба було йому прох-
дити через Самарію.

5. Приходить оце в город
Самарянський, названий Сі-
хар, поблизу хутора, що дав
Яков Іосифу, синові своєму.

6. Була ж там криниця
Якова. Оце ж Ісус, уто-
мившись в дорозі, сидів так
на криниці; було ж коло ше-
стої години.

7. Приходить жінка з Са-
марії начерпати води. Рече
й Ісус: Дай мені пити.

8. Ученикі бо його пішли
в город, щоб купити їжи.

9. Каже ж йому жінка Са-
марянка: Як се ти, Жидовин
бувши, пити просиш від ме-
не, жінки Самарянки? Бо
Жиди не знаються с Сама-
рянами.

10. Озвався Ісус и рече їй:
Колиб знала дар Божий и
хто се говорить тобі: Дай
мені пити; ти просила б го-
го; и дав би тобі води жи-
вої.

11. Каже йому жінка: До-
бродію, и черпакá не маєш,
и колодязь глибокий; звід-
кіля ж маєш воду живу?

12. Хибá ти більший єси
отця нашого Якова, що дав
нам сей колодязь? и він сам
з него пив, и сини його, и
скот його.

13. Озвався Ісус и рече їй:
Всякий, хто пє воду сю за-
бажає знов;

14. хто ж напється води,
що я дам йому, не забажає
до віку; а вода, що дам ю-
му, жерелом води, що течє
в життє вічне.

15. Каже до него жінка:
Добродію, дай мені цієї во-
ди, щоб не жаждувала, ані
ходила сюди черпати.

16. Рече їй Ісус: Иди по-
клич чоловіка твого, та й
приходь сюди.

17. Озвалася жінка и каже:
Не маю чоловіка. Рече їй І-
сус: Добре сказала єси, що
чоловіка не маєш:

18. пять бо чоловіків мала,
и тепер которого маєш, не
чоловік тобі: у сему правду
сказала єси.

19. Каже йому жінка: До-
бродію, бачу, що пророк єси
ти.

20. Батькі наші на сій го-
рі поклонялись; а ви каже-
те, що в Єрусалимі місце, де
треба поклонятися.

21. Рече їй Ісус: Жінко,
вір мені, що прийде час, ко-
ли ні на горі сій, ані в Є-

русалимі поклоня́тиметься ви Отцеві.

22. Ви кланя́єтесь, а чому́, не зна́єте; ми кланя́ємось, и чому́, зна́ємо: бо спасе́нне від Жидів.

23. Та при́йде час, и вже єсть, що правди́ві покло́нники покло́ня́ться Отцеві ду́хом и правдою; Отець бо таки́х шука́є поклоня́ючихся іому́.

24. Ду́х Бог, и хто покла́ня́ється іому́, ду́хом и правдою му́сить поклоня́тись.

25. Ка́же іому́ жінка: Зна́ю, що Месія́ при́йде (зва́ний Христос). Як при́йде він, звісти́ть нам усé.

26. Рече́ ії́ Исус: Се я, що глаго́лю тобі.

27. И при́шли на се учени́кі іогó, и дивува́лись, що він из жінкою́ розмовля́в; та ніхто́ не сказа́в: Чого́ тобі тре́ба? абó: Про що розмовля́єш из не́ю?

28. Покінула́ тоді́ відрó своє́ жінка, и пі́шла в го́род, и ка́же лю́дям:

29. Иді́ть подиві́ться на чолові́ка, котри́й сказа́в мені́ все, що я зроби́ла; чи се не Христос?

30. Війшли́ ж з го́рода, и при́шли до не́го.

31. Тим часо́м просі́ли іогó учени́кі: Раві́, іж.

32. Він же рече́ ім: Я ма́ю

іжу́ істи, котро́ї ви не зна́єте.

33. Каза́ли ж учени́кі оди́н до одно́го: Хиба́ хто прині́с іому́ істи?

34. Рече́ ім Исус: Мо́я їжа, щоб чині́ти во́лю посла́вшого мене́, и скінчи́ти іогó діло́.

35. Хиба́ ви не ка́жете: Що ще чоти́рі місяці́, та й жни́ва при́йдуть? Ось глаго́лю вам: Зді́йма́ть о́чі ва́ші, та погля́ньте на ниви́, що вже пополо́вили на жни́ва.

36. И при́йма́є жнець пла́ту, и збира́є о́воц у життє́ вічне, щоб и хто сі́є ра́дувався, и хто жне.

37. Бо у се́му сло́во правди́ве: що і́нший, хто сі́є, и і́нший, хто жне.

38. Я післа́в вас жа́ти, ко́ло чо́го ви не працюва́ли: і́нші лю́де працюва́ли, а ви на пра́цю іх увійшли́.

39. З го́рода ж то́го бага́то уві́рувало в не́го Самаря́н через сло́во жінки́, свідку́ючої: Що сказа́в мені́ все, що зроби́ла.

40. Як же при́шли до не́го Самаря́не, просі́ли іогó зіста́тись у них; и зіста́всь там два́ дні.

41. И бага́то б́льше уві́рувало за сло́во іогó,

42. А ти́й жінці́ каза́ли: Що

вже не задля твого оповідання віруємо: самі бо чули, и знаємо, що се справді Спас світу Христос.

43. Через два ж дні вийшов звідтіля та прийшов у Галилею.

44. Сам бо Ісус свідкував, що пророк у своїй отчині чести не має.

45. Як же прийшов у Галилею, прийняли його Галилейці, бачивши все, що зробив у Єрусалімі на свята: бо й вони ходили на свята.

46. Прийшов же Ісус изнов у Кану Галилейську, де зробив воду вином. И був один царський, котрого син нездужав у Капернаумі.

47. Сей, почувши, що Ісус прибув из Юдеї в Галилею, прийшов до него, и благав його, щоб пійшов та оздоровив сина його: бо мав умерти.

48. Речé ж Ісус до него: Коли ознак та див не побачите, не увіруєте.

49. Каже до него царський: Господи, иди перш, ніж умре дитина моя.

50. Речé йому Ісус: Иди, син твій живий. И увірував чоловік слову, що промовив йому Ісус, и пійшов.

51. Вже ж він ишов, зустріли його слуги його и зві-

стіли, кажучи: Що хлопчик твій живий.

52. Спитав же в них про годину, коли полéгшало йому. И кажуть йому: Що вчора се́мої години покинула його горячка.

53. Зрозумів же батько, що тієї са́мої години, котро́ї сказав йому Ісус: Що син твій живий; и увірував сам и весь дiм його.

54. Се знов другу ознаку зробив Ісус, прийшовши з Юдеї в Галилею.

Голова V.

Після сего було свято Жидівське; и прийшов Ісус у Єрусалім.

2. У Єрусалімі ж коло Овечих воріт є купіль, що звється по єврейськи Вео́езда, з п'ятьма ходниками.

3. В них лежало велике мно́жество недужих, сліпих, кривих, сухих, що дожидали дви́ження води.

4. Ангел бо певного часу спускавсь у купіль и збивав воду: хто ж первий улазив після збивання води, одужував, яко́ю б ні мучився бо́лестю.

5. Був же там один чоловік, що тридцять и вісім ро́ків був у недусі.

6. Сяго побачивши Ісус лежачого, и довідавшись, що довгий уже час нездужає, рече йому: Хочеш одужати?

7. Відповів йому недужий: Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібьється вода, вкинув мене в купіль; як же прийду я, інший поперед мене влізть.

8. Рече йому Ісус: Устань, візьми постіль твою, та й ходи!

9. И зараз одужав чоловік, и взяв постіль свою, та й ходив; була ж субота того дня.

10. И казали Жиди спільному: Субота; не годиться тобі брати постелі.

11. Відказав їм: Хто оздоровив мене, той мені сказав: Візьми постіль твою, та й ходи?

12. Питали ж його: Що то за чоловік, що сказав тобі: Візьми постіль твою та й ходи?

13. Той же, що одужав, не знав, хто він; бо Ісус відійшов геть, як народ був на місці тому.

14. Опісля знаходить його Ісус у церкві, и рече йому: Оце одужав еси; не гріши більш; щоб гіршого тобі не сталося.

15. Пійшов чоловік, та й

сповістив Жидів, що се Ісус, що оздоровив його.

16. И за се гонили Ісуса Жиди и шукали його вбити, що се зробив у суботу.

17. Ісус же відказав їм: Отець мій и досі робить и я роблю.

18. За се ж ще більш шукали його Жиди вбити, що не то ламле суботу, а ще й Отцем своїм зве Бога, рівним себе ставлячи Богу.

19. Озв'явся ж Ісус и рече їм: Истино, истино глаголю вам: Не може Син нічого робити від себе, коли не бачить, що Отець те робить: що бо той робить, те й Син так само робить.

20. Отець бо любить Сина, и все показує йому, що сам робить; и більші сих покаже йому діла, щоб ви дивувались.

21. Бо, як Отець воскрешає мертвих и оживлює, так и Син, когось хоче, оживлює.

22. Бо Отець и не судить нікого, а суд увесь дав Синови,

23. щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що післав його.

24. Истино, истино глаголю вам: Що, хто слухає слово моє и вірує посланому

менé, має життє вічне, и на суд не прийде, а перейде від смєрти в життє.

25. Истино, истино, глаголю вам: Що прийде час, и нині єсть, що мєртві почують гóлос Сїна Бóжого, и почувши оживу́ть.

26. Бо, як Отець має життє в собі, так дав и Сїнові життє ма́ти в собі,

27. и власть дав йому́ и суд чинїти: бо він Син чоловічий.

28. Не дивуйтесь сєму́: бо прийде час, що в гробáх, почують гóлос іогó,

29. и повиходять: котóрі добрó робїли, в воскресєннє життjá, а котóрі зло робїли, в воскресєннє сýду.

30. Не мóжу я робїти від себе нічóго: як чую, суджу́; и суд мїй праведний; бо не шукаю вóлі моєї, а вóлі послáвшого менé Отцjá.

31. Ко́ли я свідкую́ про себе, свідченнє моє не правдїве.

32. Инший єсть, хто свідкує про мене; и я знаю, що правдїве свідченнє, котрє про мене свідкує.

33. Ви послáли до Іоáна, и свідкував правдї.

34. Я ж не від чоловіка свідченнє приймаю, а глаголю се, щоб ви спаслись.

35. Той був світи́льник горючий и світючий; ви ж хотїли повеселитись на часїну світлом іогó.

36. Я ж маю свідченнє бїльше Іоáнового: діла́ бо, що дав мені Отець, щоб їх скінчити, ті діла́, що я роблю, свідкують про мене, що Отець менé післáв.

37. И послáвший менé Отець сам свідкував про мене. Ані гóлосу іогó не чу́ли ви ніко́ли, ані віду іогó не бачили;

38. и слóва іогó не маєте пробува́ючого в вас: бо ко́го післáв він, тому́ ви не віруєте.

39. Прослідїть писáння; бо ви думаєте в них життє вічне ма́ти; и ті свідкують про мене.

40. И не хочете прийти́ до мене, щоб життє ма́ти.

41. Чєсти від людєй не приймаю.

42. Та спїзнав вас, що любóви Бóжої не маєте в собі.

43. Я прийшов в имя́ Отцjá мого́, и не приймаєте менé. Ко́ли инший прийде в имя́ своє, тогó приймете.

44. Як ви мóжете вірувати, славу одїн од одного́ приймаючи, а слави, що в одного́ Бóга, не шукаєте?

45. Не думайте, що я обвинувачу вас перед Отцем: є, хто винуватить вас: Мойсей, що на него вповіаєте.

46. Колиб ви вірували Мойсєві, вірували б мені: бо про мене той писав.

47. Коби ж іогó писанням не віруєте, як моім словам віруватимете?

Голова VI.

Після сєго пійшов Ісус на той бік моря Галилєйського, Тиверидського.

2. И йшло за ним багáто народу: бо бачили іогó ознаки, що робив над недужими.

3. Зійшов же на гóру Ісус, и сидів там з учениками своїми.

4. Була ж близько пасха, свято Жидівське.

5. Знявши ж Ісус очі и побачивши, що багáто народу йде до него, рече до Филипá: Звідкіля купимо хліба, щоб вони попоіли?

6. Се ж сказав, вивідуючи іогó: бо сам знав, що має робити.

7. Відказав іому Филип: За двісті денáриів хліба не стане ім, щоб кожному з них хоч трóхи досталося.

8. Каже іому одін з уче-

ників іогó, Андрей, брат Симона Петра:

9. Є тут хлóпець одін, що має пять хлібів ячних та дві рибки; тільки що сєго на стільки?

10. Рече ж Ісус: Заставте людей сидати. Була ж трава велика на тому місці. Посідали ж чоловіки, числом тисяч з пять.

11. Приймавши ж хліби Ісус, и оддавши хвалу, подав ученикам, ученики ж сидячим; так само й риби, скільки хотіли.

12. Як же насітилися, рече ученикам своїм: Позбирайте останки окрушін, щоб не пропало ніщо.

13. Зібрали ж и наповніли дванадцять кошиків окрушін из пяти хлібів ячних, що зосталося у тих, що їли.

14. Люде ж, бачивши, яку ознаку зробив Ісус, сказали, що се справді прорóк, грядущий на світ.

15. Як же постеріг Ісус, що хочуть прийти та схопити іогó, щоб зробити іогó царем, то пійшов изнов на гóру сам одін.

16. Як же настав вєчир, пійшли ученики іогó над море,

17. и, ввійшовши в човєн, плили на той бік моря у Ка-

пернаум. И вже стемніло, и не прихóдив до них Исус.

18. А море, од великого вітру, що бурхав, піднялось.

19. Одпливши ж гóней на двадцять и пять абó тридцять, бáчять, що Исус хóдить по морю, и до човна наближується; и полякались.

20. Він же речé ім: Се я; не лякайтесь.

21. Тоді радо прийняли іогó в човен, и зóраз човен опинивсь коло землі, куді вони прямували.

22. Назáвтра нарóд, стоячий по тім бóці моря, побáчивши, що іншого човна не було там, тільки одін той, у котрій ввійшли ученикі іогó, и що не ввійшов з ученика́ми своїми Исус у човен, а що самі ученикі іогó відчáлили,

23. інші ж човні поприхóдили з Тиверіяди поблизу місця, де їли хліб, як хвалу́ оддав Господь;

24. побáчивши ж оцé люде, що Исуса там нема́, ані учеників іогó, ввійшли и вони в човні, та й прибули в Капернаум, шукаючи Исуса.

25. И, знайшовши іогó на тім бóці моря, сказа́ли іому́: Раві, коли прибу́в еси сюда?

26. Відказа́в ім Исус и ре-

чé: Истино, їстино глаго́лю вам: Шука́єте мене́ не тому́, що бáчили ознаки, а що їли хліб, та й насі́тились.

27. Труді́ться не для їжи погибáючої, а для їжи, що заста́ється в вічне життє, котру́ Син чоловічий вам дасть: сего́ бо Отець стверди́в, Бог.

28. Каза́ли ж до него́: Що нам робі́ти, щоб чині́ти діла́ Бóжі?

29. Відказа́в Исус и речé ім: Се е́сть діло́ Бóже, щоб вірували в то́го, кого́ післа́в він.

30. Каза́ли ж іому́: Що ж роби́ш ти за ознаку, щоб віди́ли ми, та й вірували тобі́? що чини́ш?

31. Батькі́ на́ші ма́нну їли в пустіні, як пісано: Хліб з не́ба дав ім їсти.

32. Речé ж ім Исус: Истино, їстино глаго́лю вам: Не Мойсе́й дав вам хліб з не́ба, а Отець мій да́є вам хліб з не́ба правди́вий.

33. Бо хліб Бóжий той, що сходи́ть з не́ба, и життє да́є світові.

34. Каза́ли ж до него́: Го́споди, вся́кого часу́ дава́й нам хліб сей.

35. Речé ж ім Исус: Я хліб житт́я, хто прихóдить до мене́, не голодува́тиме, и хто

вірує в мене, не жаждувати-
ме ніколи.

36. Тільки глаголю вам, що
й віділи мене, та й не віру-
єте.

37. Усе, що дає мені Отець,
до мене прийде; а хто при-
ходить до мене, не віжену
геть.

38. Бо зійшов я з неба не
щоб чинити волю мою, а во-
лю пославшого мене.

39. Се ж воля пославшого
мене Отця, щоб з усього, що
дав мені, не погубив я ні-
чого, а воскресив його остан-
нього дня.

40. Се ж воля пославшого
мене, щоб кожен, хто відить
Сина и вірує в него, вам
життє вічне, и я воскресу
його останнього дня.

41. Міркали тоді Жиди про
него, що сказав: Я хліб, що
зійшов з небес;

42. и казали: Хибá се не
Исус, син Іосифів, котрого
знаємо ми батька й матір?
Як же він каже: Що з неба
зійшов я?

43. Озвãвся ся ж Исус и
речє ім: Не міркайте між
собю.

44. Ніхтò не мòже прийти
до мене, коли Отець, по-
славший мене, не притягне
його, и я воскресу його о-
станнього дня.

45. Написано в пророків:
И будуть усі навчені від Бò-
га. Тим кожен, хто чув од
Отця и навчивсь, приходить
до мене.

46. Не то, щоб Отця хто
відів, тільки той, хто від
Бòга, той відів Отця.

47. Истино, истино глаго-
лю вам: Хто вірує в мене,
має життє вічне.

48. Я хліб життѣя.

49. Батькі ваші їли мánну
в пустині, та й повмирали.

50. Се хліб, що з неба схò-
дить, щоб, хто їсть його, не
вмер.

51. Я хліб живий, що з не-
ба зійшов. Коли хто їсть сей
хліб, житиме по вік; а хліб,
що я дам, се тіло моє, що я
дам за життє світу.

52. Змагались тоді між со-
бою, говорючи: Як мòже він
дати нам тіло їсти?

53. Речє ж ім Исус: Исти-
но, истино глаголю вам: Як
не їстє тіла Сина чоловічого
и не пьєтє його крові, не ма-
єте життѣя в собі.

54. Хто їсть тіло моє и пьє
мою кров, має життє вічне,
и я воскресу його останнього
дня.

55. Тіло моє справді єсть
їжá, и кров моя справді єсть
напиток.

56. Хто їсть тіло моє и пьє

кров мою, в міні пробувас, и я в іому.

57. Як післав мене живий Отець, и я живу Отцем, так и хто ість мене, и той житиме мною.

58. Се хліб, що з неба зішшов. Не як батькі ваші їли манну та й повмирали: хто ість сей хліб, житиме по вік.

59. Се він глаголав у школі, навчаючи в Капернаумі.

60. Многі ж слухавши з учеників іого казали: Жорстоке се слово; хто може іого слухати?

61. Знаючи ж Ісус сам у собі, що міркають про него ученикі іого, рече ім: Се вас блазнить?

62. Що ж, коли побачите Сіна чоловічого, як сходить туді, де перше був?

63. Се дух, що оживлює, тіло не годиться ні на що. Слова, що я глаголю вам, се дух и життє.

64. Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Ісус, котрі не вірують, и хто зрадить іого.

65. И рече: Тим глаголав вам, що ніхто не може прийти до мене, коли не буде дано іому від Отця мого.

66. Після сего багато з учеників іого пішли назад, и вже більш з ним не ходили.

67. Рече ж Ісус дванадцятім: Чи й ви хочете йти?

68. Відказав тоді іому Симон Петр: Господи, до кого йти нам? у тебе слова життя вічного,

69. и ми увірували и знали, що ти єси Христос, Син Бога живого.

70. Відказав ім Ісус: Хіба не я вас дванадцятім вибрав? а один з вас диявол.

71. Говорив же про Юду Симонового Искариота: сей бо мав іого зрадити, один з дванадцяті.

Голова VII.

И ходив Ісус після сего по Галилеї: не хотів бо по Юдеї ходити, що шукали іого Жиди вбити.

2. Було ж близько Жидівське свято кучок.

3. Казали ж до него брати іого: Зійди звідсіля, та й иди у Юдею, щоб и ученикі твої віділи діла твої, що робиш.

4. Ніхто бо тайно нічого не робить, шукаючи сам знаним бути. Коли такє робиш, то покажи себе світові.

5. Бо й брати іого не вірували в него.

6. Рече тоді ім Ісус: Пора моя ще не прийшла; ваша ж пора всякого часу готова.

7. Не може світ ненавидіти вас, менé ж ненавидить: бо я свідкую про него, що діяв іогó лихі.

8. Ви йдіть на се свято; я ще не пійду на те свято: бо порá моя ще не сповнілась.

9. Се сказавши ім, зіставсь у Галилеі.

10. Як же пійшли браті іогó, тоді й він пійшов на свято, не явно, а якби по́тай.

11. Жиді ж шукали іогó в свято, и казали: Де він?

12. И мірканне велике про него було в народі; інші казали: Що він добрий; інші ж казали: Ні, а зводить народ.

13. Та ніхто явно не говорив про него задля страху перед Жидами.

14. Як же було в половині свята, ввійшов Ісус у церкву, та й навчав.

15. И дивувались Жиді, кажучи: Як він писання знає не вчївшись?

16. Озвãвся до них Ісус и речé: Моя наука не єсть моя, а послãвшого менé.

17. Коли хто хоче волю іогó чинити, знáтиме про науку, чи від Бóга вона, чи я від себе глаголю.

18. Хто від себе говорить, слави своєї шукає; хто ж шукає слави послãвшого іогó,

той правдївий, и неправди нема в іому.

19. Хибá не Мойсéй дав вам закон? и ніхтó з вас не чинить закону. Чогó шукаєте менé вбїти?

20. Озвãвсь народ и каже: Бїса маєш: хто шукає вбїти тебе?

21. Відказав Ісус и речé ім: Одно діло зробїв я, и всі дивуєтесь.

22. Тим Мойсéй дав вам обрїзанне (не, що від Мойсéя вонó, а від батьків); то й у субóту обрїзуєте чоловіка.

23. Коли обрїзанне приймає чоловік у субóту, щоб не був зламаний закон Мойсéїв, чогó на мене ремствуєте, що всéго чоловіка уздоровїв у субóту?

24. Не судїть по вїду, а праведний суд судїть.

25. Казали тоді деякі з Єрусалимцїв: Чи не се той, що шукають убїти?

26. И ось явно говорить, и нічóго іому не кажуть. Чи справдї не взнали князі, що він справдї Христóс?

27. Тїльки ж ми іогó знаємо, звідкїля він; Христóс же як прийде, ніхтó не знáтиме, звідкїля він.

28. Покликне тоді в церкві Ісус навчãючи и глаго-

лючи: И менé знаєте, и знаєте, звідкіля я! а від себе не прийшов я, єсть же правдивий пославший менé, котрого ви не знаєте.

29. Я ж знаю іогó, бо я від него; и той менé післав.

30. Шукали тоді, щоб схопити іогó, и ніхтó не зняв на него руки: бо ще не прийшла година іогó.

31. Многі ж з народу увірували в него, и казали: Що, як прийде Христóс, чи більші сих ознак робитиме, які сей зробив?

32. Почули Фарисеї, що народ поговорював такé про него, и післали Фарисеї та архиєреї слуги, щоб схопили іогó.

33. Речé ім тоді Исус: Ще малий час я з вами, и пійдú до пославшого менé.

34. Шукатимете менé, та й не знайдете; и де я, ви не зможете прийти.

35. Казали тоді Жиди між собою: Куди він хоче йти, що ми не знайдемо іогó? Чи не між россіпаних Геленян хоче йти та навчати Геленян?

36. Що се за слóво, що каже: Шукатимете менé, та й не знайдете? и: Де я, ви не можете прийти?

37. В останній же великий

день свята став Исус, та й покликнув, глаголючи: Коли хто жаждує, нехай прийде до мене, та й пьє.

38. Хто вірує в мене, як речé писанне, ріки воді живóбі з черева іогó потечуть.

39. Се ж глаголав про Духа, що мають прийняти віруючі в него: ще бо не був [на них] Дух святий: бо Исус ще не прославився.

40. Многі ж з народу, почувши се слóво, казали: Се справді прорóк,

41. інші казали: Чи з Галилеї ж Христú приходити?

42. Чи не глаголе ж писанне, що з насіння Давидового и з Виолиема села, де був Давід, Христóс прийде?

43. Тоді повстало розділенне в народі черéз него.

44. Деякі ж з них хотіли схопити іогó; тільки ж ніхтó не зняв на него рук.

45. Пришли тоді слуги до архиєреїв та Фарисеїв, и казали ім вони: Чом не привели іогó?

46. Відказали слуги: Ніколи так не говорив чоловік, як сей чоловік.

47. Відказали тоді ім Фарисеї: Чи й вас не зведено?

48. Хибá хто з князів увірував у него, абó з Фарисеїв?

49. А сей нарід, що не знає закону, проклятий.

50. Каже Никодім до них, котрій приходив у ночі до него, б́вши одін з них:

51. Чи закон наш судить чоловіка, коли не вислухає іогó п́рше и не знає, що робить?

52. Озв́ались вони и казали іому́: Чи й ти з Галилеї єси? Пошука́й и подиві́сь, що проро́к з Галилеї не встає.

53. И пійшо́в ко́жен до до́му свого́.

Голова́ VIII.

Исус же пійшо́в на го́ру Оливну́.

2. В ра́нці ж изно́в прийшов у це́ркву, и всі лю́де приходили до него; и сівши навча́в їх.

3. Приво́дять же письме́нники та Фарисе́ї до него жінку, схоплену в перелю́бі, и, поста́вивши її посере́дині,

4. ка́жуть іому́: Учи́телю, сю жінку схоплено в перелю́бі, на само́му вчи́нку.

5. В зако́ні ж Мойсе́й нам звелі́в таких каменувати; ти ж що ка́жеш?

6. Се ж ка́зали, споку́шуючи іогó, щоб ма́ли чим винувати іогó. Исус же, схили́вшись до до́лу писав па́льцем по землі.

7. Як же не переставали пита́ти іогó, підня́вшись рече́ до них: Хто з вас без гріха́, неха́й п́рвий ќине ка́мінь на не́ї.

8. И, знов схили́вшись до до́лу, писав по землі.

9. Вони́ ж, почу́вши и доко́рені совістю, вийшли одін за одні́м, почавши від ста́рших та аж до оста́нніх; и зоста́всь одін Исус та жінка, сто́ячи посере́дині.

10. Підня́вшись ж Исус и ніко́го не ба́чивши, тільки жінку, рече́ їй: Жінко, де ж ти винувате́лі твої? ніхто́ тебе́ не осуді́в?

11. Вона́ ж ка́же: Ніхто́, Го́споди. Рече́ ж їй Исус: И я тебе́ не суджу́: иди́, и бі́льш не гріши́.

12. Знов же промовля́в ім Исус, глаго́лючи: Я сві́тло світу́. Хто иде́ слідо́м за мно́ю, не ході́тиме в те́мряві, а ма́тиме сві́тло життя́.

13. Каза́ли тоді іому́ Фарисе́ї: Ти про себе́ свідку́єш; свідченне твоє́ неправди́ве.

14. Озв́авсь Исус и рече́ ім: Хоч я свідку́ю про себе́, правди́ве свідченне моє́; бо я знаю́, звідкіля́ я прийшо́в, и куди́ йду́.

15. Ви по ті́лу судите; я не суджу́ ніко́го.

16. Коли ж я суджу, суд мій правдивий: бо я не одін, а я и пославший мене Отець.

17. И в законі ж вашому написано, що двох людей свідчення правдиве.

18. Я свідкую про себе, и свідкує про мене пославший мене Отець.

19. Казали тоді йому: Де Отець твій? Відказав Ісус: Ні мене не знаєте, ні Отця мого. Колиб мене знали, и Отця мого знали б.

20. Такі слова промовив Ісус у скарбниці, навчаючи в церкві; и ніхто не хапав його; бо ще не прийшла година його.

21. Речé ім тоді знов Ісус: Я иду, и шукатимете мене, и в гріхах ваших повмираєте. Кудіж я йду, ви не можете йти.

22. Сказали тоді Жиди: Чи не вб'є він себе, що каже: Куді я йду, ви не можете йти?

23. И речé ім: Ви од нижнього, я од вишнього; ви од світу сего, я не од світу сего.

24. Тим я сказав вам, що повмираєте в гріхах ваших: коли бо не увіруєте, що се я, повмираєте в гріхах ваших.

25. Казали тоді йому: Хто

ти єси? И речé ім Ісус: Що и з почину, те глаголю вам.

26. Багато маю про вас глаголати и судити; тільки ж пославший мене правдивий; и я, що чув від него, се глаголю в світі.

27. Не розуміли, що про Отця ім глаголе.

28. Речé ж ім Ісус: Як знестете вгору Сіна чоловічого, тоді зрозумієте, що се я, и що від себе не роблю нічого; тільки, як навчив мене Отець мій, такé глаголю.

29. И пославший мене зо мною; не zostавив мене одного Отець: бо я роблю всякого часу, що подобається йому.

30. Як се він промовляв, многи увірували в него.

31. Речé тоді Ісус до Жидів, що увірували йому: Коли пробуватимете у слові моєму, справді ви ученики мої будете,

32. и зрозумієте правду, и правда визволить вас.

33. Відказали йому: Ми насинне Авраамове, и ні в кого не були в неволі ніколи. Як же ти говориш, що вільні будете?

34. Відказав ім Ісус: Истино, истино глаголю вам: Що всякий, хто робить гріх, не вільник гріха.

35. Невільник же не пробуває в до́му до віку́, Син пробуває до віку́.

36. Коли ж Син візволить вас, справді вільними будете.

37. Знаю, що ви насінне Авраа́мове; та шукаєте вбитти мене́: бо сло́во моє не міститься в вас.

38. Я, що відів ув Отця́ могó, глаго́лю; а ви, що віділи в отця́ ва́шого, робіте.

39. Озвали́сь вони́ и ка́зали іо́му: Отець на́ш Авраа́м. Рече́ ім Исус: Коли́б ви діти Авраа́мові були́, діла́ Авраа́мові робили́ б.

40. Тепе́р же шука́єте вбитти мене́; чолові́ка, що вам пра́вду глаго́лав, котру́ чув я від Бо́га. Се́го Авраа́м не робі́в.

41. Ви робіте діла́ отця́ ва́шого. Ка́зали тоді́ іо́му: Ми не з пере́любу родили́сь: одно́го Отця́ ма́ємо, Бо́га.

42. Рече́ ж ім Исус: Коли́б Бог отець ваш був, любіли́ б ви мене́: бо я від Бо́га ви́йшов и при́ходжу: бо не від себе́ при́шов я, а він мене́ післа́в.

43. Чом бе́сиди мо́єї не розумі́єте? Бо не мо́жете слухати сло́ва могó.

44. Ви від отця́ дияво́ла, и хоті́ння отця́ ва́шого ди-

яво́ла хо́чете робіти. Той був душо́губцем з почи́ну, и в пра́вді не всто́яв: бо нема́ пра́вди в іо́му. Коли́ говори́ть брехню́, из сво́го говори́ть: бо він бреху́н и отець і́ї.

45. А що я пра́вду глаго́лю, не віру́єте мені́.

46. Хто з вас докоря́є мене́ за грі́х? Коли́ ж пра́вду глаго́лю, чо́му ви не віру́єте мені́?

47. Хто від Бо́га, сло́ва Бо́жі слуха́є. То́му ви не слуха́єте, що ви не від Бо́га.

48. Озвали́сь тоді́ Жи́дї, и ка́зали іо́му: Чи не до́бре ми ка́жемо, що Самаря́нин е́си́ ти, и бі́са ма́єш?

49. Відка́зав Исус: Я бі́са не ма́ю, а шану́ю Отця́ могó; ви ж не шану́єте мене́.

50. Я ж не шука́ю мо́єї сла́ви; е́сть, хто шука́є й су́дить.

51. Исти́но, исти́но глаго́лю вам: Коли́ хто сло́во мо́є хори́нїтиме, сме́рти не побачи́ть по ві́к.

52. Ска́зали тоді́ іо́му Жи́дї: Тепе́р ми зна́ємо, що ти бі́са ма́єш. Авраа́м уме́р и проро́ки, а ти ка́жеш: Коли́ хто сло́во мо́є хори́нїтиме, не вку́сить сме́рти по ві́к.

53. Хиба́ ти бі́льший е́си́, ніж отець на́ш Авраа́м, що вмер? И проро́ки повмира́ли. Ким ти себе́ робі́ш?

54. Відказав Ісус: Коли я прославляю себе, слава моя ніщо. Єсть Отець мій, що прославляє мене, про котрого ви кажете, що він Бог ваш.

55. И не пізнали іого; я ж знаю іого. А коли я скажу, що не знаю іого, буду подобний вам лóжник. Ні, знаю іого, и слово іого хороню.

56. Авраам, отець ваш, рад був би відіти день мій; и відів, и зрадів.

57. Казали тоді Жиди до него: Не маєш п'ятидесяти років ще, и Авраама відів єси?

58. Речé ім Ісус: Истино, истино глаголю вам: Перш ніж Авраамові бути, я був.

59. Брали тоді камінне, щоб відати на него; Ісус же сховався, и вийшов з церкви, пройшовши посеред них, и пішов так мимо.

Голова IX.

И, йдучи мимо, побачив чоловіка, сліпого зроду.

2. И спитали в него ученики іого, говорячи: Раві, хто згрішив: він, чи родителі іого, щоб сліпим родився?

3. Відказав Ісус: Ні він не згрішив, ні родителі іого,

тільки щоб явилися діла Божі на іому.

4. Мені треба робити діла пославшого мене, поки дня: прийде ніч; тоді ніхто не зможе робити.

5. Дóки я в світі, я світло світові.

6. Се промовивши, плюнув на зéмлю, и зробив грязиво з сліни, та й помазав грязивом очі сліпому,

7. и речé іому: Иди вмийся в купелі Силоамській (що перекладом Пóслана). Пішов же и вмивсь, та й прийшов видющий.

8. Сусіде ж, що віділи іого перше, що був сліпий, казали: Чи се не той, що сидів та просів?

9. Инші казали: Що се той; а другі: Що похóжий на него. Він же каже: Що се я.

10. Сказали тоді іому: Як відкрились твої очі?

11. Відказав він, и каже: Чоловік, званий Ісус, зробив грязиво, и помазав мої очі, и речé мені: Иди до Силоамської купелі та вмийся. Пішовши ж и вмившись, прозрів я.

12. Сказали тоді іому: Де він? Каже: Не знаю.

13. Приводять іого до Фарисеїв, колись сліпого.

14. Була ж субота, як грізиво зробив Ісус, и відкрив іогó б́чі.

15. Знов же пита́ли іогó Фарисе́ї, як прозр́в. Він же ка́зав ім: Грізиво положи́в на б́чі мо́ї, а я вмивсь, та й ба́чу.

16. Ка́зали тоді́ деякі́ з Фарисе́їв: Сей чолові́к не від Бо́га: бо суботи не хорóнить. Інші́ ка́зали: Як мо́же чолові́к грі́шний такі́ ознаки робі́ти? И була́ незго́да між ними́.

17. Ка́жуть сліпо́му знов: Ти що ка́жеш про не́го, що відкрив тво́ї б́чі? Він же ска́зав: Що він проро́к.

18. Не уві́рували ж Жи́дї про не́го, що сліпі́м був и прозр́в, аж до́би поклі́кали роді́телів само́го прозр́вшого.

19. И пита́ли іх, ка́жучи: Чи се син ващ, про котро́го ви ка́жете, що сліпі́м роді́вся? як же тепе́р ба́чить?

20. Відка́зали ім роді́телі іогó, и ка́зали: Зна́ємо, що се син наш, и що сліпі́м роді́вся;

21. як же тепе́р ба́чить, не зна́ємо; або́ хто відкрив іогó б́чі, ми не зна́ємо. Він зрі́ст ма́є, іогó спита́йте: сам про се́бе неха́й гово́рить.

22. Се ка́зали роді́телі іо-

го́: бо бо́ялись Жи́дів: уже́ бо постано́вили Жи́дї, щоб, коли́ хто іогó візна́є Хри́сто́м, то́го вілучи́ти из шкóли.

23. Тим роді́телі іогó ка́зали: Що зрі́ст ма́є, іогó пита́йте.

24. Поклі́кали тоді́ удр́те чолові́ка, що був сліпі́м, и ка́зали іому́: Да́й сла́ву Бо́гу: ми зна́ємо, що чолові́к сей грі́шний.

25. Озва́вся ж то́й, и ска́зав: Чи грі́шний, не зна́ю; одно́ зна́ю: що, сліпі́м бу́вши, тепе́р ба́чу.

26. Ска́зали ж іому́ знов: Що зробив то́бі? як одкрив тво́ї б́чі?

27. Відка́зав ім: Я ка́зав вам уже́, и ви не чу́ли. Чо́го знов хо́чете чу́ти? Хиба́ й ви хо́чете іогó учени́ками бу́ти?

28. Наля́яли іогó то́ді, и ка́зали: Ти учени́к іогó, ми ж Мойсе́єві учени́кі.

29. Ми зна́ємо, що Мойсе́єві гла́олов Бог; се́го ж не зна́ємо, звідкі́ля він.

30. Озва́вся чолові́к, и ка́же ім: Тим вонó й дівно, що ви не зна́єте звідкі́ля він, а відкрив б́чі мо́ї.

31. Ми ж зна́ємо, що грі́шників Бо́г не сл́хає; хто

ж побóжний та волю його чинить, тогó слухає.

32. Од віку не чувано, щоб одкрив хто очі зроду сліпому.

33. Колиб сей не був від Бóга, не міг би робити нічого.

34. Озвались и казали йому: У гріхах ти родивсь увесь, и ти навчаєш нас? Та й вигнали його геть.

35. Почув Ісус, що вигнали його геть, и, знайшовши його, сказав йому: Ти віруєш у Сіна Бóжого?

36. Озвався той, и казав: Хто він, Гóсподи, щоб увірував я в него?

37. Речé ж йому Ісус: И відів еси його, и хто говорить з тобою, се він.

38. Він же каже: Вірую, Гóсподи; та й поклонивсь йому.

39. И речé Ісус: На суд я в світ сей прийшов, щоб котóрі не бачать, почали бачити, и щоб котóрі бачать, сліпими робились.

40. И почули се деякі з Фарисеїв, що були з ним, и казали йому: То й ми сліпі?

41. Речé ім Ісус: Колиб сліпі були, не мали б гріха; тепер же кажете: Що бачимо: тим гріх ваш остається.

Голова Х.

Истино, истино глаголю вам: Хто не виходить дверима в кошару, а перелазить де інде, той злодій и розбійник.

2. Хто ж увиходить дверима, той пастирь вівцям.

3. Тому воротарь одчиняє, и вівці гóлосу його слухають, и свої вівці кліче по імени, и виводить їх.

4. И як віжене вівці свої, иде поперед них, а вівці идуть слідом за ним: бо знають гóлос його.

5. За чужим же не пйдуть, а втікати муть од него: бо не знають гóлосу чужих.

6. Сю приповість сказав ім Ісус; вони ж не зрозуміли, що се було, про що глаголав ім.

7. Тоді знов речé ім Ісус: Истино, истино глаголю вам: Що я двєрі вівцям.

8. Всі, скільки прийшло їх перше мене, злодіи и розбійники; тільки ж не послухали їх вівці.

9. Я двєрі: мною коли хто ввійде, спасється, и входитьиме, и виходитиме, и знайде пашу.

10. Злодій не приходить, як тільки щоб украсти, и вбити, и погубити. Я прий-

пшов, щоб життє мали, и над-
то мали.

11. Я пастирь добрий: па-
стирь добрий дүшу свою кла-
дє за вівці.

12. Наймит же и хто не
пастирь, що не іогó вівці,
бачить вóвка идүчого, та й
кїдає вівці, та й утїкає; а
вовк хапá їх, и россипáє
вівці.

13. Наймит же втїкає: бо
він наймит, и не жүриться
про вівці.

14. Я пастирь добрий, и
знаю моїх, и знають мене
мої.

15. Якож знає мене Отець,
так и я знаю Отця, и дүшу
мою кладү за вівці.

16. И інші вівці маю, що
не сієї кошари; и тих я мү-
шу привестї, и гóлос мїй по-
чүють? и бїде однó стадо, и
одін пастирь.

17. За те Отець мене лю-
бить, що я кладү дүшу мою,
щоб знов прийняти її.

18. Ніхтó не берє її від ме-
не, а я кладү її від себе. Маю
власть положити її, и маю
власть знов прийняти її. Сю
заповідь прийняв я від Отця
могó.

19. Поста́ла тоді знов не-
згóда між Жидáми за сло-
ва́ сі. .

20. Каза́ли ж мно́гі з них:

Бїса має и божево́ліє; чо́го
ви іогó слүхаєте?

21. Інші каза́ли: Се слова́
не бїснувáтого. Хиба́ бїс мо-
же сліпїм бчі відкривáти?

22. Бу́ли ж понóвини в Є-
русалїмі, и зимá була.

23. И ходїв Исүс по цер-
кві у Саломóновім ходникү.

24. Обступїли тоді іогó
Жидї, и каза́ли іомү: Дóки
нас морóчитимеш? Ко́ли ти
Христóс, скажі́ нам я́вно.

25. Відказа́в їм Исүс: Я
каза́в вам, та й не віруєте.
Дїла́, що я роблю́ в имя́ От-
ця́ могó, сі свідкүють про
мене́.

26. Та ви не віруєте: бо ви
не з ове́ць моїх, як я каза́в
вам.

27. Вівці мої гóлосу могó
слүхають, и я знаю́ їх, и во-
ні́ йдуть слідом за мною́.

28. И я життє вічне даю́
їм; и не погїнуть до віку,
и не вїхопить їх ніхтó з рук
моїх.

29. Отець мїй, що дав мені,
бїльший усїх, и ніхтó не здо-
лє вїхопити їх из рук Отця́
могó.

30. Я и Отець однó.

31. Бра́ли тоді знов камїн-
не Жидї, щоб каменувáти
іогó.

32. Озва́вся до них Исүс:
Багáто добрих дїл явїв я від

Отця мого. За котóre з тих діл каменюєте мене?

33. Відказали йому Жиди, говорючи: За добре діло не каменюємо тебе, а за хулу, и що ти, чоловіком буюши, робиш себе Богом.

34. Озвавсь до них Исус: Хибá не написано в законі вашому: Я сказав, ви боги?

35. Коли тих назвав богами, до кого слово Бóже було, та й не мóже поламáтися писáнне;

36. то як же про того, когó Отець освятив и послáв у світ, ви кажете: Що хулиш: бо сказав: Я Син Бóжий?

37. Коли я не роблю діл Отця мого, не ймíть віри мені.

38. Коли ж роблю, то коли мені не віруєте, ділам віруйте: щоб ви знали и вірували, що в мині Отець, и я в йому.

39. Шукáли тоді знов югó схопити, и вхиливсь од рук їх,

40. та й пійшов изно́в на той бiк у те місце, де Иоáн перше христив, та й пробував там.

41. И мно́гі приходили до него, и казали: Що Иоáн нiякої ознаки не зробив, усé

ж, що Иоáн, казав про сéго чоловіка, правда була.

42. И увiрували там мно́гі в него.

Голова XI.

Був же одiн, що нездужав, Лазарь з села Марiї та Мар-он, сестри iї.

2. Була ж се Марiя, що намастила Гóспода мiром и обтерла нóги югó волóссем своїм, котроi брат Лазарь нездужав.

3. Пислали тоді сестри до него, кажучи: Гóсподи, ось той, що ти любиш, нездужає.

4. Почувши Исус, рече: Ся бóлисть не на смерть, а про славу Бóжу, щоб прославивсь Син Бóжий через неi.

5. Любив же Исус Мареу, и сестру iї, и Лазаря.

6. Як же почув, що нездужає, тоді зоставсь у тому місци, де був, ще два днi.

7. Писля́ того ж рече ученикам: Ходiм знов у Юдею.

8. Кажуть йому ученики: Рави, тепер шукáли тебе Жиди каменувати, и знов идеш туди!

9. Відказав Исус: Хибá не дванадцять годiн у днi? Коли хто ходить у день, не спотикається; бо свiтло свiту сéго бачить.

10. Коли ж хто хідить поночі, спотикається: бо нема світла в іому.

11. Се промовив, и після того рече ім: Лазарь, друг наш, заснув; та я піду, щоб розбудити його.

12. Казали тоді ученики його: Господи, коли заснув, то й одужає.

13. Говорив же Ісус про смерть його; вони ж думали, що про спочінок сонний каже.

14. Тоді ж рече ім Ісус явно: Лазарь умер.

15. И я радуюсь задля вас, що не був там, щоб ви увірували. Та ходімо до него.

16. Рече тоді Томас, на прізвище близняк, товаришам ученикам: Ходімо й ми, щоб умерти з ним.

17. Прийшовши тоді Ісус, знайшов його, що він чотирі дні вже у гробі.

18. Була ж Виоанія поблизу Єрусалиму, гоней на п'ятдесят.

19. И багато Жидів приходило до Марии та Марії, щоб розважати їх по братові їх.

20. Мариа ж, як почувла, що Ісус прийшов, то зустріла його; Мариа ж сиділа в хаті.

21. Каже тоді Мариа до

Ісуса: Господи, колиб був еси тут, брат мій не вмер би.

22. Тільки ж и тепер знаю, що, чого попросиш у Бога, дасть тобі Бог.

23. Рече їй Ісус: Воскресе не брат твій.

24. Каже Мариа до него: Я знаю, що воскресне у воскресенню останнього дня.

25. Рече їй Ісус: Я воскресенне и життє. Хто вірує в мене, коли и вмер, житиме.

26. А всякий, хто живе и вірує в мене, не вмере по вік. Чи віруєш сему?

27. Каже йому: Так, Господи, я увірувала, що ти еси Христос, Син Божий, грядущий на світ.

28. И, се промовивши, пішла та й поклікала Марію, сестру свою, нішком, кажучи: Учитель прийшов, и кличе тебе.

29. Вона ж, як почувла, встає хутко, и йде до него.

30. Ще ж не прийшов у село Ісус, а був на місці, де зустріла його Мариа.

31. Тоді Жиди, що були з нею в хаті та розважали її, побачивши Марію, що хутко встала та вийшла, пішли за нею, кажучи: Що йде до гробу, щоб плакати там.

32. Марія ж, як прийшла, де був Ісус, и побачила іогó, то впала в нóги іому, ка́жучи до не́го: Гóсподи, ко́либ був есі тут, не вмер би брат мій.

33. Ісус же, як побачив її, що пла́че, и прийшовших з нею Жидів, що плачуть, зітхну́в дýхом, и стрівóжився,

34. и рече: Де положи́ли іогó? Ка́жуть іому: Гóсподи, иді́ та подиві́сь.

35. Запла́кав Ісус.

36. Каза́ли тоді́ Жиді́: Ось як він любі́в іогó!

37. Де́які ж з них каза́ли: Чи не міг сей, що відкрі́в б́чі сліпо́му, зробі́ти, щоб и він не вмер?

38. Тоді́ Ісус, зітхну́вши знов у собі́, пійшо́в до грóбу. Була́ ж пече́ра, и ка́мінь лежа́в на ній.

39. Рече́ Ісус: Знімі́ть ка́меня. Ка́же іому́ сестра́ уме́ршого Ма́рѳа: Гóсподи, уже́ смерді́ть: чоті́ри бо дні́ іому́.

40. Рече́ ій Ісус: Чи не каза́в я тобі́ що, ко́лі віруватимеш, побачи́ш сла́ву Бóжу?

41. Зняли́ тоді́ ка́меня, де побóжено мерця́. Ісус же звів б́чі вгóру, и рече́: Отче, дя́кую тобі́, що почу́в есі́ мене́.

42. Я ж знав, що вся́кого часу́ мене́ чу́єш, тільки за́для наро́ду, що навкóло стоі́ть, сказа́в, щоб уві́рували, що ти мене́ післа́в.

43. И, се промóвивши, поклі́кнув го́лосом вели́ким: Ла́заре, ви́йди!

44. И ви́йшов мрець з за́в'язаними в полотно́ нога́ми и рука́ми, а лице́ іогó ху́сткою бу́ло за́в'язане. Рече́ ім Ісус: Розв'яжі́ть іогó и пу́стіть, неха́й иде́.

45. Тоді́ мно́гі з Жиді́в, що поприхо́дили до Марі́ї, и ви́діли, що зробі́в Ісус, уві́рували в не́го.

46. Де́які ж з них пійшли́ до Фарисе́їв, та й сказа́ли ім, що зробі́в Ісус.

47. Зібра́ли тоді́ архиере́ї та Фарисе́ї ра́ду, и каза́ли: Що́ нам чині́ти? бо сей чо́ловік ба́гато рóбить озна́к.

48. Ко́лі оста́вимо іогó так; усі́ уві́рують в не́го; и при́йдуть Римля́не, та й заберу́ть у нас и місце́ и на́рід.

49. Оди́н же хтось из них, Ка́яфа, бу́вши архиере́єм ро́ку тогó, ка́же ім: Ви не зна́єте нічо́го,

50. и не ду́маєте, що лу́чче нам, щоб оди́н чолові́к уме́р за люде́й, а не весь наро́д загі́нув.

51. Се ж не від се́бе про-

мовив, а, б́вши архиереем тогó рóку, пророкував, що має Ісус умерти за людéй,

52. и не т́льки за людéй, а щоб и д́ти Бóжі россіпані зібрати в однó.

53. З тогó ж дня нарадились, щоб уб́ти іогó.

54. Ісус же б́льш не ходів я́вно по Юде́ї, а пійшов звідтіля в зéмлю б́льзько пустіні, у гóрод зв́аний Єфрém, и там пробував из ученика́ми своїми.

55. Була ж б́льзько пасха Жидівська; и йшло багáто в Єрусали́м из сіл перéд пасхою, щоб очищáти себе́.

56. Шукáли тоді Ісуса, и говор́или між собóю, стóючи в цéркви: Як вам здається? чи не прійде на св́ято?

57. Дал́ї ж и архиере́ї и Фарисе́ї наказ, щоб, як хто знáтиме, де він, то щоб схо́пити іогó.

Голова́ XII.

Тод́ї Ісус, шéстого дня перéд пасхою, прійшов у Вивóнию, де був Лázарь, що був умер, котрóго воскрес́ив з мéртвих.

2. Зроб́или тоді іо́му вечерю там, и Маре́а послугувала, Лазáрь же був од́ин з тих, що сид́или за столóм.

3. Мар́їя ж, уз́явши лі́тру м́ра на́рдового, правд́ивого, предорогóго, намасти́ла нóги Ісусу, та й обте́рла волóс-сем своїм нóги іогó; госпóда ж пóвна була́ д́ху від м́ра.

4. Ка́же тоді од́ин з учениќів іогó, Юда С́їмонів Искаріо́цький, що мав іогó зра́дити.

5. Чо́му м́ра сéго не прб́дано за тр́ста денáри́в та не рóздано вб́гим?

6. Сказ́ав же се не тогó, що про вб́гих д́бав, а що злóдій був, и скр́їньку мав, и, що вќйдано, нос́ив.

7. Рече́ тоді Ісус: Остáв і́ї: на день пóхорону могó приховáла се.

8. Вб́гих бо ма́єте вс́якого часу́ с́ собóю, менé ж не вс́якого часу́ ма́єте.

9. Дов́далось же багáто наро́ду з Жидів, що він там, и поприхóдили не задля́ Ісуса одногó, а щоб и Лázаря побáчити, котрóго воскрес́ив з мéртвих.

10. Нарáдилися ж архиере́ї, щоб и Лázаря вб́ити;

11. бо мно́гі черéз не́го прихóдили від Жидів, та й ув́рували в Ісуса.

12. Назáвтра багáто наро́ду, поприхóдивши на св́я-

то, почу́вши, що Ісус іде в Єрусали́м,

13. побра́ли ві́тте па́льмове, та й вийшли назу́стріч іо́му, поклікуючи: Осанна! благо-словен гряду́щий в имя Го-сподне царь Израї́лів!

14. Знайшо́вши ж Ісус осли́, сів на него, як напи́сано:

15. Не ляка́йся, дб́чко Си-бонська: ось твій царь іде, сі́дячи на молодому осли́.

16. Сего́ ж не зрозуміли учени́кі іо́го спёршу: тільки, як просла́вивсь Ісус, тоді згада́ли, що се про него пи́сано, и що се зробі́ли іо́му.

17. Сві́дкува́в же наро́д, що був з ним, як Ла́заря ви́кликав з гробу и воскресі́в іо́го з ме́ртвих.

18. Тим и зустрів іо́го наро́д: бо чув, що він зробі́в сю озна́ку.

19. Фарисе́ї ж каза́ли між собою: Ба́чите, що не вді́єте нічо́го? ось світ за ним пійшо́в.

20. Булі́ ж дея́кі Геленя́не між тими́, що поприхо́дили щоб поклоні́тись у свя́то.

21. Сі́ ж приступі́ли до Фи́ліпа, що був з Ви́саїди Га-лилейської, ка́жучи: Добро́дію, хочемо Ісуса́ ві́діти.

22. Прихо́дить Фи́ліп и ка́же Андре́єві, и знов Ан-

дре́й та Фи́ліп ка́жуть Ісу́сові.

23. Ісус же відказа́в ім, гово́рячи: Прийшла́ годи́на, щоб просла́вився Сі́н чолові́чий.

24. Истино, і́стино глаго́лю вам: Коли́ зёрно пше́ничне, впавши на зе́млю, не вмере, то одно́ зоста́ється; коли́ ж умре́, то ба́гато ово́шу прино́сить.

25. Хто лю́бить ду́шу свою́, погу́бить і́; а хто нена́видить ду́шу свою́ в сві́ті се́му, на ві́чне життє́ збереже́ і́.

26. Коли́ мені́ служі́ть хто, неха́й іде́ слідо́м за мно́ю; и де я, там и слуга́ мій бу́де. И коли́ хто мені́ служі́ть, пошану́є іо́го Оте́ць.

27. Тепе́р же ду́ша мо́я стрі́вбжилась, и що мені́ ка́зати? Оче, спасі́ мене́ від годи́ни сі́єї; тільки́ ж для се́го прийшо́в я на годи́ну сю.

28. Оче, просла́в имя́ твоє́. Зійшо́в тоді́ го́лос из не́ба: И просла́вив, и знов про-сла́влю.

29. Наро́д же, що сто́яв и чув, ка́зав, що грі́м загре́мів. Інші́ ка́зали: Ангел іо́му́ говорі́в.

30. Озва́всь Ісус и рече́: Сей го́лос розда́всь не ра́ди мене́, а ра́ди вас.

31. Тепер суд світу сего: тепер князь світу сего проженється геть.

32. И я, як буду піднятий від землі, всіх притягну до себе.

33. Се ж глаголав, означуючи, якою смертю має вмерти.

34. Озв'явсь до него народ: Ми чули з закону, що Христос пробуває по вік; як же ти кажеш, що треба угору піднятись Сїнові чоловічому? Хто се Син чоловічий?

35. Речє ж ім Ісус: Ще малий час світло з вами. Ходить, доки світло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, кудї йде.

36. Доки світло маєте, віруйте в світло, щоб синами світла сталися. Се промовив Ісус, и пійшовши заховавсь од них.

37. Хоч стільки ознак зробив перед ними, не вірували в него,

38. щоб слово Ісаї пророка справдилось, котрий промовив: Господи, хто вірував тому, що чув од нас? и рамя Господне кому відкрилось?

39. Тим не змогли вірувати, що знов глаголе Ісаї:

40. Засліпив бчі їх и закаменив серце їх, щоб не ба-

чили очима, ні розуміли серцем, и не обернулись, и я не сцілів їх.

41. Се промовив Ісаїя, як відів славу іого и глаголав про него.

42. Однако ж и з князів многі увірували в него, та задля Фарисєїв не визнавали, щоб не відлучено їх из шкóли.

43. Любили бо славу чоловічу більш, ніж славу Божу.

44. Ісус же покліенув, и речє: Хто вірує в мене, не в мене вірує, а в пославшого менє.

45. И хто відить менє, відить пославшого менє.

46. Я світлом у світ прийшов, щоб усякий, хто вірує в мене, в темряві не пробував.

47. И коли хто слухає слова мої, та й не вірує, я не суджу іого: бо я прийшов, не щоб судити світ, а щоб спасти світ.

48. Хто цурається менє, и не приймає словес моїх, має собі суддю: слово, що я глаголав, вонó судитиме іого останныго дня.

49. Бо я не від себе глаголав, а пославший менє Отець, він мені заповідь дав, що промовляти и що глаголати.

50. И я знаю, що іого заповідь життє вічне. Що ж промовляю я, якож глаголав мені Отець, так промовляю.

Голова XIII.

Перед святом же пасхи, знаючи Ісус, що прийшла іого година, щоб зійти з світу сего до Отця, любивши своїх, що були в світі, до кінця любив їх.

2. И по вечері, як диявол уже вкинув у серце Юди Симонового Искаріотського, щоб іого зрадив,

3. знаючи Ісус, що все дав іому Отець у руки, и що від Бoga вийшов, и до Бoga йде,

4. устає зза вечері и скидає одѣжу; и, взявши рушник, підперезавсь.

5. Після того налив води в умивальницю, та й почав обмивати ноги ученикам та обтирати рушником, котрим був підперезаний.

6. Приходить же до Симона Петра, и каже іому той: Господи, ти обмиваєш ноги мої?

7. Відказав Ісус, и рече іому: Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля.

8. Каже іому Петр: Не мѣ-

тимеш ніг моїх до віку. Відказав іому Ісус: Як не обмию тебе, не матимеш часті зо мною.

9. Каже іому Симон Петр: Господи, не тільки ноги мої, та й руки и голову.

10. Рече іому Ісус: Обмитому не треба, як тільки ноги мѣти, а чистий увесь. И ви чисті, та не всі.

11. Знав бо зрадника свого; тим и сказав: Не всі ви чисті.

12. Як же пообмивав ноги їх и взяв одѣжу свою, сівши знов, рече ім: Чи знаєте, що зробив я вам?

13. Ви звете мене Учителем и Господем, и добре кажете: се бо я.

14. Коли ж я помив вам ноги, Господь и Учитель, то й ви повинні один одному обмивати ноги.

15. Приклад бо дав вам, и як я зробив вам, и ви робіть.

16. Истино, истино глаголю вам: Не есть слуга більший пана свого, ані посланець більший пославшого іого.

17. Коли се знаєте, то блаженні ви, коли робитимете се.

18. Не про всіх вас глаголю: я знаю когo вибрав; та щоб писанне справдилось:

Хто їсть зо мною хліб, під-
на́в на мене п'яту́ свою.

19. Від нині глаго́лю вам,
пе́рше ніж ста́неться, щоб,
як ста́неться, увірували, що
се я.

20. Истино, істино глаго́-
лю вам: Хто прийма́є, коли́
я ко́го пішлю́, мене́ прийма́є;
а хто мене́ прийма́є, прийма́є
посла́вшого мене́.

21. Се промовивши Ісус,
стрівобився ду́хом, и свид-
кува́в и рече́: Истино, істи-
но глаго́лю вам, що оди́н з
вас изра́дить мене́.

22. Ззира́лись тоді між со-
бо́ю ученикі́, сумніва́ючись,
про ко́го він гово́рить.

23. Був же за столо́м оди́н
з учеників ію́го на лоні Ісу́-
совім, котро́го любив Ісус.

24. Кивну́в же се́му Сімон
Петр, щоб спита́в, хто б се
був, про ко́го гово́рить.

25. Пригорну́вшись той до
грудей Ісусових, ка́же іо́му:
Господи, хто се?

26. Відказа́в Ісус: Той,
кому́ я, умочі́вши кусо́к, по-
да́м. И, вмочі́вши кусо́к, дав
Юді Сімоновому Искаріо́ць-
кому.

27. А за кусо́ком увійшо́в
тоді в него́ Сатана́. Рече́ ж
іо́му Ісус: Що роби́ш, роби́
шві́дко.

28. Се́го не зрозумі́в ніхто́,

що сиді́ли за столо́м, проти́
чо́го сказа́в іо́му.

29. Де́які бо ду́мали, я́кож
бо скриньку́ мав Юда, що
ка́же іо́му Ісус: купи́ що
тре́ба нам про свято́; або́,
щоб що дав убго́гим.

30. Узя́вши ж він кусо́к, за-
раз вийшов; була́ ж ніч.

31. Як же вийшов, рече́ І-
сус: Тепе́р просла́вився Син
чолові́чий, и Бог просла́вив-
ся в іо́му.

32. Коли́ Бог просла́вився
в іо́му, то Бог просла́вить
и ію́го в собі́, и скоро́ про-
сла́вить ію́го.

33. Ді́тки, ще коро́ткий час
я з ва́ми. Шука́тимете мене́,
и я́кож каза́в я Жи́да́м: Що,
куди́ йду́ я, ви не мо́жете
йти́, и вам глаго́лю тепе́р.

34. За́повідь нову́ даю́ вам:
щоб любі́ли оди́н одно́го.
Як я любі́в вас, щоб и ви
любі́ли оди́н одно́го.

35. По се́му зна́тимуть усі́,
що ви мої́ ученикі́, коли́ лю-
бо́в ма́тимете оди́н до одно́го.

36. Рече́ іо́му Сімон Петр:
Господи, куди́ йдеш? Відка-
за́в іо́му Ісус: Куди́ йду́, не
мо́жете тепе́р за мною́ йти́;
опісла́ ж пі́йдеш за мною́.

37. Ка́же іо́му Петр: Го́-
споди, чо́му не мо́жу за то-
бо́ю йти́ тепе́р? Ду́шу мою́
за те́бе поло́жу.

38. Відказав йому Ісус: Дусу твою за мене полбжиш? Истино, истино глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречесся тричі.

Голова XIV,

Нехай не трівожиться серце ваше. Віруйте в Бога и в мене віруйте.

2. В дому Отця мого осель багато. Колиб ні, сказав би вам. Іду наготовити місце вам.

3. И, як пійдучи та наготовлю вам місце, знов прийдучи и прийму вас до себе, щоб де я, и ви були.

4. А куди я йду, знаєте, и доробу знаєте.

5. Каже йому Тіма: Господи, не знаємо, куди йдеш; и як можемо доробу знати?

6. Рече йому Ісус: Я дороба и правда, и життє: ніхто не приходить до Отця, як тільки мною.

7. Колиб знали мене, и Отця мого знали б; и від нині знаєте іого, и віділи іого.

8. Каже йому Филип: Господи, покажи нам Отця, то й буде з нас.

9. Рече йому Ісус: Стілький час я з вами, и не пізнав еси мене, Филипе? Хто відів мене, відів Отця; як

же ти кажеш: Покажи нам Отця?

10. Хибя не ймеш віри, що я в Отці и Отець у мені? Слова, що я промовляю вам, від себе не промовляю; Отець же, що в мені пробуває, той робить діла.

11. Віруйте мені, що я в Отці и Отець у мені; коли ж ні, задля діл самих віруйте мені.

12. Истино, истино глаголю вам: Хто вірує в мене, діла, що я роблю, и він робитиме: и більше сего робитиме: бо я до Отця мого йду.

13. И чого проситимете в имя моє, те зроблю, щоб прославивсь Отець у Сїні.

14. Коли чого проситимете в имя моє, я зроблю.

15. Коли любите мене, хронить заповіді мої.

16. И я вблагаю Отця, и дасть вам іншого утішителя, щоб пробував з вами по вік.

17. Духа правди, котрого світ не може прийняти: бо не відить іого, ані знає іого; ви ж знаєте іого: бо з вами пробуває и в вас буде.

18. Не зоставлю вас сиротами: прийдучи до вас.

19. Ще тріхи, и світ мене більш не відитиме; ви ж будете відити мене: бо я живу, и ви житимете.

20. Того дня знатимете, що я в Отці моім, и ви в мені, и я в вас.

21. Хто має заповіді мої и хоронить їх, той любить мене; хто ж любить мене, буде люблений від Отця мого, и я любитиму його, и обявлюсь йому.

22. Каже йому Юда, не Искариотський: Господи, що воно есть, що маєш нам обвітись, а не світові?

23. Відказав Ісус и рече йому: Коли хто любить мене, слово моє хоронитиме, и Отець мій любитиме його, и до него прийдемо, и оселю в него зробимо.

24. Хто не любить мене, словес моїх не хоронить; а слово, що ви чуєте, не моє, а пославшого мене Отця.

25. Се я глаголав вам, у вас пробуваючи.

26. Утішитель же, Дух Святий, котрого післє Отець в ім'я моє, той научить вас усєго, и пригадає вам усє, що я глаголав вам.

27. Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, якож світ дає, я даю вам. Нехай не трівожиться серце ваше, ані лякається.

28. Ви чули, що я глаголав вам: Іду, и прийду до вас. Коли б любили мене,

зрадли б, що я сказав: Іду до Отця: бо Отець мій більший мене.

29. И оцє глаголав вам, перш ніж тому статися, щоб, як станеться, увірували.

30. Вже більш не говоритиму багато з вами: иде бо князь світу сєго, и в мені не має нічого.

31. Та, щоб знав світ, що я люблю Отця, и, якож заповідав мені Отець, так чиню. Уставайте, ходімо з відсіля.

Голова XV.

Я правдіва виноградаина, а Отець мій виноградарь.

2. Кожну вітку в мене, що не родить овощу, відтинає її, а кожну, що родить овощ, обчищує її, щоб більш овощу родила.

3. Вже ви чисті через слово, що я глаголав вам.

4. Пробуйте в мені, и я в вас. Якож вітка не може овощу родити від себе, коли не пробуватиме на виноградині, так ані ви, коли в мені не будете пробувати.

5. Я виноградаина, ви вітте. Хто пробуває в мені, а я в йому, той принєсить багато овощу: бо без мене не можете робити нічого.

6. Коли хто не пробуває в

мені, буде викинутий геть, як вітка, и всохне, и зберуть їх, та й кинуть в огонь, и згорять.

7. Коли пробуватимете в мені, а слова мої пробуватимуть в вас, то, чого схочете, проситимете, и станеться.

8. У сему прославився Отець мій, щоб овощу багато давали ви, и були моїми учениками.

9. Якож полюбив мене Отець, и я полюбив вас; пробуйте в любові моїй.

10. Коли заповіді мої хоронитимете, пробуватимете в любові моїй; я хоронив заповіді Отця мого, и пробуваю в любові його.

11. Се глаголю вам, щоб радощі мої пробували в вас, и щоб радощі ваші сповнілись.

12. Се заповідь моя: Щоб любіди один одного, як я полюбив вас.

13. Більшої сієї любові ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за друзів своїх.

14. Ви друзі мої, коли робите все, що я заповідую вам.

15. Вже більш вас не зву слугами: бо слуга не знає, що робить пан його: вас же

назвав я друзями: бо все, що чув я від Отця мого, об'явив вам.

16. Не ви мене вибрали, а я вибрав вас, та й настановив вас, щоб ви йшли и овощ принесли, и овощ ваш пробував: щоб чого проситимете в Отця ім'ям моїм, дав вам.

17. Се заповідую вам, щоб любіли один одного.

18. Коли світ вас ненавидить, знайте, що мене перш вас зненавидів.

19. Колиб из світу були, світ своє любив би; як же ви не з світу, а я вибрав вас из світу, тим ненавидить вас світ.

20. Згадайте слово, що я сказав вам: Не більший слуга пана свого. Коли мене гонили, и вас гонитимуть. Коли моє слово хоронили, и ваше хоронитимуть.

21. Та се все робитимуть вам задля ім'я мого: бо не знають пославшого мене.

22. Колиб я не приходив и не глаголав ім, гріха не мали б вони; тепер же вимовки не мають вони за гріх свій.

23. Хто мене ненавидить, и Отця мого ненавидить.

24. Колиб діл не зробив я в них, якіх ніхто інший не

зробів, гріха́ не ма́ли б; те-
пéр же ві́дили и знена́виділи
мене́ и Отця́ мого́.

25. Та щоб справді́лось
сло́во, напи́сане в зако́ні іх:
Що знена́виділи мене́ да́рмо.

26. Як же прійде Утіши-
тель, що я пішлю́ вам од
Отця́, Ду́х пра́вди, що від
Отця́ вихо́дить, той сві́дку-
ва́тиме про мене́.

27. И ви ж сві́дкува́тимете:
бо від почи́ну ви зо мно́ю.

Голова́ XVI.

Се я глаго́лав вам, щоб ви
не поблазни́лись.

2. Вилуча́тимуть вас из
шко́л; тільки прійде час, що
вса́кий, хто вбива́є вас, ду́-
матиме, що службу́ прино́-
сить Бо́гу.

3. И се робі́тимуть вам: бо
не зна́ли ні Отця́, ні мене́.

4. Та се сказа́в я вам, щоб,
як прійде час, згада́ли про
се, що я глаго́лав вам: бо
з ва́ми був.

5. Тепéр же иду́ до посла́в-
шого мене́; и ніхто́ з вас не
пита́є мене́: Куди́ йдеш?

6. Та що се сказа́в я вам,
смү́ток сповни́в ва́ше се́рце.

7. Тільки ж я пра́вду гла-
го́лю вам: лу́чче вам, щоб я
пійшо́в: як бо не пі́йду, У-
тішитель не прійде до вас;

як же пі́йду, пришлю́ іого́
до вас.

8. И той прійшо́вши до-
кори́ть сві́тові за грі́х, и за
пра́вду, и за суд:

9. за грі́х бо не ві́рують у
мене́;

10. за пра́вду ж, бо я до
Отця́ мого́ йду́, и більш не
побачите мене́;

11. за суд, бо князь сві́ту
се́го осуджений.

12. Ще бага́то ма́ю гла-
го́лати вам, та ви не мо́же-
те носи́ти ніні.

13. Як же прійде той Ду́х
пра́вди, то проведé вас до
вса́кої пра́вди: бо глаго́лати-
ме не від се́бе, а все, що чу́-
тиме, бу́де глаго́лати, и що
наста́не, зві́стить вам.

14. Той мене́ просла́вить:
бо з мого́ прійме и зві́стить
вам.

15. Усе́, що ма́є Оте́ць, мо́є:
тим я сказа́в, що з мого́ він
прійме, и зві́стить вам.

16. Трóхи, и не бу́дете ві-
діти мене́; а знов трóхи, и
побачите мене́: бо я йду́ до
Отця́.

17. Каза́ли тоді́ дея́кі з у-
ченики́в іого́ між собо́ю: Що
се, що ка́же нам: Трóхи, и
не бу́дете ві́дити мене́, а знов
трóхи, и побачите мене́, и:
Бо я йду́ до Отця́?

18. Каза́ли ж: Що се, що

каже: Трохи? Не знаємо, що він каже.

19. Знав же Ісус, що хотіли його спитати, и рече їм: Про се роспитуєтесь між собою, що я сказав: Трохи, и не будете відіти мене, а знов тріхи, и побачите мене?

20. Истино, истино глаголю вам: Що плакати и ридати будете ви, світ же веселітись: ви ж смуткуватимете, та сміток ваш на радощі обернеться.

21. Жінка як роджає, сміток має: бо прийшла година її; скоро ж уродить дитину, вже не памятає муки з радощів, що народився чоловік на світ.

22. И ви оце тепер сміток маєте; знов же побачу вас, и звеселітсья серце ваше, и радощів ваших ніхто не візьме од вас.

23. И того дня в мене не питатимете. Истино, истино глаголю вам: Що чого ні попросите в Отця ім'ям моїм, дасть вам.

24. Досі не просіли ви нічого в ім'я моє. Просіть, то й приймете, щоб радість ваша була повна.

25. Оце приповідями глаголав вам; та прийде час, що більше вже приповідями

не глаголатиму вам, а явно про Отця звіщу вам.

26. Того дня проситимете в ім'я моє, и не глаголю вам, що я проситиму Отця за вас.

27. Сам бо Отець любить вас: бо ви мене полюбили, и увірували, що я від Бога вийшов.

28. Я вийшов од Отця, и прийшов на світ. Знов оставляю світ и йду до Отця.

29. Кажуть йому ученики його: Оттепер явно глаголеш, и приповідсти ніякої не кажеш.

30. Тепер знаємо, що знаєш усє, и не треба, щоб хто питав тебе. По сему віруємо, що від Бога вийшов єси.

31. Відказав їм Ісус: Тепер віруєте?

32. Ось прийде час, и ніні прийшов, щоб ви розсіпались кожен до свого, а мене самого зоставили; а я не сам: бо Отець зо мною.

33. Се глаголав я вам, щоб у мені впокій мали. У світі горє матимете, тільки ж бодрітсья: я побідив світ.

Голова XVII.

Се глаголав Ісус, и зняв очі свої на небо, и рече: Отче, прийшла година; прослав Сіна твого, щоб и Син твій прославив тебе.

2. Якож дав есі іому власть над усім тілом, щоб усім, що дав есі іому, дав вічне життє.

3. Се ж життє вічне в тому, щоб знали тебе, єдиного справдешного Бoga, та кого післав есі, Ісуса Христа.

4. Я прославив тебе на землі: діло кінчав я, що дав есі мені робити.

5. А тепер прослав мене ти, Отче, у тебе самого славою, що мав я в тебе, перш ніж світу бути.

6. Объявив я ім'я твоє людям, що дав есі мені з світу. Твої були вони, и ти мені їх дав; и слово твоє хоронили вони.

7. Тепер зрозуміли вони, що, скільки дав есі мені, все від тебе.

8. Бо слова, що дав есі мені, дав я їм; и вони прийняли и зрозуміли, справді, що від тебе прийшов я, и увірували, що ти мене післав.

9. Я про них молю, не про світ молю, а про тих, що дав есі мені: бо вони твої.

10. И все моє твоє, и твоє моє, и я прославився в них.

11. И вже більш я не в світі, а сі в світі, и я до тебе іду. Отче святий, збережи їх в ім'я твоє, тих, котрих дав есі мені, щоб були одно, якож ми.

12. Як був я з ними на світі, я беріг їх в ім'я твоє; котрих дав есі мені, стеріг я, и ніхто з них не погіб, тільки син погібельний, щоб писанне справдилось.

13. Тепер же до тебе іду, и се глаголю в світі, щоб мали радість мою повну в собі.

14. Я дав їм слово твоє, и світ зненавидів їх: бо вони не з світу, якож я не з світу.

15. Не молю, щоб узав їх из світа, а щоб зберіг їх од зла.

16. Не з світу вони, якож я не з світу.

17. Освяті їх правдою твоєю: слово твоє правда.

18. Як мене післав есі в світ, и я післав їх у світ.

19. И за них я посвячую себе, щоб и вони були освячені правдою.

20. Не про сих же тільки молю, а також и про тих, що задля слова їх увірують у мене,

21. щоб усі одно були; якож ти, Отче, в мені и я в тобі, щоб и вони в нас одно були, щоб світ увірував, що ти мене післав есі.

22. И славу, що дав есі мені, дав я їм, щоб були одно, якож ми одно.

23. Я в них и ти в мені,

щоб були звершені в одно, и щоб зрозумів світ, що ти мене післав есі и полюбів їх, якож мене полюбів есі.

24. Отче, котóрих дав есі мені, хочу, щоб, де я, и вони були зо мною; щоб віділи славу мою, що дав есі мені: бо полюбів есі мене перш основання світу.

25. Отче праведний, и світ тебе не пізнав, я ж пізнав тебе, и сі пізнали, що ти мене післав.

26. И я обявív ім ім'я твоє, и обявля́тиму, щоб любóв, якою любів есі мене, в них була, а я в них.

Голова XVIII.

Се промóвивши Исус, вийшов з учениками своїми за потік Кедрон, де був сад, у котрій ввійшов він и ученикі іого.

2. Знав же и Юда, що зрадив іого, се місце: бо почасту збирались там Исус и ученикі іого.

3. Тоді Юда, взявши рóту та архиерейських и Фарисейських слуг, приходить туди з лихтарнями, та факлями, та з збрóєю.

4. Знаючи тоді Исус усé, що настигає на него, вийшовши речé ім: Кого шукаєте?

5. Відказали іому: Исуса Назорей. Речé ім Исус: Се я. Стояв же и Юда, зрадник іого, з ними.

6. Як же сказав ім: Що се я; відступили вони назад, та й попадали на зéмлю.

7. Знов же спитав їх: Кого шукаєте? Вони ж сказали: Исуса Назорей.

8. Відказав Исус: Сказав вам, що се я. Коли ж мене шукаєте, дайте сим відийти.

9. Щоб справдилось слóво, що промóвив: Що котóрих дав есі мені, не згубив я з них нікого.

10. Тоді Сімон Петр, маючи меч, вийняв іого, и вдарив слугу архиерейського, та й відтáв іому ўхо праве. Було ж ім'я слуги Малх.

11. Речé тоді Исус Петрови: Вкинь меч твій у пóхву. Чáшу, що дав мені Отець, хибá не пíti ї?

12. Тоді рóта, и тисячник, и слуги Жидівські схопили Исуса, та й звязали іого,

13. и повели іого перш до Анни: був бо тэстем Каїфі, що був архиереем того року.

14. Був же Каїфа той, що порáдив Жидám, що лóчче нехай один чоловік умре за людéй.

15. Пийшов же слідом за Исусом Сімон Петр та ще

другий ученик. Той же ученик був знаний архиєреєви, и прийшов з Ісусом у двір архиєрейський.

16. Петр же стояв перед дверми знадвору. Вийшов тоді другий ученик, що був знаний архиєреєви, и сказав двірниці, и ввелá Петра.

17. Кáже тоді слугá двірниця Петрові: Чи й ти еси з учеників чоловіка сего? Кáже той: Ні.

18. Стояли ж раби и слуги, що розложили огонь, холодно бо було, та й грілись. Стояв з ним і Петр, и грівся.

19. Тоді архиєрей спитав Ісуса про учеників його и про науку його.

20. Відказав йому Ісус: Я глаголав явно світові; я завжди учив у школі и в церкві, куді Жиди завжди сходяться, и по тай не глаголав нічого.

21. Чого менé питаєш? Спита́й тих, що слухали, що я глаголав їм: ось вони знають, що я казав.

22. Як же він се промовив, один из слуг, стоячи тут, ударив у лице Ісуса, кажучи: Так відказуєш архиєреєви?

23. Відказав йому Ісус: Коли недобре сказав я, свід-

куй про недобре; коли ж добре, за що менé бьеш?

24. Післав його Анна звязаного до Каїфи архиєрея.

25. Сімон же Петр стояв та грівся. Кáжуть тоді йому: Чи й ти з його учеників? Він же відрікся и сказав: Ні.

26. Кáже один из слуг архиєрейських, сво́як того, котрому відт́ав Петр у́хо: Чи не бачив я тебе в саду з ним?

27. Знов тоді відрікся Петр, и з́араз півень за́пяв.

28. Ведуть тоді Ісуса від Каїфи у претор; був же ранок; и не ввійшли вони в претор, щоб не опоганитись та щоб їсти їм пасху.

29. Вийшов тоді Пилат до них, и кáже: Яку вину приносите на чоловіка сего?

30. Озвались и казали йому: Колиб він не був лиходій, не віддавали б ми його тобі.

31. Кáже тоді їм Пилат: Візьміть ви його и по закону вашому осудіть його. Сказали тоді йому Жиди: Нам не годиться вбивати нікого.

32. Щоб Ісусове слово справдилось, що промовив, означуючи, якою смертю має вмерти.

33. Увійшов тоді знов Пилат у претор, и покликав

Исуса, и каже йому: Ти єси царь Жидівський?

34. Відказав йому Ісус: Від себе ти се говориш, чи інші тобі сказали про мене?

35. Озавсь Пилат: Хибая Жид? Нарід твій и архиєреї видали мені тебе. Що зробив єси?

36. Відказав Ісус: Царство моє не од світу сего. Колиб од світу сего було царство моє, слуги мої воювали б, щоб не відано мене Жидам; тільки ж царство моє не звідсіля.

37. Рече тоді йому Пилат: Так ти царь? Відказав Ісус: Ти кажеш, що царь я. Я на се родивсь и на се прийшов у світ, щоб свідкувати правді. Кожен, хто від правди, чує мій голос.

38. Каже йому Пилат: Що také правда? И, се сказавши, знов вийшов до Жидів, и каже їм: Ніякої вини не знаходжу я в йому.

39. Єсть же звичай у вас, щоб одного вам відпускав я на пасху. Хочете ж, щоб випустив вам царя Жидівського

40. Закричали тоді вони всі знов, кажучи: Не сего, а Вараву. Був же Варава розбійник.

Голова XIX.

Тоді узав Пилат Ісуса, та й бив.

2. И сплівши воїни вінець из терніни, наділи на глобу йому, и в одєжу червону одягли його,

3. и казали: Радуйся, царю Жидівський! и бїли його в лице.

4. Вийшов тоді знов Пилат, и каже їм: Ось я вїбоджу вам його, щоб знали, що в йому ніякої вини не знаходжу.

5. Вийшов тоді Ісус у терновім вінці и в червоїї одєжі. И каже їм Пилат: Ось чоловік.

6. Як же побачили його архиєреї та слуги, то закричали, кажучи: Роспні, роспні його! Каже їм Пилат: Візьміть ви його, та й роспніть: я бо не знаходжу в йому вини.

7. Відказали йому Жиди: Ми закон маємо, и по закону нашому повинен умерти: бо він себе Сином Божим зробив.

8. Як же почув Пилат се слово, то ще більше злякався,

9. и ввійшов у претор знов, и каже Ісусові: Звідкіля єси ти? Ісус же одповіди не дав йому.

10. Ка́же тоді іо́му Пилáт: До мене не говориш? Не зна́єш, що вла́сть ма́ю рос-п'я́ти тебе́, и вла́сть ма́ю від-пусті́ти тебе́?

11. Відказа́в Иису́с: Не мав би еси́ вла́сти нія́кої на-домно́ю, коли́б не було́ тобі́ да́но зви́ш. Тим, хто зра́див мене́ тобі́, бі́льший грі́х ма́є.

12. З то́го часу́ шука́в Пилáт одну́сті́ти іо́го; Жи́ди́ ж крича́ли, ка́жучи: Коли́ се́го відпу́стиш, не еси́ друг Ке́сареві. Вся́кий, хто ца́рем себе́ ро́бить, проти́виться Ке́сареві.

13. Пилáт же, почу́вши та-ке́ сло́во, ви́вів Иису́са, та й сі́в на су́дищі, що зва́не Ли-то́стротос, а по евре́йськи Гава́оа.

14. Була́ ж п'я́тниця пе́ред па́скою, коло́ годі́ни ж ше́стої. И ка́же Жи́да́м: Ось ца́рь ваш.

15. Вони́ ж закрича́ли: Візьмі́, візьмі́ роспні́ іо́го! Ка́же ім Пилáт: Ца́ря ва́шого роспну́? Відказа́ли архи-єре́ї: Не ма́ємо ца́ря, тільки Ке́саря.

16. Тоді́ ж ви́дав ім іо́го, щоб росп'я́ли. Узя́ли ж Иису́са, та й повелі́.

17. И, несучи́ хрест сви́й, ви́йшов він на врочи́ще Че-

репове́, що зве́ться по евре́й-ськи Голго́а.

18. Там росп'я́ли іо́го и з ним і́нших дво́х, по сей и по той бі́к, посере́дині ж Иису́са.

19. Написа́в же и на́дпись Пилáт, та й ви́ставив на хресті́; було́ ж напи́сано: Иису́с Назоре́й, ца́рь Жи́дів-ський.

20. Сю́ ж на́дпись мно́гі чита́ли з Жи́дів; бо поблизу́ го́рода було́ місце́, де росп'я́то Иису́са; а було́ напи́сане по евре́йськи, по гре́цьки и по ри́мськи.

21. Каза́ли тоді́ Пилáтові архиєре́ї Жи́дівськи: Не пи-ши́: Ца́рь Жи́дівський; а що він каза́в: Я ца́рь Жи́дів-ський.

22. Відказа́в Пилáт: Що писав, писав.

23. Тоді́ во́їни, росп'я́вши Иису́са, взя́ли оде́жу іо́го, и зроби́ли з не́ї чоти́ри ча́сті, ко́жному во́їнові ча́сть, и хи-то́н; був же хито́н не спи́ваний, а од ве́рху тка́ний скрі́зь.

24. Сказа́ли тоді́ між со-бо́ю: Не дере́мо іо́го, а кинь-мо же́реб на не́го, чий бу́де. Щоб спра́вди́лось пи́санне, що глаго́ле: Поді́лили оде́жу мою́ собі́, и на мо́є пла́тте ки́дали же́реб. То во́їни се́ й зроби́ли.

25. Стояла ж коло хрестá Ісúсового мáти ію́г та сестра́ мáтери ію́г, Марія́ Кле́бова, та Марія́ Магдали́на.

26. Ісúс же побáчивши мáтр и ученикá стоя́чого коло́ не́ї, котро́го любíв, рече́ до мáтери сво́єї: Жéно, ось Син тв́й.

27. Опісля́ рече́ ученику́: Ось мáти тво́я. И з ті́єї го́дини узя́в і́ї учени́к до се́бе.

28. Пі́сля се́го, зна́ючи Ісúс, що все вже́ зверши́лось, щоб справди́лось пи́санне, рече́: Жáждую.

29. Стоя́ла ж посúдина пóвна о́цту; вони́ ж, напо́ївши гúбку о́цтом и на трості́ну настромі́вши, піднеслі́ ію́му до уст.

30. При́нявши ж о́цту Ісúс, рече́: Зверши́лось; и, схили́вши го́лову, відда́в дúха.

31. Жи́дї ж, щоб не зоста́вались на хрестáх ті́ла в субóту: бо пýтниця бу́ла: (був бо вели́кий день ті́єї субóти,) благáли Пилáта, щоб попереві́вали ім но́ги, та и по́здїймáли.

32. При́шли́ тоді́ вóїни, и пéрвому пере́били но́ги, и дрúгому роспáтому з ним.

33. До Ісúса ж при́шовши, як побáчили ію́г вже́

ме́ртво́го, не пере́били ію́му ні́г;

34. а оді́н з вóїнів проко́лов ію́му спи́сом бі́к, и з́ра́з вийшла́ кров и вода́.

35. И, хто ба́чив, свідку́ва́в, и правди́ве свідченне́ ію́г; и то́й зна́є, що гово́рить пра́вду, щоб виві́рували.

36. Ста́лось бо се, щоб пи́санне справди́лось: Кі́сть ію́го не бу́де перелóмлена.

37. И знов і́нше пи́санне рече́: Диві́тимуться на то́го, ко́го проколо́ли.

38. Пі́сля ж се́го благáв Пилáта Ію́сиф з Аримае́ї (бу́вши учени́ком Ісúсовим, потайні́м же задля́ стра́ху Жи́дівського), щоб зня́ти ті́ло Ісúсове; и дозво́лив Пилáт. При́шов тоді́ и взяв ті́ло Ісúсове.

39. При́шов же и Нико́дїм, що при́ходив пéрше до Ісúса в но́чі, прині́вши змі́шано́ї смі́рни и алóе фúнтів с со́тню.

40. Взялі́ тоді́ ті́ло Ісúсове, и обгорну́ли полотно́м з па́хощами, як се звича́й у Жи́дів хова́ти.

41. Бу́в же на місці́, де роспáто ію́г, сад, а в саду́ нові́й грі́б, в котро́му ні́коли ні́кого не по́ложено.

42. Там о́це положи́ли І-

суса задля п'ятниці Жидівської; бо поблизу був гріб.

Голова ХХ.

Першого ж дня тижня приходить Марія Магдаліна в ранці, як ще було темно, до гробу, и бачить, що каменя одвалено від гробу.

2. Біжить тоді, и приходить до Сімона Петра та другого ученика, котрого любив Ісус, и каже ім: Узято Господа з гробу, и не знаємо, де положено його.

3. Вийшов тоді Петр и другий ученик, и прийшли до гробу.

4. Бігли ж обидва разом, и другий ученик побіг скоріш Петра, и прийшов первий до гробу.

5. И нахилившись бачить, що лежить полотно, та не ввійшов.

6. Приходить тоді Сімон Петр слідом за ним, и ввійшов у гріб, и відить, що лежить полотно,

7. а хустка, що була на голові його, не з полотном лежала, а осторонь звита, на одному місці.

8. Тоді ж увійшов и другий ученик, що прийшов первий до гробу, и відів, и вірував.

9. Ще бо не знали писання, що має він з мертвих воскреснути.

10. Пійшли тоді ученики знов до себе.

11. Марія ж стояла перед гробом плачучи знадвору; як же плакала, нахилилась у гріб,

12. и відить двох ангелів у білому сидячих, один у головах, а один у ногах, де лежало тіло Ісусове.

13. И кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже ім: Бо взято Господа мого, и не знаю, де положено його.

14. И, промовивши се, обернулась назад, и відить Ісуса стоячого, та й не знала, що се Ісус.

15. Рече їй Ісус: Жено, чого плачеш? кого шукаєш? Вона, думаючи, що се садівник, каже йому: Добродію, коли ти вінис його, скажи мені, де його положив, и я його візьму.

16. Рече їй Ісус: Маріє. Обернувшись вона, каже йому: Равуні, чи то б сказати: Учителю.

17. Рече їй Ісус: Не торкайся до мене: ще бо не зійшов до Отця мого; а йди до братів моїх, та скажи ім: Я схожу до Отця мого и От-

ця вашого, и Бóга мого и Бóга вашого.

18. Прихóдить Марія Магдаліна звіщаючи ученикам, що бачила Гóспода, и що він се промóвив їй.

19. Як же був вéчір дня того, пéрвого на тїжні, як двéрі були зámкнені, де зібрались ученикі задля страху Жидівського, прийшóв Исýс та й став посередині, и речé ім: Упокій вам.

20. И, се промóвивши, показав ім свої рúки, и бік свій. Зраділи тоді ученикі, побáчивши Гóспода.

21. Речé ж ім Исýс изнов: Упокій вам. Якож післав мене Отець, и я посилаю вас.

22. И, се промóвивши, дихну́в, и речé ім: Прийміть Дúха Святóго.

23. Ко́му відпустите гріхі, відпустяться ім; ко́му задéржите, задéржаться.

24. Тóма ж, одін з дванадцятї, на прїзвище Близняк, не був з ними, як прийшóв Исýс.

25. Сказали йому́ дрúгі ученикі: Ми віділи Гóспода. Він же сказав ім: Ко́ли не побáчу на руках його́ рани од гвїздя, и не вложу́ руки моєї в бік його́, не пійму́ віри.

26. А по восьмі́ днях знов були́ в середині ученикі іо-

го́, и Тóма з ними. Прихóдить Исýс, як двéрі були́ зámкнені, и став посередині, и речé: Впокій вам.

27. Опісля речé до Тóми: Пода́й палець твій сюди, и подивісь на рúки мої, и пода́й рúку твою́, и вложи́ в бік мій, та й не будь невірний, а вірний.

28. И озвáвшись Тóма, ка́же йому́: Господь мій и Бог мій.

29. Речé йому́ Исýс: Що віді́в еси́ мене́, Тóмо, увірував еси́; блаженні, що не віді́ли, та й вірували.

30. Багато́ ж інших ознак робив Исýс перéд учениками́ своїми, що не написані в кни́зі сій.

31. Се ж написано, щоб ви вірували, що Исýс есть Христóс, Син Бóжий, и щоб віруючи життє́ мали в імá його́.

Голова́ XXI.

Після сéго явився знов Исýс ученикам на морі Ти́верїадському, явився ж так.

2. Були́ вкупі Сїмон Петр та Тóма, на прїзвище Близняк, та Наанаїл из Кáни Гадилейської, та синї́ Зеведеєви, та інших учеників його́ двóе.

3. Каже ім Сімон Петр: Пійду риби ловити. Кажуть вони йому: Пійдемо й ми с тобою. Вийшли та й улізли зараз у човен; и не піймали тієї ночі нічого.

4. Як же настав уже ранок, стояв Ісус на березі; та не знали ученики, що се був Ісус.

5. Речé тоді ім Ісус: Діти, чи маєте що їсти? Відказали йому: Ні.

6. Він же речé ім: Закіньте невода з правого боку човна, то й знайдете. Закінули ж, и вже не змогли його витягти задля мно́жества риби.

7. Каже тоді ученик той, котрого любив Ісус, Петрові: Се Господь. Сімон же Петр, почувши, що се Господь, підперезавсь (був бо нагий), та й кинувсь у море.

8. Інші ж ученики човником приплили: (бо недалéко були від землі, а локот на двісті,) тягнучи невода з рибою.

9. Скóро вийшли на зéмлю, бачять розложений жар, а на йому рибу и хліб.

10. Речé ім Ісус: Принесіть риби, що вловили тепér.

11. Уліз же Сімон Петр, та й витяг невід на зéмлю

повен риби великої, сто и п'ятдесят и три; и хоч стільки і було, не порвався невід.

12. Речé ім Ісус: Ідть обідайте. Ніхто ж не важився з учеників спитати його: Хто ти єси? знаючи, що се Господь.

13. Приходить тоді Ісус и берé хліб, та й даé ім, и рибу так са́мо.

14. Се вже втрéте явивсь Ісус ученикам своїм, устáвши з мёртвих.

15. Як же обідали, речé Ісус Сімонові Петру: Сімоне Іонин, чи любиш мене більш ніж сі? Каже йому: Так, Господи; ти знаєш, що я люблю тебе. Речé йому: Пасі ягнята моі.

16. Речé йому знов удру́ге: Сімоне Іонин, чи любиш мене? Каже йому: Так, Господи, ти знаєш, що я люблю тебе. Речé йому: Пасі вівці моі.

17. Речé йому втрéте? Сімоне Іонин, чи любиш мене? Засму́тився Петр, що сказав йому втрéте: Чи любиш мене? и каже йому: Господи, ти все знаєш; ти знаєш, що люблю тебе. Речé йому Ісус: Пасі вівці моі.

18. Истино, истино глаголю тобі: Як був єси моло-

дій, то підперізувався сам, и ходів еси кудї хотів; як же сстарієсса, то простягати́меш ру́ки твої, и їнший тебе підперізуватиме, и поведе кудї не хочеш.

19. Се ж промовив, означючи, яко́ю смє́ртю просла́вить Бо́га. И, сказа́вши се, рече́ іо́му: Иди́ слідо́м за мно́ю.

20. И оберну́вшись Петр, ба́чить учени́ка, котро́го любі́в Исус, слідо́м идучо́го, що и на вече́рі горну́всь до груде́й іо́го, и каза́в: Го́споди, хто се, що зра́дить тебе́?

21. Се́го побачи́вши Петр, ка́же Исусо́ві: Го́споди, сей же що?

22. Рече́ іо́му Исус: Коли́ схочу, щоб він пробува́в до́ки при́йду, що тобі до то́го? ти йди за мно́ю.

23. И пійшло́ ж сло́во се між браті́в, що учени́к той не вмере: а не сказа́в іо́му Исус; Що не вмере; а: Коли́ схочу, щоб він пробува́в, до́ки при́йду, що тобі до то́го?

24. Се той учени́к, що свідку́є про се, и писа́в се; и зна́ємо, що правди́ве свідкува́нне іо́го.

25. Єсть же и їншого ба́гато, що зробі́в Исус, що, коли́б писа́ти зосі́бна, то ду́маю, що й сам сві́т не помі́стив би пи́саних книг. Амінь.

ДІЯННЯ СВЯТИХ АПОСТОЛІВ.

Голова́ І.

Пе́рве опові́данне написа́в я, Теофі́ле, про все, що став Исус робі́ти и навча́ти,

2. аж до дня, котро́го возні́сся, запові́давши чере́з Ду́ха свято́го апо́столам, котри́х ви́брав.

3. Пере́д котри́ми явля́вся він живи́й пі́сля му́ки своєї́ у мно́гих озна́ках; и ба́чили іо́го со́рок днів, и глаго́лав про ца́рство Бо́же;

4. и, зібравши́ся з ними́, запові́в їм з Єрусали́му не вихо́дити, а дожида́тись оби́тува́ння Отця́, що про него́ чу́ли від мене́.

5. Бо Іоа́н хресті́в водо́ю: ви ж хресті́тиметесь Ду́хом свя́тим по немно́гих сі́х днях.

6. Вони́ ж зійшо́вшись пита́ли іо́го ка́жучи: Го́споди, чи не під сей час поста́виш ти знов ца́рство Израї́льске?

7. Рече́ ж до них: Не вам

єсть розуміти час и по́ру, що Отець положи́в у своїй вла́сті.

8. А приймете сі́лу, як зйіде святий Дух на вас; и бу́дете мені свідками у Єрусали́мі и у всій Юде́ї и Самарі́ї, и до кра́ю землі.

9. И, се промовивши, як диві́лись вони́, зявсь угору, и хма́ра взяла́ іо́го від очей іх.

10. И, як вони́ пи́льно диві́лись на не́бо, як він відходив, аж ось два му́жи ста́ли перед ними́ в бі́лій оде́жі,

11. котрі и сказа́ли: Му́жи Галиле́йські, чо́го стоі́те, дивлячись на не́бо? Сей Исус, узятий од вас на не́бо, так при́йде, як ві́дили ви іо́го, сходя́чого на не́бо.

12. Тоді верну́лись вони́ в Єрусали́м из горі́, зва́ної Олі́вною, що поблизу́ Єрусали́му на субі́тній день ході́.

13. И ввійшо́вши зйішли́ на гі́рницю, де пробува́ли Петр та Яков, та Іо́анн, та Андре́й, Филип та Тома́, Вартоломе́й и Мае́ей, Яков Алфе́їв та Сі́мон Зи́лот, та Юда Якові́в.

14. Усі́ вони́ пробува́ли односта́йно в моли́тві и блага́нню з жі́нками и Мари́єю,

ма́тірью Исусовою, и з бра́та́ми іо́го.

15. И ста́вши тими́ днями́ Петр посере́д учени́ків, рече́, (було́ ж число́ іме́н уку́пи до ста двадцяти́:)

16. Му́жи браті́, тре́ба було́ справді́тись писа́нню се́му, що прорі́к Дух святий уста́ми Да́вїдовими про Юду, що ста́вся проводире́м тих, котрі скопи́ли Исуса́.

17. Бо полі́чено іо́го до нас, и при́йня́в був до́лю служе́ння се́го.

18. Сей чолові́к придба́в по́ле за нагоро́ду непра́ведну, и, впа́вши сто́рч, трі́снув надво́е, и вийшло́ усє́ нутро́ іо́го.

19. И ві́домо ста́ло усім дому́ючим у Єрусали́мі, так що про́звано по́ле те́е вла́сною гові́ркою іх Акельда́ма, чи то б сказа́ти: по́ле кро́ви.

20. Напи́сано бо в кни́зі Пса́лм: Неха́й осє́ля іо́го спусті́є, и неха́й ніхто́ не домо́є в ній, а до́гляд і́ї неха́й при́йме і́нший.

21. Тре́ба ж, щоб з му́жів, що сходили́сь из на́ми по вся́є час, як вхо́див и вихо́див між на́ми Госпо́дь Исус,

22. поча́вши від хреще́ння Іо́анового до дня, як іо́го взя́то від нас, був оді́н из

сіх укूपі з нами свідком воскресення іюго.

23. И поставили двох: Іосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Матею.

24. И молячись казали: Ти, Господи, що знаєш серця всіх, покажи одного з сих двох, котрого вибрав єси,

25. прийняти долю служення сего и апостольства, від котрого відступив Юда, щоб ийти в своє місце.

26. И кинули жереб про них; и впав жереб на Матею; и прилучено іюго до дванадцяти апостолів.

Голова II.

А як скінчився день пятидесятниці, були всі одностаїно укूपі.

2. И роздався зразу гук з неба, мов би од віючого буйного вітру, и сповнів увесь дїм, де вони сидїли.

3. И явились їм подлені язикї, нїби огняні, и сїв на кожному з них.

4. И сповнились усі Духом святїм, и почали розмовляти їншими мовами, як Дух давав їм вимовляти.

5. Домували ж у Єрусалимі Жидї, люде побожні, з усякого народу під небом.

6. Як же роздався сей голос, зїшлось множество, и стрївожились: бо чув кожен, що вони говіркою їх розмовляють.

7. Здумїлися ж усі и дивувались, говорячи одїн до одного: Чи не всі оце сі, що розмовляють, Галилїйці?

8. Як же се чуємо кожный власну говірку свою, в якїй родились,

9. Парфяне, и Мидяне, и Єламїти, и що домуємо в Месопотамїи, и в Юдеї, и Каппадокїї, и Понтї, и Азїї,

10. и Фрїгїї, и Панфїлії, и Єгїптї, и в сторонах Ливїйських, що коло Киринеї, и захожі Римляне, и Жидї, и нововїрці,

11. Критяне и Арапи, чуємо, що вони розмовляють нашими мовами про величче Боже?

12. Здумїлися ж усі, и в сїмніві казали одїн до одного: Що се має бїти?

13. Інші ж смїючїсь казали: Що молодїм вином повпивались.

14. Ставши ж Петр з одинадцятьма, зняв голос свій и промовив до них: Люде Юдїйські, и всі жителї Єрусалимські, нехай се відомо вам бїде, и вислухайте слово моє.

15. Сі бо не п'яні, як думаете: бо третя година дня.

16. А есть се, що промовив пророк Іоїль:

17. И буде останнього дня, глаголе Бог, віллю я Духа мого на всяке тіло; и пророкуватимуть сині ваші и дочкі ваші, и молодці ваші видіння бачитимуть, и старшим вашим сни снитимуться;

18. и на слуг моїх и на служниць моїх віллю в ті дні Духа мого, и пророкуватимуть.

19. И дам чудеса вгорі на небі, и ознаки внизу на землі: кров и огонь и димову куряву.

20. Сонце обернеться в темряву, и місяць у кров, перш ніж прийде день Господень великий и славний.

21. И буде, що всякий, хто призиватиме ім'я Господнє, той спасеться.

22. Мужі Израїльські, вислушайте сі слова: Ісуса Назорєя, чоловіка, від Бога прославленого між вами силою, и чудесами, и ознаками, які робив через него Бог серед вас, як и самі знаєте,

23. сего, призначеного радою и провидіннем Божим віданого, ви, взявши руками беззаконних, пригвоздивши вбили.

24. Котрого Бог воскресив, розв'язавши болесті смерті: якож бо не було можливе вдержаним йому бути від неї.

25. Давід бо глаголе про него: Мав я Господа перед очима завсїди: бо він по правіці в мене, щоб я не захитався.

26. Тим звеселилось серце моє, и зрадів язик мій, ще ж тіло моє оселиться в надії.

27. Бо не зоставиш душі моєї в пеклі, ані дасі святому твоєму відіти зотління.

28. Обявив єсі мені дороги життя; сповніш мене радощами перед лицем твоїм.

29. Мужі браті, дайте говорити явно до вас про протця Давіда, що вмер и поховано його, и гріб його у нас до сего дня.

30. Бувши ж пророком и знавши, що клятьбою клявсь йому Бог, що з плбду поясніці його по тілу підйме Христа сидіти на престолі його,

31. предвидівши глаголав про воскресенне Христова, що душа його не зоставлена в пеклі, а тіло не віділо зотління.

32. Сего Ісуса воскресив Бог; єму всі ми свідки.

33. Правіцею ж божою вознісшись и обітування святого Духа прийнявши від

Отця, злив се, що ви тепер бачите и чуєте.

34. Бо Давід не зійшов на небеса, глаголе ж сам: Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене,

35. доки положу ворогів твоїх підніжком ніг твоїх.

36. Твердо ж нехай знає весь дім Израїлів, що Господом и Христом зробив іого Бог, сего Ісуса, котрого ви роспяли.

37. Почувши ж се, помякли серцем, и казали до Петра та до інших апостолів: Що ж робити нам, мужи браті?

38. Петр же рече до них: Покайтесь, и нехай охреститься кожен з вас в имя Ісуса Христа на оставленне гріхів, и приймете дар святого Духа.

39. Для вас бо обітниця, и для дітей ваших, и для всіх далеких, скільки їх покличе Господь Бог ваш.

40. И іншими многими словами свідкував и напминав, глаголючи: Спасайте себе з сего розворотного кодла.

41. Хто ж залюбки прийняв слово іого, охрестились; и пристало того дня душ тисяч зо три.

42. Пробували ж у науці апостольській, и в общині, и

в ламанню хліба, и в молитвах.

43. Був же на кожній душі страх, и багато чудес и ознак робилось через апостолів.

44. И всі віруючі були вкупі, и все було в них спільне;

45. и продавали маєтки та достатки, и ділили їх на всіх, як кому було треба.

46. И що-дня пробували одностаїно в церкві, и, ламлючи по домах хліб, приймали харч в радості и простоті серця,

47. хвалячи Бога и маючи ласку у всього народу. Господь же прибавляв спасенників у церкву що-дня.

Голова III.

Петр же та Іоан ишли вкупі до церкви на молитву о девятій годіні.

2. И несено одного чоловіка, що був кривий від утроби матері своєї, котрого кладено що дня перед церковними дверима, званими Гірними, просіти милостині в тих, що входили в церкву.

3. Побачивши він Петра та Іоана, що хотіли ввійти в церкву, просів милостині.

4. Споглянувши ж Петр на

него з Іоаном, рече: Подивись на нас.

5. Він же дивівся пильно на них, сподіваючись що від них прийняти.

6. Рече ж Петр: Срібля та золота нема в мене; що ж маю, се тобі даю. В ім'я Ісуса Христа Назорея встань и ходи.

7. И, взявши іогó за праву руку, звів угору, и зараз іогó нóги й коліна окрепились,

8. и підскачавши став, та й ходив, и ввійшов из нимі в церкву, походжаючи, та скачучи, та хвалячи Бóга.

9. И відив іогó весь народ ходячого и хвалячого Бóга.

10. А знали іогó, що се той, що для милостини сидів коло Гарних дверей церковних, и сповнілися страхом и дивом над тим, що сталося іому.

11. Як же держався сплений кривий коло Петра та Іоана, збігся до них увесь народ у ходник званий Соломонів, дивуючись.

12. И вбачаючи се Петр, озвався до народу: Мужи Израїляне, чогó ви чудуетесь сим? абб чогó так пильно на нас дивитесь, мов би своєю сілою абб побож-

ністю зробили ми, щоб ходив він?

13. Бог Авраамів, та Ісаків, та Яковів, Бог отців наших, прославив Сіна свого Ісуса, що ви відали та відrekliсь іогó перед Пилатом, як судив він відпустити.

14. Ви ж Святого и Праведного відrekliсь, и просили дарувати вам чоловіка душоубця,

15. а князя життя убіли, котрого Бог воскресив з мертвих; іому ми свідки.

16. И через віру в ім'я іогó, сего, що бачите и знаєте, окрепило ім'я іогó, и віра, що через него, дала іому се спільне перед усіма вами.

17. И тепер, браті, знаю, що через незнанне зробили ви, як и князі ваші.

18. Бог же, що наперед звістив устами всіх пророків своїх про муки Христові, сповнів так.

19. Покайтеся ж и наверніться, щоб очістились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лиця Господнього,

20. и пішлє наперед проповіданого вам Ісуса Христа,

21. котрого мусить небо прийняти аж до часу новонастання всього, що глаголав

Бог устами всіх святіх своїх пророків од віку.

22. Мойсэй бо до отців промовив: Що пророка підйме вам Господь Бог ваш из братів ваших, як мене. Сего слухайте у всім, що глаголатиме вам.

23. Буде ж, що всяка душа, котра не слухатиме пророка того, погубиться з народу.

24. И всі ж пророки від Самуїла и після сих, скільки їх промовляло, також наперед сповіщали про дні сії.

25. Ви ж сині пророків, и завіту, що положив Бог з отцями нашими, глаголючи Авраамові: И в насінні твоім благословенні будуть усі народи землі.

26. Вам найперше піднявши Бог Сіна свого Ісуса, післяв його благословляючи вас, щоб кожен одвернувся од лукавства свого.

Голова IV.

Як же вони промовляли до народу, приступили до них священники та старшина церковна та Садукєї,

2. сєрдячись, що вони навчают народ и проповідуют в Ісусі воскресєнне з мєртвих.

3. И наложили на них рuki,

и оддали їх під сторожу до ранку, бо вже був вечір.

4. Многі ж з них, що слухали слово, увірували; було ж число людєй вірних тисяч з пять.

5. И сталося, зібрались у ранци князі їх та старші, та письменники в Єрусалімі,

6. та Анна архиерей, та Каяфа, та Іоан, та Александр и скільки було з родини архиерейської,

7. и, поставивши їх посередині, питали: Якою силою, або яким імям, робили ви се?

8. Тоді Петр, сповнівшись Духом святим, рече до них: Князі людські та старші Израїлеві,

9. коли в нас оце допитуються про добре діло (зроблене) недужому чоловікові, чим сей спасся,

10. то нехай знане буде всім вам и всім народові Израїлевому, що в імя Ісуса Христа Назорєя, котрого ви роспали, котрого Бог воскресив з мєртвих, ним сей стоить перед вами здоровий.

11. Се камінь, зневажений од вас будівничих, що стався головою угла;

12. и нема ні в кому другому спасєннє: бо и нема іншого імєя під небом, дано-

го лю́дям, щоб ним спаса́- тись нам.

13. Як же побáчили вони́ сміливість Петра́ та Іоáна, и постерега́й, що се лю́де невче́ні и прóсті, то дивува́лись; и пізна́ли їх, що вони́ були́ з Иису́сом,

14. и, ба́чивши чолові́ка з ними́ стоя́чого спіленого, не ма́ли нічо́го сказа́ти прóти.

15. Звелі́вши ж ім вийти́ з ра́ди, ра́дились між собою́,

16. гово́рячи: Що́ нам ро́бити з симі́ людьми́? що вели́ка озна́ка ста́лася чере́з них усі́м я́вна, що дому́ють у Єрусали́мі, и не мо́жемо відректи́.

17. Ті́льки ж, щоб більш́ пе ши́рилось між наро́дом, то за́казом за́кажемо́ ім, щоб більш́ не гово́рили в имя́ се́е ніко́му з люде́й.

18. И, поклі́кавши їх, за́повілі́ ім зовсі́м не гово́рити ані́ навча́ти в имя́ Иису́сове.

19. Петр же та Іоáн, озва́вшись до них, реклі́: Чи пра́ведно пере́д Бо́гом слухати́ вас більш́ ніж Бо́га, судіть.

20. Не мо́жна бо́ нам то́го, що віді́ли и щю́ чу́ли, не гово́рити.

21. Вони́ ж за́каза́вши від- пусти́ли їх, не знайшо́вши нічо́го, за́ що б їх пока́рати, за́для наро́ду: бо всі́ просла-

вля́ли Бо́га за те, що ста́-лося.

22. Було́ бо́ більш́ сорока́ ро́ків чолові́кові то́му, на ко́трому ста́лася озна́ка ся́я спіле́ння.

23. Відпу́щені ж прийшли́ до своїх́ и спові́стїли, що ка́зали до них архиере́ї та старші́.

24. Вони́ ж, зі́слухавши те, односта́йно підня́лі го́лос до Бо́га и про́мовили: Вла́ди́ко, ти еси́ Бог, що сотво́рив не́бо, и зе́млю, и мо́ре, и все, що в них;

25. котри́й уста́ми Даві́да, слуги́ тво́го, про́мовив: Чо́го збунтува́лись пога́не, и лю́де за́думують ма́рні ре́чи?

26. Повста́вали царі́ зе́мні, и князі́ зібра́лись до́купити на Го́спода и на Хри́ста іо́го.

27. Бо зібра́лися спра́вді на свято́го Си́на тво́го Иису́са, що намасти́в еси́, и Ирод, и Понти́йський Пилáт з по́ганами и людьми́ Изра́иль- скими,

28. зроби́ти, що тво́я рука́ и ра́да тво́я наперед́ призна́чили ста́тись.

29. И ні́ні, Го́споди, спо́глянь на за́кази їх, и дай слугам́ тво́ім з уся́кою одва́гою промовля́ти сло́во тво́е,

30. и простяга́й ру́ку твою́ на спіле́нне, и неха́й озна́ки

и чудеса стаються через имя святого Сина твого Исуса.

31. А як помолілись вони, захиталося місце, де зібрались, и сповнілись усі Духом святим, и промовляли слово Бже з одвагою.

32. Множество ж вірних мали одно серце и одну душу; и ні один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільне.

33. И з великою силою давали апостоли свідчення воскресення Господа Исуса, и ласка велика була на всіх їх.

34. Бо и в недостатку ніхто між ними не був: хто бо був властителем земель або домів, ті продавши приносили гроші за продане,

35. та й клали у ногах у апостолів, и роздавали кожному, як кому треба було.

36. Іосія ж, названий від апостолів Варнава (що єсть перекладом син одради), Левієць, родом Кипрянин,

37. мавши поле, продав, та й приніс гроші, та й положив у ногах у апостолів.

Голова V.

Один же чоловік, на имя Ананія, з Сафірою, жінкою своєю, продав маєток,

2. та й приховав з цини,

за довідом жінки своєї, та, принісши якусь частину, положив у ногах у апостолів.

3. Петр же рече: Ананіє, чого сповнів Сатана серце твоє, щоб обманити святого Духа та приховати з цини за землю?

4. Хибá, що ти мав, не твоє вонó було? и продане, не в твоїй власті було? На що положив єси в твоєму серці діло такé? Ти обманів не людей, а Бга.

5. Почувши ж Ананія слова сі, упав без духу; и обняв страх великий усіх, що чули се.

6. Уставши молодці, взяли його и винісши поховали.

7. И сталося, годин через три після сего ввійшла й жінка його, не знаючи, що сталося.

8. Озався ж до неї Петр: Скажи мені, чи за стільки віддали землю? Вона ж каже: Так, за стільки.

9. Петр же рече до неї: Як се, що змовились ви спокусити Духа Господнього? Ось колó дверей вогни тих, що поховали чоловіка твого; то й тебе винесуть.

10. Упала ж зараз у ноги йому, та й зітхнула духа. И ввійшовши молодці, знайшли

ії мёртву, и виніши поховали коло чоловіка ії.

11. И обняв страх великий усю церкву и всіх, що чули про се.

12. Рука́ми ж апосто́льскими ста́лись озна́ки и чуде́са в наро́ді мно́гі, (и бу́ли односта́йні всі в ходнику́ Саломо́новім.

13. З і́нших же ні́хто не ва́жився приста́вати до них, тільки велича́в іх наро́д.

14. И прибува́ло більш віруючих у Го́спода, мно́жество чолові́ків и жіно́к.)

15. Так що вино́сили на ули́ці недужих, и кла́ли на постеля́х та ліжка́х, щоб як итїме Петро, хоч тїнь оті́ніла ко́го з них.

16. Схо́дилось же мно́жество з окóличних городів у Єрусали́м, прино́сячи недужих та му́чених від нечи́стих дүхів, и всі спи́лялись.

17. Уста́вши ж архиере́й и всі, що з ним (тодішня єресь Садукейська), сповні́лись за́вистю;

18. и наложи́ли ру́ки свої на апосто́лів, та й посади́ли іх у грома́дську темни́цю.

19. Ангел же Го́сподень одчині́в у но́чі двє́рі темни́шні, и виві́вши рече́:

20. Иди́ть; и ста́вши про-

мовля́йте в церкві до наро́ду всі слова́ життя́ се́го.

21. Ви́слухавши ж ввійшли в ра́нці в церкву, та й навча́ли. Прийшо́вши ж архиере́й и ті, що з ним, склика́ли ра́ду и всю старшину́ синів Израїлевих, и посла́ли в вязни́цю привести́ іх.

22. Слү́ги ж прийшо́вши не знайшли́ іх у темни́ці, и верну́вшись опові́ли,

23. гово́рячи: Що́ темни́цю знайшли́ ми за́мкнену з уся́кою осторо́жністю́ и сто́рожів знадво́ру сто́ячих пе́ред двері́ма, та відчині́вши ні́кого в се́редині не знайшли́.

24. Почу́вши ж слова́ сі́ священник и старшина́ церко́вний та архиере́ї, сумні́вались, що́ б воно́ таке́ бу́ло.

25. Прийшо́вши ж оди́н, спові́стив іх, ка́жучи: Що́ ось чолові́ки, що́ ви повки́дали в темни́цю, сто́ять у церкві и навча́ють наро́д.

26. То́ді прийшо́вши старшина́ з слү́гами привели́ іх без прі́мусу: бо́ялись бо наро́ду, щоб не пока́менува́в іх.

27. И приві́вши іх, поста́вили пе́ред ра́дою; и спита́в іх архиере́й,

28. ка́жучи: Чи не за́казом же за́казувано́ вам, навча́ти в и́мя се́? И ось сповні́ли ви Єрусали́м нау́кою ва́шою,

и хочете навести на нас кров чоловіка сего.

29. Озв'явся ж Петр и апостоли, и рекли: Більше треба корітись Богу, ніж людам.

30. Бог отців наших підняв Ісуса, що ви вбили, повисивши на дереві.

31. Сего князя и Спаса підняв Бог правіцею своєю, дати покайння Ізраїлеві и оставлення гріхів.

32. И свідки іого в словах сих ми и Дух святий, котрого дав Бог тим, хто кбритьс-ся іому.

33. Вони ж почувши запладали гнівом, и радились, щоб повбивати їх.

34. Уставши ж у раді одін Фарисей, на имя Гамалиїл, учитель закону, поважаний від усего народу, звелів на часину вивести апостолів,

35. и каже своїм: Мужи Ізраїляне, вважайте на людей сих, що маєте робіти.

36. Бо перед симі днями встав Тевда, кажучи, що він хтось такий; до него пристало число людей з чотіриста; іого вбіто, и всі, хто слухав іого, розійшлись и обернулись у ніщо.

37. Після сего встав Юда Галилейський під час переписі, и потяг за собою доволі народу. И сей загинув, и

всі, хто слухав іого, розсіпались.

38. А тепер кажу вам: Відступіться від людей сих и оставте их: бо коли від людей рада ся або діло се буде, то обернеться в ніщо;

39. коли ж від Бога, то не здоліте іого знівечити, та щоб и противниками Божи ми не зробітись вам.

40. Послухали ж іого, и, покликавши апостолів, побивши наказали ім говорити в имя Ісусове, та й відпустили їх.

41. Вони ж пішли веселі з перед ради, що за имя іого удостоїлись бути зневаженими.

42. И цілий день не переставали вони и в церкві, и по домах навчати и благовіствувати Ісуса Христа.

Голова VI.

У тії ж дні, як намножилось учеників, було нареканне Єленян на Євреїв, що у щоденному служенню не дбають про вдовиць їх.

2. Прикликавши ж дванадцять (апостоли) громаду учеників, рекли: Не лічить нам, покінувши слово Боже, служити при столах.

3. Вігледіть же, браті сім

мужів из вас доброї слави, повних Духа святого та мудрости, котрих поставимо на сю побтреб.

4. Ми ж у молитві и в служенню слова пробуватимем.

5. И вподобалось слово всій громаді; и выбрали Стефана, чоловіка, повного віри и Духа святого, та Филипа, та Прохора, та Никанора, та Тимона, та Пармена, та Миколая, нововірця з Антиохии.

6. Котрих поставили перед апостолами, и помолівшись положили вони руки на них.

7. И росло слово Боже, и намножувалось число учеників у Єрусалимі вельми, и велике множество священників корилось віри.

8. Стефан же, повний віри и сили, робив чудеса и ознаки великі між народом.

9. Устали ж деякі з школи, званої Либертинців, та Киринейців, та Александрійців и тих, що з Киликиї та Азії, перепитуючись из Стефаном.

10. И не змогли встояти проти премудрости и духа, яким глаголав.

11. Тоді підустіли вони людей, щоб казали, що чули ми іого, як він промовляв слова хульні на Мойсея и Бога.

12. И підбурили народ, и старшину, и письменників, и напавши схопили іого, и привели в раду,

13. и поставили кривих свідків, що казали: Сей чоловік не перестає слова хульні говорити проти місця сего святого и проти закону.

14. чули бо ми, як він казав, що Ісус Назорей сей зруйнує місце се и перемінить, звичаї, котрі Мойсей передав нам.

15. И дивлячись пильно на него всі, що сиділи в раді, віділи лице іого як-би лице ангела.

Голова VII.

Каже тоді архиерей: Чи справді се так?

2. Він же рече: Мужи брати и батькі, слухайте. Бог слави явивсь отцеві нашому Авраамові, як був у Месопотамії, перш ніж оселився він у Харані,

3. и рече до него: вийді з землі твоєї, и з родіни твоєї, та йди в землю, що я тобі покажу.

4. Тоді вийшовши з землі Халдейської, оселився він у Харані, а звідтіля, як умер батько іого, переселив іого (Бог) у сю землю, де ви тепер живете.

5. И не дав йому насліддя в ній ні на ступінь ноги, а обіцяв дати йому її в державу и насінню його після него, як не було в него дитини.

6. Глаголав же Бог так, що буде насінне його захожим у землі чужій, и підневолять його, и мучитимуть чотіри-ста років.

7. А народ, котрому служитимуть, буду я судити, рече Бог; и після того вийдуть вони, та служитимуть мені у місці сему.

8. И дав йому завіт обрізання; и так породив Исака, та й обрізав його восьмого дня; а Исак породив Якова, а Яков дванадцять патріархів.

9. А патріархи через зависть продали Іосифа в Єгипет; и був з ним Бог,

10. и віволов його з усякого горя його, и дав йому ласку та премудрість перед Фараоном, царем Єгипецьким; и настановив його той правителем над Єгиптом и над усією господою своєю.

11. Прийшла ж голоднеча на всю землю Єгипецьку та Ханаанську, та горе велике; и не знайшли поживи отці наші.

12. Почувши ж Яков, що є пшениця в Єгипті, післяв отців наших найперш.

13. А другого разу був признаний Іосиф од братів своїх; и стався знаним Фараонові рід Іосифів.

14. Післявши ж Іосиф, прикликав батька свого Якова и всю родину свою, сімдесят и пять душ.

15. Пришов же Яков у Єгипет, и вмер, він и отці наші,

16. и перенесено їх у Сихем, и положено в гробі, що купив Авраам ціною срібля в синів Емора Сихемового.

17. Як же наближився час обітування, котрим клявся Бог Авраамові, ріс народ и намножувався у Єгипті,

18. аж поки настав інший цар, що не знав уже Іосифа.

19. Сей, хитрий проти роду нашого, мучив отців наших, щоб викидали діток своїх, щоб не бути ім живими.

20. Того часу родивсь Мойсей, и був угоден Богу; годовано його три місяці в хаті батька його.

21. Як же викинуто його, взяла його дочка Фараонова, и вигодовала його собі за сина.

22. И навчивсь Мойсей усієї Єгипецької мудрости, був же потужний у словах и в ділах.

23. Як же сповнівсь йому

сороколітний час, забажало серце його одвідати братів своїх, синів Израїлевих.

24. И, побачивши одного обіженого, уступився за него, тай помстився за обіженого, вбивши Єгиптянина.

25. Думав же, що зрозуміють брати його, що Бог його рукою дає їм спасенне; вони ж не зрозуміли.

26. Другого ж дня явився їм, як бились, и приводив їх до поєднання, говорячи: Мужчи, ви брати; за що ви обижаете один одного?

27. Той же що обижав ближнього, відохнув його, кажучи: Хто тебе настановив князем и суддею над нами?

28. Чи й мене хочеш убити, як убив еси вчора Єгиптянина?

29. Утік же Мойсей за словом сим, и зайшов у землю Мадіянську; де породив двох синів.

30. А як уплило сірок років, явивсь йому в пустині під горою Синаєм ангел Господень у півомі огняного куца.

31. Мойсей же побачивши дивувавсь видіннем; як же приступив він, щоб придивитись, роздався голос Господень до него:

32. Я Бог Отців твоїх, и Бог Авраамів, и Бог Исаків,

и Бог Яковів. Затрусившись же Мойсей, не одважився придивлятись.

33. Рече ж йому Господь: Роззуй обувья ніг твоїх: бо місце, на котрому стоїш, земля свята.

34. Дивившись видів я муку народу моего в Єгипті, и стогнанне його чув я, и зйшов визволити його. И тепер иди, пішли тебе в Єгипет.

35. Сего Мойсея, котрого відцурались вони, кажучи: хто тебе настановив князем та суддею над нами? сего Бог князем и збавителем півслав рукою ангела, що явивсь йому в куці.

36. Сей вивив їх, робивши чудеса та ознаки в Єгипті, и на Червоному морі, и в пустині сірок років.

37. Се той Мойсей, що сказав синам Израїлевим: Поставить вам Господь Бог ваш пророка з братів ваших, як мене; його слухайте.

38. Се той, що був у церкві в пустині з ангелом, котрий промовляв до него на горі Синаї, та з отцями нашими, що прийняв живі слова дати нам.

39. Котрому не хотіли слухняними бути отці наші, а відохнули, и обернулись серцем у Єгипет,

40. гово́рячи Аро́нові: Зро́би нам богів, котрі б ишли́ перед на́ми: бо Мойсе́й той, що вивів нас из Єгипту, не зна́ємо, що ста́лося з ним.

41. И зроби́ли тельця́ в дні́ті, и прино́сили по́святи ідо́лу, и втіша́лись діла́ми рук своїх.

42. Одверну́вся ж Бог и попусти́в іх кла́няти́сь во́їнству небесно́му, як на́писано в кни́зі проро́ків: Хиба́ за́колене та́ по́святи прино́сили ви мені́ со́рок років у пу́стїні, до́ме Израї́лів?

43. Ні, ви підняли́ на́мет Мо́лохів и зору́ бо́га ва́шого Ремфа́на, болвані́, що поро́били на покло́ненне і́м; и переселю́ я вас да́льш Вавило́на.

44. На́мет свідче́ння був у отці́в на́ших у пу́стїні, як звелі́в той, хто глаго́лав Мойсе́єві зроби́ти ію́г по взорце́ві, який ба́чив.

45. Котри́й тако́ж узя́вши отці́ на́ші ви́несли з Ису́сом у де́ржаву пога́н, що прогна́в Бог од лиця́ отці́в на́ших, аж до днів Даві́дових.

46. Котри́й знайшо́в ла́ску перед Бо́гом, и проси́в, щоб знайти́ на́мет для Бо́га Яко́вого.

47. Саломо́н же збудува́в іо́му́ храм.

48. Ті́льки ж Ви́шній не в рукотво́рних церкв́ах до́мує, як глаго́ле проро́к:

49. Не́бо мені́ престо́л, а земля́ підні́жок ніг мої́х; який храм збуду́єте мені́? рече́ Го́сподь, абб́ яке́ місце відпо́чинку мо́го?

50. Хиба́ не мо́я рука́ зроби́ла це все?

51. Лю́де тугош́ії и необри́зані се́рцем и уші́ма, ви за́всіди Ду́хови свято́му проти́витесь; як ба́тькі ва́ші, так и ви.

52. Ко́го з проро́ків не го́нили ба́тькі ва́ші? и повби́вали тих, що наперед́ звіща́ли про прихі́д Пра́ведного, котро́го ви тепе́р зра́дниками и уби́йцями ста́лись.

53. Ви при́йняли зако́н че́рез розпо́рядки а́нгелів, та й не хоро́нили ію́г.

54. Почу́вши ж се, запала́ли се́рцем свої́м, и скрего́тали зу́бами на не́го.

55. Він же, бу́дучи по́вний свято́го Ду́ха, спогля́нувши на не́бо, побачи́в сла́ву Бо́жу, и Ису́са, сто́ячого по прави́ці у Бо́га,

56. и рече́: Ось ви́джу небеса́ відчи́нені, и Си́на чоло́вічого сто́ячого по прави́ці в Бо́га.

57. Вони́ ж закри́чали го́лосом вели́ким, позату́ляли

уші свої, та й винулись одно-
ста́йно на не́го,

58. и, випровадивши за го-
род, укаменували його́; а
сві́дки покля́ли одѣжу свою́
у нога́х у молодця́, зва́ного
Са́влом,

59. и каменували Стефанá,
моля́чогось и глаго́лючого:
Господи Ісусе, прийми́ дух
мій.

60. Приклоні́вши ж колі-
на, повлі́кнув го́лосом вели́-
ким: Господи, не поста́в ім
се́го за гріх. И, се промó-
вивши, усну́в.

Голова́ VIII.

Са́вло ж похваля́в уби́йство
його́. Ста́лося ж тогó дня ве-
ли́ке гонѣннє на церкву Єру-
сали́мську и всі поросси́па-
лись по зе́млях Юде́йських
та Самарі́йських, окрім Апó-
столів.

2. Поховали́ ж Стефанá по-
бо́жні лю́де, и зробили́ вели́-
кий плач по не́му.

3. Са́вло ж руйнува́в цер-
кву, входя́чи в домі́ та ха-
па́ючи и виволі́каючи чо-
лові́ків и жіно́к, передава́в у
темні́цю.

4. Которі́ ж поросси́пались,
ході́ли благові́ствуючи сло́-
во.

5. Филип же прийшо́вши в

го́род Самарі́йський, пропо-
відува́в ім Христа́.

6. И вважа́в наро́д на сло-
ва́ Филипóві односта́йно, слу́-
хавши и ба́чивши озна́ки,
що він робі́в.

7. З мно́гих бо, що ма́ли ду-
хів нечи́стих, вихо́дили во-
ні́, ревучі́ вели́ким го́лосом;
и мно́гі россла́блені и криві́
сціля́лись.

8. И ста́лись ра́дощі вели́кі
в го́роді то́му.

9. Оди́н же чолові́к, на имя́
Сі́мон, пробува́в пе́рше у го́-
роді, чарува́в и дивува́в на-
ро́д Самарі́йський, ка́жучи,
що він хтось вели́кий.

10. На не́го вважа́ли всі́
від мало́го до старо́го, ка́жу-
чи: Сей єсть вели́ка си́ла Бо́-
жа.

11. Вважа́ли ж на не́го че-
ре́з те, що дово́лі часу́ чара-
ми дивува́в їх.

12. Як же уві́рували Филип-
пу, що благові́ствува́в про
ца́рство Бо́же и имя́ Ісуса́
Христа́, охресті́лись и чо-
лові́ки й жі́нки.

13. Сі́мон же и сам уві́ру-
вав и охресті́вшись пробу-
ва́в у Филипá, и, віді́вши
озна́ки и чудеса́ вели́кі, ди-
вува́вся.

14. Почу́вши ж апóстоли в
Єрусали́мі, що прийня́ла Са-

марія слово Бóже, послали до них Петра та Іоана.

15. Котрі прийшовши молилися про них, щоб прийняли Духа святого.

16. (Ще бо ні на ко́го з них не зйшов, а тільки охрещені були в ім'я Господа Ісуса.)

17. Тоді клали руки на них, и прийняли вони святого Духа.

18. Відівши ж Сімон, що положенням рук апостольських, дається Дух святий, приніс ім гробшей,

19. говорячи: Дайте й мені власть таку, щоб, на ко́го я положу руки, прийняв Духа святого.

20. Петр же рече до него: Нехай срібло твоє з тобою буде на погібель: бо дар Божий думав еси за гробші здобути.

21. Немá для тебе частини, ані долі в речі сій: серце бо твоє не правє перед Бóгом.

22. Покайся ж у ледарстві сему твоїм, та благай Бóга: може відпуститься тобі думка серця твого.

23. Бо в жовчі гиркості и в увязі неправди віджу тебе.

24. Озв́ався ж Сімон та й каже: Моліться ви за мене Господу, щоб ніщо не нашло на мене, що ви сказали.

25. Ті ж, що свідкували, глаголавши слово Господне, вернулись у Єрусалим, и в мно́гих селах Самарійських благовістували.

26. Ангел же Господень промовив Филипові, глаголючи: Устань, та йди на полудне дорогою, що йде з Єрусалиму в Га́зу; ся пуста.

27. И вставши пійшов; и ось чоловік из Євїопїї, євнух, вельможа Кандакїї, царїці Євїопської, що був над усім скарбом її; він приходив поклонитись у Єрусалим,

28. и вертався, и сїдючи на возі своїм, читає пророка Ісаю.

29. Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до воза сего.

30. Приступивши ж Филип, почув его, як читав пророка Ісаю, и рече: Чи розумієш, що читаєш?

31. Він же каже: Як бо можу, коли ніхто не наведе мене? И просив Филипа, щоб злізши сів з ним.

32. Місце ж писання, що читав, було се: Як овечку на зарізь ведено іого; и як ягня перед тим, хто стриже іого, безголосо, так не відкриває уст своїх.

33. У приниженню іого суд іого взято; рід же іого хто

з'ясує? бо берётся з землі життє іюго.

34. Озв́ався ж євн́ух, и ка́же до Фили́па: про́шу тебе, про ко́го проро́к глаго́ле се? про се́бе, чи про іншого ко́го?

35. Відері́вши ж Фили́п уста́ свої, и почавши від пи́сання сє́го, благові́ствував іо́му Ісуса́.

36. Верста́ючи ж дорóгу, прибу́ли до води́; и ка́же євн́ух: Ось вода́; що борони́ть мені охресті́тись?

37. Рече́ ж Фили́п: Ко́ли віруеш усі́м сє́рцем, то мо́жна. Озв́авши́ся ж, ка́же: Вірую, що Син Бóжий Ісус Христóс.

38. И звелі́в зупині́ти во́за; и вийшли́ обі́два в во́ду, и Фили́п и євн́ух; и охресті́в ію́го.

39. Як же вийшли́ з води́, Дух Господень ухопі́в Фили́па, и не ба́чив ію́го бі́льш, євн́ух: пі́йшов бо дорóгою своєю́ ра́дуючись.

40. Фили́п же опині́вся у́в Азо́ті, и прохóдячи пропові́дував по всі́х города́х, аж д́бки прийшо́в у Кесарі́ю.

Голова́ ІХ.

Савло́ ж, ще ді́шучи грóзьбою та вбійством на учени́-

ків Господні́х, приступі́вши до архиєре́я,

2. просі́в від не́го лі́стів у Дамаск до шкі́л, щоб, ко́ли ко́го зна́йде, що путя́ того́ буду́ть, чолові́ків и жіно́к, звязавши́ попривóдив у Єрусали́м.

3. Иду́чи ж був бі́льзко Дамаску́, аж ось осия́ло ію́го сві́тло з не́ба,

4. и, впавши́ на зє́млю, чув го́лос, глаго́лючий іо́му: Савле, Савле, чо́го мене́ го́ниш?

5. Ка́же ж: Хто е́сі Госпо́ди? Госпо́дь же рече́: Я Ісус, котро́го ти го́ниш. Тру́дно то́бі прóти ро́жня пра́ти.

6. И затрусі́вшись та ступа́ючи, ка́же: Госпо́ди, що хочеш, щоб робі́в я? А Госпо́дь до не́го: Уста́нь, та йди́ в го́род; и ска́жеться то́бі, що ма́єш робі́ти.

7. Лю́де ж, що йшли́ з ним, стоя́ли зумі́вшись, чу́ючи го́лос, ніко́го ж не ба́чивши.

8. Уста́в же Савло́ з землі́; як же відкри́лись о́чі іо́му, ніко́го не ба́чив, вели́ ж ію́го за ру́ку, та й привелі́ в Дамаск.

9. И був він три́ дні неви́димим, и не ї́в и не пив.

10. Був же оді́н учени́к у Дамаску́, на имя́ Анані́я; и рече́ іо́му Госпо́дь у виді́нні:

Ананіє. Він же каже: Ось я, Господи.

11. Господь же до него: Уставши йди на улицу, що звється Простою, та й пошукай у хаті Юди Савла, на ім'я Тарсяніна, ось бо він молиться,

12. И відів у видінні чоловіка, на ім'я Ананію, що (ніби) ввійшов и положив руку на него, щоб прозрів.

13. Відказав же Ананія: Господи, я чув од многих про чоловіка сего, скільки він зла заподіяв святим твоім у Єрусалимі;

14. и тут має власть од архиерейв вязати всіх, хто призиває ім'я твоє.

15. Рече ж до него Господь: Иди: бо сей у мене вибрана посудина, щоб нести ім'я моє перед поган, и царів и синів Израїлевих:

16. я бо покажу йому, скільки мусить він за ім'я моє терпіти.

17. Пійшовши Ананія, ввійшов у господу та, положивши на него руки, рече: Савле брате, Господь Исус, що явивсь тобі в дорозі, котрою ишов еси, післав мене, щоб ти прозрів и сповнівся духом святим.

18. И зараз из очей йому мов би луска спало, и про-

зрів того часу, и вставши охрестився.

19. И прийнявши їжу, покрепився. Був же Савло з учениками, що в Дамаску, днів кілька.

20. И зараз по школах проповідував Христа, що се Син Божий.

21. Дивувались усі, хто чув и казали: Чи се не той, що погубляв у Єрусалимі призиваючих се ім'я, и сюди на те прийшов, щоб, звязавши їх, вести до архиерейв?

22. А Савло вбивавсь у силу та в силу, и перемагав Жидів, що жили в Дамаску, доводячи, що се Христос.

23. Як же сповнілось доволі днів, змовилися Жиди вбити його.

24. Довідався ж Савло про змову їх. А вони стерегли воріт день и ніч, щоб його вбити.

25. Взавши ж його ученики в ночі, спустили через стіну, попускаючи в коші.

26. Прийшовши ж Савло в Єрусалим, пробував пристати в ученики; та всі боялись його, не діймаючи віри, що він ученик.

27. Варнава ж, прийнявши його, повів до апостолів, и розповів ім, як він дорогою відів Господа, и як він гла-

голав йому, и як у Дамаску одважно проповідував имя Ісусове.

28. И ввійшов и виходив з ними в Єрусалимі.

29. И одважно проповідував имя Господа Ісуса и розмовляв и змагався з Єленянами; вони ж лагодились убити його.

30. Довідавшись же брати, привели його в Кесарію, та й вислали його в Тарс.

31. Церкві ж по всій Юдеї и Галилеї и Самарії мали впокій, будуючись и ходячи в страсі Господнім, а потіхою святого Духа намножувались.

32. Стало ся ж, як проходив Петр через усі, прийшов и до святих, що проживали в Лідді.

33. Знайшов же там одного чоловіка, на имя Єнея, що на ліжку лежав вісім років, котрій був рослаблений.

34. И рече йому Петр: Єнею, оздоровлює тебе Ісус Христос; устань, та й постели собі. И зараз устав.

35. И бачили його всі, що жили в Лідді та в Сароні, котрі навернулись до Господа.

36. Була ж в Іоппії одна учениця, на имя Тавита, що перекладом зветься Сарна. Ся була повна добрих учинків и милостині, що робила.

37. Сталося ж, що тіми днями занедужавши вмерла вона. Обмівши ж її, положили в гірниці.

38. Як же близько була Лідда від Іоппії, то ученики, почувши, що Петр там, послали двох чоловіків до него, просячи, щоб не загаявсь прийти до них.

39. Устав же Петр, та й пішов з ними. Як же прийшов, повели його в гірницю; и обступили його всі вдовиці, плачучи и показуючи одіжу и шматте, що посправляла, будвши з ними, Сарна.

40. Випровадивши ж Петр усіх и приклонивши коліна, молився, и, обернувшись до тіла, рече: Тавита, встань. Вона ж відкрила очі свої и, побачивши Петра, сіла.

41. Подавши їй руку, підвів її; покликавши ж святих та вдовиць, поставив її перед ними живу.

42. И знане се стало по всій Іоппії, и многи увірували в Господа.

43. Сталося ж, що доволі днів пробував він у Іоппії у одного Сімона кожем'яки.

Голова Х.

Був же один чоловік у Кесарії, на имя Корнелій, сот-

ник из роти званої Италійською,

2. побожний и богобоязливий, з усім діомом своїм; подавав він багато милостини наро́дові, и моли́вся всякого часу́ Бо́гу.

3. Віді́в він у видінні я́сно, коло́ дев'ятої години́ а́нгел Бо́жий ввійшо́в до не́го и промови́в іо́му: Корне́лию.

4. Ві́н же, глянувши на не́го, зляка́вся, и ка́же: Чо́го, Го́споди? Рече́ ж іо́му: Молитви твої́ и милостини́ твої́ спогада́лись пе́ред Бо́гом.

5. Пішли́ ж тепе́р у Іо́ппию люде́й та прикли́ч Си́мона, що прозива́ється Петро́м.

6. Ві́н гости́є в одно́го Си́мона кожом'я́ки, що ха́та є́го над мо́рем. Сей ска́же то́бі, що ма́єш ро́бити.

7. Як же пійшо́в а́нгел, що глаго́лав до Корне́лия, поклика́вши він дво́х слуг своїх та побожного во́іна з тих, що стере́гли іо́го,

8. и розказа́вши їм усé, післа́в їх у Іо́ппию.

9. Наза́втра ж, як бу́ли в дорозі́ и наближа́лись до го́рода, зійшо́в Петро́ на кри́шу помолі́тись коло́ шесто́ї годи́ни.

10. Став же голо́дний и забажа́в їсти; як же гото́вили, найшло́ на не́го захо́пленне,

11. и ві́дить не́бо відчи́нене, и що сходи́ть до не́го посу́дина яка́сь, на́че обру́с вели́кий, по чо́тиро́м кінця́м зв'язаний́ и спуска́ючийся на зе́млю.

12. В котро́му бу́ли всі́які чо́тироно́гі землі́, и звірі́, и повзю́чі, и пти́ці небесні́.

13. И розда́вся го́лос до не́го: Уста́нь, Петро́, зако́ли, та й їж.

14. Петро́ же ка́же: Ні́, Го́споди: ні́кбли́ бо не́ ів я́ нічо́го погано́го або́ нечи́стого.

15. А го́лос знов вдру́ге до не́го: Що́ Бог очисти́в, ти не погана́нь.

16. Ста́лося ж се три́чі; и взя́то знов посу́дину на не́бо.

17. Як же сумні́вався в собі́ Петро́, що се за виді́нне бу́ло, що ві́дів, аж ось два чо́лові́ки, по́слані́ від Корне́лия, роспита́вши про Си́монову госпа́ду, ста́ли коло́ ворі́т,

18. и покликну́вши спита́ли: Чи́ тут гости́є Си́мон, на прізви́ще Петро́?

19. Коли́ ж ду́мав Петро́ про виді́нне, рече́ іо́му́ Ду́х: Ось три́ чо́лові́ки шука́ють тебе́.

20. Уста́вши ж зійди́ та йди́ з ними́ не розбира́ючи: бо́ я післа́в їх.

21. Зійшо́вши ж Петро́ до чо́лові́ків, по́сланих до не́го від Корне́лия, рече́: Ось я́,

кого шукаєте? Що за причина, для котрої прийшли?

22. Вони ж кажуть: Корнелій сотник, чоловік праведний, и богобоязливий, и доброї слави між усім народом Жидівським, був наставлений від ангела святого покликати тебе в господу свою и послухати словес від тебе.

23. Закликавши ж їх, угодив. Назавтра ж вийшов Петр з ними, и деякі з братів з Іуппії пішли з ним.

24. А другого дня увійшли в Кесарію. Корнелій же дожидав їх, скликавши родичну свою и близьких приятелів.

25. Як же сталося, що ввійшов Петр, зустрівши його Корнелій, упав у ноги та й уклонився.

26. Петр же підвів його, говорячи: Встань: я такий же чоловік.

27. И, розмовляючи з ним, увійшов, и знаходить многих, що посходились.

28. И рече до них: Ви знаєте, що не годиться чоловікові Жидовинові приставати або приходити до чужоземців. А мені Бог показав, щоб нікого поганином або нечистим чоловіком не звав.

29. Тим я не відмовляючись прийшов покликаний.

Питаю ж оце, для чого покликали мене?

30. И каже Корнелій: Четвертий день тому як постив я аж до цієї години, а в дев'ятій годині молився в домі моїм; и ось чоловік став передо мною в ясній одежі,

31. и рече: Корнелію, вислухана твоя молитва, и милостині твої згадано перед Богом.

32. Пішли ж в Іуппю та поклич Сімона, що зветься Петром. Він гостює в господі в Сімона кожем'яки, над морем. Котрій прийшовши глаголатиме тобі.

33. Зараз оце післав я до тебе, и добре зробив еси, прийшовши. Нині ж усі ми перед Богом стоїмо, слухаючи все, що звелено тобі від Бога.

34. Відкривши ж Петр уста, рече: Поправді постерегаю, що не на лице дивиться Бог,

35. а в кожному народі, хто боїться його, и робить правду, приятен йому.

36. Слово, що післав синам Израїлевим, благовістувючи впокій через Ісуса Христа (се Господь усіх),

37. ви знаєте слово; що було по всій Юдеї, почавши від Галилеї після хрещення, що проповідував Іоан,

38. Исуса з Назарета, як намастів іого́ Бог, Ду́хом святим и сілою, котрий ходив, роблячи добро́ та спіляючи всіх підневолених дияволом, бо Бог був з ним.

39. И ми свідки всього́, що він робив и в землі Жидівській, и в Єрусалимі; котрого убіли и повісили на дереві.

40. Сего́ воскресив Бог третого́ дня, и дав йому́ статись явним,

41. не всім наро́дові, а свідкам, наперед ви́браним від Бо́га, нам що іли й пили з ним по воскресенню іого́ з мертвих.

42. И повелів нам проповідувати наро́дові и свідкувати, що він призначений від Бо́га суддею живим и мертвим.

43. Про сего́ всі пророки свідкують, що всякий, хто вірує в него́, відпущенне гріхів прийме через имя іого́.

44. Ще, як промовляв Петр слова́ сі, найшов Дух святий на всіх, хто слухав іого́.

45. И здивувались ті, що були́ від обрі́зання, котрі прийшли́ з Петро́м, що й на поган Дар святого́ Ду́ха вилився.

46. Чу́ли бо іх, що розмовляли мо́вами и величають Бо́га. Тоді озва́вся Петр:

47. Чи може хто боронити води́, щоб оцім охреститись, котрі Ду́ха святого́ прийняли́, як и ми?

48. И звелів ім охреститись в имя́ Господне. Тоді просіли іого́, щоб пробу́в у них кілька́ днів.

Голова́ XI.

Почу́ли ж апостоли та брати́, котрі були́ в Юде́ї, що й погане прийняли́ Слово́ Бо́же.

1. И як прийшов Петр у Єрусали́м, змага́лись з ним ті, що від обрі́зання,

2. ка́жучи: Що до люде́й, обрі́зання нема́ючих, ходив еси́ и ів з ними́.

3. Почавши ж Петр, виложив ім рядо́м, гово́рячи:

4. Був я в го́роді Іоппії мо́лячись и ба́чив у захо́пленню виді́нне: посу́дину яку́сь, що сходила, на́че обру́с вели́кий по чотиро́х кінцях спу́скано з неба́, и прийшов аж до мене́.

5. Зази́рнувши в него́ погля́нув и ба́чив чоти́роногих землі, и зві́рів, и повзю́чих, и птиць небесних.

6. Чу́в же я го́лос, що глаго́лав до мене́: Встань, Петро́, зако́ли та й іж.

7. Я ж сказа́в: Ні, Госпо́-

ди: бо ніщо погане або нечисте ніколи не входило в уста мої.

9. Відказав же мені голос удруге з неба: Що Бог очистив, ти не погань.

10. Се сталося трічі, и знов потягнуто було на небо.

11. И ось зараз три чоловіки прийшли в господу, де я був, послані з Кесарії до мене.

12. Сказав же мені Дух ити з ними, нічого не розбираючи. Пішли ж зо мною и шість братів, и ввійшли ми в господу до чоловіка,

13. и звістив нам, як відів ангела в господі своїй, що став и глаголав йому: Пішли в Іппію людей, та покліч Сїмона, званого Петром.

14. Він глаголатиме слова до тебе, котрими спасєся ти и весь дїм твій.

15. Як же став я говорити, найшов Дух святий на них, як и на нас у почїні.

16. Згадав я тоді слово Господнє, як глаголав він: Іоан хрестив водою, а ви будете хреститись Духом святим.

17. Коли ж рівний дар дав їм Бог, як и нам, що увірвали в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заборонити Божові?

18. Вислухавши се, замовкли, и просїли Бога, гово-

рячи: То ї поганам дав Бог покаїнне в життє.

19. Тї ж, що пороссипались від гонєння, що сталося на Стефанá, пїйшли аж у Финицію, Кипр и Антиохію, нікому не проповідуючи слова, тільки одним жидам.

20. Булі ж деяки з них люде з Кїпру и Киринеї, котрі, прийшовши в Антиохію, говорили до Єленян, благючи Господа Ісуса.

21. И була рука Господня з ними; и велике число увірвавши навернулись до Господа.

22. Дійшло ж про них слово до ушей церкви, що в Єрусалимі, и послали Варнаву, щоб пїйшов аж до Антиохії.

23. Котрий прийшовши и відівши ласку Божу, зрадів, и молив усіх, щоб у постановленню серця пробували в Господа.

24. Бо був чоловік добрий, повний Духа святого и віри; и прихилилось доволї народу до Господа.

25. Вїйшов же Варнава в Тарс шукати Павла,

26. и, знайшовши його, привів його в Антиохію. Сталося ж, що вони цілий рік збирались у церкві, и навчали багато народу, и єднали уче-

ників Християнських найперш в Антиохії.

27. Тих же днів прийшли з Єрусалиму пророки в Антиохію.

28. Ставши ж один з них, на имя Агав, віщував духом, що велика голоднеча має бути по всій вселенній. Котра ж и стала за Клавдия кесаря.

29. З учеників же, скільки хто міг, постановив кожен з них послати на запомогу братам, що жили в Юдеї.

30. Що и зробили, пославши до старших через руки Варнави та Савла.

Голова XII.

Під той же час здвигнув цар Ирод руки, щоб мучити деяких з церкви.

2. Вбив же Якова, брата Іоанового, мечем,

3. и, відівши, що се подобається Жидам, постановив схопити й Петра. (Були ж дні опрісноків:)

4. И схопивши його, посадив у темницю, передавши чотиром четверицям воїнів стерегти його, задумавши після пасхи вивести його перед народ.

5. Стережено ж Петра в

темниці; церква ж без перестану молилась Богу за него.

6. Як же мав його вивести Ирод, спав тієї ночі Петр між двома воїнами, сківаними двома залізами; а сторожі перед дверима стерегли темниці.

7. И ось ангел Господень став перед ним, и світло засіяло в будинку; торкнувши ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржій. И поспадали кайдани з рук його.

8. И рече ангел до него: Підпережись та підвяжи столи твої. Зробив же так. И рече йому: Надінь одіжу твою, та йди за мною.

9. И вийшовши пійшов слідом за ним, и не знав, що се правда, що сталося через ангела, думав же, що видінне бачить.

10. Минувши ж перву сторожу и другу, прийшли до залізних воріт, що вели в город, котрі самі собою відчинились ім; и ввійшовши пройшли одну улицю, и зараз відступив ангел від него.

11. И прийшовши Петр до себе, рече: Тепер знаю справді, що послав Господь ангела свого, и вирвав мене з рук Иродової и від усього доживання народу Жидівського.

12. И міркуючи прийшов до хати Марії, матері Іоана, званого Марком, де мно́гі зібрались и молились.

13. Як же постукав Петр у сінешні двері, вийшла послухати дівчина, на имя Рода,

14. и, пізнавши го́лос Петра, з радощів не відчиніла дверей, и вбігши сповістила, що Петр стоїть під дверима.

15. Вони ж сказали до неї: Збожеволіла єси. Вона ж такі говорила, що се тає. Вони ж казали: Се ангел іого́.

16. Петр же не переставав стукати; відчинивши ж, увиділи іого́, та й здивувались.

17. Махнувши ж ім рукою, щоб мовчали, оповів ім, як Господь вів іого́ з темниці. Рече ж: Сповістіть Якова та братів про се. И вийшовши пійшов у друге місце.

18. Скоро ж настав день, зробивсь немалій пере́полох між воїнами, що сталося з Петро́м.

19. Ирод же, потребувавши іого́, и не знайшовши, судив сторожів, та й звелів одвести їх. И перейшовши з Юдеї в Кисарію, жив (там).

20. Лютував же Ирод на Тирян та на Сидонян. Прийшовши ж одностайно до него, и намобивши Бласта, царського постельника, просіли

примірья; бо земля їх живилась од царської.

21. Призначеного ж дня Ирод, одігшись у царські шапки и сівши на престолі, промовив до них:

22. Наро́д же поклікував: Го́лос Бо́га, а не чоловіка!

23. За́раз же поразив іого́ ангел Господень за те, що не відда́в слави Бо́гу; и ззіли іого́ черви, и зітхну́в ду́ха.

24. Слово ж Бо́же росло и мно́жилось.

25. Варнава ж та Савло вернулись у Єрусали́м, сповнивши службу, и взявши з собою Іоана, званого Марком.

Голова́ XIII.

Були ж у церкві, що була в Антиохії, деякі пророки та вчителі, Варнава та Симеон, званий Нігером, та Лукій Киринейський, та Манаен, зрощений з Иродом четверовла́стником, та Савло.

2. Як же служили Господе́ві та по́стили, рече́ Дух свя́тій: Відлучіть мені Варнаву та Савла на діло, до котро́го поклікав я їх.

3. Тоді попостивши та помолівшись, и положивши руки на них, відпустили.

4. Вони ж, по́слані від Ду́ха свя́того, прийшли у Се-

левкію, а звідтіля відплили в Кипр.

5. И, б́увши в Саламіні, проповідували слово Б́оже по шкóлах Жидівських; мали ж и Іо́ана за слугу́.

6. Проїшовши ж острóв аж до Па́фа, знайшли одного чарівника, Жидівського джепроро́ка, на имя́ Вар-Ису́са,

7. котрій був у ста́рости Сэ́ргія Павла́, чоловіка розу́много. Сей, покликавши Варна́ву та Са́вла бажав слухати слово Б́оже.

8. Протівився ж ім Є́ліма чарівник (так бо перекладається имя́ його́): шукаючи одверну́ти ста́росту од віри.

9. Са́vlo ж, (він же) и Па́вел, сповнівшись святим Ду́хом, и подивівшись на него́,

10. рече́: Ой ти повний усякого підступу и всякого зла, си́ну дияво́лів, воро́же всякої пра́вди! чи (ніко́лі) не перестанеш розверта́ти пра́ві до́роги Господні?

11. Оце́ ж рука́ Господня на тебе́: и б́удеш сліпий, и не ба́читимеш со́нця до часу́. И за́раз обня́в його́ туман и те́мрява и слоня́ючись шука́в, хто біого́ прові́в за ру́ку.

12. Тоді віді́вши ста́роста, що ста́лось, уві́рував, диву́ючись нау́кою Господне́ю.

13. Пусті́вшись ж из Па́фи

ті, що круг Павла́, прийшли в Пе́ргию Панфі́льську; Іо́ан же, відлучівшись від них, верну́всь у Єрусали́м.

14. Вони́ ж, перейшовши з Пе́ргії, прибу́ли в Антиохію Писидійську, и ввійшовши в шкóлу субітне́го дня, посіда́ли.

15. Як же прочі́тано з за́кону та проро́ків, післа́ла старшина́ шкільна до них, гово́рячи: Му́жи браті́, коли ма́єте слово утіше́ння до люде́й, то промо́вте.

16. Вста́вши ж Па́вел и по́вівши руко́ю, рече́: Му́жи Израї́ляне и богобоязлі́ві, слуха́йте.

17. Бог наро́ду Израї́льско́го ви́брав отці́в на́ших, и підня́в утóру наро́д, як був він захо́жим у землі Єгі́пецькій, и ра́ням висо́ким віві́в їх з не́ї.

18. И до со́рока лі́т годува́в їх у пу́стіні.

19. А зруйнува́вши сі́м наро́дів у землі Ха́нанській, по́паюва́в ім зе́млю їх.

20. А пі́сля се́го лі́т з чоті́риста и п'ятдеся́т дава́в (ім) су́ддів, до Самуї́ла проро́ка.

21. А по́тім забажа́ли вони́ царя́, и дав ім Бог Сау́ла, си́на Кі́сового, чолові́ка з ро́ду Веня́миного, на со́рок лі́т.

22. А відсунувши іюго, підняв ім Давіда за царя, котрому и речé свідкуючи: Знайшов я Давіда сина Єсеевого, чоловіка по серцю моему, котрий вчинить усю волю мою.

23. Из іюго ж насіння підняв Бог по обітуванню Израїлеві Спасителя Ісуса,

24. перед котрого приходом проповідував Іоан хрещенне покаїння всьому народові Израїлевому.

25. Сповнивши ж Іоан путь свій, речé: Хто я, думаєте ви? Се не я. А ось идé за мною, котрому я недосто́ен обу́ве ніг розв'язати.

26. Мужи браті, синове рбду Авраамового, и всі богобоязліві між ва́ми, вам слово спасення сего́ послано.

27. Ті бо, що живуть у Єрусалимі, и князі їх, не зрозумівши сего́ и голосів пророчих, читаних що-суботи, сповніли їх, осудивши іюго,

28. и, не знайшовши ніякої вини смерти, просіли Пилата убити іюго.

29. Як же скінчилось усé, що про него́ писано, знявши з дэрева, положили у гробі;

30. Бог же воскресів іюго з мёртвих.

31. Многі дні являвся він тим, що поприходили з ним

з Галилеї в Єрусалим; вони́ свідки іюго́ перед людми́.

32. А ми вам благовістувемо обітуванне, да́не отцям,

33. що се Бог сповнів нам, дітям їх, піднявши Ісуса, як и в другій псалми́ написа́но: Син мій єси ти; я сего́дні роди́в тебе́.

34. А що воскресів іюго́ з мёртвих, щоб більш не мав вертатись на зотлінне, то так глаго́лав: що дам зам святе́, Даві́дів завіт.

35. Тим и в іншій (псалми́) глаго́ле: Не да́си Свато́му тво́єму відіти зотління.

36. Даві́д бо, послуживши сво́єму родо́ві, божою во́лею усну́в, и полóжено іюго́ до батьків іюго́, и віді́в зотлі́нне;

37. Кого́ ж Бог підня́в, не віді́в зотлі́ння.

38. Відоме ж неха́й бу́де вам, мужи браті, що через него́ вам прощенне гріхів проповідується;

39. и від чо́го не могли́ ви у зако́ні Мойсе́євим оправді́тися, у то́му вся́кий вірую́чий оправдується.

40. Гледіть же, щоб не прийшло́ на вас те, що ска́зано в проро́ків:

41. Диві́ться, горді́вникі, та диву́йтесь, та й пощеза́йте, бо ді́ло роблю́ я в дні ва́-

ші, діло, котрому не увіруєте, коли хто розкаже вам.

42. Як же виходили з школи Жиди, промовляли їм погане другої суботи слова сі.

43. Як же розійшлась школа, тоді многі з Жидів и поббжних нововірців ишли слідом за Павлом та Варнавою, котрі розмовляючи з ними, наминали їх, щоб пробували в благодаті божій.

44. А другої суботи мало не весь город зібрався слухати слово Бже.

45. Відівши ж Жиди народ, сповнілись завистю, и перечили речам Павла, суперечючи та хулячи.

46. Озвавшись Павел та Варнава, сказали: До вас треба було перше промовити слово бже; коли ж відкинули ви іог і вважаєте себе за недостойних життя вічного, то ось обертаємось до поган.

47. Так бо заповів нам Господь: Я поставив тебе світлом поганам, щоб був ти на спасенне до краю землі.

48. Слухаючи ж погане, зрадили, и прославляли слово Господне, и увірували, скільки було їх призначено до вічного життя.

49. Розносилося ж слово Бже по всій тій стороні.

50. Жиди ж наустіли поббжних та поважних жінок и перших у городі, и підняли гоненне на Павла та Варнаву, та й вигнали їх из границь своїх.

51. Вони ж, обтрूसивши порошок од ніг своїх на них, пішли в Иконію.

52. Ученики ж сповнілись радіощами та святім Духом.

Голова XIV.

Сталося ж в Иконії, увійшли вони вкупі в Жидівську школу, и промовляли так, що увірувало велике множество и Жидів и Єленян.

2. Невірні ж Жиди підіймали и озобляли душі поган на братів.

3. Довбі ж часу пробували, одважно промавляючи про Господа, що свідкував словом благодати своєї, и давав, щоб ознаки та чудеса робились руками їх.

4. И розділївся натовп городській; и одні були з Жидами, а другі з апостолами.

5. Як же піднявся заклот поган та Жидів з князями їх, щоб зневажати и покаменувати їх,

6. довідавшись повтікали в городі Ликаонські, Лістру та Дєрвию, и в околицю,

7. и там благовістували.

8. А одін чоловік у Лістрі сидів нездужавши ногами, кривий б́вши від утроби матери своєї, котрій ніколи не ходів.

9. Сей чув, як Пáвел говорів; а той подивівсь на него и, постерігши, що має віру, щоб одужати,

10. рече́ гóлосом вели́ким: Стань пр́сто на нóги твої. И підскóчив и ходів.

11. Нарóд же, відівши, що зробів Пáвел, підняв гóлос свій, говорючи по ликаонськи: Богі́, уподобівшись лю́дям, зійшли́ до нас.

12. Назвали́ ж Варна́ву Зевесом, а Павла́ Ѓрмесом: бо він був проводирём слова́.

13. Жерець же Зевесів, що був перед гóродом їх, привівши волі́ з вінка́ми до воріт, хотів зробити́ посвят разом з нарóдом.

14. Почувши́ ж апóстоли Варна́ва та Пáвел, розд́рши од́жу свою́, вб́гли покликуючи між нарóд,

15. и глаго́лали: М́жи, на́ що се робите? Ми такі́ ж лю́де, як ви; благовісту́ємо вам, щоб від сих дурни́ць на́вернулись до Б́га живóго, що сотворів не́бо, и з́млю, и мóре, и все, що є в них.

16. Він у мину́вші часі́ по-

пустів усі́м погáнам ходіти дорóгами їх.

17. Тільки́ ж не оставля́в себе́ без свідчення, рóблячи добро́: даючі́ дощі́ з не́ба и по́ри вроджа́йні, сповня́ючи іжею́ й радо́щами серця́ на́ші.

18. И, се говорючи, лédве впині́ли нарóд, щоб не прино́сили ім по́свату.

19. Прийшли́ ж з Антиохі́ї та Иконі́ї Жиді́, и наустивши нарóд, и вкаменува́вши Пáвля, виволікли геть з гóрода, д́маючи, що він умер.

20. Як же обступі́ли його́ ученикі́, устáвши ввійшов у гóрод, а наза́втра вийшов з Варна́вою в Д́рвию.

21. И благовістувáвши гóроду с́му, и навчівши мно́гих, верну́лись вони́ в Лістру, и Иконію, и Антиохію,

22. укріплáючи д́ши учеників, блага́ючи пробува́ти у вірі, и що мно́гими м́ками треба́ нам увійти́ в ца́рство Б́же.

23. Рукоположівши́ ж ім пресві́терів по церквáх и помолів́шись з по́стом, передалі́ їх Господéві, в котро́го увірували.

24. И, перейшовши Писидію, прийшли́ в Панф́лию.

25. А глаго́лавши в П́ргні́ слово, прийшли́ в Аталію,

26. а з відсіля поплилі в Антиохію, звідкіля передані благодаті Божій на діло, котрє сповніли.

27. Прибўвши ж та зібравши цєркву, оповідали все, що зробів Бог з ними, и як він відчинів поганам двєрі віри.

28. Пробували ж там час немалій з учениками.

Голова XV.

И, поприходивши деякі з Юдеї, навчали братів: що коли не обріжетесь по звичаю Мойсєєвому, не можете спастіся.

2. Як же почався спір и немалє змаганне Павла та Варнави з ними, то постановили, щоб Павел та Варнава и деякі інші з них пішли до апостолів та старших у Єрусалим ради сєго питанья.

3. Вони ж, послані від цєрки, проходили Финикию та Самарію оповідуючи про наверненне поган; и зробили великі радоці всім братам.

4. Прийшовши ж у Єрусалим, прийняті були від цєрки и апостолів и старших, и сповістили про все, що Бог з ними зробів.

5. Устали ж деякі з єреси Фарисєйської, що увірували, кажучи: що треба обрізати

їх та наказати, щоб хоронили закон Мойсєів.

6. И зібрались апостоли та старші вглянути в сю річ.

7. Як же постало велике змаганне, вставши Петр, рече до них: Мужи браті, ви знаєте, що з давніх днів Бог між нами вибрав, щоб черєз мої уста поганє чули слово благовістя, та й увірували.

8. И Бог, що знає серця, свідкував їм, давши їм Духа святого, як нам,

9. и не розріжнів нічого між нами и ними, вірою очістивши серця їх.

10. Тепєр же чогó спокўшуете Бґга, щоб наложів ярмо на шію ученикам, котрого ні батькі наші, ні ми не змогли носити.

11. Ні, благодаттю Гґспода Исуса Христа віруємо, що спасемось, якож и вони.

12. Умовкла ж уся громада, и слухала, як Варнава та Павел оповідували про ознаки та чудеса, що зробів Бог черєз них між поганами.

13. Як же вмовкли вони, озвався Яков, говорячи: Мужи браті, вислухайте мене.

14. Симон оповів, як Бог перше зглянувся, щоб з поган прийняті людєй в имя своє.

15. З сим сходяться слова прорбчі, якож писано:

16. Після сього знов вернуса, и збудую намет Давидів, що впав, и руїни його збудую знов и поставлю його,

17. щоб остальні з людей шукали Господа, и всі народи, на котрих призвано имя моє, глаголе Господь, що робить оце все.

18. Розумні од віку Богові всі діла його.

19. То суджу, що не треба тих турбувати, котрі від поган обернулись до Бога;

20. а написати ім, нехай удержуються від ідольских гідот, та блуду, та давленого, та крові.

21. Мойсей бо від стародавніх родів має проповідуючих його по городах, читаний по школах що-суботи.

22. Зволили тоді апостоли и старші и вся церква вибраних мужів з між себе послати в Антиохію з Павлом та Варнавою: Юду, названого Варсавою, та Силу, мужів проводирів між братами,

23. написавши через руки їх так: Апостоли та старші и брати братам з поган, що в Антиохії, и Сїрії и Киликії, радуїтесь.

24. Якож бо чули ми, що деякі з між нас вийшовши, потрівожили вас словами и підвортаючи душі ваші, го-

ворячи: щоб обрізувались та хоронили закон; котрим ми не наказували;

25. то зволилось нам, зібравшимся одностайно вибраних мужів послати до вас з любими нашими Варнавою та Павлом,

26. людьми, що передавали душі свої за имя Господа нашого Ісуса Христа.

27. Послали ми оце Юду та Силу, котрі и самі розкажуть про те словом.

28. Зволилось бо святому Духу, та й нам, ніякої тяготи більш не накладувати вам, опріч сего конечного:

29. щоб удержувались від жертів ідолам, та крові, та давленого, та блуду. Від чого оберегаючи себе, добре робитимете. Бувайте здорові.

30. Послані ж прийшли в Антиохію и; зібравши громаду, подали посланне.

31. Прочитавши ж (ті), зраділи від утешення.

32. Юда ж та Сїла, будучи самі проробками, многими словами втішали братів и утвєрджували.

33. Пробувши ж (там якийсь) час, відпущені були з упокоєм од братів до Апостолів.

34. Зволив же Сїла зостатись там.

35. Павел же та Варнава

пробували в Антиохії, навчаючи та благовіствуючи слово Господнє з многими іншими.

36. По кількох же днях рече Пáвел до Варнави: Вернувшись одвідаємо братів наших по всіх городах, де проповідували ми слово Господнє, як вони маються.

37. Варнава ж раїв узяти з собою Іоана, званого Марком.

38. Павло ж не удостоїв брати з собою того, хто одлучивсь од них з Панфілії, и не пішов з ними на діло.

39. Постаła ж сварка, так що вони розлучились між собою; и Варнава, взявши Марка, поплив у Кипр,

40. Пáвел же, вибравши Силу, вийшов, переданий благодаті Божій від братів.

41. Проходив же Сірию и Киликію, утврджуючи церкви.

Голова XVI.

Прийшов же у Дервию та в Лістру; и ось був там одін ученик, на имя Тимоєей, син однієї жінки, вірної Жидівки, батька ж Грека;

2. що мав добру славу між братами у Лістрі и Иконії.

3. Сего схотів Пáвел узяти з собою, и взявши обрізав

його задля Жидів, що були в тих місцях: знали бо всі батька його, що був Грек.

4. Як же проходили городи, передавали ім хоронити устави, постановлені від апостолів та старших, що в Єрусалимі.

5. Церкви ж утврджувались у вірі, и прибували числом щодня.

6. Як же пройшли Фрігію та Галацьку сторону, заборонив ім святий Дух промовляти слово в Азії.

7. Прийшовши ж в Місію, поривались іти в Виєнію, и не пустив їх Дух.

8. Перейшовши ж Місію, прийшли в Трояду.

9. И явилось уночі видінне Павлу: стояв одін чоловік Македонець, благаяючи його и говорячи: Прийшовши в Македонію, помози нам.

10. Як же видінне увидів, зараз ми забажали ввійти в Македонію, зрозумівши, що Господь покликав нас благовіствувати ім.

11. Пустившись тоді з Трояди, приспіли ми в Самоєракію, другого ж дня в Неаполь,

12. а звітїля в Філіппи, котрий єсть первий город тієї часті Македонії, осада. Про-

бували ж ми в сёму́ гóроді кілька днів.

13. А субітнёго дня вийшли геть з гóрода над річку, де бувало звичайно молённе, и посідавши говоріли до жіно́к, що посхóдились.

14. И слухала нас одна́ жінка, на имя́ Лідия, купчіха кармазіном, из гóрода Фиятёрського, що шанувала́ Бóга; їй же Господь відчинив сёрце уважати на глаголане від Павла́.

15. Як же охрестілась вона́ и дим ії; благала, говорячи: Коли́ ви судили мене́, що я вірна́ Господеві, то, ввійшовши в госпóду мою́, пробува́йте. И присілувала нас.

16. Сталося ж, як ми йшли на мо́лїтву, зустріла нас одна́ дівчина, що ма́ла дýха віщого; котра́ заробіток великий давала́ панам своїм воро́жачи.

17. Ся, йдучи слідом за Павлом та за нами, поклікувала́ ка́жучи: Сі лю́де слуги́ Вішнёго Бóга, що звіщають вам дорóгу спасення.

18. Робила́ ж се мно́гі дні. Далі́й Пáвел россёрдившись и оберну́вшись, рече́ дýхові: Повеліва́ю тобі́ имя́м Исуса́ Христа́, вийди з не́ї. И вийшов тіе́ї ж годіни.

19. Відівши ж пані́ ії, що

пропала́ надія заробітку́ іх, схопівши Павла́ та Сїлу, потягли́ іх на торг до князів.

20. И привівши іх до воівод, ка́зали: Сі лю́де вельми трівóжать гóрод наш, б́увши Жидáми,

21. и навча́ють звича́їв, котри́х не годі́ться нам прийма́ти, ані́ робіти, б́увши Римля́нами.

22. И встав наро́д прóти них, а воіводи, роздёрши оде́жу свою́, звеліли́ біти іх.

23. И завда́вши їм багáто ран, повкида́ли в темні́цю, звелівши темні́чнику пильно́ стерегті́ іх.

24. Котри́й прийня́вши такий́ на́каз, повкида́в іх у саму́ середню́ темні́цю и позабива́в но́ги іх у ко́лбду.

25. О півночі́ Пáвел та Сїла мо́лївшись славі́ли Бóга піснею, чу́ли ж іх вязникі́.

26. И зра́зу ста́вся вели́кий трус, так що аж підва́лини в вязні́ці захита́лись; и повідчиня́лись за́раз усі́ двєрі, и поспада́ли кайдáни з усіх.

27. Прокі́нувшись ж темні́чник од сну́ та побáчивши відчїнені́ двєрі́ темні́ці, вї́нявши меч, хотів́ себе́ вбїти, дума́ючи, що повті́кали вязникі́.

28. Поклі́кнув же гóлосом вели́ким Пáвел, говорячи: Не

робі собі нічого лихого: всі бо ми тут.

29. Попросівши ж світла, ускочив трюсячись, припав до Павла та Сіли,

30. и, вивівши їх геть, каже: Панове, що мені робити, щоб спастись?

31. Вони ж реклі: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасеся ти и дим твоїй.

32. И глаголали йому слово Господнє, и всім, що в домі його.

33. И, взявши їх тієї ж нічної години, пообмивав рани, та й охрестився сам и всі його зараз.

34. И, повівши їх у господу свою, заставив перед ними стіл, и веселився з усім домом, увірувавши в Бога.

35. Як же настав день, прислали воїводи паличників, кажучи: Відпусти людей сих.

36. Звістив же темничник про сі слова Павла: що прислали воїводи, щоб відпустити вас;

37. Павел же рече: Бивши нас прилюдно неосуджених людей римських, повкидали в темницю, а тепер потай нас виганяють? Ні бо, а нехай самі прийшовши виведуть нас.

38. Звістили ж воїводам паличники слова сі; и переля-

кались, почувши, що вони Римляне.

39. И прийшовши благали їх, и вивівши просіли, щоб вийшли з города.

40. И вийшовши вони з темниці, прийшли до Лідии, и, побачивши братів, утішили їх, та й пішли.

Голова XVII.

Перейшовши ж Анфиполь та Аполонию, прийшли в Солунь, де була школа Жидівська.

2. По звичаю ж своєму, ввійшовши до них Павел, три суботи розмовляв з ними з писання,

3. виказуючи и доводячи, що треба було Христу постраждати и воскреснути з мертвих, и що се Христос Ісус, котрого я звіщаю вам.

4. И деякі з них увірували, та й пристали до Павла та Сіли, и побожних Єленян велике множество и жінок значних немало.

5. Завидуючи невірні Жиди, и назбиравши гультів, якихсь поганих людей и зробивши купу, збунтували народ, и напавши на хату Ясону, шукали їх, щоб вивести перед народ.

6. Не знайшовши ж їх по-

волокли Ясбна та кілька братів до городської старшини, гукуючи: Ті, що заколотили вселенну, и сюди сі поприходили;

7. Ясбн прийняв їх; и всі вони идуть проти уставів кесаревих, говорячи, що єсть інший цар, Исус.

8. Стрівжили ж вони народ и городську старшину, що чули се.

9. И взявши поруку у Ясбна и в інших, відпустили їх.

10. Брати ж зараз у ночі вислали Павла та Силу у Верію. Прибувши вони (туди), прийшли в Жидівську школу.

11. Сі ж були благорідніці від тих, що в Солуні; вони прийняли слово з великою охотою, що-дня розбираючи писання, чи так вонó є.

12. Многі ж з них увірували: и з Єленських жінок поважних и з чоловіків не мало.

13. Як же довідались ті що з Солуня Жиди, що и в Верії проповідується від Павла слово Бóже, то прийшли й сюди, бунтуючи народ.

14. Зараз же послали тоді брати Павла, щоб йшов ніби над море, а Сила за Тимоеєм zostались.

15. Ті, що проважали Павла провели його аж до Аєин, и, прийнявши наказ до Сили

да Тимоеєа, щоб як найборжій прийшли до него, пішли.

16. Як же дожидав їх Павел в Аєинах, київ дух його в йому, бачивши город, бданий ідольству.

17. Розмовляв же в школі з Жидами та з побожними, и на торгу що дня з ними, з ким довелó ся.

18. Деякі ж з філософів Епікурів та Стоіків змагались з ним; и деякі казали: Що хоче сей балакайло сказати? інші ж: Здається, буде проповідником чужих богів. Бо благовістував ім Исуса та воскресенне.

19. И, схопивши його, повели в Ареопэг, говорячи: Чи можемо знати, що се ти за нову такую науку проповідуєш.

20. Чужé бо щось вносиш в уши наші; то хочемо знати, що вонó має бути.

21. Усі бо Аєиняне и захожі чужоземці ні про що інше не дбали, як говорити абó слухати що новé.

22. Ставши ж Павел посередині Ареопэга, рече: Мужи Аєиняне, по всьому віджу, що ви вельми побожні.

23. Бо, ходячи та дівлячись на поклонення ваші, знайшов я жéртівню, на котрій

написано: Невідомому Бо́гу. Ко́му ж ви не відаючи по-клоня́єтесь, то́го я пропові-
дую вам.

24. Бог, що сотворив світ и все в і́ому, сей не́ба и землі́ Господь не в рукотворних хра́мах дому́є,

25. ні від рук чоловічих служе́нне прийма́є, дознаючі́ чу́жду в чо́му: сам бо да́є всім життє́, и диха́нне, и все;

26. и зробив з одні́єї крові́ ввесь наро́д чоловічий, щоб жили́ на все́му лиці́ землі́, відграницивши наперед при-
знача́ні часи́ и границі́ дому-
ва́ння і́х,

27. щоб шука́ли Го́спода, че́й почу́ють і́ого та знай-
дуть, хоч недалє́ко (він) від
ко́жного з нас.

28. Ним бо живемо́ й дві-
гаємо́сь, и є́сьмо́, як и де́які
з ва́ших поетів мовля́ли: Іо-
го́ бо й рід ми.

29. Бу́вши ж о́це́ Бо́жим ро́-
дом, не му́симо ду́мати, що
Божество́ похо́же на збо́лото,
або́ на ка́мінь, різбу́, иску́-
ства и ви́думки чоловічо́ї.

30. На часі́ незна́ння не
вважа́ючи, Бог тепе́р пове-
лива́є всім лю́дям усю́ди ка́-
титись:

31. бо призна́чив день, в
котрій суди́тиме вселє́нну
пра́вдою чере́з чолові́ка, ко-

тро́го наперед постанови́в,
подаючі́ певноту́ всім, вос-
креси́вши і́ого з ме́ртвих.

32. Чу́ючи про воскресє́нне
ме́ртвих, де́які смія́лись, ін-
ші ж каза́ли: Послу́хаємо те-
бе́ знов про се.

33. И так Па́вел пі́йшов з
посере́д них.

34. Де́які ж лю́де, приста́в-
ши до не́го, уві́рували, між
котрі́ми и Дионі́сий Арео-
пагі́т, и жі́нка на и́мя Дамá-
ра, и і́нші з ними́.

Голова́ XVIII.

Пі́сля се́го, поки́нувши Па́-
вел Ае́йни, при́йшов у Ко-
ри́не,

2. и, знайшо́вши одно́го Жи-
дові́на, на и́мя Акві́лу, ро́-
дом Понта́нина, тільки що
прибу́вшого з Ита́лії, и При-
скі́лу, жі́нку і́ого: (бо Кла́в-
дий повелі́в, щоб усі́ Жи́ди
вийшли́ з Рі́му,) при́йшов до
них.

3. А, бу́вши одно́го з ними́
ремесла́, пробува́в у них и
робі́в: бу́ли бо наме́тники
по ремеслу́.

4. И розмовля́в що-субо́ти
в шко́лі, и пересві́дчував Жи́-
дів и Є́леня́н.

5. Як же при́йшов з Маке-
до́ниї Си́ла да Тимофе́й, був
Па́вел обня́тий ду́хом, свід-

еючи Жидам про Христа Ісуса.

6. Як же протівились вони и хулили, струснувши він одѣжу, речѣ до них: кров ваша на голови ваші; я чистий від нині між погане иду.

7. И, пійшовши звідтіля, прийшов у госпѣду одного, на имя Юста, що поклонявся Бѣгу; котрого госпѣда була обіч школи.

8. Крісп же, шкільний старшина, увірував у Господа з усім домом своїм, и многи з Коринѣян, почувши, увірували, та й охрестілись.

9. Речѣ ж Господь у нічному видінню Павлу: Не бій ся, тільки говори и не мовчі:

10. бо я з тобою, и ніхто не одважить ся тобі нічого лихого заподіяти: бо в мене багато людѣй у сѣмү горѣді.

11. И пробував там рік и шість місяців, навчаючи між ними слова Бѣжого.

12. Як же старостував Галиѣн в Ахайї, напали одностаїно Жидї на Павла, та й повелї іого на судїлище,

13. говѣрячи: що він прѣти закону намовляє людѣй шанувати Бѣга.

14. Як же хотів Павел одврити уста, каже Галиѣн до Жидів: Жидѣве, коліб (тут була) крївда яка, абб лихѣ

дїло, вислухав би я вас (до слова).

15. Коли ж (тут) питанне про слово, та имена, та про закон ваш, то гледіть самі: суддею бо сѣго не хочу бѣти.

16. Та й повиганяв их из судїлища.

17. Тоді всі Єленяне, взявши Состѣна, шкільного старшину, били іого перѣд судїлищем; та Галиѣнові було про те байдуже.

18. Павел же пробувши там ще доволі днів, попрощавшись из братами, поплив у Сїрию, (а з ним Прискила и Аквіла) острїгши голову в Кинхрѣях: бо зробив обітницю.

19. Прибувши ж у Єфѣс, и тих зостаив там, сам же, ввійшовши в школу, розмовляв з Жидами.

20. Як же просїли іого, щоб довший час побѣв у них, не зволів,

21. а попрощався з ними говѣрячи: Притьмом мѣшу свято, що надхѣдить, святкувати в Єрусалїмі; и знов вернѣсь до вас, коли бѣде воля Бѣжа. И поплив з Єфѣсу.

22. А прибувши в Кесарїю, вїйшовши и привитавши цѣркву, пійшов ув Антиохїю.

23. И, пробувши час якийсь, ввійшов, проходячи рядом Галацьку сторуону та Фрігію, утвѣрджуючи усіх учеників.

24. Один же Жидовін, на имя Аполос, родом Александриець, чоловік вимовний, прийшов у Єфес, будши сильний у писаннях.

25. Сей був наставлений на путь Господень: палаючи духом, промовляв и навчав пильно про Господа, знаючи тільки про хрищенне Іоанове.

26. Сей же почав одважно говорити в школі. Слухаючи ж його Аквіла та Прискіла, прийняли його, и відложили йому доладніщ путь Господень.

27. Як же захотів він перейти в Ахаю, писали брати ученикам, наминаючи прийняти його; котрий прибудши много помагав тим, що увірували благодаттю:

28. сильно бо обличав Жидів прилюдно, доводячи писаннями, що Ісус єсть Христос.

Голова ХІХ.

Сталося ж, як був Аполос у Коринѣ, пройшовши Павел верхні сторуони, прибуд у Єфес, и, знайшовши деяких учеників,

2. рече до них: Чи прийня-

ли ви Духа святого увірувавши? Вони ж сказали йому: Ба й не чували, чи є Дух святий.

3. И рече до них: У що ж ви хрестились? Вони ж казали: В Іоанове хрищенне.

4. Рече ж Павел: Іоан хрестив хрищеннем покаєння, глаголючи людям, щоб у грядущого за ним вірували, се єсть в Христа Ісуса.

5. Почувши ж хрестились в имя Господа Ісуса.

6. И, як положив на них Павел руки, зійшов Дух святий на них, и заговорили мовами, и пророкували.

7. Було ж усіх до дванадцяти чоловік.

8. Увійшовши ж у школу, промовляв одважно три місяці, розмовляючи и доводячи про царство Боже.

9. Як же деякі закаменіли, и не слухали злословлячи путь (Господень) перед народом, відступив од них и відлучив учеників, щодня розмовляючи в школі одного Тирана.

10. Се ж діялось два роки, так що всі, що проживали в Азії, слухали слово Господа Ісуса, и Жиди й Єленяне.

11. И не малі чудеса робив Бог руками Павловими,

12. так що на недужих *но-

сіли з тіла іого хусткі абó рушникі, и покидали їх нédуги, и злі духи вихóдили з них.

13. Почалі ж деякі з тиняючих ся Жидів заклинáтелів именувати над маючими духів лукавих имя Гóспода Исуса, говóрячи: Заклинаемо вас Исусом, котрóго Пáвел проповідує.

14. Було ж яких ся сім синів Скéви Жидовіна архирея, що се робили.

15. И озвáвшись дух лукавий, каже: Исуса знаю, и Павла знаю; ви ж хто такі?

16. И кінувсь на них чоловік, що в іому був дух лукавий, и, опанувáвши їх, подúжав їх так, що нагі й зранені повтікали з тогó дому.

17. Стáло ся ж се відоме всім Жидám и Єленянам, що жили в Єфесі; и попáв страх на всіх їх, и величáлось имя Гóспода Исуса.

18. И многі з вірних прихóдили, и визнавали, и объявляли учінки свої.

19. Довóлі ж з тих, що робили чáри, познóсивши книги свої, попалили перéd усіма; и злічено цінú їх, и налічено пятдесять тисяч срібняків.

20. Так потужно росло слово Господне и окреплялось.

21. Як же се сповнілось, постановив Пáвел у дусі, пройшовши черéз Македонію та Ахаю, иті в Єрусалим, говóрячи: що, побúвши там, мушу и Рим побáчити.

22. Піславши ж у Македонію двох послугуючих іому, Тимотея та Єрáста, сам пробув (який ся) час ув Азії.

23. Стáла ся ж часу тогó немалá трівóга про сей путь.

24. Одін бо, на имя Димитрій, золотáрь, що робив срібні храмі Артеміді, давáв ремесникам немалій заробіток.

25. Зібравши їх и інших сего діла робітників, каже: Люде, ви знаєте, що з сего заробітку прожиток наш.

26. И бáчите й чуєте, що не то в Єфесі, та мáло не по всій Азії, сей Пáвел, пересвідчивши, одвернуv багáто народу, говóрячи, що нема богів рукотворних,

27. и не тільки се ремеслу нашому грозить, прийти в упадок, та щоб и храм великої богіні Артеміді не обернуvсь в ніщó, и не зруйнувалось величче її, котрій вся Азия и вселенна поклоняється.

28. Вислухавши ж и сповнівшись гнівом, закричали, говóрячи: Велика Артеміда Єфеська!

29. И ввесь гóрод був пóвен за́колоту: и кинулись односта́йно до те́атру, схопівши Га́йя та Ариста́рха Македо́ннн, подоро́жніх товаришів Па́влових.

30. Як же хотів Па́вел увійти́ між наро́д, не пусти́ли є́го ученикі́.

31. Де́які ж з Азі́йської старшини́, бу́вши є́му́ приятеля́ми, післа́вши до не́го, благáли, щоб не йшо́в до те́атру.

32. Инші́ ж що́ інше гука́ли: бу́ла бо грома́да зако́лочена, и більша́ з них (часть) не зна́ла, чо́го посхо́дились.

33. З наро́ду ж вівели Алекса́ндра, а Жи́ди́ попи́хали іо́го наперед. Алекса́ндр же, махну́вши руко́ю, хотів був опра́вдуватись пе́ред наро́дом.

34. Як же дові́дались, що він Жи́довин, то всі́ гука́ли в оди́н го́лос годи́н зо́ дві: Вели́ка Арте́мида Є́феська!

35. Утихо́міривши ж пи́са́рь наро́д, ка́же: Му́жи Є́феські́, що́ б то був за чоло́вік, котри́й не знав би, що́ гóрод Є́фес ша́нува́тель вели́кої бо́гінні Арте́миди и Диопе́та!

36. А коли́ нічо́го про́ти се́го не мо́жна сказа́ти, то тре́ба вам уга́мува́тись и нічо́го нерозва́жно не робі́ти.

37. Привели́ бо ви чоло́віків сих, що́ ні свята́го не кра́ли, ні бо́гінні ва́шої не ху́лили.

38. Коли́ ж Дими́трий та ремі́сники́ що́ з ним, ма́ють с ким спра́ву, то (на се) судді́ судя́ть и є́сть старості́: неха́й позива́ють оди́н одно́го.

39. А коли́ чо́го́ іншого́ до́певня́єтесь, то у зако́нному збо́рі россу́диться.

40. Бо ще́ опа́суємо́сь, щоб не обвину́вачено нас за се́го́днішню бу́чу, не ма́ючи жа́дної причи́ни, котро́ю могли́ б опра́вди́ти се збі́говище.

41. И, се про́мовивши роспу́стив грома́ду.

Голова́ XX.

А, як утихо́мірилась бу́ча, поклі́кав Па́вел учени́ків и попро́щавшись, вийшо́в у до́ро́гу до Македо́нії.

2. Про́йшовши ж ті́ сто́рони и на́пімну́вши і́х мно́гими слова́ми, при́йшо́в у Гре́цію.

3. По́живши ж (там) три́ міся́ці, як засі́ли на не́го Жи́ди́, коли́ хотів був пли́сти в Си́рию, надума́всь верну́тись че́рез Македо́нію.

4. Товари́шувáли іо́му́ до Ази́ Сосипа́тр Вері́єць и Солу́няне Ариста́рх та Секу́нд, та Га́й Дервя́нин, та Тимо́-

о́ей, Азияне ж Тихік да Трофім.

5. Сі, пійшовши попереду, подождали нас у Троа́ді.

6. Ми ж поплили після опріснóчних днів з Филип, та й прибули до них за пять днів у Троа́ду, де пробули сім день.

7. Першого ж дня в тіжні, як зібрались ученикі переломіти хліба, проповідував ім Пáвел, хочачи вийти наза́втра и продовжив слóво до півночи.

8. Було ж світла мно́го в гірниці, де ми зібрались.

9. Сидів же одін молодéць, на имя́ Євті́х, на вікні, та й обняв іого́ твердий сон; и, як Пáвел промовляв мно́го, похилившись зі сну, упав з трéтєго по́верху до до́лу, и підняли іого́ ме́ртваго.

10. Зійшовши ж Пáвел у низ, припа́в до не́го, и обнявши рече́: душа́ бо іого́ в іо́му.

11. Зійшовши ж угóру, переломів хліб и попоївши бесідував бога́то аж до зорі, та й пійшов.

12. Привелі ж хло́пця живо́го и втішились нема́ло.

13. Ми ж, прийшовши до корабля́, поплили в Асо́н, хотівши звідтіля́ взяти Павла́, так бо звелів, хотівши сам иті́ пішки.

14. Як же зійшовся з на́ми в Асо́ні, узя́вши іого́, прибули ми в Митилéну.

15. А відпливши звідтіля́, прича́лили ми дру́гого дня прóти Хи́оса, на дру́гий же день поплили в Само́с та побу́вши в Трогі́лі, дру́гого дня прийшли́ в Милéт.

16. Надума́всь бо Пáвел плісти́ ме́мо Єфе́са, щоб не га́ятись в Ази́, а поспіша́в, коли́ мо́жна, щоб іо́му́ бу́ти у день пятидеся́тниці в Єрусали́мі.

17. З Милéта, після́вши в Єфе́с, прикли́кав старших церкóвних.

18. Як же прийшли́ до не́го, рече́ ім: Ви зна́єте з першого дня, як прийшов я в Ази́ю, яким ро́бом пробува́в я з ва́ми вся́кого часу́,

19. служачи Господе́ві з уся́кою покóрою и мно́гими слізма́ и спокúсами, які прилуча́лися мені́ од Жи́дівського чига́ння,

20. и що я ні від чо́го корісно́го не вхила́вся, щоб не звістіти вам и не навча́ти вас прилю́дно и по дома́м,

21. свідку́ючи и Жи́да́м и Єленя́нам пока́йне перéд Бо́гом и віру в Го́спода на́шого Иису́са Христа́.

22. И ось я, звязаний ду́хом, иду́ в Єрусали́м, не зна́ючи, що в іо́му приключі́ться мені́.

23. Тільки що Дух святий по городам свідкує слово, що кайдани мені та муки ждуть.

24. Та ні про що я не дбаю, и не дорого мені душа моя, аби з радістю скінчити путь мій и ту службу, що прийняв я од Господа Ісуса, щоб свідкувати євангелию благодати Божої.

25. И тепер ось я знаю, що більш не бачитимете лиця мого ви всі, між котрими ходив я, проповідуючи царство Божє.

26. Тим я свідкую вам сегодні, що чистий я від крові всіх.

27. Бо я не вхилівсь об'являти вам усяку волю Божу.

28. Тим достерегайте себе и все стадо, в котрому вас Дух святий настановив єпископами, щоб пастити церкву Божу, котру придбав кровью своєю.

29. Я бо знаю се, що після виходу мого прийдуть вовки хижі між вас, що не щадять стада.

30. И з вас самих устануть люде, говорячи розворотне, щоб потягти учеників за собою.

31. Тим пильнуйте, памятаючи, що три роки ніч и день не переставав я из слізм напомирати кожного.

32. А тепер передаю вас, браті, Богові и слову благодати іого, котрим може збудувати вас и дати вам наслідде між усіма освяченими.

33. Срібла або золота або одєжи, нічого не жадав я.

34. Самі ж знаєте, що потрібинам моім и тим, хто бував зо мною, служили оці руки.

35. У всім показав я вам, що, так працюючи, треба помагати малосильним и памятати слова Господа Ісуса, що він глаголав: Більше щастє давати, ніж приймати.

36. И се промовивши, упав на коліна свої, и моливсь из усіма ними.

37. Доволі ж було плачу у всіх, и, впавши на шию Павлові, цілували іого,

38. смуткучи найбільш про те слово, що промовив, що більш не мають лиця іого видіти. И проведі іого до корабля.

Голова XXI.

Як же сталося, що ми поплили, попросившись из нми, то просто верстаючи до рогу, прибули ми в Кон, другого ж дня в Рбдос, а з відтіля в Патару.

2. И, знайшовши корабель,

що плив у Финикию, сівши поплили.

3. Зуздівши Кипр и минувши його ліворуч, поплили ми в Сірию, та й пристали в Тірі: там бо треба було кораблю скіннути тягар.

4. И, знайшовши учеників, пробули ми там сім день. Вони Павлові казали Духом не йти в Єрусалім.

5. А як сталося, що ми скінчили дні, вийшовши пішли ми; а всі проважали нас из жінками й дітьми аж за гора; и, приклонивши коліна на березі, помолілись,

6. и, попросившись один з одним, увійшли в корабель, вони ж вернулись до дому.

7. Ми ж, скінчивши плавання від Тіра, пристали в Птоломаїді, и, привітавши братів, пробули в них один день.

8. Назавтра ж, вийшовши ті що з Павлом прибули в Кесарію; и, ввійшовши в господу Філіпа благовістника, одного з семи, пробували в него.

9. Було ж у него четверо дочок дівчат, що пророкували.

10. Як же пробували там много днів, прийшов з Юдеї один пророк, на имя Агав.

11. И, прийшовши до нас, и взявши пояс Павла, звя-

завши руки свої и ноги, рече: Так глаголе Дух святий: Чоловіка, чий се пояс, оттак звяжуть у Єрусалімі Жиди, и відадуть у руки поганам.

12. Як же почули ми се, благали ми и тамешні, щоб не йшов він у Єрусалім.

13. Озвався ж Павел: Що робите, плачучи та рвучи мені серце? я бо не то звязаним бути готов, та й умерти в Єрусалімі за имя Господа Исуса.

14. Як же він не дав себе вговорити, замовкли ми, кажучи: Нехай буде воля Господня.

15. По тих же днях, налагодившись, пустились у Єрусалім.

16. Ишли ж з нами и деякі з учеників из Кесарії, и вели одного Мнасона Кипрянина, старого ученика, в котрого б нам оселитись.

17. Як же прибули в Єрусалім, радо прийняли нас брати.

18. Назавтра ж прийшов Павел до Якова, прийшли ж усі старші.

19. И, привітавши их, розказував про все, що зробив Бог між поганамі через служенне його.

20. Вони ж вислухавши, прославляли Господа, и рекли

іому: Бачиш, брате, скільки тут тисяч Жидів, що увірували, а всі вони ревнителі закону.

21. Про тебе ж дознались, що ти навчаєш відступлення від закону Мойсеевого усіх Жидів між цоганами, говорячи, щоб не обрізували дітей своїх, ані додержували звичаїв.

22. Що ж тепер (робити)? Кінче зійдеться купа: прочують бо, що прийшов есі.

23. Зроби ж оце, що тобі скажемо. Є в нас чотири чоловіки таких, що мають на собі обітницю.

24. Узявши їх, очістись из ними, та й втраťся на них, щоб обстригли голови; то й знатимуть усі, що чого дознались про тебе, се ніщо, та що й ти ходиш у законі, хоронячи іого.

25. Що ж до увірувавших поган, ми писали, присудивши, щоб такого нічого вони не додержували, а тільки щоб хоронілись ідолюської жертви, та крові, та давленого, та блуду.

26. Тоді Павел, узявши тих чоловіків, очістившись из ними увійшов назавтра в святілище, звіщаючи сповненне днів очищення, доки при-

несеться за кожного з них принос.

27. Як же вже мало сім день свінчитись, Азійські Жиди, побачивши іого в святілищі, збунтували весь народ, и наложили руки на него,

28. гукаючи: Мужи Израїлеві, помагайте! Се чоловік, що проти народу и закону и місця сего всіх усюди навчає, та що й Єленян увів у святілище, и опоганив святе місце се.

29. (Виділи бо Трофіма Ефесця у городі з ним, про котрого думали, що іого увів у святілище Павел).

30. И здвигнувся увесь город, и постало збігвище народу; и взявши Павла, виволикли з церкви, и зараз зачинили двері.

31. И, як хотіли вбити іого, дійшла вістка до тисячника роти, що весь Єрусалим збунтувався.

32. Узявши він зараз воїнів и сотників побіг на них; вони ж, побачивши тисячника та воїнів, перестали бити Павла.

33. Приступивши ж тисячник узяв іого и звелів заковати в два ланцюги, и питав, хто він такий, и що зробив.

34. И деякі кричали одно, а інші друге між народом; и,

не здолівши довідатись нічого певного за гуком, звелів вести іюго в замок.

35. Як же дійшов до сходів, то прилучилось, що мало не несли іюго воїни задля натовпу народу.

36. Ишло бо за ним множество народу з криком: Страть іюго!

37. А, як мали вводити Павла в замок, рече він тисячнику: Чи дозволиш сказати що тобі? Він же каже: Чи вмієш по грецьки?

38. Чи не ти еси Єгиптянин, що перед сіми днями зробив бунт та вів у пустиню чотири тисячі народу розбишачького?

39. Рече ж Павел: Я чоловік Жидовин Тарсійський, славногo гoрода Киликії житель; прошу тебе, дозволь мені промовити до народу.

40. Як же дозволив, тоді Павел, ставши на сходах, махнув рукою до народу, и як настало велике мовчання, промовив Жидівською мовою, гово́рячи:

Голова XXII.

Мужи брати и батьки, вислухайте тепер моє оправданне перед вами.

2. (Почувши ж, що Жидів-

ською мовою говорив до них, ще більш утихомірились.)

3. И рече: Я справді чоловік Жидовин, рoджений у Тарсі Киликійському, зроблений же у сему гoроді при ногах Гамалиїла, навчений добре отцівського закону, б́вши ревнителем Бoга, якож ви всі тепер.

4. Я сей путь гонив до смерти, в́жучи та віддаючи в темниці чоловіків и жінок;

5. якож и архиерей свідкує мені, и вся старшина, від котрих и листи в́вши до братів, ишов я в Дамаск, щоб зв'язавши привести у Єрусалим й тих, що там були, щоб скáрано їх.

6. Сталося ж мені, як ишов я и наближавсь до Дамаску о полудні з разу осіяло мене велике світло з неба.

7. И впав я на зéмлю, и почув гoлос, глаголючий мені: Савле, Савле, чогó мене гониш?

8. Я ж озв́сь: Хто еси, Гoсподи? И рече до мене: Я Исус Назарей, котрого ти гониш.

9. Ті ж, що були зо мною, виділи світло и полякались; гoлосу ж не чули, що глаголав мені.

10. Сказав же я: Що робити мені, Гoсподи? Господь

же рече́ до мене́: Уста́впи йди́ в Дамаск; и там ска́жеться тобі́ про все, що по-станове́но тобі́ робіти.

11. Як же́ не ба́чив я від сі́ева то́го сві́тла, то ве́дений за ру́ку від тих, що бу́ли зо мно́ю, увійшо́в я в Дамаск.

12. Ананія́ ж, чолові́к оди́н побо́жний по зако́ну, добро́ї сла́ви у всі́х таме́шніх Жи́дів,

13. при́йшо́вши до мене́ и ста́вши, рече́ мені́: Са́вле бра́те, прозри́. И я ті́єї ж го́дини побачи́в іо́го.

14. Ви́н же рече́: Бог отці́в на́ших ви́брав тебе́ розумі́ти во́лю іо́го, и ви́діти Пра́ведника, и чу́ти го́лос из уст іо́го.

15. Бо бу́деш сви́дком іо́му пе́ред усі́ма лю́дьми у то́му, що ти ба́чив и чув е́си.

16. А тепе́р чо́го га́єсся? уста́вши охресті́сь, та обми́й грі́хи тво́ї, призва́вши імя́ Госпо́дне.

17. И ста́лось, як верну́всь я в Єрусали́м та моли́всь у це́ркви, то був у захо́пленню,

18. и ви́дів іо́го, глаго́лючо́го мені́: Поспі́ши́ та ви́йди боржі́й з Єрусали́му: бо не при́ймуть сви́дчення тво́го про мене́.

19. А я сказа́в: Го́споди, вони́ зна́ють, що я вкида́в у

темни́ці та бив по шкóлах тих, що ві́рували в тебе́.

20. И як пролила́сь кров Сте́фана́ сви́дка тво́го, я сам сто́яв и похваля́в уби́ство іо́го, стережучи́ оде́жи уби́йці́в іо́го.

21. И рече́ до мене́: Иди́: бо я до пога́н дале́ко пі́шлю тебе́.

22. Слу́хали ж іо́го аж до се́го слова́, и зняли́ го́лос свій, ка́жучи: Геть из землі́ тако́го! не му́сить ви́н жи́ти.

23. Як же крича́ли вони́ та ки́дали оде́жу, та підки́дали поро́хом на во́здух,

24. звелі́в ти́сячник вести́ іо́го в за́мок, и каза́в бі́йкою до́питува́тись у не́го, щоб до́зна́тись, чо́го так гука́ють на не́го.

25. Як же ростя́гнуто іо́го ре́міннем, рече́ Па́вел до со́тника сто́ячо́го: Хиба́ годі́ться вам чоло́віка Римля́нина, та й несудже́ного, бі́ти?

26. Почу́вши ж со́тник, присту́пивши до ти́сячника, спо́вістив, гово́рячи: Диви́сь, що хочеш робі́ти: чоло́вік бо сей Римля́нин.

27. При́йшо́вши ти́сячник про́мовив до не́го: Скажи́ мені́, чи Римля́нин е́си ти? Ви́н же рече́: Так.

28. И відказа́в ти́сячник: За вели́ку су́му здо́був я се го-

рожа́нство. Па́вел же рече́: Я ж и роди́всь (у іо́му).

29. За́раз тоді відступіли від не́го ті, що ма́ли в не́го допи́туватись; и ти́сячник зляка́вся, довіда́вшись, що се Римля́нин, и що він іо́го закува́в.

30. Наза́втра ж, хоті́вши дові́датись пе́вно, за́ що винуватятъ іо́го, зняв з не́го кайдани́, и звелі́в прийт́и архиере́ям и всі́й ра́ді іх и, ви́вівши Па́вля, поста́вив пе́ред ними́.

Голова́ XXIII.

По́глянувши ж Па́вел пи́льно на ра́ду рече́: Му́жи браті́, я жив у всі́й до́брій сові́сті пе́ред Бо́гом до се́го дня.

2. Архиере́й же Ана́ния звелі́в тим, що сто́яли пе́ред ним, би́ти іо́го в лицé.

3. То́ді рече́ Па́вел до не́го: Би́тиме тебе́ Бог, стіно́ побі́яна; и ти сиди́ш, су́дячи мене́ по зако́ну, а про́ти зако́ну вели́ш мене́ би́ти.

4. Ти́ ж що сто́яли, сказа́ли: Ти архиере́я Бо́жого злорі́чиш?

5. Рече́ ж Па́вел: Не знав я, браті́, що се архиере́й: пи́сано бо: Не каза́тимеш ли́хо́го на кня́зя наро́ду тво́го.

6. Постері́гши ж Па́вел, що одна́ часть (люде́й) Садуке́йська, а дру́га Фа́рисейська, поклі́кне в ра́ді: Му́жи браті́! я Фа́рисей, син Фа́рисейв; за наді́ю и воскресенне ме́ртвих мене́ су́дятъ.

7. Як же се про́мовив, поста́ла незго́да між Фа́рисеями та Садуке́ями; и розді́лилась гро́мада.

8. Садуке́ї бо ка́жуть, що нема́ воскресення, ні а́нгела, ні ду́ха, а Фа́рисейі визнаю́ть обо́х.

9. Поста́в же крик вели́кий; и, вста́вши письме́нники ча́сти Фа́рисейської, змага́лись, гово́рячи: Нічо́го ли́хо́го не знахо́димо в чоло́вікові сему́; коли́ ж дух про́мовив до не́го або́ а́нгел, то не вою́ймо з Бо́гом.

10. И, як поста́ла бу́ча вели́ка, ти́сячник, опа́суючись, щоб вони́ не розі́рвали Па́вля, звелі́в во́інам, зійшо́вши та захо́пивши іо́го з посере́д них, привест́и в за́мок.

11. Дру́гої ж но́чи став пе́ред ним Госпо́дь и рече́: Бо́дрись, Па́вле: як бо ти сви́дував про мене́ в Єрусали́мі, так ти ма́єш и в Ри́мі сви́дува́ти.

12. Як же наста́в день, зро́бивши посна́нне де́яки з Жи́дів, за́клялісь, гово́рячи, що

ні їстимуть, ні питимуть, доки не вб'ють Павла.

13. Було ж більш сорока, що сю клятьбу зробили.

14. Приступивши вони до архиєрів та старших, казали: клятьбою поклялисьмо нічого не їсти, доки не вб'ємо Павла.

15. Тепер же ви дайте знати тисячникові и раді, щоб завтра вивів іого до вас, ніби хочете розвідатись пильніше про справу іого; ми ж, поки ще він набліжитья готові будемо вбити іого.

16. Прочувши ж син сестри Павлової про їх чіганне на него, прийшовши и ввійшовши в замок, сказав Павлові.

17. Покликавши ж Павел одного з сотників, рече: Одведи хлопця сего до тисячника: має бо щось сказати йому.

18. Він же, взявши іого, повів до тисячника, и каже: Вязник Павел, покликавши мене, просів привести до тебе сего хлопця: має бо щось сказати тобі.

19. Узавши ж іого за руку тисячник, и відійшовши на самоту, питав іого: Про що ти маєш звістити мені?

20. Він же каже, що Жиди змовились просити тебе, щоб завтра привів Павла до них

у раду, наче б хотіли лучче роспитатись про него.

21. Ти ж не слухай їх: чигає бо їх на него більш сорока чоловік, що заклались не їсти й не пити, доки не вб'ють іого; и тепер готові вони, дождяючи від тебе обіцянки.

22. Тисячник же відпустив хлопця, звелівши нікому не казати, що се виявив есі передо мною.

23. И, покликавши двох из сотників, каже: Наготовте дві сотні воїнів, щоб ишли в Кесарію, та сімдесят комонників, та дві сотні стрельців на третю годину ночі;

24. и скотину наготовити, щоб посадивши Павла, одвели цілого до старости Фелікса.

25. Написав же й лист таєого обему:

26. Клавдий Лізия вельможному старости Феліксові, радує ся.

27. Чоловіка сего, що Жиди схопили и мали вбити, пристігши я з військом одняв іого, довідавшись, що він Римлянин.

28. Хотівши ж довідатись про причину, за що обвинували іого, увів іого в раду їх,

29. и знайшов, що обвинували іого про питання закону їх, та ніякої вини, достой-

ної смерті або кайданів, нема в іому.

30. Як же сказано мені про чиганне, що мало бути од Жидів на чоловіка сего, зараз післяв я іого до тебе, звелівши и винувателям іого говорити перед тобою, що мають на него. Бувай здоров.

31. Воїни ж, як звелено ім, узявши Павла, повели в ночі в Антипатрїду.

32. А назавтра, зоставивши комонників иті з ним, вернулись у замок.

33. Вони ж, ввійшовши в Кесарію и оддавши лист старости, поставили перед ним и Павла.

34. Прочитавши ж староста и спитавши, з якої він країни, и довідавшись, що з Киликії,

35. Слухатиму тебе, каже, як прийдуть и винувателі твої. И звелів стерегти іого в преторі Иродовій.

Голова XXIV.

По п'яти ж днях прийшов архиерей Ананія з старшими и з речником Тертілом якїмся; вони озвались перед старостою проби Павла.

2. Як же покликано іого, почав винувати Тертіл, гово-

рячи: Дознаючи через тебе великого впокою и всякого добра, що сталося народові сему за твоїм дбаннем,

3. завсїди и всюди приймаємо (се), вельможний Фелїксе, з усякою дякою.

4. Та, щоб довго тобі не докучати, благаяу вислухати нас у коротці, твоєю ласкою.

5. Знайшли бо ми, що чоловік сей зараза, и зачинщик він бучи між усіма Жидами по вселенній, и ватажок Назорейської ереси,

6. що и церкву наважився опоганити; ми іого и взяли, и хотїли по нашому закону судити.

7. Пристигши ж Лізія тисячник, з великим насильством узяв іого з наших рук,

8. звелівши винувателям іого иті до тебе. Від него можеш сам судивши про все дознатись, за що ми винуюмо іого.

9. Пристали ж (па се) и Жиди, говорячи, що се так єсть.

10. Озвався Павел, як кивнув іому староста говорити: Знаючи від многих літ тебе суддею народові сему, тим радніщ про себе відповідаю.

11. Ти можеш зрозуміти, що не більш, як дванадцять днів, відколи я прийшов поклонитись у Єрусалім.

12. Та й ні в церкві не знайшли мене, щоб я до ко́го промовляв, або́ робив усобицю в наро́ді, ні по школах, ні в го́роді;

13. ані довести мені неможуть, у чо́му тепе́р винують мене́.

14. Визнаю́ ж то́бі се, що в се́му́ пу́ті, котри́й вони́ зуть е́рессю, служу́ так оте́цькому Бо́гу, віруючи все́му, що по зако́ну и що в проро́ках на́писане,

15. ма́ючи надію в Бо́зі, чо́го й са́мі оці́ сподіва́ються, що ма́є бу́ти воскресенне́ ме́ртвих пра́ведних и непра́ведних.

16. На те я й подвиза́юсь, щоб ма́ти по всяк час чи́сту сові́сть пе́ред Бо́гом и людьми́.

17. По мно́гих же літа́х при́шбв я зроби́ти милости́ню наро́дові мо́єму та при́носи.

18. У се́му́ знайшли́ мене́ очи́щеного в церкві, ані з на́товпом, ані з бучею, де́які Жи́ди з Ази́,

19. котри́м би тре́ба пе́ред те́бе при́йти и винувати́, коли́б що ма́ли про́ти мене́.

20. Або́ са́мі оці́ неха́й ска́жуть, чи знайшли́ в ми́ні яку́ непра́вду, як сто́яв я пе́ред ра́дою,

21. окрім одно́го го́лосу се́го, котри́м покликну́в, сто́ячи між ними́: що за воскресенне́ ме́ртвих я суд прийма́ю се́го́дни од вас.

22. Ві́слухавши ж се́ Фе́лікс, відосла́в іх, докладні́щ до́відавшись про пу́ть сей, гово́рячи: Як Лі́зия ти́сячник при́йде, розберу́ ва́шу справу́.

23. И звелі́в со́тникові́ сте́регти́ Павла́, и дава́ти во́лю, и ні́кому з іо́го знако́мих не забороня́ти по́слугувати́ або́ при́ходити до не́го.

24. По кілько́х же дня́х, прибу́вши Фе́лікс из жи́нкою́ сво́єю Друзі́лою Жи́дівкою, поклика́в Павла́, и ві́слухав іо́го про ві́ру в Христа́.

25. Як же глаго́лав він про пра́вду и зде́ржанне, и про суд, що ма́є бу́ти, зляка́вшись Фе́лікс, озва́вся: Тепе́р го́ді, иди́; ма́вши ж час, покличу́ тебе́.

26. До то́го ж сподіва́ючись, що и гробше́й здобу́де від Па́вла, щоб ви́пустив іо́го, тим же и ча́сто прикли́каючи іо́го, бесі́дував з ним.

27. Як же скінчи́лось два ро́ки, пере́минів Фе́лікса По́рцій Фе́ст, и хотя́чи Фе́лікс угоди́ти Жи́дам, оста́вив Па́вла зако́ваного.

Голова XXV.

Прибувши ж Фест у ту країну, по трох днях пійшов у Єрусалім з Кесарії.

2. И озвались перед ним архиєреї та значні з Жидів проти Павла, и благали іого,

3. просячи ласки в него, щоб післав іого в Єрусалім, змовившись, щоб іого, вбіти на дорозі.

4. Фест же відказав, що Павла стережуть у Кесарії, и що він сам незабаром має вийти (туді).

5. Которі ж з між вас, каже, згідні в сему, нехай идуть зо мною, и коли що є в сему чоловікові, нехай винують іого.

6. И, пробувши в них більш десяти днів, прибів у Кесарію; назавтра сівши на судищі, звелів привести Павла.

7. Як же прийшов він, обступили (іого) Жиді, що прийшли з Єрусаліму, приносячи на Павла многі и тяжкі вини, котрих не змогли довести.

8. А він відказав, що ні проти закону Жидівського, ні проти церкви, ні проти Кесаря нічого не провинив.

9. Фест же, хотівши Жидам угодити, озвавшись, каже

Павлові: Хочеш ити в Єрусалім, и там судитись передо мною в сему?

10. Рече ж Павел: Я стою перед судом Кесаревим; там маю суд приймати. Жидів нічим не скривдив я, як и ти добре знаєш.

11. Коли я не прав и зробив що достойне смерти, не відмовляюсь и вмерти; коли ж нема в міні нічого, чим мене сі винують, ніхто не може мене ім відати. Покликаюсь до Кесаря.

12. Тоді Фест, поговоривши з радою, відказав: Ти покликуюєся до Кесаря, до Кесаря й пійдеш.

13. Як же минуло днів кілька, Агріппа царь та Верникія прибули в Кесарію витати Феста.

14. Як же пробули тут многі дні, предложив Фест царєві Павлову справу, говорячи: Є (тут) одін чоловік, оставлений в'язнем од Фелікса;

15. про него, як прибів я в Єрусалім, обявили архиєреї та старші Жидівські, допевняючись суду на него.

16. Відказав я ім, що се не Римський звичай, видавати когю на смерть перш, ніж обвинувачений матиме винувателів перед лицем, и дасться іому місце оборони від вини.

17. Як же зійшлись вони сюди, не роблячи жадної проволочки, сівши другого дня на судищі, звелів я привести чоловіка.

18. Обступивши його винувателі, ніякої вини не принесли, про які я думав,

19. були ж між ними деякі змагання про марновірство їх та про якогось Ісуса, що вмер, про котрого казав Пáвел, що він живий.

20. Я ж, сумніваючись про це змагання, сказав: коли хоче, нехай іде в Єрусалим и там судиться про се.

21. Як же Пáвел покликнувся, щоб його задержано до розсуду Августа, звелів я держати його, доки одішлю до Кесаря.

22. Агриппа ж каже до Феста: Хотів би й я чоловіка сего послухати. Він же: завтра, каже, чутимеш його.

23. Назавтра ж, як прийшов Агриппа та Верникія з великою пихою та ввійшли в судову палату з тисячниками та городськими передніми мужами, звелів Фест привести Павла.

24. И каже Фест: Агриппо царю и всі мужи, що сидите з нами, гляньте на сего, про котрого все множество Жидів озвалось до мене в Єру-

салимі, гукуючи, що не треба йому жити більш.

25. Я ж, зрозумівши, що нічого достойного смерти він не зробив, а як и (сам) він покликнувся до Августа, то й присудив я послати його.

26. Про него ж нічого докладного писати панові не маю. Тим привів його перед вас, а особливо перед тебе царю Агриппо, щоб зробивши розпит, мав що написати.

27. Неросудливо бо мені здається послати в'язника, а яка вина на нему, не означити.

Голова XXVI.

Агриппа ж каже до Павла: Дозволяється тобі за себе говорити. Тоді Пáвел відповів, простягнувши руку:

2. Про все, в чому винують мене Жиди, царю Агриппо, вважаю себе за щасливого, маючи відповідати сьогодні перед тобою,

3. а й надто, що ти свідомий всіх звичаїв Жидівських и перепитів. Тим благаю тебе вислухати мене терпливо.

4. Якé ж було життя моє з малку від почину між народом моім у Єрусалимі, знають усі Жиди.

5. Знаючи мене здавна, (коли

схочуть свідкувати,) що жив я Фарисеем по найдокональшій ересі нашої віри.

6. А тепер за надію обітвання, зробленого отцям нашим од Бога, стою на суді,

7. котрого дванадцять родів наших, без перестану день и ніч служачи, надіються дійти. За сю надію, царю Агриппо, винуватять мене Жиди.

8. Що? невірним здається вам (се), що Бог воскрешає мертвих?

9. Мені справді и самому здавалось, що проти імени Ісуса Назорея треба багато робити.

10. Що и робив я в Єрусалимі, и многих святих замикав у темниці, прийнявши власть од архиереев, а як убивали їх, давав мій голос.

11. И по всіх школах часто караючи їх, примушував хулити; и превельми лютуючи на них, гонив їх навіть и в чужих городах.

12. И, в сих (мыслях) идучи в Дамаск з властью и наказом од архиереев,

13. о полудні, царю, в дорозі відів я з неба світло над сяєво сонця, осиявше мене и тих, що йшли зо мною.

14. Як же всі ми попадали на землю, почув я голос, що

глаголав до мене и промовив Єврейською мовою: Савле, Савле чого гониш мене? тяжко тобі проти рожня прати.

15. Я ж сказав: Хто еси, Господи? Він же рече: Я Ісус, котрого ти гониш.

16. Та встань и стань на ноги твої: на се бо явивсь я тобі, щоб зробити тебе слугою и свідком того, що бачив еси, и що объявлю тобі,

17. визволяючи тебе від людей и від поган, до котрих тепер тебе посилаю,

18. відкрити очі ім, щоб обернулись від темряви до світла и від власти Сатаниної до Бога, щоб прийняли вони оставленне гріхів и наслідде між святыми вірою в мене.

19. Тим, царю Агриппо, протививсь я небесному видінню,

20. а найперш у Дамаску и в Єрусалимі и по всій землі Юдейській и поганам проповідував, щоб покаялись та обернулись до Бога, роблячи діла, достойні покайння:

21. За се Жиди, захопивши мене в церкві, хотіли вбити.

22. Дізнавши ж помочи від Бога, аж до сего дня стою свідкуючи малому й великому, нічого іншого не говорячи, як що пророки гла-

го́лали, що ма́є бу́ти, и Мойсе́й:

23. що му́сить пострада́ти Хри́сто́с, а бу́дучи пе́рвий з воскресє́ння ме́ртвих, ма́є сві́тло пропові́дувати наро́дові і пога́нам.

24. Як же він так відпові́в, сказа́в Фест го́лосом вели́ким: Дурієш, Па́вле; вели́кі нау́ки до ду́рощів тебе́ приво́дять.

25. Він же рече́: Не дурію, вельмо́жний Фе́сте, а слова́ пра́вди и ро́зуму глаго́лю.

26. Зна́є бо про се царь, до котро́го и промовля́ю ві́льно: пе́вен бо я, що ніщо́ з се́го пе́ред ним не вта́лось: бо не в за́кутку се дія́лось.

27. Віруєш, ца́рю Агри́ппо, проро́кам? Зна́ю, що віруєш.

28. Агри́ппа ж ка́же до Па́вля: За мали́й (час), вгово́рив еси́ мене́ бу́ти хри́стиа́нином.

29. Па́вел же рече́: Бажа́в би я від Бо́га, щоб и за мали́й и за до́вгий (час) не тільки ти, та й всі, хто чу́є мене́ се́годні, ста́лись таки́ми, як я, окрім оці́х кайдани́в.

30. И як промовив се, уста́в цар и иге́мон и Вереникі́я и ті, що сиді́ли з ними́,

31. и, одійшо́вши на́ бік, розмовля́ли між собо́ю, гово́рячи: що нічо́го сме́рти до-

сто́йного не ро́бить чолові́к сей.

32. Агри́ппа ж ка́же Фе́стові: Мо́жна бу́ло б ви́пустити се́го чолові́ка, коли́ б не по́кли́кався до Ке́саря.

Голова́ XXVII.

Як же прису́джено, щоб пли́сти нам в Ита́лію, то пере́дано Па́вля и де́яких їнших вязників со́тникові, на имя́ Ю́лию, Авгу́стової ро́ти.

2. И, ввійшо́вши в корабе́ль Адрами́цький, ма́ючи пли́сти до місць Ази́йських, пу́стились ми з Ариста́рхом Македо́нцем из Со́лу́ня, що був з на́ми.

3. А дру́гого дня приста́ли в Сидо́ні. И ході́вши Ю́лий ласка́во коло́ Па́вля, дозво́лив ити́ до другі́в, щоб ді́знати їх пі́клува́ння.

4. А відча́ливши звідті́ля, попли́ли до Кі́пра: бо ві́три бу́ли проти́вні.

5. И, пере́пливши мо́ре, що про́ти Ки́ликії та Панфі́лії, прибу́ли в Мі́ри Лики́йські.

6. А там знайшо́вши со́тник корабе́ль Алекса́ндрійський, що плив в Ита́лію, посади́в нас на не́го.

7. Мно́гі ж дні пома́лу пли́вучи и ле́дві бу́вши про́ти Кні́да, тим що не допуска́в

нас вітер, приплили ми під Крит проти Салмона,

8. и, ледві минувши його, прибули на врочище Гарна пристань, від котрого був близько Город Ласей.

9. Як же доволі часу минуло и було вже непевне плавання, тим що вже и піст минув, то раїв Павел,

10. кажучи ім: Люде, я бачу, що з утратою и з великою шкодою, не тільки для тягару и для стátku, та и для душ наших буде плавання.

11. Сотник же керманичови и властителям корабля довіряв більш, ніж тому, що сказав Павел;

12. як же пристань не була вигідна на зимування, то більше їх давали раду пуститись извідтіль, чи не можна б як, добравшись до Финикій, перезимувати в пристані Крицькій, що лежить між вітром полуденним и західнім.

13. Як же повіяв полуденний вітер, то, думаючи, що досягли свого заміру, знявшись поплили мимо Крита.

14. Та незабаром опісля настиг на них бурний вітер, званий Евроклидон.

15. Як же підхопило корабля и не можна було проти-

витись вітрові, то віддалились ми (хвілям) и носило нас.

16. На остров же якийсь набігши, званий Клауда, на силу змогли удержати човна,

17. котрій стягнувши, усього способу добирали, підв'язуючи корабля, и боячись упасти в сирть (мілке місце), спустили парус, так нас носило.

18. А що вельми буря нами кидала, то назавтра повикидали тягар.

19. А третєго дня своїми руками надібе корабельне викидали.

20. Як же ні сонце, ні зорі не являлись многі дні, и налягала немала буря, то на останок и вся надія віднялась, щоб спастись нам.

21. Як же довго не іли ми, тоді ставши Павел серед них рече: Люде, треба було, послухавши мене, не відчювати від Криту, (то) и не здобулись би такої втрати и шкоди.

22. А тепер благаю вас, бодіться: не буде бо погібели ні одній душі з вас, окрім корабля.

23. Явився бо мені сієї ночі ангел Бога, котрого я єсть и котрому служу,

24. глаголючи: Не бійсь,

Павле: ти мусиш стоїти перед Кесарем, и ось дарував тобі Бог усіх тих, що пливуть з тобою.

25. Тим бодріться, люде (добрі): вірую бо Бóгу, що так буде, як сказано мені.

26. Мусимо бо до остро́ва яко́гось приста́ти.

27. Як же настала чотирна́дцята ніч, що носило нас по Адриати́цькому мо́рю, ко́ло півночи постерегли́ ко́рабелники, що близько від них яка́сь земля́;

28. и, змірявши глибиню́, знайшли́ два́дцять сяжні́в; тро́хи ж відпливши и знов змірявши, знайшли́ сяжні́в пятна́дцять.

29. И, опа́суючись, щоб не набігти на го́стре місце, кинули з де́мена чоти́ри якорі́ и дожида́ли дня.

30. Як же ко́рабелники шука́ли вті́гти з ко́рабля́, спуска́ючи чо́вна на мо́ре, ро́блячи вид, ніби хо́чуть кинути я́коря з но́су,

31. рече́ Павел со́тникові́ и во́інам: Ко́лі сі не зіста́нуть-ся на ко́раблі, то ви не мо́жете спасти́ся.

32. То́ді во́іни пообтина́ли вері́вки в чо́вна, та й далі́ іо́му́ впа́сти.

33. Як же почало́ дніти, бла́гав Па́вел усі́х при́йняти́

і́жи, гово́рячи: Се́го́дні чо́тирна́дцятий де́нь ви ждучі́ по́стите, нічо́го не і́вши.

34. Тим же бла́гаю вас, при́йміть і́жи: воно́ бо для ва́шого спа́сєння: ні в ко́го бо з вас и во́лос не впаде́ з голо́ві.

35. Сказа́вши ж се и взя́вши хлі́б, одда́в Бóгу хвалу́ перед усі́ма, и перело́мивши поча́в їсти.

36. То́ді повеселі́щали всі́, и во́ні при́йняли́ і́жу.

37. Було́ ж нас у ко́раблі́ всіх два́сті сі́мдеся́т и шість ду́ш.

38. А на́сїтившись і́жею, облегчи́ли ко́рабелю́, викида́ючи пше́ницю в мо́ре.

39. Як же наста́в де́нь, не пізна́ли землі́, загле́дили ж зато́ку яку́сь, що ма́ла бе́ріг, до ко́трого нара́дились, ко́лі мо́жна, прича́лити ко́раблем.

40. И, ві́тягши я́корі́, пусти́лись мо́рем, порозв'язу́вавши за́вязі де́менові́ и підна́ввши на́русок по ві́тру, пра́мува́ли до бе́рега.

41. Попа́вши ж на місце́ дво́еморське́, за́грузи́ли ко́рабля́; и перед за́стрівши́ був нерухомі́й, а зад розби́вало́ сі́лою филь.

42. Мі́ж во́інами́ ж ста́ла ра́да, щоб вязникі́в повбива́ти,

щоб котóрий впливши не втік.

43. Сóтник же, хотівши спасти Павла, заборонив їм що загадали, и звелів, щоб, хто вміє плавати, щоб перші скочивши вийшли на землю,

44. а остальні, хто на дошках, а хто на чому з корабля. И сталося так, що всі спаслись на землю.

Голова XXVIII.

Спаслися ж довідались, що острів зветься Меліт.

2. Чужоземці ж показали нам не мале милосерде: розложивши бо багатте, прийняли всіх нас задля дощю що йшов и задля холоду.

3. Як же набрав Павел оберемок хворосту и положив на огнище, вибігши від жару гадина, почепилась на руці в него.

4. Побачивши ж чужоземці, що звірюка висіла з руки іого, говорили між собою:

5. Певно сей чоловік убійця, що спасся з моря, та суд (Божий) не дав йому жити.

6. Він же струснувши гадюку в огонь, не дізнав ніякого лиха.

7. Вони ж, дожидаючи, що він має опухнути або зразу

впаде мертвий, як же довго дожидались и бачили, що ніякого лиха йому не сталося, перемінивши думки, казали, що се бог.

8. Навкруги ж сего місця були землі першого на острові, на имя Публия. Він, прийнявши нас, три дні поприятельски гостив.

9. И сталося, що батько Публив лежав, болючи на пропасницю та на живіт. Приступивши до него Павел, помолвсь и, положивши руки на него, цілил його.

10. Як же сталося, то й інші на острові, що мали недуги, приходили та й цілялись.

11. Вони и великою честю пошанували нас, а як ми відпливали надавали чого нам треба (було).

12. По трох же місяцях одвезлись ми кораблем Александрійським, надписаним Диоскур; що зимував на острові,

13. и припливши в Сиракузи, пробули (там) три дні.

14. А звітиля відпливши, прибули в Регію, и за одін день, як настав полуденний вітер, прийшли другого дня в Путебли.

15. Де знайшовши братів, ублагани були від них пере-

бути у них сім день; и так прийшли в Рим.

16. И звідтіля, почувши браті про нас, повиходили назустріч нам аж до Апиєвого торгу да Трох Гостиниць. Побачивши іх Пáвел и подякувавши Бóгу, набрався смілости.

17. Як же прийшли ми в Рим, со́тник передав вязників воїводі; Пáвлу ж дозволено жити окро́ме з воїном, що стеріг ію́г.

18. Ста́лося ж по трох днях, скликав Пáвел первих из Жидів, и, як посходились вони́, рече́ до них: Мужи́ браті́, нічо́го не зробівши протівного наро́дові абó звича́ям отцівським, пере́дан я, я́ко вязник, у ру́ки Римля́нам.

19. Роспита́вши вони́ мене́, хотіли ви́пустити: бо нія́кої вини́ сме́рти не бу́ло в міні́.

20. Як же протівились Жиді́, був я зму́шений покликати́сь до ке́саря, не я́коби мав чим обвинувати́ти на́рид мій.

21. Тим же скликав я вас, щоб побачити вас та поговоріти: бо за надію Израїлеву за́лізом сим оку́вано мене́.

22. Вони́ ж промовили до не́го: Ми ані письма́ про тебе́ не одержували з Юде́ї, ані прийшовши хто з братів звістив абó сказа́в про тебе́ що лихе́.

23. Та бажа́ємо від тебе́ чути, що ти ду́маєш: бо про сю ере́сь відоме нам, що всю́ди протівляться їй.

24. Призначі́вши ж іо́му́ день поприходили́ до не́го в осе́лю мно́гі. Викла́дував він і́м, сві́дкуючи про ца́рство Бо́же, и впевня́ючи іх про Исуса́, и з зако́ну Мойсе́євого и з проро́ків, од ра́нку до ве́чера.

25. И де́які увірували в слова́ ію́г, а і́нші не увірували.

26. И, бу́дучи в незго́ді між собо́ю, розійшли́сь, як промовив Пáвел одно́ сло́во: що до́бре промовив святи́й Ду́х че́рез Иса́ю проро́ка до батьків ва́ших,

27. глаго́лючи: Иди́ до люде́й сих та скажи́: Слу́хом бу́дете слухати, та й не зрозумі́єте, и дівлячи́сь бу́дете диві́тись, та й не побачите́:

28. бо се́рце се́го наро́ду за́тверді́ло, и уші́ма тя́жко чу́ють, и о́чі свої́ позаплю́щували, щоб не ви́діли очі́ма, и уші́ма не чу́ли, и се́рцем не розумі́ли, и не наверну́лись, щоб я сці́лів іх.

29. Відо́ме ж неха́й вам бу́де, що по́слане пога́нам спа́сенне Бо́же вони́ чу́тимуть.

30. И, як промовив сі́ слова́, пійшли́ Жиді́, ма́ючи вели́ке змага́нне між собо́ю.

31. Пробував же Пáвел цілих два ро́би в найня́тій ха́ті свої́й, и прийма́в усі́х, хто прихо́див до не́го,

32. пропові́дуючи ца́рство Бо́же и навча́ючи про Го́спода Иису́са Христа́ з усією́ сміливостю́, без заборони́.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО РИМЛЯН.

Голова́ I.

Пáвел, слуга́ Иису́са Христа́, покликаний апóстол, ви́браний на благові́стувáнне Бо́же,

2. (котре́ наперед обі́цяв [Бог] через проро́ків своїх у святи́х писáннях,)

3. про Си́на свого́, (наро́дженого з насіння Дави́дового по ті́лу,

4. обя́вленого Си́на Бо́жого в си́лі, по Ду́ху свята́сти, через воскресє́нне з ме́ртвих,)

5. Иису́са Христа́ Го́спода на́шого, (котри́м прийняли́ ми благода́ть и апóстольство на впоко́ренне ві́рі між усіма́ наро́дами ра́ди ймени́ іо́го,

6. між котри́ми и ви покликáні, Иису́с-Христóві;)

7. Усі́м вам, що єсте́ в Ри́мі, любленим від Бо́га покликáним святи́м, благода́ть вам и впо́кій од Бо́га, Отця́ на́шого, и Го́спода Иису́са Христа́.

8. Перш усі́го дякую́ Бо́гові моє́му через Иису́са Христа́

за всіх вас, що ві́ра ва́ша пропові́дується по все́му сві́ту.

9. Сві́док мені́ Бог, котро́му служу́. ду́хом мої́м у благові́стувáнню Си́на іо́го, що без перє́стану спомни́ про вас роблю́

10. усє́ в молитва́х мої́х молю́чись, чи вже коли́сь не наго́диться мені́ по во́лі Бо́жій, прийти́ до вас.

11. Бажа́ю бо ба́чити вас, передáти вам дарува́нне духо́вне для отвє́рдження ва́шого;

12. се ж єсть утї́шитись укúпи з ва́ми спільною ві́рою ва́шою и моє́ю.

13. Не хочу́ ж та́йти од вас, бра́тте, що ча́сто зами́ряв я прийти́ до вас, (та й до́сі спина́ло мене́) щоб який́ о́воцма́ти и між ва́ми, я́ко ж и між ї́ншими погáнами.

14. Єленя́нам и чужоземцям, му́дрим и нерозу́мним довже́н я.

15. Так воно́ єсть, що до мене́, гото́в я и вам, що в Ри́мі, благові́стувáти.

16. Бо не соромлюсь благо-
вістування Христового: сі-
ла бо Бóжа на спасінне вся-
кому віруючому, Жидовінові
перше, а потім и Грекові.

17. Правда бо Бóжа в іому
відкривається до віри в віру,
якож написано: Праведний
вірою жив буде.

18. Одривається бо гнів
Бóжий з неба на всяке не-
честе и неправду людéй, що
держать істину в неправді.

19. Тим що розумне Бóже
явно в них: Бог бо явив ім.

20. Невидіме бо іого від
созданія світу думаннем про
твори робиться видіме, и
вічна іого сіла и божество,
щоб бути ім без оправданія.

21. Тим що, знаючи Бóга,
не яко Бóга прославляли або
дякували, а осуетілись дум-
ками своїми и оморочилось
нерозумне серце їх.

22. Славлячи себе мудри-
ми, потуманіли,

23. и обернули славу не-
тлінного Бóга на подобину
образа тлінного чоловіка, и
птиць и четвероногих и га-
ду.

24. Тим же и передав їх Бог
нечистоті в похотях серцець
їх, щоб скверніли тіла свої
між самими собою.

25. Вони перемініли істи-
ну Бóжу на лжу и поклоня-

лись и служили тварі більш
Творця, котрій благословен
на віки. Амінь.

26. За се передав їх Бог
карі безчестя и жінкі бо їх
обернули природню подóбу
на проти природню;

27. так само й чоловіки, о-
ставивши природню подóбу
жéньського по́лу, розгорілись
похоттю своєю один на 'дно-
го, чоловіки на чоловіках со-
ром рóблячи, и нагороду, яка
подобала заблудові їх, у собі
приймаючи.

28. И, якож не вподобалось
ім мати Бóга в розумі, пере-
дав їх Бóг ледáчому уму, ро-
бити неподобне,

29. спóвнених усякої не-
правди, перелюбу, лукав-
ства, зажерливости, злоби,
спóвнених за́висти, убій-
ства, сварні, підступу, ли-
хих звичаїв,

30. осóдників, покліпників,
богоненавідників, гордунни-
ків, хвастунів, пишних, ви-
думщиків лихóго, родітелям
непокірних,

31. нерозумних, ламателів
умóви, нелюбóвних, невбла-
гáльних, немилостівих.

32. Котрі, и Бóжий присуд
розуміючи, що хто такé ро-
бить, достóйні смéрти, не
тільки самі се рóблять, та й
похваляють рóблячих.

Голова II.

Тим без оправданнн єсї, чоловіче, всякий хто сїдиш: у чому бо сїдиш дрїгого, себе осїджуєш: те ж бо самє робиш сїдячи.

2. Знаємо ж, що суд Божий по їстинї на тих, що роблять такє.

3. Чи дїмаєш же се, чоловіче сїдячи хто такє робить и роблячи те ж самє, що ти втечєш од сїду Божого?

4. Абб богацтвом блягости югб та вдєржливости та довготерпїння погбрджуєш, не знаючи, що блягость Бжа до покаїння тебе ведє?

5. По жорстбкостї ж твоїї и непокаїнному сєрцю збирєш собі гнїв на день гнїву и вїдкриттї прїведного сїду Бга.

6. Котрїї вїддасть кбжному по дїлам югб:

7. тим, що терпїлївостю в дброму дїлї, слави, та чєсти, та нетлїння шукають, життє вїчне,

8. а которї сварлївї и протївлять ся їстинї, кбряться ж неправдї, (тим) ярость та гнїв,

9. гбре и тїснбта на всяку дїшу чоловіка, що робить лихє, Жидовїна пєрше, та й Грєка;

10. слава ж, чєсть, и впокїї усякому хто робить дббре, Жидовїновї пєрше, та й Грєковї.

11. Немá бо в Бга вважаннн на лиця.

12. Скїльки бо беззакбнно згрїшїло, (стїльки їх) беззакбнно и погїне; и скїльки в закбни згрїшїло, (стїльки їх) закбном суд прїїме.

13. (Не слїхателї бо закбну прїведнї перєд Бгом, а чїнїтелї закбну оправдїться.

14. Колї бо поганє, не маючи закбну, по прирбдї закбнне чїнять, сї, закбну не маючи, самї собї закбн:

15. вони показують дїло закбнне, написанє в сєрцях їх, як свїдкє сбвїсть їх, и мїж тим дїмки їх однá дрїгу осїджують, абб оправдують;)

16. в день, колї судїтимє Бог тãйни людськї, по бляговїстю моєму, черєз Исуса Христа.

17. Ось ти Жидовїн звєсся, и почивєш на закбнї, и хвалїсся Бгом,

18. и розумїєш вблю (югб), и распїзнаєш (що єсть) лїчче, навчаючиь из закбну;

19. и вповєш на сєбе, що ти проводїрь слїпїм, свїтло тим що в тємрявї,

20. настãвник нєзмислям, учїтель малолїткам, мãвши

образ розуму и істини в закони.

21. Навчаючи ж іншого, себе не навчаєш? проповідуючи не красти, сам крадеш?

22. говорячи, щоб не робили перелюбу, робиш перелюб? гидуючи ідолами, крадеш святé?

23. ти, що хвалиси́ся законом, переступом закону Бога зневажаєш?

24. Ім'я бо Бóже через вас ху́литься між поганами, я́кож пи́сано.

25. З обрі́зання бо є користь, коли́ чини́ш закон; коли́ ж ти пересту́пник закону, обрі́зання твоє ста́лось необрі́занням.

26. Коли́ ж необрі́зання хоронить устано́ви закону, чи необрі́зання юго́ за обрі́зання не полі́читься?

27. И осудить необрі́зання по природі, котре́ сповня́є закон, тебе́, котрий з писанням и обрі́занням пересту́пник еси́ закону.

28. Не той бо хто я́вно (такий,) е́сть Жидови́н, и не те, що я́вно по ті́лу, обрі́зання,

29. а котрий по́тай, (той) Жидови́н, и обрі́зання (е́сть обрі́зання) се́рця в ду́сі, (а) не в писання́; юму́ ж похва́ла не від люде́й, а від Бóга.

Голова́ III.

Чим же перева́жує Жидови́н? або́ яка́ користь з обрі́зання?

2. Вели́ка на всякий спосі́б: найпе́рше бо, що́ ім бу́ди звирені́ словеса́ Бóжі.

3. Що́ бо, що́ не уві́рували де́які? Хиба́ неві́рство і́х віру́ Бóжу оберне́ в ніщо́?

4. Неха́й не бу́де (так). Ні, неха́й бу́де Бог правди́вий, уся́кий же чо́ловік ома́на, я́кож пи́сано: Щоб оправди́вся ти в слова́х твої́х, и побі́дів, як суди́тиме́ся.

5. Коли́ ж непра́вда на́ша Бóжу пра́вду виклика́є, що́ ска́жемо? Хиба́ непра́веден Бóг, що́ посила́є ка́ру? (я́ко чо́ловік глаго́лю.)

6. Неха́й не бу́де (так:) як же́ бо мав би Бог суди́ти сві́т?

7. Коли́ бо і́стина Бóжа через мою́ ома́ну ще́ поба́гатшала на сла́ву юго́ чо́го ж ище́ й мені́, я́ко грі́шникові́ осудже́ним бу́ти?

8. А не (так то́му бу́ти,) як нас ху́лять, и як го́вора́ть де́які, ні́би ми ка́жемо: що́ ну́мо побі́ти ли́хе, щоб при́шло до́бре? Лю́де, котри́х суд правди́вий.

9. Що́ ж? ми лу́ччі? Ні́як (не лу́ччі:) попе́реду бо у́во-

ріли ми и Жидів и Греків,
що вони всі під гріхóm,

10. я́кож пісано: що нема́
пра́ведного ні́кого,

11. нема́, хто розумів би,
нема́, хто шука́в би Бо́га,

12. всі відхи́лились, вкүпі
нікче́мні ста́ли; нема́, хто
робив би добро́, нема́ аж до
одного́.

13. Грїб відчи́нений го́рло їх,
язика́ми свої́ми підво́дили;
отру́та гадю́ча під губа́ми їх;

14. котри́х уста́ клятьби́ и
гїркості по́вні;

15. ско́рі но́ги їх пролива́ти
кров;

16. ру́на та злі́дні на до-
ро́гах їх,

17. а до́роги ми́рної не пі-
зна́ли.

18. Нема́ стра́ху Бо́жого пе-
ре́д очі́ма їх.

19. Зна́ємо ж, що скільки
зако́н гово́рить, тим, що під
зако́ном гово́рить, щоб уся́кі
уста́ загоро́дили́сь, и вінен
був увесь сві́т Бо́гові;

20. тим що діла́ми зако́ну
не оправди́ться вся́ке ті́ло
перед ним: через зако́н бо
позна́нне гріха́.

21. Тепе́р же окро́ме за-
ко́ну пра́вда́ Бо́жа яві́лась,
сві́дкова́на від зако́ну и про-
ро́ків;

22. пра́вда ж Бо́жа через
віру Исү́с-Христóву усі́м и

на всіх ві́руючих: нема́ бо
рі́жніці:

23. всі бо згрі́шили, и ли-
ше́ні сла́ви Бо́жої,

24. оправду́ються (ж) да́рмо
благодаттю́ іогó, викупле́н-
нем, що в Христі́ Исү́сі,

25. котро́го предложі́в Бог
на вблагáльну же́ртву чере́з
віру в кров іогó, щоб зясу-
ва́ти пра́вду свою́ одпу́щен-
нем пре́жніх гріхів у довго-
терпі́нню Бо́жому,

26. щоб зясува́ти (ка́жу)
пра́вду свою́ нині́шнєго ча-
су́, щоб був він пра́ведний
и оправду́ючий, хто з віри
Исү́сової.

27. Де ж велича́нне? Ві-
ключене. Котóрим зако́ном?
учі́нків? Ні, а зако́ном віри.

28. Ду́маємо о́це, що чоло-
вік оправду́ється віро́ю, без
учі́нків по зако́ну.

29. Або́ Жидáм Бог тільки,
а й не погáнам? Так, и по-
гáнам;

30. я́кож бо оди́н Бог, що
оправду́є обрizáнне з віри и
необрizáнне віро́ю.

31. То ми о́це руйну́ємо за-
ко́н віро́ю? Неха́й не бу́де
(так). Ні, ми отвéрджуємо
зако́н.

Голова́ IV.

Що ж, ска́жемо, Авра́ам, о-
тець наш, знайшо́в по ті́лу?

2. Коли бо Авраам з учинків оправдівся, має похвалу, та не перед Богом.

3. Що бо писання глагбле? Увірував же Авраам Богові, и полічено се йому за праведність.

4. Оце ж хто робить, нагорода не полічується по благодаті, а по довгу.

5. Хто ж не робить, а вірує в оправдуючого нечестивого, віра його полічується за праведність.

6. Якож и Давід глагбле про блаженство чоловіка, котрому полічує Бог праведність без учинків.

7. Блаженні, кому відпущено беззаконня, и кому прикрито гріхї.

8. Блажен чоловік, котрому не полічить Господь гріха.

9. Чи блаженство ж се на обрізання, чи й на необрізання? глагблемо бо, що полічено Авраамові віру за праведність.

10. Як же полічено йому? чи як він в обрізанню був, чи в необрізанню? Не в обрізанню, а в необрізанню.

11. И знак обрізання прийняв, печать праведности (тієї) віри, що в необрізанню, щоб бути йому отцем усіх віруючих через необрізання,

щоб полічено и тим за праведність,

12. и отцем обрізання не тільки тим що з обрізання, а й тим, хто ходить по слідам віри, яку (мав) у необрізанню отець наш Авраам.

13. Не по закону бо (було) обітування Авраамові абб насінню його, що буде він наслідником світу, а по праведності віри.

14. Коли бо ті, що з закону, наслідники, то зникне віра, и обітування обернеться в ніщб.

15. Закон бо робить гнів: де бо нема закону, нема и переступу.

16. Тим з віри, що по благодаті, щоб було певне обітування всім насінню, не тільки тому що з закону, та й тому, що з віри Авраама, котрій отець усім нам,

17. (якож писано: що отцем многим народам настановив я тебе), перед Богом, котрій, оживляє мертвих и зове те чого нема, так як те, що є, котрому увірував.

18. Котрій окрім надії в надії увірував, що бути йому отцем многим народам, по реченному: Так буде насінне твоє.

19. И не знемігши вірою, не вважав тіла свого вже

омертвілим, б́вши ма́ло не столітнім, и Са́риноі утробі замéршою.

20. В обітува́нні ж Бо́жим не сумні́вся невірува́нням, а покрі́пшав вірою, да́вши сла́ву Бо́гові,

21. и впевні́вшись, що обі́цяв, здо́ліє й зроби́ти.

22. Тим же и полі́чено іо́му за пра́ведність.

23. Не про то́го ж одно́го тільки пи́сано бу́ло, що полі́чено іо́му,

24. а и про нас, котрі́м ма́є полі́читись, ві́руючим, ві́руючим в то́го, хто воскресі́в Ісуса, Го́спода на́шого, з ме́ртвих,

25. котрі́й був пере́даний за прогрі́шення на́ші, и во́скрес на оправда́нне на́ше.

Голова́ V.

Оправді́вшись ж вірою, ма́ємо мир з Бо́гом через Го́спода на́шого Ісуса Христа́,

2. через котро́го и прі́ступ одéржали вірою в благода́ть сю, в котрі́й стоі́мо и хва́лимось упова́нням сла́ви Бо́жоі.

3. Не тільки ж (се), а хва́лимось и го́рем, зна́ючи, що го́ре ро́бить терпі́нне,

4. терпі́нне ж до́свід, до́свід же надію,

5. надія́ ж не осоро́бляє: бо

любо́в Бо́жа ви́лилась у серця́ на́ші Ду́хом святи́м, да́ним нам.

6. Ще бо Христос, як булі́ ми недужими, у по́ру за нечесті́вих умéр.

7. Тя́жко бо за пра́ведника хто вмре: за благо́го бо ще мо́же хто и одважі́тись вмéрти.

8. Явля́є ж свою́ любо́в до нас Бог (у то́му), що як ще булі́ ми грі́шниками, Христос за нас умéр.

9. Мнóго ж більше, опра́вдані б́вши тепéр кро́вю іо́го, спасемо́сь ним од гні́ва.

10. Ко́лі бо, ворога́ми б́вши, прими́рились ми з Бо́гом сме́ртю Сі́на іо́го, то мнóго більше прими́рившись спасемо́сь у житті́ іо́го.

11. Не тільки ж (се,) а й хва́лимось у Бо́зі Го́сподем на́шим Ісусом Хри́стом, че́рез котро́го тепéр прими́ренне при́няли́.

12. Тим же то, як че́рез одно́го чоло́віка грі́х у сві́т увійшо́в, а че́рез грі́х сме́рть, и так сме́рть у всіх люде́й увійшла́, (че́рез то́го,) в ко́му всі згрі́шили.

13. Бо (и) до зако́ну грі́х був у сві́ті, та грі́х не полі́чується, ко́лі нема́ зако́ну.

14. Тільки ж царю́вала сме́рть од Ада́ма аж до Мой-

сея и над тимі, хто не згрішив по подібині переступу Адамового, котрій єсть образ б́удучого.

15. Та не так и дар, як прогрішенне. Коли бо через прогрішенне одного мно́гі померли, то мно́го більше благодать Б́ожа и дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа у мно́гих достаткували.

16. И не такé даруванне, як (те що стало́сь) через одного согрішившого: суд бо з однієї (пробини був) на о́суд, дар же з мно́гих пробин на оправданне.

17. Бо, коли через пробину одного смерть царювала через одного, мно́го більше ті, хто прийняв наддостаток благодати и дар правди, царюватимуть в життю одним Ісусом Христом.

18. Тим же о́це, як через пробину одного на всіх людéй о́суд, так и через праведність одного на всіх людéй оправданне життя.

19. Яко бо через непо́ру одного чоловіка грішними зробились мно́гі, так и по́корою одного праведниками зробляться мно́гі.

20. Зако́н бо ввійшо́в, щоб намно́жилось гріха́; де ж намно́жилось гріха́, там ще

б́ільший наддостаток благодати.

21. Щоб, як гріх царював у смерті, так и благодать царювала через правду у життє вічне, Ісусом Христом Ѓосподом на́шим.

Голова́ VI.

Що ж ска́жемо? чи зоста́немось у грісі, щоб благодать помно́жилась? Нехай не бу́де (так).

2. Ми, що померли гріхо́м, як ще житимем в іо́му.

3. Хибá не зна́єте, що скільки нас у Христа́ Ісуса охристілось, у смерть іо́го охристілись.

4. То погреблісь ми з ним через хрищенне у смерть, щоб як Христос уста́в з мертвих славою Отця́, так и ми в обновленню життя ходили.

5. Коли бо ми зъеднані (з ним) подоби́ем смерті іо́го, то и (подоби́ем) воскресення будемо.

6. Се зна́ючи, що да́внього на́шого чоловіка з ним роспа́то, щоб зникло тіло гріхо́вне, щоб не служити нам б́ільш гріху́.

7. Хто бо вмер, той ви́зволитьсь од гріха́.

8. Коли ж ми вмерли з Хри-

стом, віруємо, що и житимем з ним,

9. знаючи, що Христос у-ставши з мертвих, уже більш не вмере: смерть над ним більш не панує.

10. Бо що вмер, гріху вмер він раз, а що живе, Богові живе.

11. Так само й ви думайте, що ви мертві вже гріху, живі ж Богові, у Христі Ісусі, Господі нашім.

12. Нехай же не царює гріх у смертному вашому тілі, так щоб корітись йому в похотях його;

13. ані отдавайте членів ваших гріху (яко) знарядде неправди, а отдавайте себе Богові, яко з мертвих живих, и члени ваші, (яко) знарядде правди, Богові.

14. Гріх бо над вами нехай не панує; не під законом бо ви, а під благодаттю.

15. Що ж? чи будемо грішити, що ми не під законом, а під благодаттю? Нехай не буде.

16. Хибá не знаєте, що кому отдаєте себе в слуги на слухання, тогó ви й слуги, когó слухаєте: чи то гріха на смерть, чи слухання на праведність?

17. Дяка ж Богові, що ви були слугами гріха, та по-

слухали від серця науки, так як й и піддались.

18. Визволившись ж од гріха зробились ви слугами правди.

19. Почоловічи глаголю ради немочи тіла вашого: як бо ви отдавали члени ваші в слуги нечистоті и беззаконню на беззаконне, так тепер oddайте члени ваші в слуги правди на святість.

20. Коли бо ви були слугами гріха, вільні були від правди.

21. Який же тоді мали ви овоц з того, чогó тепер соромитесь? конець бо тогó смерть.

22. Тепер же визволившись од гріха и зробившись слугами Богу, маєте овоц ваш на освячення, конець же життє вічне.

23. Пла́та бо за гріх смерть, дарування ж Бóже життє вічне в Христі Ісусі, Господі нашім.

Голова VII.

Хибá не знаєте, браттє (знаючим бо закон глаголю,) що закон панує над чоловіком, доки він жив?

2. Бо мужня жонá з живім мужем звязана законом; як же вмер муж її, тоді вона відзволена від мужа.

3. Тим же оцѣ, як жив муж, перелюбницею зватиметься, коли буде (жінкою) іншому чоловікові; коли ж умре муж її, вільна вона від закону, щоб не бути їй перелюбницею, хоч би була (жінкою) іншому чоловікові.

4. Оцѣ ж, братте моє, и ви вмерли закону тілом Христовим, щоб бути вам іншому, що встав из мертвих, щоб принесли ми овоц Бóгові.

5. Як були бо ми в тілі, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб принести овоц смерті.

6. Тепер же ми відзвобились од закону умершого, котрим були держані, щоб служити нам (Бóгові) в обновленню дýха, а не у ветхости писання.

7. Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Ні, я й не знав гріха, як тільки через закон, и жадоби не видав би, колиб закон не сказав: Не жадай.

8. Гріх же, взявшись через заповідь, підняв у мені всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий.

9. Я ж колись жив окроме закону; як же настала заповідь, гріх ожів, а я вмер.

10. И знайшов я, що запо-

відь, котра на життє, ся на смерть.

11. Гріх бо, узавшись через заповідь, обманів мене, и нею вбив мене.

12. Тим же оцѣ закон свят, и заповідь святá, и праведна и добра.

13. Хибá ж добрò для мене есть смерть? Нехай не буде так. Ні, гріх, щоб явився гріхом, добрим завдав мині смерть, щоб гріх був без міри грішен через заповідь.

14. Знаємо бо, що закон духовний, я ж тілесний, прòданий під гріх.

15. Що бо роблю не розумію: не що бо хочу роблю, а що ненавиджу, те роблю.

16. Коли ж, чогò не хочу, те роблю, то хвалю закон, що добрий.

17. Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що домує в мені.

18. Знаю бо, що не живе в мені, (се есть в тілі моім,) добре: бо хотінне є в мене, зробити ж що добре не знаходжу (спòсòбу).

19. Бо доброго, що хочу, не роблю, а чогò не хочу, лихого, те роблю.

20. Коли ж, чогò не хочу, те роблю, то вже не я те роблю, а гріх що домує в мені.

21. Оцѣ ж знаходжу закон,

що, коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе.

22. Бо я кохаюсь у законі Божому по нутрянóму чоловікові,

23. бачу ж інший закон у членах моїх, що воює проти закону ума мого и підневóлює мене законові гріха, що в членах моїх.

24. Окаянний я чоловік! хто мене збавить од тіла смерті цієї?

25. Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тілом же закону гріховному.

Голова VIII.

Тим же то тепер нема ніякого óсуду тим, хто в Христі Ісусі, котрі не по тілу ходять, а по духу.

2. Закон бо духа життя в Христі Ісусі визволив мене від закону гріха и від смерті.

3. Неможливе бо закону, в котрому не здолів через тіло, Бог, піславши Сїна свого в подóбі тіла гріховного и ради гріха, осудив гріх у тілі,

4. щоб оправданне закону сповнілось в нас, що не по тілу ходимо, а по духу.

5. Котóрі бо по тілу, ті дү-

мають про тілесне, котóріж по дүху, про духовне.

6. Дүманне бо тілесне смерть, а дүманне духовне життє и впокій.

7. Тим що дүманне тілесне ворогуванне проти Бога: законові бо Божому не ко́риться, та й не може.

8. Хто бо у тілі, ті Бóгу вгодїти не мóжуть.

9. Ви ж не в тілі, а в Дүсі, коли тільки Дух Божий домує в вас. Коли ж хто Дүха Христового не має, то сей не югб.

10. Коли ж Христос в вас, тоді тіло мёртве ради гріха, дух же живий ради праведности.

11. Коли ж Дух того, хто воскресів Ісуса з мёртвих домує в вас, то, воскресивши Христа из мёртвих оживить и смёртні тіла ваші Дүхом югб, що домує в вас.

12. Тим же то, братте, ми довжники не тілу, щоб по тілу жити.

13. Коли бо живете по тілу, то помрете; коли ж дүхом діла тілесні мертвите, будете живі.

14. Котрі бо Дүхом Божим водяться, ті синї Бóжі.

15. Бо не прийняли ви дүха нево́лі, знов на бо́язнь, а прийняли дүха всиновлення,

німже покликуємо: Авва, Отче!

16. Сей самий Дух свідкує з нашим духом, що ми діти Божі,

17. коли ж діти, то й наслідники; наслідники Божі, а спільні наслідники Христові, коли тільки з ним страждемо, щоб з ним и прославитись.

18. Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас.

19. Бо дождання творива дожидає одкриття синів Божих.

20. Суеті бо твориво підневолилось не поволі, а через підневолившого, в надії,

21. що й самé твориво вивольється з неволі зотління на волю слави дітей Божих.

22. Знаємо бо, що все твориво вкупі стогне и мучиться аж досі.

23. Не тільки ж (вонó,) та й ми самі, первоплід духа маючи, и ми самі в собі стогнемо, ждучи всиновлення, избавлення тіла нашого.

24. Надією бо спаслись ми; надія ж видима не есть надія: що бо хто бачить, чого и надіятись?

25. Коли ж надіємось, чого не бачимо, терпіннем ждемо.

26. Так же само и Дух по-

магає нам в немощах наших: про що бо молітись нам, як треба, не знаємо, та сам Дух заступається за нас стогнаннем невимовним.

27. Той же, хто вивідує серця, знає, яка думка в Духа: бо по Богу промовляє за святих.

28. Знаємо ж, що люблячим Бога, усé допомагає до доброго, котрі по постанові (іого) покликані.

29. Що, котрих наперед узнав, тих наперед и призначив бути подобними образу Сіна іого, щоб він був первородним між многими братами.

30. А когó наперед призначив, тих и покликав; а когó прикликав, тих и оправдив, а когó оправдив, тих и прославив.

31. Що ж скажемо на се? Коли Бог за нас, хто на нас?

32. Він, що свого Сіна не пощадив, а за всіх нас видав іого, хибá ж з ним и всього нам не подарує?

33. Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог, той що оправдує, хто се, що осуджує?

34. (Се) Христос, що вмер, більше ж, що воскрес; котрий и есть по правіці в Отця, котрий и заступається за нас.

35. Хто нас розлучить од любові Христової? чи горе, чи тіснота, чи гоненне, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч?

36. Яко ж писано: що задля тебе вбивають нас увесь день, полічено нас як овечок на заріз.

37. Та у всьому тому ми надто побіждаємо через возлюбившого нас.

38. Упевнівся бо я, що ні смерть, ні життє, ні ангели, ні князівства, ні сили, ні теперішнє, ні будуче,

39. ні висота, ні глибина, ні інше якє твориво не зможе нас розлучити від любові Божої, що в Христі Исусі, Господі нашім.

Голова ІХ.

Правду кажу в Христі, не обманюю, як свідкує мені (и) совість моя Духом святим,

2. що великий мені смуток, и безустання болєсть серцю моєму.

3. Бо молився б я сам, щоб бути відлученим від Христа за братів моїх, рідних мені по тілу;

4. вони Израїляне, їх усновленне, и слава, и завіти, и даванне закону, и служеннє, и обітування;

5. котрих отці, з котрих и Христос по тілу, що над усім Бог, благословенний по віки. Амінь.

6. Не так же як вийшло слово Божє: бо не всі ті, що від Израїля, сі Израїль,

7. ані всі діти, тим що вони насіннє Авраамове; ні, в Исаківі, (речє), назветься тобі насіннє.

8. Се єсть: не діти тілесні, се діти Божі; а діти обітування полічені в насіннє.

9. Слово бо обітування такє: Пори сієї прийду, и буде Сарі син.

10. Не тільки ж (се); а и Ревєка, з одного лѳжа маючи Исака, отця нашого:

11. ще бо не родились, ані зробили нічого доброго або лихого, щоб по вибранню пробувала постанова Божя, не по ділам, а від того хто кліче,

12. сказано їй: що більший служитиме меншому,

13. якож писано: Якова злюбив я, а Исава зненавидів.

14. Що ж скажемо? чи вже ж неправда в Бога? Нехай не буде.

15. Глаголе бо Мойсєєві: Помилую когб помилую, и змилоєрджусь над ким змилоєрджусь.

16. Тим ж вони ні від того,

хто хоче, ні від того, хто біжить, а від милуючого Бога.

17. Глаголе бо писання Фараонові: Що на се іменно підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, и щоб звістилось имя моє по всій землі.

18. Тим же то, когò хоче, милує, а когò хоче, ожорсто́чує.

19. Скажеш же мені: Чогò ж ище й винувати? хто встояв проти во́лі іогò?

20. Хто ж се ти, чоловіче, що змагає́ся з Богом? Хиба́ скаже зроблене тому́, хто зробив іогò: На що зробив еси́ мене́ так?

21. Або́ не має вла́сти ганча́р над глиною, щоб з тогò самогò місива зробити одну́ посудину на честь, а дру́гу на нече́сть?

22. Коли́ ж, хочачи́ Бог показати́ гнів свій, и явити́ силу свою́, перене́с у вели́кому довготерпінню́ посуди́ гніва́, наготовлені́ на погібель,

23. и щоб явити́ бога́цтво слави́ своєї́ на посудах милости́, котри́х наперед наготівив на сла́ву,

24. котри́х и поклика́в нас, не тільки́ з Жидів, та й з пога́н?

25. (Як и в Осії глаго́ле: Назву́ не моїх люде́й людь-

ми́ моїми, и неполю́блену полю́бленою.

26. И бу́де на місці, де ска́зано ім: Не мій ви наро́д, там назву́ться синами́ Бога жи́вого.

27. Исая́ ж покликую́є про Израї́ля: Хочби́ було́ число́ синів Израї́левих як пісок морський, оста́нок (тільки) спасе́ться:

28. скінчивши́ бо сло́во поскорі́ться и в пра́вді: бо ско́ре сло́во зробить Госпо́дь на землі.

29. И я́кож прорі́к Исая́: Коли́б Госпо́дь Савао́е не зоста́вив нам насіння́, були́ б ми як Содо́ма и уподобили́сь би як Гомо́ра.

30. Що́ ж ска́жемо? Що́ пога́не, котрі́ не вганя́ли за пра́ведністю́, настїгли́ пра́ведність, пра́ведність, що од віри;

31. Израї́ль же, вганя́ючи за пра́ведністю́, не настїг зако́ну пра́ведности.

32. Чому́? Тому́, що (шука́ли пра́ведности) не од віри, а якби́ од учїнків зако́ну: спїткну́лись бо на ка́мінь спотика́ння.

33. Я́кож пи́сано: Ось кла́ду в Сио́ні ка́мінь спотика́ння и ка́мень по́блазні, и вся́кий, хто вірує в него́, не осоробі́ться.

Голова Х.

Братте, бажанне мого серця и молитва що (йде) до Бога за Израїля на спасенне.

2. Свідкую бо ім, що ревність Божу мають, та не по розуму.

3. Не розуміючи бо праведности Божої, и шуваючи своєю праведністю поставити, праведности Божій не корилися.

4. Кінець бо закону Христос на праведність кожному, віруючому.

5. Мойсей бо пише про праведність, що від закону: що которий чоловік робитиме се, житиме ним.

6. А та що од віри праведність так говорить: Не кажи в серці твоім: Хто зійде на небо? (се єсть: Христа звесті додбу);

7. або: Хто зійде в безодню? (се єсть: Христа з мертвих убору звесті.)

8. А що ж глаголе (писанне)? Близько тебе слово в устах твоїх и в серці твоім, се єсть слово віри, що ми проповідуємо:

9. щоб, коли визнаватимеш устами твоїми Господа Ісуса, и віруватимеш в серці твоім, що Бог його підняв з мертвих, ти спасся.

10. Серцем бо вірується на праведність, устами ж визнається на спасенне.

11. Глаголе бо писанне: Всяк, хто вірує в него, не осоромиться.

12. Бо нема різниці між Жидовином и Греком: він бо Господь усіх, богатий для всіх, хто призиває його.

13. Всяк бо, хто призове ім'я Господнє, спасеться.

14. Як же призиватимуть, в кого не увірували? як же віруватимуть, про кого не чули, як же чутимуть без проповідячого?

15. Як же проповідатимуть, коли не будуть послані? яком пи́сано: Що за красні ноги благовіствуючих впокій, благовіствуючих про добре?

16. Та не всі послухали благовістя. Ісая бо глаголе: Господи, хто увірував голосу нашому?

17. Тим же то віра (приходить) через слухання, слухання ж через слово Боже.

18. Тільки ж глаголю: Хиба вони не чули? Ні, певно по всій землі розійшовся гомін їх и до кінців вселенної глаголи їх.

19. Тільки ж глаголю: Хиба не розумів Израїль? Первий Мойсей глаголе: Завдам вам зависти через (тих, що)

не (єсть) на́рид, на́родом без-
у́мним завда́м жалю́ вам.

20. Иса́я ж зосміливсь и
глаго́ле: Знайшли́ мене́ ті, що
не шука́ли, обя́вивсь я тим,
що не пита́ли про мене́.

21. До Израї́ля ж глаго́ле:
Увесь день простяга́в я ру́ки
мої до люде́й непокірних и
супере́тних.

Голова́ XI.

Глаго́лю ж оце́: Чи вже ж
відопхну́в Бог люде́й своїх?
Неха́й не бу́де! Бо й я Израї́-
лянін, из насіння Авраа́мо-
вого, из ро́ду Вениа́миного.

2. Не відопхну́в Бог люде́й
своих, котри́х пе́рше знав.
Хиба́ не відаєте, що про Ил-
лю глаго́ле писанне́? як він
оберта́ється до Бо́га про Из-
раї́ля, глаго́лючи:

3. Го́споди, проро́ки твої
повбива́ли, и же́ртівні твої
пороско́пували; и я зоста́всь
один, и шука́ють душі́ моєї́.

4. Що ж глаго́ле іо́му Бо́жа
віповідь? Зоста́вив я собі́
сім тисяч му́жів, що не при-
клоні́ли ко́ліна пе́ред Ваа́-
лом.

5. Отта́к же и в тепе́рішнім
часі єсть оста́нок по ви́бору
благода́ти.

6. Коли́ ж по благода́ті, то
не по діла́м; ато́ благода́ть

не була́ б уже́ більш благо-
да́ттю. Коли́ ж по діла́м, то
більш нема́ благода́ти; ато́
діло не було́ б уже́ більш ді-
лом.

7. Що ж? чо́го шука́є Израї́-
ль, то́го не ося́г, а ви́бір о-
ся́г, і́нші ж ослі́пли,

8. (яко́ж пи́сано: Дав ім Бог
ду́ха дремо́ти, о́чі, щоб не ба́-
чили, и у́ші, щоб не чу́ли) до
дне́шнього дня.

9. И Даві́д глаго́ле: Неха́й
бу́де трапе́за іх сіть и на ло-
вітву, и на по́блазнь, и на
відпла́ту ім.

10. Неха́й омороча́ться о́чі
іх, щоб не ба́чили, и хребет
іх за́всіди зігну́тий.

11. Глаго́лю тепе́рь: Чи спіт-
кну́лись, щоб упа́ли? Неха́й
не бу́де! іх-то упа́дком и спа-
се́нне пога́нам, щоб завда́ти
ім за́висти.

12. Коли́ ж упа́док іх бага́-
цтво світу, и відпаде́нне іх
бага́цтво пога́н, скільки ж
більше повнота́ іх?

13. Вам бо, пога́нам, глаго́-
лю, на скільки я апо́стол по-
га́нам: Службу́ мою прослав-
ляю.

14. Чи не завда́м як за́ви-
сти ті́лу мо́єму, и не спасу́
котóriх з них.

15. Коли́ бо відкі́нутте іх
примире́нне світові́, що ж

(бу́де) прийня́тте ко́лі не життє з ме́ртвих?

16. Ко́ліж пе́рвісток свят, то и замі́с; и ко́лі ко́рінь свят, то и ві́тте.

17. Ко́лі ж дея́кі з ві́ття відло́мились, а ти, бу́вши ді́кою оли́виною, прище́пивсь е́сі між ни́ми, и спі́льником ко́ріння и ту́ку оли́вного зро́бивсь е́сі,

18. то не велича́йся пе́ред ві́ттем. Ко́лі ж велича́єся, то не ти ко́рения но́сиш, а ко́рінь тебе́.

19. Ти ж ка́жеш: Відло́милось ві́тте, щоб я прище́пився.

20. Добра́е: неві́рою відло́мились вони́, ти ж ві́рою сто́иш. Не но́си́сь ви́соко, а бі́йся.

21. Ко́лі бо Бог приро́днё́го ві́ття не пощади́в, (гледі́) що й тебе́ не пощади́ть.

22. Вбача́й же бла́гость и непощади́нне Бо́же: на тих що відпа́ли непощади́нне, на те́бе ж бла́гость, ко́лі пробува́тимеш у бла́гости; ко́лі ж ні, то й ти бу́деш відтя́тий.

23. И вони́ ж, як не заста́нутья в неві́рстві, прище́плятья: здо́ліе бо Бог знов прище́пити і́х.

24. Ко́лі бо ти відтя́тий від оли́вини, ді́кої по приро́ді,

и про́ти приро́ди прище́плений до добро́ї оли́вини; то як бі́льш сі, що по приро́ді прище́плятья до сво́ї оли́вини.

25. Не хо́чу бо, щоб ви не відали та́йни сі́єї, браті́, (щоб не були́ самі в собі му́дрими) що слі́пуванне від ча́сти Изра́їлеві ста́лося, до́ки сповненне пога́н уві́йде.

26. И так уве́сь Изра́їль спасе́тья, я́кож пи́сано: При́йде з Си́ону збаві́тель, и одве́рне безбо́жье від Я́кова;

27. и се і́м од ме́не заві́т, ко́лі зниму́ грі́хи і́х.

28. По благо́вістю (вони́) воро́гі задля́ вас; по ви́бранню ж полюблені задля́ отці́в.

29. Бо в дарува́ннях и покли́канню Бог не ка́ється.

30. Бо, як и ви ко́лісь проти́вились Бо́гові, тепе́р же поми́лувані че́рез непоко́ру сих,

31. так и сі тепе́р проти́вились, щоб че́рез ва́ше поми́луванне и і́х поми́лувано.

32. Зачини́в бо Бог усі́х у непоко́ру, щоб усі́х поми́лувати.

33. О глиби́но бага́цтва, и прему́дрости и ро́зуму Бо́жого! як не довідо́мі при́суди ю́го и не дослі́жені до́роги ю́го!

34. Хто бо зро́зумі́в ум Го-

сподень? абб хто порадником іому був?

35. абб хто напереду дав іому, и віддасться іому?

36. Бо з него, и ним, и в него все. Ему слава на віки. Амїнь.

Голова XII.

То благаяу вас, братте, щедротами Божими, представляйте тіла ваши (яко) жертву живу, святу, угбдну Ббгові; (се) розумне служенне ваще.

2. И не приладжуйтесь до віку сегб, а переображуйтесь обновленнем ума вашого, щоб довідуватись, що воля Ббжа добра и угбдна и звершена.

3. Глаббю бо благодаттю, даною мені, кбжному між вами, щоб не думав ббльш, нїж треба думати, а думав твєрезо, як Бог кбжному удїлів мїру віри.

4. Бо якож в одному тілі маємо многі члєни, усї члєни мають не однб діло,

5. так многі ми однб тіло в Христї, по бдному ж однб дрбугому члєни.

6. Маючи ж дарування по данїй нам благодатї неоднакі: чи то прорбцтво, (пророкїймо) по мїрі віри;

7. чи то служенне, (пиль-

нїймо) в служенню; чи то навчає хто, в ученню;

8. чи то напинає хто, в напинанню; хто дає, (даваїй) у простотї; хто старшинує, (старшинуй) з пильностю; хто милосєрдує, (милосєрдуї) з радїстю.

9. Люббв (нехаїй ббде) нелїцемирна. Ненавїдячи лїхе, прихїляйтесь до дбброго.

10. Братнею люббвбю (буваїте) однб до 'дного нїжни; чєстю однб одногб ббльшим робїть;

11. у рбботі не лїнїві; дбхом горючі, Господєві служачї;

12. в надїі весєлі; в гбрку терпїлїві; в молїтві непереставаючи,

13. у потребинах святїх подїльчивї; до гостїнности охбчі.

14. Благословляйте хто гбнит вас, благословляйте, а не клєнїть.

15. Радуйтесь з тимї, хто радується, и плачте з тимї, хто плаче.

16. Однаково однб з однїм дбмайте. Вїсоко про сєбе не дбмайте, а до смиренних нахїляйтесь. Не буваїте мбдрї самї в сєбе.

17. Никбму злом за зло не отдаваїте. Дбайте про дббре перєд усїма людбмї.

18. Коли можна, скільки (се) од вас, з усіма людьми майте мир.

19. Не відомщайте за себе, любі, а давайте місце гніву (Божому:) пісано бо: Мені відомщенне; я віддам, глаголе Господь.

20. Оце ж, коли голодує, ворог твій, нагодуй його; коли жаждує, напий його: се бо рблячи, уголе огняне згребеш на голову його.

21. Не давай ся подужати злу, а подужуй зло добром.

Голова XIII.

Усяка душа властям вищим нехай кориться: нема бо власти, коли не від Бога. Які ж є власті, від Бога вони настановлені.

2. Тим-же, хто противиться власті, Божому повелінню противиться: хто ж противиться, ті собі осуд приймають.

3. Князі бо не страх добрим ділам, а лихим. Хочеш же не боїтись власті? Добре робь, то й матимеш похвалу від него.

4. Божий бо слуга він, тобі на добро. Коли ж лихе робиш, бійся: бо не дармо меч носить: Божий бо слуга він,

відомститель гніва тому, хто робить лихе.

5. Тимже треба коритись не тільки ради гніва, та й ради совісти.

6. Того ж то й данину даєте: слуги бо Божі вони, що раз у раз того пильнують.

7. Оддавайте ж усім, що треба: кому данину, данину; кому мито, мито; кому страх, страх; кому честь, честь.

8. Нікому ж нічим не задовжуйтесь, тільки любовью один одному: хто бо любить другого, закон сповнів.

9. Бо се: Не зроби перелюбу, Не вбий, Не вкрадь, Не свідкуй криво, Непохотствуй, и коли (є) яка инша заповідь, у сему слові міститься, от у сему: Люби ближнього твого, як сам себе.

10. Любов ближньому зла не робить: тим любов сповненне закону.

11. Ще й се: знаючи пору, що вже час нам від сна встати: тепер бо ближче нас спасенне, ніж як ми увірували.

12. Ніч минула, а день наближується; відложимо ж діла темряви, а одягнімось у зброю світла.

13. Яко в день нумо чесно ходити, не в прожорстві та пьянстві, не в любодіянні та

рбспусті, не в сварні та зависті.

14. Ні, одягніться Господом нашим Ісусом Христом, и не догджуйте тілу в похоті.

Голова XIV.

Знемогаючого ж у вірі приймайте не на розбіранне думок.

2. Один вірує, (що можна) істи все, а знемогаючий зілє (нехай) ість.

3. Хто ість, нехай тому, хто не ість, не докоряє, а хто не ість, нехай того, хто ість, не осуджує: Бог бо іого прийняв.

4. Ти хто єси, що судиш чужого слугу? своєму панові стоїть він, або падає. Устоїть же: бо здоліє Бог поставити іого.

5. Інший шанує (один) день над (другий) день; інший же судить про всякий день (однаково). Кожен у своїй мислі нехай буде певен.

6. Хто вважає на день, Господеві вважає; и хто не вважає на день, Господеві не вважає. Хто ість, Господеві ість бо дякує Богу; и хто не ість, Господеві не ість, та й дякує Богу.

7. Ніхто бо з нас собі не живе, и ніхто собі не вмирає.

8. Бо коли живемо, Господеві живемо; и коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, чи живемо, чи вмираємо, ми Господні.

9. На се бо Христос и вмер, и воскрес, и ожів, щоб и над мертвими, и над живими панувати.

10. Ти ж чого судиш брата твого; або й ти, чого докоряєш брата твого? Усі бо станемо перед судом Христовим.

11. Писано бо: Я живу, глаголе Господь, що передо мною поклониться всяке коліно, и всякий язик визнаватиме Бога.

12. Тим же кожен з нас за себе перелік дасть Богу.

13. Оце ж більш один одного не осуджуймо, а лучче же судить, щоб не класти спотикання брату, або поблазні.

14. Знаю я и впевнився у Христі Ісусі, що ніщо нескверне само собою; тільки, хто думає, що воно скверне, тому й скверне.

15. Коли ж через їжу брат твій сумує, то вже не по любови ходиш. Не погубляй їжею твоєю того, за кого Христос умер.

16. Нехай же не ганиться ваше добре.

17. Бо царство Бже не їжа

и питтє, а правда, и впокій, и радоші у Дусі святім.

18. Хто бо в сємү слўжить Христу, той любий Бóгові и шанóваний між людьмі.

19. Тому ж отсє побиваймося за тим, що для впокою и для збудовання спільного.

20. Ради їжи не руйнуї діла Бóжого. Все чїсте, тільки лихо чоловікові, що їсть через спотикання.

21. Дóбре не їсти м'яси́ва, ані пїти вина́, ні (такóго), від чо́го брат твій спотикається або блазнітьс'я, або знемогає.

22. Ти маєш віру? май (ї) собі перєд Бóгом. Блажен, хто не осуджує себе в то́му, що похваляє.

23. Хто ж сумнітьс'я, чи їсти, осудитьс'я: бо (їсть) не по вірі; все ж, що не по вірі, грїх.

Голова XV.

Мусимо ми сїльні нємочі безсїльних носіти, а не собі догоджати.

2. Кóжен бо з нас ближнєму нехай догоджає, на дóбре, до збудовання.

3. Бо и Христóс не собі годів, а я́кож писано: Знева́га знева́жючих тебе упала на мене.

4. Скільки бо перше напи-

сано, нам на науку написано, щоб черєз терпінне та утїшенне (з) писання мали надію.

5. Бог же терпіння за утїшення нехай дасть вам однаково думати між собою по Христу Исусові,

6. щоб одностайно одними устами славили Бóга и Отця́ Гóспода нашого Исуса Христа.

7. Тим же приймайте одін одного, я́кож и Христóс прийняв вас у славу Бóжу.

8. Глаголю ж, що Исус Христóс стався слугою обрїзання ради їстини Бóжої, щоб ствердити обітовання отців,

9. погáne ж за мїлость щоб прославляли Бóга, я́кож писано: За се визнаватиму тебе між поганами и їмени твоєму співатиму.

10. И знов глаголе: Звеселїтьс'я, погáne, з людьмі югó.

11. И знов: Хвалїть Гóспода, всі погáne, и вихвалїйте югó всі люде.

12. И знов Исая глаголе: Бóде корїнь Єсєїв и той, що встане, владикувати над поганами; на него погáne вповатимуть.

13. Бог же вповання нехай сповнїть вас усякими радошами и упокоєм у вірі, щоб

ви надто збагатились упо-
ваннем, сілою Духа святого.

14. Впевнівся ж и я сам
про вас, братте моє, що и
самі ви повні доброти, по-
вні всякого знання, и змо-
жете один одного навчати.

15. Сміліще ж написав я
вам, братте моє, тріхи, яко
нагадуючи вам по благодаті,
даній мені від Бóга,

16. щоб бути мені служите-
лем Ісус-Христовим між по-
ганами, свято проповідуючи
благовісте Бóже, щоб прино-
шенне від поган було при-
ятне и освячене Духом свя-
тим.

17. Маю оце похвалу через
Христа Ісуса в Бóжих ре-
чах.

18. Не смію бо глаголати
про такє, чогó не вдіяв Хри-
стос через мене на послух
поган, словом и ділом,

19. сілою ознак и чудес,
сілою Духа Бóжого; так що
я від Єрусалиму и кругом
аж до Ілірика сповнів бла-
говісте Христове.

20. Так силкувавсь я бла-
говістити, не де именовався
Христос, щоб на чужій осно-
вині не будувати,

21. а якож писано: Кому не
звіщено про него, побачать,
и котрі не чули, зрозуміють.

22. Тим же й був я зупине-
ний не раз прийти до вас.

23. Тепер же, більш не ма-
ючи місця в сих країнах, ба-
жанне ж маючи прийти до
вас од многих літ,

24. як пійдú в Испанію,
прийдú до вас: сподіваюсь
бо прохóдючи бачити вас, и
що ви мене проведете туді,
як перш ва́ми тріхи навті-
шаюсь.

25. Тепер же идú в Єрус-
али́м служити святим.

26. Зволили бо Македонці
та Ахайці уділити де-що
вбóгим святим, що в Єрус-
али́мі.

27. Зволили бо, та й вінні
ім. Коли бо в духовному іх
спільниками були погане, то
повінні и в тілесному послú-
жити ім.

28. Се ж скінчивши и за-
печатавши ім овоц сей, пій-
дú через вас в Испанію.

29. Знаю ж, що прийшов-
ши до вас, в повні благосло-
вення благовістя Христо́во-
го прийдú.

30. Благаю ж вас, братте,
Господом нашим Ісусом
Христом и любовью Духа,
помагайте мені молитвами
за мене до Бóга,

31. щоб збавитись мені від
непокірних в Юдеї, и щоб

служба моя в Єрусалимі приятна була святім,

32. щоб з радістю прийшов до вас волею Божою, та й покрепився з вами.

33. Бог же впокою з усіма вами. Амінь.

Голова XVI.

Поручаю ж вам Фіву, сестру нашу, служительку церкви, що в Кенхрєях,

2. щоб прийняли її в Господі як лічить святім, и помагали їй, в якому ділі вас потребуватиме: бо вона була заступницею многим, и самому мені.

3. Вітайте Прискилу та Аквілу, помічників моїх у Христі Ісусі,

4. (котрі за мою душу шию своєю клали, и котрим не тільки я дякую, та и всі церкви потан,)

5. и домашню їх церкву. Вітайте Ененета, любого мого, котрий єсть первоцлід Ахаї для Христа.

6. Вітайте Марію, що трудилась багато для нас.

7. Вітайте Андроника та Юния, родину мою и товаришів неволі моєї; вони значні між апостолами, и перше мене увірували в Христа.

8. Вітайте Амїлія, любого мого в Господі.

9. Вітайте Урбана, помічника нашого в Христі, и Стахія, любого мені.

10. Вітайте Апелеса, вірного в Христі. Вітайте Аристовулових.

11. Вітайте Иродиона, родину мою. Вітайте з Наркисових, котрі в Господі.

12. Вітайте Трифену и Трифосу, що трудяться в Господі, вітайте Персиду любу, що багато трудилась в Господі.

13. Вітайте Руфа, вибраного в Господі, и матір його й мою.

14. Вітайте Асинкрита, Флегонта, Ерма, Патрובה, Ермія и інших з ними братів.

15. Вітайте Филолога и Юлию, Нерєя и сестру його, и Олимпана, и всіх святих з ними.

16. Вітайте, одін одного цілуванням святім. Вітають вас церкви Христові.

17. Благаю ж вас, братте, остерегайтесь тих, що роблять незгоду та поблазні проти науки, котрі ви навчилися, и вхиляйтесь од них.

18. Бо такі Господеві нашому Ісусу Христу не слү-

жять, а своєму череву; и ласкавими словами та благословеннем обманюють серця нелюбавих.

19. Бо слухняність ваша до всіх дійшла: тим я радіюсь вами, хочу ж, щоб були мудрі на добре, а неприступні на лихе.

20. Бог же впокою розітрé Сатану під ногами вашими незабаром. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

21. Вітає вас Тимошеї, помічник мій, та Лукій, та Ясón, та Сосипáтр, родина моя.

22. Вітаю вас я Тёртий, що написав послання се у Господі.

23. Вітає вас Гай, гостин-

Писане до Римлян з Коринѳу через Фиву, служительку церкви в Хенхреї

ник мій и всієї церкви. Вітає вас Єраст, доморядник городський, и Кварт брат.

24. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

25. Тому ж, хто може вас отвердити по благовістю моєму и проповіданню Ісус-Христовому, по відкритті тайни від часів вічних умовчаної,

26. тепер же об'явленої, и через писання пророчеські, по повелінню вічного Бога, на послухання вірі, усім народам звіщеної,

27. єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава на віки. Амінь.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЯ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН.

Голова I.

Павел, покликаний апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Состен брат,

2. церкви Божій в Коринѳі, освяченим в Ісусі Христі, покликаним святим, з усіма, которі призивають имя Господа нашого Ісуса Христа, на всякому місці и іх и нашого:

3. благодать вам и впокій од Бога, Отця нашого, и Господа Ісуса Христа.

4. Дякую Богу моєму всякого часу за вас про благодать Божу, дану вам в Христі Ісусі,

5. тим що у всьому би збагатились ним у всякім слові и всякім знанню,

6. якож свідчення Христове отверджено в вас,

7. так що ви не маєте недостатку ні в однім даруванні, дожидаючись одкриття Господа нашого Ісуса Христа,

8. котрій и отвердить вас и до кінця, щоб ви були невинувати в день Господа нашого Ісуса Христа.

9. Вірен бо Бог, через котрого покликани ви в общенне Сіна юго Ісуса Христа, Господа нашого.

10. Благая ж вас, братте, имям Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всі, и щоб не було між вами розділення, а щоб були зъєднани в одному розумінню и в одній мислі.

11. Звіщено бо мені про вас, братте моє, від Хлобсових, що між вами есть незгоди.

12. Кажу ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я Кіфин; а я Христів.

13. Хибá поділівсь Христос? хибá Павла роспято за вас? абó в имя Павлове христились ви?

14. Дякую Богові, що я нікого з вас не охрестив, тільки Криста та Гаа,

15. щоб хто не сказав, що в имя моє я охрестив.

16. Хрестив же я й Стефанів

дім; більш не знаю, чи когó другого хрестив.

17. Не послав бо мене Христос хрестити, а благовістити, не в премудрости слова, щоб не опустив хрест Христів.

18. Слово бо про хрест погибающим дурости, нам же, що спасаємось, сила Божá.

19. Писано бо: Погублю премудрость премудрих, и розум розумних відкину.

20. Де мудрець? де письменник? де досліджуватель віку сего? Чи не обернув Бог премудрость світа сего в дурости?

21. Коли бо у премудрости Божій не пізнав світ Бога премудростью, то зволів Бог дуростями проповідати спасти віруючих.

22. Коли и Жиди ознак допевняються, и Греки премудрости шукать;

23. ми ж проповідуємо Христа роспятого, Жидам поблазнь, Грекам же дурости,

24. самим же покликаним, и Жидам и Грекам Божу силу и Божу премудрость:

25. тим що. дурости Божі мудріці людєй и неміцне Божє кріпше людєй.

26. Спогляньте бо на покликанне ваше, братте, що небагато премудрих по тілу,

небагато сильних, небагато
благородних;

27. ні, дурне світу вибрав
Бог, щоб осоромити премуд-
рих, и безсильне світу ви-
брав Бог, щоб осоромити по-
тужне,

28. и незначне світу и по-
гбрене вибрав Бог, и те
чого нема, щоб те, що є, в
ніщ обернути,

29. щоб не величалося ні-
яке тіло перед ним.

30. З него ж ви в Христі
Исусі, що стався нам пре-
мудростю від Бóга, и правед-
ностю, и освяченнем, и ви-
купленнем,

31. щоб, яко ж писано: Хто
хвалиться, в Гóсподі нехай
хвалиться.

Голова II.

Ия, прийшовши до вас, брат-
те, прийшов не з високим слó-
вом абó премудростю, звіща-
ючи вам свідчення Бóже.

2. Бо я надумавсь, не знá-
ти нічого між ва́ми, тільки
Исуса Христа, та й його рос-
пáтого.

3. И був я в вас у слабо-
силлі, в стрáсі и в великій
трівóзі.

4. И слóво моє, и проповідь
моя не в переважливих сло-

вах людськóї премудрости, а
в явленню Духа и сили,

5. щоб віра ва́ша була не в
мудрості людській, а в силі
Бóжій.

6. Премудрість же промо-
вляемо між звершеними, та
премудрість не віку сєго, ані
князів віку сєго, що зника-
ють,

7. а промовляемо премуд-
рість Бóжу в тайні, закриту,
котру Бог призначив перш
віків на славу на́шу,

8. котро́ї ніхто з князів ві-
ку сєго не пізнав: бо колиб
пізнали, то Гóспода слави не
роспяли б.

9. Ні, якож писано: Чого́
о́ко не віділо, ні ўхо не чу-
ло и що на сєрце чоловікові
не зійшло, що наготóвив Бог
тим, хто любить його.

10. Нам же Бог відкрив Дү-
хом своїм: бо Дух усєго до-
сліджує, навіть и глибоко́-
стей Бóжих.

11. Хто бо з люде́й знає,
що в чоловіку, окрім дүха
чоловічого, що в нєму? Так
и що в Бóзі, ніхто не знає:
тільки Дух Бóжий.

12. Ми ж не дүха світу при-
няли, а дүха, що від Бóга,
щоб знали, що нам дарóване
від Бóга.

13. Се промовляемо не у-
чєними слóвами людськóї

премудрости, а ученими Духа святого, духовним духовне судячи.

14. Духівний же чоловік не приймає, що єсть Духа Божого: дурощі бо вонό іому, и не може зрозуміти, бо вонό духовно розбірається.

15. Духівний же розбирає все, він же від нікого не розбірається.

16. Хто бо зрозумів ум Господень, щоб ясувати іого? Ми ж ум Христів маємо.

Голова III.

И я, братте, не міг промовляти до вас, яко до духовних, а яко до тілесних, яко до малолітків у Христі.

2. Молоком поїв вас, а не стравою: ще бо не змогли (знести того,) та ще й тепер не зможете.

3. Ще бо ви тілесні: коли бо між вами зависть да сварня, та незгода, то хіба ж не тілесні ви и хіба не чоловічим робом ходите?

4. Коли бо каже хто: Я Павлів; другий же: Я Аполосів; то хіба ж не тілесні ви?

5. Хто ж Павел и хто Аполос? Та же ж вони тільки слуги, через котрих ви увірували, и кому як Господь дав.

6. Я посадив, Аполос поливав, Бог же зростив.

7. Тим то ніщо и той, хто садить, и хто поливає, а хто зрощує, Бог.

8. Хто ж садить и хто поливає сі одно, божний же прийме нагороду свою по своїм труді.

9. Бо ми Божі помічники, ви Боже поле, Божя будівля.

10. По благодаті Божій, даній мені, яко премудрий будівничий, положив я основи, инший же будує. Нехай же кожен дивиться, як він будує.

11. Иншої бо підвалини ніхто не може положити коло тієї, що лежить, котра єсть Ісус Христос.

12. Коли ж хто будує на сій підваляні з золота, срібла, дорогого каміння, дерева, сіна, очерету,

13. кожного діло буде явне: день бо покаже: тим що в огні відкриться, и яка в кожного робота, огонь випробує.

14. Коли робота встоить, хто вибудував, прийме нагороду.

15. Коли робота згорить, понесе шкodu, сам же спасеться, тільки так, як через огонь.

16. Хіба не знаєте, що ви

храм Божий, и Дух Божий живе в вас?

17. Коли хто зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог: бо храм Божий свят; котрий есть ви.

18. Нехай ніхто себе не обманює. Коли хто між вами здається мудрим у віку сьому, нехай буде дурним, щоб бути премудрим.

19. Бо премудрість світу сього дурощі у Бога, писано бо: Спинаячий премудрих в хитрощах их.

20. И знов: Господь знає думки премудрих, що вони марні.

21. Тимже ніхто нехай не хвалиться в людях: все бо ваше.

22. Чи то Павел, чи Аполос, чи Кйфа, чи світ, чи життє, чи смерть, чи тепєрішне, чи будуче, все ваше,

23. ви ж Христові, а Христос Божий.

Голова IV.

Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, и доморядників тайн Божих.

2. Ще ж до того від доморядників вимагають, щоб кожного знайдено вірним.

3. Та се в мене найменшаріч, щоб мені судитись од

вас або від людського суду; ні, я й сам себе не суджу.

4. Бо нічого на себе не знаю, та не сим я оправдуюсь; суддя ж мій Бог.

5. Тимже и ні про що перше часу не судить, доки прийде Господь, котрий висвітить сховане в темряві и виявить думки сердець; и тоді похвала буде кожному від Бога.

6. Се ж, браттє, приложив я до себе та Аполоса задля вас, щоб ви в нас навчилися не думати більш того, що написано, щоб один перед одним не неслись гордо проти другого.

7. Хто бо тебе одрізняє? що ж маєш, чого не прийняв (од Бога)? а коли прийняв, то чого величається, мов би не прийнявши?

8. Ви вже ситі, вже багатіли, без нас зацарювали. Тай щоб ви зацарювали, щоб и ми з вами царювали!

9. Думая бо, що Бог нас, апостолів, яко останніх поставив, мов на смерть призначених: бо видовищем зробились ми світові, и ангелам, и людям.

10. Ми дурні задля Христа, ви ж мудрі в Христі; ми немічні, ви ж кріпкі; ви славні, ми ж бесчєсні.

11. Ще ж и до сієї годіни и голодуємо и жаждуємо, и наготієм и біті в лицє, и тиняємось,

12. и трудимось, працюючи своїми рукамі; нас лають, ми благословляємо; нас гонять, ми терпимó;

13. нас хулять, ми молимося; мов смітте світу сталися ми, оме́тиця всєго аж до́сі.

14. Не на со́ром вам се пишу́, а яко дітєй моїх любих остерегаю́.

15. Бо, коли́б ви мали и тїсячі наставників у Христї, та небагато батьків: бо в Христї Исусї благовістем я вас появи́в.

16. Благоаю оцє вас, будьте послїдователями моїми.

17. Про се післав я до вас Тимоєя, мою́ лубу дитїну и вірного в Гбсподї, котрїй вам нагадає про дорóги мої в Христї, якож усюди у вся́кїй цєркві я навчаю́.

18. Мов би не мав я до вас прийти́, так розгорділи дєякі.

19. Я ж прийдú скóро до вас, коли́ Господь схоче, и зрозумію не слóво розгордївших, а сіду́.

20. Не в слóві бо царство Бже, а в сілі.

21. Чогó хочете? чи з лозї-

ною прийти́ менї до вас, чи з любовью́ и дұхом лагідности?

Голова́ V.

Всюди чути, що між ва́ми перєлюб, да такий перєлюб, про який и між поганами не говориться: щоб хто жінку батька свого́ мав.

2. И ви розгорділи, а не лүчче б сумувати вам, щоб відлучено з між вас тако́го, що діло се робить.

3. Я ж бо небу́вши між ва́ми тілом, а бу́вши дұхом, уже́ присудїв, яко бу́вший (між ва́ми), щоб тогó, хто так робить,

4. в имя́ Гбспода на́шого Исуса Христа́, як зберетесь ви и дух мїй сілюю́ Гбспода на́шого Исуса Христа́,

5. відали тако́го Сатанї на погїбель тіла, щоб дух спасся в день Гбспода Исуса́.

6. Не дóбре величанне ва́ше. Хибá не знаєте, що трóхи квáсу все мїсиво заквáшує.

7. Очи́стьте ж старїй квас, щоб ви були́ новє мїсиво, якож ви й є безквáсні. Бо и пáсха на́ша за нас закблена, Христóс.

8. Тим же святку́ймо не в старóму квáсі, анї в квáсі

злѣби да лукавства, а в опрісноках чистоті и правди.

9. Писав я до вас ув одному листі, щоб ви не мішались из перелюбниками,

10. та и зовсім ні з перелюбниками світу сего, або з зажерливими, або хижаками, або идолослужителями: бо мусите из світу сего зійти.

11. Тепер же я писав вам, щоб не мішались, коли хто, звавшись братом, буде або перелюбник, або зажерливий, або идолослужитель, або злоріка, або п'яниця, або хижак; з таким и не їсти.

12. Чого бо мені и тих судити, що осторонь (вас)? Хибá не тих, що в середині, ви судите?

13. Тих же що осторонь Бог судить. То й вилучте лукавого з між себе.

Голова VI.

Не вже ж из вас хто сміє, мавши діло до другого, судитись перед неправедними, а не перед святими?

2. Хибá не знаєте, що святі світ судитимуть? а коли світ судитиметься од вас, то хибá ви не достойні найменших судищ?

3. Хибá не знаєте, що ми

ангелів судитимем? а не тільки житейські речі,

4. коли ж маєте судитись про житейські речі, уполіджених у церкві, оттих беріть за суддів.

5. На сором ваш глаголю. Так, хибá нема між вами и одного мудрого, котрий зміг би розсудити між братами своїми?

6. Ні, брат з братом судиться, та ще й перед невірними.

7. И се вже зовсім сором вам, що ви судитесь між собою. Чом би вам радніщ кривди не терпіти? чом лүчче не дасте обідрати себе?

8. Ні, ви самі кривдите, та обдираєте, та ще й братів.

9. Або хибá не знаєте, що неправедні царства Божого не наслідять? Не обманюйте себе: ні блудники, ні идолослужителі, ні перелюбники, ні пещені, ні мужоложники,

10. ні злодії, ні зажерливі, ні п'яниці, ні злоріки, ні хижакі царства Божого не наслідять.

11. А такими з вас деякі були; та ви обмілись, та освятились, та оправділись им'ям Господа Исуса и Духом Бога нашого.

12. Все мені можна, та не

все користує; все мені можна, та нікому не дам орудувати мною.

13. Іжа про черево, и черево про іжу; Бог же те й те зруйнує. Тіло ж не про перелюб, а про Господа, а Господь про тіло.

14. Бог же и Господа підняв, то й нас підійме сілою своєю.

15. Хиба не знаєте, що тіла ваші члени Христові? Узівши ж члени Христові, невже зроблю (іх) членами перелюбниці? Нехай не буде!

16. Хиба не знаєте, що, хто пригорнеться до перелюбниці, той одно (з нею) тіло? Будуть бо, речє, вдвох одно тіло.

17. Хто ж пригорнеться до Господа, той один (з ним) дух.

18. Утікайте від перелюбу. Усякий гріх, що робить чоловік, осторонь тіла; хто ж робить перелюб, проти свого тіла грішить.

19. Хиба не знаєте, що тіло ваше храм Духа святого, що (живє) в вас, котрого маєте від Бога, и ви не свої?

20. Ви бо куплені ціною; тим прославляйте Бога в тілі вашому и в дуці вашому; вони Божі.

Голова VII.

Про що ж писали до мене, то добре б чоловікові до жінки не приставати.

2. Та задля перелюбу, кожен свою жінку нехай має, и кожна свого чоловіка нехай має.

3. Нехай чоловік оддає жінці яку треба любов; так само й жінка чоловікові.

4. Жінка над своїм тілом не має власти, а чоловік; так же само и чоловік над своїм тілом не має власти, а жінка.

5. Не вхиляйтесь одно від одного, хиба що по згоді на (який ся) час, щоб пробували в пості та молитві, та й знов докупі сходтесь, щоб Сатана не спокүшував вас невдєржаннем вашим.

6. Се ж глаголю по дозволу, а не по наказу.

7. Хочу бо, щоб усі люде були, як я сам. Тільки ж свій дар має кожен від Бога: один так, другий так.

8. Глаголю ж нежонатим та вдовіцям: Добре ім, коли зістануться, як и я.

9. Коли ж не вдєржяться, нехай жєняться: лүче бо женітись, ніж распалюватись.

10. Жонатим же завітую не я, а Господь: Жінка не-

хай не розлучається з чоловіком.

11. Коли ж и розлучиться, то нехай буде без чоловіка, або нехай з чоловіком помірється: Тай чоловік щоб з жінкою не розлучався.

12. Іншим же я глаголю, не Господь: Коли которий брат має жінку, що не вірує, а любо їй жити з ним, нехай не відпусká її.

13. И котора жінка має чоловіка що не вірує, а іому любо жити з нею, нехай не відпусká іогó.

14. Освячується бо чоловік невіруючий в жінці, и освячується жінка невіруюча в чоловікові: атó діти ваші були б нечисті; тепер же святі.

15. Коли ж невіруючий розлучається, нехай розлучається: не приневоблюється бо брат або сестра у такому, у впокою ж бо покликав нас Бог.

16. Що бо ти знаєш, жінко? може, ти спасєш чоловіка. Абó що ти знаєш, чоловіче? може, ти жінку спасєш.

17. Тільки, як кожному уділив Бог, як кожного покликав Господь, так нехай и ходить. И се всім церквам наказую.

18. Чи хто в обрїзанню по-

кликаний? нехай не притворюється. Чи в необрїзанню хто покликаний? нехай не обрїзується.

19. Обрїзанне ніщó, и необрїзанне ніщó, а хоронєнне заповідей Бóжих.

20. Кóжний, у якому покликанию покликаний, у тому нехай и зостається.

21. Невільником ти покликаний? не журись; а коли мóжна и вільним стáтися, радніще (тим) корістуйся.

22. Покликаний бо у Гóсподі невільник, той візволений у Гóспода. Так сáмо й хто вільним покликаний, той не вільник Христів.

23. Ціною ви кóплені; не робіться невільниками людськими.

24. У чóму кожен покликаний, братте, в тому нехай и пробуває перед Бóгом.

25. Про дів же на́казу Гóсподнєго не маю, а даю раду, я́ко помілуваний від Гóспода, щоб вірним б́ути.

26. Д́умаю, що се дóбре за́для теперішнєї н́ужди, щоб чоловіку так б́ути.

27. Одруживсь есі з жінкою? не шука́й розвóду. Розв́івся есі з жінкою, не шука́й жінки.

28. Як же и ожéнився, (ще) не згр́ишив есі; як и від-

дасться дїва, не згрїшила; та гóре по тілу мáтимуть такї, я ж вас щаджý.

29. Се ж глагóлю, братте, що скорóчений час остаєть-ся, щоб хто має жінку, були́ наче не мають;

30. и хто плаче, наче не плачуть; и хто радується, наче не радують-ся; и хто купує, наче не осягають;

31. и хто користується сим світом, наче не користують-ся: переходить бо образ світу сего́.

32. Я ж хóчу, щоб ви не журілись. Нежонатий жу́риться про Господне, як угодїти Господєві;

33. жонатий же жу́риться про світове, як угодїти жінці.

34. Есть (такóж) різниця між жінкою и дівіцею. Незáмужня жу́риться про Господне, щоб б́ути святою тілом и д́ухом; а замужня жу́риться про світове, як угодїти м́ужові.

35. Се ж вам на корість вашу глагóлю, не щоб вам накинóти сїлб, а рáди звичáйности и прїступу вашого до Гóспода без озирання.

36. Ко́ли ж хто д́умає, що сóромно для дівіці югó, ко́ли перецвіте, и так м́усить б́ути; що хóче нехай рóбить, не грїшїть: нехай идуть зámїж.

37. Котóрий стоїть твєрдо в сєрці, не маючи прїмусу, та має власть над своєю во́лею, и россудїв так у сєрці своїм, щоб держáти дівіцю своєю, дóбре рóбить.

38. Тим же хто віддає зáмїж, дóбре рóбить, а хто не віддає, л́учше рóбить.

39. Жінка звязана закóном, дóки жив чоловік її; як же вмре чоловік її, вільна вона йтї, за когó схóче, тїльки в Гóсподі.

40. Щаслївша ж, ко́ли так пробуватиме по моїй рáді; д́умаю ж, що й я маю Д́уха Бóжого.

Голова VIII.

Що ж до їдольских пóсвятів, знаємо, що всі знáнне маємо. Знáнне надимáє, а любóв збудóвує.

2. Ко́ли ж хто д́умає, що він знає що, то нїколи ще нїчóго не знав, як трєба знáти.

3. Ко́ли ж хто любить Бóга, то сей пїзнаний від не́го.

4. Що ж до їдї пóсвятів їдольских, знаємо, що їдоли нїщó в свїті, и що нема́ їншого Бóга, тїльки одїн.

5. Бо хоч и є так звáні богї, чи то на небї, чи то на землї, (як мнóгї богї и мнóгї панї;)

6. та наш один Бог Отець, від котрого все и ми в негб; и один Господь Исус Христос, через котрого усє (ста-лося,) и ми через него.

7. Ні не у всіх знанне; дє-які с совістю ідолюскою аж дбсі, яко посвят ідолюский ідять; и совість іх, бұвши недужою, сквернітьсє.

8. Іжа ж нас не поставляє перед Ббгом: бо ані лұччі ми, коли імб, ані гірші, коли не імб.

9. Гледіть же, щоб ніколи сє ваша власть не була спотиканнем (людям) недужим.

10. Бо коли хто побачить тебе, що маючи знанне, (за столбм) сидіш у ідолюскому храмі, то чи совість єгб, яко недужого, не збудується, щоб істи посвятити ідолюскі?

11. И погібне через твоє знанне недужий брат, за котрого Христос умер.

12. Грїшачі ж так прбти братів та вражяючи іх недужу совість, ви грїшите прбти Христа.

13. Тим же, коли іжа блазнить брата мого, не істиму мясїва до віку, щоб не блазнити брата мого.

Голова ІХ.

Хибá ж я не апбстол? хибá

ж я не вільний? хибá ж я Исуса Христа, Гбспода нашого не бачив? хибá не моє ви дїло в Гбсподі?

2. Коли іншим я не апбстол, то все ж вам: ви бо печать апостолування мого в Гбсподі.

3. Оцє моя відповідь тим, хто судить мене.

4. Хибá ми не маємо вла-сти істи и пїти?

5. Хибá не маємо вла-сти сестру жінку водити, як інші апбстоли, и браті Гбсподні, и Кїфа?

6. Абб один я та Варнава не маємо вла-сти, щоб не робити?

7. Хто воїнствує коли сво-їми доходами? хто садить виноградник, та й овоцу іогб не ість? абб хто пасє стадо, та й молока з стада не ість?

8. Хибá се я глабблю яко чоловік? чи не говорить сє-гб й закон?

9. Бо в Мойсєєвїм законї писано: Не завязуй рбта волбві, як молбтить. Хибá про волів дбає Бог?

10. чи задля нас як раз глаббле? Задля нас бо написано: що в надїї мусить ратаї орати, и хто молбтить, (рб-бить се) з надїєю, бұти спільником свого вповання.

11. Коли ми духбвне сїяли

вам, то чи велика річ, коли ми тілесне ваше жатимем?

12. коли інші бувають спільниками (сієї) власті над вами, то чи не більше ми? Та не користувались ми властю сією, а все терпимо, щоб не зупинити як не будь благовістя Христового.

13. Чи то ж не знаєте, що хто коло святого служить, ті з святого ідять? и хто коло жертовні пильнує, ті від жертовні частину приймають.

14. Так и Господь повелів тим, хто проповідує благовісте, з благовістя жити.

15. Я ж нічим з сего не користувавсь, и не (для того) се написав, щоб так роблено для мене: бо лучче мені вмерти, ніж щоб хто славою звічев.

16. Коли бо благовіствую, нема мені слави: примус бо на мені лежить; горе ж мені, коли не благовіствую!

17. Коли бо роблю се охотою, маю нагороду; коли ж проті боли, то доморядництво звірено мені.

18. Якá ж мені нагорода? (Така,) щоб, благовіствуючи без видатку, подавав я благовісте Христове, так щоб не надуживати моєї власті в благовістю.

19. Бувши бо вільний від усіх, неспідневолений нікому, усім зробив я себе слугою, щоб більш придбати.

20. И стався Жидам, як Жидовин, щоб Жидів придбати; тим що під законом, як під законом, щоб тих, що під законом, придбати;

21. беззаконним, як беззаконний, (не бувши беззаконним Богу, а законним Христу,) щоб придбати беззаконних;

22. недужим я був недужий, щоб недужих придбати. Усім був я все, щоб кінче деяких спасти.

23. Се ж роблю задля благовістя, щоб бути спільником йому.

24. Хибá не знаєте, що ті, що на гонах біжать, усі біжать, а один приймає нагороду? Так біжить и ви, щоб осягли.

25. Кóжен же, хто бореться, від усього вдержується. Ті ж, щоб тлінний вінець прийняти, а ми нетлінний.

26. Оце ж я так біжу, не якби на непевне; подвизаюся так, не якби повітте бьючи.

27. А морю тіло моє и спідневолю, щоб, іншим проповідуючи, самому іноді не бути нікчемним.

Голова Х.

Не хочу ж, братте, щоб ви не знали, що отці наші всі під хмároю були, и всі через море перехóдили;

2. и всі в Мойсея хрестілися в хмарі и в морі;

3. и всі ту саму їжу дукóвну їли;

4. и всі той самий напíток дукóвний пили: бо пили з дукóвної скéлі, що йшла за ними, скéля ж була Христóс.

5. Та мнóгих з них не вподобав Бог: бо поражéні були в пустíні.

6. Се ж стáлося нам прікладом, щоб не бажáli лишóго, яко ж и вони бажáli.

7. Ані идолослужітелями не робіться, якож деякі з них, якож писано: Посідали люде їсти и піти и встáli грати.

8. Ані робім перелюбу, як деякі з них робіли, та й полягло їх за одін дéнь двадцять три тисячі.

9. Ані спокóшуймо Христá, яко ж деякі з тих спокóшували, та й погíнули від гадюк.

10. Ані нарекаймо, якож деякі з них нарекали, та й погíнули від губітеля.

11. Усе ж се прікладами стáлося ім, прописано ж на

науку нашу; на котрих конéць віку прийшов.

12. Тімже, хто думає стоїти, нехай гледіть, щоб не впав.

13. Не яка спокóса настíгла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустіть, щоб ви були спокóшені більш, ніж що здолієте, (знесті); а зробіть из спокóсою й вихід, щоб ви здоліли знесті.

14. Тим, любі мої, втікайте від ідолського служéння.

15. Яко мұдрим глаголю; судіть, що я глаголю.

16. Ча́ша благословéння, котру́ благословляемо, хибá не єсть общéнне крові Христóвої? хліб, що перелóблюемо, хибá не єсть общéнне тіла Христóвого?

17. Бо одін хліб, одно́ тіло ми мнóгі: всі бо від одного хліба причащаємось.

18. Погляньте на Израїля по тілу; хибá ті, що ідять посвятити, не спільники жéртівні?

19. що ж я кажу? що ідол що-небудь єсть? абó посвят ідолський що-небудь єсть?

20. Ні, що посв́ячують погане, бисам посв́ячують, а не Бóгові. Не хочу ж; щоб ви були спільниками бисів.

21. Не можете ча́шу Го-

сподню піти и чапу бісовську, не можете трапезі Господній причащатися и трапезі бісовській.

22. Чи нам же роздражати Господа? хибá ми дужчі ёго?

23. Все мені можна, та не все на користь; все мені можна, та не все збудує.

24. Ніхто свого нехай не шукає, а кожен (того) що другого.

25. Все, що на торгú продається, їжте, нічого не сумнячійсь задля совісти.

26. Бо Господня земля и повне її.

27. Коли ж хто з невірних запрошує вас и схочете пійти, то все поставлене перед вами їжте, нічого не сумнячійсь задля совісти.

28. Коли ж хто вам скаже: Се ідольський посвят; тоді не їжте задля того, хто вам сказав, и задля совісти: бо Господня земля и повне її.

29. Про совість же я кажу не про свою, а про другого: чого бо вілність моя судитиметься від совісти другого?

30. Коли ж я благодаттю причащаюся, на що мені хулу приймати (за те), за що дякую?

31. Оце ж, чи то істé, чи пьетé, чи що інше робите, все на славу Бóжу робіть.

32. Не будьте спотиканнем ні Жидáм, ні Грекам, ні церкві Бóжій,

33. Якож и я у всьому всім годжу, не свої шукаючи користи, а користи мнóгих, щоб спасліся.

Голова XI.

Будьте послідувателями моїми, яко ж и я Христів.

2. Хвалю ж вас, братте, що все моє памятаєте и, якож я передав вам, перекази держите.

3. Хочу ж, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, голова жінці чоловік, голова ж Христу Бог.

4. Усякий чоловік, що молиться абó пророкує, покривши го́лову, осоромлює го́лову свою.

5. Усяка ж жінка, що молиться абó пророкує, не покривши голови, осоромлює го́лову свою: одно́ ж бо вонó й те самé, якби була й виглена.

6. Коли бо не покривається жінка, нехай и стриже́ться; коли ж sóром жінці стрігтися чи голітися, нехай покривається.

7. Чоловік бо не мусить покривати голови, образом и

славою Божою б́вши, жінка ж славою чоловічою.

8. Бо не чоловік од жінки, а жінка від чоловіка.

9. И не сотворено чоловіка ради жінки, а жінку ради чоловіка.

10. Тим и мусить жінка власть ма́ти на голові ради ангелів.

11. Одна́ко ж ні чоловік без жінки, ні жінка без чоловіка, в Господі.

12. Бо як жінка від чоловіка, так и чоловік через жінку, все ж від Бога,

13. Самі між собою судіть: чи лічить жінці непокрітій мо́литись Бо́гу?

14. Або́ чи не сама́ ж приро́да навчає вас, що коли чоловік має до́вге волоссе, то сором іо́му?

15. Жінка ж коли має до́вге волоссе, се сла́ва їй: бо волоссе замість покриття їй да́но.

16. Коли ж хто здається сварли́вим, ми тако́го звичаю не ма́ємо, ні церкві́ Божі.

17. Се ж за́вщаючи, не хвалю́, що не лу́чче, а гірше збира́етесь.

18. Бо найперш, як сходите́сь ви в церкву, чу́ю, що розді́ленне між ва́ми, и по́части ві́рю.

19. Тре́ба бо и е́ресям між

ва́ми бу́ти, щоб ві́рні між ва́ми яві́лись.

20. Як же сходите́сь до ку́пи, то не на те, щоб Госпо́дню вечерю́ їсти.

21. Ко́жен бо сво́ю вечерю́ попере́ду поі́сть, и оди́н голоду́є, дру́гий же впива́ється.

22. Хиба́ бо доми́в не ма́єте, щоб їсти й пи́ти? чи церквою́ Божою горду́єте и осоро́блюєте неиму́щих? Що ж вам сказа́ти? чи похва́лити вас у се́му? Не похва́лю.

23. Я бо при́няв од Госпо́да, що и пере́дав вам: що Госпо́дь Иису́с ти́єї но́чи, котро́би́ був ви́даний, при́няв хлі́б,

24. и, хвалу́ ви́ддавши, переломі́в, и рече́: При́йміть, ї́жте: се е́сть ті́ло мо́є, що за вас ла́млене: се робі́ть на мій спо́мин.

25. Так са́мо и ча́шу по вечері́ глаго́лючи: Ся ча́ша е́сть нови́й заві́т у кро́ві мо́їй: се робі́ть, скі́льки раз пьете́ на мій спо́мин.

26. Скі́льки бо раз істе́ хлі́б сей и ча́шу сю пьете́, сме́рть Госпо́дню звіща́єте, до́ки (ві́н) при́йде.

27. Тим же, хто істи́ме хлі́б сей и пи́тима ча́шу Госпо́дню недосто́йно, ви́нен бу́де ті́ла и кро́ви Госпо́дні́.

28. Неха́й же розгле́дить

чоловік себе и так нехай хліб ість и чашу пье.

29. Хто бо ість и пье недостойно, суд собі ість и пье, нероссуджуючи про тіло Господне.

30. Того-то многі між ва́ми недужі та слабі и заснуло дово́лі.

31. Бо колиб ми самі себе россуджували, то не були б осуджені.

32. Бувши ж осудженими, від Бóга караємось, щоб з світом не осудились.

33. Тимже, братте моє, зішшовшись істи, одін одного дожидайте.

34. Коли ж хто голодний, дома нехай ість, щоб на суд не сходились. Про остальне ж, як прийду́, дам поря́док.

Голова́ XII.

Про духо́вне ж, братте, не хочу́, щоб ви не зна́ли.

2. Ви знаєте, що як були́ ви поганами, то до ідолів безго́лбсих во́джено вас, мов ведених.

3. Тим кажу́ вам, що ніхто́, Ду́хом Бóжим глаго́лючи, не проклина́є Исуса́, и ніхто́ не мо́же назва́ти Гóспода Исуса́, як тільки́ Ду́хом святі́м.

4. Між дарува́ннями є́ ріжниця́, Ду́х же той самі́й.

5. И ріжниця́ між служе́ннями, а той самі́й Господь.

6. И ріжниця́ між робóтами, одін же Бог, що робить усе́ у всіх.

7. Кóжному ж дається́ явленне́ Ду́ха на корість.

8. Тому́ бо Ду́хом дається́ сло́во премудрости́, дру́гому сло́во зна́ння тим же Ду́хом;

9. іншому́ ж віра́ тим же Ду́хом; іншому́ ж дарува́ння сцілення́ тим же Ду́хом;

10. іншому́ ж робленне́ чудес; іншому́ ж пророкува́нне; іншому́ розпізнава́нне духів; іншому́ ж усякі́ мо́ви; іншому́ ви́клади мів.

11. Все ж се ді́йствує одін и той же Ду́х, уди́ляючи ко́жному, я́кож хо́че.

12. Як бо тіло́ одно́, а чле́нів ма́є багáто, всі ж чле́ни одного́ тіла́, хоч багáто їх, а одно́ тіло́, так и Христóс.

13. Бо одні́м Ду́хом усі́ ми в одно́ тіло́ хресті́лись, чи то Жи́ді, чи Гре́ки, чи неві́льники, чи ві́льні, и всі́ одні́м Ду́хом напо́єні.

14. Бо тіло́ не єсть одін член, а мно́гі.

15. Коли́ ска́же нога́, що я не рука́, я не від тіла́; то хибá че́рез се не єсть від тіла́?

16. И коли́ ска́же у́хо, що

не око, я не від тіла, то хибá через те не єсть від тіла?

17. Колиб усé тіло (було) око, де ж (був би) слух? Колиб усé слух, де ні́ханнє?

18. Тепер же Бог положи́в члєни кóжного по óдному з них в тілі, я́кож схотів.

19. Коли ж би все (було) одін член, то де (було б) тіло?

20. Тепер же багáто члєнів, а тіло одно́.

21. Не мо́же ж око сказа́ти руці: Не тде́ба мені тебе́; або́ знов голова́ ногáм: Не тре́ба мені вас.

22. Ні, котóрі члєни тіла зда́ються сла́бшими, ті тим більше потрі́бні;

23. и котóрі зда́ються нам непова́жнішими в тілі, тим більше че́сти додаемо́; и незвичáйні на́ші (члєни) більша́ють окрасу́.

24. Звичáйним бо на́шим тогó не тре́ба. Та Бог зложи́в тіло, да́вши більшу честь, послі́днійшому,

25. щоб не було́ розді́лення в тілі, а щоб члєни одна́ково одін про 'дно́го дба́ли.

26. И коли́ терпі́ть одін член, терпля́ть з ним усі́ члєни; а коли́ сла́виться одін член, ра́дуються з ним. усі́ члєни.

27. Ви ж тіло Христо́ве и члєни відча́сти.

28. И ї́нших поста́вив Бог у це́ркви на́йперш апóстолів, вдру́те проро́ків, втре́те учи́телів, по́тім си́ли, а там дарова́ння, спи́лення, помага́ння, порядкува́ння, вся́ких мов.

29. Хибá всі апóстоли? хибá всі проро́ки? хибá всі учи́телі? хибá всі си́ли?

30. хибá всі ма́ють дарова́ннє спи́лення? хибá вони́ всі глаго́лють мо́вами? хибá всі виклада́ють?

31. Жада́йте ж дарова́ній лу́ччих, и я покажу́ вам ще кра́щу доро́гу.

Голова́ XIII.

Коли́ мо́вами людськи́ми глаго́лю й а́нгельскими, лю́бови ж не ма́ю, то ста́вся я як мідь дзвіня́ча и бубен гу́дячий.

2. Коли́ ма́ю проро́цтво и зна́ю всі та́йни и все зна́ннє, и коли́ ма́ю всю ві́ру, так щоб и го́ри переставля́ти, лю́бови ж не ма́ю, то я ніщо́.

3. И коли́ розда́м увесь ма́єток мій, и коли́ тіло моє́ переда́м, щоб іогó спáлено, лю́бови ж не ма́ю, то ніяко́ї користи мені́ (з то́го.)

4. Любо́в до́вго терпі́ть, милосе́рдує; любо́в не завидує; любо́в не велича́ється, не надима́ється,

5. не осоромлює, не шукає свого, не поривається до гніву, не думає лихого;

6. не веселиться неправдою, а веселиться правдою;

7. все покриває, всім їме віри, на все вповає, все терпить.

8. Любов ніколи не впадає; чи то ж пророцтва, вони впадуть; чи то мови, вони замовкнуть; чи то знання, вони зникне.

9. Бо від частин знаємо і від частин пророкуємо.

10. Як же прийде звершене, тоді те, що від частин, зникне.

11. Як був я малоліток, то яко малоліток говорив, яко малоліток розумів, яко малоліток думав; як же став чоловіком, то покинув дитяче.

12. Бачимо бо тепер через дзеркало в загадці, тоді ж лицем до лиця; тепер пізнаю від частин, тоді ж пізнаю, яко ж і я пізнаний.

13. Тепер же пробувають віра, надія, любов, сі тріє; більша ж з сих любов.

Голова XIV.

Дбайте про любов і жадайте духовного, найбільше ж, щоб пророкувати.

2. Бо, хто говорить (чужою)

мовою, не людям говорити, а Бóгу: бо ніхто не чує іого; а духом він говорить тайне.

3. Хто ж пророкує, людям говорить на збудовання, і напominання і утішення.

4. Хто говорить (чужою) мовою, себе збудовує; а хто пророкує, церкву збудовує.

5. Хочуть ж, щоб усі ви говорили мовами, та радніш, щоб пророкували: більший бо хто пророкує, ніж хто говорить мовами, хіба що й вияснює, щоб церква збудовання прийняла.

6. Тепер же, браттє, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говоритиму або одкриттєм, або знанням, або пророцтвом, або наукою?

7. Ба й бездушне, що дає гóлос, чи сопілка, чи гóсли, коли різноті гóлосу не дає, як розуміти, що виграється в сопілці або в гóсли.

8. Бо коли й сурма невіразний гóлос дає, то хто гóтовитиметься до бою?

9. Так само й ви, коли подасте мовою незрозуміле слово, як зрозуміється говорене? на вітер бо говоритимете.

10. Стільки, як от буває, рóбів гóлосу на світі, і ні один з них не без вимови.

11. Коли ж не зрозумію сі-

ли гóлосу, б́уду томú, хто говорíть, чужоземець, и хто говорíть, чужоземець менí.

12. Так и ви, коли дба́єте про да́ри духо́вні, то гледíть, щоб збагатíли нíми на збудова́нне це́ркві.

13. Так, хто говорíть (чужо́ю) мо́вою, нехай мо́лится, щоб ви́яснювати.

14. Коли бо молю́сь (чужо́ю) мо́вою, дух мíй мо́лится, розумíнне ж мо́є безо́вочне.

15. Що ж (робíти?) Мо́литимусь д́ухом, мо́литимусь же й розумíннем; співа́тиму д́ухом, співа́тиму й розумíннем.

16. Бо коли благослови́тимеш д́ухом, то хто як той, хто за́йме мiсце невче́ного, ска́же а́мiнь на тво́є дякуванне, коли ж бо не зна́є, що говорíш.

17. Ти бо до́бре дякуеш, гiльки ж дру́гий не збудо́вується.

18. Дякую Бо́гу мо́єму, що я бiльш усiх вас говорю́ мо́вами.

19. Тiльки ж у це́ркві лу́чче менí пять слiв промóвити розумíннем моiм, щоб и iнших навчи́ти, нiж де́сять ти́сяч слiв (чужо́ю) мо́вою.

20. Бра́тте, не бува́йте дiти розумíннем; нi, в лихо́му бу-

ва́йте малолiтками, у розу́мiнню ж зве́ршеними.

21. В зако́нi пи́сано: Чу́жими язи́ками и чу́жими уста́ми говорiтиму лю́дям сим, да й так не послу́хають мене́, глаго́ле Госпо́дь.

22. Тiмже язи́ки на озна́ку не тим, хто ві́рує, а неві́рним, проро́цтво ж не неві́рним, а ві́руючим.

23. Коли о́це зiйдеться вся це́рква до́купи, и всi чу́жими мо́вами заговóрять, увiйдуть же и невче́ни або́ неві́рнi, то чи не ска́жуть, що ви ду́ри́те?

24. Коли ж усi пророку́ють и ввiйде́ хто неві́рний або́ невче́ний, то від усiх бу́де до́брений и від усiх су́джений.

25. И так та́йни се́рця iого́ ви́являться, и так припа́вши лицéм, покло́ниться Бо́говi, зви́щаючи, що спра́вди з ва́ми Бог.

26. Що ж (тре́ба робíти) бра́тте? Коли схóдитесь, то ко́жен з вас пса́льму ма́є, нау́ку ма́є, мо́ву ма́є, одкритт́е ма́є, ви́ясненне ма́є, усéж на збудова́нне нехай бу́де.

27. Коли́ хто (чужо́ю) мо́вою говорíть, (говóрiть) по дво́є, а найбiльш по трóє, и че́ргами, а одiн нехай ви́яснює.

28. Коли ж нема вияснювачеля, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорити та Бóгові.

29. Пророки ж нехай по двое и по трое говóрять, а йнші нехай мiркують.

30. Коли ж другому, що сидить, відкриється (що,) перший нехай мовчить.

31. Можете бо всі оди́н за 'дним пророкувати, щоб усі навчалися и всі утiшалися.

32. И духи пророцьки пророкам коряться.

33. Не есть бо Бог безладу, а впокою, як по всіх церквах у святiх.

34. Жiнки ва́шi в церквах нехай мовчять: бо не дозволено їм говорити, а щоб корилися, я́кож закóн глаголе.

35. Коли ж хочуть чо́го навчитись, нехай до́ма в своїх чоловіків питають: с́бором бо жiнка́м у церкві говорити.

36. Хиба́ од вас слово Бóже вiйшло? абó до вас одних досягло?

37. Коли хто думае пророком б́ути абó духовним, нехай розумiе, що те що пиш́у вам, се заповiдi Господни.

38. Коли ж хто нерозумiе, нехай не розумiе.

39. Тiмже, братте, жадайте пророкувати, и говорити мóвами не боронiть.

40. Усе нехай поважно та до ладу рóбитися.

Голова́ XV.

Зви́цаю ж вам, братте, благовiсте, що я благовiствував вам, котрe и прийняли́ ви, и в котро́му встóяли.

2. Котрiм и спаса́етесь, яким слóвом я благовiствував вам, коли́ памята́ете, хиба́ що ма́рно увiрували.

3. Бо я переда́в вам найперш, що й прийня́в; що Христóс умер за на́шi грiхи́ по писанням,

4. и що похóвано iогó, и що встав третeго дня по писанням,

5. и що явився Кiфi а опiсла́ дванадцятeм.

6. Пiсля то́го явився бiльш пятi сотень брата́м разом, з котрих бiльше живуть и до́си, йнші ж и впо́бились.

7. Пiсля то́го явився Якову, а пóтим усiм апóстолам.

8. На остáнок же всіх, мов якому недóридку, явивсь и менi.

9. Я бо остáнний з апóстолiв, котрий недостóбен звáтись апóстолом: бо гонiв церкву́ Бóжу.

10. Благодаттю ж Божою я те що є; и благодать іого до мене була не марна; а більш усіх їх працював я, не я ж, а благодать Божя, що зо мною.

11. Чи то ж я, чи то вони, так проповідуюмо, и так ви увірували.

12. Коли ж про Христа проповідується, що він з мертвих устав, то як се деякі між вами кажуть, що нема воскресіння мертвих?

13. Коли ж воскресіння мертвих нема, то й Христос не воскрес;

14. колиж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж и віра ваша.

15. И ми являємось кривими свідками Божими, бо свідкували про Бога, що воскресів Христа, котрого не воскресів, коли мертві не встають.

16. Бо коли мертві не встають, то й Христос не встав.

17. Аколи Христос не встав, то марна віра ваша; ви ще в гріхах ваших.

18. Тоді й помірші в Христі погібли.

19. Коли тільки в сему житті вповасмо на Христа, то окаянніщі ми всіх людей.

20. Тепер же Христос устав з мертвих; первістком по мертвих стався.

21. Якбж бо через чоловіка (прийшла) смерть, через чоловіка и воскресінне з мертвих.

22. Як бо в Адамі всі вмирають, так и в Христі всі оживають.

23. Кбжен своїм порядком: Первісток Христос, а потім Христові у приході іого.

24. Тоді (прийде) коніць, як передасть царство Божу и Отцеві, як зруйнує всяке старшинуванне и всяку власть и сілу.

25. Мусить бо він царювати, доки побожить усіх ворогів під ноги іого.

26. Останній ворог зруйнується смерть.

27. Усе бо впокорів під ноги іого. Коли ж рече, що все впоєбрено, то явно, що окрім тбо, хто покорів іому все.

28. Коли ж упокориться іому все, тоді и сам Син упокориться тому, хто впокорів іому все, щоб Бог був усе у всьому.

29. Ато що робитимуть ті, хто хреститься ради мертвих, коли зовсім мертві не встають? чого ж и хрестяться ради мертвих?

30. Чого ж и ми небезпечимось всякого часу?

31. Щодня вмираю; так (по правді нехай буде) мені ва-

ша похвалá, що маю в Христі Ісусі, Господі нашому.

32. Коли б я чоловічим робом борóвся з звірями в Єфесі, то якá мені корість, коли мёртві не встають? Нумо їсти й пíti: бо зáвтра помремó.

33. Не обмáнюйте себе: ледачі бесіди псують добрі звичаї.

34. Протверезіться праведно та не грішіть: бо деякі не знають Бóга. На sóром вам глаго́лю.

35. Та хто-небудь скаже: Як устануть мёртві? и в якому́ тілі прийдуть?

36. Безумний, що ти сієш, не оживе́, коли не вмре.

37. И що сієш, не тіло бóдуче сієш, а го́ле зерно́, як лóчитьсá, пшени́чне, або якé інше.

38. Бог же да́є йому́ тіло, якé схóче, и ко́жному насінню́ сво́є тіло.

39. Не ко́жне тіло такé саме тіло; тільки інше тіло в люде́й, інше тіло в скоті́ни, інше у риб, інше ж у пта́ства.

40. (Єсть) и тіла́ небесні и тіла́ земні, та інша сла́ва небесних, и інша земних.

41. Інша сла́ва со́нця и інша сла́ва місяця, и інша

сла́ва зір: зоря́ бо від зорі́ відрізняється сла́вою.

42. Так и воскресенне́ мёртвих. Сіється у зотлі́нне, уста́є у нетлі́нню.

43. Сіється в безчестю́, уста́є в славі́; сіється в не́мочі, уста́є в силі́.

44. Сіється тіло́ душе́вне, уста́є тіло́ духóвне: єсть тіло́ душе́вне и єсть тіло́ духóвне.

45. Так и на́писано: Ста́вся пер́вий чоловік Ада́м душе́ю живо́ю; остáнній Ада́м ду́хом животворя́щим.

46. Тільки перш не духóвне (було́), а душе́вне, духóвне ж по́тім.

47. Пер́вий чоловік из землі́ земній; дру́гий чоловік Господь з не́ба.

48. Якій́ земній, такі́ й земні; и якій́ небесний, такі́ й небесні.

49. И я́кож носіли ми о́браз земно́го, так носі́тимем и о́браз небесно́го.

50. Се ж глаго́лю, бра́тте, що тіло́ и кров ца́рства Бóжого наслі́дити не мо́же; и зотлі́нне незотлі́ння не наслі́дить.

51. Ось та́йну вам глаго́лю: Всі́ не впоко́ємось, всі́ ж перемі́нимось.

52. У хвилі́ну, у миг о́ка, за остáнню́ тру́бою: бо за́тру́бить, и мёртві повста́ють

нетлінними, и ми попере-
мінняємось.

53. Треба бо тлінному сёму одягну́тись у нетлінне, и смёртному сёму одягну́тись у бессмерте.

54. Як же тлінне се одягнеться в нетлінне и смёртне се одягнеться в бессмерте, тоді станеться написане слово: Пожёрта смерть на побіді.

55. Де в тебе смёрте, жоло́? де в тебе пекло, побіда?

56. Жоло́ ж смёрти гріх, а сіла гріха́ закон.

57. Бо́гу ж дяка, що дав нам побіду через Го́спода на́шого Исуса Христа́.

58. Тімже, бра́тте моє лю́бе, бува́йте тверді, стійкі, на́дто збога́чуючись у ділі Го́сподньому за́всіди, зна́ючи, що пра́ця ва́ша не марна́ перед Го́сподем.

Голова́ XVI.

Про мило́стину ж для свя́тих, як я распорядив у церквах Галатійських, та́к и ви робіть.

2. Пе́рвого дня в ти́жні неха́й ко́жен з вас у себе скла́дає ска́рбуючи, як іо́му веде́ться, щоб не тоді, як прийду́, скла́дку робіти.

3. Як же прийду́, то ко́торих ви похва́лите в листа́х,

тих пішлю́ віднести́ дар ваш у Єрусали́м.

4. Ко́ли ж бу́де досто́йно, щоб и мені́ йти, зо мно́ю пійдуть.

5. Прийду́ ж до вас, як Македо́нию перейду́: (Македо́нию бо прохóджу.)

6. У вас же мо́же зага́юсь, або́ й зазимю́, щоб ви провели́ мене́, куди́ я пійду́.

7. Не хочу́ бо вас тепе́р перехо́дом ба́чити: маю́ ж на́дію якийсь час пробу́ти в вас, ко́ли Го́спо́дь дозво́лить.

8. Пробу́ду ж у Єфе́сі до пятидеся́тниці.

9. Две́ри бо вели́кі и широкі́ відчині́лись мені́, и ба́гато (в мене́) проти́вників.

10. Як же при́йде Тимо́е́й, гледіть щоб без стра́ху був у вас: діло́ бо Го́сподне роби́ть, я́кож и я.

11. То неха́й ніхто́ ним не горду́є, а ви́проводіть іо́го з упоко́ем, щоб прийшо́в до мене́: жду́ бо іо́го з бра́ттем.

12. Що́ ж до Аполóса бра́та, то вельми́ просі́в я іо́го, щоб прийшо́в до вас з бра́ттем; и зовсі́м не було́ во́лі в него́, щоб при́йти тепе́р, при́йде ж, як ма́тиме догідний час.

13. Пильну́йте, стійте в ві́рі, му́жайтесь и отвёрджу́йтесь.

14. Все вам неха́й в любóві діе́ться.

15. Благаю ж вас, братте, (ви знаєте сѣмью Стефанову, що вона первоплід Ахайський, и що на служенне святим оддали себе,)

16. щоб и ви корились таким и кожному, хто помагає нам и працює.

17. Зрадів же я приходом Стефановим и Фортунатовим и Ахайковим: бо недостачу вашу вони сповнили.

18. Заспокоїли бо мій дух и ваш: пізнавайте ж оце таких.

19. Витаяють вас церкви А-

Перве до Коринтян писане з Филиппа через Стефана, та Фортуната, та Ахайка, до Тимофея.

зийські. Витаяють вас у Господі много Аквила и Прискаила, з домашню їх церквою.

20. Витаяють вас усі брати. Витайте один одного цілуванням святим.

21. Витанне моєю рукою Павловою.

22. Коли хто не любить Господа Исуса Христа, нехай буде проклят, маран аеа!

23. Благодать Господа Исуса Христа з вами.

24. Любов моя з усіма вами у Христі Исусі. Аминь.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН.

Голова I.

Павел апостол Исуса Христа, волю Божю, да Тимофеей брат, церквам Божим у Коринте з усіма святими у всій Ахайі.

2. Благодать вам и впокій од Бога Отця нашого и Господа Исуса Христа.

3. Благословен Бог и Отець Господа нашого Исуса Христа, Отець милосердя и Бог всякої утіхи,

4. що втішає нас у всякому горю нашому, щоб

змогли ми утішати тих, що у всякому горю утішенем, яким утішаємось самі від Бога.

5. Бо якож намножуються страданія Христові в нас, так Христом намножується и утішенне наше.

6. Чи то ж ми скорбим, то для вашого втішення и спасення, котре звершується терпіннем тих мук, що й ми терпим; чи то ми втішаємось, то для вашого утішення и спасення.

7. И впованне наше тверде про вас, знаючи, що як спільники ви страданья нашого, так и утішення.

8. Бо не хочемо, братте, щоб ви не відали про горе наше, що було нам в Азії, що над міру и над силу тяжко було нам, так що не мали вже надії й жити.

9. Та самі в собі присуд смерті мали, щоб не надіятися нам на себе, а на Бога, що підіймає мертвих,

10. котрій з такої смерті збавив нас и збавляє, и на котрого вповаємо, що й ще збавлятиме,

11. за підмогою и вашої за нас молитви, щоб за те, що нам даровано старанням многих, многи за нас и дякували.

12. Се бо хвала наша, свідчення совісти нашої, що ми в простоті и чистоті Божій, не в мудрости тілесній, а в благодати Божій жили на світі, більше ж у вас.

13. Не інше бо пішем вам, як або що читаєте, або розумієте; маю ж надію, що и до кінця зрозумієте,

14. як и зрозуміли нас від части; що ми хвала вам, якож и ви нам у день Господа нашого Ісуса Христа.

15. И в сій певності хотів був я прийти до вас пер-

ше, щоб и другу благодать мали,

16. а через вас пройти в Македонію, и знов з Македонії прийти до вас, а ви щоб провели мене в Юдею.

17. Сего бажуючи, хіба я легким розумом що робив? або що задумую, чи по тілу задумую, щоб було в мене так, так и ні, ні.

18. Вірен же Бог, що слово наше до вас не було так и ні.

19. Бо Син Божий Ісус Христос, вам нами проповідований, мною та Сильваном, та Тимооем, не був так и ні, а так у іоу самому було.

20. Бо скільки обітниць Божих, то (все) в іоу так, и в іоу амінъ, на славу Божу через нас.

21. Той же, що отверджує нас и з вами у Христа и намастив нас, Бог;

22. він и запечатав нас, и дав задаток Духа в серцях наших.

23. Я ж свідком Бога призиваю на свою душу, що, щадивши вас, ще не пришов в Коринте.

24. Не тому, що ми пауємо над вірою вашою; ні, ми помічники вашої радости: бо ви стоїте вірою.

Голова II.

Россудів же я сам из собою се, щоб знов у смутку до вас не прийти.

2. Бо коли я завдаю смутку вам, то хто мене розвеселить, як не той, хто засмучений через мене.

3. И написав вам се, щоб прийшовши не мав смутку від тих, котрими годилось би мені веселитись, певен будучи про всіх вас, що моя радість для всіх вас.

4. Бо з великого горя, и туги серця написав я вам з многими слізми, не щоб ви смуткували, а щоб пізнали любов, котрі в мене пребагато до вас.

5. Коли ж хто засмутів, не мене засмутів, а від часті щоб не отягчів я всіх вас.

6. Доволи такому сієї ва́ри від многих.

7. Так що напротив лүчче простить и утіште, щоб надто великий сум не пожер тако́го.

8. Тим же благаю вас, отвердіть любов до него.

9. На те бо й писав я, щоб ма́ти до́каз од вас, чи у всім ви слухняні.

10. Кому́ ж ви прощаєте, тому́ й я: бо и я, коли що

кому́ простів, то ра́ди вас перед лицем Христа́,

11. щоб не подужав нас Сатана́: бо нам відомі задуми юго́.

12. Прийшовши ж у Тро́аду на благовісте Христо́ве, як відчинено мені двєрі в Гбсподі,

13. не мав я впокою в ду́сі моім, не знайшовши Ті́та, брата мого́; а попрощавшись из ними, вийшов у Македо́нию.

14. Бо́гу ж дя́ка, що за́всігди дає нам побіду в Христі, и па́хощі знання свого́ обявляє через нас у всякому місці.

15. Бо ми па́хощі Христо́ві Бо́гу в тих, що спасаються, и в тих, що погибають:

16. одним ми па́хощі сме́рти на сме́рть, а дру́гим па́хощі життя́ на життє́; та ко́го на се вістачить?

17. Не такі бо ми, як мно́гі, що краму́ють слівом Бо́жим, а як з чистоти́, а як од Бо́га, перед Бо́гом у Христі глаго́лемо.

Голова III.

Чи нам же починати знов самих себе поручати? або треба нам, як іншим, поручальних листів до вас, чи од вас поручальних (листів?)

2. Ви наше послання, написане в серцях наших, котрі знають и читають усі люде.

3. (а й надто), явлені, що ви послання Христове, служене нами, написане не чернилом, а Духом Бога живого, не на кам'яних скрижалях, а на тілесних скрижалях серця.

4. Надію ж таку маємо через Христа до Бога,

5. бо ми не в силі самі від себе що думати, яко из себе; а сила наша від Бога,

6. котрій и дав нам силу бути слугами нового завіту, не букви, а духа: буква бо вбиває, а дух животворить.

7. Коли ж служенне смерти письмом, вирізане на каміннях було в славі, так що сині Ізраїлеві не могли дивитись на лице Мойсееве за ддя слави лиця його минущої,

8. як же не більше служенне духа буде в славі?

9. Бо коли служенне осуду слава, то геть більше служенне правді багатше славою?

10. Бо й не прославилось прославлене в часті сій за ддя переважуючої слави.

11. Коли бо те, що минає через славу, то багато більше те, що пробуває у славі.

12. Маючи оце také впованне, уживаємо велику волю,

13. а не якож Мойсей, що клав покривало на лице своє, щоб сині Ізраїлеві не дивились на конець минущого.

14. Та осліпились думки їх: бо аж до сего дня те ж покривало в читанню старого завіту застається невідеріте; котре в Христі зникає.

15. Ні, аж до сего дня, коли читається Мойсея, покривало на серці їх лежить.

16. Як же обернуться до Господа, здійсмається покривало.

17. Господь же Дух; де ж Господень Дух, там воля.

18. Ми ж усі відкритим лицем поглядаючи як у дзеркало на славу Господню, преобразуємось у той же образ від слави в славу якож від Господнього Духа.

Голова IV.

Тим же то, маючи се служенне, якоже помилувані, не слабнемо,

2. а відреклись тайного в безчестю, не ходячи в лукавстві, ані хитруючи словом Божим, а явленнем правди поручаючи себе всякій совісті чоловічій, перед Богом.

3. Коли ж и закриті бла-

говісте наше, то у погибачих єсть закріте,

4. в котрих бог віку сего осліпів думки їх, невірних, щоб не засіяло ім світло благовістя слави Христа, котрий єсть образ Бога.

5. Бо ми не себе самих проповідуємо, а Христа Ісуса Господа, себе ж самих слугами вашими Ісуса ради.

6. Бо Бог, що звелів з темряви засіяти, той засвітив у серцях наших на просвіченне розуміння слави Божої в лиці Ісус - Христовім.

7. Маємо ж скарб сей у глиняних посудях, щоб премножество сили було від Бога, а не від нас.

8. У всьому горюємо, та не наріваємо; трівожимося, та не теряємо надії;

9. гонять нас, та ми не покинуті; повалені ми, та не погублені

10. всякого часу мёртвість Господа Ісуса на тілі носимо, щоб и життє Ісусове в тілі нашому являлося.

11. Завсіди бо нас живих на смерть видають задля Ісуса, щоб и життє Ісусове являлось у смёртньому тілі нашому.

12. Тим же оцє смерть в нас орудує, а життє в вас.

13. Мавши той же дух віри, по писаному: Я вірував, тим и глаголав; и ми віруємо, тим и глаголемо,

14. знаючи, що хто підняв Господа Ісуса, и нас через Ісуса підйме и поставить з вами.

15. Все бо задля вас, щоб богата благодать через благодаренне многих намножувалась на славу Божу.

16. Тим то не слабнемо; ні, хоч зовнішній наш чоловік мліє, та нутрянній обновляється день у день.

17. Бо теперішня легкота горя нашого надто над міру приготівлює нам вічну вагу слави,

18. нам, що не дивимось на видоме, а на невидоме: що бо видоме, дочасне; що ж невидоме вічне.

Голова V.

Знаємо бо, що як земний будинок тіла нашого розпадеться, ми будівлю від Бога маємо, будинок нерукотворний, вічний на небесах.

2. Бо в сьому ми стогнемо, бажаючи одягтись домівкою нашою, що з неба,

3. колиб тільки нам и одя-

гнүвшись нагими не явитись.

4. Бо, стогнемо отягчені, будучи в тілі сему, з котрого нехочемо роздягтись, а одягнутись, щоб смертне було пожертв життєм.

5. Той же, хто сотворив нас на се, Бог, котрий дав нам и задаток Духа.

6. Оце ж маймо духа всякого часу, знаймо, що домиючи в тілі, ми далеко від Господа:

7. (бо ходимо вірою, а не видіннем.)

8. Маймо ж духа и волимо лүчче бути далеко від тіла, а домувати у Господа.

9. Тим и силкуємось, чи то будучи дома, чи далеко від дому, бути йому любими.

10. Всім бо нам треба явитись перед судищем Христовим, щоб прийняв кожен по тому, що заробив тілом, чи то добре, чи лихе.

11. Знаючи оце страх Господень пересвідчуємо людєй; Богові ж обявились ми, и вповаю, що и вашим совістям обявились.

12. Не знов бо похваляємо себе перед вами, а даємо вам причину хвалитись нами, щоб мали що (відказувати) тим, що хваляться лицєм, а не серцем.

13. Бо чи то ми не при собі, (се) Богові; чи то ми тверезимось, (се) вам.

14. Бо любов Христова вимагає від нас, судячих так, що, коли один за всіх умер, тоді всі вмерли;

15. и (що) він умер за всіх, щоб живі ніколи більш собі не жили, а тому, хто за них умер и воскрес.

16. Тимже ми від нині нікого не знаємо по тілу; коли ж и знали по тілу Христа, то тепер більш не знаємо.

17. Тимже, коли хто в Христі, той нове сотворінне; старе минуло; ось стало все нове.

18. Усе ж від Бога, що примирив нас из собою через Исуса Христа, и дав нам служенне примирення.

19. Якож бо Бог був у Христі, примиряючи світ ис собою, не полічуючи їм провин их, и положив у нас слово примирення.

20. Замість Христа оце ми послі, наче Бог благає (вас) через нас, ми просимо вас замість Христа: примиріть-ся з Богом.

21. Бо він тогб, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведністю Божою в йому.

Голова VI.

Помагаючи ж (іому,) блаґаємо вас, щоб ви марно благодать Божу не приймали.

2. (Бо глаголе: Приятного часу вислухав я тебе, и в день спасення поміг тобі. Ось тепер поря приятна, ось тепер день спасення.)

3. Ніякого ні в чому не даючи спотикання, щоб не було ганене служенне,

4. а у всім показуючи себе яко слуг Божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в тіснотах,

5. в ранах, в темницях, в бучах, у працях, у недосипаннях, у постах,

6. в чистоті, в знанню, в довготерпінню, в добрості, в Святому Дусі, в любові нелицемірній,

7. в словах правди, в силі Божій, збробою праведности правих и лівих,

8. славою и безчестем, ганьбою и хвалою; яко дуросвіти, та правдиві;

9. яко незнані, та пізнані; яко вміраючи, и ось ми живі; яко карані, та не побівані;

10. яко сумні, завсїди веселі; яко вбогі, многих же збогачуючі; яко нічого немаючи, а все держучі.

11. Уста наші відкрились до вас, Коринтяне; серця наші розпросторились.

12. Не стіснені ви в нас, а тіснитесь в утробах ваших.

13. Такою ж нагородою (кажу вам, як дітям,) розпросторитесь и ви.

14. Не ходіть у жадному ярмі з невірними: яке бо товаршуванне праведности и безаконня, и яка спільність світла з темрявою?

15. Яка ж згода в Христа з Велиялом? абб яка часть вірному з невірним?

16. И яка згода церкви Божої з ідолюскою? бо ви церква Бога живого, якож рече Бог: що вселюся в них, и ходітиму; и буду ім Бог, а вони будуть мені люде.

17. Тімже вийдіть из між них, и відлучіться, глаголе Господь; и до нечистого не приторкайтесь; и я прийму вас,

18. и буду вам за отця, а ви будете мені за синів и дочок, глаголе Господь Вседержитель.

Голова VII.

Мавши оце сі обітування, любі (мої,) очішуймо себе від усякої нечисті тіла и духа,

звёршуючи свѣтѣсть у страсі Божому.

2. Зрозумійте нас: ми нікого не скривдили, нікого не зопсували, ні з кого не здирали.

3. Не на óсуд глаголю: бо попередю сказав я, що в серцях наших ви (такі,) щоб умирати з вами и жити.

4. Велика смілость моя до вас, велика похвала мені за вас; сповнівся я утіхою; надто багатий я радіщами у всякому горю нашому.

5. Бо, и як прийшли ми в Македонію, ніякого впокою не мало тіло наше, у всьому бідуючи: óсторонь боротьби, в середині страхі.

6. Та Бог, що втішає смиренних, утішив нас приходом Титовим,

7. не тільки ж приходом іого, та й утішенням, котрим утішився про вас, оповідуючи ваше бажання, ваше рідання, вашу прихильність до мене, так що я вельми зрадувався.

8. Бо хоч я и засмутив вас посланням, не каюся, хоч и каюся: бачу бо, що те послання, хоч и на час, засмутило вас.

9. Тепер я радуюсь, не тому що ви засмутились були, а тому, що смуткували на

покаянне: засмутились бо ви по Бозі, щоб ні в чому не було вам шкоди від нас.

10. Бо смúток по Бозі нерозкаяне. покаянне на спасенне робить; смúток же світу сего смерть робить.

11. Ось бо се самé, що по Бозі смуткували, якé велике зробило в вас дбанне а (якé) оправданне, а жаль, а страх, а бажання, а ревність, якé (відомщенне)! У всьому показали ви, що чисті в сему ділі.

12. А хоч и писав я вам, то не задля того, хто кривдить, и не задля того, хто скривджений, а щоб явилось у вас дбанне наше про вас, перед Богом.

13. Того ж то втіпились ми втішенням вашим; а й надто більш зраділи радістю Титовою, що заспокоївся дух іого від усіх вас.

14. Бо коли я хвалівсь іому чим про вас, то не осоромився; а, як усé по правді говоріли ми вам, так и хвала наша перед Титом правдивою була.

15. Серце ж іого ще більш до вас (прихильється,) згадуючи, послух усіх вас, з яким страхом и трéпетом прийняли іого.

16. Радуюсь оце, що у всімó мóжу звіритись вам.

Голова VIII.

Дасмо́ ж вам знáти, братте, про благодáть Бóжу, дáну церквám Македонським,

2. що у вели́кому до́пусти гóря наддостáток радощів їх, и до глибини́ убо́жество їх достаткувáло багáцтвом щиро́сти їх.

3. Бо вони́ по си́лі, свидку́ю, и над си́лу доброхíтні.

4. З вели́ким благáннем благáли нас прийня́ти дар и товаришува́нне в служéнню святíм.

5. И не я́кож ми на́діялись; а оддалі́ себе перш Господе́ві, та й нам, во́лею Бóжою;

6. щоб ми вблагáли Тíта, що я́кож перше почáв, так и скінчív би у вас благодáть сю.

7. А ви, я́кож у всімó достатку́єте вірою, и слóвом, и знáннем, и всі́ким дбанн́ем, и любóвью ва́шою до нас, щоб и в сій благодáті достаткувáли.

8. Не по повелінню глаго́лю, а через дбанн́е íнших хочу допевни́тись в щиро́сті ва́шої любóви.

9. Зна́єте бо благодáть Го-

спода на́шого Исуса Христа́, що задля́ вас зубожív, б́вши багáтим, щоб ви убо́жеством його́ збагатíлись.

10. И в сёмó даю́ раду: се бо вам на корíсть, котрі не тíльки робíти, та й хотíти перш почалí від торíшнєго лíта.

11. Тепер же и кінчíть робóту, щоб я́кож бу́ла охóта хотíти, так щоб и скінчíли по спромóзі.

12. Бо коли́ в кóго є охóта, то вона́ при́ятна по томó, як хто ма́є, а не по томó як хто не ма́є.

13. (Неха́й) бо не (бу́де) íншим одра́да, а вам гóре,

14. а по рівноті́ в тепере́шній час ваш достáток про їх недостáток, щоб и їх достáток був про ваш недостáток, щоб бу́ла рівнотá,

15. я́кож писано: хто (назбирáв) багáто, не на́дто мав, и хто ма́ло, не мав недостáтку.

16. Дя́куємо ж Бóгові, що дав такé щíре дбанн́е про вас у сёрце Тíту.

17. Бо благáнне такí прийня́в, и б́вши прихíльним своєю́ охóтою вíйшов до вас.

18. Посла́ли ж з ним и бра́та, котро́го похвалá в єва́нґелию по всі́х церквáх.

19. Не тíльки ж се; а він

и ви́браний від церкв то-
ва́риш наш з сією благо-
да́ттю, що нею служимо на
сла́ву само́го Го́спода и на
одра́ду ва́шу,

20. остерега́ючись того́, щоб
хто не доріка́в нам доста́т-
ком сім, котри́м ми служимо,

21. промишля́ючи про до́-
бре не тільки́ перед Бо́гом,
та й перед людьмі.

22. Посла́ли ж з ними бра́-
та на́шого, про котро́го ми
допевні́лись, що він у мно́-
гому дуже́ пильний, тепе́р же
він ще пильні́ший, у вели́кій
наді́ на вас.

23. Що до Ти́та, то він мій
това́риш и помі́чник про вас;
що до браті́в на́ших, вони́
посла́нники церкв, сла́ва
Христо́ва.

24. Покажі́ть же до́каз лю-
бо́ви ва́шої и хвале́ння на́-
шого ва́ми перед ними́ и пе-
ред ли́цем церкв.

Голова́ ІХ.

Про служе́нне ж святи́м
злі́шне мені́ писати́ вам:

2. бо я зна́ю охоту́ ва́шу,
котро́ю про вас хвалю́сь Ма-
кедоня́нам, що Аха́я приго-
то́вилась від то́ришнёго лі́та,
и ва́ша ре́вність заохоти́ла
мно́гих.

3. Післа́в же я браті́в, щоб

похвала́ на́ша, що єсть про
вас не зробі́лась марна́ в се́-
му́ случа́і, щоб, я́кож каза́в
я, ви бу́лі гото́ві,

4. щоб, як при́йдуть зо
мно́ю Македоня́не та знай-
дуть вас негото́вих, ми, щоб
не сказа́ти ви, не осоро́ми-
лись, сією́ сміло́стю хвальбі́.

5. Оце́ ж надума́вся я, що
тре́ба вблагати́ бра́тте, не-
ха́й попе́реду пі́йдуть до вас,
и задалегі́дь нагото́влять
се́й дар ваш, про котри́й на-
перед зві́щено, що він гото́-
вий, так як дар, а не як
зді́рство.

6. Оце́ ж хто сіе́ ску́по, ску́-
по й жа́тиме; а хто сіе́ в да-
ра́х, в да́рах и жа́тиме.

7. Ко́жен (дава́й,) я́кож по-
стано́вляє в се́рці, не з жалю́
або́ з прі́мусу; весе́лого бо
да́теля лю́бить Бог.

8. Си́лен же Бог вся́кою
благода́ттю збогати́ти вас,
щоб у все́му́ вся́кого часу́
вся́кий доста́ток ма́ючи, зба-
га́чувались ви вся́ким до́-
бри́м ді́лом,

9. (я́кож пи́сано: Россі́пав,
дав убо́гим; пра́ведність іо-
го́ пробува́є по ві́к.

10. Хто ж да́є насі́нне сі-
ю́чому, неха́й и хлі́б на ї́жу
пода́сть, и намно́жить насі́н-
не ва́ше и зрости́ть за́сів
пра́ведности ва́шої.)

11. щоб у всім у збагатились на всяку щирість, котра через нас робить подяку Богу.

12. Бо порядкування служення сего не тільки сповняє недостатки святих, а також достатку многими подяками Богові.

13. Дознавши служення сего, прославляють вони Бога за покірне визнавання ваше благовістя Христового, и за щирість общення з ними и з усіма,

14. и моляться за вас, прихильючись до вас задля превеликої благодати Божої в вас.

15. Дяка ж Богові за невимовний дар його.

Голова X.

Сам же я Павел благаяю вас лагідністю и тихістю Христовою, я що в вічі смиренний між вами, а не будучи між вами сміливий проти вас;

2. благаяю ж, щоб будши між вами не бути сміливим з тією певнотою, якою думаю осмілитись проти деяких, що думають про нас, ніби ми ходимо по тілу.

3. Бо ходячи в тілі, не по тілу воюємо:

4. (бо зброя воювання нашого не тілесна, а сильна Богом на зруйнування твердинь,)

5. руйнуючи відумки и всяку висоту, що встає проти знання Божого, и займаючи в полонь усякий розум на послух Христу,

6. и будучи наготові помститись над усяким непослухом, як сповніться ваш послух.

7. Хибá ви на лице дивитесь? Коли хто певен у собі, що він Христів, нехай знов по собі думає так, що, як він Христів, так и ми Христові.

8. Бо коли б я ще більш хвалився властю нашою, що дав нам Господь на збудування, а не на зруйнування ваше, то не осоромився б.

9. (Та) щоб не здаватись, наче б лякав вас посланнями.

10. Бо послання (іого,) скажуть, важкі и кріпкі, а присутність тіла немочна и слово мизерне.

11. Такий нехай се знає, що які ми словом у посланнях не будши (між вами), такі ми й ділом, будши (між вами).

12. Бо не сміємо прилічувати або рівняти себе до де-

яких, що самі себе хвалять; ті, що самі в собі себе міряють и порівнюють самих себе, не розуміють.

13. Ми ж не без міри хвалитимемось, а по мірі мірила, що відмірав нам Бог, (яко) міру, щоб досягти и до вас.

14. Ми бо не так, як би не досягнувши вас, над міру простираємось: бо аж и до вас досягли благовістем Христовим.

15. Не без міри хвалимось чужою працею, маючи надію, що, як віросте віра ваша, то звеличимось и ми по мірилу нашому надто,

16. щоб и дальше вас благовістувати, и не хвалитись нам тим, що чужим мірилом приготовлене.

17. Хто ж хвалиться, нехай у Господі хвалиться.

18. Бо не той певний, хто сам себе хвалить, а когось Господь похваляє.

Голова XI.

Ой коли б ви тріхи потерпіли моє безумство! а такі потерпите мене.

2. Бо я ревную про вас ревностю Божою: я бо заручив вас одному мужові, щоб

чистою дівою привести перёд Христа.

3. Боюся ж, іноді як змії Свю обманів лукавством своїм, так щоб не попусувались думки ваші, (одвернувши) від простоти в Христі.

4. Бо коли ж хто прийшовши іншого Христа проповідує, котрого ми не проповідували, або духа іншого ви приймаєте, котрого не прийняли, або інше благовісте, котрого не одержали; то ви були б дуже терпеливі.

5. Думаю бо, що я нічим не зоставсь позаду передніх апостолів.

6. Хоч бо я и неук словом, та не розумом; ні, всюди ми знані у всім між вами.

7. Або гріх я зробив, себе смиряючи, щоб ви пійшли вгору: бо даром благовісте Боже проповідував вам?

8. Од інших церков брав я, приймаючи плату, на служенне вам;

9. и, прийшовши до вас, та й бвши в недостатку, не був я нікому важким; бо недостаток мій сповніли брати мої, що прийшли з Македонії; та й у всім я хоронив себе, щоб не бути вам важким, и хоронитиму.

10. (Як) істина Христова е в мені, (так вірно,) що по-

хвалá ся не загорбидься від мене в сторонах Ахайських.

11. Чогó ж? хибá, що не люблю вас? Бог знає (те.)

12. Що ж роблю, те й робитиму, щоб відтяти причину, тим, що хочуть причини, щоб чим хваляться, (у тому) показались як и ми.

13. Бо такі лжеапостоли, робітники лукаві, прикидаються апостолами Христовими.

14. И не диво: сам бо Сатанá прикидається ангелом світлим.

15. Не велика ж річ, коли и слуги його прикидаються слугами правди. Конєць їх буде по ділам їх.

16. Знов глаголю: щоб ніхтó не вважав мене за безумного; коли ж ні, хоч яко безумного мене прийміть, щоб хоч трóхи мені похвалитись.

17. А що глаголю, не глаголю по Господі, а мов би в безумстві, у сій певноті похвалі.

18. Якбóж бо многі хвалять-ся по тілу, то й я хвалитимусь.

19. Радо бо терпите безумних, розумними бвши.

20. Терпите бо, як хто підневоблює вас, як хто жере (вас), як хто обдирає (вас),

як хто величається, як хто бє вас у лицє.

21. Робом досáди глаголю, так ніби ми знемоглись. Коли ж у чому хто осмілюється, (у безумстві глаголю,) то й я осмілююсь.

22. Вони Єврей? И я. Вони Израїляне? И я. Вони насінне Авраамове? И я.

23. Христові слуги? (безумствуючи глаголю,) Я більше. В працях премного, в ра-нах без міри, у темницях пребáгато, при смерті почасту.

24. Од Жидів пять раз по sóрок без одного прийняв я.

25. Тричі киями бито мене, а одін раз каменовано, тричі розбивався корабель, ніч и день пробув я в глибині;

26. у дорóгах почасту, у бідáх (на) воді, у бідáх (од) розбийників, у бідáх од земляків, у бідáх од поган, у бідáх у гóроді, у бідáх у пустині, у бідáх на морі, у бідáх між лукавими братами;

27. у праці и в журбі, почасту в недосипáнню, в гóлоді и жажді, в постах часто, в хóлоді й наготі.

28. Опріч тóго, що бсторонь, налягає на мене щоденна журбá про всі церкві.

29. Хто знемогає, щоб и я не знемогáв? Хто блазнить-ся, щоб и я не горів?

30. Коли хвалітись треба, то хвалітимусь тим, що від немоци моєї.

31. Бог, Отець Господа нашого Ісуса Христа, будучи благословен на віки, знає, що я не обманю.

32. У Дамаску царський намістник Арееа, стеріг город Дамаскан, хотівши піймати мене;

33. и віконцем у коші спущено мене по стіні, и втік я з рук його.

Голова XII.

Не користь же мені хвалітись. Перейду бо до видіння и одкриття Господнього.

2. Я знаю чоловіка в Христі перед чотирнадцятьма літми, (чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю; Бог знає), такого підхóпленого аж до третєго неба.

3. И знаю такого чоловіка, (чи в тілі, чи без тіла, не знаю; Бог знає,)

4. що був підхóплений у рай, и чув він слова невимовні, що не можна чоловікові промовити.

5. Таким хвалітимусь; собою ж не хвалітимусь, а тільки немощами моїми.

6. Коли бо й схочу хвалітись, не буду безумний: бо

говорітиму правду; та вдержуюсь, щоб хто мене не вважав над те, чим бачить мене або чує що від мене;

7. И, щоб превеликими відкриттями надто не величатись мені, дано мені колючку в тіло, ангела Сатану, нехай бє мене в лице, щоб не величався.

8. Про него трічі Господа благав я, щоб відступів від мене.

9. И глаголав мені: Доволи з тебе благодати моєї: сила бо моя в немоці звершується. Найлюбіще ж оце лучче хвалітись мені немощами моїми, щоб вселілась у мене сила Христова.

10. Тим люблю мені в немоцях, докорах, нуждах, гоненнях, тіснотах за Христа: коли бо я немочний, тоді я сильний.

11. Я зробивсь безумним хвалячись; ви мене примусили; бо треба щоб я був хвалений од вас: нічим бо я негірший од найперших апостолів, хоч я й ніщо.

12. Справді ознаки апостола стались між вами у всякому терпінню, в ознаках, чудесах и силах.

13. Що бо єсть чим вас упосліджено перед іншими церквами? хибá тим, що я

сам не був вам важким? Простіть мені сю кривду.

14. Ось утрете готів я прийти до вас, и не буду важким вам: бо не шукаю вашого, а вас: бо не дітям треба для родителів скарбувати, а родителям для дітей.

15. Мені ж найлюбіщ буде втрачуватись и втрачувати себе за душі ваші; хочь велими вас люблю, то менше я люблений.

16. Нехай же буде так, я не отягчив вас; а будши хитрим, підступом приняв вас.

17. Хибá когó посилáв я до вас и через него покористувався од вас?

18. Ублагáв я Тита, и разом з ним послáв брата. Хибá покористувався чим од вас Тит? Чи не тим же духом ходили ми? не тими ж слідами?

19. Хибá думаете знов, що оправдуємось перед вами? Перед Богом у Христі глаголемо; усé ж, любі, на ваше збудуванне.

20. Боюсь бо, щоб іноді прийшовши не знайшов вас не такими, як хочу и щоб ви не знайшли мене таким якого не хочете: щоб іноді (не було) змагання, зависти,

досáд, свáрок, пересудів, нашептів, пихі, безлáду;

21. щоб, як прийду знов, не принизив мене Бог мій між вами, и щоб не оплакував многих, що перше згрішили, та й покаялись у нечистоті, и блуді, й рóспусті, що ко́ли.

Голова XIII.

Се вже втрете йду до вас. При устах двох свідків абó трох стáне ко́жне слóво.

2. Наперед казав я вам и наперед кажú, мов би був перед вами, вдрúге, и тепér, не будши між вами, пишú до тих, що перше згрішили, и до всіх інших, що, як прийду знов, то не пощаджу:

3. бо ви шукаете в мені доказу глагóлючого в мені Христа, котрий до вас не немочний, а потужний в вас.

4. Бо хоч и роспáто ёго від немоці, та живий він од сили Бóжої. Бо хоч и ми немочні в іóму, та житимемо з ним од сили Бóжої до вас.

5. Саміх себе розбирайте, чи ви в вірі; саміх себе вівідайте. Чи то ж не знаєте себе саміх, що Исус Христóс у вас есть? Хибá тільки, що ви недостóйні.

6. Сподіваюся ж, що зрозумієте, що ми не недостóйні.

7. Молюся ж Бóгу, щоб ви не зробили ніякого зла, не щоб ми хвальними явилися, а щоб ви добре зробили, а ми яко нехвальні буди.

8. Нічого бо не можемо протити правди, а за правду.

9. Радуємось бо, коли ми немочні, ви ж сильні; про се ж и молимося на звершенне ваше.

10. Тим то и не будши між вами, пишу, щоб будши між вами не зробив безощадно

по власті, котру дав мені Господь на збудовання, а не на руйновання.

11. На останок, братте, радуйтеся, звершуйтесь, утішайтесь, те ж саме думайте, мирно живіть, то й Бог любови й миру буде з вами.

12. Витайте одін одного цілуванням святим.

13. Витаяють вас усі святі.

14. Благодать Гóспода Исуса Христа и любов Бóжа, и причасте святого Духа з усіма вами. Амінь.

Друге до Коринтян писано з Филипп Македонських через Тита та Луку.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ГАЛАТ.

Голова I.

Павел апостол (не від людей и не через чоловіка, а через Исуса Христа и Бóга Отця, що воскресів його з мертвих.)

2. и все братте, що зо мною, церквам Галацьким:

3. Благодать вам и мир од Бóга Отця и від Гóспода нашого Исуса Христа,

4. що віддав себе за гріхи наші, щоб збавити нас від сего віку лукавого, по волі Бóга и Отця нашого,

5. котрому слава на віки вічні. Амінь.

6. Дивуюсь, що так скоро одвернулись від покликавшого вас благодаттю Христовою на друге благовісте.

7. Вонó то не друге, та е такі, що вами колотять, и хочуть перевернути благовісте Христове.

8. Та, колиб и ми абó ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анаѐема.

9. Як перше рекли ми, так и тепер глаголю, коли хто благовіствує вам більш того,

що ви прийняли, нехай буде анаеема.

10. Бо чи люде́й я тепе́р впевня́ю, чи Бо́га? чи лю́дям шука́ю вгоди́ти? Бо ко́либ я ще лю́дям угожда́в, то не був би слуго́ю Хри́стовим.

11. Звіща́ю ж вам, бра́тте, що благові́сте, благові́щене від ме́не, не єсть по чоло́віку.

12. Ані бо від чолові́ка не прийня́в я юго́б, ані не навчи́всь, а через одкритте́ И́суса Христа́.

13. Чува́ли бо про житте́ моє́ коли́сь у Жи́дівстві, що без ми́ри гоні́в я це́ркви Бо́жу, та руйнува́в її,

14. и передува́в я в Жи́дівстві пе́ред мно́гими ро́вєсниками наро́ду мого́, бу́дучи аж на́дто ревни́телем отці́вських мо́їх пере́казів.

15. Як же зволи́в Бог, що ви́брав мене́ від утроб́и ма́тери моє́ї, и покля́кав мене́ благода́ттю своє́ю,

16. відкрити в мені́ Си́на свого́, щоб я благові́ствува́в єго́ між погана́ми, то за́раз не ра́дивсь я з ті́лом и кро́вью,

17. ані не ви́йшов у Єру́салім до тих, що були́ апóстолами перш ме́не, а пій-

шов у Ара́вию, та й знов верну́всь у Дама́ск.

18. По́тім чере́з три ро́ки пійшов я в Єру́салім, щоб побачи́тись из Петро́м, и пробу́в у не́го п'ятна́дцять де́нь.

19. Инших же апóстолів я не ви́див, тільки Якова, бра́та Госпо́днєго.

20. Що ж пишú до вас, ось вам пе́ред Бо́гом, що не обма́ню.

21. По́тім ходи́в я в сто́рони Си́рські и Ки́ликійські,

22. був же незна́ний лицє́м це́рква́м Жи́дівським у Хри́сті,

23. а тільки чува́ли, що, гоні́вший нас коли́сь тепе́р благові́ствує́ віру, що коли́сь руйнува́в,

24. и просла́вля́ли у мені́ Бо́га.

Голова́ II.

По́тім, по чотирна́дцяти лі́тах, пійшов я знов у Єру́салім из Варна́вою, взявши з собо́ю й Ти́та.

2. А пійшов я по відкрит-тє́, и предложі́в ім благові́сте, котре́ пропові́дую між погана́ми, тільки на самоті́, значні́шим, щоб чи не ма́рно я ходжу́ або́ ходи́в.

3. Та й Тит, що був зо мно́ю,

яко Грек, не був примушений обрізатись:

4. тільки задля лжебратів, що крадькома ввійшли, щоб підгледіти волю нашу, що маємо в Христі Ісусі, щоб нас піднеболити;

5. котрим також ми ані на годину не поступились корючись, щоб істина благовістя пробувала в вас.

6. Від тих же, що здаються чим бути (які вони колись були, мені байдуже: Бог не дивиться на лице чоловіка;) ті (кажу) що здаються (чим бути,) на мене нічого не наложіли.

7. Ні, протівно, зрозумівши, що звірено мені благовісте необрізання, якож Петрові обрізання:

8. (хто бо допоміг Петрові до апостольства обрізання, допоміг и мені між поганями;)

9. и, пізнавши благодать, дану мені, Яков, та Кіфа, та Іоан, що здавалися стовпами, дали правіці мені та Варнаві на товаришування, щоб ми для поган, а вони для обрізання;

10. тільки щоб ми вбогих памятали, про що и я дбав, щоб се чиніти.

11. Як же прийшов Петр в Антиохію, устав я проти

него в вічі: бо заслужив докору.

12. Перше бо ним прийшли деякі від Якова, він ів з погананами; як же прийшли, таївсь и відлучавсь, боячись тих що були з обрізання.

13. Лицемірили з ним також и інші Жиди, так що й Варнава зведений був лицемірством їх.

14. Та, як побачив я, що вони неправо ходять по євангельській істині, то я сказав Петрові перед усіма: коли ти, будши Жидовином, живеш попоганськи, а не пожидівськи, то на що примушуєш поган жити пожидівськи?

15. Ми по природі Жиди, а не грішники з поган;

16. знаючи, що не оправдується чоловік ділами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, и ми увірували в Ісуса Христа, щоб оправдїтись вірою в Христа, а не ділами закону: бо не оправдїтись ділами закону ніяке тіло.

17. Коли ж шукаючи оправдїтись у Христі, и самі явились грішниками, то чи Христос не служитель гріху? Нехай не буде!

18. Бо коли я знов будую,

що зруйнував, то переступникомъ себе представляю.

19. Я бо через законъ законіві умер, щоб жити Бѣгови.

20. Я роспятий з Христомъ; живу ж уже не я, а живе Христосъ у мені; а що живу тепер у тілі, то живу вірою в Сіна Бѣжого, що полюбив мене и видав себе за мене.

21. Не відкидаю благодати Бѣжої; коли бо через законъ праведність, то Христосъ марно вмер.

Голова III.

Ой ви безумні Галати! хто вас очарував, щоб ви не корілись правді, (ви) котримъ перед очима наперед був прописаний Христосъ, роспятий між вами?

2. Про одне се хочу довідатись од вас: Чи ділами закону прийняли ви Духа, чи слухаючи проповіддю віри?

3. Чи такі ви незмислі? почавши духом, звершуєте тепер тілом.

4. Марно стільки ви терпіли? Колиб тільки марно!

5. Хто подає вам Духа и робить чудеса між вами, чи ділами закону, чи проповіддю віри?

6. Якож Авраамъ вірував у Бѣга, и полічено йому за праведність.

7. Знайте ж, що хто од віри, ті сині Авраамові.

8. Знаючи ж наперед писання, що Бог вірою оправдує поган, благовістїло Авраамові: що в тобі благословляться всі народи.

9. Тимже хто од віри, ті благословенні из вірим Авраамом.

10. Которі ж од діл закону, ті під клятьбою: писано бо: Проклят, хто не встбить у всьому написаному в книзі закону, щоб робити те.

11. А що ніхто законом не оправдується перед Бѣгом, се явно: бо праведний вірою жив буде.

12. Закон же не од віри, та которий чоловік робитиме те, житиме в тому.

13. Христосъ викупив нас од клятьби закону, ставшись за нас клятьбою: (писано бо: Проклят всяк хто висить на дереві.)

14. щоб на поган благословенне Авраамове прийшло в Христі Исусі, щоб обітуванне Духа прийняли ми через віру.

15. Братте, по чоловічи глаголю; одначе чоловічого закону ствердженого ніхто не відкидає, ані додає до него.

16. Авраамові ж віречені обітування и насінню юго.

Не сказано: И насінням, яко про мно́гі, а яко про одно́: И насінню твоєму; що єсть Христос.

17. Оце ж глаголю, що завіту перше ствердженого від Бога про Христа, закон, що постав чотиреста и тридцять літ потім, не нехтує, так щоб обернути в ніщо обітування.

18. Бо коли від закону наслідде, то вже не від обітування; Аврааму ж обітуванням дарував Бог.

19. Що ж тоді закон? Задля переступів додано іогб, доки прийде насінне, котрому обітувано; (и був він) уряджений через ангелів рукою посередника.

20. Посередник же не єсть (посередник) одного, а Бог один.

21. То хибá закон проти обітувань Божих? Нехай не буде! Бо колиб дано закон, що міг би оживляти, то справді від закону була б праведність.

22. Ні, зачинило писання усе під гріхом, щоб обітування од віри Ісус-Христової дане було віруючим.

23. Перше ж приходу віри, під законом стерезено нас зачинених на віру, що мала відкритись.

24. Тим же закон був нам

учителем, (щоб привести нас) до Христа, щоб вірою нам оправдитись.

25. Як же прийшла віра, то вже ми не під учителем.

26. Усі бо ви сині Божі вірою в Ісуса Христа.

27. Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одяглися.

28. Немá Жидовина, ні Грека; немá невільника, ні вільного; немá мужеського полу, ні жєнського: усі бо ви одно́, в Христі Ісусі.

29. Коли ж ви Христові, то ви насінне Авраамове и по обітованню наслідники.

Голова IV.

Глаголю ж: Доки наслідник малоліток, діти не відрізняється від слугі, хоч він и пан усе́го,

2. а єсть під опекунами та доморядниками аж до нарбку отця.

3. Так же й ми, як були малолітками, були підневблені первотинами світу.

4. Як же прийшла повня часу, послав Бог Сіна свого, що родивсь від жєні и був під законом,

5. щоб викупив тих, що під законом, щоб ми прийняли всиновленне.

6. А що ви сині, то послав Бог Духа Сіна свого в серця ваші, що покликуює: Авва, Отче!

7. Тимже вже більш не вільник есі, а син; коли ж син, то й наслідник Божий через Христа.

8. Тільки ж тоді, не знаючи Бога, служили ви тим, що не по природі були богами.

9. Тепер же, знаючи Бога, більше ж будучи пізнані від Бога, як вертаєтесь до немочних та мизерних первотин, котрим знов наново служити хочете?

10. Ви вважаєте на дні, місяці, пори и літа.

11. Боюсь за вас, що може марно працював коло вас.

12. Будьте, як и я: бо и я [такий] як ви, братте, благаю вас. Нічим ви мене не скривдили.

13. Ви ж знаєте, що я у немощі тіла благовістив вам перше.

14. И не погордували ви спокуюсою, що була в тілі моім, ані відопхнули, а як ангела Божого прийняли мене, як Христа Исуса.

15. Якé ж то було блаженство ваше! Свідкую бо вам, що, колиб можна, ви б тоді, вірвавши бчі свої, оддали мені.

16. То чи вже став я вогором вам, говорячи вам правду?

17. Ревнують про вас не добре; а хочуть відлучити вас, щоб ви про них ревнували.

18. Дóбре ж ревнувати всякого часу в доброму, тай тільки, як я приходжу до вас.

19. Діточки мої, (ви,) котрими знов мучусь (перед родинами), доки Христос вобразиться у вас,

20. хотів би я бути у вас сегодні и змінити гóлос мій: бо я в непевности про вас.

21. Скажіть мені, ви, що хочете бути під законом, хибá ви закону слухаете?

22. Пісано бо, що Авраам мав два сині, одного від невольниці, а одного од вільної.

23. Та що був од невольниці, родивсь по тілу, а що од вільної, по обітниці.

24. Се ж иносказанне: се бо два завіти: одін з горі Синаїя, що родить у неволю, котра єсть Агара.

25. Бо Агара, се Синаїя гора в Аравіи, прикладається ж до теперішнього Єрусалиму, и служить з дітьми своїми.

26. А вишній Єрусалим вільний; він мати всім нам.

27. Пісано бо: Звеселісь,

неплідна, що не роджаєш; гукай та покликуй ти, що не мучилась: бо в одинокій багатій дитій, більш ніж у тієї, що має чоловіка.

28. Ми ж, братте, по Ісаку діти обітвання.

29. Та, як тоді, хто родивсь по тілу, гонив тогб, хто по Духу, так и тепер.

30. Тільки ж бо що глаголе писання? Віжени невільницю й сина її: не має бо наслідувати син невільниці з сином вільної.

31. Оце ж, братте, ми не діти невільниці, а вільної.

Голова V.

Увоблі ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, и під ярмо невоблі знов не піддавайтесь.

2. Ось я Павел глаголю вам, що коли ви обрізуетесь, Христос вам нічого не поможє.

3. Свідкую ж знов кожному чоловіку обрізаному, що він не увесь закон чинити.

4. Обернулись ви в ніщо (одійшовши) від Христа, (ви,) що оправдуєтесь законом, од благодати відпали.

5. Ми бо Духом од віри наді праведности ждемб.

6. Бо в Христі Ісусі ні об-

різання нічого не може, ні необрізання, а віра любовью сильна.

7. Ви бігли добре. Хто заборонив вам коритись правді?

8. Сей перекур не від того (приходить,) хто покликав вас.

9. Трощки квасу все місиво квасить.

10. Покладаюсь на вас у Господі, що не думатимете нічого іншого, а хто колотить вами, понесе свій обсуд, хто б він ні був.

11. Я ж, братте, коли ще проповідую обрізання, то чого ще гонять мене? Тоді обернеться в ніщо поблазнь хреста.

12. Ой коли б відсічено тих, що колотять вами!

13. Ви бо, братте, покликани на волю; тільки щоб воля ваша не була причиною (до гріха) тілу; а любовью служіть один одному.

14. Увесь бо закон в одному слові сповняєть ся: Люби ближнього твого, як себе самого.

15. Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то гледіть, щоб не були пожерті один від одного.

16. Глаголю ж: Духом ходіть, и хотіння тілесного не звёршуйте.

17. Бо тіло бажає (того що) проти Духа, а Дух, (що) проти тіла, се ж одно другому противиться, щоб не, що хочете, те робили.

18. Коли ж водитесь Духом, то ви не під законом.

19. Явні ж діла тілесні; оце вони: перелюб, блуд, нечистота, розпуст,

20. идолослуженне, чарування, ворогування, сваря, ненависть, гнів, суперечки, незгода, ересі,

21. зависть, убийство, п'янство, бенкеті и такє інше. Се наперед глаголю вам, яко ж и наперед глаголав, що хто такє робить, ті царства Божого не наслідять.

22. А овоц духа: любов, радощі, мир, довготерпінне, добрість, милосерде, віра,

23. тихість, вдержливість. На таких нема закону.

24. А которі Христові, ті роспjali тіло с страстьми и хотіннем.

25. Коли Духом живемо, Духом и ходімо.

26. Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи и один одному завидуючи.

Голова VI.

Братте, хоч и впадє чоловік у якє прогрішенне, ви,

духовні, направляйте такого духом тихости, доглядаючи себе, щоб и тобі не бути спокупеним.

2. Один одного тягарі носіть, и так сповняйте закон Христов.

3. Коли бо хто думає, що він що єсть, бвши нічим, сам себе обманює.

4. Діло ж своє нехай випробує кожен, тоді хвалу в собі матиме, а не в іншому.

5. Кожен бо свій тягар нестиме.

6. Нехай же ділиться той, хто учітьс я слова з тим хто навчає всго доброго.

7. Не обманюйте себе: З Бога насміятис не можна: що бо чоловік сіє, те й жатиме.

8. Бо хто сіє тілу своєму, од тіла жатиме зотлінне; а хто сіє духу, од духа пожне життє вічне.

9. Добре ж роблячи, не вниваймо: свог бо часу своє жатимем не ослабиваючи.

10. Тим же оце, доки час маємо, робімо добро всім, а найбільш товаришам по вірі.

11. Бачите, який великий лист написав я вам своєю рукою.

12. Которі хочуть хвалитис по тілу, ті примушу-

ють вас обрізуватись, тільки щоб за хрест Христів гонимим ім не бути.

13. Бо й ті що обрізались и самі закону не додержують, а хочуть, щоб ви обрізувались, аби в вашому тілі хвалитись.

14. Мені ж не доведі (Божі) хвалитись (чим небудь,) тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, котрим мені світ росп'ято, а я світові.

15. У Христі бо Ісусі ні обрізання нічого не може, ні необрізання, а нове створіння.

16. И котрі по правилу с'єму живуть, мир на них и м'якість и на Израїлі Божому.

17. На останок, нехай ніхто не завдає мені журби; бо я рани Господа Ісуса на тілі моїм ношу.

18. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з д'ухом вашим, браттє. Амінь.

До Галат писано зь Риму.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЄФЕСЯН.

Голова І.

Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, до святих у Єфесі и до вірних у Христі Ісусі:

2. Благодать вам и мир од Бога Отця нашого и Господа Ісуса Христа.

3. Благословен Бог и Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким благословеннем д'уховним на небесах у Христі,

4. якож вибрав нас у йому перед оснуванням світу, щоб бути нам святим и непорочним перед ним у любови,

5. наперед назначивши нас

на всиновлення собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння свого,

6. на похвалу славної благодати своєї, котрою обдарував нас в своїм улюбленім,

7. в котрому маємо збавлення кров'ю його и оставлення гріхів по багатству благодати його,

8. котру намножив нам у всякій премудрості и розумі,

9. обявивши нам тайну воли своєї по благоволенню своєму, котру перше постановив у собі,

10. щоб у порядкуванні сповнення времєн зібрати

все в Христі, те, що на небесах, и те, що на землі,

11. у тому, в котрому и ми наслідниками зробилися, б́вши наперед призначені по задуму того, хто чинить усє по раді волі своєї,

12. щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хвалєнне слави його;

13. и в котрому и ви (впевнілись,) почувши сл́во правди, благовісте спасєння вашого, и вкотрего увірувавши, ви запечатані Духом обітвання святим,

14. котрий єсть задаток насліддя нашого на віку придбаного, в похвалу слави його.

15. Того й я, ч́вши про вашу віру в Господа Исуса и люббв до всіх святих,

16. не перестаю дякувати за вас, рблячи спомин про вас у молитвах моїх,

17. щоб Бог Господа нашого Исуса Христа, Отець слави, дав вам духа премудрости и відкриття на познанне його,

18. просвічені б́чі серця вашого, щоб зрозуміли ви, що за впованне покликую його, и що за багáцтво славного насліддя його в святих,

19. и що за безмірне величче сили його в нас, котрі

віруємо, по дійству превеликої потуги його,

20. котру вдіав у Христі, воскресивши його з мєртвих и посадивши по правіці в себе на небесах,

21. вище всякого начальства, и власти, и сили, и панування, и всякого імени, названого не тільки в сєму віку, та й у б́дучому,

22. и все покорив під н́ги його, и дав його я́ко ѓлову над усім у цєркви,

23. котра єсть т́ло його, п́вня того, хто сповняє все у всєму.

Голова II.

И вас (оживив,) що були мєртві провинами и гріхами вашими,

2. в котрих колись ходили по віку світу сєго, рбом князя власти воздушної, духа, що тепєр орудує в си́нах перебору,

3. між котрими и ми всі жили колись у хотінню т́ла нашого, чинивши волю т́ла и думок, и були по природі дїтьми гніва, як и інші.

4. Бог же, багáтий на милость, по превеликій люббві своїй, котрою полюбив нас,

5. и нас, мєртвих провин-

нами, оживів укупі з Христом: благодаттю ви спасені,

6. и воскресів з ним, и дав нам сидіти вкупі на небесних (місцях) у Христі Ісусі,

7. щоб показав у віках грядущих безмірне багатство благодати своєї блягостю до нас через Ісуса Христа.

8. Благодатю бо ви спасені через віру; и се не од вас: Божий дар;

9. не від діл, щоб ніхто не хвалівся.

10. Іого бо ми твориво, сотворені в Христі Ісусі на добрі діла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили.

11. Тим же спомінайте, що ви (булі) колись погане в тілі, звані необрізаннем від рекомого обрізання, у плоті рукотвореного;

12. що були ви того часу без Христа, відчужені від громади Израїлевої и чужі завітові обітування, не маючи надії и безбожні в світі.

13. Тепер же в Христі Ісусі ви, що були колись далеко, стали близькі кровью Христовою.

14. Він бо мир наш, що зробив з обох одні, и розвалив середню перегорбдню стіну;

15. вражду тілом своїм, за-

кон заповідей наукою обернув у ніщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, рблячи мир,

16. и примирити з Богом обох ув одному тілі хрестом, убивши ворогування на нѐму;

17. и прийшовши благовістив мир вам далеким. и близьким,

18. тим що через іого маємо приступ обѐ в одному Дусі до Отця.

19. Тим-же оцѐ вже ви більш не чужі и захожі, а товариші святим и домашні Божі;

20. збудовані на підваляні апостолів и пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос;

21. на котрому вся будівля докупи спбена ростѐ в церкву святу в Господі.

22. На нѐму й ви збудуетесь на осѐлю Божу Духом.

Голова III.

Того ради й я Павел вязник Ісус-Христів за вас поган,

2. коли ви чували про служенне благодати Божої, даної мені між вами,

3. що одкриттѐм обьявилась мені тайна (якож перше я написав коротко,

4. з того можете читаючи

зрозуміти розум мій у тайні Христовій,) коліна мої перед Отцем Господа нашого Ісуса Христа,

5. котра в інших родах не об'явилась синам чоловічим якож тепер відкрилась святим його апостолам и пророкам Духом,

6. що погане також наслідники, тілесники и спільники обітвання його в Христі через благовісте,

7. котрому став я служителем по дару благодати Божої, даної мені по дійству сили його.

8. Мені, меншому всіх святих дана ся благодать, благовістити між поганам про недосліджене багатство Христове,

9. и з'ясувати всім, що се за спільність тайни, закритої од віків у Бозі, що створив усє Ісусом Христом,

10. щоб об'явилась тепер князівствам и силам на небесах через церкву усяка премудрість Божя,

11. по вічньому постановленню, котре зробив у Христі Ісусі, Господі нашому,

12. в котрому маємо сміливість и приступ у надії через віру його.

13. Тимже благаю вас не смутитись горем моім про вас, котре єсть слава ваша.

14. Того ж то приклоняю

15. від котрого всяка отчина на небесах и на землі звється,

16. щоб дав вам по багатству слави своєї отвердитись сілою через Духа його у нутрянному чоловіку,

17. щоб Христос вселився вірою в серця ваші, щоб ви закоренившись и оснувавшись у любови,

18. могли зрозуміти з усіма святими, що такє ширина, и довжина, и глибина, и висота,

19. и зрозуміти любов Христову, що перевиспує (всякий) розум, щоб сповнілись усякою повнею Божою.

20. Тому ж, хто може зробити геть більш над усє, чогó прбсимо або думаємо, по силі, що дійствує в вас,

21. тому слава в церкві в Христі Ісусі по всі роди на віки вічні. Амінь.

Голова IV.

Благаю ж оцє вас я, вязнік у Господі, ходіти достойно покликую, яким вас покликано,

2. з усякою смирнотою й тихостою, з довготерпівиво-

стю терплячі один одного в любові,

3. стараючись держати єдиненне духа в мирному союзі.

4. Одно тіло и один дух, якож и покликані в одній надії вашого покликання,

5. один Господь, одна віра, одно хрищенне,

6. один Бог и Отець усіх, що над усіма и через усіх и в усіх вас.

7. Кожному ж з нас дана благодать по мірі дарування Христового.

8. Тимже глаголе: Зійшовши на висоту полонів еси полонь, и дав дари людам.

9. (А те (слово) зійшов, що ж воно (значить,) коли не те, що перш зійшов у найнищі сторони землі?

10. Хто зійшов додбу, се той, що й зійшов вище всіх небес, щоб сповнити все.)

11. И він настановив інших апостолами, а інших пророками, а інших благовістниками, а інших пастирями та учителями,

12. на звершенне святих, на діло служення, на збудування тіла Христового,

13. доки дійдемо всі до з'єдинення віри и познання Сіна Божого, до чоловіка звершеного, до міри зросту сповнення Христового,

14. щоб більш не бути малолітками, хвилюючись и кїдаючись від усякого вітру науки, в омані людській, у лукавстві до підступного заблуду,

15. а ходячи поправді в любові помножаймо все в того, котрій єсть голова, Христос,

16. котрого все тіло зложено и звязано всякою увяззю спроміги по дійству, (яке є) в мірі кожної часті, робить зрост тіла на збудування самого себе в любові.

17. Се ж оце глаголю и свідкую в Господі, щоб вам більш не ходіти, якож и інші погане ходять у суєті ума свого,

18. оморочені мислями, відчужені від життя Божого через невіжество, що єсть в них, через окаменінне серцець їх.

19. Вони, зробившись безчувствєнними, оддали себе ропусту, щоб робити всяку нечистоту в зажерливості.

20. Ви ж не так познали Христа:

21. коли ж бо чули іого и в іому навчилися, що істина в Исусі,

22. щоб відложити вам по першому життю давнього чо-

ловіка, що тліє в похотях лугавих,

23. а обновляйтесь духом ума вашого,

24. та й одягніться у нового чоловіка, створеного по Божу в праведности и святости правди.

25. Тим-же, відкинувши лож, говоріть правду кожен до ближнього свого: бо ми один одному члени.

26. Гнівайтесь та й не грішіть: нехай сонце не заїде у гніві вашому.

27. Ані давайте місця дияволу.

28. Хто крав, більш не крадь, а лучче працєю, роблячи руками своїми добре, щоб мав що подати тому, хто в нуді.

29. Всяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, що годиться на збудування віри, щоб поділою благодать тим, хто чує.

30. И не засмучуйте Духа святого Божого, котрим ви запечатані в день вікуму.

31. Усяка гіркість, и гнів, и ярость, и крик, и лайка нехай зникне од вас из усім лихим.

• 32. Бувайте ж один до одного добрі, милосерні, про-

щаючи один одному, якож и Бог у Христі простів вам.

Голова V.

Оце ж будьте послідувателями Божими, як любі діти, 2. и ходіть у любові, якож и Христос улюбів нас и оддав себе за нас на жертву и на посвят Богу, у солідкі пахоші.

3. Блуд же и всяка нечистота або зажерливість нехай и не згадується між вами, як подобає святим,

4. ні бессором и дурні слова, або жарти и неподобіє; а лучче дякування.

5. Се бо знайте, що ні один блудник, або нечистий, або зажерливий, котрий єсть идолослужитель, не має наслідя в царстві Христа и Бога.

6. Нехай ніхто не зводить вас марними словами, бо за се приходить гнів Божий на синів непокірних.

7. Не бувайте ж спільниками їх.

8. Ви бо були колись тьмою, тепер же (ви) світло в Господі: ходіть же яко діти світла:

9. (бо овоц духа у всякій доброті и праведности и правді.)

10. допевняючись, що єсть угодне Б́гови.

11. И не пристава́йте до неплідних діл тьми, а лүче ж винуйте їх.

12. Що бо діється по́тай у них, со́ромно й казати.

13. Усе ж, обвинувачене від світла виявляється: все бо виявлене єсть світло.

14. Того ж то глаго́ле: Уста́нь, со́нний, и воскресни з ме́ртвих, то й освітити тебе́ Хри́стос.

15. Гледіть же, як би вам о́глядно ходіти, не я́ко немудрі, а я́ко мудрі,

16. викуплюючи час, бо дні лихі.

17. Тим-то не бува́йте нерозумними, а розумійте, що єсть Б́жа во́ля.

18. И не впива́йтесь ви́ном, бо в іо́му ро́спуст, а сповна́йте себе́ Дү́хом,

19. бесідуючи між собою́ пса́льмами, та гі́мнами, та піснями́ духо́вними, співа́ючи та ви́граючи́ в серця́х ва́ших Господе́ві,

20. дякуючи вся́кого часу́ за все в імя́ Го́спода на́шого Иису́са Хри́ста Б́гови и Отце́ві,

21. ко́рючись оди́н одному́ в страху́ Б́жим.

22. Жі́нкі, ко́ряться свої́м чолові́кам, як Господе́ві,

23. тим що чолові́к-голова́ жі́нки, як и Хри́стос голова́ це́ркви, и він спа́ситель ті́ла.

24. А як це́рква ко́риться Хри́сту, так и жі́нкі свої́м чолові́кам у все́му.

25. Чолові́ки, любіть свої́х жі́нок, як и Хри́стос полю́бив це́ркву, и себе́ ви́дав за не́ї,

26. щоб освя́тити її, очи́стивши купі́ллю води́ у сло́ві,

27. щоб поста́вити її пе́ред собою́ сла́вною це́рквою, що не ма́є пля́ми або поро́ку або чо́го тако́го, а щоб була́ свята́ и непоро́чна.

28. Так му́сять чолові́ки любіти свої́х жі́нок, як свої́ ті́ла: хто бо любіть свою́ жі́нку, себе́ само́го любіть.

29. Ніхто́ бо ще ніко́ли ті́ла сво́го не знена́видів, и го́дує и гріє іо́го, я́кож и Го́сподь це́ркву:

30. тим що ми чле́ни ті́ла іо́го, від ті́ла іо́го и від ко́сте́й іо́го.

31. Того́-то поки́не чолові́к ба́тька сво́го и ма́тір, и при́гьрнеться до жі́нки сво́єї, и бу́дуть у дво́х одно́ ті́ло.

32. Та́йна се вели́ка, я ж глаго́лю що до Хри́ста и до це́ркви.

33. Одна́че и ви по одному́

кожен своєю жінку так нехай любить, як і себе, а жінка нехай боїться свого чоловіка.

Голова VI.

Діти слухайте своїх родителів у Господі: се бо по правді.

2. Поважай батька твого і матір: се перша заповідь в обітванні:

3. щоб добре тобі було і був ти довголітній на землі.

4. И ви, батькі, не роздрознюйте дітей своїх, а зрощуйте їх у науці і напам'яню Господньому.

5. Слуги, слухайте панів по тілу с страхом і трепетом, у простоті серця вашого, якож і Христа,

6. не перед очима тільки служачи, яко чоловікоутгодніки, а яко слуги Христові, чинячи волю Божу од душі,

7. з охотою служачи, як Господу, а не як людям,

8. знаючи, що кожен, хто зробить що добре, прийме те від Господа, чи то невільник, чи вільний.

9. И ви, пані, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізбу, знаючи, що і вам самим і їм єсть Пан на небесах, і вважання на лице нема в него.

10. На останок, братте моє, кріпиться в Господі і в потузі сили його.

11. Одягніться у всю зброю Божу, щоб змогли ви стояти проти хитрощів диявольських.

12. Бо наша боротьба не з тілом і кров'ю, а з князівствами, і з властями і з миродержителями тьми віку сего, з піднебесними духами злоби.

13. Того-то прийміть усю зброю Божу, щоб змогли встояти в день лютий і, все зробивши, стояти.

14. Стійте ж оце, підпрезавши поясниці ваші правдою і одягнувшись у броню праведности,

15. и обувши ноги в готовість благовіствування миру,

16. над усє ж узївши щит віри, котрим здолієте всі розпалені стріли лукавого вгасити;

17. и шолом спасєння візьміть и меч духовний, котрий єсть слово Боже.

18. Всякою молитвою и благаннем молячись всякого часу духом и в сєму пильуйте в усякому терпінню и благанню за всіх святих,

19. и за мене, щоб мені да-

но слóво на відкривання уст моїх, щоб сміливо об'являти тайну благовістя;

20. ію́г ж я й посёл у кайда́нах, щоб у нёму був сміливий, я́кже подоба́є мені глаго́лати.

21. А щоб и ви зна́ли про мене, що я роблю́, усé ска́же вам Тихи́к, любий брат и вірний слуга́ в Го́споді,

22. котро́го я й посла́в до вас, щоб ви зна́ли про на́ші спра́ви, и щоб він утіши́в серця́ ва́ші.

23. Мир бра́ттю и любóв з вірою від Бо́га Отця́ и Го́спода Иису́са Христа́.

24. Благода́ть з усіма́, хто любить Го́спода на́шого Иису́са Христа́ в незотлі́нню. Амінь.

До Єфесян писано з Риму через Тихика.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИПЯН.

Голова́ I.

Павел да Тимо́еї, слуги́ Иису́са Христа́, до всіх свя́тих у Христі Иису́сі, що в Фили́пах, з єпіско́пами и дияко́нами:

2. Благода́ть вам и мир від Бо́га, Отця́ на́шого, и Го́спода Иису́са Христа́.

3. Дя́кую Бо́гу мо́єму при вся́кому спо́міні про вас,

4. (за́всіди в ко́жній моли́тві мої́й за всіх вас з радо́щами мо́лячись,)

5. за товаришу́вання ва́ше в благові́сті від пе́рвого дня й до́сі,

6. впевни́вшись про те, що хто розпо́чав у вас до́бре ді-

ло, зве́ршуватиме аж до дня Иису́са Христа́.

7. Я́кже пра́ведно єсть мені се ду́мати про всіх вас, тим що ма́ю вас у се́рці и у вязни́ці мої́й и в оборо́ні и в утве́рженню благові́стя, вас усі́х, спі́льників мої́х благода́ти.

8. Бог бо мені свідо́к, як я люблю́ усі́х вас по ми́лости Иису́с-Христóвій.

9. И про се мо́люсь, щоб любóв ва́ша ще більш та й більш достаткува́ла у ро́зумі и в уса́кому чу́тті,

10. щоб допевни́тись вам, що лу́чче и щоб бу́ли чи́сті и непору́шені в день Христа́,

11. сп'овнені овощами праведности через Исуса Христа на славу и хвалу Божу.

12. Хочу ж, щоб ви, брате, зрозуміли, що те, що сталося мені, більш на користь благовістя вийшло.

13. Так що кайдани мої в Христі обявилися у всім судищі и по всіх інших (місцях.)

14. и більше братів у Гбсподі упевнівшись кайданами моїми, ще більш осмілились безстраху глаголати слово.

15. Деякі з зависти та перекору, а інші з доброї волі проповідують Христа,

16. Інші з перекору проповідують Христа, не щіро, думаючи завдати горя кайданам моїм,

17. а другі з любови, знаючи, що я за оборону благовістя (в кайданах) лежу.

18. Що ж бо? тільки все такі, чи для віду, чи по правді, Христос проповідується; и я сим радуюсь и радуватимусь.

19. Знаю бо, що се обернеться на моє спасенне вашою молитвою и поміччю духа Исуса-Христового,

20. по дожданню и надії моїй, що ні в чому не осоромлюсь, а з усією сміли-

востю, як завжди, так и тепер звеличиться Христос у тілі моїм, чи то життєм, чи то смертю.

21. Бо життє мені Христос, а смерть надбанне.

22. Коли ж жити мені тілом, се мині овець діла, то що й вибрати, не знаю.

23. Тісно бо мені від обох, маючи бажанне розв'язатись (из тілом,) та з Христом бути: багато бо вонό лучче.

24. А щоб пробувати в тілі, се нужніщ ради вас.

25. И певно знаю, що зістанусь (у тілі) и пробуватиму с усіма вами на вашу користь и радість віри,

26. щоб ваша похвала много достаткувала в Христі Исусі, як прийду знов до вас.

27. Тільки достойно благовістя Христового живить, щоб, чи я прийду та побачу вас, чи то й не буду між вами, почув про вас, що стоїте в одному дусі, и однією душею б'оретесь за віру євангельську,

28. и не жахаючись ні в чому від противників; се ім'явний знак погібели, а вам спасення, и воно від Бога.

29. Бо вам дано, що до Христа, не тільки в него

вірувати, та задля не́го й стражда́ти,

30. ма́ючи ту ж боротьбу́, яку в мені́ віділи, и тепе́р чу́єте про ме́не.

Голова́ II.

Ко́ли ж оце́ (є) утіше́нне в Христі́, або́ яка́ одра́да лю́боби, ко́ли (є) яка́ спі́льність Ду́ха, ко́ли (є) яка́ ми́лость и милосе́рде,

2. то сповні́ть мою́ ра́дість, щоб одна́ково ду́мали, одну́ лю́бов ма́ючи, оди́н дух и оди́н ро́зум.

3. Нічо́го (не ро́блячи) перекоро́м або́ з ма́рної сла́ви; а сми́рним ро́зумом оди́н одно́го вважа́ючи більши́м се́бе.

4. Не про сво́є ко́жен, а тако́ж про дру́того (спра́ви) ко́жен дба́йте.

5. Так бо неха́й ду́мається у вас, як и в Христі́ Иису́сі,

6. котри́й, бу́вши в обра́зі Бо́жому, не вважа́в хижа́цтвом бу́ти рiвним Бо́гу;

7. тiльки ж ума́лив себе́, прийма́вши вид слуги́, бу́вши в подоби́ чоло́вічому,

8. и здава́вшись ви́дом, яко́ чоло́вік, прини́зив себе́, бу́вши слухня́ним аж до сме́рти, сме́рти ж хре́стної.

9. Тимже и Бог його́ висо́ко

возні́с, и дав йому́ и́мя, більше́ вся́кого і́мени,

10. щоб в и́мя Иису́сове при́клоні́лось уся́ке колі́но що́ на не́бі, и на землі́, и під землі́ю,

11. и щоб уся́кий язiк визна́вав, що́ Госпо́дь Иису́с Хри́стос у сла́ву Бо́га Отця́.

12. Тимже, лю́бі мої́, яко́ж за́всiди слухали ви мене́ не тiльки як се за мого́ по́биту між ва́ми а и тепе́р ще́ більш за мої́м непобитом, ис стра́хом и тре́петом про сво́є спа́сенне дба́йте.

13. Бог бо се ро́бить у вас, щоб и хоті́ти (вам) и ро́бити по (і́ого) вподо́бі.

14. Усе́ ро́біть без наре́кання и розби́рання,

15. щоб ви бу́ли безви́нними и чи́стими, дітьми́ Бо́жими непорочними́ се́ред лука́вого и розворотно́го ро́ду, що́ між ни́ми ви сия́єте як світи́ла в сві́ті,

16. держа́чі (пе́ред ни́ми) сло́во життя́, на похва́лу ме́ні в де́нь Хри́стів, що́ не ду́рно ходи́в я, ані́ ду́рно працю́вав.

17. Та хоч и прино́сять ме́не в же́ртву и служе́нне ві́ри ва́шої, я (тим) ра́дуюсь и веселю́сь из усі́ма ва́ми.

18. Тим же са́ми́м и ви

ра́дуйтеся и веселі́ться зо мно́ю.

19. Упова́ю ж в Го́споді Ісусі незаба́ром послати до вас Тимофе́я, щоб и мені ра́дити душе́ю, довідавшись про вас.

20. Ні́кого бо не ма́ю рівно́го (іо́му) душе́ю, щоб (так) щі́ро дбав про вас.

21. Усі́ бо сво́го шука́ють, а не Ісус-Хри́стового.

22. Ви ж до́свід іо́го зна́єте: тим що як ба́тькові дити́на так він служі́в зо мно́ю в благові́сті.

23. Сё́го ж о́це на́діюсь посла́ти за́раз, ско́ро тільки дові́даюсь, як воно́ бу́де зо мно́ю.

24. Ма́ю ж на́дію в Го́споді, що й сам ско́ро при́йду́.

25. Вважа́в же я потрі́бним посла́ти до вас Спафроді́та, бра́та и това́риша мо́го в пра́ці и боротьбі́, а ва́шого посла́ и слугу́ в потрі́бі мо́й.

26. Яко́ж бо жада́в (ба́чити) всіх вас и тужі́в тим, що ви чу́ли, що він незду́жав.

27. Бо и пездужав ма́ло що не до сме́рти, та Бог поми́лував іо́го, не іо́го ж тільки, та й мене́, щоб не було́ мені́ сму́тку на сму́ток.

28. О́це ж скорі́щ посла́в я іо́го, щоб ви, побачивши іо́го

знов, зраді́ли, та й я ме́нше мав сму́тку.

29. При́йміть же о́це іо́го в Го́споді з уся́кими ра́дощами, и такі́х держі́ть у пова́зі:

30. тим що він за ді́ло Хри́сто́ве був бі́лизько сме́рти, не дба́ючи про сво́є життє́, аби́ сповнити́ недо́ста́ток служе́ння ва́шого мені́.

Голова́ III.

На оста́нок, бра́тте мо́є, ра́дуйтеся у Го́споді. Те ж са́ме писати́ вам мені́ не проті́вно, для вас же пе́вно.

2. Остерегайте́ся соба́к, остерегайте́ся лихі́х робі́тників, остерегайте́ся відрі́зання.

3. Ми бо обрі́занне́, котórí ду́хом Бо́гу служимо́, и хва́лимось в Ісусі Хри́сті, а не в ті́лі на́діємось.

4. Хоч и я ма́ю та́кож на́дію в ті́лі. Ко́лі хто інши́й ду́має на́діятись у ті́лі, то я тим бі́льш.

5. Обрі́заний вóсьмого́ дня, з ро́ду Изра́їлевого, з ко́ліна Вениа́миного, Євре́їн з Євре́їв, по зако́ну Фарисе́й,

6. по ре́вности гоні́в я це́ркву, по пра́ведности зако́нній непорóчен.

7. Та що було мені надбанням, те вважаю я за втрату ради Христа.

8. Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа мого, ради котрого я все втерів, и вважаю все за сміття, аби придбати Христа,

9. та й явитись у ньому, не маючи моєї праведности, що від закону, а (маючи) ту, що вірою Христовою (здобувається), праведність від Бога у вірі,

10. щоб розуміти його, и силу воскресіння його, и спільність мук його, приподоблюючись смерті його,

11. аби тільки досягнути до воскресіння мертвих.

12. Не тим щоб уже я досяг, або вже був звершений; гоню ж, чи не досягну того, за що и Христос Ісус досяг мене.

13. Братте, я про себе не думаю, що я вже досяг; одно ж (роблю,) забуваючи вже те що позаду, и сягаючи по те, що спереду,

14. біжу до мети по нагороду вишнього поклику Божого в Христі Ісусі.

15. Скільки оце (нас) звершених, се думаймо, и коли

що инакше думаєте, то й се Бог вам відкриє.

16. Тільки ж (те,) до чого ми досягли; (єсть) одним правилом жити и те саме думати.

17. Приподоблюйтесь до мене, братте, и вважайте хто так ходить, акиж маєте за взір нас.

18. (Многі бо ходять, про котрих не раз говорив я вам, тепер же й плачучи говорю, про ворогів хреста Христового,

19. котрим кінець погібель, котрим Бог черево, а слава в соромі їх, котрі про земне думають.)

20. Наше бо життя єсть на небесах, звідкіля ждемо и Спасителя, Господа нашого Ісуса Христа, котрий переобразить тіло смирення нашого, щоб було подібне тілу слави його, по дійству, котрим зможе и покорити собі все.

Голова IV.

Тим же, братте моє любе и жадане, радосте и вінче мій, стійте так у Господі, любі.

2. Благаю Євودیю, благою и Синтіхію, щоб однаково думали в Господі.

3. Благаю й тебе, щірий товаришу, помагай ім, що

працювали в благовіствуванні зо мною, и з Кліментом, и з іншими помічниками моїми, котрих імення в книзі життя.

4. Радуйтеся завжди в Господі, и знов кажу: радуйтеся.

5. Тіхість вашу нехай зрозуміють усі люде. Господь близько.

6. Не журіться нічим, а у всім молітвою и благоданнем з подякою нехай обявляються прошення ваші перед Богом.

7. И мир Божий, що вище всякого розуму, нехай хоронить серця ваші и мислі ваші в Христі Ісусі.

8. На останок, братте, що правдиве, що чесне, що праведне, що чисте, що любе, що хвалібне, коли (є в чому) яка чеснота и коли (є) яка похвала, про се помисляйте.

9. Чого ви и навчилися, и прийняли, и чували, и видали в мені, те чиніть, то Бог миру буде з вами.

10. Зрадів же я в Господі вельми, що вже раз згадали дбати про мене; ви ж бо й дбали, та не мали догідного часу.

11. Не задля недостатку

глаголю: я бо навчивсь, що маю, тим и вдовольнятись.

12. Умію и смиритися, умію й достаткувати: усюди и у всім навчивсь, и насищатися, и голодувати, и достаткувати и недостатков терпіти,

13. Все здолію в Христі, що мене покрепляє.

14. Одначе добре ви зробили, що приймаєте участь у моєму горю.

15. Знаєте ж и ви, Филип'яне, що в почині благовіствування, як вийшов я з Македонії, ні одна церква не пристала до мене що до давання й приймання, тільки ви одні.

16. Бо и в Солунь раз и вдруге прислали ви на мою потріб.

17. Не то щоб я шукав дару а шукаю овощу, що намножується на користь вашу.

18. Приймав же я все и достаткую. Сповнівся, прийнявши від Єпафродита послане од вас, солодкі пахоці, жертву приятну, угодну Богу.

19. Бог же мій нехай сповнить усяку потріб вашу, по багатству своєму в славі, в Христі Ісусі.

20. Бóгу ж и Отцéві нáшому сла́ва на віки вічні. Амінь.

21. Витáйте всякого свято́го в Христі Исусі. Витáють вас браті́, що зо мно́ю.

22. Витáють вас усі святі́, а найбільш котóрі з Кéсаревого дóму.

23. Благодáть Гóспода нáшого Исуса Христа́ з усіма́ вами. Амінь.

До Филиппян писано з Риму через Епафродита.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОЛОСЯН.

Голова́ I.

Пáвел, апóстол Исус-Хри́ста́ во́лею Бóжою, да Тимо́е́й брат,

2. до святі́х и вірних браті́в у Христі́, що в Колóсах: Благодáть вам и мир од Бóга, Отця́ нáшого, и Гóспода Исуса Христа́.

3. Дя́куємо Бóгу и Отцéві Гóспода нáшого Исуса Христа́, мо́лячись всякого часу́ за вас,

4. почу́вши про віру ва́шу в Христі́ Исусі и любóв, що ма́єте до всіх святі́х,

5. задля́ наді́, що злóжена для вас на небеса́х, про яку́ ви чу́вали пéрше в слóві пра́вди благові́стувáння,

6. що прийшло́ до вас, я́кож и до всёго́ світу, и да́є о́воц, я́кож и в вас, від то́го дня, як ви почу́ли и

зрозуміли благодáть Бóжу в пра́вді,

7. я́кож и навчили́сь од Епа́фра, любого нáшого това́риша слугі́, котрій єсть вірний служі́тель Хри́стів, за вас,

8. котрій и я́вив нам ва́шу любóв у ду́сі.

9. Того́- то й ми, від то́го дня, як почу́ли, не переста́ємо за вас мо́литись и про́сити, щоб ви сповні́лись розумі́нем во́лі іо́го у всякій премудро́сти и рóзумі духо́вному,

10. щоб ході́ти вам досто́йно пéред Гóсподом у вся́кому догóджуванню, и у вся́кому дóброму ді́лі принóсячи о́воц и ростучі́ в розумі́нню Бóга,

11. крі́пшаючи уся́кою сі́лою по поту́зі сла́ви іо́го на

всьяке видержуванне и довготерпінне з радощами,

12. дякуючи Отцеві, котрій зробив нас достойними спільности в насліддю святих у світаі,

13. котрій збавив нас од вла́сти тьми и переніс у царство Сїна любви своєї,

14. в котро́му ма́ємо ви́куп кро́вью іо́го и прощє́нне гріхів.

15. Котрій єсть образ невидімого Б́ога, перворідень уся́кого твóрива.

16. Бо ним сотворєне все, що на небеса́х и що на землі, видіме й невидіме, чи престóли, чи панства, чи князівства́, чи вла́сті: все ним и для не́го сотворєне.

17. Він єсть перш усе́го, и все в нє́му стоїть.

18. И він голова́ тілу и цє́ркві, він початок, перворідень з мє́ртвих, щоб у все́му іо́му передувати.

19. Бо зво́лів (Отєць,) щоб у нє́му вселїлась уся́ пóвня,

20. и щоб через не́го поєднати все с со́бою, примирївши кро́вью хрєста́ іо́го, через не́го, чи то земне́, чи то небєсне.

21. И вас, що бу́ли ко́лись відчуженими и ворогували думкою у лука́вих діла́х, тепєр же примирїв

22. у тілі плóти іо́го смє́ртю, щоб поставити вас святими и непорóчними и непо́винними перєд со́бою,

23. ко́ли оцє пробу́єте в вірі оснóвані и тверді, и неподвїжимі в упованні благові́стя, котрє чу́ли проповїдуване усє́му твóриву піднебє́сному, котро́му став я Пáвел служїтелем.

24. Тепєр раду́юсь у страданнях мої́х за вас, и доповняю недостáток горювання Хрїсто́вого у тілі мо́ім (смє́ртному) за тіло іо́го, котрє єсть цє́рква,

25. котрби́ став я слуго́ю по доморядництву Б́ожому, да́ному мені про вас, щоб сповніти слóво Б́оже,

26. та́йну закриту од вікїв и од рóдів, тепєр же я́влену святи́м іо́го,

27. котрї́м Бог зво́лів обя́вити, якє бага́цтво сла́ви та́йни сїєї між погáнами, котрє єсть Хрїсто́с в вас, надїя сла́ви,

28. котро́го ми проповїдуємо, наставляючи ко́жного чоловіка всья́кої премудрости, щоб нам предстáвити ко́жного чоловіка звє́ршеного в Хрїсті Исусі.

29. У чому́ й працію во́юючи сї́лою є́го, що ору́дує в мені потужно.

Голова II.

Хочу оцѣ, щоб ви знали, яку велику боротьбу маю за вас и за Лаодичан и за тих, що не бачили обличчя мого в тілі,

2. щоб утішились серця їх, з'єднавшись у любові и на всяке багатство повної певности розуму на познання тайни Бога и Отця и Христа,

3. в котрому всі скарби премудрости и розуму заховані.

4. Се ж глаголю, щоб хто не обманів вас у суперечках:

5. бо хоч я тілом и оддалекі, та духом з вами, радуючись и дивлячись на ваш порядок и отвердження віри вашої в Христа.

6. Оцѣ ж, як прийняли ви Христа Ісуса Господа, так и ходіть у нѣму,

7. вкоренившись и збудувавшись у нѣму и впевнившись вірою, так як навчилися, достаткуючи в ній з дякуваннем.

8. Гледіть, щоб хто не пожакував вас философією и марним підступом, по переказу людському, по первотинам світу, а не по Христу.

9. Бо в нѣму живе вся повня Божества тілесно.

10. И ви сповнені в нѣму: бо він голова всякому князівству и власті.

11. В котрому ви й обрізані обрізаннем нерукотворним, скинувши тіло гріхів тілесних в обрізанні Христовому,

12. погрібшись из ним крещеннем, и в котрому и встали вірою в силу Бога, котрій воскресів єго з мертвих.

13. И вас, що були мертві в прбвинах и в необрізанню тіла вашого, оживів з ним, простивши вам усі прбвини,

14. знищивши рукописання наукою, що була проти нас, и взяв єго з середини, прибівши на хресті,

15. (и) роздягши князівства и власті, вивів на дивовижу сміливо, побідивши їх на єму.

16. Нехай же оцѣ ніхто не судить вас за їжу або за напїток, або поглядом свят, або нового місяца, або суботи.

17. Се тїнь того, що настане, тіло ж Христове.

18. Ніхто ж нехай не обманює вас, будучи самовільним у покорі и службі ангельській и вдаючись у те, чого не бачив, марно надимаючись умом тіла свого,

19. а не держачісь Голові, від котро́го все тіло, суставами и повязями запо́мбжене и звязане, росте зростом Божим.

20. Коли ж оцѣ ви вмѣрли з Хри́стом для перво́тин світу, то чо́го мов би ще живі в світі, про закѣн суперечитесь

21. (не займай, ані вкуси, ані доторкуйся),

22. що все на погібель че́рез надужіток по за́повідям и нау́кам людським?

23. Воно́ маѣ вид премудрости в самовольній службі и покѣри и непоща́ді тіла, (а) не у шанѣбі до ситости тіла.

Голова́ III.

Коли ж оцѣ воскресли ви з Хри́стом, то гірне́го шукайте, де Хри́стос сидіть по правіці в Бо́га.

2. Про гірне́ думайте, (а) не про земне́.

3. Умѣрли бо ви, и життѣ ва́ше поховане з Хри́стом у Бо́зі.

4. Коли ж Хри́стос. життѣ ва́ше, я́виться, тоді и ви з ним я́витесь у сла́ві.

5. Оцѣ ж умертвіть члѣни ва́ші, що на землі: блуд, нечистоту́, страсть, по́хоть ли-

ху, заже́рливість, котра́ єсть идолослужѣнне,

6. за се иде́ гнів Бо́жий на синів неслухняности,

7. між котрими и ви коли́сь ходіли, я́к жили́ між ними́.

8. Тепѣр же поки́ньте й ви те все: гнів, я́рость, злобу, лайку, соромні слова́ од уст ва́ших.

9. Не кривіть слѣвом оди́н проти́ одно́го, ски́нувши з се́бе да́внѣго чоловіка з діла́ми є́го,

10. и одягну́вшись у ново́го, що обновля́ється в рѣзумі по образу́ то́го, хто сотворі́в є́го:

11. де нема́ Гре́ка, ні Жи́довина, обрі́зання и необрі́зання, чужозѣмця и Ски́ѣа, невільника и вільного, а все и у всѣму́ Хри́стос.

12. Одягнітьсѣ ж оцѣ, я́ко ви́брані Бо́жі, святі и лю́бі, в мѣлость милосѣрдя, до́бристь, сми́рність, ти́хість и довготерпѣнне,

13. терплячі оди́н одно́го и проща́ючи собі, коли́ хто на ко́го маѣ жаль; я́кож и Хри́стос прості́в вам, так и ви.

14. Над усі́м же сим лю́бѣв, котра́ єсть сою́з зве́ршення.

15. И мир Бо́жий неха́й пра́вить в серця́х ва́ших, до

котрого вас и покликано в одному тілі; то будьте вдячні.

16. Слово Христове нехай вселяється в вас, багате на всяку премудрість, навчаючи и наставляючи самих себе псалмами та гімнами, та піснями духовними у благодаті співаючи в серцю вашому Господеві.

17. И все, що ні робите словом або ділом, усє в имя Господа Исуса, дякуючи Богу и Отцеві через него.

18. Жінки, коріться своїм чоловікам, якож подобає в Господі.

19. Чоловіки, любіть жінок и не бувайте гіркими до них.

20. Діти, слухайте родителів у всьому: се бо угідно Господеві.

21. Батьки не роздражнюйте дітей ваших, щоб не внивали.

22. Слуги, слухайте у всьому панів по тілу, не перед очима тільки служачи, яко чоловіковгодники, а в простоті серця боячись Бога;

23. и все, що робите, від душі робіть, яко ж Господу, а не людям,

24. знаючи, що від Бога приймете нагороду насліддя: Господу бо Христу служите.

25. А хто кривдить, прий-

ме у чому скривдив, и нема вважання на лице.

Голова IV.

Панове, отдавайте слугам правду и рівноту, знаючи, що и ви маєте Господа на небесах.

2. В молитві кріпиться, пильнуючи в ній з подякою,

3. молячись разом и за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, проглаголати тайну Христову, за котру я и в кайданах,

4. щоб явив я іі, як подобає мені глаголати.

5. У премудрості ходіть перед тимі, що осторонь, вкупляючи час.

6. Слово ваше нехай буде завжди ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, як кожному відказувати.

7. Що діється зо мною, про все скаже вам Тихік, любий брат и вірний служитель и слуга товариш у Господі,

8. котрого післяв я до вас на те, щоб довідавсь що з вами діється, и утішив серця ваші,

9. з Онісимом, вірним и любим братом нашим, котрий з між вас: все вони скажуть вам, що тут (діється).

10. Витає вас Аристарх,

товариш мій у неволі, та Марко, сестрінець Варнави (про нього маєте наказ: як прийде до вас, прийміть його.)

11. та Ісус, на прізвище Юст, котрі з обрізання. Сі одні помічники мої в царство Бóже, котрі були мені втіхою.

12. Витáє вас Епафрас, що з вас, слугá Христá; всякого часу подвизáється за вас у молитвах, щоб ви стояли звérшені и спóвнені у всякій волі Бóжій.

13. Свідкúю бо за нього, що має велику рéвність про вас и про Лаодичán и Єрополян.

До Колосян писано з Риму через Тихика та Онисима.

14. Витáє вас Лукá, любий лікарь, та Дамас.

15. Витáйте братів, що в Лаодикії, и Нимфáна, и домашню цéркву ёго.

16. И як прочитається се послáнне між вами, поста-райтесь, щоб и в Лаодикійській цéркві прочитане було, а написане з Лаодикії щоб и ви прочита́ли.

17. Та скажіть Архіпові: Гледі служéння, що прийняв еси́ в Гóсподі, щоб довершив ёго.

18. Витáнне моєю руко́ю, Павловою. Зга́дуйте про мої кайдáни. Благодáть з усіма́ вами. Амíнь.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН.

Голова́ I.

Пáвел, та Сильва́н, да Тимо́еї до цeркóв Солу́нських у Бóзі Отці и Гóсподі Ісусі Христі: Благодáть вам и мир од Бóга Отця́ и Гóспода Ісуса Христа́.

2. Дя́куємо Бóгові всякого часу́ за всіх вас, рóблячи спóмин про вас у молитвах наших,

3. без перéстану зга́дуючи ваше дїло віри, и пра́цю лю-

бóви, и терпінне упováння на Гóспода на́шого Ісуса Христа́ перéд Бóгом и Отцём на́шим,

4. зна́ючи, бра́тте Бóгові лю́бе, ви́бранне ва́ше.

5. Бо благовісте на́ше не було́ до вас у слóві тілько, а и в сілі, и в Ду́сі свято́му, и в великій певноті, я́ко ж и зна́єте, які ми були́ між вами задля́ вас.

6. И ви ста́ли послідува́-

телями нашими и Господніми, прийнявши слово в великому горю з радіщами Духа святого,

7. так що ви сталися взором усім віруючим у Македонії и Ахаї.

8. Од вас бо промчалось слово Господнє не тільки в Македонії и Ахаї, та й у всяке місце віра ваша в Бога пройшла, так що не треба нам що й казати.

9. Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали ми до вас и як ви обернулись до Бога од ідолів, служити Богу живому и правдивому,

10. и ждати Сїна єго з небес, котрого воскресив з мертвих, Исуса, збавляючого нас від наступаючого гніва.

Голова II.

Самі бо знаєте, братте, про вхід наш між вас, що не марно він стався:

2. ні, пострадавши перед тим и дознавши зневаги, як знаєте, в Філіпах, зосмілились ми в Бозі нашому глаголати до вас благовісте Божє з великою боротьбою.

3. Утішення бо наше (було) не від лукавства, ані від нечистоти, ані в підступі,

4. а якож ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовісте, так ми й глаголемо, не як ті що людям догджують, а Богу, що розвідує серця наші.

5. Ніколи бо не було в нас лестивого слова до вас, якож знаєте, ані думки зажерливої: Бог свідок.

6. Не шукали ми ні від людей слави, ні од вас, ні од інших, мџучи в повязі бути, яко Христові апостоли.

7. Ні, ми були тихі серед вас. Як мамка грє дїток своїх,

8. оттак, бажаючи вас, мали ми щїру волю, передати вам не тільки благовісте Божє, та ще й свої дїши: тим що ви були нам любі.

9. Згадайте бо, братте, труд наш и працю: ніч бо и день рџлячи, щоб нікого з вас не отяготїти, проповїдували ми вам благовісте Божє.

10. Ви свідки и Бог, як преподџбно, и праведно, и непорџчно ми обертались між вами віруючими,

11. якож знаєте, що ми кожного з вас, як батько дїток своїх, утїшали и розважали, и свїдкували,

12. щоб ви ходїли достџно перед Богом, що поклі-

кав вас у своє царство и славу.

13. Того ж то й дякуємо Бóгу без перéстану, що ви, прийнявши слóво прóповіді Бóжої від нас, прийняли не я́ко слóво чоловіче, а (я́кож справді є,) слóво Бóже, котре и ору́дує в вас віруючих.

14. Ви бо, бра́тте, ста́ли послідува́телями церквám Бóжим, що в Юде́ї в Христі Исусі, тим що й ви постра́дали від своїх земляків, як и вони́ від Жи́дів,

15. що вби́ли и Гóспода Исуса и своїх проро́ків, и нас вигнали, и Бóгу не вгоди́ли, и всім лю́дям проті́вни,

16. що забороня́ють нам глаго́лати погáнам, щоб спаслі́ся, щоб сповні́лись гріхí їх вся́кого часу́; насті́г же їх на ко́нець гні́в (Бóжий).

17. Ми ж, бра́тте, осироті́вши без вас на час-годи́ну, лицéм, а не се́рцем, що більш старáлись з вели́ким бажáнням ба́чити лицé ва́ше.

18. Тімже хоті́ли ми йти до вас, я та́кі Па́вел раз и вдру́ге, та й забороні́в нам Сатана́.

19. Яка́ бо нам надія́, абó раді́сть, абó віне́ць похва́лі? чи й не ви ж перéд Гóспо-

дом на́шим Исусом Христóм у приході́ ёго́?

20. Ви бо сла́ва на́ша и раді́сть.

Голова́ III.

Тим же вже, не стéрпівши, зво́лили ми зоста́тися самі́м в Ае́йнах,

2. и посла́ли ми Тимофе́я, бра́та на́шого, и слугу́ Бóжого, и помі́чника на́шого в благові́стю Христóвому, отверді́ти вас и вті́шити вас у ві́рі ва́шій,

3. щоб ні оді́н не хита́вся у го́рю се́му: самі́ бо зна́єте, що нас на се поста́влено.

4. Бо коли́ и в вас бу́ли ми, наперéд ка́зали вам, що ма́ємо горюва́ти, я́ко ж и ста́лось, и зна́єте.

5. Того́ ж то й я, більш не стéрпівши, посла́в дові́датись про ві́ру ва́шу, щоб не спокусі́в вас спокусні́к, и не ма́рний бу́де труд наш.

6. Тепéр же, як прийшо́в Тимофе́й до нас од вас, та благові́стив нам про ві́ру ва́шу и любóв, и що ма́єте спомин про нас до́брий за́всіди, бажáючи нас віді́ти, я́кож и ми вас,

7. тим то вті́пились ми, бра́тте, ва́ми у вся́кому го́рю, и ну́жді на́шій, ва́шою ві́рою:

8. бо ми тепер живі, коли ви стоїте в Господі.

9. Яку ж бо дяку Богу можемо оддати за вас, за всю радість, якою радуємось за ддя вас перед Богом нашим?

10. ніч и день ревно мблчись, щоб видіти лице ваше и доповнити недостатков віри вашої?

11. Сам же Бог и Отець наш и Господь наш Исус Христос нехай направить путь наш до вас.

12. Вас ж нехай Господь намножить и збагатить любовью один до одного и до всіх, якож и ми до вас,

13. щоб отвердіти серця ваші непорочні в святості перед Богом, Отцем нашим у прихід Господа нашого Исуса Христа з усіма святими єго.

Голова IV.

Дальше ж благаємо вас, братте, и напомнимо в Господі Исусі, якож прийняли від нас, як подобає вам ходити и угождати Богові, так щоб більш (у тому) достаткували.

2. Бо знаєте, які заповіді дали ми вам Господом Исусом.

3. Така бо воля Божя, о-

свяченне ваше, щоб ви вдержувались од блуду,

4. щоб кожен з вас знав, як держати посудину свою у святості и чєсті,

5. не в страсті похотній, якож и погане, що не знають Бога;

6. щоб ніхто не переступав ні в якому ділі и не обманював брата свого: тим що Господь відомститель за все те, яко ж ми й перше казали вам и свідкували.

7. Не покликав бо нас Бог на нечистоту, а на святость.

8. Тимже, хто відкидає, відкидає не чоловіка, а Бога, що дав нам и Духа свого святого.

9. Що ж до братнєї любови, то не треба писати вам: самі бо ви навчені від Бога любити один одного.

10. И справді ви так чините всім, братам по всій Македонії. Благаємо ж вас, братте, достаткувати ще більш,

11. и щоб пильно дбали (про те, щоб) бути тихими, та чинити своє, та робити своїми руками, яко ж ми заповідали вам,

12. щоб ви чєсно ходили проти тих, що обсторонь (вас), и не знали нужди ні в чому.

13. Не хочу ж, братте, щоб ви не відали про тих, що впокоїлись, щоб не скорбіли ви, як інші, що не мають надії.

14. Бо коли віруємо, що Христос умер и воскрес, так Бог и тих, що посліли в Исусі, приведе з ним.

15. Се бо вам глаголемо словом Господнім: що ми, которі зостанемось живими до приходу Господнього, не попередимó тих, що впокоїлись.

16. Сам бо Господь с повеліннем, з гблосом архангельским и с трубною Божою зйде з неба, и мёртві в Христі воскреснуть найперше;

17. потім ми, которі зостанемось живі, вкупі з ними будемо підхóплені в хмарах назустріч Господеві на воздух, и так завсіди з Господем будемо.

18. Тімже втішайте одін одного словами сіми.

Голова V.

Про часі ж и пори, братте не треба вам писати.

2. Бо самі ви добре знаєте, що день Господень, як злодій у ночі, так прийде.

3. Бо, як говоритимуть: „Упокій и безпечність“, тоді

несподівано настїгне на них погібель, як мўки на маючу в утробі, и не втічуть вони.

4. Ви ж, братте, не в темряві, щоб той день як злодій захопів вас.

5. Усі ви сині світла и сині дня; ми не (сині) ночі абó тьми.

6. Тімже оцé не спімо, як інші, а пильнуймо и будьмо тверезі.

7. Ті бо, що сплять, у ночі сплять, и що впиваються, у ночі впиваються.

8. Ми ж, (сині) дня, тверезімося, одягнувшись у броню віри та любови и (надівши) шолом надії на спасенне.

9. Бо не назначів нас Бог на гнів, а на одержанне спасення, через Господа нашого Исуса Христа,

10. що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спімó, укупі з ним жили.

11. Того ж то втішайте одін одного и збудовуйте одін одного, якож и робите.

12. Благáємо ж вас, братте, знайте которі працюють між ва́ми, и старшинують над ва́ми в Господі, и навчають вас,

13. и поважайте їх вельми високо в любові за діло їх. Живіть мирно між собою.

14. Благаето ж вас, братте, урозумлюйте непорядних, утішайте малодушних, піддержуйте немочних, довго терпіть усім.

15. Гледіть, щоб ніхто не оддавав злом за зло, а завжди про добре дбайте и один для одного и для всіх.

16. Всякого часу радуйтеся.

17. Без перестану моліться.

18. За все дякуйте: така бо воля Божя в Христі Ісусі про вас.

19. Духа не вгашуйте.

20. Пророцтвами не гордуйте.

21. Всего досліджуйте; доброго держіться.

22. Од усякого виду лихого вдержуйтесь.

23. Сам же Бог упокою нехай освятить вас зовсім, и ввесь ваш дух, и душа, и тіло нехай збережеться непорочно у прихід Господа нашого Ісуса Христа.

24. Вірен хто покликав вас, він и зробить (се).

25. Братте, моліться за нас.

26. Вітайте все братте цілуванням святим.

27. Заклинаю вас Господом, прочитати послання се перед усім браттем.

28. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

Перве до Солунян писано з Аєин.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН.

Голова І.

Павел, та Силуан, та Тимоеій церкві Солунський у Бозі, Отці нашому, и Господі Ісусі Христі:

2. Благодать вам и впокій од Бога, Отця нашого, и Господа Ісуса Христа.

3. Дякувати мусимо Богу завжди за вас, братте, якож вонó й достойно, бо вельми росте віра ваша, и множить-

ся любовь кожного з усіх вас один до одного;

4. так що ми самі хвалимось вами по церквах Божих за терпіння ваше и віру у всіх гоненнях ваших и в горю, що приймаєте:

5. доказ праведного суду Божого, щоб удостобітись вам царства Божого, ради которого й страждаєте.

6. Коли ж бо праведно в Бó-

га віддати горі тим, що за-
вдають вам горя,

7. а вам горючим, одра-
ду з нами в одкритті Го-
спода Ісуса з неба з ан-
гелами сіли,

8. в огні поломяному да-
ючи відомщенне тим, що не
знають Бога и не кóряться
благовістю Господа нашого
Ісуса Христа.

9. Вони приймуть муку, по-
гібель вічну від лиця Го-
споднього и від слави потуги
єго,

10. як прийде прославити-
ся у святих своїх и дівним
бути у всіх віруючих (бо вві-
рувано свідкуванню нашому
між вами,) в той день.

11. Того й мóлимось вся-
кого часу за вас, щоб сподо-
бив вас покликун Бог наш,
и сповнів усяке благоволенне
благости и діло віри в сілі,

12. щоб прославилось ім'я
Господа нашого Ісуса Хри-
ста в вас, а ви в нєму, по
благодаті Бога нашого и Го-
спода Ісуса Христа.

Голова II.

Благасмо ж вас, братє, ра-
ди приходу Господа нашого
Ісуса Христа и ради на-
шого збору до него,

2. не скóро хитайтесь умом,

и не трівóжтесь ні дүхом, ні
слобом, ні посланнем нашим,
що ніби настає день Хри-
стів.

3. Нехай ніхто вас не збó-
дить ніяким рóбом: бо коли
не прийде відступленне пер-
ше, и не відкриється чоловік
безакóння, син погібели,

4. що протівиться и не-
сється вище всякого званого
Бога абó шанóвища, так що
засяде як Бог у храмі Бó-
жому, показуючи себе, що
він єсть Бог.

5. Хибá не памятаєте, що
живучи ще в вас, я се вам
казав?

6. И тепер знаєте, що не дає
єму відкритись часу свого.

7. Бо тайна безакóння вже
орудує, тільки той хто вдер-
жує тепер (удержуватиме)
доки візьметься с середини.

8. И тоді відкриється без-
акóнник, котрого Господь
убьє дүхом уст своїх, и
знищить явленнем приходу
свого.

9. Котрого (безакóнника)
прихід, сатаниною сілою,
буде з усякою потугою и о-
знаками и чудесами омани,

10. и з усяким підступом
неправди в тих що погібá-
ють, бо любови правди не
прийняли, щоб спастись ім.

11. И за се пішлє ім Бог

орудування підступу, щоб вони вірували брехні,

12. щоб прийняли суд усі хто не вірував правді, а кохавсь у неправді.

13. Нам же треба дякувати Богові завжди за вас, братте, полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасіння освяченням духа и у вірі правди,

14. до чого покликав вас благовістям нашим, щоб здобутися слави Господа нашого Ісуса Христа.

15. Тим же, братте, стійте и держіть перекази, яких навчилися чи словом, чи посланням нашим.

16. Сам же Господь наш Ісус Христос, и Бог и Отець наш, що полюбив нас и дає нам утіху вічну и добру надію в благодаті,

17. нехай утішить серця ваші, и утвердять вас у всякому слові и ділі доброму.

Голова III.

На останок, моліться братте за нас, щоб слово Господнє ширилось та славилось, якож и в вас,

2. и щоб нам визволитись од безпутних и лукавих людей: бо не всіх віра.

3. Вірен же Господь, ко-

трий утвердять вас и обереже від лукавого.

4. Уповаємо ж у Господі про вас, що що ми вам повеліваємо, ви робите и робитимете.

5. Господь же нехай направить серця ваші у любов Божу и в терпіння Христове.

6. Повеліваємо ж вам, братте, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, відлучатись від усякого брата, що ходить непорядно и не по переказу, який прийняв од нас.

7. Самі бо знаєте, як вам треба подібитися нам: бо не робили ми безладдя між вами,

8. ані їли дармо хліб у кого; а в труді и журбі, ніч и день роблячи діло, щоб не отягчити нікого з вас:

9. не тим що не маємо власти, а щоб себе за взір дати вам, щоб уподобитися нам.

10. Бо, як були ми в вас, то так завітували вам, що хто не хоче робити діла, нехай и не їсть.

11. Чуємо бо, що деякі непорядно ходять між вами, нічого не роблять, а метушаться.

12. Таким-то повеліваємо и наминаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб

мóвчки рóблячи, свій хлїб їли.

13. Ви ж, братє, не втóмлюйтесь рóблячи дóбре.

14. Коли ж хто не послухає слóва нáшого, послáннем такóго назначїть и не мїшáйтесь из ним, щóб ёму був сóром.

15. Та не за вóрога вважáйте ёго, а навчáйте, я́ко брата.

16. Сам же Госпóдь мїру нехáй дасть вам мир зáвсїди всїма спóсoбами. Госпóдь з усїма вáми.

17. Витáнне моєю рукою Павлóвою, котрє єсть знак у вся́кому послáнню, так пишú:

18. Благодáть Гóспода нáшого Исúса Христá з усїма вáми. Амїнь.

Друге до Солунян, писане з Аѳин.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИМОФЕЯ.

Голова́ I.

Пáвел, апóстол Исúса Христá, по повелїнню Бóга, Спа́са нáшого, и Гóспода Исúса Христá, надїї нáшої.

2. Тимофею, правдївому сїну в вїрї: Благодáть, мїлость, мир од Бóга, Отцá нáшого, и Христá Исúса, Гóспода нáшого.

3. Я́кож ублагáв я тебе пробувáти в Єфесї, идúчи в Македóнию, щóб завітувáв дєяким не їнше вчїти,

4. ані вважáти на вїдумки тaне скїнчєні родовóди, котрї бїльш рóблять змагáння, нїж Бóжого будуваннã в вїрї.

5. Конєць же завітувáння єсть любóв з щїрого сєрця

та сóвїсти благóби и вїри не лицемїрної,

6. у котрїх дєякі погрїшївши, вдалїсь у пустї слóва,

7. хотячі бúти законоучїтелями, не розумїючи, нї що говорáють, нї об чомú впевнãють.

8. Знáємо ж, що закóн дóбрий, коли хто їогó закóнно твóрить,

9. знáючи се, що не про праведника закóн полóжений, а про беззакóнних та непокїрних, нечестївих та грїшних, несправедних та сквєрних, про убїйць батька й мáтери, про душогубцїв,

10. про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих, що криво присягають и коли що іншого здоровій науці протівиться,

11. по славному благовістю блаженного Бóга, котре мені звірено.

12. И дякую тому, хто окріпляє мене, Христу́ Исусу, Гóсподу на́шому, що за вірного мене́ вважав, поста́вивши мене́ на слóужбу,

13. мене́, що був колись ху́лителем и гонітелем и знущателем, та помілувано мене́: бо невідаючи робів в невірстві.

14. Намножила ся ж благодать Гóспода на́шого вірою и любоввю, що в Христі́ Исусі.

15. Вірне се слóво и всякого прийняття досто́йне, що Христóс Исус прийшов у мир грішників спасти́, між котріми я первий.

16. Та ради сего́ помілувано мене́, щоб на мені́ першому показав Исус Христóс усé довготерпінне, на приклад тим, що ма́ють вірувати в него́ на життє́ вічне.

17. Царєві ж вічному нетлі́нному, невиді́мому, єди́ному премудрому Бóгу честь и сла́ва на віки вічні. Амінь.

18. Се ж завітүванне передаю́ тобі, сину́ Тимоєю, по прорóцтвах, що були́ перше про тебе́, щоб воював ти в них доброю війно́ю,

19. ма́ючи віру и добру совість, котру́ деякі відки́нувши, од віри відпáli.

20. Між ними́ ж Именей та Алексáндр, котри́х я передав сатані́, щоб навчили́сь не ху́лити.

Голова́ II.

Тим я молю́ перш усего́ творіти благáння молитви́, дякування за всіх люде́й,

2. за царів и за всіх, що ма́ють власть, щоб тихим и спокійним життєм нам жити́ у вся́кому благочесті́ и чистоті́.

3. Се бо добре и при́ятно перед Спасі́телем на́шим Бóгом,

4. котрий́ хоче, щоб усі́ люде́ спаслі́ся и до розуміння́ правди́ прийшли́.

5. Одін бо Бог и одін посередник між Бóгом и людьми́, чоловік Исус Христóс,

6. що дав себе́ на ви́куп за всіх: свідкуванне́ временáми свої́ми.

7. На се ж поста́влено мене́ проповідником и апóстолом (глаго́лю правду́ в Христі́, а

не неправду) учителем поган у вірі и правді.

8. Оце ж хочу, щоб молились чоловіки на всякому місці, здіймаючи вгору преподобні руки, без гніва и змагання.

9. Так само й жінки, гарно вбираючись, с соромом та з чистотою, щоб украшували себе, не заплітанням, не золотом або перлами, або шатами предорогими,

10. а (як подобає жінкам, що пристали на благочесте) ділами добрими.

11. Жінка мовчки нехай вчиться усякої покорі.

12. Жінці ж учіти не велю, ані орудувати чоловіком, а бути в мовчанню.

13. Адама бо перше створено, опісля ж Еву;

14. и Адама не зведено; жінка ж, як зведено її, була в переступі.

15. Спасється ж ради родження дітей, коли пробуватиме в вірі та любові и в святості з чистотою.

Голова III.

Вірне слово: коли хто єпископства хоче, доброго діла бажає.

2. Треба ж єпископу бути непорочним, однієї жінки чо-

ловіком, тверезим, ціломудрим, чесним, гостинним, навчающим,

3. не п'яницею, не до бійки, не до здріства, а тихим, несварливим, не сріблільцем,

4. своїм ділом щоб добре правив, дітей держав у слуханості з усякою повагою;

5. (Колі бо хто своїм ділом не вміє правити, то як йому про церкву Божу дбати?)

6. не новохрищеним, щоб розгордівшись не впав у суд диявольський.

7. Треба ж йому и свідкуванню добре мати від осторонніх, щоб не впав у ганьбу та в тенета диявольські.

8. Дияконам так само (треба бути) чесним, не двоязичним, щоб не вживали багато вина, не здріствовали,

9. мали тайну віри в чистій совісті.

10. И про таких же (треба) перше впевнитись, а потім нехай служать, будши непорочними.

11. Жінкам (їх) так само (треба бути) чесним, не до осуди, тверезим, вірним у всьому.

12. Диякони що б бували однієї жінки чоловіками, дітьми добре правлячи и своїми ділами.

13. Бо хто добре дияконував, степенъ собі добрий здобуває и велику одвагу, у вірі, що в Христі Ісусі.

14. Се пишу тобі, уповючи прийти до тебе скоро;

15. коли ж загаюсь, що б ти знав, як треба в дому Божому жити, котрій єсть церква Бога живого, стовп и отверженне правди.

16. И справді велика се тайна благочестя: Бог явився в тілі, оправдивсь у Дусі, показався ангелами, проповідано єго між поганями, увірували єго по світу, вознісся в славі.

Голова IV.

Дух же явно, глаголе, що в останні часі відступлять декотрі од віри, слухаючи дуків лестивих и наук бісових,

2. в лицемірстві брехливих, запеклих у совісті своїй,

3. що боронять женитись (и велять вдержуватись) од їжи, що Бог створив на іду в подякою вірним и познавшим правду.

4. Бо всяке створінне Боже добре и ніщо не гидке, коли с подякою приймаємо:

5. освячується бо словом Божим и молитвою.

6. Се все нагадуючи брат-

тю, будеш добрий служитель Ісуса Христа, годований словами віри и доброю наукою, котрій послідував еси.

7. Скверних же и бабських баек цурайся, а привчай себе до благочестя.

8. Тілесна бо вправа мало корисна, а благочесте корисне на все, маючи обітницю життя нинішнього и будучого.

9. Вірне слово и всякого приняття достоїне.

10. На се бо и трудимось и ганять нас, що вповали на Бога живого, котрій єсть Спаситель усіх людей, а найбільш вірних.

11. Звіщай се и навчай.

12. Ніхто ж нехай молодостью твоєю не гордує; а будь взором для вірних, у слові, у життю, у любові, у дусі, у вірі, у чистоті.

13. Доки прийду, пильнуї читання, утішення, науки.

14. Не занедбай твого дарування, котре дано тобі пророчством, з положеннем рук священства.

15. Про се дбай, в сему пробувай, щоб успіх твій явен був у всіх.

16. Пильнуї себе и науки; пробувай у сему: се бо роблячи, и сам спасєся и ті що слухають тебе.

Голова V.

Старого не докоряй а умодляй як батька, молодших, як братів,

2. старих жінок, як матір, молодших, як сестер, з усякою чистотою.

3. Удовіць шануй, тих що справді удовиці.

4. Коли ж котора удовиця діти або внучата має, нехай вчяться перше свій дім благочестиво спорядити и віддичувати родителям: се бо добре и любо перед Богом.

5. Та я ж справді удовиця котора одинока, (та) вповає на Бога и пробуває в молитвах и благаннях день и ніч.

6. Котора ж роскошує, та жива вмерла.

7. И се наказуй, щоб непорочні були.

8. Коли ж хто про своїх, а найбільш про домашніх не промишляє, той відцуравсь віри, и гірший од невірного.

9. Удовицю ж вибирати не менше літ шестидесяти, таку щоб була одному мужу жінкою,

10. в ділах добрих свідчена, чи дітей згодувала, чи людей сторонніх, чи святим ноги вмивала, чи бідолаш-

ним помагала, чи до всякого діла доброго щира була.

11. Молодих же вдовиць не приймай: бо розбуявшись проти Христа, схочуть заміж;

12. маючи о́суд, що першої віри відцурались.

13. Ще ж без діла звикають ходити по домах; не тільки без діла, та й довгоязики и пронозливи, говорять, чого не годиться.

14. Тим хочу, щоб молоді вдовиці йшли заміж, дітей рожали, до́мом правили и ніякої причини не давали протівному до поговору.

15. Вже бо деякі звернули слідом за сатаною.

16. Коли який вірний або вірна має вдовиці, нехай їм помагає, и нехай не буде тягару для церкви, щоб правдивим удовицям помагати.

17. Которі ж пресвітери пильнують добре, нехай удостоються двійної чести, найбільше ж ті, що трудяться в слові и науці.

18. Глаголе бо писання: Вола молотячого не заоброчуй; и: Достобен робітник нагороди своєї.

19. На пресвітера обвинувачення не приймай, хіба при двох або трьох свідках.

20. Которі ж згрішать, о-

бличай перед усіма, щоб и інші страх мали.

21. Заклинаю перед Богом, и Господом Исус-Христом, и вибраними ангелами, щоб се хоронив без пересуду, нічого не роблячи по привычці.

22. Рук скоро не кладі ні на кого, ані приставай до чужих гріхів; себе чистим держи.

23. Вже не пий води, а потроху вина приймай, ради жолудка твого и частих твоих недугів.

24. В інших людей гріхи явні, попереджують на суд, а за іншими йдуть слідом.

25. Так само й добрі діла наперед явні, тай що інше, утатись не може.

Голова VI.

Которі слуги під ярмом, нехай уважають панів своїх достойними всякої чести, щоб имя Бже не хулилось и наука.

2. Хто ж має вірних панів, ті нехай не гордують ними: бо вони браті; а ще більш нехай служать, що вони вірні и любі, приймаючи благодать. Сего навчай и наказуй.

3. Коли ж хто інше вчить

и не приступає до здорових словес Господа нашого Исуса Христа и до науки побожноі,

4. той розгордівся, нічого не знаючи, а нездужаючи змаганнями та суперечкою, від чого буває зависть, сварка, поговори, лукаві думки,

5. пусті розмови людей поспованого розуму, що втерjali правду и думають, що благочесте надбанне. Відступай від таких.

6. Велике ж (такі) надбанне благочесте с самодовольством.

7. Нічого бо не внесли ми у світ, то й ясно, що нічого не можемо винести.

8. Маючи ж їжу и одяжу, сим довольні будемо.

9. Котрі ж хочуть забагатіти, впадають у напасть й тенета и в хотіння многі нерозумні и шкодливі, що топлять людей у безодню и погібель.

10. Корень бо всього лихого сріблολюбство; котрого інші бажаючи, заблудили од віри, и себе пробіли многими муками.

11. Ти ж, чоловіче Божий, від сего втікай; побивайся за правдою, благочестем, вірою, любовью, терпіннем, тихостю.

12. Борись доброю боротьбою віри, держись вічного життя, до котрого и кликано тебе, и визнав еси добре визнання перед многими свідками.

13. Заповідаяю тобі перед Богом, що оживлює все, и Христом Ісусом, що свідкував при Понтийському Пилаті добре визнання:

14. додержати сю заповідь чистою, без докору, до явлення Господа нашого Ісуса Христа,

15. котре свого часу явить блаженний и єдиний сильний Царь над царями и Пан над панами;

16. один, що має бессмерте, и живе в світлі неприступному, котрого не бачив ніхто з людей, ані бачити не

може; йому ж честь и держава вічна. Амінь.

17. Багатим у нинішнім віці закажуй не високому-дровати, ані вповати на богацтво непевне, а на Бога живого, що дає нам усе щедро на втіху;

18. добре робити, багатитись ділами добрими, охочими на подавання бути и подільчивими,

19. скарбуючи собі добру основу в будущині, щоб прийняти житте вічне.

20. Ой Тимофею схорони переказ, одвертаючись од скверного марнословья и перекорів неправдивого розуму,

21. котрим деякі хвалячись, у вірі погрішили. Благодать з тобою. Амінь.

Перве до Тимофея писане з Лаодикеї, що єсть столиця Фригії Пакатияньскої.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИМОФЕЯ.

Голова I.

Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, по обітниці життя, що в Христі Ісусі,

2. Тимофею, любому синові: Благодать, милость, мир од

Бога Отця, и Христа Ісуса Господа нашого.

3. Дякую Богу, котрому служу від прародителів чистою совістю, що без перестанку згадую тебе в молитвах моїх ніч и день,

4. бажаючи відити тебе, па

мятаючи слези твої, щоб сповнітись радіщами;

5. згадуючи нелицемірну віру твою, яка вселилась перше в бабу твою Лоїду и в матір твою Євникію; півен же я, що и в тебе.

6. З цієї ж причини нагадую тобі, щоб ти підогрівав дар Божий, що маєш у собі через положення рук моїх.

7. Бо дав нам Бог не духа страху, а (духа) сили и любови и здорового розуму.

8. Оце ж не соромся свідчення Господа нашого, ані мене вязника його, а страждай з благовістям Христовим по силі Бога,

9. що спас нас и покликав покликом святим, не по ділам нашим, а по своїй постанові и благодаті, даній нам у Христі Ісусі перше часів вічних,

10. тепер же об'явленій через явленне Спасителя нашого Ісуса Христа, що зруйнував смерть и осіяв життя и нетлінне благовістям,

11. для котрого поставлений я проповідником и апостолом и учителем поган.

12. З цієї ж причини я й се терплю; тільки ж не соромлюсь: знаю бо, в кого

увірував, и певен, що сілен він переказ мій схоронити до того дня.

13. Май приклад здорових словес, котрі від мене чув еси, у вірі и любові, що в Христі Ісусі.

14. Добре завітання схорони Духом святим, що живе в нас.

15. Ти внаєш се, що одвернулись од мене всі, що в Азії; а між ними Фигел и Гермоген.

16. Нехай же дасть милость Господь Онисифоровому Дому: бо він часто мене впокоював, и кайданів моїх не соромився;

17. а бувши в Римі, дуже пильно шукав мене, та й знайшов.

18. Нехай дасть йому Господь знайти милость Господню в той день. А скільки во услуговав мені в Єфесі, ти лучче знаєш.

Голова II.

Тиж, сину мій, кріпшай у благодаті, що в Христі Ісусі,

2. и, що чув еси від мене перед многими свідками, те передай вірним людям, котрі способні будуть и інших навчати.

3. Ти ж терпи́ ли́хо, я́ко до́брий во́їн Иису́са Христа́.

4. Ніхто́ ж, во́їном бу́вши, не міша́ється в спра́ви життя́ (се́го), щоб угоди́ти то́му, хто ви́брав є́го во́їном.

5. Хоч же хто й бо́реться, не заслу́жить вінця́, коли́ не зако́нно боро́тиметься.

6. Трудя́щому рата́єві перш подоба́є ово́щу скоштува́ти.

7. Зрозумі́й, що глаго́лю; а Госпо́дь нехай дасть то́бі ро́зум у всі́му.

8. Помина́й Го́спода Иису́са Христа́, що встав з ме́ртвих, з насіння́ Дави́дового, по благові́стю мо́єму,

9. в є́му ж терплю́ ли́хо аж до кайдáн, як лиході́й, та сло́ва Бо́жого не скува́ти.

10. Тим усé терплю́ ра́ди ви́браних, щоб и вони́ осягли́ спасе́нне, що в Христі́ Иису́сі з ві́чнєю сла́вою.

11. Ві́рне сло́во: коли́ бо ми з ним уме́рли, то з ним и жи́тимем.

12. Коли́ терпимо́, з ним и царюва́тимем; коли́ відцу́раємо́сь, и він відцу́рається нас.

13. Коли́ не ві́руємо, він ві́рним пробува́є: відректи́сь бо себе́ не мо́же.

14. Про се нага́дуї, свідку́ючи пе́ред Го́сподом не перече́тись; ні на що воно́,

не потрі́бне, (ті́лько) на ру́їну тих, що слуха́ють.

15. Ста́рай ся поста́вити себе́ ві́рним пе́ред Бо́гом, робі́тником без доко́ру пра́во пра́влючим сло́во пра́вди.

16. Від скве́рного ма́рно-сло́вия оддаля́йся: бі́льше бо та бі́льш (такі́) розво́дять безбо́жність,

17. и сло́во і́х, як ганг্রে́на, ма́тиме жи́р. З такі́х Ги́меней и Филі́т,

18. котрі́ про́ти пра́вди со́гріші́ли, гово́рячи, що во́скресе́нне вже́ було́, и пере́верта́ють де́яких ві́ру.

19. Тве́рдо ж осно́вина Бо́жа сто́їть, ма́ючи печа́ть таку́: Позна́в Госпо́дь своі́х, и: Не́хай відсту́пить од непра́вди вся́к, хто имену́є и́мя Хри́сто́ве.

20. У вели́кому ж до́мі не ті́лько по́суд золо́тий та срі́бний; а й дере́в'яний и гли́няний; и і́нші на че́сть, а і́нші на нече́сть.

21. Оце́ ж, коли́ хто очи́стить себе́ від се́го, бу́де по́судиною на че́сть, освя́ченою и потрі́бною влади́ці, на вся́ке ді́ло до́бре нагото́вленою.

22. Від по́хотей молодéчих утіка́й; побива́йся ж за пра́вдою, ві́рою, любóв'ю, мі́ром з ті́ми, що призива́ють Го́спода чи́стим се́рцем.

23. Від дурного ж и не-вченого змагання вхилійся, знаючи, що воно рідить сварки.

24. Слуга ж Господень не повинен сваритись, а бути тихим до всіх, навчаючим, незлобним,

25. щоб нагідно навчав противних, чи не дасть ім Бог покайння на зрозумінне правди,

26. и виплутаються з диявольских тенет, що живими вловлені від него у єго волю.

Голова III.

Се ж відай, що в послідні дні настануть времена люті.

2. Будуть бо люде самолюбці, срібллюбці, пішні, горді, хулители, родителям неповірні, невдячні, безбожні,

3. нелюбовні, непримірливі, осудливі, невдержливі, люті, ворогі добра,

4. зрадники, напастники, гордувники, що більш люблять роскоші, ніж Бога,

5. мають образ благочестя, сили ж єго відцурались. И ти від таких одвертайся.

6. Бо з таких ті, що влазять у домі и полоняють жєнщин, отягченних грїхами, що водяться всякими похотями,

7. що завсїди вчяються, та й ніколи до зрозуміння правди прийти не можуть.

8. Як Янній та Ямврїй противились Мойсєєві, так само й сі противляться правді, люде попсованого рόзуму, нетямущі в вірі.

9. Та не поступлять вони далій: безумство бо їх явлене буде всім, як и тих було.

10. Ти ж послїдував есі моїй науці, життю, постанові, вірі, довготерпінню, любові, терпінню,

11. гонєнню, стражданням, які лучїлись мені в Антиохїї, в Иконїї, в Лістрі; котрі гонєння я перенїс, и від усіх избавив мене Господь.

12. И всї ж, хто хоче благочестїво жити в Христї Исусї, гонєні будуть.

13. Лукаві ж люде та чарівники дїйдуть до гїршого, зводячи та даючи себе зводити.

14. Ти ж пробувай у тому, чого навчено тебе, и що звірено тобі, відаючи, від кого навчивсь есі,

15. и що з малку святє писанне знаєш, котрє може тебе вмудрїти на спасєнне вірою в Христа Исуса.

16. Всяке писанне богодуховєнне и корисне до на-

ўки, до докору, до направи,
до наказу по правді,

17. щоб звёршений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готівий.

Голова IV.

Оце ж свідкую перед Богом и Господом нашим Ісусом Христом, що має судити живих и мёртвих в явлєнні іогó и царстві іогó:

2. проповідуй слóво, настóуй в час, не в час, докоряй, погрожує, благай з усяким довготерпіннем и наукою.

3. Бóде бо час, що здорової науки не послухають, а по своїх пóхотях виберуть собі учітелів, ласкані (од них) слухом,

4. и від правди слух одвёрнуть, а до баєк прихїляться.

5. Ти ж тверезись у всёму, терпи лихо, роби діло благовісника, службу твою знаючою вчини.

6. Менé бо вже на жéртву наготóвлено, и час могó відходу настáв.

7. Боротьбóю доброю я борóвся, дорóгу скінчив, віри додérжав.

8. На остáнок готóвиться мені вінець правди, котрій оддасть мені Господь того

дня, праведний суддя, и не тільки мені, та и всім, хто полюбив явлєнне іогó.

9. Старай ся скóро прийти до мене.

10. Димас бо мене покинув, полюбивши нїнішній вік, та й пійшов у Солунь; Крискент в Галатию, Тит в Далматию;

11. Лука одін зо мною. Марка взявши приведи с собою: він бо мені потрібен на служєнне.

12. Тихика ж послав я в Єфес.

13. Плащ що зоставив я в Трояді в Карпа, идучи принеси, и книги, особливо ж кóжані.

14. Алексáндер котляр наробив мені багáто лиха: нехай оддасть іому Господь по ділам іогó,

15. котрого и ти остерегайсь: вельми бо протівитьсья слóвам нашим.

16. У перве моé одвітуванне нікого не було зо мною, а всі мене покинули: нехай не полчиться ім.

17. Господь же став передо мною и окрепив мене, щоб проповідане від мене знане було, и щоб почули всі погане; и збавивсь я з пащи лєвиної.

18. И визволить мене Господь від усякого діла лу-

кавого, и спасе про царство своє небесне; йому ж слава по віки вічні. Амінь.

19. Вітай Прискілу и Аквілу и Онисифорів дім.

20. Єраст зоставсь у Коринті, а Трофіма зоставив я в Минеті недужного.

21. Старайсь до зимі прийті. Вітають тебе Єввун, и Пуд, и Лин, и Клавдія, и все братте.

22. Господь Исус Христос из духом твоім. Благодать з вами. Амінь.

Друге до Тимоєя, Єфесийської церкви первого рукоположеного епископа, писане з Риму, як ставився Павел у друге перед Кесаря Нерона.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИТА.

Голова І.

Павел, слуга Божий, апостол же Исуса Христа, по вірі вибраних Божих и зрозумінню правди, що по благочестю,

2. в надії вічного життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами,

3. явив же часу свого слово своє проповіданнем, котре мені поручено по повелінню Спасителя нашого Бога:

4. Титу, правдивому синові по спільній вірі: Благодать, милость, мир од Бога Отця и Господа Исуса Христа, Спаса нашого.

5. На те зоставив я тебе в Криті, щоб остальне до-

вів до ладу и настановив по всіх городях пресвітерів, як я тобі повелів.

6. Коли хто непорочен, однієї жінки муж, має вірних дітей, недокорених за розврат, або непокірних.

7. Треба бо епископу без пороку бути, яко Божому доморядникові, щоб не собі годів, не був гнівливий, не п'яниця, не сварливий, не жадний поганого надбання,

8. а був гостинний, любив добре, (у всьому) мірний, праведний, преподобний, вдержливий,

9. щоб державсь вірного слова по науці, щоб умів и напаминати здоровою наукою и докоряти противних.

10. Багато бо непокірних,

марномовців и обманщиків, найбільше ж которі з обривання,

11. ім треба роті позатуляти; вони всі домі розвертають, навчаючи чого не треба, ради скверного надбання.

12. Сказав же один о них, власний їх пророк: Кригяне завсиди брехуні, люті звірі, черева лініві.

13. Вірне се свідчення. З цієї ж то причини докоряй їх нещадно, щоб здорові були в вірі,

14. не вважаючи на жидівські байкі, ні на заповіді людей, що одвертаються од правди.

15. Все чисте чистим; опоганеним же та невірним ніщо не чисте, а опоганився и розум їх и совість.

16. Визнають, що знають Бога, а ділами одрікаються від него, будши гидкими и непокірними и до всякого діла доброго неспосібними.

Голова II.

Ти ж говори, що лічить здоровій науці:

2. старикі щоб були тверезі, чесні, мірні, здорові вірою, любов'ю, терпіннем;

3. старі жінкі так само щоб убирались як годиться святим, (були) не осудливі, не

підневблені великому п'янству и навчали добра,

4. щоб доводили до розуму молодших любити чоловіків, жалувати дітей,

5. щоб були мірними, чистими, господарними, добрими, корились своїм чоловікам, щоб слово Бже не зневажалося.

6. Мбодіж так само напминай знати міру.

7. У всьому ж сам себе подаючи за взір добрих діл, у науці цілость, поважність,

8. слово здорове, недокорене, щоб осоромився протівник, не маючи нічого казати про нас докірно.

9. Слуги своїм панам щоб корились, у всьому догоджали, не відказуючи,

10. не крали, а показували всяку добру віру, щоб науку Спасителя нашого Бога украшували у всьому.

11. Явилась бо благодать Бже спасительна всім людям,

12. навчаючи нас, що б відцуравшись нечестя и мирських похотей, розумно и праведно и благочестно жили ми в нинішньому віці,

13. ждучи блаженного вповання и явлення слави великого Бога и Спаса нашого Исуса Христа,

14. котрій оддав себе са-

мого за нас, щоб избавити нас од усякого беззаконня и очистити собі людѣй вибраних, ревнителів добрих діл.

15. Се говори, наминай, и докорай з усяким повелінням. Нехай ніхто тобою не гордує.

Голова III.

Нагадуй ім, щоб начальства и власти слухали и корились, и до всякого доброго діла були готові,

2. щоб нікого не хулили, не були сварливі, а тихі, показуючи всяку лагідність до всіх людѣй.

3. Були бо колись и ми нерозумні, непокірні, и зведені слуги похотям та всяким роскошам, живучі в злобі та зависті, гидкими бівши та ненавидячи один одного.

4. Як же явилась благодать и чоловіколюбие Спаса нашого Бґа,

5. не з діл праведних, що ми робили, а по своїй милости спас нас купеллю новородження и обновлення Духа святого,

6. котрого вилив на нас щедро через Исуса Христа, Спасителя нашого,

7. щоб оправдившись бла-

годаттю іого, зробились ми наслідниками по надії життя вічного.

8. Вірне слово, и хочу, щоб про се ти впевняв, щоб котрі увірували в Бґа старались пильнувати добрих діл. Добре вонó и користне людям.

9. Дурного ж змагання, та родоводів, та спóрів, та сварок про закон цурайся: бо вони не на користь и марні.

10. Єретика чоловіка після першого и другого напамину, покинь,

11. знаючи, що такий розвертається и грішить, осудивши сам себе.

12. Як пришлю Артема до тебе абó Тихика, постарайсь прийти до мене в Никополь: там бо надумавсь я зазимувати.

13. Зину законника та Аполлоса старанно випровадь, щоб ні в чому не мали недостатку.

14. Нехай и наші вчяться пильнувати добрих діл для конечних потреб, щоб не були без овощу.

15. Витають тебе усі що зо мною. Витаї хто любить нас у вірі. Благодать з усіма вами. Амінь.

До Тита, критянської церкви первого рукоположеного епископа писано з Никополя Македонського.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИМОНА.

Голова́ I.

Павел, вязник Ісуса Христа, та Тимое́й брат Филомо́нові, на́шому лю́бому и помі́чнику́ві,

2. та лю́бий Афѳі́ї, та Архі́пові това́ришові во́їну на́шому и дома́шній тво́їй це́ркві:

3. Благода́ть вам и мир од Бо́га Отця́ на́шого и Го́спода Ісуса Христа́.

4. Дя́кую Бо́гу мо́єму вся́кого часу́ зга́дуючи тебе́ в моли́твах мо́їх,

5. чу́ючи про лю́бов твою́ та віру, що ма́єш до Го́спода Ісуса и до всіх святи́х,

6. щоб спі́льність віри тво́єї бу́ла дійствєнна в розумі́нню вся́кого добра́, якє́ в вас є́ че́рез Христа́ Ісуса́.

7. Вели́ку бо ма́ємо ра́дість и уті́ху з лю́бови тво́єї: бо серця́ святи́х дізна́ли одра́ди че́рез тебе́, бра́те.

8. Тим, хоч вели́ку смі́ливість ма́ю в Христі́ нака́зувати то́бі, що тре́ба,

9. та ра́ди лю́бови лу́чче блага́ю, бу́вши такім, як Павел́ ста́рець, тепе́р же и вязник Ісуса́ Христа́,

10. блага́ю тебе́ про мого́

сі́на, котро́го я породі́в у кайдана́х мо́їх, Оні́сима,

11. коли́сь то́бі непотрі́бно-го, тепе́р же то́бі й мені́ вельми́ потрі́бного. котро́го я посла́в,

12. ти ж іо́го, чи то се́рце мо́є, приймі́.

13. Хоті́в був я при со́бі держа́ти іо́го, щоб замі́сть тебе́ служи́в мені́ в кайдана́х благові́стя;

14. та без тво́єї во́лі не хоті́в я нічо́го зробі́ти, щоб не мов по нево́лі добро́ твоє́ бу́ло, а по во́лі.

15. Бо мо́же то́му розлучи́всь на час, щоб на віки́ прийня́в есі́ іо́го,

16. вже́ не я́ко слугу́, а ви́ще слуги́, я́ко бра́та лю́бого, найбі́льше мені́, скілько́ ж бі́льше то́бі, и по ті́лу, и в Го́споді́.

17. Коли́ ж ма́єш мене́ за спі́льника, приймі́ іо́го, як мене́.

18. Коли́ ж чим оби́див тебе́, або́ (чим) винува́тий, на мені́ те полі́чи.

19. Я Павел́ написа́в ру́кою мо́єю, я одда́м, щоб не

казати тобі, що и сам себе мені завинуватив.

20. Так, брате, нехай маю потіху з тебе в Господі; звесели серце моє в Господі.

21. Надіявшись на слухняність твою, написав я тобі, знаючи, що и більш, ніж говорю, зробиш.

22. Разом же наготів мені

и Господу: надіюсь бо, що молитвами вашими буду дарований вам.

23. Витаяють тебе Єпафрас товариш неволі моєї в Христі Ісусі, Марко, Аристарх. Димас, Лука, помічникі мої.

24. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим. Амінь.

До Филимона писано з Риму через Онисима слугу.

ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЖИДІВ.

Голова І.

Побасту и всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків,

2. в останні сі дні глаголав до нас через Сіна, котрого настановив наслідником усєго, котрим и вікі створив.

3. Сей, будучи сяєвом слави и образом особи іого, и двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищення гріхів наших, осівсь по правіці веліччя на вишинах,

4. Стільки луччий будучи від ангелів, скільки славіще над їх наслідував имя.

5. Кому бо рече коли з ангелів: Син мій єси ти, я сєгодні родив тебе? и знов: Я

буду іому Отцем, а він буде мені Сином?

6. Коли ж знов уводить перворідня у вселенну, глаголе: И нехай поклоняться іому всі ангели Божі.

7. И до ангелів же глаголе: Що творить дүхи ангелами своїми, а поломъє огня слугами своїми.

8. Про Сіна ж: Престол твій. Боже, по вік вічний, палиця правоті палиця царювання твого.

9. Полюбів єси правду, и зненавидів безаконне; за се помазав тебе, Боже, Бог твій єлем радости більш спільників твоїх.

10. И (знов): У почіні ти, Господи, зємлю осну-

вав есі, и небеса діла рук твоїх.

11. Вони зникнуть, ти ж пробуваєш, и всі, як шати зветшають,

12. и як одѣжину згорнеш їх, и переміняться; ти ж той же самий есі, и літа твої не скінчаться.

13. Кому ж из ангелів сказав коли: Сиди по правіці в мене, доки положу в роги твоїх підніжком ніг твоїх?

14. Чи не всі ж вони служебні дүхи, посилаємі на служенне про тих, що хочуть наслідувати спасенне?

Голова II.

Тим подобає нам більше вважати на те, що чували, щоб іноді не відпасти.

2. Бо коли промовлене ангелами слово було певне, и всякий переступ и непослух прийняв праведну відплату,

3. то як нам утекти, що не дбали про такє велике спасенне? котрє, почавши проповідуватися через Господа, від тих що чули, нам ствержене,

4. як свідкував Бог ознаками и чудесами, и всякими силами, и роздаваннем Дүха святого, по своїй волі.

5. Не ангелам бо покорив

вселенну грядущу, про котру глаголемо;

6. засвідкував же хтось десь, глаголючи: Що такє чоловік, що памятаєш іого, або син чоловічий, що одвідуєш іого?

7. Умалів есі іого малим чим од ангелів; славою и чєстю вінчав есі іого, и поставив есі іого над ділами рук твоїх;

8. все покорив есі під ноги іого. А впокоровши іому все, нічого не зоставив не-впокореним іому. Тепер же ще не бачимо, щоб усє було іому впокорене,

9. а бачимо Исуса, малим чим умаленого від ангелів, за муку смерти увінчаного славою й чєстю, щоб благодаттю Божою за всіх пожив смерти.

10. Подобало бо тому, про кого все и ким усє, що привів многих синів у славу, починателя спасення їх страданнями звершити.

11. Бо й хто освячує и хто освячується, від одного всі; з сієї то причини не соромиться братами звати їх,

12. глаголючи: Звіщу имя твоє браттю моему, по серед цєркви співатиму хвалу тобі.

13. И знов: Надіятимусь на

него. И знов: Ось я и діти, що дав мені Бог.

14. Коли ж діти сталися спільниками тіла и крѳви, и він так са́мо спільником їх, щоб смертю знищити того, що має державу смерти, се єсть диявола,

15. и вїзволити тих, що з страху смерти через усє життє підневѳлені були рабствув.

16. Справді бо не ангелів приймає, а насінне Авраамове приймає.

17. Звідсіля мусив у всєму подобитись братам, щоб бути милосєрдним и вїрним архиєреєм у Божому, щоб очїстити грїхї людскї.

18. У чому бо сам пострадав, спокўшуваний бўвши, може и тим, що спокўшаються помогтї.

Голова III.

Тим же, братте святє, поклику небєсного спільники, вважайте на посланника и святїтеля визнання нашого, на Христа Исуса.

2. Вїрен він тому, хто настановив іогѳ, як и Мойсєй у всєму домі іогѳ:

3. бїльшої бо слави сей над Мойсєя сподбвився, скїльки бїльшу честь має, ніж бу-

дінок, той, хто збудував іогѳ.

4. Всякий бо будїнок будує хтось, а хто все збудував, се Бог.

5. И Мойсєй же вїрен у всєму домі іогѳ, яко слуга, на свїдченне тому, що мало глаголатись;

6. Христѳ же яко Син в домі іогѳ, котрого дїм ми, коли свѳбѳду и похвалу надїї аж до кїнця твєрдо держатимем.

7. Тим же (якож глаголе Дух святїй): Сєгѳднї, як гѳлос мїй почуєте,

8. не закамєняйте сердець ваших, як в прогнїванню, в день спокўси в пустїні,

9. де спокўшували мене батькї ваши, досвїдчались про мене, и вїдїли дїла мої сѳрок рѳбїв.

10. За се прогнївивсь я на рїд той и сказав: Завсїди заблўджують сєрцем, и не пїзнали вони дорїг моїх.

11. Так що поклявсь я в гнїві моїм: Чи (коли) ввїйдуть вони в відпочїнок мїй,

12. остерегайтесь, братте, щоб не було в кого з вас сєрце лукаве и невїрне, та не відступїло від Бѳга живѳго.

13. А вговѳрїйте одїн одного щоднїя доки сєгѳднї

зовється, щоб не став которий з вас запеклим через підступ гріха.

14. Бож ми сталися спільниками Христовими, коли тільки початок иснування до кінця твердо додержимо.

15. Коли (нам) глаголеться: „Сьогодні, коли почуєте глос іюго, не закаменяйте сердець ваших, як у прогніванню.“

16. Деякі бо чувши прогнівали (Бога), тільки ж не всі, що вийшли з Єгипту з Мойсеєм.

17. На кого ж він гнівився сорок років? Чи не на тих, що грішили, котрих кости полягли в пустині?

18. Кому ж він клявся, що не ввійдуть у впокій іюго, коли неслухняним?

19. И бачимо, що не змогли ввійти за невірство.

Голова IV.

Біймося ж оце, щоб, коли застається обітниця ввійти в покій іюго, не явився хто з вас опізнившись.

2. Бо й нам благовіствовано, як и тим, тільки не було користне ім слово проповіді, не зєднавшись з вірою тих, що слухали іюго.

3. Вхідимо бо в відпочинок ми, що увірували, якож

рече: „Так що поклявся я в гніві моім, що не ввійдуть в відпочинок мій,“ хоч діла від настання світу скінчені.

4. Рече бо десь про семий день так: „И відпочів Бог дня сегого від усіх діл своїх.“

5. И в сему (місці) знов: „Чи коли ввійдуть у відпочинок мій.“

6. Коли ж оставляється, що деякі ввійшли в него, а котрим перше благовіствовано, не ввійшли за непослух;

7. то знов означає якийсь день, „сьогодні“, глаголючи в Давіді, по стільких літах, якож було сказано: „Сьогодні, як почуєте глос іюго,

не закаменяйте сердець ваших.“

8. Бо колиб Исус тих упокоїв, не говорив би про инший день після того.

9. Оце ж оставлено ще суботованне людам божим.

10. Хто бо ввійшов у відпочинок іюго, той відпочів од діл своїх, якож од своїх Бог.

11. Стараймося ж увійти в той відпочинок, щоб хто не впав тим же рббом у недовірство.

12. Живе бо слово Ббже и дійственне, и гостріще всякого обоюдного меча, и проходить аж до розділення души и духа, членів и мозків,

и розсуджує помишлення и думки серця.

13. И нема творива невідомого перед ним; усé ж нагé и явне перед очима його, про ко́го наше слово.

14. Маючи ж архиерéя великого, що пройшов небеса, Исуса Сина Божого, держимось визнання.

15. Не маемо бо архиерéя, що не миг би болити серцем у немоцях наших, а тако́го, що дзнав усякої спокуси по подобию, окрім гріха.

16. Приступаймо ж з одвагою до престóла благодати, щоб прийняти милость и знайти благодать на поміч зачасу.

Голова V.

Всякий бо архиерей, из людей узятий, для людей поставляється на служенне у тому́ що Бо́же, щоб приносив дары и жертви за грехи,

2. котрий би миг болити серцем за нетямущих и заблуждених: бо и сам облужений немощею;

3. и ради того́ мусить, як за людей, так за себе приносити за грехи.

4. И ніхто сам по собі не приймає чести, а хто покликаний од Бóга, якож и Аарон.

5. Так и Христос не сам се-

бе прославив бути архиереем, а той хто глаголав до него́: „Син мій еси ти, я сего́дни породив тебе.“

6. Якож и инде глаголе. „Ти еси священник по вік по чину Мелхиседековому.“

7. Котрий за днів тіла свого́ приносив молитви и блаґання до того́, хто миг спасти його́ від смерти, з великим голосіннем и слізми, и почуто його́ за страх (іого́ перед Бóгом).

8. Хоч и Син він був, тільки ж навчивсь по́слугу через те, що терпів,

9. и, звершившись, ставсь усім що слухають його́ причиною спасення вічного,

10. и названий від Бóга архиереем по чину Мелхиседековому.

11. Про котрого́ маемо велике слово, та ва́жко його́ висловити: тому́ що ви немочні ста́ли слухом:

12. Бо коли́ вам годилось би бути учителями задля́ (часу), знов треба, щоб вас учено первих початків словес Бóжих, и ста́лись такими, котрим треба молока́, а не кріпкої піщи.

13. Усякий бо, що вживає (самé) молоко́, (ще) несвідомий у слові правди: бо він малоліток.

14. Звѣршеним же тверда́ піща, маючим чувства́ впра́влені добвою наукою до россуджування добра́ и зла.

Голова́ VI.

Тим же, зоста́вивши початки́ Христового сло́ва, идімо до звѣршення, не кладучи́ знов оснóвин пока́ння од мѣртвих діл и віри в Бóга,

2. науки хрищення, и положѣння рук, и воскресѣння мѣртвих, и сѣду́ вѣчнѣго.

3. И се зрòбимо, коли́ Бог дозвóлить.

4. Немо́жливе бо тих, що раз ужѣ просвѣтілись, и вкуси́ли дара́ небѣсного, и ста́ли прича́стниками Дѹха свято́го,

5. и вкуси́ли дóброго сло́ва Бóжого и си́ли грядѹщего вѣка́,

6. та й відпáли, знов обновля́ти пока́ннем, ударѹге роспина́ючих собі́ Сїна́ Бóжого та зневажа́ючих ю́го.

7. Земля́ бо, що пѣ па́даючий ча́сто на не́ї дощ, и рóдить билі́ну, потрі́бну тим, хто і́ садить, прийма́є благословѣ́нне від Бóга;

8. а котра́ прино́сить терні́ та бодякі́, непотрѣ́бна и близька́ прокля́ття, котро́ї кі́нець на спалѣ́нне.

9. Ми ж на́діємось про вас, любі́, лѹччого и блі́жчого до спасѣ́ння, хоч и глагóлемо так.

10. Не єсть бо Бог непра́веден, щоб забу́ти діло ва́ше и труд любóви, що показáли ви в имя́ ё́го, послугува́вши и послугѹючи святі́м.

11. Бажа́ємо ж, щоб ко́жен з вас явля́в таке́ саме старáнне про тверду́ надію аж до кінця́,

12. щоб не бу́ли ви лі́нїви, а послідовáтелі тих, що наслі́дують обі́тницї́ вірою и довготерпіннем.

13. Обі́гѹючи бо Авраáму Бог, я́кож бо ні́кого не мав б́льшого, щоб влястї́сь, кля́вся собóю,

14. глагóлючи: „Истинно́ благословля́ючи благословлю́ тебе́, и намно́жуючи намно́жу тебе́.“

15. И так, бѹвши довготерпи́лив, одѣржав обі́тницю́.

16. Лю́де бо б́льшим кле́нѹться, и вся́кої суперѣ́чки між ні́ми конѣ́ць на ствердженне́ кля́тьбї́.

17. У то́му ж хоті́вши Бог б́льше показáти наслі́дниками́ обі́тницї́ незмінні́сть ра́ди сво́єї, посередни́кува́в кля́тьбóю,

18. щоб дво́ма речáми не змінні́ми (в котрї́х не мóжна

обманіти Бóгу) мали кріпке втішенне ми, що прибігаємо (до нього,) прийняти надію, що лежить перед нами,

19. котру маємо, яко якорь душі, тверду и певну, и входить вона у саму середину за завісою,

20. куді предтеча про нас увійшов Ісус, по чину Мелхиседековому, ставшись архиєрем по вік.

Голова VII.

Сей бо Мелхиседек, царь Салімський, священник Бога вишнього, що зустрів Авраама, як вертався він з побіща царів, и благословив його;

2. котрому и десятину з усього відділив Авраам (перше ж оце перекладом зветься царь правди, а потім и царь Салімський, чи то царь впокою),

3. без батька, без матери, без родоводу, ні почину днів, ні кінця життя немаючи, неподоблений же Сіну Божому, пробуває священником вічно.

4. Дивітеся ж, який великий той, кому и десятину дав Авраам патріярх из вибраного.

5. Тай ті из синів Левііних,

що приймають священство, мають заповідь брати десятину з народу по закону, сесть из брата свого, хоч и з чересел Авраамових вийшло вони.

6. Той же, хто не виводить роду свого від них, узавь десятину з Авраама, и маючого обітницю благословив.

7. Без усякого ж перечення менше від більшого благословляється.

8. И тут беруть десятини люде, що мрут, а там, той, про кого свідчиться, що він живє.

9. И, щоб так сказати, через Авраама взята десятина и з Левія, що берє десятини.

10. Ще бо в череслах отцевих був, як зустрів його Мелхиседек.

11. Коли ж звершенне було через Левійське священство (бо під ним люде озаконені стались), то яка ж ище потреба іншому встати священникові по чину Мелхиседековому, а не по чину Аароновому зватися?

12. Коли бо переминається священство, мусить кінче и перемина закону бути.

13. Про кого бо се товориться, з іншого коліна був, з котрого ніхто не приступав до жєртівні.

14. Явно бо, що з коліна Юдового вийшов Господь наш, а про се коліно Мойсєй об священстві нічого не сказав.

15. И більше ще явно, що по подобию Мелхиседековому встає інший священник,

16. котрий не по закону заповіді тілесної постав, а по силі життя незотлінного.

17. Свідчує бо: „Що ти єси священник по вік по чину Мелхиседековому.“

18. Сталося ж знищення попереднєї заповіді за її неміць и невжиточність.

19. Нічого бо не звершив закон, а приведене лучче впованне, котрим наближуємось до Бога.

20. И на скілько воно не без клятьбі,

21. (ті бо священники без клятьбі ставали, а сей з клятьбою через того, хто глаголав до него: „Клявся Господь, и не роскаювся: ти єси священник по вік, по чину Мелхиседековому)

22. на стілько луччого завіту стався порукєю Исус.

23. И більш їх було священниками: бо смерть боронила ім пробувати;

24. сей же, через те, що

пробуває по вік, непереходяче має священство.

25. Тимже и спасти може до кінця приходящих через него до Бога, будучи всегда жив, щоб посередникувати за них.

26. Такого бо нам подобало (мати) архиєрея, преподобного, безвинного, непорочного, відлученого від грішників и вищого небес,

27. котрий не має по всі дні нужди, як архиєреї, перше за свої гріхи жертви принісати, а потім за людські: се бо зробив разом, себе принісши.

28. Закон бо людей поставляє архиєреями, маючих немочі, слово ж клятьбі, що по закону, Сїна на віки звершеного.

Голова VIII.

Голова ж сказаного: Такого маємо архиєрея, що сів по правіці престбла величчя на небесах,

2. служителя святїні и скїні їстинної, котру поставив Господь, а не чоловік.

3. Всякий бо архиєрей поставляється, щоб принісати дарї и жертви; тим треба и сему що мати, щоб принести.

4. Бо колиб він був на зем-

лі, не був би священником, (де) є священники, що приносять по закону дари:

5. котрі служать образу и тіні небесного, якож глаголано Мойсєєві, як хотів зробити скиню. „Гледі бо“, рече, „зроби все по взору, показаному тобі на горі.“

6. Тепер же (Христос) лучче знарядив служенне, на скільки він посередник луччого завіту, котрий на луччих обітницях узаконився.

7. Бо колиб первий той був без пороку, не шукалось би місця другому.

8. Докоряючи бо їх глаголе: „Ось идуть дні, глаголе Господь, и зроблю з домом Израїлевым и з домом Юдовим завіт новий,

9. не по завіту, що зробив я з отцями вашими, того дня, як узав я їх за руку, щоб вивести їх из землі Єгипецької: коли ж вони не пробували в завіті моім, и я занедбав їх, глаголе Господь.

10. Тим се завіт, котрий зроблю дому Израїлевому по тих днях, глаголе Господь: Давши закони мої в думку їх, и на серцях їх напишу їх, и буду ім Бог, а вони будуть мені народ.

11. И не вчитиме кожен ближнього свого, и кожен бра-

та свого, говорячи: Познай Господа: бо усі знатимуть мене від малого та й до великого між ними.

12. Тим що милостив буду на неправди їх, и гріхів їх и беззаконий їх не згадуватиму більше.“

13. А що глаголе: „новий“, то обветшив першого; що ж обветшало и зстарілось, те близьке зотління.

Голова IX.

Мала ж и перва скиня установи служби, и святиню людську.

2. Споруджено бо перву скиню, а в ній світільник и стіл и предложенне хлібів; котра звється: Свята.

3. За другою ж завісою скиня, що звана: Святая Святых;

4. мала вона золоту кадильницю и ковчег завіта, окобаний усюди золотом, а в нєму посудина золотá з мánною, и жезл Ааронове зацвівше, и скрижálí завіта,

5. а над ним херувими слави, отінюючи ублагáльню. Про се не слід нині говорити порізно.

6. Як же се так устроєно, то в перву скиню завсїди входили священники правлячи служби;

7. у другу ж раз у рік сам архиерей, не без крові, котру приносить за себе и за людські провини.

8. Сим-ясує Дух святий, що дорога у святиню ще не явилась, доки перва скіня стоїть.

9. Котра єсть образ часу настоящого, в котрому приносяться и дари и жертви, що не можуть звершити по совісті того, хто служить,

10. а були тільки в іжах и напїтках, та у всяких обливаннях и установах тіла, накинута аж до часу направи.

11. Христос же, прийшовши яко архиерей грядущих благ, більшою и звершеніщою скінею, нерукотвореною, се єсть не такого будовання,

12. ані кровью козлиною, ні телячою, а своєю кровью, увійшов раз у святиню, знайшовши вічне відкупленне.

13. Бо коли кров волва та козіна и попїл з яловиці, окроплюючи осквернених, освячує на тілесну чистоту;

14. то скільки більше кров Христа, що Духом вічним приніс себе непорочно Богу, очістить совість вашу від мертвих діл, щоб служити Богу живому?

15. И задля того він посередник нового завіту, щоб як станеться смерть, на од-

купленне переступів що (булі) у першому завіті, прийняли покликани обітницю вічного насліддя.

16. Де бо єсть завіт, там мусить прийти й смерть завітуючого.

17. Завіт бо після мертвих має силу: якож бо нічого не стоїть, доки жив завітуючий.

18. Тим же й первий не був освячений без крові.

19. Як вірик бо Мойсей всяку заповідь по закону всім людем, то взявши крові телячої та козлиної з водою та червоної вівни та гисопу, покропив и саму книгу и весь народ,

20. глаголючи: „Се кров завіту, котрий завітував вам Бог.“

21. И скіню и весь посуд службний кровью так само покропив.

22. А мало не все кровью очищається по закону, и без пролиття крові не буває оставлення (гріхів).

23. Оце ж треба було, щоб образі небесного сим очищались, самє ж небесне лучими жертвами, ніж сі.

24. Не в рукотворену бо святиню увійшов Христос, зроблену взором правдивої, а в самє небо, щоб нині явиться лицю Божому за нас,

25. ані щоб багато раз прино́сити себе, я́кож архиерей вхо́дить у святи́ню по всі ро́ки з чужою кро́в'ю;

26. (а то́ б тре́ба було́ ёму́ багато раз страда́ти від наста́ння світу) а нині раз у ко́нці віків я́вився на зніве́ченне гріха́ жер́твою своєю́.

27. И як призначено лю́дям раз уме́рти, а по́тім суд,

28. так и Христо́с, оди́н раз принесений, щоб понести́ гріхи́ мно́гих, удруже́ без гріха́ я́виться ждучим ёго́ на спа́сенне.

Голова́ X.

Ма́ючи бо зако́н ти́нь бу́дучих благ, а не самий о́браз річе́й, щоро́ку ти́ми самими жер́твами, які прино́сять без переста́ну, ніко́ли не мо́же зверши́ти присту́паючих.

2. Ато́ б переста́ли прино́сити їх, не ма́вши вже ті, хто служи́ть, ніяко́ї со́вісти за гріхи́, раз очи́стившись.

3. А в них щоро́ку (ро́биться) спо́мни гріхів.

4. Не мо́жна бо щоб кров во́лва та козли́на знимала́ гріхи́.

5. Тим же, вхо́дячи у сві́т, глаго́ле: „Жер́тви и прино́су не схоті́в еси́, тіло ж нагото́вив мені́ еси́.

6. Огня́ні жер́тви́ и (жер́тви) за гріх не вподо́бав еси́.

7. Тоді́ я сказа́в: Ось иду́ (у почи́ні кни́ги напи́сано про ме́не) вчини́ти во́лю твою́, Бо́же.“

8. Сказа́вши ви́ще: „Що жер́тва и прино́с и огня́ні жер́тви и (жер́тви) за гріхи́ не схоті́в еси́, ані вподо́бав еси́,“ котрі́ по зако́ну прино́сяться,

9. по́тім рече́: „Ось иду́ вчини́ти во́лю твою́, Бо́же.“ Зно́сить пе́рве, щоб дру́ге поста́вити.

10. По си́й-то во́лі освя́чені ми оди́м прино́сом тіла́ Иису́с-Христо́вого.

11. И вся́кий же свяще́нник стои́ть щодня́ служи́ачи и мно́го раз ті́ ж самі жер́тви прино́сячи, котрі́ ніко́ли не мо́жуть зня́ти гріхів.

12. Він же, при́ніши одну́ жер́тву за гріхи́, сі́в на за́всіди по прави́ці Бо́га,

13. дожида́ючи да́лій, до́ки поло́жаться вороги́ його́ підни́жком ні́г його́.

14. Оди́м бо прино́сом зверши́в на віки освя́чуємих.

15. Сви́дкує ж нам и Ду́х святи́й: по рече́ному бо пе́рше:

16. „Се заві́т, що заві́тува́тиму з ними́ пі́сля тих днів“, глаго́ле Госпо́дь: „Да́вши

зако́ни мої в серця́ їх, и в думка́х їх напишу́ їх,

17. и грі́хів їх и беззако́ний їх не споміна́тиму вже.“

18. А де відпу́щенне грі́хів, там нема́ вже прино́су за грі́хи.

19. Оце́ ж, бра́тте, ма́ючи свобо́ду вхо́дити у святи́ню кро́в'ю Иису́совою,

20. до́рогою ново́ю и жи́вою, котру́ обнові́в на́м він завісо́ю, се е́сть ті́лом своі́м,

21. и е́рея вели́кого над до́мом Бо́жим,

22. присту́паймо с щі́рим се́рцем в повно́ті віри, окро́пивши серця́ від со́вісти лука́вої; и обмі́вши ті́ло водо́ю чи́стою;

23. держі́мо непохі́бне ви́знанне наді́ї (вірен бо той, хто оби́цяв)

24. и назира́ймо оді́н одно́го, захо́чуючи до лю́бови и до́брих ді́л,

25. не покида́ючи грома́ди своєї́, як у де́яких є́ зви́чай, а оді́н одно́го підде́ржуючи, и сті́лько бі́льше, скі́лько бі́льше ба́чите, що набли́жується де́нь.

26. Бо ко́лі ми самохі́ть грі́шимо́, прийма́вши ро́зум пра́вди, то вже́ не заста́ється же́ртви за грі́хи,

27. а яке́сь стра́шне споді́ванне су́ду и огня́ний гні́в,

що ма́є пожерти́ проти́вників.

28. Хто відцу́рався зако́ну Мойсе́євого, при дво́х або́ трьох сви́дках, сме́рть є́му́ без милосе́рдя:

29. Скі́льки ж, ду́маєте, гі́ршої му́ки заслу́жить, хто Си́на Бо́жого пото́птав и кро́в заві́ту, котро́ю освя́тився, вважа́в за зви́чайну, и Ду́ха благода́ти знева́жив?

30. Зна́ємо то́го, хто про́мовив: „Мені́ відомще́нне, я відда́м, глаго́ле Госпо́дь“; и знов: „Госпо́дь суди́тиме лю́дей своі́х.“

31. Стра́шно впа́сти в ру́ки Бо́га живо́го.

32. Згада́йте ж пе́рші дні́, в котрі́ ви, просві́тившись, перене́сли вели́ку боро́тьбу́ терпі́ння,

33. то на знева́гу и зну́щанне виста́влювані́, то бува́ючи спі́льниками́ що́ так жи́лі.

34. Бо и в кайда́нах моі́х ви зо мно́ю му́чили́сь, и жа́куванне ма́єтків ва́ших з ра́дістю прийма́ли, віда́ючи, що ма́єте со́бі ма́єток на небеса́х ві́чний и лу́ччий.

35. Не кида́йте ж сме́лівости ва́шої, котра́ ма́є нагоро́ду вели́ку.

36. Терпі́нне бо ва́м тре́ба ма́ти, щоб во́лю Бо́жу вчи́нивши, прийма́ли оби́туванне.

37. Вже бо незабаром ось, ось грядущий прийде, и не загається.

38. „А праведний з віри жив буде;“ и: „Коли хто малодушен, не вподобає душа моя його.“

39. Ми ж не малодушні (собі), на погібель, а віруючі на спасенне душі.

Голова XI.

Віра ж єсть підстава того, на що вповаємо, доказ річей невидимих.

2. Через неї бо були свідчені старі.

3. Вірою розуміємо, що вікі сталися словом Божим, щоб з невидимого видіме постало.

4. Вірою приніс Авель луччу жертву Бóгу ніж Каїн, через котру свідчено (іому), що він праведний, як свідкував про дари єго Бог; нею він и вмёрши ще говорить.

5. Вірою Єнох перенесен, щоб не бачити смёрти, и „не знайдено його: бо переніс його Бог“: перед перенесеннем бо його свідчено, „що угодив Бóгу.“

6. Без віри ж не можна угодити, вірувати мусить бо, хто приходить до Бóга, що він

єсть, и хто єго шукає, тих нагороджує.

7. Вірою, звістку прийнявши Ної про те, чого ніколи не відано, в страсі (Бóжому) збудовав ковчег на спасенне бóму свого; котрим осудив світ, и стався наслідником праведности, по вірі.

8. Вірою, покликаний Авраам послушав, щоб вийти на те місце, котре мав прийняти в наслідде, и вийшов, не знаючи, куді йде.

9. Вірою оселився у землі обітованій, яко чужій, живучи в наметах, з Исааком и Яковом, спільними наслідниками того ж обітування.

10. Дожидав бо гóрода, що має основи, котрого будівничий и творець Бог.

11. Вірою и сама Сарра прийняла силу на зачатте насіння и мимо порі віку вродила, тим що вірним уважала того, хто обітував.

12. Тим же и від одного, та ще помертвілого, народилось множество як зорі небесні и як піску край моря безліч.

13. По вірі помёрли ті всі, не прийнявши обітниць, а оддалекі відівши їх, и вірували, и витали, и визнавали, що вони чуженіці и захóжі на землі.

14. Бо котрі такé говорять, виявляють, що отчині шукають.

15. И справді, колиб ту пам'ятали, з якби вийшли, малиб вони нагоду вернутись.

16. Нині ж лүччої бажають, се єсть небесної; тим и не соромиться їх Бог, називатися Бóгом їх: наготівив бо ім гóрод.

17. Вірою привів Авраам Исаака спокүшуваний єдинорóдного приніс, прийнявши обітніцю,

18. про котрого було глаголано: „Що в Исааку назветься тобі насінне,“

19. подумавши, що и з мёртвих сілен Бог воскресіти; тим и прийняв іогó в образі (воскресіння).

20. Вірою в грядүще благословів Исаак Якова та Исава.

21. Вірою Яков, умираючи, благословів кожного сина Іосифого и „склонівсь на верх жезла свого“.

22. Вірою Іосиф, умираючи, про виход синів Израїлевих згадав, а про кости свої заповів.

23. Вірою Мойсэй, народившись, хóваний був три місяці від батьків своїх, коли ж відіди вони, що дитина гáр-

на, и не злякались повеління царського.

24. Вірою Мойсэй, бұвши великим, відрікся зватися сином дочкї Фараонової,

25. а лүчче зводів страдати з людьми Бóжими, ніж дізнавати дочасної роскоши грїха,

26. бїльшим багáцтвом над Єгїпецькї скарбї вважаючи наругу Христóву: озиравсь бо на нагорóду.

27. Вірою покинув Єгїпет, не боячїсь гнїва царєвого: устояв бо, яко такїй, що невидїмого відить.

28. Вірою зробив пасху и пролиттє кровї, щоб губитель перворóджених не займав їх.

29. Вірою перейшли вони Червóне мóре, як по сухо́блү; що спрóбувавши Єгїптяне, потопїлись.

30. Вірою стїні Єрихóнські попадали, після семидневних обхóдин.

31. Вірою Раава блудніця не згїнула з невірними, прийнявши підглядників з мїром.

32. И що мені ще казати? не стане бо мені часу оповідати про Гедеона, та Варрака, та Самсо́на, та Єо́ая, та про Давїда и Самуїла та про прорóків,

33. котрі вірою побивали

царства, робили правду, одержували обітвання, загорджували пащі левам,

34. гасили силу огню, втікали від гострого мечя, робились потужними від немочи, бували міцні в бою, обертали в ростиц полки чужоземців;

35. жінки приймали мертвих своїх з воскресення; інші ж побиті бували, не прийнявши збавлення, щоб лучче воскресенне одержати,

36. другі ж наруги та рани дізнали, та ще й кайдани та темниці,

37. камінням побиті бували, распілювані, допитувані, смертю від мечя вмирали, тинялись в овечих та козиных шкурах, бідуючи, горюючи, мучені,

38. (котрих не був достобен світ) по пустинях скитались та по горах та по вертепах и проваллях земних:

39. И всі ці, одержавши свідчення вірою, не прийняли обітвання,

40. тим що Бог лучче щось про нас провідів, щоб не без нас осягли звершенне.

Голова XII.

Тим же оцє й ми, маючи кругом нас таку тьму свід-

ків, відложивши всяку гордість и грїх, що пугав нас, з терпінням біжїм на боротьбу, що перед нами,

2. дивлячись на Исуса, починателя и звершителя віри, котрий замість радости, яка була перед ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, и сїв по правіці престола Божого.

3. Подумайте бо про того, хто витерпів од грїшників такий перекур проти себе, щоб не внивали, ослабши в душах ваших.

4. Ще ви до криві не стояли, борючись проти грїха,

5. и забули напомин що до вас, як до синів глаголе: „Сину мій, не гордуй каранням Господнім, ані слабни, докоренний від него,

6. кого бо любить Господь, карає; и бєе всякого сина, котрого приймає.“

7. Коли каранне терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи єсть бо такий син, котрого не карає батько?

8. Коли ж ви пробуваєте без карання, котрого спільниками стались усі, то ви неправого лбжа діти, а не сини.

9. Ще ж, мали ми батьків тіла нашого карателів, та й поважали їх; то чи не геть

більше корітись нам Отцю духів, и житимемо?

10. Ті бо на мало днів, як самі знали карали нас; а сей на користь (нашу), щоб ми були спільниками святости єго.

11. Усяка ж кара на той час не здається радіщами, а смутком; опісля ж дає овоц впокою тим, що нею навчені правди.

12. Тим же „зомлілі руки и зомлілі коліна випростайте“,

13. и „стежки праві робіте ногами вашими“, щоб не звернуло кульгаве з доробги, а лучче сцілілось.

14. Дбайте про впокій з усіма и про святість, без чоґо ніхто не побачить Бґа,

15. наглядючи, щоб хто не відпав од благодати Бґожої, щоб якій гіркій корінь, угору віросши, не зашкодив вам, и тим не опоганились мноґі;

16. щоб не був хто блудник або необачний як Исав, що за одну страву оддав первородство своє.

17. Знаєте бо, що и опісля, як схотів наслідувати благословенне, відкинуто єго: місце бо покаєння не знайшов, хоч и з слізма шукав іого.

18. Не приступіли бо ви

до горі, до котрої доторкались и до палаючого огню, и хмари, и темряви и бури,

19. и до трубноґо гуку, и голосу мови, котрій хто чув, то благали, щоб до них не мовилося слово:

20. (бо не відержали наказу: „Хоч и звірь доторкнеться до горі, буде каменем побитий, або стрілою прогбрджений.“

21. И, такє страшне було видінне, Мойсєй сказав: „Я в страсі и трєпеті.“

22. А приступіли ви до Сионської горі и до города Бґа живого, Єрусалима небесного, и до тьми ангелів,

23. до громади и цєркви первородних, на небесах написаних, и до судді всіх Бґа, и до духів праведників звєршених,

24. и до посередника завіта нового, Исуса, и кроби кроплєння, що промовляє лучче, ніж Авелева.

25. Гледіть, щоб не відректісь глаголющого. Коли бо вони не втекли, одрікшись пророкувавщого на землі, то геть більше ми, одрікшись небесного,

26. котрого голос тоді захитав землєю, нині ж обітував, глаголючи: „Ще раз

потрасу не тільки землею, та й небом.“

27. Се ж: „ще раз“ покажує переміну потрясеного, яко створеного (на те,) щоб пробувало нерухоме.

28. Тим же царство нерухоме приймаючи, маємо благодати, котрою треба нам служити до впадоби Бóгу з шанобою и страхом.

29. Бо нам Бог огонь пожирающий.

Голова XIII.

Браття любóв нехай пробуває.

2. Гостинности не забувайте: через се бо інші не відаючи вгостили ангелів.

3. Памятайте вязників, мов би з ними ви увязнені, бідолашних, наче и самі бóвши в тілі.

4. Чесна женітва у всіх и лóже непорóчне; блудників же и перелóбників судитиме Бог.

5. Не сріблoлюбіві звичаєм, довóльні тим, що єсть. Сам бо рече: „Не оставлю тебе, ані покину тебе.“

6. Так що сміло мóжемо сказати: „Госпóдь моя поміч; не боїтимусь: що вдіє мені чоловік?“

7. Поминайте наставників

ваших, що глаголали вам слово Бóже; и позираючи на конєць їх життя, послідуйте вірі їх.

8. Исус Христóс учбра и сєгóдні, той же самий и на віки.

9. У всім чужі науки не вдавайтесь. Дóбре бо благодаттю покріпляти серця, а не іжами, з котрих не мали користи ті, що пішли за ними.

10. Маємо жєртвню, з котрі не мають права істи хто служить скіні.

11. Котóрих бо живóтних кров уно́сить в святиню архиерей за гріхі, тих мясо палиться óсторонь стáну.

12. Тим и Исус, щоб освятити людєй своєю кровью, óсторонь ворит пострадав.

13. Тим же оцє вийдімо до нєго óсторонь стáну, дізнаючи нару́ги єго.

14. Не маємо бо тут стáлого гóрода, а тогó, що бóде шукáємо.

15. Тим оцє через нєго прино́сьмо жєртву хвалєння без перестáнку Бóгу, се єсть „воц уст“, що визнають имя єго.

16. Благотворєння ж и подільчivosti не забувайте: такими бо жертвами вєльми догóджують Бóгу.

17. Слухайте наставників ваших и коріться (ім); вони бо пильнують душ ваших, яко мають перелік оддати; щоб з радістю се робили, а не зітхаючи: не користь бо вам се.

18. Молітеся за нас: уповаємо бо, що добру совість маємо, у всім хочачи добре жити.

19. Найбільше ж благаю се чинити, що б скоро вернено мене вам.

20. Бог же впокою, що підняв з мертвих великого пастиря вівцям через кров завіту вічного, Господа нашого Ісуса Христа,

21. нехай звершить вас у всякому доброму ділі, щоб чинили волю його, роблячи в вас любе перед ним, через Ісуса Христа, котрому слава до віку вічного. Амінь.

22. Благаю ж вас, братте, прийміте се слово напомену: бо коротко написав вам.

23. Знайте, що брата нашого Тимофея випущено, з котрим, коли скоро прийде, побачу вас.

24. Вітайте всіх наставників ваших и всіх святих. Вітають вас ті що з Італії.

25. Благодать з усіма вами. Амінь.

До Жидів писано з Італії через Тимофея.

СОВОРНЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ЯКОВА.

Голова І.

Яков, слуга Божий и Господа Ісуса Христа, дванадцяті родам, що росіяні, вітайте.

2. Усяку радість майте, братте моє, коли впадаєте в різні спокуси,

3. знаючи, що доказ вашої віри робить терпінне,

4. терпінне ж нехай має звершене діло, щоб ви були звершені и повні, ні в чому не маючи недостатку.

5. Коли ж у кого з вас не достає премудрости, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осорбмлює, то й дасться йому.

6. Нехай же просить вірою, нічого не сумнячись: хто бо сумніється, той подобен філі морській, котру вітер жене та й розбиває.

7. Нехай бо не думас такий чоловік, що прийме що від Бога.

8. Чоловік двоєдушний не статечний у всіх доробах своїх.

9. Нехай же хвалиться брат смиренний висотою своєю,

10. а багатий смиреннем своїм: бо він, як травяний цвіт, перейде.

11. Зійшло бо сонце из спекою, и висушило траву, и цвіт її опав, и краса лиця її зникла: так и багатий в доробах своїх зів'яне.

12. Блажен чоловік, що втерпить спокусу: тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяв Бог тим, що люблять його.

13. Ніхто ж у спокусі нехай не каже: Що Бог мене спокусує: Бог бо не спокусується лихим, и не спокусує сам нікого.

14. Кожен же спокусується, надившись и лестившись похоттю своєю.

15. Потім похоть зачавши роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть.

16. Не заблуджуйтесь, брате моє любе.

17. Усяке добре діяння и всякий звершений дар зверху, сходить од отця світла, в котрого нема переміни ані тіни зміни.

18. Схотів бо, то й породив нас словом правди, щоб бути

нам якимсь почином творива його.

19. Тим же, брате моє любе, нехай буде всякий чоловік скорий на слухання, и нескорий на слова, нескорий на гнів.

20. Гнів бо чоловіка правди Божої не чинить.

21. Задля того відкинувши всяку погань и останок зла, прийміть у лагідности посажене слово, що може спасти душі ваші.

22. Будьте ж чинителями слова, а не тільки слухателями, обманюючи себе самих.

23. Бо, коли хто слухатель слова, а не чинитель, той подобен чоловікові, що дивиться на природне лице своє в зеркалі.

24. Подививсь бо на себе, та й одійшов, та зараз и забув, який він був.

25. Хто ж дивиться в звершений закон свободи, та й пробуває, той не слухатель забуваючий, а чинитель діла; такий буде щасливий у діланню своїм.

26. Коли хто думає, що він вірен між вами, не уздаючи языка свого, а обманюючи серце своє, у того марна віра.

27. Отό бо віра чиста и непоганена перед Богом и

Отцём, щоб одвідувати сиріт и вдовиць у горю їх, и держати себе неопоганеним од світу.

Голова II.

Братте моє, не на лица вважючи, майте віру Господа нашого Ісуса Христа прославленого.

2. Коли бо ввійшов у громаду вашу чоловік з золотим перснем, в одѣжі осяйній, ввійшов же й вбогий в мизерній одѣжі,

3. и ви споглянете на того що носить осяйну одѣжу, и скажете йому: Ти сідай отут гарно; а вбогому скажете: Ти стань отам, або сідай отут на підніжку моім,

4. то чи не порознитесь між собою и не станетесь суддями з ледачими думками?

5. Слухайте, братте моє любе: хибá не Бог вибрав вбогих світу сего багатих вірою и наслідників царства, котре обіцяв тим хто любить іого?

6. Ви ж зневажили вбогого. Хибá не багаті підневолюють вас; и не вони тягнуть вас на судища?

7. Хибá не вони зневажують добре имя, яким вас названо?

8. Коли ж оце звершуете закон царський по писанню:

„Любі ближнього свого, як себе самого“, добре чините; 9. коли ж на лица дивитесь, то гріх робите, докорені законом як переступники.

10. Кожний бо, хто увесь закон заховас, та згрішїть в одному, станеться у всьому виноватий.

11. Хто бо сказав: „Не чинї перелюбу,“ той сказав и: „Не вбивай.“ Коли ж не зробиш перелюбу, а вбьєш, стався єси переступником закону.

12. Так говоріте и так творіте, яко такі, що законом свободним судитиметесь.

13. Суд бо без милосердя тому, хто не зробив милости, и вихваляється милосерде суду.

14. Яка корість, братте моє, коли хто каже, що віру має, та діл не має? чи може віра спасти іого?

15. Коли ж брат або сестра нагі будуть и жадні щоденної страви,

16. а з вас хто скаже їм: Ідіть з миром, грїйтесь и годуйте, а не дасть їм потрібного для тіла; яка (з того) корість?

17. Так само й віра, коли діл не має, мертва сама по собі.

18. Ну, скаже хто: Ти віру маєш, а я діла маю. Покажи

мені віру твою з діл твоїх, а я тобі покажучу з діл моїх віру мою.

19. Ти віруєш, що Бог один; добре робиш: и біси вірять, та й тремтять.

20. Чи хочеш же зрозуміти, чоловіче марний, що віра без діл мертва?

21. Авраам, отець наш, хибав не з діл оправдився, піднявши Исаака сина свого на жертівник?

22. Чи бачиш, що віра допомагала ділам його, и ділами звершилась віра?

23. И сповнілось писання, що глаголе: „Увірував же Авраам Богові, полічено йому (те) за праведність, и другом Божим наречено його.“

24. Чи бачите ж оце, що з діл оправдується чоловік, а не з однієї віри?

25. Так само и Раава блудниця хибав не з діл оправдилась, прийнявши посланців и вивівши їх іншою дорогою?

26. Яко бо тіло без духа мертва, так и віра без діл мертва.

Голова III.

Не бувайте многи учителями, братте моє, знаючи, що більший осуд приймемо.

2. Багато бо грішимо всі. Коли хто в слові не грішить, се звершений чоловік, сильний обуздати и все тіло.

3. Ось бо и коням узди в роті вкладаємо, щоб слухали нас, и все тіло їх повертаємо.

4. Ось и кораблі, хоч які величезні, и страшними вітрами носяться, обертаяються малим стержнем, куди воля стержника хоче.

5. Так само й язик малий член, а вельми хвалиться. Ось малий огонь, а які великі речі палить!

6. И язик огонь, світ неправди: так и язик стоить між членами нашими, сквернячи все тіло, и помочи круг природи, а запалючись од геєнни.

7. Всяка бо природа, звірей и птиць, гадів и морських (звірів) вгамується и вгамовано природою чоловічою;

8. язика ж ніхто з людей не може вгамувати: без упу бо (се) зло, повне отрути смертоносної.

9. Ним благословляємо Бога и Отця, и ним кленем людей, що постали по подобию Божому.

10. Из тих же уст виходить благословенне и проклин. Не

подобає, братте моє любе, сьму так б́ути.

11. Хиба криниця з одного джерела выпускає солóдке и гиркé?

12. Хиба мóже, братте моє, смоківниця маслини родити, абó винограда смóкви? Так сáмо нi одна криниця не дає солóної и солóдкої водi.

13. Хто мýдрий та розумний мiж ва́ми, нехай покаже з дóброго життj дiлa своi в лагiдности и премýдрости.

14. Коли ж гирку́ зависть ма́єте та свáрку в сэрцу ва́шому, то не велича́йтесь и не кривiть на правду.

15. Не сходиться премýдрость звiше, а земна (вона,) душéвна, бiсовська.

16. Де бо зависть да свáрка, там безладде и всjке лихé дiло.

17. А та премýдрость, що звiше, найперше чiста, потiм мирна, лагiдна, покiрлива, пóвна мiлости и дбрих óвочiв, бессторонна и нелицемiрна.

18. Овоц же праведности сiється в впокоi тим, хто твóрить впоки́й.

Голова́ IV.

Звiдкiля вóйни та свáри в вас? Чи не звiдси́ля, з рос-

кошiв ва́ших, що воюють у члéнах ва́ших?

2. Бажа́єте, та й не ма́єте; убива́єте и завiду́єте, та й не мóжете осягти́; свáритесь и во́єте, та й не ма́єте, тим що не про́сите.

3. Про́сите, та й не прийма́єте, тому́ що погáно про́сите, щоб оберну́ти на рóскошi ва́шi.

4. Перелю́бники и перелю́бници́! хиба не зна́єте, що лю́бóв свiту сéго вражда́ проти́ Бóга? Оце́ ж, хто хóче б́ути приятелем свiту, той ста́ється во́рогомъ Бóга.

5. Абó дума́єте, що ма́рно писáнне глаго́ле: „До за́висти жада́є дух, що всели́вся в нас?“

6. Бiльшу ж да́є благода́ть; тим же и глаго́ле: „Госпо́дь гóрдим протiвiться, смире́ним же да́є благода́ть.“

7. Корiтеся ж оце́ Бóгу, протiвтєся ж дия́волови́, то й ути́чє од вас.

8. Приблíжуйтєся до Бóга, то й приблíжиться до вас; очiстiть рúки, грiшники; и направте сэрця́ (ва́шi), двоєду́шники.

9. Страда́йте, сумуйте да пла́чте; смiх ваш у плач нехай обернеться, и радiсть у гóре.

10. Смиріться перед Господом, то й підійме вас.

11. Не осуджуйте один одного, братте: хто бо, осуджує брата та судить брата свого, осуджує закон и судить закон; коли ж закон судиш, то ти не чинитель закону, а суддя:

12. Один єсть законодавець, що може спасти и погубити; ти ж хто єси, що судиш другого?

13. А ну́те ж ви, що говорите: Сьогодні або завтра, пійдимо в той и той город, и пробудемо там рік, та торгуватимем та дбатимем,

14. (ви, що не знаєте, що завтрашнього. Якé бо життє ваше? та же ж воно́ пара, що на малий час явиться, а потім счезає.)

15. Замість щоб говорити вам: Коли Господь зволить та живі будемо, то зробимо се або те.

16. Нині ж хвалитесь у гордошах ваших. Усяка така хвала́ лиха́.

17. Оце́ ж хто знає, як чинити добро́, та й не чинить, тому́ гріх.

Голова́ V.

А ну́те ж ви, багаті, плачте ридючи над зли́днями вашими, що надходять.

2. Багатство ваше згнило, и шати ваши міль поїла.

3. Золото ваше та срібло поржавило, и ржа їх на свідчення проти вас буде, и ззість тіло ваше, як огонь.

4. Ось плата робітників, що порали ниви ваши, задержана од вас, голобсить; и голобсінне женців до ушей Господа Савао́а дійшло.

5. Роскошували ви на землі та буяли; повгодювали серця ваши, мов на день заклєння.

6. Осудили ви, убили праведного; не противиться вам.

7. Терпіть же оце́, братте моє, аж до приходу Господнього. Ось ратай жеде доброго овощу з землі, дожидаючись терпливо його́, доки прийме дощ ранній и пізній.

8. Терпіть же й ви, отвердіте серця ваши: бо прихід Господень наближується.

9. Не зітхайте один на одного, братте, щоб вас не осуджено: ось суддя перед дверима стоїть.

10. За взір тяжкої мўки и довгого терпіння прийміть, братте моє, пророків, що глабляли ім'ям Господнім.

11. Ось ми звемо́ блаженними хто терпів. Про терпінне Іовове чули ви, и кончину Господню віділи: бо

Господь вельми милосерний и благий.

12. Перше ж усєго, братте моє, не кленітесь ні небом, ні землею, ні іншою якою клятьбою; а нехай буде в вас: так, так, ні, ні, щоб не впали ви в о́суд.

13. Хто між ва́ми тяжко страдає? нехай мо́литься; хто радіє? нехай співає.

14. Чи хто незду́жає між ва́ми, нехай призове пресвіте́рів це́ркви, и нехай мо́ляться над ним, помазавши його оли́вою в имя́ Господне;

15. и мо́літва віри спасе болящого, и підійме єго́ Господь; и коли́ гріхи́ вчинів, відпу́стяться йому́.

16. Визна́вайте оди́н одному́

гріхи́, и мо́літься оди́н за одно́го, щоб спілі́тись вам. Мно́го бо мо́же мо́літва пра́ведного ре́вна.

17. Илля́ був чоловік по́добний нам стра́тями, а по́моливсь мо́літвою, щоб не було́ дощу́, то й не було́ дощу́ на землі́ три ро́ки и шість міся́ців.

18. А знов по́молився, то й да́ло небо́ дощ, и землі́ зро́стїла о́вощ сви́й.

19. Бра́тте, коли́ хто з вас заблу́дить від пра́вди, и на́верне хто його́,

20. нехай зна́є, що на́верну́вший грішника́ від блудно́ї до́роги єго́ спасе́ ду́шу від сме́рти и покри́є мно́жество гріхи́в.

ПЕРВЕ СОВОРНЕ ПОСЛАНИЕ СВ. АПОСТОЛА ПЕТРА.

Голова́ I.

Петр, апостол Ису́са Христа́, ви́браним захожа́нам россія́нннн по Понту, Гала́тії, Кападо́кії, Азі́ї и Вио́нії,

2. по провиді́нню Бо́га Отця́, че́рез освяче́нне ду́ха, на послуха́нне и кропле́нне кро́ви Ису́с-Христо́вої: Благода́ть вам и мир нехай на́мно́житьсн.

3. Благо́словє́н Бог и Оте́ць Го́спода на́шого Ису́са Христа́, що, по вели́кій сво́їй мило́сти, знов породі́в нас на впова́нне живе́ воскресе́ннем Ису́с-Христо́вим из ме́ртвих,

4. до наслі́ддя нетлі́нного и непоро́чного, що не зовя́не, схова́не на небеса́х про вас,

5. котрі́ сі́лою Бо́жою сте́режені́ пробува́єте че́рез ві́-

ру, на спасенне, готове явитись останнього часу.

6. Сим радуйтеся мало ніні (колі треба,) смуткуючи у всяких напастях,

7. щоб випробувана віра ваша, геть дорощча злота пропадающего, хоч и огнем випробуваного, знайшлась на похвалу и честь и славу в одкриттю Исус-Христовому..

8. Котрого не бачивши любите и на котрого ніні не дивлячись, а віруючи радуєтесь радістю невимовною и преславною,

9. приймаючи кінець віри вашої, спасенне душам.

10. Про сеж то спасенне розвідували и допитувались пророки, що про вашу благодать пророкували,

11. дознаючись, якого абб котрого часу явлыв у них Дух Христов, поперед свідкуючи про Христові страсті и про славу, що після них.

12. Котрим відкрито, що не самім собі, а нам служили вони (тим), що ніні звістили вам, котрі благовістували вам Духом святим, посланим з неба, (и) на що бажають ангели дивитись.

13. Тим то підперезавши поясниці думок ваших, будьте тверезі, и звєршено вповайте на благодать, що при-

носиться вам в одкриттю Исуса Христа.

14. Якож діти слухняні не вбдячи себе по давнім хотінням вашим, що в незнанню,

15. а, якож покликаний вас святій, и ви самі святі у всьому життю будьте:

16. тим що писано: „Будьте святі, бо я свят.“

17. И коли отцем зовете того, що не вважаючи на лице судить кожного по ділу, то зо страхом провожайте час вашого домування.

18. Знаючи, що не тліним сріблом абб золотом вікупились од марного життя вашого від отців переданого,

19. но дорогоцінною кровью Христа як непорочного и чистого агнца,

20. призначеного перш настання світа, обьявленого в останні часі задля вас,

21. що через іогó віруєте в Бóга, котрій воскресів іогó з мєртвих и дав іому славу, щоб віра ваша и надія була на Бóга.

22. Души ваші очістивши, у послусі правди Духом, на братню любов нелицемірну, из чистого серця любіте одін одного щіро.

23. Знов народжені не з тліного сімя а з нетлінно-

го, через слово Бóга живóго и пробува́ючого по вік.

24. Тим то „всьяке тіло як трава́, и всьяка сла́ва чолові́ча як цвіт на траві. Зісо́хла трава́ и цвіт її упав;

25. „слово Господне пробува́є по вік.“ Се слово благо́виствово́ване між ва́ми.

Голова́ II.

Тим то відложі́вши всьяку злобу, и всьякий підступ и лицемі́рство и за́висть и всьяку осóду,

2. я́кож новоро́жденні діти бу́дьте жадні словесного чі́стого молока́, щоб у нёму ви́росли,

3. коли́ поку́шали, що бла́гий Господь.

4. Приступа́ючи до не́го, ка́меня живóго, від людéй відки́нутого, від Бóга ж ви́браного доро́гого,

5. и самі́ я́ко живе́ ка́мінне буду́йте дім духо́вний, свя́щенство святе́, щоб прино́шено духо́вні жертві́ любо́приємні́ Бóгу через Исуса́ Христа́.

6. Тим то й стоі́ть в писанню́: „Ось, кладу́ в Си́оні у́гольний, ка́мінь, ви́браний, доро́гий; и ві́руючий в не́го не осоро́миться“,

7. Оце́ ж вам доро́гий віру-

ючим; неслухняним же „ка́мінь, що відки́нули будівни́чі, сей ста́вся у́голову угла́“ и „ка́мінь спотика́ння и ске́ля побла́зні“;

8. и спотика́ються не слуха́ючи сло́ва, на що вони́ й по́ложени́.

9. Ви ж рід ви́браний, царське́ священство́, на́рід свя́тій, лю́де на придба́нне, щоб звіща́ли чесноті́ поклі́кавшого вас из те́мряви у́ дивне́ своє́ сві́тло;

10. ви коли́сь и не на́род, а тепе́р наро́д Бóжий; не поми́лувані, а тепе́р поми́лувані́.

11. Лю́бі, молю́ як чужосто́рoнців и прохóжих ухи́ля́тись від ті́лесного хоті́ння, котре́ во́ює прóти душі́;

12. и весті́ до́бре життя́ своє́ між по́ганами, щоб, у чо́му судо́ють ва́є я́ко лиході́в, наглядáючи до́брі діла́ (ва́ші) сла́вили Бóга в́ день одві́дання.

13. Тим то корі́ться всья́кому чолові́чому нача́льству ра́ди Го́спода; чи то́ цареві́, я́ко значно́му;

14. читó нача́льникам, я́ко від не́го по́сланим на одми́щенне лиході́ям, а на хвалу́ добротворца́м.

15. Така́ бо во́ля Бóжа, щоб ви ро́блячи до́бро зати́кали

уста невіжи безрозумних людей.

16. Яко свободні, а не яко ті, що мають свободу за покриттє злоби, и яко слуги Божі.

17. Усіх шануйте; браттєвствó любіте; Бóга льякайтєсь; царя честіть.

18. Слуги, з усяким страхом корітєсь панам, не тільки добрим и лагідним, а також лукавим.

19. Се бо угóдно (перед Бóгом), коли хто ради совісти Бóжої перенóсить смúток, страждаючи не по правді.

20. Яка бо похвала, коли со-грішаючи и біті в лице терпите? Тільки коли добре робите, и, страждаючи терпите, то се угóдно перед Бóгом.

21. На се бо ви покликані, бо и Христóс страждав за вас, оставляючи вам приклад; щоб ви ишли слідом за югó стопами;

22. котрій не зробів гріха, ані не знайдено підступу в устах югó;

23. котрій злослòвлений не злослòвив, и страждаючи не грозів, а передав судячому праведно;

24. котрій гріхи наші сам підніс на тілі своїм на дерево, щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; котрого „раною югó сцїлились“

25. Буди бо ви як вівці блукаючи; тільки ж вернулись нині до пастиря и владїки душ ваших.

Голова III.

Такóж и жінки, корітєсь своїм чоловікам, щоб де-котрі, хоч и не коря́ться слóву, життєм жіночим без слóва були зьєднані,

2. дивлячись на чисте життє ваше у страху (Бóжому).

3. Ва́ша окраса нехай не буде зóвнішне заплітанне волóсся и убіранне в зóлото, абó зодяганне в одєжу;

4. а потайний сєрця чоловік, у нетлінню лагідного и тихого дýха, що перед Бóгом многоцїнне.

5. Так бо колись и святі жінки, що вповали на Бóга, украшали себе, корячись своїм чоловікам;

6. як Сára слýхала Авраа́ма, паном югó зовучи, котрої ви ста́ли дїтми, добре роблячи и не льякаючися ніякого страху.

7. Чоловіки, такóж, домуйте разóm з ними по розумі, яко більше слабосильній посудині жіночій віддаючи честь, яко и спільні наслідники благодати життя, щоб не зупинялись молитви́ ваші.

8. На конєць же, будьтє усі

одної думки, милосердуючі, братолюбні, сердечні, привітливі;

9. не віддаючи зло за зло, або добір за добір; а насупроти благословляйте, знаюючи, що на те ви покликані, щоб благословенне наслідили.

10. „Хто бо хоче життє любити, и відити дні добрі, нехай вдержить язик свій від злого, и уста свої, щоб не говорити зради;

11. нехай ухиляється від злого, и робить добре; нехай шукєє вповою, и побивається за ним.

12. Бо очі Господні на праведних, и уши його на молєння їх; лице ж Господне протити тих, що зле роблять.“

13. И хто ж такий, що заподіявби вам лихо, коли будете наслідниками доброго?

14. Тільки ж, коли б и страждали задля правди, блаженні (естє); страху ж їх не бійтесь, ані тривожтесь;

15. а Господа Бґа святитє у серцях ваших. Бувайте завжди готові дати одвіт вському, що домагається від вас слова про вашу надію, з лагідністю и страхом;

16. маючи совість добру, щоб, у чому судять вас яко

лиходів, осоромились ті, що докоряють добре життє ваше в Христї.

17. Лүчче бо тим, що добре роблять, коли воля Бґжа; умертвений по нїні, оживлений же по дүху,

18. тому що и Христос, щоб привести нас до Бґа, один раз пострадав за гріхи наші, праведник за неправедних, що був умертвений по тілу, но ожив дүхом,

19. в котрому и тим духам, що в темниці прийшовши проповідував,

20. колисьто неслухняним, як того часу дожидало (ix) довготерпінне Бґже, за днів Ноя як стробився ковчег, в котрій мало, то єсть вісім, душ спаслося од води;

21. чого образ хрещєнне, (не відложєнне тілесної нечистоти, а совісти доброї обітниця перед Бґом) що и нас тепер спасає через воскресєнне Исуса Христа,

22. котрій єсть по правїці в Бґа, зйшовши на небо, котрому покорились ангели и власті и сили.

Голова IV.

Тим же то, коли Христос страдав за нас тілом, то и ви тією самою дүмкою ору-

жїться; хто бо страждав тілом, перестав у гріхах;

2. щоб ужé не по хотінню чоловічому, а по волі Божій, жити остальний час у тілі.

3. Доволі бо в нас минувшого часу життя, що чинили волю поган, ходячи в розпусті, пристрастях, пиянстві, бенкетах, напїтках и мерзських идолослуженнях.

4. Чим и дивуються, що ви не біжете разом з ними на розлив розпусту хулячі;

5. котрі дадуть одвіт тому, що готів судити живих и мертвих.

6. На се бо и мертвим проповідувано благовісте, щоб прийняли суд по чоловіку тілом, и жили по Бозі дүхом.

7. Усему ж конець наближився. Бүдьте ж оцé мүдрі и тверезі до молитв.

8. Перш усего ж майте одін до одного щіру люббв, бо люббв покривае множество гріхів.

9. Бүдьте гостінні одін для одного без міркання.

10. Кожний, якож прийав дар, так ним нехай слүжить одін одному, як добрі доморядники всякої благодати Божої.

11. Коли хто говорить, то як по силі, котру подае Бог; щоб у всему прославлявся Бог через Исуса Христа, котрому слава и держава по вічні вікі. Амінь.

12. Любі, не чүдуйтесь розпаленнем, що буває у вас на спокүсу, наче б вам що дивного довелось;

13. а радуїтесь, якож маєте участь в страданнях Христових, щоб и в одкритті слави його радувались и веселились.

14. Коли докоряють вас за Ім'я Христове, блаженні; Дух бо слави и Бога почивае на вас; нимі він хуліться, вами ж прославляється.

15. Тільки ж ніхто з вас нехай не постраждае яко душегубець, абб злбдїй, абб лиходїй, абб як бунтівник;

16. коли ж яко Християнін, то нехай не соробиться, а прославляе Бога за сю участь.

17. Бо порá початись судові від дому Божого; коли ж найперш од нас, то який конець тих, що не коряться благовістю Божому?

18. И коли „праведник тільки що спасеться, то безббжник и грїшник де явїться?“

19. Тим то й страждаючи по волі Божій, як вірному Творцеві нехай передають дүши свої, рблячи добре.

Голова V.

Старших між вами молю, яко товариш-старший и свідок

страданія Христового, и спільник слави, що має відкритись,

2. пасіте стадо Бóже, що у вас, доглядаючи не по неволі; ані для поганої користи, а з доброго серця;

3. ані пануйте над наро́дом, а взором будьте ста́да;

4. и як явиться па́стирь-начальник, приймете невянучий слави вінець.

5. Саме так, молодші, коріться старшим; усі ж, одін одному корячісь, сми́рністю підпережіться; бо „Бог гордим протівиться, сми́рним же дає благодать.“

6. Смиріться ж під сильну руку Бóжу, щоб підніс вас угóру свого часу́;

7. всяку журбу́ ва́шу скинувши на не́го, бо він старається про вас.

8. Тверезіться, пильну́йте бо протівник ваш диявол,

як лев рика́ющий, ходить, шука́ючи ко́го пожертви,

9. прóти не́го встава́йте тверді вірою, зна́ючи, що такі страждання доводяться и братівству́ ва́шому в світі.

10. Бог же вся́кої благодати, покликавший нас до вічнєї своєї слави в Христі Ису́сі, коли́ трохи пострада́ете, він нехай зверши́ть, вас утверди́ть, укріпи́ть и осну́є.

11. Іо́му слава и держава́ по вічні вікі. Амінь.

12. Через Сильва́на, вірного вам брата, як думаю, корóтко написав, наповіда́ючи и свідку́ючи, що се правдіва благодать Бóжа, в котрій стоїте.

13. Вита́є вас ви́брана з ва́ми (це́рков) в Вавилóні, и Марк, син мій.

14. Вита́йте одін одно́го у ці́лованню́ любóви. Впокій вам усім, що в Христі Ису́сі. Амінь.

ДРУГЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ПЕТРА.

Голова́ I.

Симеон Петр, слуга́ и апóстол Ису́са Христа́ тим, що з на́ми одна́ку доро́гу віру приняли́ по правді Бóга на́шого и Спа́са Ису́са Христа́;

2. благодать вам и впокій нехай умножи́ться в познанню́ Бóга и Ису́са, Го́спода на́шого.

3. Якож усé до життя́ и побóжности дарóване нам

Божою сілою ію́го, через по-
знання, покли́кавшого нас
славою и чесното́ю,

4. чим найбі́льші и дорогі
обітниці даровані нам, щоб
через них були́ ви спі́льни-
ками Божої при́роди, ухиля́-
ючись від тлі́нного хотіння,
що в світі,

5. то доложіть до се́го усé
ва́ше старання, и пода́йте у
вірі ва́шої чесноту́, а в чес-
ноті рб́зум,

6. а в рб́зумі вдéржанне, а
у вдéржанню терпінне, а в
терпінню побб́жність,

7. а в побб́жності б́ратню
любóв, а в б́ратній любóві
любóв (для всіх).

8. Коли́ бо се́ буде у вас и
умножі́ться, то не оста́вить
вас лі́нівими, ані безплóд-
ними в познання́ Го́спода на-
шого Исуса́ Христа́.

9. У ко́го бо нема́ се́го, той
слі́пий и корóтко видю́щий,
що забу́в на очи́щенне дав-
них своі́х грі́хів.

10. Тим то, б́раті́, стара́й-
тесь бі́льше утвер́дити ва́ше
покли́канне и ви́бранне; се́
бо рб́лячи, ніко́ли не спо-
тикнетесь.

11. Так бо ще́дро дозвóлить-
ся вам вхі́д у ві́чне ца́рство
Го́спода на́шого и Спа́са Исуса́
Христа́.

12. Тим и не занéхую за-

всі́ди прига́дувати вам сі́ ре-
чі, хоч ви й зна́єте, и утве́р-
джені у сі́й пра́вді.

13. Ві́диться ж мені́ пра́во,
доки я у сі́й осéлі, розбу́джу-
вати вас у напові́данню;

14. зна́ючи, що скóро оста́-
влю осéлю мою́, я́кож и Го-
спо́дь наш Исус Хри́сто́с
объя́вив мені́.

15. Стара́тимуся ж, щоб ви
и всю́ди, по мо́єму росста́н-
ню, робі́ли спо́мин сі́х річе́й.

16. Не за байка́ми бо, хі́тро
приду́маними, идучі́, обя́-
віли ми вам сі́лу и прихі́д
Го́спода на́шого Исуса́ Хри-
ста́, а бу́вши самові́дцями
вели́ччя ію́го.

17. Бо він при́няв від Бо́га
Отця́ честь и сла́ву, коли́ зій-
шо́в до не́го од вели́чнейо́ї сла́-
ви та́кий го́лос: „Се син мій
лю́бий, що я вподо́бав ію́го.“

18. И сей го́лос чу́ли ми, як
сході́в з не́ба, бу́вши з ним
на горі́ святій.

19. Ще́ ж ма́ємо певні́ще
сло́во проро́че, и ви дóбре
рб́бите вважа́ючи на не́го, як
на світі́льника, що сві́тить
в те́мному місці́, аж де́нь за-
сия́є, и де́нниця зійде в сер-
ця́х ва́ших;

20. се́ найперш зна́ючи, що
жа́дне кни́жне проро́цтво не
бува́є сво́го розв'язання́.

21. Бо ніко́ли из во́лі чоло-

віка вінесено пророцтво, а від Духа святого несені промовляли святі люде Божі.

Голова II.

Були ж и лжепророки між людми, як и між вами будуть лжеучителі, котрі введуть єресі погібелі, и відцуравшись викупившого їх Владіки, приведуть на себе скору погібіль.

2. И многі підуть за їх погібілью, котрі дорόгу правди хулітимуть;

3. и в зажерливості придуманими словами вас підходітимуть, для котрих суд з давнього часу не гається, и погібіль їх не дрімает.

4. Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окви пекельної темряви, и передав, щоб хоронено їх на суд;

5. и коли першого світа не пощадив, а самовосьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повід на світ нечестивих допустивши;

6. и коли городі Содому и Гомору засудив на руїну, обернувши в попіл, и поставивши яко приклад для будучих безбожників;

7. а избавив праведного

Лота, омерзеного распутним життєм безбожників;

8. (живучи бо між ними праведник той, дивлячись и слухаючи про беззаконні діла день в день мучив праведну душу;)

9. Знає Господь побожних з покүси избавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки.

10. Найбільше ж тих, що ходять в слід за тілом в нечистому хотінню, и зневажують начальство, що сміливі, самолюбні, не лякаються хуліти на славу.

11. Де ангели, кріпостю и сілою більшими бұвши, не приносять проти них перед Господом докоряючого суду.

12. Сі ж як бессловесні звірі, природні, що родяться на лови и забиттє, хулять, чого не розумють, и в зотлінню своїм загінуть,

13. и нагороду неправди приймуть. Солідкими вважають дочасні роскоші; вони сόром и беззаконне, роскошуют в обманьстві своїм, ідаючи з вами,

14. бчі маючи повні прелюбодіяння и неперестаючого гріха, надяють, души неутверджені, серце навчене до зажерливости маючи, діти прокляття,

15. котрі, опустівши праву дорігу, заблудили, йдучи дорігою Валáма, сина Восбрового, що полюбив несправедну нагоріду,

16. тільки мав кару за своє беззаконне; підярёмник німий, проговорівши чоловічим гóлосом, остановив нерозум пророка.

17. Се жерелá безводні, хмари хуртовиною гонімі, котрим чорна темрява на віки захована.

18. Промовляючи бо великими и марними словами, принаджують хотіннем тіла, роспустою тих, що справді утіклі від живучих в блуді,

19. обіцяючи їм волю, самі б́вши слуги зотління; хто бо ким подужаний, тогó він и невольник.

20. Коли бо утікши від нечистоти́ світа через пізнання Господа и Спáса Исуса Христа, однакож знов замотавшись бувають подужані, то останне їх бу́ло гірше першого.

21. Л́чче бо їм бу́ло не пізнати доріги правди, як, пізнавши, одвернутись від переданої їм святóї заповіді.

22. Довелóся ж їм по правдивій приповіді: „Пес вертається до своєї блювóтини“,

а „свиня, скупавшись, (иде) валя́тись у валю́жу“.

Голова́ III.

Се вже, любі, д́рге пішу вам послання, в котрих наповідаючи збуджаю чисту думку ва́шу,

2. щоб згадали слова́ проречені від святі́х пророків; и заповідь від нас я́ко апóстолів Господа и Спáса,

3. се найперш знаючи, що прийдуть в останні дні ругателі, ходящі по своєму хотінню,

4. и скажуть: Де обітниця приходу́ Іогó? від коли́ бо батькі́ умирають, усé так пробувае́ від почину створіння.

5. Не знають бо ті, що так хочуть, що небеса́ були́ з давнєго часу́, и земля́ из води́, и в воді́ поста́ла словом Бóжим,

6. длячóго тогдáшній світ водо́ю затóплений, погіб;

7. нинішні ж небеса́ и земля́ тим самім словом заховані, и в огóнь зберегаються про день с́ду и погібелі безбóжних людéй.

8. Тільки ж одно́ се нехай не б́де перед ва́ми та́йне, любі, що одін день у Госпо-

да, як тисяч літ, и тисяч літ, як одін день.

9. Не гаїться Господь з обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а довготерпіть вам, не хотячі, щоб хто погіб, а щоб усі до покаяння приступили.

10. Прийде ж день Господень, як злодій в ночі; тоді небеса з шумом перейдуть, первотини ж распечені ростопляться, и земля и діла на ній погорять.

11. Коли ж се все зруйнується, то якими слід вам бути у святому життю и побожності,

12. дожидаючи и бажаючи свого приходу Божого дня, котрого небеса палаючи рунуть, и первотини горючі ростопляться?

13. Нових же небес и землі нові по обітниці дожидаємось, в котрих правда домує.

14. Тим то, любі, сего дожидаючи, старайтесь нескверними и чистими явитись перед ним в упокою,

15. а довготерпіне Господа нашого за спасенне вважайте; якож и любий наш брат Павел по даній йому премудрості писав вам,

16. якож и в усіх листах говорячи в них про сі речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неуки и неутвержені перекручують як и інші писання, на свою власну погібіль.

17. Ви ж, любі, знаючи вперед, бережіться, щоб и вас не зведено блудом безбожників и не відпали від свого утвердження;

18. а ростіть в благодаті и знанню Господа нашого и Спаса Ісуса Христа. Імунь слава и тепер и по день віка. Амінь.

ПЕРВЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ІОАНА БОГОСЛОВА.

Голова I.

Що було від почину, про що ми чули, що бачили очима нашими, и на що дивилися, и чого руки наші дотикалися, про Слово життя;

2. (бо життє явилось, и ми бачили, и свідкуємо, и звіщаєм вам життє вічне, що було в Отця, и явилось нам;)

3. що ми бачили и чули, звіщаєм вам, щоб и ви мали

спільність з нами; а спільність наша з Отцем и Сином іюго Ісусом Христом.

4. И се пишемо вам, щоб радість ва́ша була́ повна.

5. И се обітниця, котру́ ми чу́ли від не́го, и звіща́ємо вам, бо Бог сві́тло, и ніяко́ї у не́го те́мряви.

6. Ко́лі гово́римо, що спільність ма́ємо з ним, и в те́мряві хо́димо, то не гово́римо по пра́вді и не твóримо пра́вди;

7. ко́лі ж у сві́тлі хо́димо, я́ко ж він сам у сві́тлі, то ма́ємо спільність оди́н з оди́м, и кров Ісуса Христа́ Сіна ё́го очища́є нас од вся́кого гріха́.

8. Ко́лі гово́римо, що гріха́ не ма́ємо, то самі себе обма́нюємо, и нема́ пра́вди в нас.

9. Ко́лі визна́єм гріхи́ наші, то Він ві́рний и пра́ведний, щоб прости́в нам гріхи́, и очисти́в нас од вся́кої непра́вди.

10. Ко́лі ка́жемо, що ми не згріши́ли, то и сло́ва ё́го нема́ в нас.

Голова́ II.

Діточкі мо́ї, се пишу́ вам, щоб не гріши́ли; и ко́лі хто згріши́ть, засту́пника ма́ємо

перед Отце́м, Ісуса Христа́ пра́ведника.

2. И він вблаганне за гріхи́ наші; не за наші ж тільки, а також ці́лого сві́та.

3. А по то́му зна́ємо, що ми пізна́ли іюго́, ко́лі запові́ді іюго́ хорóбимо.

4. Хто гово́рить: Я пізна́в іюго́, и запові́дей іюго́ не хорóнить, той ло́жник, и в то́му нема́ пра́вди;

5. хто ж хорóнить сло́во іюго́, істи́но у то́му лю́бов Бо́жа звёршена. По то́му зна́ємо, що ми в не́му.

6. Хто гово́рить, що в не́му пробува́є, повинен, я́кож той ходи́в, и він так ходи́ти.

7. Бра́ті, не запові́дь нову́ пишу́ вам, а запові́дь стару́, котру́ ма́єте з почи́ну; запові́дь старá сло́во, котре́ ви чу́ли з почи́ну.

8. Знов запові́дь нову́ пишу́ вам, що е́сть пра́вдіве и в іо́му и в вас; що те́мрява перехо́дить, и сві́тло пра́вдіве вже сві́тить.

9. Хто гово́рить, що він в сві́тлі, и нена́видить бра́та сво́го, той в те́мряві аж до́сі.

10. Хто лю́бить бра́та сво́го, в сві́тлі пробува́є, и по́блазні у іо́му нема́;

11. хто ж нена́видить бра́та сво́го, той в те́мряві, и в те́мряві хо́дить, и не зна́є

де идé, бо тёмрява, осліпіла очі іюго.

12. Пишú вам, діточкі, що оставляються вам гріхі за-длá їмени іюго.

13. Пишú вам, батькі, що ви пізнали тогó, котрій(єсть) від почíну. Пишú вам, молодя́та, що ви подужали лука-вого.

14. Пишú вам, діти, що ви пізнали отця́. Писáв я вам, батькі, що ви пізнали тогó, що від почíну. Писáв я вам, молодя́та, що ви сільні, и слово Бóже у вас пробува́є, и що подужали лукавого.

15. Не любіте світа, ані тогó, що в світі. Коли хто любить світ, nemá любви отцівськóї у нёму;

16. все бо, що в світі, хотінне тіла и хотінне очей, и гóрдощі світові, не з отця́ а зо світа.

17. И світ перейде, и хотінне іюго; хто ж чинить волю Бóжу, пробува́є по вік.

18. Діти, остáнна годíна настáла; и я́кож чу́ли ви, що антихрiст прийде́, а тепер мно́гі антихрiсти поста́ли; то й звідтіля зна́ємо, що остáнна годíна.

19. Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остáли б

з на́ми, тільки щоб явілись, що не всі зміж нас.

20. И ви помаза́нне ма́єте від святóго, и зна́єте все.

21. Не писáв я вам, що не зна́єте правди, а що зна́єте ії, и що вся́ка брехня́ не від правди.

22. Хто лóжник, як не той, хто відріка́ється: Що Исус не Христóс? сей антихрiст, хто відріка́ється Отця́ и Сі́на.

23. Вся́кий, хто відріка́ється Сі́на, той и Отця́ не ма́є.

24. Ви ж що чу́ли від почíну, те неха́й в вас пробува́є, коли в вас пробува́тиме, що ви від почíну чу́ли, то и ви будете пробува́ти у Сіні и в Отці́.

25. И се обі́тниця, котру́ сам обіця́в нам, життє вічне.

26. Се писáв я вам про тих, що підманюють вас.

27. И помаза́нне, котре́ ви прийняли́ від нёго в вас пробува́є, и не потрібу́єте, щоб хто учів вас; а як те самé помаза́нне навча́є вас про все, так и правдіве, и не брехня́; и я́кож навча́ло вас, пробува́йте в нёму.

28. И тепер, діточкі, пробува́йте в нёму; щоб, коли яві́ться, бу́ла у нас одва́га, и не осоро́мились перéд ним при іюго́ приході́.

29. Коли знаєте, що він праведний, то знайте, що всякий, хто робить правду, від нього родився.

Голова III.

Глядіть, яку любов дав нам Отець, щоб ми діти Божі звалися. Тим то не знає нас світ, що не пізнав іогó.

2. Любі, ми тепер діти Божі, и ще не явилось, що ми будемо, знаємо ж, що, коли явиться, подібні йому будемо; бо побачимо іогó, якож єсть.

3. И всякий, що має сю надію на нього, очіщує себе, якож він чистий.

4. Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконне, и гріх єсть беззаконне.

5. И знаєте, що він явився, щоб гріхи наші взяти; и гріха нема у нѐму.

6. Кожен, хто у нѐму пробуває, не грішить, кожен, хто грішить, не бачив іогó, ні пізнав іогó.

7. Діточки, нехай ніхто вас не обманює; хто робить правду, праведний, якож він праведний,

8. Хто робить гріх, той від диявола; бо від почину диявол грішить. На се явився Син Божий, щоб зруйновати діла диявола.

9. Кожен, хто родився з Бóга, гріха не робить, бо насінне іогó в нѐму пробуває; и не може грішити, бо він з Бóга родився.

10. По сѐму явні діти Божі, и діти диявольські. Кожен, хто не робить правди, не від Бóга, и хто не любить брата свого.

11. Се бо віщання, котрѐ ви чули від почину, щоб ми любили одін одного,

12. не якож Каїн від лихого був, и забив брата свого; и за що забив іогó? тому, що діла іогó лихі були, а (діла) брата іогó праведні.

13. Не дивуйтесь, браті мої, коли ненавидить вас світ.

14. Ми знаєм, що перейшли від смерти у життѐ, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смерті.

15. Кожен, хто ненавидить брата свого той чоловікогубець; а ви знаєте що жоден чоловікогубець немає життѐ вічнѐго, у нѐму пробуваючого.

16. У сѐму пізнали ми любов, що він за нас душу свою положив; и ми повинні за братів душі класти.

17. Хто ж має прожиток світа, и відить брата свого, що в потрібі, и зачинить

сэрце своё перэд ним, як любобв Бóжа пробувае у нёму?

18. Діточкі моі, не любім слобом, ані язýком, а дýлом и правдою.

19. И по сёму пізнаёмó, що ми від правди, и перэд ним втихомірýем сэрця наші;

20. бо коли винýє нас сэрце, (то о скільки більше Бог); бо більший Бог ніж сэрце наше, и знае все.

21. Любі, коли сэрце наше не винýє нас, одвагч маем перэд Бóгом,

22. и, коли що прбсимо, приймаемо від нёго, бо хорбнимо заповіді іогó, и угбдне перэд Ним рбнимо.

23. И се заповідь іогó, щоб вірували в імя сїна іогó Исуса Христа, и любїли одін одногó, якож дав заповідь нам.

24. И, хто хорбнить заповіді іогó, у тóму пробувае, и він в нёму. И по сёму пізнаёмó, що пробувае в нас, по Дýхові, котрóго дав нам.

Голова IV.

Любі, не всякому дýхові віруйте, а досвідчайте дýхів, чи від Бóга вони; бо многі лжепрорóки вїйшли у світ.

2. По сёму пізнавайте дýха Бóжого; всякий дух, котрий

визнае Исуса Христа, що прийшов у тїлі, від Бóга.

3. И всякий дух, котрий не визнае Исуса Христа, що прийшов у тїлі, не від Бóга; и се він антихрїстів, про котрóго чували, що прийде, и тепер вже есть у свїті.

4. Ви од Бóга, діточкі, и подужали їх; більший бо той, хто в вас: ніж той, хто в свїті.

5. Вони від свїта: тим то від свїта говорять, и свїт слýхае їх.

6. Ми від Бóга; хто знае Бóга, слýхае нас; хто не від Бóга, не слýхае нас; из сёго пізнаёмó дýха правди, и дýха манї.

7. Любі, любім одін одногó; бо любобв від Бóга, и кожен, хто любить, від Бóга родївся, и знае Бóга;

8. хто не любить, не пізнав Бóга, бо Бог любобв.

9. У сёму явилась любобв Бóжа у нас, що Бог сїна свого єдинорóдного у свїт післав, щоб ми жили через нёго.

10. У сёму любобв, не що ми любїли Бóга, а що він любїв нас, и післав сїна свого, вблаганне за грїхї наші.

11. Любі, коли так Бог полюбїв нас, то й ми повїнні одін одногó любїти.

12. Бóга нікóли ніхтó не бачив; коли любимо одін

одного, то Бог в нас пробуває, и любов його звершена у нас.

13. По сему пізнаємо, що в нєму пробуваєм, и він в нас, що від дұха свого дав нам.

14. А ми віділи и свідкуємо, що отєць післав сїна, спасїтеля свїта.

15. Коли хто визнає, що Исус син Божий, то в нєму пробуває Бог, и він в Бозі.

16. Ми пізнали також, тай увїрували у любов, котру має Бог до нас. Бог любов, и хто пробуває у любові, в Бозі пробуває, и Бог в нєму.

17. У сему звершена любов між нами, щоб мати одвагу у день сұду, бо який він, такі й ми у свїті сєму.

18. Страху нема у любові, а звершена любов геть виганяє страх, бо страх має мұку, хто ж лякається, той не звершений в любові.

19. Ми любимо його, бо він перший любив нас.

20. Коли хто каже: Що люблю Бога, и брата свого ненавидить, той лóжник, бо хто не любить брата, котрого бачив, Бога котрого не бачив, як може любити?

21. И заповідь сю маємо від нєго, щоб, хто любить Бога, любив и брата свого.

Голова V.

Кóжен, хто вірує, що Исус єсть Христос, той від Бога родівся; и кóжен, хто любить родівшого, любить и рóжденного від нєго.

2. По сему пізнаємо, що любимо дітєй Божих, коли Бога любимо, и заповіді його хоронимо.

3. Се бо любов Бога; щоб ми хоронїли заповіді його; и заповіді його не тяжкі.

4. Все бо рóжене від Бога світ побїждає; и ся побїда, побїдївши світ, віра наша.

5. Хто се, що побїждає світ, як не хто вірує, що Исус син Божий?

6. Се той, хто прийшов з водою и крòвю; Исус Христос, не з водою тїльки, а з водою и крòвю; и Дух се, що свідкує, що Дух правда.

7. Бо три їх, що свідкують на небі, Отєць, Слово и святїй Дух; и сі три одно.

8. И три їх, що свідкують на землі, Дух и вода и кров; и сі три одно.

9. Коли свідчення людєй приймаємо, то свідчення Бóже бїльше; бо се свідчення Бóже, котрим свідчив про сїна свого.

10. Хто вірує в сїна Бóжого має свідчення в собі; хто

не вірує Бóгу, лóжником зробив іогó, бо не увірував у свідчення, котрім свідкував Бог про сина свого.

11. И се свідчення, що життє вічне дав нам Бог, и се життє у сині іогó.

12. Хто має сина, має життє; хто не має сина Бóжого, життя не має.

13. Се писав я вам, віруючим в имя сина Бóжого, щоб ви знали, що маєте життє вічне, и щоб вірували в имя сина Бóжого.

14. И се одвага, котру маємо до нёго, що, коли чогó про́симо по вóлі іогó, він слухає нас;

15. и коли знаємо, що він слухає нас, чогó б ми не просіли, то знаємо, що маєм про́шення, про котрі просіли у нёго.

16. Коли хто бачить брата свого, що грішить гріх не на смерть, нехай мóлиться, и дасть іому життє, тим, що грішають не на смерть. Есть гріх на смерть; не за сей, кажу, щоб молівся.

17. Всяка неправда гріх; есть також гріх не на смерть.

18. Знаємо, що ко́жний, хто родівся від Бóга, не грішить; тільки рóждений від Бóга, хорóнить себе, а лихий не дотикається іогó.

19. Знаємо, що ми від Бóга, и увесь світ у лихóму лежить.

20. Знаємо ж, що син Бóжий прийшов, и дав нам рóзум, щоб пізнавали правдівого; и ми в правдівому, в сині іогó Ісусі Христі.

21. Сей правдівий Бог, и життє вічне. Діточкі, хорóнить себе від ідолів. Амíнь.

ДРУГЕ СОВОРНЕ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ІОАНА БОГОСЛОВА.

Голова І.

Старець ви́браній пані и дітям її, котрих я істино люблю (и не я тільки, а також всі, що пізнали правду)

2. задля правди, що пробуває в нас, и з нами буде по вік.

3. Нехай буде з ва́ми благо-

дать, мíлость, впокій від Бóга отця, и від Гóспода Ісуса Христа, сина отцівськóго, в правді и любові.

4. Вельми я радувався, що знайшов дітей твоїх, хóдячих в правді, я́кож заповідь прийняли ми від отця.

5. И тепер прошу тебе, пані,

не яко нову заповідь пишуть тобі, а котру мали ми від почину, щоб любили один одного.

6. И се любов, щоб ми ходили по заповідям його. Се заповідь, якож ви чули від почину, щоб у ній ходили.

7. Бо многі зводителі увійшли у світ, котрі не визнають Ісуса Христа, що прийшов у тілі, сей зводитель и антихрист.

8. Глядіть на себе, щоб не згубити нам, що заробили, а щоб нагороду повну прийняли.

9. Кбжен, хто переступає,

а не пробуває в науці Христовій, не має Бога; хто пробуває в науці Христовій, сей має и отця и сина.

10. Коли хто приходить до вас, и сієї науки не приносять, не приймайте його у хату, и не витайте, його;

11. хто бо його витає, бере участь в ділах його лихих.

12. Маючи много вам писати, та не схотів на папері и чернілом; а надіюсь прийти до вас, а устами з вами говорити, щоб благодать ваша була повна.

13. Витають тебе діти сестри твоєї вибраної. Амінь.

ТРЕТЄ СОБОРНЄ ПОСЛАННЄ СВ. АПОСТОЛА ІОАНА БОГОСЛОВА.

Голова І.

Старець Гаіові любому, котрого люблю истинно.

2. Любий, молюся, щоб у всім добре тобі велось, и ти здоров був, якож добре ведеться душі твоїй.

3. Вельми бо зрадів я, коли прийшли браті, и свідкували про твою правду, якож ти в правді ходиш.

4. Більшої радости над сю немаю, щоб чути, що діти мої в правді ходять.

5. Любий, ти вірно робиш, коли що робиш для братів и для побсторонніх,

6. котрі свідкували про твою любов перед церквою; добре ти зробиш провадивши їх достойно перед Богом.

7. Вони бо ради імени його вийшли, нічого не прийнявши від поган;

8. тим то мусимо приймати таких, щоб бути помічниками правді.

9. Писав я церкві; тільки

Диотрэф, що побивається за старшуванням не приймає нас.

10. Тим, коли прийду, згадаю про його діла, що робить, докоряючи нас лихими словами; и не доволєн тим, ні сам не приймає братів, и боронить тим, що хочуть, и з цєрки виганяє.

11. Любий, не повертай за лихим и за добрим. Хто добре робить, (той) від Бога, хто ж лихе робить, (той) не бачив Бога.

12. Про Димітрія свідковано од всіх, и від самбі правди; и ми також свідкуємо, и знаєте, що свідчення наше правдиве.

13. Багацько мав я писати, тільки не хочу чернілом та пером тобі писати;

14. надіюся ж незабаром бачити тебе, то й устно поговоримо.

15. Впокій тобі. Витають тебе други. Витаї друзів по імени.

СОВОРНЕ ПОСЛАНИЕ СВ. АПОСТОЛА ЮДИ.

Голова I.

Юда, слуга Ісуса Христа, брат же Яковів, покликаним, од Бога Отця освяченим а Ісусом Христом охороненим;

2. мїлость вам и впокій и любов нехай умножиться.

3. Любі, стараючись з усією пильністю писати вам про спільне спасєнє, вважає я за конєчне написати вам, вговорюючи, щоб борєлись за віру, святїм раз передану.

4. Повлазили бо деякі люде, давно призначєні на сей суд, безббжні, що благодать Бога нашого обєртають на рос-

пўсту, и самєго Владїки Бога и Господа нашєго Ісуса Христа одрікаються.

5. Приганути ж хочу вам, котрі загально се знаєте, що Господь, хоч спас нарид из землі Егїпецької, то опісля погубїв тих, що не вірували.

6. И Ангелів, що не схоронїли свєго начальства, оставивших свої осєлі, про суд велїкого дня вічними окєвами під тємрявою схоронїв.

7. Як Содєма и Гомєра, и городї кругом них, що, подїбно їм, жилї в перєлюбї и ходїли в слїд за їншим тїлом,

принявши кару вічного огня, виставлені яко приклад;

8. так и сі сновіди, опоганюють тіло, начальством же гордують, а на славу хулять.

9. Михаїл же Архангел, коли, змагаючись з дияволом, говорив про Мойсееве тіло, не поважився піднести проти нього суду докоряючого, а сказав: Нехай Господь загрозить тобі:

10. Сі ж, чого не розуміють; хулять; щож по природі, як бессловесні звірі, розуміють, у сему розпадаються.

11. Горе їм; бо пішли вони дорогою Каїна, а попались в обману нагороди Валама, и погїбли в бунті карою.

12. Се погань (на вечєрах) милостині вашої, що живляться з вами без страху, и пасуться; хмари безводні, одвітрів ношені; дерева осінні, безвочні, двічі умерші; викорінені;

13. люті філі морські, що піняться своїм сбором, блукаючи звїзди, котрим чорна темрява на віки хорониться.

14. Пророкував же й про сих сємий від Адама Енох, глаголючи: „Ось, идє Господь с тисячами святїх своїх,

15. зробити суд над усіма, и докорїти між ними усіх безбожних, за всі діла безбожності їх, що безбожно накіоли, и за всі жорстобєості, що говорїли проти нього грїшники безбожні.“

16. Се мирєачї, докорїтелі, що ходять по хотїнню своєму; и уста їх говорять гордо, и поважають лиця задля користи.

17. Ви ж, любі, згадуйте слова, проречені від Апостолів Господа нашого Исуса Христа;

18. Бо вони казали вам, що останнього часу будуть ругателі, що ходять по хотїнню свого безбожя.

19. Се ті, що відлучаються (від єдності віри) тілесні, що немають Духа.

20. Ви ж, любі, найсвятїшою вашою вірою будуйтеся, и в Духові святому молїться,

21. и себе в любові Божїй хоронїть, дожидючи милости Господа нашого Исуса Христа до життя вічного.

22. Також інших помїлуйте розсуджуючи;

23. інших же страхом спасайте, вихоплюючи з огня, ненавидячи ще й одєжу, одтіла опоганену.

24. Тому ж, що може вас

оберега́ти без спотика́ння, и ста́вити перéд сла́вою сво́єю непорóбних в ра́дості,
25. єди́ному премудро́му

Бо́гу, спасі́телю на́шому, сла́ва и вели́чче, держа́ва и вла́сть, и тепéр и по всі ві́кі. Амінь.

ОДКРИТТЄ СВ. ІОАНА БОГОСЛОВА.

Голова́ I.

Одкриттє Ісуса Христа́, котре́ дав іо́му Бог, показати́ слугам сво́ім, що ма́є скóро бу́ти, и показав́ піславши́ черéз Ангела́ свого́, слуги́ сво́єму Іоáнові,

2. котрий́ свідкува́в про сло́во Бо́же, и свідченне́ Ісуса́ Христа́, и що́ віді́в.

3. Блаже́нний, хто́ чита́є, и хто́ слуха́є слова́ проро́цтва, и хорóнить, що́ пісано́ в не́му; бо́ час близький́.

4. Іоáн семи́ церква́м, що́ в Ази́: благода́ть вам и упо́кій від то́го, що́ єсть, що́ був, и що́ при́йде; и від семи́ дү́хів, що́ перéд престóлом іо́го;

5. и від Ісуса́ Христа́, котрий́ свідок ві́рний, перво́родень из ме́ртвих, и князь ца́рів земні́х; мїлю́чому нас, и обмі́вшому нас від грї́хів на́ших в кро́ві сво́ій,

6. (и зробі́в нас царя́ми и священниками́ Бо́гу и Отце́ві сво́єму,) іо́му сла́ва и де́ржава по ві́чні ві́кі. Амінь.

7. Ось, іде́ з хма́рами, и побачи́ть іо́го всі́ке о́ко, и ті, що́ іо́го проколóбли; и заголóсять перéд ним усі́ роди́ землі́. Так, амінь.

8. Я́ Альфа́ и Оме́га, почи́н и коне́ць, глаго́ле Госпо́дь, що́ єсть, и що́ був, и що́ при́йде, вседержі́тель.

9. Я́ Іоáн, и брат вам, и спі́льник у го́рю и в ца́рстві и в терпі́нню Ісуса́ Христа́, був на ві́спі, зва́ній Па́тмос, за сло́во Бо́же, и за свідкува́нне Ісуса́ Христа́.

10. Я́ був в дү́сі в день Госпо́день; и чув изза́ се́бе вели́кий го́лос, на́че труби́, що́ глаго́лав:

11. Я́ Альфа́ и Оме́га, пе́рвий и оста́нній; и що́ ба́чиш, напиши́ в кни́гу; и пішли́ церква́м, що́ в Ази́: в Ефе́з, и в Смі́рну, и в Перга́м, и в Ои́ятір, и в Са́рди, и в Филадельфі́ю, и в Лаоди́кію.

12. И оберну́вся я, щоб побачи́ти го́лос, що́ глаго́лав зо мно́ю;

13. и обернўвшись побачив сім свічників золотїх, посеред семї свічників подібного Сїну чоловічому, зодягненого в довгу одєжу, и підперезаного по грудех золотїм поясом.

14. Голова ж іюго и волбсе білі як вовна біла, як сніг; а очі іюго як полонїнь огняна;

15. а нїги іюго подібні до мїди, наче в печі распаленої; а голос іюго, як шум многих вод;

16. а мав він у правїй руці своїй сім звїзд; а з уст іюго виходїв меч обоюдний, гострий; а очі іюго, як сонце; що свїтить у силі своїй.

17. И коли побачив іюго, впав я до нїг іюго як мєртвий; и поклав він праву свою рўку на мене, глаголючи менї: Не бїйся, я первий и останній, и живїй;

18. и був я мєртвий, и ось живу по вічні вікі; амїнь. И маю ключі пєкла и смєрти.

19. Напиші, що бачив есі, и що есть, и що має бўти після сєго;

20. тайна семї звїзд, котрі бачив есі у правїці моїй, и сім свічників золотїх (такá): сім звїзд, се Ангели семї церкв; а сім свічників, се сім церкв.

Голова II.

Ангелові Ефєської церкви напиші: Се глаголе той, що держить сім звїзд в правїці своїй, що ходить посеред семї свічників золотїх:

2. Знаю діла твої, и труд твої, и терпилївість твою, и що не можеш терпіти лихїх, и досвідчїв тих, що зовуть себе апостолами, та не суть, я знайшов їх лїжниками,

3. и терпїв есі, и маєш терпилївість, и задля їмени мого трудївся есі, и не знемігся.

4. Тїльки ж маю проти тебе, що ти любов твою перву оставив.

5. Згадаї же, з відкїля випав есі, и покаїся и перві діла робї; а то прїйду до тебе скоро, и двїгну свічник твої з мїсця іюго, коли не покаєся.

6. Тїльки ж се (добре) маєш, що ненавидиш діла Николаїтів, котрі и я ненавижду.

7. Хто має ўхо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам: Хто побідить, тому дам поживати від дєрева життя, що по середині раю Божого.

8. И Ангелові церкви Смирнєйської напиші: Се глаголе

первий и останній, що був мертвий и ожів:

9. Знаю діла твої, и горе и убѡжество, (багáтий же еси), и хулу тих, що зовуть себе Жидáми, та не суть, а зборище Сатані.

10. Нічогó не бійся, що маєш терпіти. Ссь, диявол вкидáтиме дѡтрих з вас в темницю, щоб спокусити вас; и мáтимете горе десять день. Будь вірний аж до смѣрти, и дам тобі вінець життá.

11. Хто має ўхо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, не матиме кривди від дрúгої смѣрти.

12. И Ангелові цѣркви, що в Пѣргамі, напиші: Се глаголе той, що має меч обоудний гóстрий:

13. Знаю діла твої, и де ти домуєш, де престол Сатані, и держиш имя моє, и не відрїкся віри моєї и в дні ті, коли Антіпа, свідок мій вірний, убитий у вас, де домує Сатанá.

14. Тільки ж маю дѣщо прѡти тебе, бо маєш там таких, що держáться науки Валама, котрий навчив Валака ввести пѡблазнь перѣд синáми Израїлевими, щоб ѡли їдольски жертви и жили в перѣлюбі.

15. Також маєш и таких,

що держáться науки Николаїтів; що ненавиджу.

16. Покайся; атѡ прїйду до тебе скоро, и воюватиму з ними мечѡм уст моїх.

17. Хто має ўхо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, томú дам поживáти від мánни закритої, и дам йому кáмїнь білий, а на кáмені нове имя написане, котрѡго ніхтѡ не знає, тільки, хто приняв.

18. И Ангелові цѣркви в Фиятірі напиші: Се глаголе син Бѡжий, що має ѡчи свої, як пѡломїнь огнянá, и нѡги його пѡдѡбні міді.

19. Знаю твої діла и любѡв и служѣнне, и віру, и терпїливїсть твою, и діла твої, и що останніх бїльше, як первих.

20. Тільки маю дѣщо прѡти тебе, бо даєш жінци Евавелі, що зове себе пророкїнею, учити и зводити моїх слуг, жити в перѣлюбі и їсти їдольски жертви.

21. И я дав їй часу, щоб покаялась в перѣлюбі своїм, и не покáялась.

22. Се я кїдаю її на пѡстїль, и перелѡбників з нею у велике горе, коли не покаються в ділах своїх.

23. И діти її убью смѣртю; и пїзнають всі цѣркві, що я

досліджую внутро и сєрця; и дам вам ко́жному по діла́м ва́шим.

24. Вам же глаго́лю, и іншим, що в Ои́ятірі, скільки їх не ма́ють сієї нау́ки, и котрі не пізна́ли глибини Сатани́ної, як ка́жуть, не кіну на вас иншого тяга́ру;

25. тільки, що ма́єте, держіть, аж по́ки при́йду.

26. И хто побіди́ть, и хто хорони́ть аж до кінця́ діла́ мої, то́му дам вла́сть над по́ганами;

27. и па́стиме їх жезло́м залі́зним; як по́суди глиня́ні покру́шаться; як и я при́няв від Отця́ мого́;

28. и дам іо́му ра́нню зору́.

29. Хто ма́є ўхо, неха́й слуха́є, що Ду́х глаго́ле церква́м.

Голова́ III.

И Ангелові це́ркви в Са́рдах напиші́: Се глаго́ле той, що ма́є сім ду́хів Бо́жих, и сім зві́зд. Зна́ю твої діла́, що ма́єш імя́, що живе́ш, и ме́ртвий еси́.

2. Будь чу́йний, и утве́рджуй інше, що ма́є вме́рти, бо не знайшо́в я, щоб діла́ твої були́ скінчені пе́ред Бо́гом.

3. Тим то згада́й, як при́няв и чув еси́, и хорони́, и

пока́йся, коли́ ж не чувати́меш, при́йду на те́бе як зло́дій, и не зна́тимеш, яко́го часу́ при́йду на те́бе.

4. Ма́єш тако́ж не бага́то іме́н в Са́рдах, що не опогани́ли оде́ж свої́х; и ході́тимуть зо мно́ю у бі́лих; бо досто́йні.

5. Хто побіди́ть, то зодя́гнеться в бі́лу оді́ж, и не ві́тру імя́ іо́го з кни́ги життя́, и візнаю імя́ іо́го пе́ред Отце́м мої́м, и пе́ред Ангела́ми іо́го.

6. Хто ма́є ўхо, неха́й слуха́є, що Ду́х глаго́ле церква́м.

7. И Ангелові це́ркви, що в Фи́ладельфі́, напиші́: Се глаго́ле святи́й, правди́вий, що ма́є ключ Да́відів, котри́й відчиня́є, и ніхто́ не зачи́нить, и зачи́няє, и ніхто́ не відчи́нить.

8. Зна́ю твої діла́; ось дав я пе́ред тобо́ю неза́чинені двє́рі, и ніхто́ не мо́же зачи́нити їх, бо малу́ ма́єш си́лу, и schoроні́в моє́ сло́во, и не відрі́кся еси́ імени мого́.

9. Ось, я дам, що де́які из збо́рища Сатани́ного, котрі зову́ть себе́ Жи́дами, та не суть, а бре́шуть; ось я зроби́ю, щоб вони́ при́шли, и покло́нілись пе́ред нога́ми

твоїми, и пізнали, що я полюбів тебе.

10. Якож хоронів еси слово терпильности моєї, то и я тебе скорбною від години спокўси, що має прийти на цілу вселенну, спокўсити домиуючих на землі.

11. Ось, иду скоро; держи, що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого.

12. Хто побідить, зроблю його стовпом в храмі Бога мого, и вже не вийде геть; и напишу на йому имя Бога мого, и имя города Бога мого, нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога мого, и имя моє нове.

13. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

14. И Ангелові церкви Лаодикійської напиши: Се глаголе, Амінъ, свідок вірний и правдивий, почин створіння Божого.

15. Знаю твої діла, що ти ні зимний ні гарячий; о коли б ти був зимний або гарячий;

16. тим то, якож літний еси, и ні зимний ні гарячий, викину тебе з уст моїх.

17. Бо кажеш: Що я багатий, и збагатів, и нічого не потрібую, а не знаєш, що ти

бідолашний, и мізерний, и вбогий, и сліпий и голий.

18. Раджу тобі купити в мене зблото, огнем перечищене, щоб збагатівся; и білу одіж, щоб зодягнувся, и не було видно сорому наготі твоєї; и мастью від очей намасти очі твої, щоб бачив.

19. Я, когю люблю, докоряю и караю; будь же ревний и покайся.

20. Ось, стою під дверми и стукаю; коли хто почує мій глос, и відчинить двері, то ввійду до него, и вечерятиму з ним, и він зо мною.

21. Хто побідить, дам йому сісти зо мною на престолі моім, якож и я побідив, и сів з Отцем моім на престолі його.

22. Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

Голова IV.

Після сего поглянув я, и ось двері відчинені на небі, и перший глос, що я чув, яеби (від) труби говорячої зо мною, сказав: зійди сюди, и покажу тобі, що має бути після сего.

2. И зараз був я в дусі; и ось, престол стояв в небі, а на престолі сидячий;

3. а сидячий був подібний

вїдом до ка́меня ясписо́вого и сарди́нового; и веселка́ кругом престо́ла, поді́бна вїдом як смара́гд.

4. А кругом престо́ла двадцять и чоти́ри престо́лів; а на престо́лах ба́чив я двадцять и чоти́ри старці́в сидя́чих, зодя́гнених у бі́лі оде́жі; а на голо́вах сво́їх ма́ли золо́ті вїнци́.

5. А з то́го престо́ла вихо́дять блиска́вки, гро́мі и го́лосі́; и сі́м сві́чників огня́них горя́ть перед престо́лом, а се сі́м ду́хів Бо́жих:

6. А перед престо́лом мо́ре шкля́нне поді́бне до христа́лі. А в середі́ні престо́ла, и кругом престо́ла че́тверо живо́тних, по́вні очей зпереду́ и изза́ду.

7. А пер́ве живо́тне подо́бне до ле́ва, а дру́ге живо́тне подо́бне до теля́ти, а тре́тє живо́тне ма́ло лице́, як чоло́вік, а четве́рте живо́тне подо́бне до летя́чого орла́.

8. А че́тверо живо́тних ма́ли, ко́жне з осі́бна, по шість крил в окру́г, а в середі́ні по́вно очей; и не ма́ють вони́ впоко́ю день и ніч, гово́рячи: Свят, свят, свят Госпо́дь Бог вседержі́тель, що був, и єсть, и прї́йде.

9. И, ко́лі дава́ли ті живо́тні сла́ву и честь, и подя́ку

сидя́чому на престо́лі, живу́чому по ві́чні вікі́,

10. упа́ли двадцять и чоти́ри старці́ перед сидя́чим на престо́лі, и покля́нялись живу́чому по ві́чні вікі́, и ки́дали вїнци́ сво́ї перед престо́лом, гово́рячи:

11. Досто́бен є́сі, Го́споди, прї́няти сла́ву и честь и сі́лу; Ти бо створи́в є́сі усе́, и во́лею Твоєю́ (у́се) єсть, и створено́.

Голова́ V.

И ба́чив я в прави́ці сидя́чого на престо́лі кни́гу запи́сану из середі́ни и зве́рху, запеча́тану се́мі печата́ми.

2. И ба́чив я Ангела́ сі́льного пропові́дую́чого го́лосом вели́ким: Хто досто́бен розгорну́ти кни́гу, и розло́мити печата́ті і́ї?

3. И ніхто́ не міг на не́бі, ані на землі́, ані під земле́ю, розгорну́ти кни́гу, ані загля́нути до не́ї.

4. И я вельми́ пла́кав, що ніхто́ досто́йний не знайшо́вся, щоб розгорну́ти и прочита́ти кни́гу, ані загля́нути до не́ї.

5. И оді́н из старці́в ка́же мені́: Не плач; ось, побідів лев, що з ро́ду Юди́ного, ко́рінь Даві́дів, щоб розгорну́-

ти книгу, и розломіти сім печатій її.

6. И поглянув я, и ось, по середині між престолом и чотирма животними, и по середині старців, стоїть ягнятко наче заколене, и мало сім рогів, и сім очей, а се сім дуків Божих, що послані по цілій землі.

7. И прийшов, и взяв книгу з правіці сидячого на престолі.

8. И коли взяв книгу, то чотири животні и двадцять чотири старці впали перед Агнцем, маючи кожний кобзу и чашу золоту, повну пахоців, що були молитви святіх.

9. И співають пісню нову, глаголючи: Достобен еси прияти книгу, и отворити печаті її, бо Ти був заколений, и відкупив еси нас Богу кровью своєю, од всякого роду, и язика, и народу и поган,

10. и зробив еси нас Богу нашому царями и священниками; и царюватимем на землі.

11. И я бачив и чув голос Ангелів многих кругом престола и животних, и старців: и було число їх тьма тьмами и тисячи тисячами,

12. глаголючи голосом великим: Достобен Агнец, за-

колений, прияти силу и багатство, и премудрость, и кріпость, и честь и славу.

13. И всяке створінне, що в небі, и на землі, и під землею, и що на морю, и все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолі и Агнцеві благословенне, и честь, и слава и держава по вічні вікі.

14. А четверо животних сказали: Амінь, а двадцять чотири старці упали, и поклонились живучому по вічні вікі.

Голова VI.

И я бачив, що отворив Агнець одну з печатій и чув, як одно з животних сказало, наче громовим глосом: Прийди и подивися.

2. И я поглянув, и ось, кінь білий, и, що сидів на іому, мав лук; и дано іому вінець, и вийшов яко побідивший, и щоб побідати.

3. И коли отворив другу печатю чув я друге животне, що сказало: Прийди, и подивися.

4. И вийшов інший кінь рижий; и що сидів на іому, тому дано прияти впокій из землі, и щоб один одного

вбивали; и дано йому великий меч.

5. И коли отворів трєтю печать, чув я трєте живóтне, що сказало: Прийди и подивися. И я поглянув, и ось кінь карий, и що сидів на йому, мав вагу в рúці своїй.

6. И почув я гóлос зпосерéd чотирèх живóтних, що сказав: Мíра пшеници за денар, и три мíри ячмєню за денар; и оливо и вина не марнуй.

7. И коли отворів четвєрту печать, чув я гóлос четвєртого живóтного, що сказало: Прийди и подивися.

8. И я поглянув, и ось, кінь блідий, и що сидів верх його, имя йому смерть, а пєкло слéдом за ним; и дана им власть вбивати на четвєртій часті землі мечем, и гóлосом, и смєртю, и звирми земними.

9. И коли отворів пяту печать, бачив під жєртівнею дúші убитих за слово Бóже, и за свéдченне, котрє мали, и покликнули гóлосом великим, гóворячи:

10. Дóки, Владико святий и правдивен не будеш судити и мстити за кров нашу над тими, що домують на землі?

11. И дано кожному óдїж блу, и сказано им, щоб впо-

коились ще малий час, дóки не доповнять (числа) слугитовариши их, и брати их, що мають бúти вбиті, як и вони

12. И поглянув я, коли отворів шєсту печать; и ось, трясенне велике стáлося, и сóнце стáло чóрне, як верєта волосінна, а мíсяць став як кров,

13. а зóри небєсні попадали на зємлю, як смоківниця, од великого вíтру трясена, скидає свої недостíгли смóкви.

14. А нєбо знíкло, як лист звíнутий, и всяка гóра и вiспа двигнóлись з мiсць своїх;

15. и царі землі, и вельмóжі, и багаті, и тiсячники, и сiльні, и всякий невiльник, и всякий вiльний скрились в печєрах и скєлях гiрських,

16. и кажутє скєлям и гóрам: Впадiте на нас, и закрийте нас вiд лиця сидячого на престóлі, и вiд гнiвa Агнця,

17. бо прийшов великий день гнiвa його, и хто мóже встóяти?

Голова VII.

А пiсля сєго бачив я чотирèх Ангелів, що стояли на чотирèх краях землі, и держали чотирi вiтри землі, щоб

не в'їяв вітер на з'ємлю, ані на море, ані на ж'ядне д'ерево.

2. Ще бачив я їншого Ангела, що виходїв від сходу сонця, и мав печать Б'ога жив'ого; и покликнув г'олосом великим до чотир'єх Ангелїв, котрїм дано шк'одити на землі и на морю, глаг'олючи:

3. Не робїть шк'оди землі ні морю, ні деревїні, д'оки не печатаєм слуг Б'ога нашого на чолї їх.

4. И я чув числ'о печатаних, сто с'орок и чотїри тїсяч печатаних из всїх р'одїв синїв Израїлевих:

5. З р'оду Юдиного дванадцять тїсяч печатаних; з р'оду Рувїмового дванадцять тїсяч печатаних; з р'оду Г'адового дванадцять тїсяч печатаних;

6. З р'оду Асїрового дванадцять тїсяч печатаних;

7. З р'оду Нефталїмового дванадцять тїсяч печатаних; з р'оду Манасїїного дванадцять тїсяч печатаних, з р'оду Симе'онового дванадцять тїсяч печатаних;

8. З р'оду Левиного дванадцять тїсяч печатаних; з р'оду Исах'арового дванадцять тїсяч печатаних; з р'оду Завул'онового дванадцять тїсяч печатаних; з р'оду Іосифового дванадцять

тїсяч печатаних; з р'оду Венямїнового дванадцять тїсяч печатаних.

9. Пїсля с'єго поглянув я, и ось, пребаг'ато люд'єй, котрїх нїхт'о не мїг перелїчїти, з к'ожного нар'оду, и р'оду, и люд'єй, и язїкїв, стоїть пер'ед прест'олом и пер'ед Агнцем, зод'ягненї в од'єжі бїлї, а пальмовї вїтки в руках їх.

10. И покликували великим г'олосом, г'ов'орючи: Спас'єнне Б'огу нашому, сид'ячому на прест'олї, и Агнцевї.

11. И всї Ангели стоїли круг'ом прест'ола и старцїв и чотир'єх жив'отних, и впали пер'ед прест'олом на лиц'я свої, и поклонїлись Б'огу,

12. г'ов'орючи: Амїнь; благослов'єнне, и сл'ава, и премудрость, и под'яка, и честь, и сїла и крїпость Б'огу нашому по вїчнї вїкї. Амїнь.

13. И сказ'ав одїн из старцїв, г'ов'орючи менї: Хт'о се, що зод'ягненї в бїлї од'єжі, и звїдкїля приїшли?

14. И я сказ'ав, Г'осподи, ти зна'єш; и реч'є менї: се що приїшли з великого г'ор'я, и вїмили вони од'єжі свої, и вїбїлили од'єжі свої кр'овью Агнця.

15. Тим то вони пер'ед прест'олом Б'ога, и сл'ужать Іому д'ень и нїч в храмі Іог'о; и

сидячий на престолі вселить-ся в них.

16. Вже не будуть голóдні, ані жадні, ані па́датиме на них сонце, ані жа́дна спе́ка.

17. Агнець бо, що на сере́днінї престо́ла, па́стиме їх, и водитиме їх до живих жерел вод; и Бог отрє вся́ку слє́зину з очей їх.

Голова́ VIII.

И коли отворив сэму пє-чать, ста́ло мо́вчанне на не́бі, блізько пів години.

2. И я ба́чив сім Ангелів, що сто́яли перєд Бо́гом, и да́но їм сім труб.

3. И приступив їнший Ангел, и став перєд же́ртівнею, ма́ючи золоту́ каді́льницю; и да́но їо́му багáто па́хощів, щоб положи́в з молитва́ми усіх святи́х на же́ртівню золоту́, що перєд престо́лом.

4. И зня́вся дим па́хощів з молитва́ми святи́х, від руки́ Ангела, перєд Бо́гом,

5. и взяв Ангел каді́льницю, и наповни́в її огне́м из же́ртівні, и кину́в на зе́млю; и поста́ли голо́си, и гро́мі, и блискавкі и тря́сенне.

6. И сім Ангелів, що ма́ли сім труб, гото́вились, щоб трубі́ти.

7. И пє́рвий Ангел затру-

бив, и поста́в град и во́гонь, змішані з кро́вью; и спа́ло на зе́млю. И трє́тя часть де-ревіни згорі́ла, и вся тра́ва зелє́на згорі́ла.

8. И дру́гий Ангел затру-бив, и на́че вели́ку гору́ огне́м роспа́лену віну́ло в мо́ре. И трє́тя часть мо́ря ста́ла кро́вью.

9. И погі́бла трє́тя часть створи́ння в мо́рю, що ма́ла життє́, и трє́тя часть чо́внів зни́щена.

10. И трє́тій Ангел затру-бив, и впáла з не́ба вели́ка зві́зда па́лаюча, як смоло-скі́п, а впáла на трє́тю часть рік и на жерелá вод.

11. А имя́ зві́зди́ По́лін, и ста́ла трє́тя часть вод на́че по́лін, и мно́гі лю́де померли од води́, бо гірка́ бу́ла.

12. И четвє́ртий Ангел за-трубив, и пора́жена стала трє́тя часть со́нця, и трє́тя часть мї́сяця и трє́тя часть зві́зд, щоб трє́тя часть їх затьмі́лась, и день щоб трє́тю часть не світи́в, так са́мо й ніч.

13. И ба́чив я, и чув, як оди́н Ангел летів серєд не́ба, и говори́в вели́ким го́лосом, Го́ре, го́ре, го́ре до́мючим на землі́ від оста́льних го́лосів трубі́ трє́х Ангелів, що ма́ють трубі́ти.

Голова IX.

И п'ятий Ангел затрубив, и я бачив зв'язку, що впала з неба на землю, и дано їй ключ від безд'яного колод'язя,

2. и відчинив він безд'яний колод'язь; и знісся дим з колод'язя, наче дим великої печі, и затьмілось сонце, и повітре від д'яму з колод'язя.

3. А з д'яму вийшла сарана на землю, и дана їй власть, я́кож мають власть скорпиони земні.

4. И сказано їм, щоб не шкодили траві земній, ані жодній зеленіні, ані жодній деревіні, тільки одним лю́дям, що немають печаті Божої на чолах своїх.

5. И дано їм, щоб не вбивали їх, а щоб мучили пять місяців; а му́ка від них як му́ка від скорпиона, коли вку́сить чоловіка.

6. И шукатимуть в дні ті лю́де смерті, и не знайдуть її; и ба́жатимуть вмёрти, и вті́катиме смерть від них.

7. А порода сарани́ наче то коні, пригот'овлені до війни, а на голова́х її наче вінці подоба́ючі на зо́лото, а лица́ їх як лица́ людські.

8. И мали волоссе́, як во-

лоссе́ жіно́че; а зу́би їх наче левіні,

9. и мали бр'они, наче бр'они залі́зні; а шум бр'и́л їх, наче шум возів, коли ба́гато коней бі́жить на війну́.

10. А хвості́ у них подобні́ як у скорпионів, и жала́ бу́ли в хвоста́х їх; а вла́сть їх шко́дити лю́дям пять міся́ців.

11. И ма́ють над собою́ ца́ря, Ангела безодні́; имя́ йому́ по єврейськи́ Авадо́н, а по грецьки́ має́ имя́ Аполио́н (Губі́тель).

12. Го́ре одно́ перейшло́; ось наста́гають ще́ два пі́сля се́го.

13. И шестий́ Ангел затрубив, и я почу́в оди́н голос з чотир'є́х ро́гів зо́лотої жерти́вни, що пер'ед Бо́гом,

14. що глаго́лав шестому́ Ангелу́, котрий́ мав трубу́: Розвя́жи чотир'є́х Ангелів, що зв'язані́ над вели́кою рі́кою Євфра́том.

15. И розвя́зано чотир'є́х Ангелів, що були́ пригот'овані́ на годи́ну, и день, и міся́ць, и рік, щоб уби́ли тре́тю часть лю́дей.

16. А число́ во́йска кінно́го дві́сті ти́сяч ти́сячей; и чув я́ число́ їх.

17. И так бачив я́ коні́ у видінню́, а ті що сиді́ли на

них, мали брѳні огняні и гияцинтові и сїрчані, а гѳлови коней як гѳлови левів, а з рѳтів їх вихѳдить огѳнь, и дим, и сїрка.

18. А від тих трѳх убїта трѳтя часть людѳей, від огня, и від дїму, и від сїрки вихѳдячої з рѳтів їх.

19. Сїла бо їх в рѳті (и в хвостах їх); хвостї бо їх подѳбні змїям, маючи гѳлови, котрїми шкѳдять.

20. А остальні лѳде, що не повбївані тимї порѳзами, ані покѳялись в дїлах рук своїх, щоб не покѳанятись бїсам, и їдолам золотїм, и срїбним, и мїдяним, и камїнним, и деревяним, котрї ані бѳчити не мѳжуть, ані чѳти, ані ходїти.

21. И не кѳялись в убїйствах своїх, ані в чѳрах своїх, ані в блудодїяннях своих, ані в крадїжах своих.

Голова Х.

И бѳчив я їншого Ангела сїльного, сходячого з нѳба, зодѳгненого в хмѳру, а дуга над головою, а лице їгѳ нѳче сѳнце, а нѳги їгѳ нѳче стовпї огняні;

2. и мав він в руцї своїй книжку розгѳрнуту и поста-

вив він нѳгу свою праву на мѳре, а лїву на землѳ,

3. и покликнув великим гѳлосом, нѳче лев рикає. И коли покликнув, тодї сїм гѳрѳми промѳвили своїми гѳлосами.

4. И коли промѳвили сїм гѳрѳми своїми гѳлосами, хотїв я писати; и почѳв я гѳлос з нѳба, що глагѳлав менї: Запечатѳй, що промѳвили сїм гѳрѳми, и сѳго не пишї.

5. И Ангел, котрѳго я бѳчив, що стояв на мѳрї и на землї, зняв рѳку свою до нѳба,

6. и поклявся живѳчим по вїчні вїкї, котрїй створїв нѳбо, и що в їѳму, та землѳ, и що на нїй, та мѳре, и що в їѳму: Що вже не бѳде часу;

7. тїльки в днї гѳлосу сѳмого Ангела коли бѳде трубїти, скїнчїться и тѳйна Бѳжа, як благовїстїв слѳгам своїм прѳрѳкам.

8. И гѳлос, що я чув їгѳ з нѳба, знов розмовляв зо мною, и глагѳлав: Идї, вїзьмї книжку розгѳрнуту з рукї Ангела, що стоїть на мѳрї, и на землї.

9. И я пїйшѳв до Ангела, кѳжучи їѳму: Дай менї книгу. И речѳ він менї: Возьмї и зьїж її; и бѳде вона гїрка в животї твоїм, а в устах твоїх бѳде солѳдка, як мед.

10. И приняв я книжку з руки Ангела, и зїв її; и була вона в устах моїх, як мед, солодка; и коли зїв її, то стало гірко в животі моїм.

11. И рече мені: Мусиш ти знов пророкувати про люде, и народи, и язїки, и царі многі.

Голова XI.

И дано мені тростїну подібну до жезла; и стояв Ангел глаголючи: Встань, и змир храм Божий, и жертвню, и тих, що поклоняються у іому.

2. А двір, що из середїни храма, викинь геть, и не мїр юго, бо він даний поганам; а город святїй топтатимуть, місяців сорок и два.

3. И дам двом моїм свідкам, и пророкуватимуть днів тисяч двісті шістьдесять, зодягнені у веретеща.

4. Се дві оливині, и два свічники, що перед Богом землі стоять.

5. А коли хто схоче зобідїти їх, то огонь вийде з уст їх, и пожере ворогів їх; а коли хто схоче зобідїти їх, то (и) він мусить так бїти вбїтий.

6. Сї мають власть зачинїти небо, щоб не йшов дощ за днів їх пророкуваннїа, и

мають власть над водами, обернїти їх в кров, и вдари-ти на зємлю всякою поразою, скільки раз схочуть.

7. А коли скінчять свідкуваннє своє, то звір, вийшовши из безодні, заведе з ними війну, и побідить їх, и побиває їх.

8. А трупи їх на улицях великого города, що зоветься духовно Содома и Єгїпет, де и Господь, наш распїтий.

9. И бачитимуть (многі) з людєй, и родів, и язїків, и народів трупи їх три и пів дня, и не дозвоблять до гробів положїти трупів їх.

10. И радуватимуться над ними ті, що домують на землі, и веселїтимуться; и дари посилатимуть одїн одному, що сї два проробки мучили домуючих на землі.

11. А після трєх и пів дня дух життїя від Бога зїйшов на них, и вони встали на нбги свої, а великий страх напав тих, що відїли їх.

12. Й почули гблос великий з неба, що глаголав їм: Зїйдїть сюдї. И зїйшли на небо в хмарі, и дивїлись на них ворогї їх.

13. И постало тієї годїни велике трясеннє и десята часть города впала, и забїло у трясеннїю сїм тисяч імєн

людських; а другі полякались, и дали славу Бóгу небесному.

14. Гóре друге перейшло; ось, гóре трєте настигає хутко.

15. И затрубив сємий Ангел, и постали великі голоси на небі, глаголючи: царства світа стали (царствами) Гóспода нашого и югó Христа, и царюватиме по вічні віки.

16. А двадцять и чотири старці, що перед Бóгом сиділи на престóлах своїх, впали на лиця свої, и поклонились Бóгу,

17. глаголючи: Дякуємо тобі, Гóсподи и Бóже вседержителю, що єси, и був, и прийдеш, що приняв єси силу твою велику и воцарівся єси.

18. И розгнівiлись погане, и настiг гнiв твiй, и порá мєртвим суд прийати, и дати нагороду слугам твоїм пророкам, и святим, и боячимся імени твого, и малим, и великим, и зніщити тих, що нищать землю.

19. И відчинився храм Бóжий в небі, и видно було ковчєг завіту югó в храмі югó; и постали блискавки, и гуркiт и грóми, и трáсенне, и великий град.

Голова XII.

И явилась велика ознака на небі, жінка зодягнена в сонце, а місяць під ногами її, а на голові її вінець з дванадцяти звiзд.

2. И бiвши важкою, кричала в блещах, и мучилась порóдом.

3. И явилась друга ознака на небі; и ось, змії великий червоний як огєнь, у котрого голóв сiм и дєсят ь рóгiв, а на голóвах югó сiм корóн.

4. А хвiст югó тягнув трєттю часть зор з неба, и кiнув їх на зємлю. И став змії перед жінкою, що мала родити, щоб коли вродить пожєрти дитину її.

5. И породила сiна, хлопцятко, що має пáсти всі народи жезлом залiзним; и взято дитятокo її до Бóга и до престóла югó.

6. А жінка втiкла у пустiню, де має місце, приготóване від Бóга, щоб там кормили її днiв тiсяч двiстi шiстьдєсят ь.

7. И постала вiйна в небі. Михаїл и Ангели югó воювали прóти змії, и змії воював и ангели югó,

8. и не здóли; ані мiсця вже не знайдено по них в небі.

9. И скінутий змий великий, вуж вікодівній, званий дияволом и сатаною, що збодить цілу вселенну, скінутий на землю, и ангели іого з ним скінуті.

10. И чув я гблос великий, що говорів в небі: Тепер настало спасенне и сила и царство Боба нашого, и власть Христа іого; бо скінуто винувателя братів наших, що винував іх перед Богом нашим день и ніч.

11. И вони побідили іого кровью Агнца, и словом свідчення свого, и не полюбили життя свого аж до смерти.

12. Тим то веселітеся небеса, и що домўете в них. Гбре живўчим на землі и на морі, бо зійшов диявол до вас, маючи великий гнів; знає бо що короткий іомў час.

13. И коли увидів змий, що скінуто іого на землю, погнав за жінкою, що породила хлопятко.

14. И дано жінці дві крилі великого орла, щоб летіла в пустїню на своє місце, де б живілась порў, и пори, и половїну порї, (далеко) від зазору вужа.

15. И пустїв змий за жінкою з рота свою воду, наче ріку, щоб ії в ріці втопїти.

16. А земля помогла жінці;

и отворїла земля уста свої, и вїпила ріку, котру пустїв змий з рота свого.

17. И розлютився змий на жінку, и пїйшов провадити війну з їншими насїння ії, що хоронять заповіді Ббжі, и мають свідченне Исуса Христа.

Голова XIII.

И став я на піску морському, и бачив звіра, що виходив з моря, в котрого сім голбв и десять рбгів; а на рбгах іого десять корбн, а на голові іого имя хулі.

2. А звір, котрого я бачив, був подібний до рїся, а нбги іого як у ведмедя, и рїт іого, як рїт у лева. И дав іомў змий сілу свою, и престбл свїй, и велику власть.

3. И бачив я одну з голбв іого, наче на смерть вбїту, и смертня рана ії вїлїчена, и дивувалася ціла земля, (идучї) в слїд за звіром.

4. И поклонїлись змїевї, що дав власть звіровї; и поклонїлись звіровї, говорячи: хто подібний звіровї? хто може воювати з ним?

5. И дано іомў уста, говорити велике и хулу; и дана іомў власть провадити війну сорбк и два мїсяці.

6. И відчинїв він уста свої

на хулу проти Бóга, щоб хулити имя югó, и осєлю югó, и тих, що домують в нєбї.

7. И дано юму провэдати вїйну из святїми, и побїдїти їх; и дана юму власть над вським рóдом, и язїком, и наро́дом.

8. И поклóняться юму всі, що домують на землі, котрїх именá не написанї в книзі життjá Агнця закóленого від основáння свїта.

9. Коли хто має ўхо, нехай слўхає.

10. Коли хто ведє в полóн, то пїйде (сам) в полóн; коли хто мечєм вбивáє, то мусить сам буть вбїтий мечєм. Осьде терпилївість и вїра святїх.

11. И бáчив я їншого звїра, що виходїв из землі, а мав він два рóги, подóбнї як у ягнjáти, а говорїв як змїй.

12. И всїєю вла́стю пєрвого звїра орудує він перед ним; и заставляє землю и домуючих на нїй, щоб покланялись пєрвому звїровї, в котро́го стцїлена смєртна рáна югó.

13. И рóбить велїкї ознаки, так що вогóнь звóдить з нєба на зємлю перед людьмї.

14. И пїдманює домуючих на землі черєз ознаки, що дано юму рóбити їх перед звїром, говорячи домуючим на землі, щоб рóбили образ

звїра, що має рáну від мечá, и ожїв.

15. И дано юму вложїти дўха образвї звїра, нехай би такóж говорїв образ звїра, и рóбив, щоб, хто не поклóниться перед образом звїра, був убїтий.

16. И рóбить він, щоб усїм малїм, и велїким, и багáтим, и вбóгим, и вóльним, и невóльним дано їм пятно́ на правїй руцї їх, абó на чолї їх.

17. И щоб нїхтó не мїг куповáти абó продавáти, як тїльки, хто має пятно́ абó имя звїра, абó число їмени югó.

18. Осьде премўдрость. Хто має рóзум, нехай вїлїчить число звїра; се бо число чоловіче; и число югó шїстьсот шїстьдесять и шїсть.

Головá XIV.

И поглáнув я, и ось, Агнецъ стоїть на горї Сион, а з ним сто сóрок чотїри тїсяч, у котрїх имя отцjá югó, написано на чолї їх.

2. И чув я гóлос з нєба, náче гóлос мнóгих вод, и náче гóлос велїкого грóму; и чув я гóлос кобзарїв, що грáли на ко́бзах своїх.

3. И спївають, як би нову́ пїсню, перед престóлом, и

перед чотирма животними и старцями. И ніхто не зміг навчитись пісні, тільки сто собок чотири тисячі, що викуплені від землі.

4. Се що не опоганились з жінками; вони бо чисті. Се що идуть слідом за Агнцем, де б він не йшов. Се що викуплені від людей, первістки Бóгу и Агнцеві.

5. И в устах їх не знайшовся підступ; вони бо непорочні перед престолом Божим.

6. И бачив я іншого Ангела, що летів серед неба, а в нього Євангелия вічна, що мав ю благовістувати дому́ючим на землі, и вському народові, и рóдові, и язикові, и лю́дові,

7. глаголючи гóлосом великим: Бійтеся Бóга, и дайте славу йому́, прийшла бо година сýду іогó; и поклоняйтесь тому́, що створів небо и землю и море и жерелá вод.

8. И другий Ангел ишов слідом (за ними) глаголючи: Упáв, упáв Вавилон, великий гóрод, що пристрастним винóm блудодійння свого напоїв всі нарóди.

9. И третій Ангел йшов слідом за ними, глаголючи гóлосом великим: коли хто поклоняється перед звіром и образом іогó, и приймає пят-

но на чолó своє, абó на рýку свою,

10. той пítиме також од вина гніва Бóжого, немішаного, натóченого в чáшу гніва іогó; и бóде мýчений в огні и сірці перед святими Ангелами и перед Агнцем.

11. А дим їх мýки знóситься по вічні вікі; и не мають впокою день и ніч ті, що поклоняються звірові и образові іогó, и коли хто приймає пятно́ ймени іогó.

12. Ось терпилівість святіх; ось ті, що хорóнять заповіді Бóжі и віру Исуса.

13. И чув я гóлос з неба, що глаголав мені, напиші: Блаженні мёртві, що в Господеві вмирають від нині. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трóдів своїх; діла ж їх идуть слідом за ними

14. И поглянув я, и ось біла хмáра, а на хмáрі сидів подібний синові чоловічому, а на голові іогó вінець золотій, а в руці іогó гóстрый серп.

15. Ще інший Ангел вийшов з храму и покликнув гóлосом великим до сидячого на хмáрі: Пішли серпá твогó, и жни; бо прийшла для тебе година жáти, достígло бо жнівó землі.

16. И скинув сидячий на

хмарі серп свій на зємлю, и земля пожата.

17. И вийшов йнший Ангел из храму, що в небі, а мав и він гострий серп.

18. И вийшов йнший Ангел из жєртівні, в котрого власть над огнем, и покликнув покликом великим на того, що мав гострий серп, глаголючи: Пішли твій гострий серп и збирай гробна з виноградини земної, вже бо доспіли гробна її.

19. И кинув Ангел серп свій на зємлю, и зібрав виноград земний, и кинув у велику винотόку гнівá Бóжого.

20. И товчено осторонь гóрода в винотόці, и вийшла кров з винотόки аж по ўзди кінські на тисяч шістьсот стадій.

Голова XV.

И бачив я йншу ознаку в небі, велику и чудну; сім Ангелів, а в них сім останніх пораз, котрими скінчився гнів Бóжий.

2. И бачив я наче шклянне море, змішане з огнем и тих, що побідили звіра, и образ югб, як стояли на шклянному морі, маючи кобзи Бóжі.

3. И співають пісню Мойсєя, слугі Бóжого, и пісню Агнця, глаголючи: Великі и

чудні діла твої, Гóсподи Бóже вседержителю; праведні и правдиві дорόги твої, Цáрю святих.

4. Хто не убоїться тебе, Гóсподи, и не прославить імени твого? Ти бо одін святий, бо всі народи прийдуть и поклоняться перед тобою; бо твої суди обявилися.

5. И після сєго поглянув я, и ось, відчинився храм скіні свідчення на небі;

6. И вийшло сім Ангелів, у котрих сім пораз, з храму, зодягнені в чїсту осяйну ильнянку, и підперезані по грудех золотими поясами.

7. И одно з чотирєх живітих дало семі Ангелам сім золотих чаш, півні гнівá Бóга живучого по вічні вікі.

8. И наповнівся храм димом слави Бóга, и сіли югб; и ніхто не міг увійти в храм, доки не скінчилось сім пораз семі Ангелів.

Голова XVI.

И почув я из храму великий гóлос, що глаголав семі Ангелам: Идіть и вилийте чаші гнівá Бóжого на зємлю.

2. И пійшов первий, и вилив чашу свою на зємлю; и обкинуло людєй злим и лютиим боляком, тих що мали

пятно звіра, и поклонялись образу іогб.

3. А другий Ангел вилив чашу свою на море; и стала кров наче у мерця, и всяка душа жива вмерла на морі.

4. И третій Ангел вилив чашу свою на ріки и жерела водні; и стала кров.

5. И чув я Ангела вод, що глаголав: Праведний ти, Господи, котрий еси, и був, и святій, що таке судив еси;

6. кров бо святих и пророків пролила вони, тим и кров дав еси їм пити; вони бо достойні.

7. И чув я іншого, що из жертовні глаголав: Так, Господи Бже вседержителю, правдиві и праведні суди твої.

8. А четвертий Ангел вилив чашу свою на сонце; и дано йому пекти людєй огнем.

9. И пекла людєй велика спека, и вони хулили имя Бга, що має власть над тими поразками, та не надумались дати йому славу.

10. А пятий Ангел вилив чашу свою на престол звіра, и стало царство іогб темне. И кусали язики свої від болю;

11. и хулили Бга небесного задля бжеств своїх, и

задля боляків своїх, а не покаялись від діл своїх.

12. А шестий Ангел вилив чашу свою на велику ріку Евфрат; и висохла вода іогб, щоб готова була дорога царям, що зі сходу сонця.

13. И бачив я из рота змія, и з рота звіра, и з рота лжепророка три нечисті дүхи подобні до жаб.

14. Се бо дүхи бисовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землі и цілої вселенної, зібрати їх на війну в день той великий Бга вседержителя.

15. Ось иду, як злодій; блаженний, хто чуває, и хоронить одєжу свою, щоб не ходити йому голим, и щоб не бачили сорому іогб.

16. И зібрав їх в одне місце, що зовється по єврейськи Гармагедон.

17. А сьмий Ангел вилив чашу свою на повітте; и вийшов великий голос з храму небесного, від престбла, глаголючи: Сталося.

18. И постали голосі, и громи, и блискавки, и трясенне постадо велике, якого не було, від коли люде на землі постали; таке трясенне, таке велике.

19. И распався великий гброд на три часті, и городи

погán попадали; и про Вавилон великий згадано перед Богом, дати йому чашу вина лютости гніва його.

20. И всяка виспа зникла, и не знайдено горі.

21. И град великий, як сѣнар, упав з неба на людєй; и хулили люде Бога задля градової порази, бо пораза граду вельми велика.

Голова XVII.

И прийшов один из семи Ангелів, що мали сім чаш, и говорив зо мною, глаголючи мені: Ході, я покажу тобі суд блудниці великої, що сидить над многими водами;

2. з котрою блудили царі земні, и впивались вином блудодіяння її, ті що домують на землі.

3. И повів мене духом у пустиню. И я бачив жінку, що сиділа на звірі кармазиновому, півному імен хулі, в котрого сім голів и десять рогів.

4. А жінка зодягнена в багрянцю и кармазін, и озолочена золотом, и дорогим каміннем, и перлами, а в неї золотá чаша в руці її, півна гидоти и нечистоті блудодіяння її,

5. а на чолі її імя наліса-

не: Тайна; Вавилон великий, мати блудницям и гидотам землі.

6. И бачив я, що жінка пъяна від кроби святих, и від кроби свідків Исусових; и я дивувався, бачивши її, дивом великим.

7. И рече міні Ангел: Для чого дивуєся? Я тобі скажу тайну жінки, и звіра, що носить її, у котрого сім голів и десять рогів.

8. Звір, котрого ти бачив, був, и вже нема його, и має він вийти з безодні, тай иті в погібіль; и будуть чудуватись домуючі на землі, (котрих іменá не записані в книзі життя від основання світа) бачивши звіра, що був, и нема його, хоч и єсть.

9. Ось розум, в котрого премудрість. Сім голів се сім гір, де жінка сидить на них, и царів сім;

10. пять упало, а один єсть, а інший ще не прийшов; и коли прийде, то не довго має він бути.

11. А звір, котрий був, и (котрого) нема, и він восьмий, та й из сімох, и в погібіль іде.

12. А десять роги, що бачив їх, се десять царі, котрі ще не прийняли царства, тіль-

ки приймуть власть як царі, однієї години з звіром.

13. Ті мають одну думку и силу, и власть свою звірові передадуть.

14. Ті воюватимуть з Агнцем, и Агнець побідить їх, бо він Пан панів и Царь царів, а ті що з ним покликани и вибрані и вірні.

15. И рече мені: Води, що ти бачив, де блудниця сидить, се люде, и громаді, и народи и язики.

16. А десять роги, що ти бачив на звірові, ті зненавидять блудницю, и спустошать її, и обнажать, и тіло її зйдять, и спалять її в огні.

17. Бог бо дав у серця їх, щоб чинили волю його, и чинили однодушно, и дали царство своє звірові, доки не сповняться слова Божі.

18. А жінка, котру ти бачив, се город великий, що має царство над царями земними.

Голова XVIII.

А після сего бачив я Ангела, що сходив з неба, що мав велику власть; а земля освітілась від слави його.

2. И покликнув сильно голосом великим, глаголючи: Упав, упав Вавилон, велика

(блудниця), и став домівкою бісам и сховиском всякому духові нечистому, и сховиском всякій птиці нечистій и огидній.

3. Бо пристрасним вином блудодіяння свого напола всі народи, и царі земні блудили з нею, и купці земні з превеликої роскоші її збагатили.

4. И чув я інший голос з неба, що глаголав: Вийди из неї, народе мій, щоб не мати вам спілки в гріхах її, и щоб не прийняти вам пораз її.

5. Дійшли бо гріхи її аж до неба, и згадав Бог про неправди її.

6. Віддайте їй, якож вона віддавала вам; и подвоїть їй у двое по ділам її; и в чаші, в котрій вона мішала, мішайте їй у двое.

7. Скільки вона себе славила, и роскошувала, стільки завдайте їй муки и смутку. Бо в серці своїм говорить вона: Сиджу царіцею, и я не вдеза, и смутку не побачу.

8. Тим то прийдуть одного дня поразі її; смерть и смуток и голод; и буде огнем спалена, сильний бо Господь Бог, що судить її.

9. И заплачуть и заголосять по ній царі земні, що з нею

блуділи, и роскошували, коли побачять дим пожáру ії.

10. Оддалекі стоячі задля страху перед мукою ії, говорячи: Гóре, гóре, (тобі) великий гóроде Вавилóне, гóроде кріпкий!! одної бо годіни настїг суд твій.

11. И купці земні заплачуть, и засумують по ній; товару бо іх ніхтó вже не купить,

12. товару: зóлота, и срібла, и каміння дорогóго, и перел, и виссон, и багрянїці, и шóвку, и кармазїну, и всякого дєрева пахучого, и всякого пóсуду з кóсти слонєвої, и всякого пóсуду з дєрева дорогóго, и з мїді, и з желїза, и з мрамóра;

13. и цинамону, и пахощів, и мїра, и ладану, и вина, и оліви, и мукї, и пшенїці, и скóту, и овєць, и кóней, и возів, и тїл, и душ людських.

14. И óвоцї бáжання душї твоєї відійшли від тебе, и все, що тучне и свїтле, відійшло від тебе, и вже бїльш не знайдеш того.

15. Купці сєгб, котрі збогатїли з неї, оддалекі стануть из страху перед мукою ії, и бóдуть плакати, та сумувати,

16. та казати: Гóре, гóре, (тобі) гóроде великий, зодягнений у виссон, и багрянї-

цю, та кармазїн, та озолóчений зóлотом, и в каміннях дорогїх, та перлах.

17. Одної бо годіни спустóшене такє багáцтво. И всякий керманїч, и ввесь нарбд, що в кораблях, и корабельники и всі, що на мóрю ору́дують, стояли оддалекї,

18. и покликували, дивлячись на дим пожáру іогб, и казали: котóрий побідний гóроду великому?

19. И посїпали пбпелом гóлови свої, и кликали плачучї, та сумуючи, и казали: Гóре, гóре, (тобі) гóроде великий; в котрóму забогатїли усі, що мають кораблі на мóрі, багáцтвом твоїм, одної бо годіни спустóшений.

20. Веселїсь над ним, нєбо и святї Апóстоли и Прорóки; Бог бо суд ваш судїв над нєю.

21. И підняв одїн сїльний Ангел каменя нáче млиновбго, великого, и кїнув у мóре, глагóлючи: З таким розгóном бóде кїнутий Вавилон, великий гóрод, и вже бїльш іогб не знайдуть.

22. И гóлосу кобзарїв, и співаків, и сопільників, и трубачїв вже не бóде бїльш чути у тобі, и вже жóден искўсник від жóдного искў-

ства не знайдеться у тебе, и гблосу млиновбго каменя не бубе вже чути у тебе,

23. И світло свічника вже не засвітить у тебе, и гблосу жениха и невісти не бубе вже чути у тебе; твої бо купці бубли вельможі земні, бо твоїми чарами зведені всі нарбди.

24. И в нѣму знайдена кров Прорбків и святїх, и всіх вбїтих на землі.

Голова XIX.

А після сѣго чув я наче грімкий гблос великого нарбду в небі, що казав: Алилуя. Спасенне и слава и честь и сила Господеві Ббгу нашому;

2. правдїві бо и праведні судї іоб, що осудїв велику блудницю, котра псувала землю блудодїяннем своїм; и помстїв кров слуг своїх од руки її.

3. И казали у друге: Алилуя; а дим її схбдить на вічні вікі.

4. И впали старці двадцять и четїри, и четїри живбтні, и поклонїлись Ббгу, сидячому на престблі, глаблючи: Амїнь, Алилуя.

5. А з престбла вїйшов гблос и глаблав: Хвалїте Бб-

га нашого, усі слўги іоб, и боїщїся іоб, и малї и великі.

6. И чув я наче гблос нарбду великого, и наче гблос многих вод, и наче гблос сильних грбмїв, що казали: Алилуя; обняв бо царство Господь Бог вседержїтель.

7. Радуймося и веселїмося, и даймо славу іому; прийшло бо весїллє Агнця, и жєна іоб прїготбвила себе.

8. И дано їй, щоб зодяглася у виссон чїстїй и свїтлий; виссон бо оправданне святїх.

9. И речє менї, напиші: Блаженні, хто покликаний на вечерю весїлля Агнцевого. И речє менї, сі слова Ббжі правдїві.

10. И впав я до нїг іоб, поклонїтись іому; и речє менї: Ні, глянь я слуга-товариш твоїй и братїв твоїх, що мають свідченне Ісусове. Богу кланяйся; свідченне бо Ісусове дух прорбцтва.

11. И бачив я відчїнене небо, и ось, кїнь бїлий, а що сидїв на нѣму, тоб зовуть вїрним и правдївим, а судить він и воєє по правді.

12. Очі ж у нѣго, як огняна побломїнь, а на головї іоб много корбн; а мав він имя

написане, котрого ніхто не знав, як тільки він сам.

13. А зодягнений він в одєжу, закрашену кровю, а имя іогó зовється: Слово Бóже.

14. А війська, що на не́бі, ишли слідом за ним на білих ко́нях, зодягнені у виссон білий и чїстий.

15. А з уст іогó виходить меч гóстрий, щоб ним побіти погáн; а сам він пáстиме іх жезлóm желізним; и сам товчє винотóку вина лóтости и гнівá Бóга вседержітеля.

16. А на одєжі в нєго, и на поясніці в нєго имя написане: Царь царів, и Пан панів.

17. И бáчив я одного Ангела, що стояв на сонці; и клікав він гóлосом великим, глагóючи усєму пта́ству, що літáло посеред не́ба: Ходіть и зберітесь на вечерю великого Бóга,

18. щоб їсти тіла царів, и тіла тисячників, и тіла сильних, и тіла ко́ней, и тих, що сидять на них, и тіла всіх вóльних и невóльних, и маліх и великих.

19. И бáчив я звіра, и царі земні, и війська іх зібрані, щоб воювати війну́ из сидячим на коні, и з військом іогó.

20. И схóплено звіра, а з

ним лжепророка, що робів ознаки перед ним, котрими зводів тих, що прийняли пятно́ звіра, и що поклонялись образіві іогó. Живцём вкинуто обо́х в óзеро огняне, палаюче сіркою.

21. И дрúгї побіті мечем сидячого на коні, що виходів з уст іогó; и все пта́ство насїтилось тілами іх.

Голова́ ХХ.

И бáчив я Ангела, що сходів з не́ба, и мав ключ від безодні, и ланцюг великий в руці своїй.

2. И схопів змія, вужá відкодавнєго, що то диявол и Сатанá, и звязав іогó на тисяч рóків;

3. и вкинув іогó у безодню, и зачинів іогó и запечатав над ним, щоб не зводів більше наро́ди, доки не скінчїться тисяч рóків; а після сєго має бути розвязаний на корóткий час.

4. И бáчив я престóли, и посідали на них, и дано їм суд; також (бáчив я) дұші тих, що постїнано іх задля свідчення Исусового, и задля слова Бóжого, и що не поклонялись звірові ані образіві іогó, и не прийняли пятна́ на чолó своє и на рúку свою;

и жили и царювали з Хри-
стом тисяч років.

5. А остальні мертва не
ожили, доки не скінчяться
тисяч років. Се перше вос-
кресенне.

6. Блаженний и святій, хто
має часть у першому воскре-
сенню; над сіми друга смерть
не має власти, а будуть свя-
щенниками Божими и Хри-
стовими, и царюватимуть з
ним тисяч років.

7. И коли скінчяться тисяч
років, буде випущений Сата-
на із темниці своєї,

8. и вийде зводити народи
на чотирех краях світа, Гога
и Магога, и збирати їх на
війну, котрих число як пісок
морський.

9. И вийшли на ширину
землі, и обступили табір свя-
тих, и город любий; и зій-
шов огонь від Бога з неба, и
пожер їх.

10. А диявола, що зводив
їх, вкинуто в озеро огняне и
сірчане, де звір и лжепророк;
и будуть мучитись день и ніч
по вічні вікі.

11. И бачив я престол ве-
лікий білий, и сидячого на
ньому, від котрого лиця уті-
клá земля и небо, и місця не
знайдено ім.

12. Також бачив я мертвих,
малих и великих, що стояли

перед Богом, и розгбруто
книги; ще иншу книгу роз-
гбруто, то єсть життя; и
суджено мертвих з того, що
написано в книгах, по ді-
лам їх.

13. И дало море мертвих,
що в нему, и смерть и пекло
дали мертвих, що в них; и
суджено їх, кожного по ді-
лам їх.

14. А смерть и пекло вки-
нуто в озеро огняне. Се дру-
га смерть.

15. А коли кого не знайде-
но написаного в книзі жит-
тя, то вкинуто його в огняне
пекло.

Голова XXI.

И бачив я нове небо и нову
землю; перше бо небо и пер-
ва земля перейшла, а моря
вже більше не було.

2. А я Іоан бачив город той
святій, новій Єрусалим, що
сходив від Бога з неба, при-
готований, як невіста укра-
шена чоловікові своєму.

3. И чув я глос великий з
неба, що глаголав: Ось, осе-
ля Божá з людми, и дому-
ватиме з ними; а вони будуть
іого люде, и сам Бог буде з
ними, Бог їх.

4. И обітре Бог усяку слезу
з очей їх; и смерти більш не
буде; ані смутку, ані крику,

ані трѹду не бѹде вже; пер-
ве бо минуло.

5. И речє сидячий на пре-
столи: Ось, усє новє рѹблю.
И речє мені: Напиши; сї бо
слова правдїви и вїрнї.

6. И речє мені: Сталося. Я
Альфа и Омега, почин и ко-
нець. Я дам жадно́му из же-
релá водї життá дармо.

7. Хто побідить, наслідить
усє, и я бѹду йому Бог, а він
бѹде мені син.

8. А боягузам, и невірним,
и огїдним, и душегубцям, и
блудникáм, и чарівникáм, и
їдольским служителям, и
всім лѹжникам часть їх в о-
зерї, палаючому огнем и сїр-
кою, що єсть смерть дрѹга.

9. И приступив до мене одїн
из семи Ангелів, що мають
сім чаш, пѹвні семи порáз
остáнних, и говорив зо мною,
глагѹючи: Ходї, покажѹ то-
бі невісту, женѹ Агнца.

10. И поніс мене дѹхом на
горѹ велику, и висѹку, и по-
казáв мені гѹрод великий,
святїй Єрусали́м, що сходитв
з неба від Бѹга,

11. и мав славу Бѹжу; а
світло його подїбне до най-
дорощого кáменя, náче до
кáменя ясписѹвого, як хри-
штáль блискучого,

12. а мав він мур великий
и висѹкий, мав двана́дцять

воріт, а на ворѹтах двана́д-
цять Ангелів, тай именовá на-
писанї, котрі були двана́д-
цять рѹди синів Израїлевих.

13. Від сходу трѹе воріт,
від півночі трѹе воріт, від
полудня трѹе воріт, від за-
ходу трѹе воріт.

14. А мур гѹрода мав два-
на́дцять підва́лин, а на них
именá двана́дцяти́ Апостѹлів
Агнца.

15. А той, хто говорив зо
мною, мав золотѹ тростїну,
щоб змїрити гѹрод и ворѹта
їгѹ, и мур їгѹ.

16. А гѹрод той четверо-
кутній, а довжинá їгѹ стїль-
ка, скїлька шири́нá. И змїрив
гѹрод тростинѹю на двана́д-
цять тїсяч ста́дий; довжинá,
и шири́нá и ви́шинá їгѹ од-
на́кі.

17. И змїрив мур їгѹ на
сто сѹрок чотїри локѹть мї-
ри чоловїчої, котра була Ан-
гельска (мїра).

18. А була будівля мѹру ї-
гѹ ясписѹва; а гѹрод зѹлото
чїсте; подїбне до чїстого
шкла.

19. А підва́лини мѹру го-
родськѹго всяким дорогїм
камїннем украшенї. Пѹрва
підва́лина яспїс, дрѹга са-
фїр, трѹтя халькїдѹн, че-
твѹрта смара́гд,

20. пята сардо́них, шѹста

сард, сема хризоліт, восьма бериль, девята топаз, десята хризопрас, одинадцята гякінт, дванадцята аметіст.

21. А дванадцять воріть то дванадцять перел. А вожні ворота з однієї перли. А вўлиця города то золото чїсте, як шкло просяйне.

22. А храму не бачив я в нєму; бо Господь Бог вседержитель іогó храм, и Агнець.

23. И не потрібує город той сонця, ані місяця, щоб світїли в нєму; бо слава Бóжа освітїла іогó, а світїльник іогó Агнець.

24. А нарóди, що бۇдуть спасєні, ходїтимуть в світлі іогó; а царї земні принесуть славу и честь свою до нєго.

25. А ворота іогó не бۇдуть зачинятись днями; нóчі бо не бۇде там.

26. И принесуть славу и честь нарóдів до нєго.

27. И не ввійде до нєго ніщó погане, ані хто рóбить гидóту та лож, тїльки ті, що напїсані в книзі життїя Агнецевїй.

Голова XXII.

И показав мені чїсту ріку водї життїя, ясну як хришталь, що виходїла из престóла Бóжого и Агнцевого.

2. А посеред вўлиці іогó, та й по сей и по той бїк рікі дєрево життїя, що рóдить овоцї дванадцять (раз), и що місяця свїй овоц дає, а лїсте з дєрева на сцїленне поган.

3. И вже бїльш не бۇде жбдного проклóну; а престóл Бóга и Агнця бۇде в нєму, и слўги іогó служїтимуть іому.

4. И побачять лицє іогó, а имя іогó на чолáх їх.

5. И нóчі не бۇде там; и не потрібуватимуть свїчника и свїтла сонця, бо Господь Бог освїчує їх; и царюватимуть по вїчні вїкї.

6. И рече мені: Сї словá вїрні и правдїві; и Господь, Бог святїх прорóків, післав Ангела свогó, показати слўгам своїм, що має незабаром бۇти.

7. Ось прийдў незабаром. Блаженний, хто хорóнить словá прорóцтва кнїги сїєї.

8. А я Іоан, що бачив се и чув; и коли чув я, и бачив, упав я поклонїтись перед ногами Ангела, що мені се показував.

9. И каже мені: ні, глянь, я бо слугá-товáриш твїй, и братів твоїх прорóків, и тих, що хорóнять словá кнїги сїєї; Бóгу поклонїся.

10. И глаголе мені. Не пе-

чатай слів пророцтва кнѣги сїєї; час бо блїзько.

11. Хто зобїжає, нехай ще зобїжає, и хто поганий, нехай ще опоганюється; и хто праведний, нехай ще оправдується, и хто святий, нехай ще освячується.

12. И ось, я прийду хутко, и нагорода моя зо мною, щоб віддати кожному, якож буде діло його.

13. Я Альфа и Омега, почин и конєць, первий и останній.

14. Блаженні, що творять заповіді його, щоб мали власть до дерева життя, и увійшли ворітьми в город.

15. А на дворі будуть пси, и чарівники, и перелюбники, и душегубці, и ідоляські служителі, и кожен, хто любить и робить лож.

16. Я Ісус післяв Ангела мого, свідкувати вам усє по

церквах. Я корінь и рід Давидів, зоря ясна и рання.

17. А Дух и невіста глаголють: Прийди; а хто жадний, нехай прийде, а хто хоче, нехай приймає воду життя дармо.

18. Свідкую ж також кожному, хто слухає словєс пророцтва кнѣги сїєї: коли хто доложить до сєго, доложить йому Бог и пораз, що написані в кнѣзі сїї.

19. Колиж хто уїме від словєс кнѣги пророцтва сєго, уїме Бог часть його из кнѣги життя, и з города святого, та й з того, що написано в кнѣзі сїї.

20. Хто про се свідкує, глаголе: Так прийду хутко. Аминь. Тав, прийди, Господи Ісусе.

21. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Аминь.

